

J. — H.

JO. ALBERTI FABRICII
SS. THEOL. D. ET PROF. PUBL.

BIBLIOTHECA LATINA MEDIÆ ET INFIMÆ ÆTATIS.

LIBER VII. ET VIII.

ACCEDUNT

VETERES RHYTHMI DE VITA MONASTICA.

HAMBURGI
SUMTU VIDUÆ FELGINERIÆ
EX OFFICINA PISCATORIA.
M DCC XXXV.

ILLUSTRI ATQUE
ERUDITISSIMO
VIRO

JOANNI
GRAMMIO

Potentiss. Danorum Regis
a Consiliis, Tabulisque Publicis &
Bibliotheca: Græcarum litterarum
Doctori Publico Celeberrimo in
Academia Hafniensi,

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

Nolui committere, Vir insignissime, ut pro tot præclaris benevolentiæ Tuæ in me muneribus

atque

atque humanitatis documentis non aliquod exſtaret publicum meæ in Te obſervantiæ teſtimonium, pignusque animi mei Virtuti Tuæ atque conſtanti & dexterrimo bonas litteras juvandi ſtudio deditisſimi. Non ſunt, fateor, obſcuriorum temporum ſcriptores, quos in hoc opere recenſendos mihi ſumſi, ita plerique comparati, ut accuratiſſimæ atque cultiſſimæ doctrinæ Viro offerri mereantur: Ea tamen eſt eruditionis Tuæ utilis ac delectabilis amplitudo & intelligentia, ut caliginem etiam mediæ & infimæ ætatis tenebras feliciter hone-

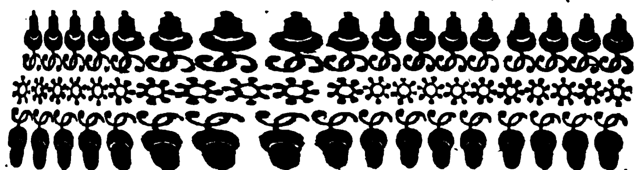
ſti atque amœni penetres ingenii Tui lumine, pulchrasque & ſpectatu dignas doctrinæ imagines illuſtrare illarum quoque adminiculo & umbra docte noveris. Confido itaque laborem meum qualemcunque etiam in his ad ſtudioſorum uſus collocatum, non omnino diſpliciturum æquitati Tuæ, ac ſaltem probatum iri meum hanc Tibi partem illius conſecrare geſtientis animum, qui nihil magis refugio quam ingratus videri adverſus tam multa atque exquiſita teſtimonia voluntatis in me Tuæ: & nihil deſidero magis quam ut amori porro me Tuo

ut

ut ſoles, digneris habere quam commendatiſſimum. DEUS ter Optimus Maximus diu Te valere & lætum vivere jubeat, literarum præſidium atque decus.

Scripſi Hamburgi IV. Id. April. A. C. cIↃ IↃ CC XXXV.

AD LECTOREM.

Octo jam litteras primores Bibliothecæ hujus, sive Lexici Bibliothecarii, profligatas esse video, & gaudeo per illas dimidiam fere partem operosi hujus, quod mihi imposui, oneris seu operis me jam absolvisse. Neque tamen, cum tria jam illius excreverint Volumina, puto in alienis vel inutilibus lusam operam, aut de excurrente prolixitate conquerendi causam æquis lectoribus datam a me fuisse: quin ab omnibus, qui amplitudinem argumenti & scriptorum mihi dicendorum multitudinem aut varietatem intelligunt cogitantque, spero me

hoc

hoc consequuturum, ut quod de immoderatius extensa actione sua promittebat sibi Plinius, * *possint me in universitate longissimum, brevissimum in partibus judicare*. Quod itaque detexendum adhuc telæ præsentis mihi restat, ut similiter absolvere proxime, sicut sum exorsus, ac perficere mihi liceat, Optimi Numinis opem benignissimam iterum iterumque supplex imploro, & Tuam, Lector, benevolentiam ac favorem, hallucinationibusque meis veniam pudenter ac modeste expeto.

* Lib. IX. Epist. 4.

BIBLIOTHECA MEDIÆ ET INFIMÆ LATINITATIS.

LIBER VII.

GABRIEL de Barulo Apuliæ, sive *Barletta*, Ord. Præd. circa A. 1470. Concionator insignis, licet *sermones* sub ejus nomine post primam edit. Lugd. 1505. sæpius vulgatos, prorsus eo indignos contendit Leander Albertus in descriptione Italiæ p. 370. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 844.

GABRIEL BIEL, Spirensis, inter Scholasticos nomen eximium: ex concionatore Moguntino a) Præpositus Ecclesiæ Collegiatæ Uracensis in Würtenbergia. Hujus consilio usus est in condenda A. 1477. Academia Tubingensi, Comes Würtemb. ac primus postea Dux EBERHARDUS co-

a) Jo. Jacobus Moserus in vitis Professorum Tubingens. Ordinis Theol. decade 1. Tubing. 1718. 4. pag. 24. seq. & 33. ubi de hoc scriptore diligenter & accurate.

comitemque inde adſcivit in ſuſcepto Romam A. 1478. itinere, una cum Lud. Nauclero Cancellario, Petro Jacobo Arlanenſi & Joanne Reuchlino. Ex illo itinere redux annis quibusdam interjectis ab A. 1484. Philoſophiam & Theologiam Tubingæ docuit, ac denique nomen dedit Ordini Fratrum de communi vita b) ſive Caputianorum, diemque obiit anno ante Everhardum, ſuum Principem A. 1495. æt. 65. Ejus ſcripta, in quibus multa paſſim reperiuntur quæ teſtibus eum Veritatis c) ante inſtaurata per Reformationem ſacra fecerunt accenſeri, hæc ſunt: d)

Lectura ſuper Canone Miſſæ ab EGGELINGO Brunſwicenſi, Moguntiæ ad Clerum habita, & a Bielio aucta ac recenſita. Reutlingæ 1488. Tubing. 1498. Baſil. 1510. 1515. Lugd. 1517. fol. & in quarta forma Lugd. 1542. 1612. Venet. 1567. 1576. Brixiæ itidem & Pariſiis atque Bergomi. Ex hoc opere *compendiaria elucidatio*, neſcio quo auctore contracta, prodiit Coloniæ 1532. 8. & Bergomi 1574. 12.

Sermones de feſtivitatibus CHriſti, quos habuit

b) Trithemius c. 903.
c) Moſerus p. 29. ſeq. B. Gottlieb Wernsdorfius de Gabriele Biele Antipapiſta, Witeb. 1719. 4.
d) Warthonus ad Caveum, Hendreich pandect. Brandenburg. p. 571. Moſerus p. 31. ſeq.

habuit Moguntiæ in Ecclesia Metropolitana S. Martini. Editi in 4. sine anni nota locive.

Sermones de festis S. Mariæ, itidem in 4.

Sermones Dominicales de tempore & Sanctis per totum annum, editi 1499. & Basileæ 1519. Brixiæ 1583. 4.

Sermones medicinales tempore pestis, contra pestilentiam & mortis timorem: quibus subjicitur quæstio: *utrum regnante morbo epidemiæ liceat, prosit, expediat suspectas personas & loca fugiendo vel repellendo, eam declinare?* *Basileæ* 1519. 4.

Sermo de historia Dominicæ Passionis, Reutling. 1498. & curante FLORENTIO DIEL. S. Theol. Lic. Moguntiæ, 1509. 4. & Basil. 1519. 4.

Collectorium sive epitoma ex *Guilelmo* OCCAM in IV. libros Magistri sententiarum. Tubing. 1502. fol. 2. Vol. & cum supplemento in IV. librum. Brixiæ 1574. 4. tribus Vol. Basil. 1512. 1588. & Lugd. 1514. fol. Supplementum vero *Wendelini* STEINBACHII in XXVII. Distinctiones ultimas, vulgatum Tubing. 1520. fol.

De Monetarum potestate & utilitate, Reutling. 4. Norimb. 1542. 4. & cum *Matthæi Boissii* additionibus, inter tractatus varios de monetis, earumque mutatione

ac falſitate, Colon. 1574. 8. & ex recenſione *Marquardi Freheri*, cum Nic. ORESMIO &c. Lugd. 1605. 4. & in *Davidis Thomani* actis publicis monetariis, Auguſtæ Vindel. 1692. fol. pag. 271.

Defenſorium contra æmulos ſuos *de obedientia ſedis Apoſtolicæ*, ad Pium II. A. 1462. una cum ſermonibus Bielii. Baſil. 1519. 4.

Traditur Ethica Ariſtotelis e) publiblicis Concionibus expoſuiſſe, ſicut ab aliis etiam factum teſtatus eſt in Apologia Auguſtanæ Confeſſionis Melanchthon pag. 62. *Audivimus quosdam pro Concione, ablegato Evangelio, Ariſtotelis Ethica enarrare.*

GABRIEL Garafolus *de Spoleto*, Auguſtinianorum Vicarius Generalis Marchiæ Tarviſinæ A. 1420. atque inde Regens Conventus S. Spiritus Venetiis & An. 1429. f) Epiſcopus *Lucerinus* in Apulia defunctus A. 1430. Scripſit *contra Fratri-*

e) Moſerus l. c. Jo. Ulricus Pregitzer in Suevia ac Wirtenbergia ſacra pag. 110. Bælius in Lexico voce *Ariſtote*, nota (v). Heumanni Acta Philoſ. Tom. 1. pag. 713. Tom. pag. 528. ſq. Bibl. Schraderiana n. 3223.

f) Ita Philippus Elſſius in Encomiaſtico Auguſtiniano pag. 222. licet apud Ughellum Tom. 8. pag. 321 inter Epiſcopos Lucerinos Gabrielis nulla mentio.

tricellos g) *& sermones in Evangelia* quæ in feriis Quadragesimæ, Dominicis, aliisque Festis recitantur.

Robertus sive *Rupertus* GAGUINUS, Belga, Doctor Decretorum atque Ordinis Maturinorum sive S. Trinitatis & redimendorum Captivorum minister generalis, defunctus Parisiis A. 1502. 22. Maji. h) Vide Trithemium c. 914. Jovium, Auberti Miræi elogia Belgica pag. 176. Jac. Gaddium de scriptoribus non Ecclesiasticis, Valerium Andream & Franciscum Sweertium, Isaaci Bullartii Academiam scientiarum Tom. 1. pag. 137. Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 297. Justum Rycquium Centur. nov. Epist. 85. Thomæ Pope Blount censuram scriptorum & Vossium in historicis latinis p. 663. ubi de opere ejus præcipuo, quod est:

Compendium super Francorum gestis, libris X. a Pharamundo usque ad A. 1497. 4. atque addito libro undecimo, qui in A. 1499. desinit, Paris. 1500. 1504. fol. & 1507. 1511. 1514. 8. & sub titulo: *Annalium rerum Gallicarum* cum supplemento *Huberti Velleji*, Senatorii Advocati usque ad A. 1520. Paris. 1521. 4. & 1522. 1528. 8. atque Lugd. 1524.

 Paris.

g) Trithemius c. 735. de S. E.
h) Alii 1501. sed vide Oudin. T. 3. p. 2612.

Parif. 1554. fol. & cum fupplemento usque ad Henricum II. Francof. apud Wechelos 1577. fol. cum præf. Jo. Wolfii, & Parif. 1582. fol.

Hiftoria Ludovici XII. Gallice in Dionyfiano majori Chronico Galliæ usque ad Annum 1513. continuato Parif. 1514. fol. tomo tertio & 1538. 4. Vide Jacobum Longum Bibl. Hiftor. Gallic. n. 7501. feq. & 7274. ubi de majori illo Chronico Dionyfiano, cujus breviatorem effe Gaguinum contendit Mezeræus. Cætera Gaguini fcripta funt:

Paffio S. Richardi pueri Martyris, Paris. A. 1179. ex editione Parif. 1598. in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 25. p. 593.

Epiftolæ Parif. 1498. 4. 1521. 4. & deinde forma minore.

Orationes quas multas & elegantiffimas laudat Trithemius, fed paucæ cum Epiftolis viderunt lucem.

De mifera hominis conditione carmen. Incip. *Inter multa quibus fe.* Itemque aliud *de variis in Ecclefia Ordinibus*, & *Dialogus in defides & ignavos.* Parif. 1598.

De conficiendis verfibus five de *arte metrorum*, vel, ut Trithem. *de arte metrificandi.* Parif. 1498. 4. Phorcæ 1505.

Epi-

Epigrammata ibid.

Decertatio *de conceptione S. Mariæ Virginis* ad Arnoldum Bostium Carmelitam, contra Vincentium de Bandelis de Castro, Ord. Præd. Carmen hexametrum, editum in 4. Parif. 1598. & 1617. 8. Incip. *Est mihi mens æquis te.*

De eodem argumento Defensio, soluta Oratione Latine & inde Gallice.

Gallica versio commentariorum Julii Cæsaris, jussu Caroli VIII. Galliarum Regis composita. Paris. 1488. & 1539. fol.

Liber postumus non ante A. 1545. editus sed A. 1480. concinnatus ab auctore, quem inscripsit: *la ruine de bon repos ou le passetems de l'oisiveté.* Vide scriptum cui titulus : Essais de litterature Tom. 2. pag. 182.

Le Conseil profitable contre les ennuis & tribulations du Monde. A. 1518. ex Latino Joannis Pici, Comitis Mirandulani.

GAJETANUS, supra CAJETANUS T. 1. p. 882.

Guilelmus GAINESBURG sive GAINOBURGUS Anglus, Ord. Minor. Episcopus Wigorniensis An. 1310. cujus *Quæstionum subtilium* liber laudatur a Lelando c. 507.

Huic *Disceptationum* alterum & *Ser-*

mones ad Clerum addunt Baleus IV. 91. Pitseus pag. 401. & Waddingus pag. 152. sq.

Antonius GALATEUS, Liciensis, qui in patria A. 1517. 12. Novemb. obiit. De hoc supra in ANTONIO Tom. 1. p. 329. sq. Ejus vitam scriptam a Joan. Baptista Polydoro nuper accepimus insertam tomo nono sylloges Venetæ i) 1733. 12. pag. 293. cui jungenda Gabrielis Groddeckii, τȣ̃ μακαρίτȣ, Trias litteraria Gedan. 1702. 4. & ex eadem Clariss. W. E. Tentzelii Bibliotheca curiosa An. 1704. pag. 405. seq. & celeberr. Heumanni Acta Philosophor. parte XVII. pag. 766. seq. Ex illa Triade liceat hoc loco notare, præter ea Galatei quæ Basileæ 1558. 8. junctim edidit & Vincentio Capello, Patricio Veneto dicavit Joannes Bernardinus Bonifacius, Oriæ Marchio, quæ sunt: 1) *de situ Japygiæ*, 2) *descriptio Urbis Cassipolis* ad Petrum Summontium, 3) *De villa Laurentii Vallæ*, 4) Epitaphium *Alphonsi, Regis Neapolitani*: 5) liber *de situ elementorum*, 6) *de situ terrarum*. 7) *Argonautica* sive *de peregrinatione*, 8) libellus duplex *de mari & aquis*, *& de fluviorum generibus*. Præter hæc, inquam, laudatus Groddeckius testatur

i) Raccolta de' opuscoli scientifici & filologici.

testatur in Bibliotheca Amplissimi Senatus Gedanensis servari hæc Galatei scripta inedita, k) donata a Bonifacio, qui naufragium passus An. 1591. Gedani consedit, ibique diem obiit. 9) Librum *de optimo & corrupto genere philosophandi* ad Franciscum Joannis & Pauli Presbyterum Cardinalem Surrhetanum, Codicem in quarta, ut vocant, forma, sedecim plagularum: *Fabellam*, qua innocentiam suam, adversus Clerum agit, ad modum satyræ conscriptam ad Marcum Antonium Ptolemæum, Lupiensem Episcopum, addita etiam *Epistola* ad Belisarium Aquævivum, Neratinorum Ducem, ejusdem formæ & magnitudinis. Ingens *volumen epistolarum* in fol. centum & viginti septem plagularum, quarum hicce est Catalogus: Ad Mariam Lusitanam *de Hypocrisi*: ad Franc. Caracciolum *de beneficio indignis collato*: ad Ill. Aquævivum Apologeticon: ad eundem *de gloria contemnenda*: ad Maximum Pancratium *de dignitate disciplinarum*: ad Belisarium Aquævivum: ad Loisium Lauretanum *de laudibus Venetiarum* (ejus meminit Bernard. in dedicat. epist. ad Loisium Georgium) ad

k) Inter alia Galateum in iisdem in superstitiones illorum temporum acerrime declamitare Groddeckius annotat.

Ferdinandum Ducem Calabriæ cohortatio : ad Hermolaum Barbarum *de Philosophis Græcis, inprimis Themistio* : ad Chrysostomum *de morte Patris* : Ad eundem *de morte Lucii Pontani* : ad Marcum Antonium, Lupiensem Episcopum *de distinctione humani generis & nobilitate* : ad Hieronymum Carbonem *de morte Jo. Joviani Pontani* : ad Chrysostomum *de villæ incendio* : ad Accium Sincerum Sannazarium *de inconstantia humani animi*: ad Altilium: ad Ferdinandum Arragonium Campanorum Principem: ad ill. Bonam Sforciam : ad ill. Comitem Potentiarum : ad Chrysostomum : ad Catholicum Regem Ferdinandum. ad Nicolaum Leonicenum, Medicum: ad Chrysostomum *de Prospero Columna* : ad eundem *de pugna tredecim equitum* : ad Julium II. Pontif. Max. ad Aquævivum : ad Maramontium, *singulari de pugna veterani & tironis militis* : ad Petrum Summontium : ad Belisarium Aquævivum: ad Ugonem Martellum, Episcopum Lupiensem: ad Joannem & Alphonsum Castriotas : ad Eleazarum Cæsareæ Augustæ commorantem: ad Belisarium Aquævivum.

Petrus Columna, a patria GALATINUS, eoque notior nomine, Apulus Ord. Mi-

Minor. L. Puccio Cardinali familiaris, l) Pœnitentiarius Leonis X. & Philosophiæ ac Theologiæ Professor Romæ scripsit ad Maximilianum I. dialogorum more inter Joannem Reuchlinum, Hogstratanum & Galatinum, *de arcanis Catholicæ Veritatis libros XII.* quibus pleraque Religionis Christianæ capita contra Judæos ex S. Scriptura Vetris Test. ex Talmude & Rabbinicis scriptis confirmantur & illustrantur. Prima editio operis jussu Leonis X. suscepti & An. 1516. absoluti vidit lucem Orthonæ maris Adriatici, 1518. fol. quam insecutæ sunt Basileenses 1550. 1561. 1591. fol. Francof. 1603. 8.. 1612. & 1672. fol. cum Joan. Reuchlini libris III. de Kabbala. De hoc Galatino, qui multa RAYMUNDO MARTINI, vel pedissequo Martini PORCHETO *Sylvatico* suo debet, sed plura etiam adjunxit: consulere juvabit B. D. Joannem Benedictum Carpzovium prolegomenis ad Raymundi pugionem, Colomesium in Italia Orientali, nuper a Venerando Wolfio nostro in lucem data pag. 25. seq. & Wolfium ipsum Bibl. Hebr. Tom. 1. p. 971. Tom. 2. pag. 1006. & 1275. Tom. 3. pag. 923. Diarium Eruditorum Italiæ Tom. 18. pag. 288. ubi de Alex. Thomæ Arcudii

l) Waddingus p. 297. seq. Bibliothecæ Ord. Minor.

dii Galatina litterata: & Tom. 20. pag. 228. ubi de Dominici de Angelis opere de vitis eruditorum Salentinorum: D. Joannem Fabricium, Helmst. Tom. 2. pag. 380. Wagenseilii Sotam pag. 202. Thomam Crenium Tom. 1. methodor. pag. 528. & parte 3. animadverſ. p. 72. Imbonatum Bibl. Latino Hebr. pag. 193. & Leonardum Nicodemum in additionibus ad Biblioth. Neapolitanam Nicolai Toppi pag. 281. ſeq.

Sicut ab Arcadio confutantur illi qui exjudæis Galatinum præter rem adſcribunt, (ut *B. Eſdram Edzardum* m) noſtrum alii, alii NICOLAUM *Liram*, de quo infra ſuo loco:) ſic laudatus Wolfius n) diverſum eſſe docet Galatinum a Petro, quem Lipmannus Judæus apoſtatam Judæorum adverſarium perſtringit.

CæteraGalatini ſcripta ſunt: *opus de Theologia* dicatum Paulo III. & quinque diſtributum partibus, ſingularum que pluribus libris, quorum argumenta videri poſſunt apud Waddingum p. 280. ſeq.

Commentaria ampla in Apocalypſin ad Carolum V. MSS. in Biblioth. Vaticana & Franciſcanorum Aræ Cœli.

Opus

m) Vide T. 2. memoriar. Hamb. p. 1033.
n) T. 3. Bibl. Hebr. p. 923.

Opus *de Ecclesiæ Catholicæ institutione, deformatione & reformatione*, quatuor Volum.

Ostium apertum sive *de recta S. Scripturæ interpretatione.*

De anima intellectiva & *de homine*, ad Cardinalem Rudolphum Pium, Carpensem.

De septem Ecclesiæ temporibus & statibus ad Franciscum de Angelis Cardinalem Quinonium, Ord. Minor.

De cognoscendis pestilentibus hominibus, refellendisque eorum versutiis, ad Cardinalem Andream de Valle.

De Angelico Pastore.

Expositio cujusdam vaticinii Romani subobscuri, & *de vaticiniis SS. Methodii, Cataldi & Cyrilli.*

De optimi Principis diademate, ad Ferdinandum Regem Catholicum.

Vixit adhuc Galatinus A. 1532. quo ad Cardinalem Quinoninum scripsit *de sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.* Orationem suam *de Dominica circumcisione* ad Leonem X. allegat lib. XI. de arcanis Cathol. veritatis cap. 7.

Et lib. XII. c. 7. *In alio opere quod in sex distinctum libros, juxta articulorum* HOGOSTRATI *distinctionem, propediem* DEO *favente me in lucem editurum spero,* am-

amplissimus dabitur vobis disputandi locus. Nec hoc unquam lucem vidit.

Epistola ad Joannem Reuchlinum, inter Reuchlinianas.

GALBERTUS Notarius, scriptor *vitæ Caroli Boni*, Comitis Flandriæ & Martyris A. C. 1127. quæ exstat in Actis Sanctorum Tom. 1. Martii 2. pag. 179 - 219. cum notis Henschenii. Vide & infra, GUALTERUS Archidiaconus.

GALEOTUS *Martius*, Narnensis e Narna Umbriæ: cum Bononiæ bonas litteras docuisset, Præfectus studiis Joannis Corvini, Regis Hungariæ F. ad eundem scripsit *de* Patris ejus, *Matthiæ Corvini* Regis *egregie, sapienter, jocose dictis ac factis*: qui ex editione Viennensi, Maximiliano II. Imp. dicata, A. 1563. deinde recusus est inter scriptores rerum Hungaricarum, Francof. 1600. fol. pag. 362 - - 390. Alia ejus scripta sunt, liber *de doctrina promiscua*, Florent. 1548. 8. Lugd. 1552. 12. Francof. 1602. 12. & Italice Florent 1615. 8. *De homine & ejus partibus*, Basil. 1517. 4. *De rebus vulgo incognitis* libri III. ad Matthiam Corvinum Regem, Oporino qui voluerat edere surrepti, sed ex Biblioth. Regis Galliæ restituendi. Vide Mich. Neandri præf. ad erotemata Græcæ Linguæ pag. 219. & Labbei Bibl. MSS. p. 373. seq.

seq. *Apologeticum* adversus Georgigium Merulam, qui librum ejus de homine reprehenderat, Basil. 1517. 4. De Galeoto & Palinodia ejus, ac morte quam arvina & obesi ventris onus ei attulit, videndus Vossius lib. 3. de Hist. Lat. Tom. 1. pag. 659. seq.

GAJUS, vide CAJUS, ibid. p. 883.

GALFREDUS, *Gallofridus, Gaulfridus, Walfridus, Gaudefridus, Godefridus, Gosfridus, Goiffredus, Joffredus, Gaufredus, Galdfridus, Galfridus, Ganfredus, Gaufridus* Alievantus, (apud Lelandum c. 412. *Alienandus*: Alegrio pag. 291. *Aleyquantus*.) Carmelita, Doctor Oxon. circa A. 1340. scripsit Commentarios *in Lucam*: & *Lecturam* Sententiarum, sive *in Sententias* Petri Lombardi, cui addidit coronidem, *Syllabum Originalium*. Pitseus pag. 438. *Tabulam Originalium* vocat: & *Sermones* quoque ac *Quæstiones ordinarias* hujus Galfredi memorat ex Balei V. 39.

GALFREDUS *Altæcumbæ* sive *Altætumbæ* Abbas, infra *Claravallensis*.

GALFREDUS *Arthurus*, & GALFREDUS *Asaphensis* Episcopus, infra *Monemuthensis*.

GALFREDUS *Aspaldus*, Mathemathicus & Philosophus Anglus, qui docuit Oxoniæ, scripsitque *in Aristotelem de generatione*.

tione. Illum commentarium evolvisse se testatur Leandus. Vide Pitseum p. 840.

GALFREDUS Autisiodorensis, o) per annos tredecim B. Bernardi Monachus adeoque non diversus a Galfredo Claravallensi de quo infra. Idem Doctorem antea habuerat Petrum Abælardum, de quo hæc affert Albericus in Chronico ad An. 1142. p. 296. *Ego mihi Magistrum aliquando fuisse recordor, qui pretium nostræ redemptionis evacuans, nihil aliud nobis in sacrificio passionis commendabat nisi virtutis exemplum, & amoris incrementum. Et quod Scripturæ perhibent, humanum genus pretioso illo saguine de potestate diaboli esse redemptum, in eo solo constare dicebat, quod exemplum nobis exhibitum est usque ad mortem pro veritate & justitia certandi, & adhibitum est velut quoddam amoris incentivum, cum ex impenso amore occasio data est reamandi. Sed beatus Bernardus sic imitandum prædicabat Dominum patientem, & reamandum amantem, ut principalem hujus sacrificii causam velut agni caput, redemptionem in eo profiteretur & adoraret humanam. Tria namque specialia nobis in sua passione Christus exhibuit, exemplum virtutis, incendium amoris, redemptionis sacra-*

o) Gaufridi Cantoris Autissiodorensis A.C. 1145. mentio in S. Bernardi Epistola 429.

tramentum. Quod tertium si evacuatur secundum magistrum Petrum, non prodesse cetera poterunt: & cum dicatur, a) caput agni cum pedibus ejus & intestinis vorabitis, *Magister Petrus caput omittens, pedes & intestina vorabat tantummodo.* Vide infra GALFREDUS *Claravallensis.*

GALFREDUS Babion, Anglus, cujus librum *de potestate Regia,* & *Sermones* laudat e Lelando Pitseus pag. 840.

GALFREDUS, sive GODEFRIDUS *de Bello loco,* (al. *Beaglerius*) Ordinis Prædicatorum, Ludovici sancti, Francorum Regis, per viginti annos ab eleemosynis & confessionibus, scripsit jussu Gregorii X. *de vita & sancta conversatione Christianissimi hujus Ludovici,* qui regnavit ab Anno 1226. ad 1270. & cui morienti sacra *Galfredus* Tuneti administravit. Exstat in Andreæ du Chesne Tomo V. pag. 444—465. post Claudii Menardi editionem Paris. 1617. 4to, cum Joinvillio & aliis ad Ludovici IX. historiam facientibus monumentis, de quibus Jacobus Longus pag. 358. Bibliothecæ historicæ Galliarum. Ex illa excerptam dederat Surius 25. Augusti.

GAL-

a) Exod. XII. 9.

GALFREDUS *Benedictinus*, vide infra, GALFREDUS *Malaterra*.

GALFREDUS *Brito*, Ordinis Minorum, defunctus A. 1316. Ejus Expositio Vocabulorum difficilium sacræ Scripturæ, versibus hexametris, quæ incipit: *Difficiles studeo partes, quas Biblia gestat, pandere.* MS. in variis Bibliothecis. Vide Jacobi le Long Bibliothecam Biblicam pag. 652. & infra GVIDO *de Perpiniano*.

GALFREDUS de Oratorio, Ordinis Benedictini, ab Anno 1136. ad 1158. Archiepiscopus *Burdegalensis*, cujus exstant V. *Epistolæ* ad Sugerium Abbatem, editæ cum Sugerianis: & Sermones quidam MSS. & Commentarius in 50. primores Psalmos Davidis. Vide Oudinum Tomo 2. pag. 1193. seq. & infra, SUGERIUS.

GALFREDUS *Burtonensis*, Anglus, qui circa Annum 1216. traditur scripsisse *Vitam S. Moduennæ*, sive *Monennæ*, Virginis & Abbatissæ in Hibernia. Vide supra, *Gvilelmus* EDDIUS, Tom. 2. pag. 243. seq.

GALFREDI *Canonici*, cognomento *de Britolio*, circa Annum 1170. & Subprioris S. Barbaræ, & aliorum ad eum Epistolæ LII. apud Edmundum Martene Tomo 1. anec-

anecdotorum pag. 494—555. Epistolâ XXVIII. *vitam B. Hamonis* mittit, & legendam commendat fratribus Cœnobii Baugeziensis.

GALFREDUS *Cardinalis*, infra, *Monemuthensis.*

GALFREDUS Episcopus *Carnotensis*, cui An. 1092. * deposito successit IVO, interfuit Concilio Senonensi A. 1080. sed nullis scriptus clarus fuit. Alter autem, qui eidem Ivoni A. 1116. successit GAUFRIDUS, sive GOFFRIDUS *des Lieves*, legatus Aquitaniæ ab Innocentio II. missus est, & vita, doctrina ac prudentia Ecclesiam Carnotensem illustravit, cujus Epistolæ quædam editæ a Dacherio Tomo 3. pag. 154. seqq. & Tomo 13. p. 304. spicilegii (editionis novæ Tomo III. p. 480. 489. 490. 492.)

GALFREDUS *Chaucerus*, Poëta nobilis Anglus, vixit adhuc An. 1402. notante Baleo, licet recentius Epitaphium An. 1400. obiisse referat. Pleraque Anglice scripsit edita Lond. 1585. & 1602. fol. Ex illis versus quibus Galfridus de Vinosalvo & Richardus Rex perstringitur, adducit Seldenus præfatione ad decem scriptores

* Vide Sammarthanorum Galliam Christianam T. 2 p. 487. seq. & 489. seq.

ptores pag. XLI. Sed nonnulla etiam Latine ab eo composita & omnia fere Latina * facta ex Anglicis, scribit Pitseus pag. 573. seq. ubi longus, sicut & apud Baleum VII. 24. scriptorum ejus Catalogus, in quibus & Anglica metaphrasis Boëthii librorum de consolatione Philosophiæ.

GALFREDUS Autissiodorensis, ex Petri Abælardi disciplina venit ad S. Bernardum, ejusque per plures annos notarius, inde *Ignacensis* primum Ord. Cisterc. mox *Claravallensis*, deinde *Fossæ novæ* in Italia, ac tandem post An. 1180. *Altæcumbæ* a) in Sabaudia Abbas. De eo diligenter Oudinus Tom. 2. p. 1494. seq. qui Vitam produxisse probat usque ad An. 1215. quo Joachimi Abbatis dogmata constat damnata esse ab Innocentio III. in Concilio IV. Lateranensi. Scripta ejus hæc feruntur:

Vita S. Bernardi libris III. cum libro *de ejus miraculis:* & *sermone* in die memoriæ illius sacro, edita a Mabillonio & aliis cum Bernardi operibus, ut dixi Tom. 1. p. 616. seq.

Epi-

* Parum hoc videtur mihi credibile, qui Pitseum Balei verbis non recte intellectis deceptum suspicor.

a) Vide Edmundum Martene Tom. 2. novæ collectionis p. 706.

Epiſtola de morte ejusdem An. 1153. ſcripta ad Eskilum, Archiep. Lundenſem, vulgata a Baluzio Tom. V. Miſcell. p. 453.

Vita S. Petri, Archiepiſcopi Tarentaſienſis, defuncti An. 1175. edita a Surio, 8. Maji, Chryſoſtomo Henriquez in faſciculo Ord. Ciſterc atque a Papebroohio in Actis Sanctorum Tom. 2. Maji p. 323. ut Gallicam Belgicamque verſionem Viſchio memoratas prætercam.

Epiſtola de transſubſtantiatione aquæ mixtæ vino in ſanguine CHriſti, ad Henricum Cardinalem Albanenſem, apud Baronium ad A. 1188. n. XXVIII.

Ad eundem Cardinalem *de geſtis in Concilio Remenſi* A. 1148. adverſus *Gilbertum Porretanum*, apud eundem Baronium ad A. 1148. & in Conciliorum tomis.

Liber contra Petrum Abælardum, memoratus Thrithemio c. 387. quem vidi, inquit pag. 1497. laudatus Oudinus, MStum & editioni paratum in manibus Bertrandi Tiſſier, Prioris Boniſontis in Tieraſcia, cum altero ejusdem Gaufridi opuſculo *de veſtibus ſacris, ſeu ſacerdotalibus*.

Sermones in feſtum *S. Joannis Baptiſtæ*, & *in feſtum S. Martini*, editi a Combefiſio in Bibl. Concionatoria. Lon-

ge plures *sermones* ejus duobus Voluminibus in fol. servari in Bibliotheca Claraevallensi, ab eodem Oudino notatum; qui eos apud eundem Tissierium vidit, Opera Gaufredi junctim vulgare molitum.

Liber *de contemtu Mundi*, & *sermones* quidam & notulæ *in orationem Dominicam*, inter scripta S. Bernardo tributa vulgatæ.

Libri VI. Commentariorum in Cantica MSti in Variis Bibliothecis, perinde ut *Sermones XIX. in Apocalypsin.* Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1496. Jacobum Longum Bibl. Biblicæ p. 739. & Carolum Vischium Bibl. Cisterciensis p. 120.

Liber sepulchrorum Claræ vallis, sive *de personis illustribus in Clara valle sepultis* citatur in Chrysostomi Henriquez Menologio Cisterciensi.

Cæterum Parabolarium sive librum parabolarum ad S. Bernhardum, quem idem Vischius MStum ex Bunderio memorat, ipse p. 133. rectius tribuerat GUIDONI monacho filiationis Claraevallensis, qui Abbatem suum laudat Julianum sive Jordanum, vel p. 253. ODONI Ceritonensi sive Shirtonensi Anglo. Certe Gaufredi non esse, probat Oudinus p. 1498.

GAL-

GALFREDUS Sacrista de *Coldingham* in Scotia, *de statu Ecclesiæ Dunelmensis* ab Anno 1144. ad 1214. in Warthoni Anglia sacra Tom. 1. pag. 718--731. subjuncta pag. 732. *Roberti* de GRAYSTANES, Dunelmensis Episcopi, continuatione usque ad Annum 1336. & pag. 765-784. GVILELMI *de Chambre*, usque ad Annum 1559.

Johannis GALFREDI, dicti *Collectarii*, Lectura *in primum & secundum Decretalium* cum Postillis Celsi Hugonis Dissuti. 1514. fol.

Mauritius GALFREDUS, *Dominicanus*, circa Annum 1364. scriptor *vitæ S. Ivonis*, Presbyteri Trecorii, in Britannia Armorica, sive minore, defuncti An. 1303. Exstat in Actis Sanctorum Tom. IV. Maji 19 pag. 581--608. cum notis.

GALFREDUS *Eglinus*, Anglus, Mathematicus, cujus *prophetiarum* librum Pitseus pag. 841. memorans hoc affert specimen: *Asinus coronatus turbabit regnum.*

GALFREDUS Anglus, Monachus *Finchalensis*, infra pag. 27.

GALFREDUS, sive GODEFRIDUS *de Fontibus*, Anglus, Ordinis Minorum, Theologus & Gvardianus Parisiensis, dictus *Doctor Venerandus* teste Waddingo pag. 143. Scripsit *de Infantia S. Edmundi*, Archiepiscopi Cantuariensis, qui A. 1240. obiit: Expositionem *in regulam S. Francisci, in IV. libros Sententiarum* & *Quodlibeta*.

GALFREDI, Abbatis *Fontismensium*, Commentarium *in Proverbia* MS. in Bibliotheca Claraevallensi, memorat Jacobus le Long Bibliotheca Biblica pag. 739.

GALFREDUS *Grandfeldus*, patria Anglus, Augustinianus in Coenobio Northamptonensi circa Annum 1340. cujus *Lecturas Theologiæ, Sermones, Determinationes* & *Epistolas* memorant Baleus V. 51. Pitseus p. 444. Elssius encomiastico Augustiniano p. 226.

GALFREDI *de Grimovilla*, aliunde mihi non noti, *Summam* in Bibliotheca Sangermannensi Cod. 344. evolvisse se Cangius testatur.

GALFREDUS *Grossus*, Monachus Tironiensis in Gallia, Ordinis Benedictin. circa

A.

A. 1130. scripsit *vitam B. Bernhardi, Abbatis primi Tironiensis* in diœcesi Carnotensi Galliæ, defuncti A. 1114. ad *Gaufredum*, Episcopum ab Anno 1116. Carnotensem, editam cum notis a Johanne Baptista Soucheto, cum Catalogo Abbatum Tironiensium, Parisiis 1649. 4. & in Actis Sanctorum Tom. 2. Aprilis 14. pag. 222. cum notis Henschenii. Vide Oudinum Tom. 2. p. 1113.

GALFREDUS *Hardeby*, sive *Hardibius*, Anglus, Monachus & Provincialis Augustinianus, & Regi Angliæ Eduardo III. a Confessionibus, Theologus clarus circa Annum 1360. teste Lelando c. 420. qui ejus librum *de perfectione Evangelicæ paupertatis* memorat. Et hunc & alterum *de vita Evangelica* Richardo Armachano oppositum ab eo fuisse, Elssius pag. 227. encomiastici Augustiniani e Pitseo testatur. Cætera scripta ei tributa sunt: *Lecturæ in Vetus & Novum Testamentum. Postillæ Scripturarum. Ordinariæ quæstiones. Quodlibeta Oxoniensia. Determinationes. Sermones de tempore & de Sanctis:* & Liber *de rebus gestis Ordinis Augustiniani.* Vide Baleum VI. 6. & Pitseum p. 491.

GALFREDUS *Hemlingtonus*, S. Albani in Anglia Monachus Ord. S. Benedicti, circa A. 1150. a Pitseo p. 215. seq. traditur scripsisse *historiam Alexandri Magni libris quinque* ad Radulphum Abbatem: a Baleo X. 50. *de gestis Macedonum* ad eundem Radulphum, quem ipsum auctorem operis habuit Gualtherus, ejusdem Abbatiæ Bibliothecarius. De alio hujus nominis Alexandreidos auctore infra, *Philippus* GUALTHERUS.

Joannes GALFREDUS, supra *Galfredus Collectarius*.

Magister GALFRIDUS sive *Stephanus Landavensis*, frater Urbani, Landavensis Ecclesiæ circa A. 1119. Episcopi, *de Vita S. Theliavi, Episcopi Landavensis*, circa A. 560. in H. Warthoni Anglia sacra Tom. 2. p. 662-666.

GALFREDUS *Lingius*, Anglus, Ord. Minor. auctor. *Chronici* ab orbe condito ad A. 390. Vide Vossium p. 543.

GALFREDUS *de Malaterra*, e Normannia, Gallus, Monachus Ord. Bened. scripsit de conquæstu regnorum Siciliæ, Calabriæ & Apuliæ, sive *de Roberti* Guiscardi & fratris ejus *Rogerii* Bossi, Principum Normannorum *rebus* utraque *Sicilia* tempore suo *gestis* ab A. 1099. libros

bros IV. ad Georgium, Catanæ Episcopum, editos primum dicatosque Antonio Augustino ab Hieroymo Surita, Cæsaraugustæ 1578. fol. cum ALEXANDRO *Telesino*, & in Tomo tertio Hispaniæ illustratæ, Francofurti 1606. fol. inde in Carusii scriptoribus Siculis, Panormi 1723. fol. & in Muratorii scriptoribus Italiæ Tomo V. addita etiam utrobique alterius scriptoris appendice ab Anno 1027. ad 1263. nec non in Tomo quinto Thesauri Antiquitatum Siciliæ Burmanniani. Novam emendatiorem editionem ex duobus MStis parabat Antonius de Amico, Messanensis. Duos ex hoc uno Galfredos facit Vossius pag. 390. & 770.

GALFREDUS *Marshallus*, Anglus, Monachus Ordinis Benedictini, Glasconiensis, Philosophus, cujus *Repertorium Dialectices* & *Repertorium Geometriæ* a Pitseo p. 842. celebratur.

GALFRIDUS, Monachus Finchalensis Ord. Cisterc. scripsit *Vitam S. Godrici*, Eremitæ in Anglia A. 1170. extincti, quam ex prolixiore relatione REGINALDI, Monachi Dunelmensis, ait se contraxisse. Exstat in Actis Sanctorum Tom. V. Maji 21. pag. 70-85.

GAL-

GALFREDUS *Monemuthensis* a) Archidiaconus, postea Episcopus *Asaphensis*, b) sive, quod idem est, *Elviensis*, c) circa Annum 1151. cujus exstat *Chronicon* sive *Historia Britonum* ab Ænea & Bruto ad mortem Cavalladri, An. CHristi 689. subjuncta hac peroratione: *Reges autem illorum, qui ab illo tempore in Gualliis successerunt KARADOLO Lancarbanensi*, contemporaneo meo *in hac materia scribendos permitto. Reges vero Saxonum GVILLERMO* Malmesburiensi *&* *HENRICO* Hontendonensi: *quos de Regibus Britonum tacere jubeo, cum non habeant illum librum Britannici sermonis, quem GVALTERUS, Oxenofordensis Archidiaconus ex Britannia advexit, quem de historia eorum veraciter editum in honore prædictorum Principum hoc modo in Latinum sermonem transferre curavi.* Ex Britannico idiomate Latine translatum libris XII. ad Robertum, Claudiocestriæ sive

a) Monemuthensem ab Asaphensi male distingvit Hallervordus de Hist. Lat.

b) Chron. Normann. apud Andream du Chesne pag. 986. Matthæus Paris. ad Annum 1551. *Eodem anno Gaudefridus Arthurus factus est Episcopus Sancti Asaph in Norwallia, qui historiam Britonum de lingua Britannica transtulit in Latinam.*

c) Lelandus de scriptoribus Britannicis c. 161.

ſive Glocestriæ Ducem, editumque in Britannicarum rerum ſcriptoribus apud Commelin. & Lugd. 1587. fol. una cum *Pontici* VIRUNII Tarviſini † hiſtoria Britannica, ex Galfrido in compendium (omiſſis fabuloſis) contracta & diviſa in libellos VI. pag. 93. Virunii compendium prodierat Auguſtæ Vindelicorum 1534. & Heidelbergæ 1542. & ex Davidis Porelli recenſione Lond. 1585. 8vo. Galfridi hiſtoria ex IV. Codicibus MStis edita apud Aſcenſium ab Ivone Cavellato, Pariſiis 1519. 4. in libros IX. dividitur ita, ut liber primus libros Commelinianæ editionis quatuor primores complectatur. Itaque de CHriſti ſacris per Lucium in Britanniam illatis editio Pariſienſis differit libro ſecundo, Commeliniana quinto libro: In Pariſienſis libro quarto exſtant Prophetiæ Ambroſii MERLINI, a Galfredo dicatæ Alexandro Lincolnienſi: quæ in Commeliniana occupant librum ſeptimum, ut de Arthuro eſt liber IX. ſeqq. de quo Pariſienſis lib. VI. ſq. Exſtat ſæpiſſime MS. in Angliæ Bibliothecis. * *Nonnum Galfredum*

† Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XXIV. pag. 253.

* Vide Oudinum Tom. 2. p. 1413.

dum appellant alii: d) alii *Galfredum Arthurum,* quod Arthuri Regis gesta e) diligentius descripsit: *Cardinalem* f) etiam sunt, qui faciunt, quod tanquam non satis certum omitto. Quæ in Chronico Sigeberti Gemblacensis ad Annum 470. seq. de Rege Arthuro & aliis rebus Britannicis ex Galfredo leguntur, scriptore profitente se nec lectori velle subtrahere *historicam narrationem quæ nuper de Britannico * in Latinum translata est,* hæc non possunt esse

d) Arnoldus Wion Tomo secundo lingni Vitæ pag. 871.

e) Fallitur Sandius, qui pag. 350. ad Vossium suspicatur *Arthuri* nomen corruptum ex Archidiacono.

f) Eggs purpura docta Tom. 2. p. 69.

*) In præfatione miratum se ait Galfridus, *quod Gildas & Beda in Commentariis suis nihil prodidissent de Regibus qui ante incarnationem Christi Britanniam inhabitaverunt, nihil etiam de Arthuro aliisque compluribus: Talia igitur mihi & de talibus multoties cogitanti obtulit GALTERUS Oxonioofordensis Archidiaconus, vir in Oratoria arte atque in exoticis historiis insigniter eruditus, quendam Britannici sermonis librum vetustissimum, qui a Bruto Britonum Rege primo usque ad Cadualladrum filium Caduallonis, gesta & annales omnium continue & ex ordine perpulchris orationibus nobis proponebat. Rogatu igitur illius ductus, tametsi intra alienos hortulos phalerata verba non collegerim, agresti stylo propriisque calamis contentus, Codicem illum in Latium sermonem transferre curavi* &c.

se a Sigeberto illo qui Anno 1113. diem obiit, nec leguntur in Veteri Codice S. Victoris Parisiensis, ut testatur Antonius Rufus in præf. ad editionem Sigeberti primam, Parif. 1513. 4. apud H. Stephanum avum: sed videntur addita fortasse a Roberto de Monte qui Sigebertum continuavit. Ex Gaufridi Asaphensis Episcopi de rebus Britannicis Codice Vaticano 944. narrationem *de S. Ursula* refert Baronius ad Martyrolog. Rom. 21. Octobr. & tuetur in Annalibus ad Annum 383. n. 3. seq. Hunc scriptorem Cambdenus in Britannia pag. 416. vocat *virum sane antiquitatis bene peritum, sed fide ut videtur, non antiqua, tot Milesias nugas passim ex ingenio suo interserit.* Sinistre etiam de Gaufredo, ante Cambdenum, & de fide ejus Guilelmus Neuburgensis in proœmio suæ Historiæ, ubi narrata de Arthuro & Merlini divinatione, commentis & fallaciis adscribit. Similes Joan. Withmanstedii & Joannis Twini de Gaufredo censuras affert Degoreus Whear methodo legendi historias sect. 28. quorum ille *poëticum potius esse* scriptorem *quam historicum*, hic *Homerum Britannicum* & *mendaciorum patrem* esse judicat. Fabulosam ejus historiam vocat etiam Barthius a Britonem pag. 552. Sed ex

ingenio

ingenio suo interseruisse fabulas negant viri docti, & interpretem potius quam fictorem fabularum habent, quibus vera etiam multa, in recentioribus potissimum temporibus adjuncta pretium adjungunt. Vide Joannem Baleum II. 86. Vossium de historicis Lat. pag. 419. seq. Pitseum pag. 217. & Joan. Priseum in Historiæ Britannicæ defensione, Lond. 1573. 4. Joannem Lelandum in assertione Arturi, Lond. 1544. 4. Lambecium T. 2. Bibl. Vindob. p. 468. seq. & Guil. Nicolsonum in Bibliotheca historica Angliæ, Anglice edita pag. 37. edit. in fol. Quod vero Pitseus scribit a Matthæo Paris Galfredum appellari *interpretem fidum*, sive ut apud Nicolsonum est, *interpretem verum*, apud Matthæum non reperio. Cætera scripta quæ Galfredo tribuuntur, hæc sunt:

Versio *Prophetiarum* * *Ambrosii Merlini* ad Alexandrum Episc. Lindensem sive Lincolniensem.

Vita Merlini Caledonii (non Chalcedonii, ut apud Wionum Tom. 2. p. 871.) Carmine ad Robertum Lincolniensem.

Commentarius in prophetias Merlini utriusque.

Ad Gualterum Oxoniensem Archidiaconum, Epistolæ.

De exilio Ecclesiasticorum. *In*

* Eadem hæc quæ in historia lib. IV. (VII)

In fragmentum Gildæ. † Incip. *Gildas vir grandis auctoritatis in historia.*

Diversi generis carmina.

Memoratur etiam *vita Arthuri Regis*, ab Galfredo scripta, sed de Arthuro, dictum ab illo in Chronico, sicut de Merlino quoque. Vide Oudinum T. 2. pag. 1410.

Liber *de corpore & sanguine Domini* habet potius auctorem GUILELMUM Abbatem S. Theodori ad Remos.

GALFREDUS *de Monte* Abbas S. Honorati, cujus Tractatum *de potestate & auctoritate Concilii Basileensis* An. 1431. habiti memorat Sanderus III. Bibliothec. MSS. Belgii pag. 39. qui incipit: *Quia video nonnullos.* Et *Dialogum* nescio an eodem auctore, *Hierarchiæ subcœlestis inter Orthodoxum, Catholicum & Catechumenum.* Incipit: *Instantia mea quotidiana.*

Mauritius GALFREDUS, supra, *Dominicanus.*

GALFREDUS *de Oratorio*, supra, Archiepiscopus *Burdegalensis.*

GALFREDUS *de Romevallis*, Anglus, Ordinis Cisterciensis, cujus *Homilias* typis mandatas a Rainero Wolfio refert Pitseus pag. 842.

GAL-

† *Breviarium Gildæ* Wionus appellat.

GALFREDUS natione Brito, ex Decano Cenomanensi *Rothomagensis* ab Anno 1111. ad 1128 Archiepiscopus, sapientia & litterarum scientia, eloquentia & eruditione celebratus. Vide Ordericum Vitalem, cui *Goiffredus* vocatur pag. 840. 846. 849. & 866. sq. & Honimeyi supplementum Patrum p. 503.

GAUFRIDUS, Diaconus *Toletanus* (Jofre de Loaysa) seculo XIII. labente scripsit supplementum sive Continuationem Historiæ Hispanicæ ROBERTI *Toletani*, Hispanice quidem, non Latine: sed quem Latine ipso rogante vertit ARNALDUS *de Cremona* Canonicus Toletanus. Vide Nicolaum Antonium T. 2. Bibl. vet. Hisp. pag. 64. Opus adhuc delitescens MS. in Bibliothecis Galliæ & Hispaniæ, cujus Caput CCXXI. laudatur ab Arnoldo Oihenarto in Notitia Vasconiæ cap. 17. pag. 378. seq.

GALFREDUS *de Trano*, sive *Tranensis*, Subdiaconus Ecclesiæ Romanæ & Capellanus Pontificis, qui præter Quæstiones varias scripsit libros quinque *super titulis Decretalium*. Vide Trithemium cap. 491. sive ut Henricus Gandavensis cap. 55. composuit *summam de omnibus quæ continentur in codice novi Juris* (Pontificii) *secundum ordinem Rubricarum*.

GAU-

GAUFREDUS toparcha *Villæ Harduini*,* hoc loco a me prætereundus, quia Gallice non Latine, quanquam bona fide scripsit *Historiam captæ* a Francis Venetisque An. 1204. *CPoleos*, libris IX. de quo opere dixi Tom. VI. Bibl. Gr. lib. c. 5. §. 31. neque aliud habeo in præsenti quod addam, nisi præclarum hoc opus, rarissimeque antea obvium ex Cangii recensione esse recusum superiore anno 1733. Venetiis in nova scriptorum Histor. Byzantinæ editione. Omitto propter eandem rationem GALFREDUM, qui circa A. 879. scripsisse traditur historiam veteris Liguriæ, de qua vide sis Jacobi Longi Biblioth. Historicam Galliæ n. 15256.

GALFRIDUS sive GUALTERUS *de Vino Salvo* a) (Vine sauf) stirpe Normannus, gente Anglus (unde *Anglici* cognomen)

* Meminit Albericus ad Annum 1202. pag. 425. & An. 1205. pag. 439. Chronici.

a) Selden. Præfat. ad X. scriptores pag. XXXIX. & Tom. 2. Opp. p. 1166. Polycarpus Leyserus in hist. poëtarum medii ævi pag. 855. seq. Perperam de *Nine salvo* apud Joannem Bromtonum pag. 1280. ubi versus ex libro ejus *de eloquentia*, quibus obitum Richardi Regis deplorat, qui leguntur in Poëtria v. 366. seq. Obiit Richardus ille Anno 1200. Aliis corruptius Gaufridus iste appellatur *Mestisauf*.

clarus circa initia ſeculi XIII. & ſuperſtes adhuc poſt An. 1245. Scripſit, cum Romæ verſaretur, ad Innocentium III. *Poëtriam novam* b) ſive carmen hexametrum de arte dictandi, verſificandi & transferendi, incipit : *Papa ſtupor mundi.* Nam quod initium ponunt Carminis de arte dicendi, Baleus III. 38. & Pitſeus p. 262. *Neuſtria ſub clypeo Regis defenſa Richardi*, eſt verſus poëtriæ 366. Et quod laudant *Carmen ad Guilelmum Cancellarium*, Incip. *Quod Papæ ſcripſi munus ſpeciale*: eſt in Poëtria v. 2095. (2120. ſeq.) *Monodia in obitum Regis* (Richardi) v. 366. ſeq. *Ad Cæſarem Henricum pro liberando Rege* v. 2075. ſeq. (2099. ſeq.) Quod iidem dicunt carmine & proſa ſcriptum de arte dicendi a Galfrido, videntur uſi Codice, cui adjuncta expoſitio, vel liber ejusdem argumenti, qui incipit : *Tria ſunt circa quæ.* Poëtriam carmine hexametro verſuum 2114. ex quatuor MSS. edidit Polycarpus Leyſerus in hiſtoria poëmatum medii ævi pag. 862 - - 978. Halæ Magdeb. 1721. 8. Deinde ſeparatim Helmſt. 1724. 8. in uſum prælectionum publicarum, in qua editione ſunt

b) Velut artem tertius genus carminis pangendi, quam rhythmici barbarique quod hactenus invaluerat. Ita Seldenus.

ſunt verſus 2138. Specimen operis produxerat Seldenus præf. ad X. ſcriptores p. XXXIX. ſeq. Nam editionem Viennæ Auſtriæ apud Wolfgangum Zazium, quam memorat Pitſeus, nec ipſe nec Leyſerus viderant.

De ſtatu curiæ Romanæ carmen elegiacum verſuum 1026. interlocutoribus Ganfrido & Aprile, editum a Mabillonio Tom. 4. Analect. p. 535. (edit. novæ pag. 369 - - 376.) qui illis temporibus tam felicis ac facilis venæ poëtam extitiſſe miratur. Ante Mabillonium, quod illum fugit, hoc Carmen ediderat Matthias Flacius inter varia doctorum piorumque virorum de corrupto Eccleſiæ ſtatu poëmata Baſil. 1557. 8. pag. 418 - - 454. Varias Lectiones utriusque editionis annotavit laudatus Leyſerus pag. 979 - - 985. Auctior eſt Mabilloniana editio exordio verſuum 48. Incip: *Paſtor Apoſtolicus de cardine ſolis ad undas.* Flacianæ initium a verſu: *Nuper Apoſtolica Gaufridus ſede relicta.*

De Eccleſiæ calamitatibus, cujus ſcripti ipſe facit mentionem v. 5.

Ille mihi dixit: tu qui nuper cecinisti
Eccleſiæ lacrymas, ſcribe, reſume ſtylum.

Tractatus prosa scriptus *de plantatione arborum & conservatione fructuum, ubi de modo inserendi arbores aromaticas, fructus conservandi, vites & vina cognoscendi, vina inversa seu deteriora reformandi* MS. Cantabrigiæ, notante Caveo. Ab hoc scripto cognomen ei *de Vino salvo* tributum, verisimilis conjectura est Oudini Tom. 2. p. 1677.

Historia seu *itinerarium* Richardi *Anglorum Regis in terram sanctam*, ab Anno 1177. ad 1190. sine auctoris nomine & mutila in Bongarsii gestis DEI per Francos T. 1. pag. 1150 sed integra & Gaufrido auctori restituta in Thomæ Galei scriptoribus Histor. Angl. Tom. 2. pag. 247.

Carmen duplex, hexametrum alterum, alterum elegiacum in ejusdem *Richardi*, gloriosi Regis laudem. ibid. p. 430.

A Pitseo memorantur præterea nescio quod *Enchiridion* quod cum *Medulla Grammaticæ* MS. in Angliæ Bibliothecis: tum *liber de rebus Ethicis*, cujus etiam mentionem facit Baleus: nec non *de promotionibus & persecutionibus* Galfridi *Eboracensis Archiepiscopi*. Sed *poëma super Maccabæos* quod sub Galfridi nomine in Bodlejana exstat, Oudinus pag. 1679. notavit esse Petri de Riga: sicut

cut poëma *de gestis Alexandri M.* non Galfridum auctorem habet sed GUALTHERUM, de quo infra.

GALFREDUS Cœnobita Monasterii S. Martialis Lemovicensis & Prior ab Anno 1167. *Vosiensis* (Vigeois) in Diœcesi Lemovicensi, scriptor insignis Chronici a Roberto Pio sive An. Chr. 886. ad 1184. ad sacrum S. Martialis Conventum & universum Clerum Lemovicini climatis. Edidit Labbeus Tom. 2. Bibliothecæ novæ MSS. p. 279--342.

GALFREDUS *Watertonus*, Buriensis in Anglia Monachus Ord. Bened. circa An. 1350. Ej. *Homilias* & *in Salutationem Angelicam* laudat Lelandus c. 330. Præterea *Moralitates Psalterii* memorantur a Baleo V. 93. nec non *Collationes Monasteriales* & *Mariale*. Eadem ex Baleo Pitseus p. 474.

Joannes de GALLANDIA, infra GARLANDIA.

GALLUS *Antipater*, qui circa An. 300. Imperatorum quorundam Vitas scripserat, *ancilla*, a) *honorum* & *historicorum* deho-

a) *Ancilla*, ancillariolus pro assentatore, unde *ancillari*. Vide Casauboni & Salmasii notas. Sunt qui legunt, *Gallus Annius, pater ancillariorum*. Sed Trebellius, ut Cellario probe observatum, imitatus est locum Salustii, cui Fufidius dicitur *ancilla turpis, honorum omnium deho-*

dehonestamentum dicitur a Trebellio Pollione in Claudio secundo c. v.

GALLUS Hibernus, Confessor, S. Columbani Discipulus, Abbas apud Arbonam in Germania, defunctus A. C. 640. ætat. 95. * cujus memoria recolitur in Martyrologiis XVI. Octobris. Ejus vita libris duobus a WALAFRIDO *Strabo* scripta exstat apud Surium 16. Octobr. & in Thomæ Messinghami florilegio sanctorum Hiberniæ pag. 255. & pag. 294. Memoria ex Notkero ad 16. Octobr. & de translatione ejus 16. Novembr. atque RATPERTI ** versus de festivitate S. Galli. Et p. 415. *Sermo* ab eo dictus in templo S. Stephani in consecratione Joannis Episcopi Constantiensis An. 614. Hunc primus ediderat Canisius T. V. antiquar. Lect. parte 2. p. 896. (edit. novæ Basnagianæ Tom. 1. pag. 784.) deinde recusum in supplemento Bibl. Patrum Paris. Tom. 1. pag. 678. & in Lugdunensi Bibl. T. XI. p. 1046. & separatim cum Casp. Barthii gu-

dehonestamentum lib. 1. hist. cap. 9. ita enim recte *pro honorum* legendum esse vidit Rivius, quod secuti novissime Clarissimi Viri, Wassius pag. 12. & Gottlieb Cortius p. 942.

* Caveus ex Balei XIV. 14. & Jacob. Waræus de scriptoribus Hiberniæ p. 20.

** Confer Biblioth. Patrum Lugd. Tom. XXVII. p. 510. seq.

notis Francof. 1623. 8. *Ecclesiæ vero gubernandæ formam & monita salutaria ad Wulmarum* Presbyterum, quæ memorat Baleus, intercidisse vel certe edita non esse existimo, certe inter Galli opuscula a Barthio edita, quod vir præclarus conjiciebat, non exstant, nihil enim Galli præter sermonem, jam memoratum Barthius edidit. *Epistolam* brevem *ad Desiderium* ab Anno 635. Cadurcensem Episcopum, quem *Dominum semper suum & Apostolicum Patrem* Gallus *peccator* appellat, vulgavit Jacobus Usserius in Epistolis Hibernicis pag. 23. In ea mentio de clade Massiliensi. Hujus S. GALLI celebre *monasterium* in Suevia Ord. Bened. de quo Goldastus in Alemannicis. Vide supra Tom. 1. pag. 114. seq. atque epigrammata & hymni sacri illustrium Virorum illius Monasterii in Tom. V. parte 2. Antiquar. Lect. Henr. Cauisii, (edit. novæ Tom. 2. parte 3. pag. 185. seq.) *Chronicon* brevissimum monasterii S. Galli ab An. Chr. 691. ad 814. apud Baluzium Tom. 1. Misc. pag. 494. 495. Denique *Jodoci Mezleri*, Cœnobitæ San-Gallensis de Viris illustribus Monasterii S. Galli libri duo Anno 1606. in scripti & editi Bernardi Pezii Tom. 1. Anecdotorum parte 3. p. 555.

GALLUS junior, natione Germanus, Abbas Ord. Cisterc. Cœnobii Aulæ Regiæ prope Pragam in Bohemia, Regum Mausoleis celebris, circa An. 1370. scripsit *Resolutiones dubiorum & difficultatum quæ a statu religioso quempiam avocare possent.* Præterea *Malogranatum* sive Dialogum inter Patrem & Filium, tribus libris: de statu triplici incipientium, proficientium & perfectorum. Prodiit Colon. 1476. fol. & 1481. sine loco 4. & 1487. fol. Laudat Trithemius cap. 652. *sermonesque* ejusdem Galli *ad fratres* memorat. Malogranatum etiam in Belgicam linguam versum narrat Vischius Bibl. Cisterc. p. 118. qui argumenta librorum ejus refert his verbis. Agit autem primus liber, de statu incipientium, sub tribus distinctionibus, 1. est, de conversione hominis ad Deum, 2. de contritione & confessione; 3. de satisfactione.

Liber 2. agit de statu Proficientium, tribus etiam distinctionibus, quarum prima agitur, de vitiorum detestatione, 2. de virtutum operatione, 3. de Tentationum perpessione.

Liber 3. agit de Statu perfectorum, sub tribus distinctionibus; Prima est de cordis munditia, 2. de Dei & proximi chari-

charitate, 3. de Creatoris omnium contemplatione.

Jodocus GALLUS Rubeaquensis, Theologus & Antistes Spirensis, cujus opusculum *Nosce te ipsum* lucem vidit Heidelbergæ 1480. ipse diem obiit An. 1516. Vide Cornelii Beughemii incunabula typographiæ pag. 64.

GALLUS Aruernorum sive Claremontensis Episcopus, si Surium & Vossium sequimur S. Boniti, laudatiss. Aruernorum seculi octavi initio Episcopi vitam scripsit: Sed coævus anonymus scriptor Vitæ S. Boniti in Actis Sanctor. Tom. 1. Januar. 15. pag. 1070. in prologo tantum testatus est *vitam Elidii* (sive Illidii, vulgo S.-Allyre, cujus memoria V. Junii colitur) *& Galli*, Episcoporum Aruerniæ, *luculento stylo prolatam* exstare, vitam autem Boniti a Gallo scriptam non memorat. Galli hujus primi a) istius nominis Episcopi Claromontani ex Gregorii Tur. Vitis Patrum Cap. 6. Vita obvia cum notis, in Actis Sanctor. 1. Julii pag. 105.

GALO sive GALLO, GUALO, UVALO *Carnotensis*: discipulus Ivonis: ex *Bellovacensi* Episcopo denique, commendante

a) Vide Sammarthan. Tom. 2. Galliæ Christ. pag. 524. seq. & de Gallo II. Aruernorum Episcopo circa A. 649. p. 526.

te Epiſtol. 144. Ivone Epiſcopus *Pariſienſis* A. 1105. atque *Cardinalis* & Legatus Paſchalis II. ad Boleslaum Ducem Poloniæ, defunctus An. 114. Ejus *Decretum* quo Monialibus propter libidinum intemperantiam ab Eccleſia S. Eligii Pariſ. expulſis *Monachos Foſſatenſes* XII. cum Priore inſtituit, exſtat apud Sammarthanos T. 1. Galliæ Chriſtianæ p. 425. ſeq.

GALO S. Mariæ in Porticu Diaconus * Cardinalis, Innocentii III. in Franciam An. 1208. Legatus, quem Rigordus apud Cheſneum Tom. V. pag. 49. vocat *juriſperitum, bonis moribus ornatum, omnium Eccleſiarum viſitatorem diligentiſſimum, Eccleſiæ beati Dioniſii benevolum & devotum.* Hujus *Statuta Synodalia* ſive *Conſtitutiones*, capitula decem leguntur in tomis Conciliorum & in Bibliothecis Patrum Pariſ. 1589. & 1644. tomo VI. ſubjunctis GUILELMI ab Anno 1220. Pariſienſis Epiſcopi additionibus Capitulorum XVI. Confer Bulæum Tom. 2. Academiæ Pariſ. p. 16. & Tom. 3. p. 44.

GAL-

* Non diverſus videtur apud Guil. Armoricum T. V. Cheſnei p. 89. GVALA *Cardinalis Presbyter*, quem in Franciam a Papa miſſum ſeribit ad Annum 1216. Cæterum fallitur G. Joſeph Eggs qui Tom. 1. purpuræ doctæ p. 59. Statuta illa Synodalia refert ad Galonem Carnotenſem.

GALTERUS, GALTHERIUS, infra GVALTERUS.

GALVANEUS five GVALFANEUS *Flamma*, Mediolanenfis, Ord Præd. diem obiit An. 1344. fcripfit *Manipulum florum*, qui *flos florum* aliis; five *Chronica Mediolanenfis*, ab Originibus Urbis ad A. C. 1336. quam cum ANONYMI continuatione usque ad Annum 1371. vulgavit celeberrimus Muratorius XI. Scriptorum Italiæ. Ejusdem laudatiffimi Viri induftriæ debemus tomo XIV. ejusdem thefauri editum Gualfanei *Commentarium de rebus geftis Azonis*, (cui Manipulum florum An. 1330. auctor dedicaverat) *Luchini & Johannis*, Vicecomitum Mediolanenfium ab Anno 1328. ad 1342. Cætera ejus fcripta, inedita omnia, apud Jacobum Quetifum Tom. 1. p. 617. feq. aliosque memorantur hæc: *Hiftoria Univerfalis*, *Chronica Imperatorum*, *Chronica Ordinis Prædicatorum* & *Vita S. Dominici*: *Chronica extravagans* in tres partes diftincta. *Politia novella*. *In Ariftotelis Ethicam*, *Politicam*, *Oeconomicam*, *Rhetoricamque* & *in Libellum de Sphæra*. *Summa cafuum confcientiæ*. *Sermones de tempore & de fanctis*. Vide Philippum Picinellum in Athenæo eruditorum Mediolanenfium pag. 231. feq. Cæterum fcriptorum

ptorum quibus in manipulo florum Galvaneus profitetur usum se esse, afferuntur hi tituli: 1) Gotofredi liber qui dicitur memoria seculorum. 2) Titus Livius. 3) Jacobus Januensis. 4) Paulus. 5) Historia Ecclesiastica. 6) Historia Romana. 7) Stephanardus Ord. Præd. 8. Bonvesinus. 9) Jacobus Laudensis. 10) Registrum Communitatis. 11) Ptolemæus Episcopus Ord. Præd. 12) Sicardus Episcopus, Cremonensis. 13) Acucipius. 14) Martiniana, Ord. Præd. 15) Eutropius. 16) Graphia aurea Urbis. 17) Dacius. 18) Arnolphus. 19) Chronica Paduana. 20) Registrum Potestativum. 21) Historia beati Barnabæ. 22) Historia omnium Archiepiscoporum Mediolanensium.

GALUINUS sive GAUINUS *Duglas*, supra DOUGLAS Tom. 2. p. 188.

Angelus GAMBILIO sive de GAMBELLONA,(de GAMBELLIONIBUS) * Aretinus Jus Civile docuit Ferrariæ primum, deinde ab Anno 1441. Bononiæ, postremo iterum Ferrariæ ubi diem obiit supremum. Vide Thom. Diplovatatium in ejus vita & Pancirollum II. 102. Ejus *tractatus de maleficiis* prodiit An. 1472. fol. sine loci nota & Colon. 1599. 4. & cum Alberti GANDINI de eodem ar-

* Supra Tom. 1. p. 262.

argumento Venet. 1573. & 1598. fol. adjuncta auctoris vita, scriptore Thoma DIPLOVATACIO. Ej. *de Testamentis* in Oceano juris sive tractatu tractatuum tomo VIII. Ej. *Lectura super prima parte Institutionum*, Venet. 1492. fol. ubi Gambilio vocatur *excellentissimus juris utriusque Monarcha*, & qui nonnulla ei addidit FRANCISCUS de Aretio, *famosissimus facile Juristarum Princeps*. Sed & *in quatuor Institutionum libros Commentarius* cum additionibus Antonii Caji & Francisci Purpurati ex edit. Veneta 1609. occurrit in Bibliothecis, ut in Bodlejana, in qua exstat etiam Commentarius ad tit. Digestorum *de re judicata & de Appellationibus* & Repetitio in Legem *ventre* Dig. *de acquirenda vel omittenda hereditate*. Nec non *Consilium Matrimoniale*. Commentarius in titulum *de Actionibus* quem toto anno Bononiæ est interpretatus, num lucem viderit, non comperi.

Petrus Andreas GAMMARUS a Casali Bononiensis, discipulus Joannis Campegii JCtus ab Anno 1500. ac deinceps, scripsit adhuc tiro *de veritate & excellentia Legalis scientiæ*, deinde *tres Topicorum libros* ad eruenda in Legum facultate argumenta, tum *de extensionibus* quem subtilissimum & utilem tractatum vocat Marcus Mantua p. 444. nec non *de re-*

rum

rum permutatione. De filiis ejus JCtis *Laurentio* & *Thoma* alliisque filils tribus dignitate & virtute illustribus *Antonio Maria*, *Bartholomæo* & *Marco Antonio* videndus Pancirollus II. 133. De *Bernardino Glaricino* GAMMARO, Bononiensi qui in Patria & Florentiæ jus docuit, atque An. 1528. rebus humanis valedixit, adi Mantuam pag. 452. Hujus ni vallor Gammari est *excussio materiæ de servitute.*

Henricus GANDAVENSIS, infra, HENRICUS.

Historiam Ecclesiæ GANDERSHEIMENSIS Cathedralis ac Collegiatæ Diplomaticam debemus Clarissimo Viro *Joanni Christophoro Harenbergio* a) qui eam magno conquisitam studio atque fide elucubratam edidit hoc ipso anno Hannoveræ 1734. fol. In ea præter varias disquisitiones, veteribus monumentis & diplomatibus, atque Actis Publicis illustratas, exstat erudita *de Abbatissis Gandersheimensibus* tractatio, cui pag. 451. *Hathumodæ*, primæ Abbatissæ vita ab AGIO Presbytero * & Monacho Corbejensi scripta, & a celeberrimo Joanno Georgio Eccardo in quaternione veterum monumentorum Lips. 1720. fol. primum edita, præmittitur una cum *dialo-go*

* Vide infra, WICHBERTUS.

go de obitu ejusdem ſcripto verſibus Elegiacis pag. 460. nec non HROSWITÆ Canoniſſæ Gandersheimenſis de conſtructione primordiisque ac fundatoribus Cœnobii Gandersheimenſis Carmen Hexametrum ex duobus MSS. emendatius poſt editiones illuſtris Leibnitzii T. 2. ſcriptorum Brunſuicenſ. p. 319. A. 1710. fol. & laudatiſſimi Viri Jo. Georgii Leuckfeldii in Antiquitatibus Gandersheimenſibus, vulgatis Germanice Guelpherbyti 1709. 4. p. 410. Vide & infra HENRICUS *Bodo*.

Albertus GANDINUS ſive de GANDINO Aretinus, vel ut alii Cremenſis, * JCtus in cauſis criminalibus cognoſcendis Peruſii, Florentiæ, Senis & Bononiæ magna ſcientiæ laude claruit poſt An. 1300. Liber ejus *de maleficiis*, quem poſt ODONEM & GUIDONEM Guzarium compoſuit, inter præclaros de hoc argumento habetur, prodiit & plus ſimplici vice ſeparatim, & cum Angelo de GAMBILIONIBUS Venet. 1573. 4. 1598. fol.

GANFREDUS, ſupra GALFREDUS.

Guilelmus de GANNATO ſive GANNATENSIS Ord. Præd. circa An. 1370. præter Commentarios in IV. libros ſententiarum, aliosque tractatus ſpeculativos &

* Vide Panciroilum II, 46. de claris Juris Interpretibus.

& morales, scripsit *de vera innocentia matris DEI*, ubi XL. auctoritates adversus sententiam de immaculata conceptione: cui Minorita nescio quis opposuit *Repercussorium adversus adversarium innocentiæ Matris DEI.* Vide Quetifum Tom. 1. pag. 674. seq.

GANSFORTIUS, vide *Joannes* WESSELUS.

Dinus de GARBO, Medicus Florentiæ, An. 1360. Vide DINUS, Tom. 2. pag. 91.

Thomas de GARBO, Dini F. de cujus *summa Medicinali*, & aliis scriptis, post Lindenium & Merklinum, Joannes Jacobus Mangetus Biblioth. Medicæ Tom. 1. pag. 431. & Julius Niger in historia scriptorum Florentinorum pag. 513. Hic est Thomas Florentinus, quem non inferiore ingenio famave Patri subsecutum scribit Philippus Jacobus Bergomensis ad A. 1355.

GARCIAS, infra, GARSIAS.

GARGILIUM *Martialem*, quo loco habuerit Vopiscus, docet in vita Probi c. 2. *Mihi id animi fuit, non ut Sallustios, Livios, Tacitos, Trogos atque omnes disertissimos imitarer viros, in vita Principum & temporibus disserendis: sed Marium Maximum, Suetonium Tranquillum, Fabium Marcellinum*, Gargillium Martialem, *Julium Capitolinum, Ælium Lampridium*

cæteros-

cæterosque qui hæc & talia non tam diserte quam vere memoriæ prodiderunt. Alexandri Severi vixisse temporibus, & vitam illius Imperatoris, qui A. C. 235. obiit, tradidisse docet Lampridius in Alexandri vita c. 37. *Habuit quotidie milii sine pipere sextarios quatuor, cum pipere duo: & ne sit longum omnia inserere quæ* Gargilius Martialis, *ejus temporibus scriptor singulatim persequutus est, omnia illi ad modum & rationem sunt præbita.* Nullam video causam dubitandi, idem ne sit hic de quo Cassiodorus c. 28. Divin. Lect. *De hortis scripsit pulcherrime Gargilius Martialis, qui & nutrimenta olerum & virtutes eorum diligenter exposuit.* Hoc opere usum se profitetur Palladius, qui in libris de re rustica Gargilium frequenter laudat, edit. Commelinianæ pag. 544. 545. 574. 576. 578. 581. 589. 593. 598. 618. 619. 636. Laudat & librum ejus *de Hortis vel Hortorum cultura* Servius ad Georgicor. IV. 148. Ex corpore Gargilii hujus excerptum *de cura boum* fuit MS. in Biblioth. Isaaci Vossii, hodie in Biblioth. Leidensi. Sed Martialis hujus reliquias typis Lipsiensibus exscriptas proxime videbimus in luculenta scriptorum rei Rusticæ & Vegetii veterinarii editione, quam parat vir eruditissimus Joannes Matthias Gesnerus.

De aliis Gargiliis & Gargilianis, Joannes Glandorpius in Onomastico historiæ Romanæ p. 378.

GARINUS Ord. Præd. jussu Hugonis ab Anno 1331. ad 1341. Magistri Ordinis scripsit An. 1340. Legendam *de vita & miraculis B. Margaretæ* Virginis Ord. Præd. filiæ *Regis Ungariæ*, defunctæ A. 1271. Exstat apud Surium 28. Januar. & in Actis Sanctor. Tom. 2. Januar. pag. 900--906.

GARIOPONTUS, *Warimpotum*, *Raimpotum*, *Warmipotum*, *Guaripotum* alii appellant. *Garnipulus manipulos Galeni surripiens* dicitur Valesco de Taranta. *Gariponum* vocat Matthæus Silvaticus Mantuanus, jubilatus & classicus inter Medicos sui temporis. Vixit autem Silvaticus circa A. 1330. quo tempore paulo antiquiorem esse Gariopontum putabat Reinesius p. 359. Var. Lect. & lib. III. cap. 12. Sed in illarum defensione, Andreæ Rivino opposita, ad Seculum undecimum referri debere ostendit ex testimonio Petri Damiani, qui An. 1072. obiit. In hujus enim Epistolis libri V. Epistola 16. ad Pandulfum Clericum hæc verba reperiuntur, quæ etiam Barthius laudat ad Zachariam Mitylenæum pag. 279. *Dicam quod mihi Garimpontus senex, vir videlicet honestissimus & apprime*

prime literis eruditus medicus retulit. Africanum nescio quo auctore faciunt Lindenius, Merklinus, Mangetus: In Italia scripsisse, sed a Salernitanis doctoribus venenorum eruditionem accepisse putat Reinesius, qui Salerni in regno Neapolitano, collegii Salernitani membrum postea factum fuisse Gariopontum indubitanter affirmandum censet pag. 144. defensionis. Christianum esse scriptorem, minimeque græce, quod voluerunt aliqui, sed latine scripsisse ostendit Barthius IV. 14. Adversar. Ejus *passionarius de ægritudinibus a capite usque ad pedes* post Lugdunenses editiones prodiit Basileæ An. 1531. 4. 1536. 8. quem ex Galeni, Æginetæ, Alex. Tralliani & Theodori Prisciani libris compositum esse, jam ante annos 400. viderat Simon Januensis, qui Synonymorum librum composuit. Ex Plinio quoque aliqua descripsisse Barthius observat, ex Theodoro autem Prisciano integra capita XIII. comportavit notante Renesio, a) *sed adeo perverse, ut videre hominis stuporem & indignari simul satis haud possimus, quippe quæ non intelligeret omisit consulto, quæ intelligere se putaret,*

a) Lib. III. cap. 12. Var. Lect. vide & pag. 510. 514. 643. 690. &c. defension. pag. 76. 145. &c. Barth. in Adversar.

taret, male tamen descripsit, in pluribus sententiam sui auctotis plane evertit, interdum ab eo in leviculis dissentit, quasi plagii culpa propterea eum ab eo exemtura forent, & omnino varie exercet mangonium &c. Galeno ita usus est Gariopontus, ut Galeni etiam nomine ejus passionarius a quibusdam allegaretur, quod & *duobus libellis dynamidiarum* sive *experimentorum* Garioponti factum esse animadvertit Reinesius pag. 528. Var Lect. ubi illus libros vero auctori restituit. Passionarius in edit. Lugd. 1516.& 1526. 4. præfert nomen *Galeni*, junctos habens libros tres: de febribus, de febribus typicis, & de symptomatibus febrium. In fronte hæc verba editor posuit: *Galeni Pergameni passionarius doctis multum desideratus, ægritudines a capite ad pedes usque complectens, in quinque libros divisus &c. Lege igitur & ni tibi mens hebes fuerit, eundem Galeni & non alterius (ut falso quidam credunt) esse perpendes.* Hic passionarius multum discrepans ab editis fuit in Bibliotheca Renati Moreau, teste Labbeo Bibl. MSS. pag. 218. De eodem subjungam locum ex ecloga Oxonio Cantabrigiensi, uti eum adducit Renatus Moreau prolegom. ad scholam Salernitanam p. 11. *Liber iste merito Passionarius vocitatur, quia de passionibus*

bus agit, quem quidam Galenum composuisse asserunt, sed non est verum, quia hujus libri diversi fuerunt auctores, scilicet Alexander, Galenus atque Priscianus, & non simul neque uno consensu, sed semotim de passionibus corporis, & prout cuique est visum, tractaverunt, sed Theodorus Priscianus collegit, & a semet ipso & a quibusdam additis aliter quam nunc, sic ordinavit. Febres enim utpote universales in tractatu præmisit, deinde cætera quasi particularia subjungit, id est de cephalea & aliis hujusmodi. Secundum quosdam vero non prædicti plures unum librum composuerunt, sed unus scilicet Paulus composuit. Sed sive hi, sive illi composuerunt, Warmipotus quidam Medicus Salernitanus, *videns eum in multis esse falsum, in pluribus verum, utpote in omnibus inordinatum, cum quibusdam clericis optimis sibi adhibitis hunc librum, in quantum ejus & eorum scientia diligens potuit, emendavit, & ordinem tractatus prædictum transmutavit, & errata diluendo, superflua resecando, ambiguaque reserando, prout nunc ordinavit, a particularibus incipiens ad similitudinem totius integri.*

Joannes Andreas GARISENTUS, Poëta circa An. 1491. non notus mihi nisi ex Clarissimi Kœnigii Bibl.

Joannes GARLANDIUS sive de GARLANDIA (vitiose *Gerlandus* vel *de Gallandia*) Anglus, Grammaticus & Poëta clarus circa A. 1040. cujus hæc a Bostono Buriensi in majore Catalogo atque inde a Baleo II. 48. & Pitseo pag. 184. seq. memorantur:

De *Mysteriis Ecclesiæ* Carmen ad Fulconem Episcopum Londinensem, & in illud Commentarius. Incip. *Anglia quo tendis, tua dum.* MS. Cantabrigiæ, atque inter Codices Eccles. Vigorniensis & in Biblioth. Bodlej. n. 2195. 11. & Gvelpherbyti, ex quo Codice prologum & primum caput affert Polycarpus Leyserus in historia Poëseos medii ævi pag. 339.

Unum omnium. Incip. *Commoda neglectis dum quærunt.*

Epithalamium B. Mariæ Virginis. Incip. *Nobilis erigitur Mundi præfecta.* MS. in Bibl. Cottoniana.

De miraculis ejusdem. Incip. *Fecit DEUS mirus mirum, dum.*

Satyricum opus, incip. *scribo novam tandem satyram.*

De Pænitentia, carmine elegiaco. MS. in Bodlejana n. 2195. 7. & inter libros Tho. Gale. n. 266.

Aurea Gemma.

Com-

Computus, imitatus Bedam, & tabula Paschalis MS. in Bibl. Bodlej. n. 2072. 16. 4137. 112. atque inter libros Guil. Laudi num. 1487. 61. & Digbæi num. 1657. 56. nec non Dublini in Collegio SS. Trin. n. 471.

Ortolanus.

Cornutus, five Diſticha hexametra moralia, edita Haganoæ 1489. *Morale Scholarium.* Vide Catalogum MSS. Angliæ Tom. 2. p. 233.

De accentu, incip. *Eccleſiæ ſacræ normam qui noſcere quæris.* ibid.

De orthographia MS. in Biblioth. Guelpherbytana, unde primos verſus affert Clariſſ. Leyſerus pag. 340.

Si quis in Eccleſia legis usquam verbula diva
Ut vites vitia, ſis doctus in orthographia.

Liber metricus in Catalogo MSS. Angliæ Tom. 2. pag. 246. n. 8599. fortaſſe ab uno ſuperiorum haud diverſus.

Opus Synonymorum ſive multivocorum quod incipit: *Ad mare ne videar latices deferre, camino Igniculum &c.* verſibus hexametris 707. ex Codice Guelpherbytano edidit laudatus Leyſerus p. 312 - - 338.

Opus Æquivocorum, incipit: *Augustus, ti, to, Cæsar vel mensis habeto. Augustus, tus, ui, vult divinatio dici.* MS. in eodem Codice Guelpherbyt. id. p. 338.

Dictionarius sive *de dictionibus obscuris*, non carmine sed prosaria oratione, fragmentum in MSS. Biblioth. Gudianæ pag. 575. n. 356.

Diversus, ut videtur, a superiore, licet eundem faciat Oudinus Tom. 2. p. 609. seq. *Joannes* GARLANDIUS, Medicus, cujus *Compendium Alchymiæ* prodiit Basileæ 1560. 8. cum expositione ARNOLDI *Villanovani* qui circa 1480. floruit: atque iterum Basil. 1571. 8. cum Laurentio Ventura de ratione conficiendi lapidis Philosophici. Inter Codices MSS. Ashmoleanos n. 7642. habetur Anglice hujus Garlandii *liber de Mineralibus*.

GARNERIUS Monachus scriptor *Vitæ S. Valeriani*, editæ a Petro Francisco Chifletio cum FALCONIS Chronico Trenorciensi, Divione 1664. 4. Alius ni fallor de quo Albericus ad Annum 1200. GARNERIUS *Episcopatum Lingonensem dimisit, ita quod autoritatem ordinandi & Ecclesias consecrandi obtinuit a summo Pontifice, qui aliquos novos libros compilavit, & novos tractatus & sermo-*

mones subtiles satis ipse composuit. Nullam hujus Garnerii mentionem inter Episcopos Lingonenses invenio, apud Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Christianæ p. 661.

GARNERUS, infra, GUARNERUS.

GARSIAS Monachus *Cuxamensis*, circa An. 1040. cujus *Epistola ad Olivam*, Episcopum Ausonensem in Hispania Tarraconensi de initiis Monasterii Cuxamensis, & de sacris reliquiis in eo custoditis edita a Baluzio in Marca Hispanica p. 1072 - - 1082.

GARSIAS *Eugui*, Bajonensis in Gallia Episcopus circa An. 1392. scriptor *Compendii Historici de rebus regni Navarræ*, nescio an editi. Vide Nicolaum Antonium Tom. 2. Bibl. veteris Hispanæ IX. 7. §. 374. p. 122. qui pag. 263. memorat alterum rerum Navarrenarum scriptorem incertæ ætatis GARSIAM *Lupi de Roncesvalles*.

GARSIAS Hispalensis, JCtus circa An. 1285. *commentarium in V. libros Decretalium* affectum reliquit, summæ quam *Pisanellam* vocant nonnulla adjecit, & *in sextum Decretalium* glossas edidit. Vide Trithemium c. 509. & Nicolaum Antonium T. 2. libr. VIII. 6. §. 242. p. *Bibl. vet. Hisp.* 62. Guidum Pancirollum III. 12. de claris Juris interpretibus. Omitto *Fortunium*

Gar-

Garsiam, JCtum itidem Hispanum, sed juniorem, qui sæculo decimo sexto scripsit, aliosque bene multos itidem juniores, qui Garsiæ nomine inter Hispanos non infrequenti sunt usi, de quibus laudatus Antonius in Bibliotheca Hispanica recentioris ætatis.

Petrus GARSIAS de Xantiva, circa An. 1492. oppugnavit theses *Joannis* PICI Mirandulani, lucubrationemque suam dicavit Innocentio VIII. Pontifici.

GARSIAS *Menesius*, Episcopus Eborensis An. 1473. Romæ ad Xystum IV. habuit disertam Orationem Romæ eopse anno, atque deinde a Caspare Barreiros Lusitano editam. Huic orationi cum interfuisset Pomponius Lætus, ad Xystum, *Pater sancte*, inquit, *quis est iste barbarus qui tam diserte loquitur?*

Joannes GARSO, (*Garzo* sive *Garzonius*) Bononiensis, Philosophus, Medicus & Historicus, defunctus A. 1506. Ejus vitam nuper tradidit vir eruditus Christianus Schoetgenius, a) Mihi scripta ejus referre satis fuerit. Sunt igitur

1) *Vitæ Joannis Evangelistæ*, & SS. *Antonii*, *Augustini*, *Laurentii*, *Gervasii & Protasii*, *Agathæ*, *Vincentii*, *Dominici*, *Petri* Veronensis Martyris, *Thomæ* Aquinatis, *Christophori* Cananei, *Petronii*, Bonon. 1503. & 1505. 4. & pars etiam in

Lean-

Leandri Alberti, qui Garzonem præceptorem suum laudat, sylloge de Viris illustribus Ordinis Dominicani, ibid. 1517. fol.

2) *De miseria humana.* Argentor. 1505. 4.

3) *De rebus Saxoniæ, Thuringiæ, Libonotriæ, Misniæ & Lusatiæ & de bellis Friderici Magni* sive *Admorsi libri II.* ad illustrissimum Federicum Saxoniæ Ducem scripti post An. 1486. editique Basil. 1518. 4. cum præfatione *Erasmi Stellæ* ad Georgium Ducem: quem Stellam sine magna causa pro auctore horumce librorum habuere: tum ibidem in opere Historiarum An. 1546. 8. & cum Reineri Reneccii notis & vita Viperti Comitis Groicensis sive Groitzschensis Francof. 1580. fol. & in scriptoribus rerum Lusaticarum Christiani Godofredi Hofmanni cum observationibus W. E. Tentzelii, Lipf. 1719. fol. & in J. Burch. Menkenii scriptoribus Tom. 2. pag. 999. cum notis Reineccii, Tentzelii, aliorumque, Lipf. 1728. fol. & Germanice, Henrico de Lindenau interprete b) No-

a) Diplomatische und curieuse Nachlese der Historie von Ober-Sachsen parte 2. p. 529. seq.

b) Chronica Friderici I. des Freudigen, Landgrafen in Thüringen, durch Joh. Gerson.

Norimb. 1546. 4. 1550. 4. & cum Viperti Comitis vita curante Reinero Reineccio, Islebiæ 1584. 4. & in Georgii Hahnii Historia Martisburgica Lipſ. 1606. fol. p. 345.

4) *De dignitate urbis Bononiæ, Commentarius* in Clarissimi Muratorii ſcriptoribus rerum Italicarum tomo XXI. c) Mediolan. 1732. fol.

Cætera ejus inedita adhuc ſunt: *De rebus Ripanis. Hiſtoria de bello Mauritano* ad Bartholomæum Ghiſillardum. *De rebus geſtis Joannis I. Bentivoli*, & *de laudibus ac rebus geſtis Joan. Bentivoli II. De geſtis Thaddæi*, populi Bononiæ Domini. *De hiſtoria Petri Caſſolini. De bello Bononienſium cum Joanne Galeatio, Alberto Eſtenſi & Franciſco Gonzaga: de bello cum Mutinenſibus, de bello Veneto, de bello Bononienſium in Claternates. De bello ab Alberto Principe cum Féderico & Theodorico liberis geſto. Opus practicum* ex variis auctoribus collectum, quod MS. ſervatur in Biblioth. Paulina Lipſienſi. *Orationes, Declamationes & Epiſtolæ* quarum paucæ quædam inter Antonii Codri opera, edita Baſil. 1540. 4.

Joannes GASCOINUS, Anglus, JCtus, circa 1382. Oxoniæ cum undecim aliis Do-

c) Acta Erud. 1731. p. 449.

Doctoribus electus fuit sub Guilelmo Bertono Academiæ Cancellario, ad causam Joannis Wiclefi cognoscendam, quo in examine hæreseos condemnatus est. Inde *librum adversus Wiclefum* Pitseus pag. 541. ei tribuitur. Idem ad eum quoque refert *Vitam S. Hieronymi*. sed quam Thomæ Gascoini potius esse mox videbimus.

Thomas GASCOIGNUS, sive *Vasconius*, *Vasconiensis*, patria Eboracensis Cancellariatu Universitatis Oxoniensis functus, & defunctus A. 1457. a) auctor *Lexici Theologici*, ex quo excerpta varia historica nuper cum Gualtero Hemingfortensi vulgavit Thomas Hearne, Oxonii 1732. 8. Ex eodem adhuc inedito Antonius Wood Tom. 1. Historiæ & Antiquitat. Oxon. p. 58. seq. affert nonnulla de more *postillandi* in Cathedras Ecclesiasticas Angliæ illato jam ab Anno 1204. Alia ex eodem Lexico Tom. 2. p. 107. ubi etiam notat scriptam ab eo *Vitam S. Hieronymi*, quam Joanni Gascoino tribuunt Pitseus ac Vossius: tum *Ordinarias Lectiones* & *Sermones in Evangelia*. Vitam Hieronymi ad Thomam diserte referunt Codices MSti, incip. *Anno Dominicæ incarnationis* 333. Video etiam Thomæ ad-

a) Emendandum quod Pitseus pag. 651. ait claruisse An. 1460.

adſcribi etiam a Baleo VIII. 22. & Pitſeo ipſo pag. 651. qui præterea quoque memorant ejus *Veritates ex Scripturis*, & *de ſeptem fluminibus Babyloniæ*. Poſt hæc, notatum ab Oudino Tom. 3. pag. 2459. eſt, inedita in Bibliothecis Angliæ ſervari Thomæ hujus: *Epiſtolam* ad quendam Doctorem Theologiæ *de eo quod factum eſt in Concilio Florentino* A. 1439. *Relationem de decollatione Richardi Scroop*, Archiepiſcopi Eboracenſis, factæ juſſu Henrici VI. *Querimoniam de vitioſa electione Archiepiſcopi Cantuarienſis* An. 1443. *De cauſis miſeriarum, temporibus Regis Henrici VI. De Indulgentiis. Ad Pſalmos Davidis, notata quædam. S. Brigittæ* Scotæ quoque, cui plurimum tribuebat, *Vitam* ex Anglico Latine vertit & notis illluſtravit.

GASPAR *de Peruſio*, idem *Gaſpar de Roſſi*, JCtus in Patria Academia, qui An. 1414. Concilio Conſtantienſi interfuit, ſcripſit tractatum *de Beneficiorum reſervationibus* editum in Oceano Juris ſive tractatu tractatuum Tom. XV. p. 244.

GASPAR *Veronenſis* Italus, ſcripſit *Chronicon de geſtis Pauli II.* Pontificis, qui An. 1471. diem obiit, MS. Romæ in Biblioth. Barberina, teſte Gabriele Naudæo apud Lud. Jacobum pag. 320. Biblioth. Pon-

Pontificiæ, cujus primum excogitatorem illo loco vocat Naudæum.

GASPAR Perusinus circa Annum 1421. designatus Episcopus Fulginas, cujus *de sphæra opusculum* memorat Augustinus Oldoinus in Athenæo Augusto sive scriptorum Perusinorumque 1678. in 4. edito p. 134.

GASPARINUS *Bergomensis*, alio nomine *Gasparinus* BARZIZIUS, sive ex Barziza rusculo agri Bergomensis natus de quo dixi Tom. 1. p. 488. Grammaticus ac Rhetor, qui Venetiis primum, mox Patavii, deinde Mediolani bonas litteras docuit, ubi diem obiit supremum An. 1431. Commentariorum suorum *in Terentium* meminit pag. 199. Epistolar. edit. Rom. 1723. 4. Libello ejus *de compositione* usum se profitetur Albertus de Eiib de quo supra Tom. 1. p. 107. Apud Trithemium cap. 744. præter * *Epistolas*, Vivi etiam celebratas, *Orationesque* & librum de *Orthographia*, laudantur ejus commentarii *in Ciceronis Epistolas, libros de Officiis, de Oratore* & *de Senectute*. Hic

* De veteri Editione Epistolarum Gasparini Parif. 1470. quam servat Biblioth. Paulina Lipsiensis, vide Jacobum Lenfantium Biblioth. Germanicæ Gallica lingua editæ Tom. 1. p. 130. De nova Romana Act. Erud. T. octavo supplem. p. 494.

Hic est quem idem Thrithemius scribit *Latini sermonis elegantiam semimortuam ab inferis resuscitasse*, primumque omnium hoc fecisse, Jacobus Philippus, popularis ejus in Chronico ad Annum 1416. De tribus Ciceronis de Oratore libris ab eo repertis & ab interitu vindicatis, præter Sabellicum de reparatione Linguæ Latinæ, idem Jacobus Philippus Bergomensis, & Flavius Blondus in Italia illustrata p. 346.

Hujus Gasparini *Vocabularium* Venet. 1554. impressum Simlerus commemorat: nec non *de eloquentia* tractatum quem *de ratione scribendi* Sabellicus vocat, excusum cum Stephani Andreæ Flisci de modis loquendi.

GASPARINUS *Borrus* Ordinis Servorum circa A. 1476. Hnjus memorantur apud Possevinum *Vitæ Sanctorum per annum*, Concionum more. *Sermones prædicabiles super Evangelia. Quadragesimalia. Sermo de Astrologia. Commentarii ad mentem Scoti in IV. libros Sententiarum.*

GAUCELMUS sive GAUCELINUS Lodovensis in Languedocio inferiore Episcopus, cujus *Epistola* ad Hugonem Monachum Salvaniensem, *de statu Novæ Jerusalem & de usu Solis & Lunæ aliorumque siderum & elementorum quæ erunt in futuro*, edita ab Edmundo Martene T. 1.

anec-

anecdotorum pag. 468. cum HUGONIS ejusdem epistola ad Gaucelmum p. 471.

GAUDENTIUS, S. Philastrii in Episcopatu *Brixiensi* circa An. 1388. successor, defunctus An. 410. 25. Octobr. successore Paulo, de quo consulenda Acta Sanctorum Tom. 3. April. 29. pag. 618. Quæ de Gaudentio Baronius ad Annum 386. n. 6. seq. ex præfat. ejus & sermonibus de Ordinatione sua & de dedicatione Basilicæ repetita sunt, cui jungenda quæ erudite de illo vir præclarus *Paulus Galeardus* Canonicus Brixianus in præfatione ad ejusdem sermones novo studio accurate recensitos atque illustratos Patav. 1720. 4. In hac editione post *præfationem* ad *Benivolum* Magistrum Memoriæ, sive ut Rufinus lib. 2. histor. Eccles. cap. 16. appellat, *Memoriæ scriniis præsidentem*, sequuntur 1 Tractatus sive sermo a) in Exod. XII. Nocte Vigiliarum, *de Paschæ observatione* p. 24.

a) Sermones Gaudentii contra Dupinii inquiorem censuram defenduntur a laudato Galeardo in præf. p. XVII. seq. Sæpe recusi sunt in Bibliothecis Patrum & novissima Lugdunensi Tom. V. p. 942. atque obvii etiam in Combefisii Bibliotheca concionatoria.

2 Egressis a fonte Neophytis, *de ratione Sacramentorum* quæ Catechumenos audire non congruit, licet eadem scripta in Evangeliis, patere omnibus videantur p. 34.

3 De eadem Lectione, Exodi XII. prima Dominica Paschæ pag. 46.

4 5 6 7 De eadem Lectione pag. 54. 60. 67. 73.

8 9 *De lectione Evangelii*, Joh. II. 2. seq. p. 81.

10 *De Lectione Exodi* XII. 15. seq. p. 120.

11 12 Excepti Tractatus de diversis capitulis, 1. *de paralytico* p. 132. 2. ad Joh. XII. 31. *nunc judicium est hujus mundi* p. 143.

13 Die natali Domini, *contra avaritiam Judæ* p. 150.

14 *De promissione adventus Paracleti* pag. 164.

15 *De Maccabæis Martyribus*, die Natali eorum p. 172.

16 Sermo quem *prima die Ordinationis ipsius*, quorundam civium Notarii exceperunt p. 180.

17 Die *dedicationis Basilicæ Concilii Sanctorum* b) p. 186.

18 *De villico iniquitatis*, responsio ad *Serminicium* c) quem Gaudentius & mundanæ

b) Priores edit. *Basilica sanctorum XL. Martyrum.*
c) al. *Germinicium.*

danæ ſapientiæ litteris eruditum & veram DEI ſapientiam per ſacras litteras edoctum laudat p. 201.

19 *De eo quod Dominus JEſus dixit Apoſtolis,* Joh. XIV. 28. *Quia Pater major me eſt,* reſponſio ad *Paulum* Diaconum (quem *fratrem carnis ac ſpiritus germanitate cariſſimum* appellat, eundem ut conjicio qui in Epiſcopatu Brixienſi deinde Gaudentio ſucceſſit) p. 216.

20 *De Petro & Paulo Sermo* p. 235. editus pridem cum Sermonibus Zenonis Veronenſis Venet. 1508.

21 Sermo *de vita & obitu beati Philaſtrii Epiſcopi* prædeceſſoris ſui p. 239. Idem apud Lipomannum ; & Surium 18. Jul. & in Actis Sanctor. Tom. 4. Julii pag. 387. præmiſſus etiam a me eſt Philaſtrii libro a me recenſito Hamb. 1728. 8. Huic ſermoni Galeardus ſubjunxit pag. 249. *Carmen Sapphicum* in eundem Philaſtrium, quod incipit: *Fertilem campum habitator Orbis;* & cujus acroſtichis ſive primæ litteræ reddunt nomen : *Filaſtrius Bricsienſis Præſul.* Idem exſtat in nova editione Italiæ ſacræ Tom. IV. pag. 526. & in actis Sanctor. 18. Jul. p. 384. utrobique a laudato ſuppeditatum Galeardo. De hoc Rampertus hymno c. 10. *ſed &*

 ryth-

rhythmicum hymnum, quem ergo auctoritatis Gaudentium Episcopum fecisse ferunt, cantare de ipso Petrus Episcopus præcessor noster *consueverat. Gaudentium autem ipsum composuisse nuto,* c)&c. Idem Rampertus c. IX. ait Gaudentium *per quatuordecim annos, forsan & plus, diem transitus* Philastrii *feriatum duxisse, populo siquidem de eo sermonem facientem.* Hujus RAMBERTI ab A. 814. Brixiensis Episcopi sermonem de translatione B. Philastrii, emendatum, notisque illustratum Gaudentio subjunxit Galeardus p. 261. eique comitem dedit ADELMANNI Epistolam, rhythmosque de quibus supra Tom. 1. p. 32.

Plures Gaudentii sermones scriptaque alia intercidisse notavit Galeardus ad XIV. pag. 164. seq. qui in præfat. p. XIV. seq. etiam supposita illi ostendit *Commentarium in Symbolum Athanasii* & Librum *de singularitate Clericorum* inter S. Cypriani opera. Idem Carmen Sapphicum de S. Philastrio, quod jam memoravi, hac perstringit censura: *Stylus aperte ac Latinæ linguæ color ad sequiora tempora pertinent, nec aliquid eo rhythmo Gaudentianum videtur præter sententias quos rhythmi auctor a Gaudentio in sermone*

d) i. e. dubito.

ne de Philastrio mutuatus est. Denique reprehendit Barthium Lib. XLII. Adversar. cap. 18. laxæ nimis & suspicaci crisi frenos indulgentem hunc in modum: *Illud de his talibus scriptoribus monere non supersedeo, tam non raro inter se similes esse sermones quos* Valeriani, Eucherii, Maximi, Cæsarii, Gaudentii, Eligii *& aliorum talium, nominibus proscriptos habemus, ut magna suspicio sit, vel stilum majorum minores æmulatos esse, vel paucorum scriptorum operibus diversos a librariis pro favore locorum, titulos, esse impositos.*

Præter Gaudentium hunc Brixiensem, cui Rufinus versionem Recognitionum Clementinarum inscripsit, & ad quem exstat Epistola S. Crysostomi CLXXXIV. Tom. 3. edit. novæ p. 703. fuere & alii, hoc nomine:

GAUDENTIUS *Donatistarum* Thamugadensis in Africa Episcopus, atque inter septem electos illos in Collatione Carthaginiensi A. 411. Hujus *duas Epistolas* ad Dulcitium tribunum & *responsionem* ad Augustinum, confutavit S. Augustinus circa A. 420. libris duobus qui exstant tomo nono edit. Benedictin. pag. 431 Amst. Adde Augustini retractationes II. 59. Duas Gaudentii Epistolas versas

 ex

ex Auguſtino Germanice exhibet Godfridus Arnoldus Tom. IV. hiſt. hæreſ. p. 73.

Gaudentius Epiſcopus *Ariminenſis*, qui Acta Ariminenſis Concilii An. 359. poſt ſolutam Synodum reſcidit, propterea a Proconſulis militibus gladio confoſſus. Vide Baronium ad Annum 359. num. 56. & ad Martyrolog. 14. Octobr. Petrum de Natalibus IX. 63. Tillemontium Tom. 6. memoriar. pag. 784. ſeq.

Gaudentius Novarienſis Epiſcopus, diſcipulus Enſebii Vercellenſis, defunctus An. 417. de quo Ughellus Tom. 4. Italiæ ſacræ p. 691. & Acta Sanctor. T. 2. Januarii 22. pag. 417.

Gaudentius, *Auſinienſis* Eccleſiæ Sacerdos ſive Epiſcopus a Simplicio Papa A. 475. exauctoratus. Vide Simplicii Epiſtolam ad Florentium, Equitium & Severum apud Ughell. Tom. 10. pag. 28.

Gaudentius Martyr. ſub Nerone apud Aringhum Tom. 1. Romæ ſubterraneæ p. 340. *Præmiatus es morte, Gaudenti, lætare.* Omitto Gaudentium Comitem ſive Vicarium Africæ An. 400. ad quem reſcriptum Honorii in Codice Teodoſ. *Gaudentium* Græcum ſcriptorem *Muſicum* de quo III. 10. Biblioth. Græcæ pag. 265. ubi etiam de veteri La-

tina

tina MUTIANI versione laudata Cassiodoro: *nec non M. T. Gaudentium* in veteri saxo apud Fabrettum p. 254. aliosque in priscis Inscriptionibus Brixiensibus apud Gruterum pag. CCCLVI. 3. & Octavium Rubeum p. 246. 295. alisque apud Gruterum p. DCCCXLVIII. 11.

Benedictus GAUFERIUS, *Guaiferius, Gaviferius,* Salernitanus, Monachus Casinensis, circa An. 160. scripsit teste Petro Diacono de viris illustribus Casinensibus cap. 29. ad Stephanum Trojanum Episcopum *Vitam S. Secundini* Ecanensis, sive Trojani Episcopi, *& cantum ejus*: *Versus in laudem Psalterii. De miraculo illius qui se ipsum occidit & per B. Jacobum vitæ redditus est. De conversione quorundam Salernitanorum. De laude S. Martini* Episcopi a). *In laudem S. Secundini. Hymnos de eodem. Homiliam de Adventu. Sermones* de Nativitate Domini, de Epiphania, de Cœna Domini, de Septuagesima, de ramis Palmarum. *Passionem S. Lucii Papæ.* Ex his *vita S. Secundini* edita est ab Ughello Tom. 1. Italiæ sacræ pag. 1336. Et carmen elegiacum *in ejus laudem* quod incipit: *Adsit tota tuis festis festiva diebus* pag. 1341. & *Hymnus* sapphico carmine, cujus initium *CHri-*

a) Non *Marbini*, vt vitiose excusum in Clariss. Leyseri historia poëtarum medii ævi pag. 348.

CHriste Rex Regum, pretium piorum pag. 1342. seq. *Vitam S. Lucii I.* Papæ A. 255. defuncti sed extrema parte mutilam, ex MS. Casinensi vulgavit Henschenius in Actis Sanctorum Tom. 1. Martii 4. p. 304 - - 307. Cætera in lucem proferre promiserat An. 1655. Joan. Baptista Marus, notis ad Petrum Diaconum, sed morte præventus aliis hæc edenda reliquit.

GAUFRIDUS, supra GALFREDUS.

M. GAUFRIDUS *de Augo*, (*d'Eu*) ex Medico Ambianensis Episcopus defunctus A. C. 1237. cujus hocce epitaphium refertur a Bulæo Tom. 3. hist. Academiæ Paris. p. 161.

Ecce premunt humile Gaufridi membra cubile,
Seu minus aut simile nobis parat omnibus ille,
Quem laurus gemina, decoraverat in Medicina
Legeque Divina: decuerunt cornua bina.
Clare vir Augensis, quo sedes Ambianensis
Crevit in immensis, in cœlis auctus, Amen! sis.

GAUINUS, vide DUGLAS, supra Tom. 2. p. 188.

Joannes

Joannes GAULA sive GAULENSIS, infra GUALENSIS.

GAULTERIUS, infra GVALTERUS.

GAUNILO majoris Monasterii Monachus circa A. 1100. scripsit *libellum pro insipiente* adversus S. ANSELMI proslogium. Exstat cum Anselmi Cantuar. responsione inter hujus opera pag. 35. edit. novæ qui profitetur auctorem, a quo reprehensus sit, minime insipientem se habere sed Catholicum Catholico respondere. Vide supra Tom. 1. pag. 296.

GAUSBERTI Abbatis, *Præfatio* ad *Vitam SS. Cypriani & Sabini* Martyrum, ad *Bosonem & Fridericum* quos *Ecclesiasticæ scientiæ doctrinis ad purum elimatos*, sibique *caritatis glutine combituminatos* appellat, edita est ab Edmundo Martene Tom. 1. anecdotor. p. 151.

GAUSBERTI sive GAUZBERTI, Monachi Floriacensis, *præfationem* scriptam versibus elegis, Aimoinus (qui circa A. 1000. scripsit) inseruit sermoni *de S. Benedicto*. Incipit: *Germine, doctrina, meritis ac nomine clari.* Exstat in Joannis a Bosco Bibliotheca Floriacensi pag. 280.

GAUTERUS, GAUTERIUS, GAUTHIERUS infra GVALTHERUS.

Theodo-

& legitimatione scripsit. Hæc de eo Pancirollus II. 96. de Juris interpretibus.

Antonius GAZIUS, cujus opus de conservatione Sanitatis lucem vidit Venetiis 1491. fol.

GEBEHARDUS, *Gebhardus*, Episcopus *Augustanus* An. 988. ad Annum 1002. scripsit sive potius *scriptam ab illustri Viro* a) recognovit atque expolivit *vitam S. Udalrici* Augustani Episcopi ab Anno 924. ad 973. Prologum atque initium edidit Marcus Velserus pag. 591 - 595. Opp. atque ex eo Mabillonius Sec. V. Benedictin. p. 472. Post Gebhardum idem fecit BERNO, de quo T. 1. p. 642.

GEBHARDUS II. Comes Brigantinus, Episcopus Constantiensis ab Anno 980. ad 995. b) *composuisse perhibetur vitam & historiam S. Cunradi ex Comite Altorfensi Constantiensis Episcopi. An exstet, ignoratur.* Hæc Goldastus Tom. 2. Alemannic. pag. 165. edit. novæ. S. Cunradus ab Anno 935. Episcopus, obiit Anno 974. 26. Novembr. Gebehardi hujus vita scriptore FELICE *Manilio* ob-

a) Hanc ab Anonymo scriptam atque æquali, GERHARDUM Presb. Augustanum vocant alii) habes in Actis Sanctor. Tom. 2. Julii IV. p. 97. cum notis Jo. Pinii. Infra GERHARDUS.

b) Sammarthan. T. 2. Galliæ Christianæ p. 544.

obvia apud Canisium Tom. VI. pag. 477. (edit. novæ Tom. IV. pag. 822.) atque inde apud Surium 27. Augusti.

GEBHARDUS ab Anno 1061. Juvavensis sive *Salisburgensis*, Archi-Episcopus qui obiit An. 188. Ejus *Epistolam pro Gregorio VII. contra Schismaticos*, ad Hermannum Episcopum Metensem vulgavit Seb. Tegnagelius primo loco inter vetera monimenta, Ingolstad. 1612. 4. Ex Tegnagelii editione Carolus Janningus in Actis Sanctor. Tom. VI. Junii 16. pag. 157 - - 165. Vita & laudes hujus Gebhardi scriptore EBERHARDO discipulo, apud Canisium Antiqv. Lect. Tom. 3. edit. novæ parte 2. pag. 314. & BRUNONEM de bello Saxonico T. 1. scriptor. Freheri Germanicor. p. 229. edit. novæ, ubi Gebehardi *Oratio* ad Conventum Episcoporum Capuanum An. 1081. Vide & Wigulei Hund metropolim Salisburgensem p. 6.

GEBENO c) Prior in Eberbach d) Ord. Bened. circa A. 1220. qui ad Mag. Raymundum Scholasticum & Mag. Reinherum Canonicos S. Stephani in Moguntia scripsit *speculum futurorum temporum*, sive Pentachordum S. Virginis *Hil-*

c) Al. vitiose SELENO.
d) Al. *Elerbach*.

HILDEGARDIS, hoc est de quinque temporibus *Compendium Prophetiarum S. Hildgardis*, MS. in Codice XIV. Seculi. Vide Hieron. Pez. Tom. 3. anecdotorum parte 3. p. 630. De aliis Codicibus MSS. videndus Oudinus Tom. 3. p. 51.

Magister GEBUINUS, *Trecensis* Ecclesiæ Canonicus & Cantor circa An. 1140. De cujus Sermonibus MSS. in Biblioth. S. Victoris Paris. vide Oudinum T. 2. p. 1232.

Nicolai GELANT, Episcopi ab Anno 1260. ad 1290. Andegavensis, & GUILMI Majoris (le Maire) Episcopi Andegavensis ab Anno 1290. ad 1314. *Statuta* Synodalia vulgata a Dacherio Tom. XI. spicilegii p. 201. (edit. novæ Tom. 1. pag. 726. - - 747.)

S. GELASIUS I. Valerii Filius, natione Afer, Romanus Pontifex ab Anno 492. ad Annum 496. d. 8. Septemb. de cujus scriptis hæc habeo quæ dictis a me in Bibliotheca Græca Tom. XI. pag. 413 - - 418. & clarissimi Cavei observationibus adjungam. Præter Epistolas XVI. obvias in Conciliorum Tomis, in quibus & illa *ad Æonium* Arelatensem Episcopum, ex Sirmondi Tom. 1. Concilior. Galliæ pag. 153. & *postrema ad Rusticum* Episcopum Lugd. ex Dacherii

cherii edit. T. V. ſpicileg. pag. 581. (T. 3. edit. novæ pag. 304.) Et *fragmenta aliarum Epiſtolarum* decem, quæ ex collectione Canonum Cardinalis DEUS DEDIT primus vulgavit Holſtenius Tom. 1. collectionis Romanæ p. 207 - - 219. adde Baluzium Tom. V. Miſcell. p. 459. Noviſſime etiam in lucem editum eſt cum notis eruditis ab illuſtri Scipione Maffeo *Supplementum Acacianum*, Venet. 1728. 8. & inedit. Concilior. Veneta noviſſima tomo quinto, ubi poſt FELICIS Papæ Epiſtolam ἀκέφαλον adverſus Acacium, ſequitur *Epiſtola* Gelaſii *ad Succonium* Epiſcopum Afrum, & altera *ad Natalem* Abbatem, ex quibus hanc poſteriorem Gelaſii eſſe non dubitat, priorem malit Felici Papæ tribuere. Tomus *de anathematis vinculo* contra Acacium, *de Lupercalium intermiſſione* adverſus Andromachum Senatorem, atque *adverſus Pelagianam hæreſin* in iisdem Conciliorum tomis legitur, una cum *Synodali de ordinatione Epiſcopi*, quæ repetitur in Epiſtola IV. Gregorii IV. nec non Concilium Romanum LXX. Epiſcoporum An. 494. in quo celebre *Decretum de libris Apocryphis*, quod Gelaſio etiam adſcribitur in THEODORI Pœnitentiali cap. 4. pag. 104. & poſt tot editiones genuinum proferre ſe profeſſus

est illustrissimus Vir Justus Fontaninus ex Codice Palatino Bibl. Vaticanæ ad calcem præclari operis de antiquitatibus Hortæ Coloniæ Etruscorum. Rom. 1708. 4. & in thesauro scriptorum Italiæ Burmanniano tomi VIII. parte 3. ubi etiam Petri Francisci Chifletii contulit editionem, qui idem decretum, DAMASO ab aliis tributum, emendatius sub HORMISDÆ nomine e Codice Jurensi vulgavit in notis ad Vigilium Tapsitanum pag. 149. Vide etiam Cardinalis Norisii Opera Tom. IV. p. 927. seq. Liber *de duabus in CHristo naturis* exstat etiam in Johannis Heroldi hæresiologia Basil. 1656. fol. & in Bibliotheca Patrum Lugdun. Tom. 8. p. 700. & longe diversus est a libro Gelasii contra Anomœos de quo Photius Cod. 102. ille enim monobibli hujus auctor Gelasius fuit Cæsareensis scriptor Græcus, de quo Tom. VIII. Biblioth. Græcæ pag. 371. Indicem scriptorum in libro de duabus naturis allegatorum a Gelasio, dedi Tom. XI. Biblioth. Græcæ p. 417. *Codex Sacramentorum* Gelasianus, sed interpolatus familiam ducit inter Codices Sacramentorum, nongentis annis antiquiores, præceditque tres alios, Gothico Gallicanum, Francicum, Gallicanumque in volumine quod cura Josephi Mariæ

Tho-

Thomasii, postea Cardinalis lucem vidit Romæ 1681. 4. Tres deinde istos integros recudi ex Thomasiana editione fecit Mabillonius libro tertio de liturgia Gallicana, Paris. 1685. 1729. 4. *Adversus Græcos tractatus* quem inter Gelasii scripta refert Lud. Jacobus a S. Carolo p. 76. sunt Epistola VIII. & IX. in causa Acacii quos ediderat Siomondus cum appendice Codicis Theodosiani, Paris. 1631. 8. & in tomo primo Sirmondi Operum p. 784. 791.

GELASIUS II. antea *Joannes Cajetanus*, Monachus Casinensis a) edoctus ab ALBERICO Philosopho b) idem Papa ab A. 1118. Januar. 31. ad A. 1119. Januar. 29. Ejus Epistolæ V. in tomo XXVII. Concilior. edit. Regiæ: in Labbeana autem, Harduiniana & Coletina *Epistolæ VII.* duabus additis ex Andreæ Duchesne Bibliotheca Cluniacensi p. 572. Epithaphium ejus scriptum a Petro Pictaviensi ibid. p. 617. & apud Ludov. Jacobum pag. 78. atque Marum ad Petrum Diac. p. 189. quod incipit: *Vir gravis & sapiens actu verboque Johannes.* Tres Epistolæ priores

a) In Actis Sanctor. Tom. 1. Junii p. 217. E. *Joanne Casinensi, postea Damaso Papa II.* lege *Gelasio Papa II.*

b) Petrus Diaconus de viris illustribus Casinensibus cap. 45.

Theodorus GAZA Thessalonicensis Græcus, Victorino Feltrensi, admirabili viro a) Magistro usus, non Græce modo plura scripsit & ex Latinis vertit Græce, sed & plura ex Græcis transtulit Latine feliciter culto & accurato sermone, ut inter instauratores litterarum nomen non exiguum promeruerit. Obiit apud Brutios in magna Græcia An. 1478. de cujus scriptis omnis generis non repetam hoc loco quæ notare me memini in Biblioth. Græca

a) Ab hoc Victorino *Georgius Trapezuntius* cuncta se, quæ ad Latinitatem pertinent, hausisse gratus profitetur responsione ad Guarinum, dicavitque ei Commentarium suum in Orationem Ciceronis pro Q. Ligario. Magnis etiam laudibus efferunt *Joannes Andreas* Episcopus Aleriensis, in Epistola præmissa primæ Romanæ T. Livii editioni. cujus decadum partem Mantuæ publice prælegentem audiverat: nec non *Saxolus Pratensis* in Epistola edita ab Edmundo Martene Tom. 3. monumentor. p. 844. seq. & *Ambrosius Camaldulensis*, libr. XII. Epist. 20. id. pag. 554. tum *Franciscus Dantes Castilionensis* qui vitam quoque illius consignavit, in qua eum virtute & probitate comparavit cum S. Antonino Archiepiscopo Florentino. Ea MSta fuit apud Jacobum Gaddium, necdum in lucem edita quod sciam. Docuit Venetiis eodem quo *Guarinus* Veronensis tempore circ. A. 1420. & quo *Franciscus Philelfus* sed ætate junior; præterea Patavii, & Mantuæ ubi principis liberos liberali doctrina instituit.

Græca Tom. IX. p. 192 - - 196. Idem hic Francisco Philelfo ὁ Γαζῆς, libr. XXX. Epist. 18. & *Theodorus* GAZINUS CPolitanus, cujus Epistola Latine scripta ad Christophorum Personam exstat in Diario eruditorum Italiæ Tom. XIX. pag. 337. ex qua discimus Gazæ nos debere, quod Origenis adversus Celsum libros & Nicolaus V. CPoli coëmendos & deferendos ad se curaverit, & Persona versionem illorum componendam in se susceperit.

Sagazius & *Petrus de* GAZATA, Regienses, scriptores *Chronici Regiensis* ab An. 1272. ad 1138. quod nuper tomo XX. rerum Italiæ in lucem protulit clarissimus Muratorius.

Martinus GAZATUS, Kœnigio GARATUS, aliis CARCETUS, *Laudensis* ex Laude Pompeja, docuit Papiæ sive Ticini & Senis, clarus circa An. 1440. Præter commentarios *in feuda*, Bumaldo p. 162. memoratos scripsit tractatum *de privilegiis* & *de rescripto* libellum, duos *de Cardinalibus*, *de Dignitate* alium composuit: *Casus quibus Pontifex non dispensat*, recensuit. *De Principibus eorum Legatis*, *Consiliariis*, *Confœderatione & Conventionibus*, *Officialibus*, *Castellanis*, *Castris & Milite* differuit. *De fisco* quoque, *Monetis & bello*, *de repressaliis*, *primogenitura*

&

Joannes de S. GEMINIANO, Tuſcus Ord. Præd. obiit circa Annum 1323. ætat. 73. auctor *Univerſi Prædicabilis*, ſive *ſummæ de exemplis & rerum ſimilitudinibus* * libris X. Venet. 1497. 4 1577. 1582. Baſil. 1499. 4. Antw. 1583. 8. 1599. 1629. 8. Lugd. 1585. 4. cum Sophologio JACOBI Magni & Colon. 1665. 4. Vide Joannem Vincentium Coppium in Viris inſignibus Sangeminianenſibus, Florent. 1695. 4. Jacobum Quetif Tom. 1. de ſcriptoribus Ord. Dominicani pag. 528. ſeq. & Oudinum Tom. 3. p. 726. Cætera ejus ſcripta, *Sermones de Dominicis Evangeliorum* & *Epiſtolarum*, *& de Sanctis* per annum. *Sermones Quadrageſimales*. Venet. 1584. 8. Colon. 1612. 8. *Conciones funebres* Lugd. 1510. & 1536. 4. & ex interpolata editione Pariſ. 1611. 8. Opuſculum de quibusdam materiis prædicabilibus, *de Operibus ſex dierum*, prædicatum ab eo in Adventu Domini in Conventu Senarum, Pariſ. 1512. 4. *Sermones pro altero Adventu. Collationes Variæ. Meditationes in Evangelia. Diſtinctiones. Dialogi inter latronem & Chriſtum: inter Cain & CHriſtum.*

Dominicus a S. GEMINIANO de quo ſupra Tom. 2. pag. 158. Juris Pontificii Conſultus, primum Mantuæ Epiſcopi Vica-

* Vide infra, HELVICUS *Teutonicus*.

Vicarius An. 1407. seq. *Homilias* in Sacerdotum Synodo habuit, post ejus *Consilia* sive *Responsa* typis etiam exscriptas Venet. 1550. fol. Deinde docuit Bononiæ, & *libros Decretalium*, *sextum* maxime Commentariis illustravit. Venet. 1558. fol. Postremo Romæ Auditor Cameræ singulari æquitate jus dixisse traditur. Vide Pancirollum III. 31. Oudinum Tom. 3. p. 2368.

Nellus a S. GEMINIANO, Florentinus, in patria caussas egit, stante pro altera parte subinde *Ludovico Romano* JCto celebri. Opuscula Nelli *de Banditis* & *Testibus* quæ circa Annum 1424. composuit, obvia in Oceano Juris sive tractatu tractatuum Tom. X. pag. 357. & Tom. IV. pag. 79.

Joannes GENESIUS *de Parma*, Bononiensis (aliis *Johannes Paulinus de Qualea* sive *de Quaya*) ex Doctore Parisiensi Minister Generalis Ord. Minor. decessor Bonaventuræ, defunctus Camerini An. 1289. ætat. 80. scripsit *Glossarium* MS. in variis Bibliothecis, teste Oudino *tum Commentarium in IV. libros Sententiarum. De Civitate CHristi.* Qui tractatus Regii excusus 1501. & Romæ 1523. Præterea *Rosarium in Genesin. De Conversatione Religiosorum, libros II. De beneficiis Creatoris. Officium Passionis CHristi. Sacrum Com-*

mercium S. Francisci cum Domina paupertate. Vide Waddingum pag. 208. Idem An. 1249. legatus *Angelus Pacis* ad Imperium CPolitanum Joannem, & Emanuelem Patriarcham: perhibetur etiam An. 1255. Auctor *Evangelii æterni*, sive perfectionis, quo Spiritus Sanctus Anno 1260. esset evacuaturus Evangelium CHristi. Alii tamen injuriam fieri Genesio existimant, vide sis Oudinum Tom. 3. p. 242. seq.

GENNADIUS Massiliensis Presbyter ante An. 495. a) S. Hieronymi exemplo scripsit *librum de Viris illustribus*, quem cum Hieronymo uno corpore sociatum ut in antiquissimo Veronensi Codice hodie conspicitur, jam olim reliquisse se testatus est Cassiodorus libro de Divinis Lect. cap. 17. Itaque & in Hieronymi Operum editionibus ab Anno 1468. sæpe repetitis excusum hoc Gennadii scriptum habemus, in Francofurtensi An. 1684. etiam bis, semel Tom. 1. pag. 201. atque iterum Tom. 4. pag. 127. Prodiit quoque cum Hieronymi libro de Viris illustribus Basil. 1529. 4. Eras-

a) Vide Henricum Noris II. 16. Hist. Pelag. Hic Gennadium semipelagianis accenset atque etiam diss. de V. Synodo pag. 118. quod facere minus audet Vossius lib. 1. hist. Pelag. cap. 10. & pluribus Gennadium tuetur Bruno Neusserus prodromi p. 125. seqq.

Erasmo curante, & cum scholiis Suffridi Petri, Leovardiensis Frisii, Colon. 1580. 8. qui similes libellos *Isidori* Hisp. Episcopi, *Honorii* Presbyteri Augustodunensis, *Sigeberti* Gemblacensis Monachi & *Henrici de Gandavo*, Archidiaconi Tornacensis subjunxit. Iisdem junctum, addito præterea *Ildefonsi* Toletani libello edidit illustravitque Aubertus Miræus in Bibliotheca Ecclesiastica, Antwerp. 1639. fol. quam cum novis auctariis b) recudendam dedi Hamburg. 1718. fol. Separatim præterea vidit lucem Helmst. ex recensione Joannis a Fuchte, Helmst. 1612. 4. & cum scholiis Rev. D. Salomonis Ernesti Cypriani, qui Gennadium cum Codice Gvelpherbytano & Norimbergensi contulit. Jen. 1703. 4. Pleriqe Codices MSti, sicut editiones quoque & Honorius, cujus liber secundus de luminaribus Ecclesiæ, Gennadii breviarium refert, & Trithemius cap. 188. librum incipiunt a *Jacobo Nisibeno*: Quod autem prologi vice ex Codice Martiniano attulit Suffridus Petri caput de *Hieronymo*, quod legit & Marcellinus Comes ad Annum 392. & Mabillonius atque Marcianæus edidere ex vetustissimo Codice Corbejensi seu Sangermanensi, litteris scri-

F 5 pto

b) Acta Erud. A. 1718. pag. 444.

pto Longobardicis, qui annos, ut ajunt, præfert plus mille, atque ſcriptus antiquis characteribus Merovingicis, hoc caput cæteri codices, cæteræque editiones ignorant: ignorat etiam ſingularis Codex Veronenſis, de quo hæc Petrus & Hieronymus Alerii fratres Ballerinii, Veronenſes in Obſervationibus ad laudatiſſimi Noriſii Opera Tom. IV. p. 925. *In Capituli Veronenſis Bibliotheca, in qua varia cuſtodiuntur perantiqua MSta, inter quæ alia ſexti ſeculi initio cum Conſulum notis exarata ſunt, alia paulo poſt, pleraque ante decimum ſeculum: in hac, inquam, Bibliotheca inſignis eſt codex Gennadii, qui majuſculis litteris ſcriptus ſin ætate major, at minor certe* Corbejenſi *non videtur. Variantes lectiones quæ præclaræ ſunt, cum Corbejenſi fere conveniunt, aliæ autem ſunt præſtantiores multo & emendatiores quæ ad hunc ſcriptorem deduci queunt. Quod majori eſt animadverſione dignum, & ad Codicis germanitatem declarandam valet plurimum, eſt, deeſſe in hoc Codice capita, quibus* de Hieronymi, Cæſarii *Arelatenſis*, Sidonii, Honorati *Conſtantiæ Epiſcopi*, Cerealis *Africani*, Eugenii *Carthaginienſis*, Pomerii, Honorati *Maſſilienſis operibus diſſeritur, quæ in Codice Corbejenſi leguntur, nec non in laudata P. Marcianæi editione.*

Deſi-

Desinit in Gennadio *&* Gelasio, *quorum elogia in Corbejensi desunt. Quæ vero in nostro Codice simul & Corbejensi desunt, omnia absunt ab antiqua editione Hieronymi, cui Gennadii Catalogus adjectus est, quam Episcopus Aleriensis* Joannes Andreas Rom 1468. fol. *promulgavit.* Corbejensis Codicis Lectiones Marcianæus in Hieronymo suo annotavit, quem in Bibliotheca Ecclesiastica ipse secutus sum libenter. Codicis Veronensis sed paucas quasdam lectiones excerpsit illustris Masseus ad calcem supplementi Acaciani, Venet. 1728. 8. editi. Alteram etiam *vitam S. Hieronymi* ex duobus vetustis Codicibus Luxoviensi & San-Gallensi publicavit laudatus Mabillonius Tom. 4. Analect. (edit. novæ pag. 194.) quam Gennadio tribuit. Incipit: *Hieronymus noster in opido Stridonis.* Sed Gennadii non esse probat Pagius ad A. C. 420. n. 21. Caput etiam de *Sedulio*, quod Hieronymi nomine ex Corbejensi Codice edidit laudatus Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 336. Sirmondus, Justus Fontaninus aliique malunt tribuere Gennadio, Gennadii non esse probat Norisius Cenotaph. Pisani diss. IV. cap. 2. §. 1.

Liber de *Ecclesiasticis dogmatibus* plus simplici vice vulgatus ad calcem Tertulliani

tulliani edit. Basil. & inter S. Augustini a) opera (etiam in appendice Opp. Augustini tomo octavo edit. Benedictin.) sed Gennadio vindicatus, illustratusque a Geverhardo Elmenhorstio, Hamb. 1614. 4. qui veteris Theologi homiliam lectu non indignam de CHristi moribus CHristiano homini sectandis

a) Sub AUGUSTINI nomine legit præter Abonem Abbatem in Canonibus c. 43. apud Mabillon. T. 2. Anal. pag. 313. & præter *Joannem Scotum*, & atque integrum inseruit Rabanus libr. IV. de universo cap. 10. Tom. 1. Opp. pag. 86. seq. In Codice MS. Monasterii Benedictini decem a Mantua millibus, Definitiones hæ dogmatum Ecclesiasticorum præferunt nomen S. FAUSTI Episcopi Ecclesiæ Maxiliensis, teste Mabillonio itineris Italici pag. 208. Petrus Abailardus libris de Theologia Christiana & Gratianus laudant jam sub *Augustini*, jam sub *Gennadii de fide orthodoxa* nomine. Sed & idem Abælardus pag. 1263. ex Gennadio de fide Orthodoxa allegat quæ in Augustini Enchiridio leguntur. Gennadio præter Hadrianum I. Papam Epist. ad Carolum M. de cultu imaginum, Alcuinum, Florum & Ecclesiam Lugdunensem contra Gotheschalcum, Walafridum Strabonem, Algerum, Petrum Lombardum, Thomam Aquinatem & Trithemium adscribit Ratramnus Corbejensis III. 5. contra Græcos, sed falso auctorem vocat CPolitanum Episcopum. Perinde ut Massiliensem Episcopum Gennadium confinxere Hadrianus I. Papa, Sigebertus cap. 30. Platina atque alii.

dis & duas Epistolas Martiali Lemovicensi suppositas subnexuit. Locus ex cap. 72. laudatus in Concilio II. Turonensi An. 567. can. 27. sed sine nomine auctoris, *sicut in dogmatibus Ecclesiasticis habetur insertum.* Capita a trigesimi primi fine usque ad quinquagesimi secundi initium apud Rabanum desiderantur, atque videntur addita ex Concilio II. Arausicano An. 529. aliisque monumentis post Gennadium, quæ Elmenhorstius in notis p. 138. seq. annotavit.

In capite ultimo libri de scriptoribus has porro lucubrationes suas temporum perditas injuria Gennadius ipse commemorat: *Ego Gennadius Massiliæ presbyter scripsi:*

adversus omnes hæreses, libros octo: (incertum an hoc ex opere decerpta sint quatuor de *Prædestinatianis, Eutychianis, Nestorianis* & *Timotheanis*, quæ tribus ultimis capitibus libri de hæresibus præmittuntur, quem sub Hieronymi nomine Claudius Menardus edidit: Sirmondus autem cap. 6. Historiæ Prædestinatianæ in MS. Biblioth. S. Victoris reperit subjuncta libro Augustini, his additis verbis: *finit relatio S. Augustini Episcopi de hæresibus: hæc vero quæ sequuntur, a Gennadio Presbytero Massiliensi sunt posita.*

ad-

adversus Nestorium libros sex,
& *adversus Eutychem libros XI.* (al. *libros VI.*)
adversus Pelagium libros tres.
tractatus de mille annis & de Apocalypsi Joannis,
& hoc opus (librum de scriptoribus) *& Epistolam de Fide mea misi ab Beatum Gelasium, urbis Romæ Episcopum.* Gelasius diem obierat A. 496. itaque hocce caput post illud tempus adjunctum oportuit a Gennadio, licet priora capita multis annis prius videtur scripsisse quia c.91. refert Theodulum ante triennium obiisse regnante Zenone, quem constat rebus humanis valedixisse An. 491. ut laudatus Norisius annotavit.

Alius GENNADIUS Medicus, cujus somnium ex Augustino narrat Julianus Toletanus lib. 2. prognosticon cap. 33. eundem laudat Augustinus Epist. 100 (novæ edit. 159.)

GENTILIS *Brixiensis*, JCtus, scriptor Repertorii, Gesnero GENTILIS *Papiensis*, fortasse quia Papiæ sive Ticini docuit.

GENTILIS *Fulginas* Italus, Medicus insignis & Johannis XXII. Archiater, defunctus Perusiæ An. 1348. a) Scripsit expo-

a) non 1310. uti Mercklin. p. 309. vide Mangeti Bibl. Medicam T. I. pag. 455.

positiones *in Avicennam*: Commentar. in ÆGIDIUM *de pulsibus*. *Consilia*, variaque scripta alia *de lepra*, *de febribus*, *de balneis*, *de proportionibus convenientibusque dosibus Medicinarum* (de gradibus Medicinæ vocat Trithemius c. 545.) aliaque quæ videri possunt apud Gesnerum, Lindenium, Merklinum, Mangetum. *de divisione librorum Galeni* parvus est libellus e Speculatore collectus.

GENTILIS *de Monte florum* sive ex opido Montisflorii, Picenus, Ord. Minor. ex Lectore Sacri Palatii Presbyter Cardinalis S. Martini in Montibus, ab Anno 1300. ad 1312. a) missus est An. 1307. in Hungariam a Clemente V. Legatus & res ibi composuit b) usque ad Annum 1310. interfuit Concilio Viennensi A. 1311. atque in eo pro Bonifacio VIII. sicut ab Anno 1303. seq. adversus Fraticellos acriter decertavit, unde præter *homilias*, quas solas memorat Waddingus pag. 145. inter ejus scripta apud G. Josephum Eggs in purpura docta T. 1. pag. 264. etiam referuntur *Apologia pro Bonifacio VIII.* adversus Philippum Pulchrum, Galliæ Regem: *& dissertatio adversus Fratricellos.*

GE-

a) Baluz. Tom. 1. de Papis Avenionensibus pag. 581.
b) ibid. & p. 1412. seq.

GEOFRIDUS vide GODEFRIDUS.

De GEORGIIS fama & eruditione claris ſchediasma a Joachimo Manzelio editum Guſtroviæ 1712. 4. nonnullos recentioris ætatis Georgios jucunda varietate perſequitur, ſicut de Georgiis qui Græce ſcripſerunt, eruditam Leonis Allatii diatribam notulis, ſupplemento & indice auctam exhibui tomo decimo Bibliothecæ Græcæ: Eundem in modum de Georgiis quibusdam medii ævi qui Latine ſcripſerunt, pauca hæc præſenti loco annotare liceat.

Juris conſulti a S. GEORGIO, tres celebrantur 1) *Jacobinus* Jaſonis diſcipulus qui ſeculo XV. vergente Taurini docuit, cujus tractatus *de feudis* exſtat Colon. 1574. 8. & in Oceano juris, Tom. X. pag. 179. Ejusdem *de homagiis* Tom. X. parte 2. p. 172. *Commentarius in quatuor Juris Civilis Matutinos tractatus*, Bonon. 1575. fol.

2) *Joannes* qui Jus Pontificium profeſſus fuit Bononiæ medio ſæculo XIV. atque interpretatus eſt *partem* 1. *&* 2. *Decretorum*, & titulum 28. ſecundi Decretalium *de appellationibus*, & *quartum Decretalium librum*, Venet. 1578. 1579. Etiam *in Clementinas* ſcriptarum ab eo obſervationum meminit Pancirollus III. 24.

3) *Jo-*

Joannes Antonius, Placentinus, Patricius Mediolanensis, qui cum Jus utrumque ab anno ætatis 28. docuisset Ticini deinde Cardinalis usque ad 1509. quo septuagesimo ætatis diem obiit. Hic Pancirollo III. 47. teste præter easdem *Clementinas* interpretatus est *Jura appellationum*, *quartumque Decretalium*, & *primam Decreti partem*, *Feudaque* in quibus illustrandis ALVOROTUM sequi se fuit professus. *Oratio* in exquias Cardinalis Tornacensis habita prodiit, Romæ 1483. 4.

GEORGIUS Monachus *Altaichensis* in Bavaria, Ord. Bened. scriptor *Chronici* rerum Monasterii Altaichensis. MStum ex Possevino laudat Vossius pag. 704. Altaichum utrumque conditum post Annum 755. ab Utilone qui diem obiit An. 765. vide Velserum pag. 151. cui Georgium hunc ignotum fuisse apparet. Vide infra *Georgius Hugo*.

GEORGIUS *Benignus*, Ragusæus Ord. Minor. non circa Annum 1400. ut ex Waddingo Cangius, sed 1500. Archiepiscopus Nazarenus. Scripsit eodem Waddingo pag. 145. teste Defensionem pro *Joannis Reuchlini* dialogo de Talmude Judæorum non supprimendo. Præterea

vexillum Christianæ victoriæ. De assumtione B. Virginis Mariæ. De natura Angelica quæstiones: & volumen grande *de Dialectica.*

GEORGIUS *Britulienfis* five *de Bretolio* Monachus fcripfit expofitionem *in Exodum* eamque dedicavit Abbatibus *quadripartitæ profeffionis* Cifterciensi de Caroli loco, Benedictino de S. Luciano Belluacensi, Canonicorum regularium de S. Genoveva Parisiensi, & Præmonstratensi de S. Petro Selincurtensi. Commentarium illum MS. exftare in Bibliotheca Pruliensi, five Pruliacensi diœcesis Senonensis, notat Jacobus le Long in Bibliotheca Biblica p. 741. *Dedicationem* folam ex eodem MS. vulgavit Edmundus Martene T. 1. annecdotor. p. 426.

GEORGIUS *Chadleius* Anglus, Lelando c. 414. *Chedolegus*, vixit Oxoniæ circa Annum 1360. fcripfitque Commentarium *in Apocalypfin*, laudatum etiam Baleo VI. 21. Pitfeoque p. 500.

GEORGIUS *Eppius* Wimpinenfis Ord. Præd. fæculo XV. fcripfit *de illuftribus Viris ac fanctimonialibus Ord. Præd.* MS. Ratisbonæ.

Francifcum GEORGIUM Venetum, Ord. Minor. An. 1510. diem obiiffe præter rem traditum Molano, Poffevino, Miræo:

rio: Nam Harmoniam suam dicavit Clementi VII. qui An. 1525. & Problemata Paulo III. qui An. 1534. Papam gerere coepit. Non mediocris sane in his scriptis eruditio & subtile ingenium passim elucet: quanquam interdum indulgens parum solidis speculationibus Platonicisque & Cabbalisticis ac Talmudicis placitis ac somniis: quam obrem Sixti Senensis a) & aliorum reprehensiones incurrit. Titulus prioris operis est: *De harmonia Mundi totius, Cantica tria*, quorum singula octo tonis iterum distinguuntur. Canticum *primum*, sive *antiquum* quo Divina, humana, cœlestia, supercœlestia atque inferiora omnia, concinna proportione & harmonica suavitate distributa esse demonstrantur. Canticum *secundum* sive *novum*, omnia in CHristo, multiplici consonantia correspondere dulcioribus modulis quam articuli & membra in mundano aut humano Corpore. Canticum *tertium* denique sive *novissimum*, de mundi minoris, sive hominis, propter quem facta sint omnia, concordem in debitum finem, progressum & statum. Prodiit hoc opus Venet. 1525.

G 2 &

a) Colomes. Italia Oriental. pag. 39. Observationes Hallenses Tom. 2. Observ. 16. Joan. Bona de Divina Psalmodia cap. 17. § 2. pag. 534. Opp.

& Parisiis 1544. fol. cujus editionis exempla quædam præferunt Annum 1546. Expungenda in hoc opere plura notat *Index Hisp.* pag. 396 - - 406.

In Scripturam Sacram & Philosophos *problematum tria millia*, sex tributa tomis, singuli quæstionibus 500. quorum *primus* Historiam sacram ad Captivitatem Babylonicam usque persequitur, *secundus* Legem, *tertius* Oracula Prophetarum, *quartus* Evangelium, *quintus* septem sapientum doctrinam vitamque 1) Salomonis, 2) Jobi, 3) Hermetis Trismegisti, 4) Platonis Academicorumque, 5. 6. 7) Orphei, Pythagoræ, Zoroastris. *Sextus* postremo argumenta varia de DEO, de Cœlis, Homine ejusque viribus, moribus & eventibus, de bonis malisque angelis, de animalibus, de Mundo & proprietatibus Naturæ, operationibusque ac virtute: de quibusdam S. Scripturæ locis reconditis: de quibusdam occultis operationiaus Naturæ. & Artis, & denique de situ & proprietate mysteriosa quorundam locorum, fluminum, Civitatum, montium in sacris litteris memoratorum. Prodiere hæc problemata Venetiis 1536. & Parisiis 1574. 4. & 1621. 4. ad cujus postremæ editionis calcem subjuncta notatio locorum quæ expungenda monuit

Index

Index Hispanicus pag. 406 - - 421. Conferenda etiam quæ ad Georgii hujus quæstiones in Genesin notavit respondit-que Marius Mersennus ad calcem Commentarii in sex prima Geneseos capita, Paris. 1623. fol.

Omitto *Vitam B. Claræ Bugniæ*, Venetæ Clarissæ: quæ exstat in parte quarta Chronicorum Ordinis Minorum, edita Italice Venet. 1621. & *Carmina* pia ascetica ibidem, scripta Italice, quæ laudat Waddingus p. 119.

GEORGIUS Orter de *Frickenhausen* Ord. Præd. qui Lipsiæ circa Annum 1489. & seq. edidit tria scripta contra immaculatam conceptionem B. Virginis. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. p. 883. seq. ubi etiam *Quadragesimale* ejus & *Sermones de tempore, per Adventum* & *de Sanctis* memorantur.

GEORGIUS Prior *Gemnicensis*, Ordinis Carthusiani in Austria, cujus *Ephemeris sive Diarium peregrinationis transmarinæ* in Ægyptum, Montem Sinai, terram sanctam & Syriam susceptæ A. C. 1507. sq. susceptæ prodiit *libris III.* in Bernardi Pez anecdotis Tom. 2. parte 3. pag. 454 - - 640.

GEORGIUS *Hepburnus*, Scotus Ord. Præd. circa annum 1480. qui *Collectiones Theo-*

logicas & *de reformatione ad fratres suos* scripsisse traditur apud Jacobum Quetif Tom. 1. p. 901.

GEORGIUS *Hugo* laudatus Vossio pag. 569. non diversus videtur a *Georgio* monacho *Altaichensi*, de quo supra p. 97. De eo sic Joan. Aventinus inter scriptores quibus usum se profitetur ante librum secundum Annalium Bojorum: *Georgius Hugo Philosophus, curator Altaichii inferioris, (Cœnobium est) Divo Benedicto dicatum: is jussu Georgii Ducis Latine perscripsit Bojos.*

Marius sive potius, ut rectius apud Possevinum, *Marcus* GEORGIUS Venetus Ordinis Servitarum circa Annum 1381. Theologus & Philosophus qui scripsit *libros duos de libertate Ecclesiastica*, & Vitam *Philippi Benizzi* a) Florentini, An. 1285. defuncti, fundatoris Ordinis Servitarum, Carmine Heroico.

GEORGIUS *Mediolanensis.* Vide infra *Ravennatinus*: quanquam sunt qui duos Ord. Præd. circa idem tempus An. 1500. statuunt unum *Logices*, alterum *Vitæ Jacobi Sextii* scriptorem, & utrumque distin-

a) Ita legendum apud Vossium pag. 539. pro *Bencii*. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. p. 160. Julium Nigrum in historia scriptorum Florentin. p. 167. 168.

diftingvunt a Georgio Ravennatenfi. Vide Jacobum Echardum Tomo 2. pag. 31. & 43. Malo tamen Voffio affentiri, qui pag. 813. pro tribus hifce unum in commentarios fuos retulit.

GEORGIUS *Merula*, infra, MERULA.

GEORGIUS *Ravennatinus*, Mediolanenfis, Ordinis Prædicatorum, defunctus Anno 1520. fcripfit *Logicam*, nec non *Vitam Jacobi Sextii*, Mediolanenfis, Ordinis Prædicatorum, defuncti A. 1493. editam a Leandro Alberto, lib 1. de viris illuftribus illius Ordinis pag. 255. b. Præterea hæc ejus MSta in domo Gratiarum Ord. Dominicani Mediolanenfi: *De viris illuftribus Ordinis Prædicatorum in Provincia Romana*, *Hiftoriam Cœnobii S. Mariæ Gratiarum Mediol.* opus quadripartitum. *Dialogum inter S. Dominicum & Petrum Martyrem* de utriusque Vita. Tractatum *de Vita Cœnobitica*. *Interlocutionem mæftam* fuper novis & inauditis rerum mutationibus. *Apologiam pro Bartholomæo Quarterio, qui impubes Ordinem Prædicatorum profeffus erat*. *Quæftionem an ante annum XV. ætatis hoc liceat facere*. *Carmen ad dictum Bartholomæum*, qui ab Ordine defecerat, & ut redeat *adhortatorium*. *Hymnum de affumtione B. Mariæ Virginis*.

GEORGIUS *Riplay*, sive *Riplæus*, Lelando cap. 435. *Gregorius Ripolegus*, Anglus, ex Regulari Canonico Brindlingtonensi, Carmelita in Cœnobio Botulfino. Hunc A. 1490. claruisse scribit Baleus VIII. 49. & post mortem, Magiæ insimulatum & Necromantiæ. Scripta ejus hæc ab eo referuntur: *Vita Botulfi Abbatis. Vita Johannis Bridlingtoni. Historia compassionis Mariæ. Theorica. Concordantiæ*, sive Concordia Naturalium Philosophorum *Guidonis & Raymundi. Secreta Philosophorum. Alchymistarum mysteria. Practica Cerimonialis. Castellum XII. portarum. Dictata ægri. De Magia Naturali. Compendium Alchymiæ. Ars brevis* sive *clangor. De lapide Philosophico. Dialogi, Carmina*, & *Epistolæ*. His Pricæus pag. 677. addit: *Medullam Philosophiæ, Pupillam Alchymiæ, Terram terrarum, Experimenta Philosophica*, & librum *de rerum temperaturis*.

GEORGIUS *a Tempseca*, a) Vossio b) & Sandero c) minus recte *a Tensera*, Brugensis, post Annum 1252. scripsit Historiam *Atrebatensem*, laudatam a Ferreolo Locrio

a) Franciscus Sweertius Athen. Belg. pag. 276. & Valerius Andreas Bibl. Belg. p. 267.

b) pag. 704. de Hist. Lat.

c) de Brugensibus eruditione claris p. 33.

Locrio in Chronico Belgico & a Jacobo Meyero, Flandricarum rerum scriptore, qui ex Georgii hujus collectaneis profecisse se non diffitetur.

GEORGIUS *Torquatus*, Magdeburgensis, Theologus & Historicus, cujus est *Series & ordo Pontificum Ecclesiæ Magdeburgensis* ab exordio fundationis suæ circa Annum 967. ad Annum 1513. ex veteri Chronico excerptus circa Annum 1562. passimque auctus & ex Goldecii apographo editus in Tomo tertio scriptorum Johannis Burchardi Menckenii pag. 374 --406. collatus cum Anonymi Chronico Magdeburgensi Meibomiano Tom. 2. pag. 369. seq. Ejusdem Georgii *Annales* uberiores *Magdeburgenses*, & *Halberstadenses* MSS. habuit Henr. Meibomius, avus, ex quibus locum producit in dissertatione de Irminsula cap. 10. Tom. 3. scriptorum de rebus German. p. 20.

GEORGIUS *Trapezuntius*, Cretensis ac Græcus licet, non est prætereundus mihi hoc loco, quoniam & Latine multa scripsit, atque vertit e Græcis eleganter, ejusq; non contemnendæ fuere partes in luce instauranda litterarum. Quonium autem de lucubrationibus ejus, quas utraque lingva in lucem protulit, dictum est diligenter in Diario Eruditorum Ita-

liæ Tom. XVI. pag. 414 -- 446. & ab Leone Allatio in diatriba de Georgiis, Tomo X. Bibliothecæ Græcæ pag. 721. seq. satis esse existimo Benev. Lectorem rogare, ut hæc consulat, & de Trapezuntio præter ibi laudatos a me, Nicolaum Comnenum Papadopoli consulat T. 2. histor. Gymnasii Patavini p. 180. & Nisseronum Tomo XIV. memoriarum de viris eruditis, editarum Gallice pag. 322. seqq. Diem obiit hic Georgius extrema senectute, post ademtam prius omnium rerum & proprii nominis memoriam, Romæ A. 1484. ante 12. Augusti, eo enim die Sixtus quartus rebus humanis valedixit, cui Andreas, filius Georgii Trapezuntii, dicans Almagestum Ptolemæi * a Patre versum, negat Patrem morte præventum facere hoc ipsum per se potuisse.

GEORGIUS *Valla*, infra, VALLA.

GEORGIUS *de Ungaria*, Ordinis Prædicatorum, scriptor libri *de ritibus Turcorum* capitibus XXIII. quem laudat Bernhardus Luzemburgicus in Catalogo hæreticorum.

Alexan-

* Acta Sanctorum Maji p. 184. Diarium Eruditor. Italiæ T. XVI. p. 422.

Alexander GERALDINUS, GHERARDINUS, five GIRARDINUS, Amerinus, Epifcopus An. 1496. Vulturarienfis & Montis Corbini in regno Neapolitano: Vide Ughellum Tomo 8. pag. 392. Inde A. 1516. anno ætatis 70. Epifcopus Civitatis S. Dominici apud Indos Orientales: variis Legationibus functus, defunctusque A. 1525. fcripfit *Vitam Catharinæ Auftriacæ*, Conjugis Henrici VIII. Angliæ Regis, Carmine Hexametro. Vide Diarium Eruditorum Italiæ Tom. 24. pag. 233. *Vitam S. Catharinæ Virginis & Martyris* Carminibus Latinis. *Vitam S. Benedicti* Sapphico Carmine. *Sacrorum Carminum libros XXIV. De Latii & Romæ laudibus*, & *Antiquitatum præftantia*, ElegiacoCarmine. *Invectivas* Lyricas *in malam fœminam.* Tum foluta Oratione *Itinerarium An.* 1520. *ad Regiones fub æquinoctiali plaga conftitutas*, quod diu poft auctoris mortem vulgatum eft ab ejus abnepote *Onufrio Geraldino* de Catenaccis, Romæ 1631. 8. cum ejusdem Alexandri vita, præter quam Allatius pag. 208. Apum Urbanarum teftatur etiam fe legiffe ejus tractatulum MStum: *de Viris Geraldinis, qui in obfequio Apoftolicæ Sedis per varia tempora infudarunt.* Cætera inedita Alexandri fcripta Onufrio memorata funt: *Epitome Conciliorum*

rum ab Orbe Christiano. *Summorum Pontificum Acta.* *Epistolarum libri II.* *Officia varia Sanctorum.* Volumen *Orationum* ad Principes Christianos *pro bello contra Turcos movendo.* *De iis, qui funguntur a secretis Principum.* *De educatione nobilium puerorum & puellarum.* *De officio Principis.* *Elogia virorum illustrium Romanorum* ab Ænea usque ad Pompejum Magnum. *Monumenta Antiquitatum Romanarum* e veteribus *Inscriptionibus* recollecta suis itineribus & studio. *De quantitate syllabaria & Carminum compositione.*

Antonius GERALDINUS, Alexandri frater major natu, de quo supra in ANTONIO Tom. 1. p. 330. defunctus A. 1488. Ejus *Eclogæ XII. de mysteriis Vitæ JESU CHristi,* prodiere Salmanticæ 1505. 4to. *Oratio ad Innocentium VIII.* Romæ An. 1486. habita, editaque in 4to. Vide Nicolaum Antonium Tomæ 2. Bibliothecæ novæ Hispanæ pag. 685. & Diarium Eruditorum Italiæ Tomo 22. pag. 360. seq. & Tomo 24. pag. 230. seq. *Pœnitentialis Psalmodia,* sive Psalmi VII. Pœnitentiales Latino Carmine. 1486. in 4to.

GERALDUS *de Abbatis villa*, Magister Parisiensis circa Annum 1257. cum Guilhelmo

helmo de S. Amore faciens, Franciscanos & Dominicanos oppugnavit tribus scriptis, adversario perfectionis Christianæ, maxime Prælatorum facultatumque Ecclesiasticarum inimico oppositis. Vide Jacobum Quetif de scriptoribus Dominicanis Tom. 1. pag. 335. seq.

GERALDUS II. de Gordonio, Episcopus *Cadurcensis* instaurator Ordinis Canonici in Basilica S. Stephani An. 1096. a) *Testamentum* ejus apud Dacherium Tom. 8. Spicilegii p. 161. (edit. novæ Tom. 3. pag. 415.)

GERALDUS III. Hector, Episcopus ibidem Cadurcensis per annos amplius quinquaginta, qui diem obiit An. 1200. Hujus est Epistola ad Fridericum Imp. data ex Carcere An. 1155. apud eundem Dacherium Tom. 2. pag. 403. (edit. novæ Tom. 3. p. 519.)

GERALDUS Itherii, Prior *Grandimontanus*, scriptor *Vitæ S. Stephani* Muretensis, Diaconi & Confessoris, qui Ordinem Grandimontensem in nemore agri Lemovicini Monte Mureto instituit circa Annum 1076. Exstat sine nomine auctoris in Labbei Biblioth. nova MStor. Tom. 2. p. 674. & adscripto Geraldi no-

a) Sammarthan. Tom. 2. Galliæ Christ. p. 469. b.

nomine ex Chifletiano Codice, cum Bollandi notis in Actis Sanctor. Tom. 2. Februar. VIII. p. 205. & ex integriore Codice Grandimontensi apud Edmundum Martene Tom VI. monumentor. p. 1046. seq. Hic est Geraldus ad quem Clementis III. bulla qua Sanctis adscriptus Stephanus ille fuit An. 1189.

GERALDUS Lemovicensis. Vide supra *Gerardus de* FRACHETO Tom. 2. p. 549.

GERALDUS Medicus, cujus Commentarium MS. *super Viaticum Constantini* memorat Sanderus in Bibl. Belgica MS. pag. 194. Constantinus Afer, auctor Viatici scripsit circa Annum 1090.

GERARDUS, *Gerhardus*, *Girardus*, *Geraldus*, de *Abbatis villa*, supra, GERALDUS.

GERARDUS, Monachus *Affligemensis* in Brabantia Ord. Bened. apud Cangium traditur scripsisse *de statu Mundi.* Sed apud Sweertium & Valerium Andream inscribitur *de statu matrimoniali*, MS. in Parcensi Monasterio non procul Lovanio.

GERARDUS Monachus *S. Albini* Andegavensis, Ord. Benedicti defunctus An. 1123. 4. Novemb. cujus Epitaphium, & Monachorum S. Albini Epistola ency-

clica de obitu Marbodei Episcopi & hujus Gerardi, exstat in Edmundi Martene Tom. 1. Anecdotor. pag. 355. 356.

GERARDUS *de Aruernia*, Cenomansis Ecclesiæ Canonicus, cujus *Chronicon* in Anno 1274. desinens Cangius evolvit in Biblioth. Puteana. Oudinus autem Tom. 3. pag. 582. testatur in Bibl. Regis Christianissimi Cod. 1531. procedere usque ad An. 1288. dicatumque Ivoni de Chasent, qui ex Priore St. Martini Paris. Abbas Cluniacensis ab A. 1275.

GERARDUS Augustanus Presbyter circa Annum 980. scripsit *de Vita & miraculis S. Udalrici, Augustæ Vindelicorum Episcopi.* Anno 973. defuncti ætat. 83. ordinationis 54. Sine nomine auctoris editus a Marco Velsero Augustæ 1595. & in Velseri operibus p. 505 - - 587. & in Actis Sanctor. Tom. 2. Julii p. 97. & Gerhardo restitutus in Mabillonii Actis Benedictinis seculo V. p. 519. Vide & supra GEBEHARDUS & BERNO.

GERARDUS sive GERLANDUS cum Berengario faciens Monachus circa seculi duodecimi initia, ad quem HUGONIS *Metelli*, Canonici Regularis Epistolam de sanctissimo Eucharistiæ Sacramento edidit Mabillonius Tom. 3. Analect. p. 459.

459. (edit. novæ p. 475.) qui Gerardi hujus etiam Epiſtolas legiſſe ſe MStas pag. 465. teſtatur, quas tamen edere omiſit.

GERARDUS Serina de Varonibus *Bergogomenſis*, Auguſtinianus, Epiſcopus ab Anno 1342. ad 1356. a) Saonenſis ſive Savonenſis: ſcripſit teſte Jac. Philippo Bergomenſi, ejus populari, in Chronico ad Annum 1355. *in Epiſtolam ad Hebræos: in Cantica Canticorum* expoſitionem, connectentem Paulum Apoſtolum Salomoni & Novum Teſtamentum Veteri. Incip. *Alæ tuæ Cherubim.* Commentarium *in ſexti Decretalium* lib. 3. tit. 17. *de religioſis domibus.* Duo *Quodlibeta.* Et in *libros ſententiarum.* Eadem laudat Trithemius c. 612. & quæ præterea ab Elsſio commemorantur, vereor ne conficta ſint ex verbis Bergomenſis perperam intellectis.

GERARDUS *Blancus* ex villa Gainaco, Parmenſis diœceſis, Epiſcopus Sabinenſis & Cardinalis obiit A. 1302. Præter *ſermones* & ſcripta ad Jus Pontificium ſpectantia, publicavit *Conſtitutiones pro reformando Clero.* Vide G. Joſephum Eggs T. 1. purpuræ doctæ p. 232.

GER-

a) Ughellus Tom. 4. Italiæ ſacræ p. 738. Philippus Elsſius encomiaſtico Auguſtiniano pag. 241.

GERARDUS, ſive GERALDUS Monachus *S. Blaſii*, teſte Anonymo Mellicenſi cap. 116. *inter alia* Commentum ſuper Dialecticam *ſcripſit: præterea, ſatis utilium* Collectas ſententiarum.

GERARDUS *de Bononia*, Doctor Pariſienſis Carmelitarum Prior Generalis obiit Avenione Anno 1317. Præter ſermones de tempore & de Sanctis, Quodlibeta, Quæſtiones Ordinarias, & Commentarium in IV. libros Sententiarum, Summam quoque Theologiæ dare voluit, ſed quam morte præventus imperfectam reliquit. Vide Thrithemium cap. 549. Nec plura Alegrius pag. 280.

GERARDUS *Bredanus*, ex Brabantia, Carthuſianus An. 1474. defunctus, cujus ſcripta ſunt: tractatus *in Pſalmum LXVII. Exſurgat DEUS*: & verſibus Vita CHriſti ac de ſancto Ejus Sacramento. Vide Theodorum Petræum pag. 161. ſq.

GERARDUS II. & III. Epiſcopi *Cadurcenſes*. Vide ſupra GERALDUS.

GERARDI Abbatis *Bronienſis* Sec. X. vita ſcripta ab Anonymo Monacho ad Abbatem Gonterum, edita & interpolata a Surio 3. Octobr.

GERARDUS nec Cremonenſis a) nec Sabo-

a) Ita poſt multos alios Franciſcus Ariſius nuper in Cremona litterata p. 269. ſeq.

boletanus, b) nec Fulginas, c) sed *Carmonensis* ex Carmona d) Bæticæ sive Andalusiæ Hispanus, Toleti e) vixit, diemque obiit An. 1184. ætat. 73. peritia Matheseos & artis Medicæ, litterarumque Orientalium, celebris inprimis, unde in Hispania Orientali honestus ei locus datus est a Paulo Colomesio pag. 214. seq. Ex Arabico hic Gerardus quem *Arabismi gnarissimum* Vopiscus Fortunatus Plempius ad Avicennam fatetur, Latine vertit Canonem *Avicennæ* libris V. Canticaque & de viribus cordis: de removendis nocumentis in regimine Sanitatis, & de syropo acetoso: Venet. 1544. 1553. Basileæ apud Hervag. 1555. fol. Venet. 1608. fol. 2. Vol. ex Andreæ Alpagi, Bellunensis castigatione, notisque Joan. Costæi & Joan. Pauli Mongii, & Canonis liber primus & secundus ex Plempii recognitione, Lovan. 1658. fol.

Aboali Principis, sive *Abuali*, filii Davidis, Ægyptii, Compendium Rasis.

Li-

b) Ita Gesnerus in Bibliotheca, Guido Bonatus, cum Volaterrano, Leandro Alberto &c.

c) Ita Trithemius apud Nicol. Antonium Tom. 2. Bibl. vet. Hisp. p. 263.

d) Nicolaus Antonius l. c. Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. p. 286. & Tom. XV. p. 208. sq. ubi inter alia p. 211. sq. *Gerardi* nomen nec apud Hispanos infrequentatum fuisse ostenditur.

e) *Toleti vixit, Toletum reddidit astris.* Epitaphium ibid. p. 209.

Librum *Abubecri Rasis*, qui dicitur *Almansorius*, practicam & antidotarium, nec non *librum divisionum*, sive de morborum curationibus. Lugd. 1510. Basil. 1544.

Joannis Serapionis Practicam sive breviarium Medicum, Venet. 1497.

Librum *Albengnesit* Philosophi de virtute medicinarum & ciborum. Argentorat. 1531. fol. cum Tacuino.

Joannis Damasceni Serapionis F. libros VII. therapevtices Basil. 1529. fol.

Isaac de definitionibus, MS. in Bibl. Bodlej. & *Geberi* libros IX. de Astronomia, teste Ricciolo.

Albucasæ chirurgi methodum medendi libris III. Basil. 1541. fol. Vide Labbei Bibl. MSS. p. 50.

Commentarios in prognostica Hippocratis, Arabis Anonymi.

Artem parvam Galeni ex Arabico, & *Joannicii* commentarios.

A Gerardo ipso composita:

Theorica Planetarum, quam dialogo edito oppugnavit Joannes Regiomontanus, Georgii Peurbachii discipulus.

Geomantia & Practica Planetarum MS. apud Bernardum Trevisanum, Venetiis.

Introductorium Medicinæ.

Commentarius in Viaticum Constantini Afri, Benedictini. De Constantini hujus qui An. 1090. claruit Viatico dixi Bibl.

Græcæ Tom. XIII. pag. 125. Illud viaticum illustratum etiam esse ab altero GERARDO *Bututo*, Medico Parisiensi, testis Gesnerus in Bibliotheca p. 274.

Lipsiæ, teste B. Fellero Catalogi Bibl. Paulinæ pag. 256. habetur MS. *Magistri Gerardi Cremonensis vita & index librorum ab eo translatorum.*

Kyranidum librum ab hoc Gerardo ex Græco translatum, ante Barthium scripsit Gesnerus: sed illa sententia rejicitur a Thoma Reinesio pag. 8. Variar. Lect.

GERARDUS *Carthusianus*, vide *Bredanus*, atque *Schiedamensis* & *Stredamus*.

GERARDUS *de Castris*, Carmelita circa Annum 1420. *cujus de Passione Dominica* & *Sermones plures de Sanctis* memorat Possevinus ex Gesnero & Eisengreinio.

GERARDUS Episcopus *Castrensis*, infra *Machetus*.

GERARDUS *Coloniensis*, Ord. Præd. circa Annum 1314. scriptor duplicis libri, quorum alter *medela* a) *animæ*, alter *recreatio animæ* inscribitur.

GERARDUS ex *Corbejensi* Monacho Abbas Silvæ majoris Ord. Bened. circa Annum 1050. post PASCHASIUM *Ratpertum* scripsit *vitam* & *miracula S. Adalhardi sive Adelardi* circa Annum 826. Abbatis

a) Ita legendum, non *medulla*, monet Possevinus.

batis Corbejensis. Utramque edidit Bollandus in Actis Sanctor. 2. Januarii Tom 1. Paschasii quidem pag. 96. Gerardi pag. 111. & 118. Post Bollandum Mabillonius Sec. IV. Benedictin. pag. 345. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 751. seq.

GERARDUS *Cremonensis*, rectius *Carmonensis* de quo supra.

GERARDUS e *Cussaco*, Aginnensis, Carmelita, circa Annum 1346. cujus non nisi *Sermones* ad Clerum, aliosque *ad Populum* memorari reperi.

GERARDUS Grot sive Magnus, *Daventriensis*, ex Canonico Ultrajectensi & Aquisgranensi Clericus seu Frater Vitæ communis, obiit An. 1384. *Joannis Rusbrochii* nonnulla e Germanico transtulit in Latium sermonem, & ipse Latine plura scripsit, e quibus inter Thomæ Kempis opera viderunt lucem tria brevia capita, quæ ultimam partem absolvunt Vitæ Gerardi hujus, scriptæ a Kempisio, atque in limine tomi tertii Kempisii, p. 29. *Protestatio de veridica Prædicatione Evangelii quod prædicavit* & p. 30. *Conclusa & proposita* & pag. 35. *de sacris libris studendis.* Memorantur præterea a Trithemio cap. 656. hæc ejus scripta: *De contractibus & usuris. De institutione Novitiorum. De locatione curæ Pasto-*

ralis. De conversatione interna. De regimine monialium. De incommoditatibus Matrimonii. Epistolæ & *Sermones.* His apud Aub. Miræum in auctario p. 82. & Franc. Sweertium pag. 280. ac Valerium Andream p. 277. adduntur: *De focariis* ad Clerum Trajactensem. *Contra turrim Trajectensem. De paupertate. De quatuor generibus meditabilium. De vitio detractionis. De Simonia. De Beneficiis curatis. De schismate* ad Cantorem Parisiensem. *De cohabitatione & exercitiis devotorum. Concordia Evangelistarum de passione Domini. Commentarius in lectiones Officii Ecclesiastici de defunctis: De compunctione & eruditione scholarium. De revocatione lapsi. Cordiale quatuor Novissimorum. Quæritur an quis possit. De vita in communi degentium. De gradibus Ecclesiasticorum* & *de Communione.* In Epitaphio ejus hi versus leguntur:

Gerardus magnus vixit sicut pius agnus.
Fecit quod dixit, sicut docuit, quoque vixit
Sicut non fictus, aliis mitis, sibi strictus.

GERARDUS *Dicæus* Lucensis, Gesnero teste, *Deliam amantem*, grandi volumine celebravit carmine, & vertit *Dionem.* Sed illa Dionis versio nunquam in lucem data est.

GER-

GERARDUS *Domarus* sive GERALDUS *de Daumaro*, Lemovicensis, Theologiam docuit Parisiis, inde Magister Ord. Præd. Generalis obiit Avenione A. 1342. *Sermones* scripsisse doctos & elegantes, & quædam Theologica erudita composuisse traditur, sed quæ illa sint, præteritur silentio, tum apud alios tum apud Jacobum Quetif Tom. 1. p. 610.

GERARDUS *de Fracheto*, supra Tom. 2. pag. 549.

GERARDUS *Grandimontanus* Prior. supra, p. 109. sq. GERALDUS.

GERARDUS *Groot*, supra, p. 121. *Daventriensis.*

GERARDUS, *Hancinus*, sive *de Ancinis*, Ord. Præd. circa A. 1312. cujus *commentarios in quatuor libros Sententiarum* memorat Jacobus Quetif T. 1. p. 725. Nam Commentarii in libros Ethicorum videntur potius esse *Gerardi Odonis*, de quo infra.

GERARDI Monachi *de Imo* S. Mariæ, Ord. Cisterc. cujus *Processus* seu *Defensorium Juris*, scriptum Anno 1427. MS. in Bibl. Quedlimburgensi. Vide Tobiam Eckardum p. 27.

GERARDUS *Landrianus*, Episcopus in Picardia Galliæ Laudensis a Concilio Basileensi An. 1432. legatus ad Henricum VI. Angliæ Regem, ad quem habita O-

ratio inserta Appendici Concilii Basileensis Tom. 8. Harduin. pag. 1313.

GERARDUS *Laodicensis* Episcopus, infra *de Nazareth*.

GERARDUS *Lemovicensis*, Ord. Præd. vide de FRACHETO, supra Tom. 2. p. 549.

GERARDUS *Leodiensis* sive *Leodicensis* Lector, Ord. Præd. circa Annum 1270. præter *Sermones de tempore ac de Sanctis* scripsit *Speculum Concionatorum de doctrina Cordis* ad 1. Sam. VII. 3. *præparate Corda vestra*, septem libris sive dispositionibus, quod opusculum Henrico Gandavensi cap. 53. laudatum prodiit Paris 1605. forma minore & Neapoli 1604.4. & Gallice versum Duaci 1601. & Lugd. 1608. forma minore. Præterea *Sermones* de tempore & Sanctis memorat Trithemius cap. 520. Miræus ad Henricum Gandavensem etiam *librum de Virtutibus*. Jacobus Quetif Tom. 1. p. 249. tractatum *de Testamento CHristi* & *Religionis Elucidarium*.

GERARDUS Leodicensis Ord. Cisterciensis, seculo XII. qui de miraculis quibusdam *S. Bernardi* in Germania patratis scripsit. Vide Carolum Vischium pag. 123. Idem huic Gerardo tribuit librum *de remediis contra amorem illicitum*, quem Miræus

ræus malit Gerardo, de quo jam dixi, Leodicensi Dominicano tribuere.

GERARDUS *Machetus* Castrensis in Gallia Episcopus & Collegii Navarrei Paris. gubernator, defunctus Turonis An. 1450. Vide Lannojum in historia Gymnasii Navarrei pag. 533. seq. ubi tituli & notitia *Epistolarum* CCCLXVIII. quæ MStæ Parisiis asservantur. Ex iisdem nonnullæ pag. 150. 152. 154. 155. 156.

GERARDUS *Magnus*, supra *Daventriensis*.

GERARDUS *Maurisius*, sive de Maurisio Civis & Iudex Vicentinus, scriptor *Historiæ de rebus gestis Eccelini Tyranni & Dominorum de Romano* ab Anno 1183. ad Annum circiter 1237. quam ex Felicis Osii schedis An. 1631. extincti vulgavit Laurentius Pignorius Venet. 1636. fol. cum ROLANDINO Patavino & ALBERTO Mussato: deinde illustris Leibnitius Tom. 2. scriptor. Brunsuic. p. 28. Hinc in duobus splendidis corporibus scriptorum Italiæ recusa est Mediolanensi quidem, a) in limine tomi

a) Diarium Eruditor. Italiæ Tom. 37. pag. 455. Acta Erudit. 1727. pag. 208. Memoriæ Trevoltinæ An. 1732. pag. 79. Ephemerides Eruditor. Paris. 1733. pag. 478. Bibliotheca Italica vulgata Gallice Tom. XIII. pag. 1.

mi VIII. & in Leidensi Burmanniano Tom. VI. Hujus *Maurisiii* nomen pro PARISIO reponendum apud Carolum Sigonium libro XVII. de regno Italiæ ad Annum 1233. Vide Vossium de Hist. Lat. p. 468.

GERARDUS Decanus *S. Medardi* Suessionensis *Vitam* veteranam heroico Carmine editam *S. Romani Episcopi* misit ad Hugonem circa Annum 960. Archiepiscopum Rothomagensem. Epistola Gerardi vulgata a Jo. Mabillonio T. 1. Analect. p. 167. (nov. edit. p. 429.) Vitam prosa scriptam vulgavit Rigaltius Paris. 1619. 8. De Romano Rothomagensi Archiepiscopo qui An. 645. obiit, & cujus memoria recolitur 23. Octobr. vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Christianæ p. 561. seq. & Carolum le Cointe Tom. 2. Annal. Francorum p. 776. sqq.

GERARDUS *Mindensis* Ord. Præd. circa Annum 1277. traditur scripsisse *Commentarium in Ecclesiastem*, ut commenta ejus *super Metaphysicam* prætercam.

GERHARDUS a *Nazareth*, Laodicensis Episcopus circa Annum 1140. scripsit ad Guilelmum Presbyterum *de conversatione virorum DEI in terra sancta commorantium.* Præterea Simlero teste *Vitam Abbatis Heliæ*, & *de una Magdalena* contra Græcos. *Ad ancillas DEI in Bethania. Contra Salam*, Templarium.

GERAR-

GERARDUS *Odonis* sive *Oddonis* Ruthenensis Gallus, de Castro Rodulphi, Ord. Minor. & ab Anno 1329. Minister Generalis & Patriarcha Antiochenus, defunctus Catanæ in Sicilia An. 1349. scripsit *Quæstiones* & *Scripta de Logica*, & *in libros Ethicorum ac de Philosophia Morali*, quæ Trithemius c. 552. memorat. Ex his *Commentarii in X. libros Nicomacheorum Aristotelis* prodiere Venet. 1500. a quibus etiam *Doctoris Moralis* cognomen videtur tulisse, quod ei apud Waddingum p. 145. tribuitur, qui præterea ejus *Commentarios in varios S. Scripturæ libros*, & *in quatuor libros Sententiarum* commemorat: nec non *librum de figuris Bibliorum*, MStum in Cœnobio Mirapicensi, & *Sermones* de tempore. Quæstiones præterea duas MStas in Biblioth. Vaticana, 1) *utrum lumen augeatur per adventum novæ partis ad partem, utraque permanente* & 2) *utrum continuum componatur ex indivisibilibus, & resolvatur in indivisibilia*. Idem Waddingus testatur *Officium de stigmatibus S. Francisci*, quod a Franciscanis consuevit recitari, ab hoc Gerardo esse compositum. *Postillæ* ejus *in librum Sapientiæ* MSS. Patavii in Biblioth. S. Antonii, teste Thomasino p. 64.

GER-

GERARDUS Monachus *S. Quintini* in Insula, scripsit *translationem venerandarum reliquiarum Crucis & Coronæ Dominicæ*, CPoli Parisios, quas reliquias, piæ memoriæ Dominus Ludovicus Rex Francorum a) sibi ab Imperatore CPoleos b) acquisivit. Scripsit etiam plurima *miracula* quæ *B. Elisabeth*, de Thuringia, post mortem suam c) dicitur fuisse operata. Composuit etiam *Antiphonas* & *Responsoria* eleganti dictamine, in ejusdem Sanctæ festivitate cantanda. *Neumas* d) vero eisdem Anthiphonis & responsoriis quidam frater *Petrus*, Canonicus S. Autberti Cameracensis apposuit. Hæc de Gerardo Henricus Gandavensis cap. 52. & ex eo Trithemius cap. 486. qui ait claruisse An. 1270.

GERARDUS *Richenburgensis* (Reiffenberg) infra *Stedarburgensis* & GERHOUS.

GERARDUS Episcopus *Savonensis*, supra, *Bergomensis*.

GERARDUS *Schidamus* sive *Schiedamensis*, Batavus, Trithemio *Stredam*, Cangio *Schidanus*, Prior Carthusiæ Domus Apostolor.

a) Ludovicus IX. sanctus. Philippo Regi hoc Rigordus tribuit. Vide Odoricum Raynaldum ad Annum 1502. n. 60.

b) Balduino I. secundum Rigordum.

c) Quæ An. 1231. accidit. Vide supra Tom. 2. pag. 208.

ſtolor. prope Leodium, An. 1443. diem obiit, ſcriptor *Speculi religioſorum*: *Dialogi duplicis, de vitiis & virtutibus. De decem præceptis. De cura paſtorali* ad Abbatem S. Adriani. *De VII. Sacramentis* & *Sermonum* de tempore & de Sanctis. Vide Trithemium cap. 796. Valerium Andream p. 283. Sweertium p. 286. Huic putem etiam tribuendum tractatum *de Oratione* qui ſub Gerardi Carthuſiani nomine laudatur a Navarro.

GERARDUS *de Senis*, ſive Senenſis, Auguſtinianus, quem Jacobus Philippus Bergomenſis ad Annum 1355. ait imitatorem præcipuum fuiſſe *B. Ægidii Romani*, ſcripſiſſeque *in primum ſententiarum* nec non *de præſcriptionibus & uſucapionibus*: & *de uſuris & de montibus pietatis* ſive menſis Lombardicis *Florentinorum cæteriſque*. Eadem Trithemius cap. 610. Ex his *Lectura in primum ſententiarum* edita Patavii 1598. teſte Philippo Elſſio p. 240 encomiaſtici Auguſtiniani, a quo præterea memorantur MSS. *Lecturæ in librum ſententiarum* 2. 3. 4. *Quæſtiones de intellectu agente. De principuo Individuationis*, ad mentem *Ægidii*. *Quæſtiones Quodlibeticæ. De Begardorum erroribus. Ad Clementinam de hæreticis. Quæſtiones ad Epiſcopos*, & *ad Epiſcopum Senenſem, utrum bona pauperum Epiſcopo Diœceſano diſpen-*

dispensare & in subsidium Civitatis, Rectore petente, vertere liceat.

GERARDUS *de Silteto*, Ord. Præd. circa Annum 1400. Scriptor *summæ de Astris*, divisæ in partes tres. Vide Jacobum Quetif T. 1. p. 725.

GERARDUS *silvæ majoris* Abbas, supra, *Corbejensis*.

GERARDUS ex Monacho Richenburgensi *Stidereburgensium* e) sive *Stederburgensium* Monialium in diœcesi Hildesheimensi Præpositus ab A. 1163. ad 1209. scripsit *historiam de postremis annis Henrici Leonis* Ducis Bajoariæ & Saxoniæ ab Anno 1182. ad 1195. quo Henricus ille obiit, editam ab Henrico Meibomio avo cum notis Helmst. 1614. 4. & recusam in Henrici Meibomii nepotis scriptoribus rerum Germanicarum T. 1. p. 430 - - 436. subjuncto sicut in priore editione brevi Chronico Stidereburgensi ab Anno 1001. ad 1180. id. p. 450 - 455. Meibomio jungendus, illustris Leibnitius T. 1. scriptor. Brunsuicens. pag. 849. seq. ubi Gerardi Historia Chronico Stederburgensi inserta legitur.

GERARDUS *de Stredam*, supra, *Schidamus*.

GER-

e) Vide Meibom. Tom. 1. p. 444. sq.

GERARDUS *Suessionensis*, supra, *S. Medardi.*

GERARDUS *Terlingus* Brabantius Carmelita circa Annum 1500. scriptor *Chronici Huesdani.*

GERARDUS scriptor *Vitæ S. Udalrici*, supra, *Augustanus.*

GERARDUS *de Sutfanio, Sutphaniensis* sive *Zutphaniensis*, cujus vita scripta a Thoma Kempisio Tom. 3. Opp. p. 116. fuit ex primis fratribus Congregationis Clericorum in Communi viventium, a Gerardo Daventriensi, de quo supra, institutæ, defunctus Coloniæ An. 1398. ætatis 31. Ejus scripta: *De reformatione interiori* sive *Virium animæ*, qui incipit: Homo quidam descendit. Et *de triplicibus adscensionibus* & *descensionibus spiritalibus.* Incipit: Beatus vir qui est. Hæc duo scripta edita Coloniæ 1539. atque inde recusa in Bibliothecis Patrum, atque in novissima Lugdunensi Tom. 26. p. 235--289. Præterea *Sermones varios* hujus Gerhardi memorat Trithemius cap. 677.

GERBERTUS Aurelianensis Scholasticus Ord. Bened. in Cœnobio Floriacensi, Præceptor Ottonis III. Imp. & Rotberti Regis Francorum a) atque ex Abbate Bobiensi & S. Columbani Remensis & hinc Ravennatensis Archiepiscopus, ac denique Pa-

Papa SYLVESTER II. ab Anno 999. April. 2. ad Annum 1003. 12. Maji. In Conciliorum tomis exſtant ejus *Epiſtolæ* 1) ad Aſcelinum (Azolinum) ſeu Adalberonem, Laudunenſem Epiſcopum, ut accuſatus ad Romanam Synodum veniat. 2) ad Arnulfum quem Remenſi reſtituit Archiepiſcopatui & 3) ad Robertum Viceliacenſem Abbatem, cujus Privilegia confirmat. Aliæ *Epiſtolæ CLXI.* quas Gerberti adhuc utens nomine, Archiepiſcopus Remenſis ſcripſit, & quibus ex Nicol. Fabri Codice uſus Baronius eſt, editæ primum a Joan. Baptiſta Maſſono, Papyrii fratre Pariſ. 1611. 4. atque inde in Andreæ du Cheſne ſcriptoribus Francicis Tom. 2. pag. 789 - - 827. & in Bibliothecis Petrum Pariſ. 1644. 1654. tomo III. Colon. 1618. tomo X. & Lugd. 1677. Tom. 17. pag. 669. Ultima ex illis 161. Epiſtolis eſt data *ad Conſtantinum*, quam præfationis loco Gerbertus, præmiſit libro ſuo, adhuc inedito *de Numerorum diviſione.* Sed Ducheſnius præterea ex Codice Sirmondiano Tom. 2. ſcriptor. Francor. Pariſ. 1636. pag. 828 - - 843. vulgavit alias Gerberti *Epiſtolas LV.* quas in Bibliothecis Patrum repetitas non invenio.

Epiſtola ad Conſtantinum eundem, Monachum Floriacenſem, & poſtea Abba-

tem

tem S. Maximini: *de Sphæræ constructione*, in Joannis Mabillonii Tom. 2. Analectorum pag. 212. (edit. novæ pag. 102.)

Sermo de informatione Episcoporum. id. pag. 103.

Præfatio ad Ottonem III. Imp. in locum Porphyrii a se illustratum. id. Tom. 1. p. 110. (edit. novæ pag. 106.) Librum ipsum Gerberti *de rationali & ratione uti*, præmissa eadem cum præfatione edidit Bernardus Pez Tom. 1. anecdotor. parte 2. pag. 149. Hoc scriptum respicit Fr. Benzonius, cum ait:

Logica cum volvis, quid tu, Gerberte, *resolvis?*
Hinc orbi toto te præfert tertius Otto.

Accepta solutione de ratione uti & rationali, Gerberto resolutori post Ravennam placuit Romam dare, donum videlicet Imperiale. Hæc Benzonius lib. 1. historiæ cap. 15. in Joan. Petri Ludewig reliquiis veterum monumentorum Tom. IX. p. 249. & in Menckenii Tom. 1. scriptor. Germ. p. 980.

Epistola ad Sallam, Episcopum Urgellensem An. 1001. & *ad Odonem* Episcopum Gerundensem An. 1002. scripta, in Baluzii appendice ad Marcam Hispanicam p. 957. seq.

Epistola ad Adelboldum de caussa diversitatis arearum in trigonoæquilatero, Geometrice Arithmeticeque expenso. In laudati Pezii anecdot. T. 3. parte 2. p. 82 - - 84.

Geometria divisa capitibus XCIV. id. p. 7 - - 82.

Libellus *de sanguine & corpore Domini* id. Tom. 1. parte 2. pag. 133 - - 148. Incip. *sicut ante nos dixit quidam Sapiens.* ediderat sed sine nomine auctoris Lud. Cellotius appendice ad Hist. Godeschalci Paris. 1655. fol. & sub HERIGERI Abbatis Laubiensis nomine Mabillonius prolegom. ad part. 2. Sec. 4. Benedictin. Sed ex fide Gottwicensis Codicis, Gerberto eum Pezius restituit.

Acta Synodi Remensis An. 992. apud Centuriatores Magdeb. Centuria X. cap. 9. pag. 246. oppugnata a Baronio ad illum Annum num. 9. seq.

Sermo apologeticus *in Concilio Mosomensi* An. 995. editus in Actis illius Concilii & in Centuriis Magdeburg. Tom 3. p. 279. apud Baron. ad Annum 995. atque ineditis perperam a præstantissimo Caveo accensitus.

Rhy-

a) Hadr. Valesius notis ad Adalberonem pag. 290. seq.

Rhythmomachia edita Lipsiæ 1616. fol. cum gloriosiss. Principis Augusti, Luneburgensium Ducis libris IV. de ludo Schacchorum.

Vita & passio S. Adalberti Ursini, Comitis Rosembergi, Pragensis Episcopi, Gnesensis Archiepiscopi & An. 967. Martyris, Boëmorum, Hungarorum, Polonorum, Prussorum Apostoli, edita ab Abrahamo Bzovio ex Codice Casinensi Rom. 1629. fol. una cum Sylvestro II. Cæsio Aquitano a Magia & aliis Calumniis vindicato: b) & in appendice ad tomum XX. Annalium, Rom. 1641. fol. Georgius vero Henschenius, qui eandem Vitam edidit ex Codice Pragensi in Actis Sanctor. T. 3. April. 23. pag. 178. Gerberti eam esse negat, quanquam monitu ejusdem scriptam eique dicatam non diffitetur a monacho quodam SS. Bonifacii & Alexii. Eadem Bohuslai Balbini est sententia, qui hanc vitam in Bohemia sancta legendam offert. decad. 1. Miscell. Histor. regni Bohemiæ libro quarto. Pragæ 1682. fol. Sine nomine auctoris vulgavit etiam Canisius T. V. parte 2. Antiq. Lect. pag. 332. (edit novæ T. 3. p. 45.)

b) Hæc apologia pro Sylvestro II. recusa Rom. 1678. fol. Vide Ephemerides eruditorum Parisienses illius anni pag 331.

Dodecastichon in laudem *Severini Boëthii* apud Baronium ad Annum 526. n. 18.

Sed quam idem memorat Baronius ad An. 992. n. 9. *Altercationem cum Leone nuncio Papæ Johannis XV.* nondum edita est quod sciam: uti nec liber *de Rhetorica*, aut quem *de compositione Astrolabii* composuit teste Ludovico Jacobo p. 214. Bibl. Pontificiæ. De studio scientiarum Mathemathicarum qoo Gerbertus pro illa ætate ad miraculum effloruit, Joan. Wallisius cap. 4. Algegebræ suæ Tom. 2. Opp. pag. 16. seq. ubi etiam de illius *Abaco* atque *Algorythmo*, sive libro *de numerorum divisione* quem scripsit Magistro in Hispania usus JOSEPHO sapiente, qui & ipse libellum de multiplicatione & divisione composuerat. De eodem Gerberto plura Guilelmus Malmesbur. lib. 2. hist. Anglor. p. 64. 65. ubi inter alia: *vicit scientia* Ptolemæum *in Astrolabio*, Alkindum c) *in Astrorum interstitio*, Julium Firmicum *in fato. Ibi* (in Hispania) *quid cantus & volatus avium portendit*, *didicit. Ibi excire tenues ex inferno figuras: ibi postremo quicquid vel noxium vel salubre curiositas humana deprehendit. Nam de licitis*

c) Ita lege cum Wallisio pro *Aleandraum*.

citis artibus, Arithmetica, Musica, Geometria nihil attinet dicere, quas ita ebibit, ut inferiores ingenio suo ostenderet, & magna industria revocaret in Galliam, omnino ibi jam pridem obsoletas. Abacum *certe primus a Saracenis rapiens, regulas dedit, quæ a sudantibus abacistis vix intelliguntur.*

Epitaphium, LOTHARII *Regis* Galliæ An. 986. extincti, a Gerberto positum hoc fertur: a)

Cujus ad obsequium coiere Duces, bonus omnis
Quem coluit, sate Cæsaribus, monumente doloris
Cæsar Lothari prætendis luce secunda
Terrifici Martis quod erat conspectus in astro.

Et Ducis FREDERICI:

Francorum placito nomen tulit hic Frederici,
Quem proavi fudere Duces a sanguine Regum:
Officiis meritisque parem sopor ultimus hausit,
Mercurii cum celsa domus tibi Phœbe maneret.

Joannes GERBRANDUS *de Leydis* sive *Leidanus*, Prior Carmelitarum Conventus Harlemensis diem obiit Anno 1504. Itaque Chronicon Egmondanum sive *Abbatum*

a) Apud Pithœum XII. Scriptor p. 525.

batum Egmundensium Annales, quos cum THEODERICO a Leydis aliisque vulgavit Antonius Matthæus Lugd. Bat. 1692, 4. a) oportet ab alio esse continuatos, nam a S. Adalberto ab A. C. 690. progrediuntur usque ad Annum 1516. Præter rem quoque hic Joannes Ordini Prædicatorum adscribitur, cum Carmelita fuerit, testeque Trithemio *Historiam Ordidinis Carmelitarum* tradiderit libris X. notus præterea *Historia Hollandensium* quam deinde retractavit b) diligentioreque studio scripsit *Chronicon Hollandiæ Comitum & Episcoporum Ultrajectensium* a S. Willibrordo usque ad Annum 1480. Lucem hoc vidit ex Andreæ Schotti Bibliotheca in limine tomi primi scriptorum de rebus Belgicis, editorum a Francisco Sweertio, Francof. 1620. fol. Cætera ejus apud Alegrium, Valerium Andream, Sweertiumque in Athenis Belgicis referuntur: *Postilla Quadragesimalis, de Passione Domini. Sermones de tempore & de Sanctis, æstivales & hyemales. De festis Deiparæ. De B. Virginis doloribus. Liber exemplorum B. Mariæ. Collationes Sanctorum.*

GERHOUS, *Gerohus, Gerochus*, Ordinis Canonicorum Regularium S. Augustini, Præ-

a) Bibliotheque universelle T. XXIII. pag. 145.
b) Adrian Pars in Indice Batavico p. 90.

Præpositus Reichersbergensis in Bajoaria ab Anno 1132. ad 1169. De ejus vita & laudibus multa in Chronico Monasterii Reichersbergensis pag. 226. seq. quod in Anno 1194. desinens, ex Christophori Gewoldi editione Monachiensi 1611. 4to, recudi nuper curavit illustris Johannes Petrus Ludewig, Tomo 2. scriptorum de rebus Bambergensibus, Lipsiæ 1718. fol. In illo Chronico de scriptis Gerhoi pag. 237. (304) hoc legitur testimonium: *Quomodo vel qualiter, aut quantum dilexerit omnem justitiam, & omnem viam iniquitatis odio habuerit, legentibus & scire volentibus, patet in diversis* opusculis suis, quæ scripsit ad Papam Innocentium & ad Papam Eugenium & ad Dominos Cardinales, & in aliis opusculis ad diversos *scriptis. Similiter &* in Epistolis *suis patet, quas ad diversos diversis temporibus scripsit, quæ etiam fere omnes adhuc inveniuntur* in registro & Epistolario suo libro in duobus voluminibus. *Pro defensione quoque sententiæ* de gloria hominis in DEUM assumpti & in DEUM nati, *in qua diversos & graves contradictores atque impugnatores semper per omnem vitam suam a juventute habuit, scripsit* diversa opuscula & Epistolas. *Primum hac de causa, auctoritate Romanorum Pontificum & Dominorum Cardinalium, & ali-*

orum plurimorum Patrum, qui videbantur columnæ esse in Ecclesia eo tempore, fecit expositionem Psalmorum *in octo voluminibus, scripsit & opusculum.* contra discipulos Petri Abailardi *ad Episcopum Frisingensem Ottonem, fratrem regis Chuonradi,* & ad *ipsos* Frisingenses *diversa opuscula & scripta. Item plurima scripta* ad Episcopum Pragensem Danielem, libellum de fide *rogatu Domini Henrici Cardinalis Presbyteri. Opusculum* ad Papam Adrianum (IV.) Dialogum inter Græcos & Latinos. *Libellum* de glorificatione filii hominis *ad Archiepiscopum Saltzburgensem Eberhardum. Novissime opuscula* ad Papam Alexandrum (III.) *& ad Dominos Cardinales, &* ad Episcopum Babenbergensem Eberhardum *de eadem re. Præterea alia multa ad diversos scripsit, quos omnes commemorare longum esset.* Ex his edita hujus Gerhoi exstant:

Liber *de gloria & honore Filii hominis*, sive *de glorificatione Naturæ humanæ in CHristo*, ad Hermannum, Episcopum Brixiensem, in Bernhardi Pezii Tomo 1. Anecdotorum parte 2. pag. 164 -- 280. In hoc libro suorum *in Psalmos* commentariorum meminit pag. 163. 331. & libelli *de novitatibus sui temporis* pag. 169. nec non opusculi de Fide in illud: *Mulierem*

lierem fortem quis inveniet? pag. 170. & opuſculi *ad Papam Hadrianum IV.* pag. 256.

Liber contra duas hæreſes Neſtorianorum, & excommunicatos Presbyteros eorumque Sacramenta admittentium, ad Godefridum, Abbatem Admontenſem, pag. 283 -- 314. Huic libro inſerta pag. 297. Epiſtola HUGONIS Radingenſis, inſtituens probare, Sacramenta Presbyterorum depoſitorum nulla eſſe.

Epiſtola ad Eberhardum, Epiſcopum Babenbergenſem, quomodo ſecundum *Hilarium* glorificaturus Filium Pater ſit major. ibid. pag. 317 -- 326. In Codice * Heilsbrunnenſi ſcriptor hujus Epiſtolæ vocatur GERHARDUS de Richensberge.

Epiſtolæ quatuor pag. 329 -- 334. In quibus memorat ſcriptum ſuum *de Quæſtionibus Græcorum & Latinorum*, pag. 330.

Syntagma de Henrico IV. & V. Imperatoribus, & Gregorio VII. nonnullisque inſecutis Pontificibus Romanis, vulgatum a Jacobo Gretſero Ingolſtadii 1611. 4to, & recuſum in Tomo ſextoGretſeri Operum.

I 5 *Vitæ*

* Johannes Ludovicus Hockerus pag. 47. MSS. Heilsbrunn.

Vitæ Abbatum Formbacenſium, *Berengeri* & *Wirntonis*, Ordinis Benedictini, in laudati Pezii Anecdotis Tomo 1. parte 3. pag. 399--420.

Liber *de ædificio DEI*, ſeu de ſtudio & curia Diſciplinæ Eccleſiaſticæ, fide & officio, ac diligentia Epiſcoporum, & aliorum Clericorum, quorum conditionem non inferiorem vita Monachorum eſſe docet, id. Tom. 2. parte 2. pag. 225 -- 436. ad Chunonem Ratisponenſem Epiſcopum, & illo defuncto ad Presbyterum (Arnonem.)

Liber Epiſtolaris *ad Innocentium II.* Pontificem Maximum, de eo *quid diſtet inter Clericos Seculares & Regulares.* ibid. pag. 439-504.

Expoſitio *in Pſalmum LXIV. (LXV.)* ſive liber *de corrupto Eccleſiæ ſtatu* ad Eugenium III. Papam, in Baluzii Miſcellaneis pag. 63-235. præmiſſa poſt Eugenii obitum Epiſtola ad Henricum, Presbyterum Cardinalem, ſubjunctisque pag. 236. Eugenii litteris Gerhoi ſcriptum approbantibus: quo multa ſcitu digniſſima contineri Baluzius annotavit. Inter alia non laudat Gerhous, quod pro Eccleſia Romana cœpiſſet *Curiæ Romanæ* nomen frequentari.

Tractatus

Tractatus *adversus Simoniacos*, capite mutilus, in Edmundi Martene Tomo V. Thesauri Anecdotorum pag. 1459 -- 1496.

In opere *de investigatione Antichristi* Gerhoum Folmari Nestorianismum oppugnasse notat Stevartius, propius ipsum *ad Lutheristarum ubiquitatem* accessisse conquestus. Vide Tom. 26. Bibliothecæ Patrum Lugdunensis p. 240. & supra in FOLMARO.

Contra Gerhoum hunc rigidiorem insectatorem Clericorum secularium, habitus A. 1130. Conventus Ratisbonensis, de quo Marcus Hansitzius Tom. 2. Germaniæ sacræ p. 228.

GERLACUS *Petri*, infra, PETRI.

GERLANDUS, supra, GERARDUS cum *Berengario* faciens p. 111. seq.

GERMANUS Autissiodorensis Episcopus ab Anno 418. ad 448. * successor S. Amatoris, cujus vitam vide in Actis Sanctorum Calendis Maji pag. 57. 59. & vitam Germani ipsius Tom. 7. Julii 31. Sammarthanos Tomo 2. Galliæ Christianæ pag. 267. supra CONSTANTINUS Lugdunensis Tom. 1. pag. 1192. & ERICUS Tom. 2. pag. 325. Quanquam pro Fide Christiana & adversus Pelagianos in Britan-

* Vide Henrici Norisii historiam Pelagianam lib. 2. cap. 12. p. 166. seq. Tillemont. Tom. XV.

Britannia atque in Galliis ſtrenue traditur decertaſſe, ſcriptum tamen Germani hujus nullum exſtare comperi.

GERMANUS Pariſienſis ab Anno 555. ad 576. Archiepiſcopus, Synodis Pariſienſibus An. 557. * & 573. præfuit. Ejus *Epiſtola ad Brunechildem*, Reginam Galliæ, de revocando a belli conſilio Conjuge Sigeberto Rege adverſus fratrem Chilpericum, apud Sirmondum Tomo 1. Concil. Galliæ Tom. 1. pag. 355. & apud Labbeum Tomo V. p. 923. Harduinum in appendice Tom. 3. pag. 2083. Coletum Tomo VI. &c.

Miſſa propria GERMANI Epiſcopi, neſcio cujus, MSta in Bibliotheca Bodlejana memoratur in Tomo ſecundo V. C. Georgii Hickeſii inter Codices MStos librorum ſeptemtrionalium p. 83.

Richardus de S. GERMANO, ſcriptor *Chronici* rerum per Orbem geſtarum ab exceſſu Gvilelmi, Siciliæ Regis, ſive ab Anno 1189. ad 1243. editi ex Bibliotheca Caſſinenſi a Ferdinando Ughello, Tomo tertio Italiæ ſacræ (editionis novæ T. X.) inter anecdota p. 173--242.

Annales GERNRODENSES, ſupra, ANDREAS *Hoppenrodius*. T. 1. p. 243.

GERO,

* Vide Sirmondum Tomo 1. Concil. Galliæ p. 313. Carolum le Cointe Tomo 1. Annalium Francorum pag. 825. ſeq. Sammarthanos Tomo 1. pag. 404.

GERO, vide, KERO.
GERPO, vide, GVERRO.
Joannes Charlerius de GERSON ſive GERSONUS Doctor & Cancellarius Academiæ Pariſienſis, virtute cordata atque eruditione memorabilis, rebus humanis valedixit Lugduni, defunctus in exilio. An. 1429. ætat. 66. 12. Jul. Vide Hermann. ab Hardt Tom. 4. p. 1583. ſeq. Cauſas quare Cancellariam dimittere libenter voluit, exponit Tom. 4. edit. Dupin. pag. 725. Vide & de extremis ejus Tom. 3. pag. 760. ſeq. & 765. Natalis Alexander, cum *Venerabilem* & *Chriſtianiſſimum Doctorem* appellaſſet Gerſonem, notatus eo nomine a Cenſoribus, ita ſe defendit Tom. VII. Hiſtor. Eccleſ. pag. 92. *Hos ne titulos honoris, Gerſonio invident?* Chriſtianiſſimi Doctoris *nomine non a me primum inſignitus eſt, ſed a multis ſeculis, ita celebratur. Sic ipſum appellat Nobiliſſimum Capitulum Primatialis Eccleſiæ Lugdunenſis, in Epiſtola ad Baſileenſem Epiſcopum An.* 1504. *ſcripta.* Eſt profecto, *inquit*, ejus doctrina ſana, clara, ſalubris & devota, & inter cæteras ad pellendos animi morbos aptiſſima, usque adeo, ut jam *Chriſtianiſſimus Doctor* Divus Gerſon paſſim nominetur. *Sic licuit Religioſis ſodalitiis, Doctores ſuos variis honorum titulis exornare, hunc* Subtilem

lem, *istum* irrefragabilem, *hunc* Fundatissimum, *istum* Illuminatum, *hunc* Dulcissimum, *istum* Ordinatissimum, *hunc* Facundum, *istum* Profundissimum, *illum* Resolutissimum *Doctorem appellando. Quidni liceat Venerabilem Gersonium, sanctimonia non minus quam doctrina insignem, qui strenuam Ecclesiæ, tempore schismatis, navavit operam, quem post obitum miraculis claruisse, citatæ Lugdunensis Ecclesiæ litteræ testantur, ipseque Odoricus Raynaldus agnoscit ad Annum* 1430. *num.* 22. Doctoris Christianissimi *nomine celebrare?* Plura Gersonis, sive Jarsonis ut T. 2. p. 171. vocatur, elogia e Synodorum & celeberrimorum Doctorum suffragiis collegit Joan. Launojus de frequenti Communione c. III. pag. 37. seq. cap. VI. pag. 90. seq. & in Historia Gymnasii Navarrei pag. 509 - - 532. qui de Gersonis etiam vita diligenter differit pag. 480. seq. Digna lectu etiam quæ uberius de vita ejus præter Dupinium commentatus est V. C. Hermannus ab Hardt in parte quarta tomi primi historiæ Concilii Constantiensis, in quo ipso optime meritum Gersonem docet.

Quam plurima scripsit Gerson soluta oratione, quædam etiam Carmine: a) non pauca

a) Ut libros quatuor de Consolatione Theologiæ, Boëthii exemlo scriptos Tom. 1. pag. 130.

pauca Gallice b) quoque: Latina ſæpius in plures collecta tomos lucem viderunt.

1) Argentorati per *Joannem Geiler Keiſerbergium* 1488. fol. 3. Vol. cujus editionis ordinem & ſcripta perſeqvuntur Geſnerus, Simlerus, Friſius in Bibl. & Poſſevinus, apud quem habes etiam Catalogum ſcriptorum Gerſonis quem frater ejus miſit ad Anſelmum Monachum Cæleſtinum. Maxima pars Argentoratenſis editionis etiam per titulos ſuos & librorum initia exponitur a Tritheınio cap. 755. Hæc editio recuſa Argentor. 1494. & Baſileæ: atque appendix, ex Wimphelingiana (de qua mox) editione, A. 1502.

2) Spiræ 1499. per *Jacobum Wimphelingium*, fol. quator partibus, cujus editionis ordinem & ſcripta ſingula exponit, Wimphelingii etiam præmiſſa præfatione Launojus in hiſtoria Gymnaſii Navarrei pag. 495. ſeq. Eadem præfatio Tom. 3. edit. Dupinianæ, pag. 898. ſed pro A. 1401. ibi legendum 1501.

Wim-

Cætera exſtant pleraque tomo quarto editionis Dupinianæ, p. 513. in Magnificat & p. 734. ſq. ubi familam ducunt libri XII. Joſephinæ ſive de S. Joſepho ſponſo Mariæ, carmine heroico. Gallica etiam quædam in edit. Dupin.

b) Sermones e Gallico translatos Latine per Joannem Briſgoicum Theologum, aliaque pag. 303. memorat Launojus p. 506. ſq. Gymn. Navarr.

Wimphelingianæ editionis vestigiis institere Basileensis A. 1518. Parisiensis A. 1521.

3) Editionem Parisiensem A. 1606. fol. curatam *ab Edmundo Richerio*, & similiter quatuor digestam partibus, recenset Caveus, & ante eum Labbeus Tom. 1. de S. E. pag. 566 - - 582. Idem dolet nullum satis in his editionibus observatum ordinem, suadetque Gersonis opera distingui in partes sex, *Hierarchica*, *Moralia*, *Mystica*, *Dogmatica*, *Concionalia* & *Miscellanea*.

4) Placuit ab eo tempore Clarissimo Viro *Ludovico Ellies Dupinio* luculentam Operum Gersonii editionem dare, excusam Amstelod. (licet titulus Antwerpiam præferat) 1706. fol. castigatam, tomis quinque quorum *primus* post Vitam Jo. Gersonis & Gersoniana de facie rerum illius ætatis c) & de Gersonii doctrina ac scriptis eruditas dissertationes, complectitur Opera ejus dogmatica, de Religione ac Fide: *Secundus* spectantia ad Ecclesiasticam πολιτείαν, disciplinamque. *Tertius* Moralia cum asceticis scriptis atque homiliis. *Quartus* exegetica & miscellanea, scriptaque versibus. *Quintus* denique man-

c) Acta Erud. 1706. pag. 291. seq. Biblioth. choisie Tom. X. Nova litterar. Germaniæ An. 1707. p. 303.

mantiſſæ loco adjunctus complectitur JOANNIS *Parvi* juſtificationem Ducis Burgundiæ, ſuper cæde Ducis Aurelianenſis A. 1407. commiſſa & Acta Concil. Pariſ. A. 1413. ſq. & Conſtant. 1415. (Confer Hardtii Hiſtoriam T. 3. & T. 4. p. 337. 388. 728.) aliaque monumenta ſpectantia ad condemnandam ſententiam Joannis Parvi, qui tyrannum a quolibet jure occidi docuerat. Hæc operum Gerſonianorum editio optima, diſtincte atque accurate recenſetur ab Oudino Tom. 3. p. 2269. ſq. ut actum agere mihi non liceat.

Ad fratrem ſuum *Nicolaum* Cæleſtinum de altero fratre ſuo *Johanne*, in eundem Ordinem recepto, Gerſonis Epiſtolæ leguntur Tom. 3. edit. Dupin. pag. 741. ſeq. Dialogus cum Sororibus, Gallice pag. 805.

Nonnulla Gerſonis ſcripta recenſita a Goldaſto in Monarchia Imperii, ut:

de excommunicationis valore Tom. 1. pag. 248. 250.

de poteſtate Eccleſiaſtica & origine juris ac legum Tom. 2. (al. 3.) pag. 1384.

Concordia quod plenitudo poteſtatis Eccleſiaſticæ ſit in ſummo Pontifice & in Eccleſia p. 1405.

Sermo ſuper proceſſionibus faciendis pro viagio Regis Romanorum (Sigismundi) *ad Petrum de Luna* (Benedictum XIII.) pag. 1406.

K *Libel-*

Tom.

Libellus de auferibilitate Papæ pag. 1411.

De modo habendi se tempore Schismatis pag. 1421.

De dissidiis & schismatibus præteritis p. 1424. sub *Theophori* nomine.

De unitate Ecclesiastica p. 1426. *De statibus Ecclesiasticis* p. 1431.

De modo vivendi omnium fidelium pag. 1438.

Sermo de tribulationibus ex defectuoso Ecclesiasticorum regimine p. 1441.

Tres Tractatus *de Schismate* pag. 1448. 1450. 1454. *Trilogus* p. 1494.

Sermo coram Papa apud Tarasconam p. 1461. Quatuor Considerationes de Pace pag. 1470.

Epistolæ duæ pag. 1474. totidemque *Sermones* coram Alexandro V. p. 1475. & Benedicto XIII. p. 1482.

Propositio coram Anglicis p. 1488.

Disceptatio mendicitatis & proprietatis p. 1507.

Sermo vigilia Dominicæ Palmarum pag. 1510.

An liceat a Papa appellare p. 1515.

Libelli duo contra Petrum de Luna pag. 1518. 1521. Hactenus apud Goldastum.

De Simonia abolenda emendatius & integrius edidit Hermannus ab Hardt T. 1. historiæ Consilii Constantiensis parte IV.

De

De modis uniendi ac reformandi Ecclesiam in Concilio Univerſali, ad Petrum de Alliaco, ſcriptum A. 1410. ibid. parte V. cum laudati Hardtii commentatione de emendationis Eccleſiaſticæ diſciplinæ a Gerſone deſideratæ fatis in Germania ſub Sigismundo, Alberto, Friderico III. & Maximiliano Imperatoribus.

Oratio habita in Concilio Conſtantienſi, tertio die a fuga Joannis XXIII. id. T. 2. pag. 165.

Oratio propemtica An. 1415. ante Iter Sigismundi Imp. in Hiſpaniam id. pag. 469 - - 484.

Demonſtratio, Petrum de Luna, ſive Benedictum XIII. eſſe hæreticum & Papali dignitate exuendum. id. pag. 566 - - 587.

De probatione Spirituum. id. Tom. 3. p. 28. adde quæ notavit celeberr. Hardtius Tom. 4. pag. 490.

Judicium de proteſtatione & revocatione in negotio fidei, ad eluendam hæreſeos notam. id. p. 39.

Epiſtola ad Vinc. Ferrerium Ord. Præd. ſectæ Flagellantium patrocinantem An. 1417. id. T. 3. pag. 95.

Judicium de dogmatibus Matthæi Grabonis id. p. 113.

Conſilium de cauſa Bohemorum & Jacobi de Miſa ſuper Communione ſub utraque, uberius diſcutienda. T. 3. pag. 766.

De potestate Ecclesiastica. Tom. VI. pag. 78. Considerationes XIII, ut in Gersone Dupinii Tom. 2. p. 226.

Laudatus Hermannus ab Hardt a) notat primæ editionis operum Gersonis, tribus voluminibus constantis & An. 1488. vulgatæ, quartum veluti volumen habitum quod ante quadriennium lucem viderat Coloniæ 1484 per Joannem Kœlhof de Lubeck, licet nulla Gersonis complexum scripta, sed aliorum virorum doctorum qui circa idem tempus de similibus argumentis scripsere, *Henrici de Hassia, Henrici de Hoita, Wilhelmi Orem, Johannis Hus* & *Theodorici Urie.* Neque horum scriptorum ratio habita in quarto tomo sive appendice quam Wimphelingius adjunxit.

Tribui etiam solent a nonnullis Joanni Gersoni, præclari libri quatuor *de imitatione Christi*, ut in Codice MS. exarato Anno 1466. Florentiæ, de quo celeberrimus Montfauconus p. 373. Diarii Italici, & in editionibus antiquis sine loco & anno, atque Mediolanensibus 1488. Venet. 1488. 1501. 1518. Parisiensibus 1489. 1491. 1500. 1513. 1515. &c. nec non ab interpretibus Florentinis qui in linguam Hetruscam trans-

a) Præf. ad Tom. 1. § 4.

transtulere, Antonius de Filicaja An. 1510. de quo Julius Niger p. 59. Historiæ scriptorum Florentinorum: & Lambertus Cajetanus Ponsampierius An. 1723. Sed in nulla leguntur operum Gersonis editione, nec illis annumerantur in Catalogo * quem scripsit & ad Anselmum Ord. Cælestini Monachum misit frater ipsius Gersonis; & Gersonem, qui Monachus non fuit, auctorem non esse probat Joannes Launojus in libro *remarques sommaires* pag. 96. sqq. & Virginius Valsechi contra Ponsampierium. Itaque aliis, sicut Bellarmino de scriptoribus Ecclesiasticis, probabilius visum fuit auctorem esse *Joannem* GERSEN (al. GESSEN vel de GESSATE) quem faciunt Abbatem S. Stephani Vercellensem Ord. S. Benedicti ab Anno 1230. ad 1245. Huic Gersenio tribuit inscriptio MSti Codicis in Monasterio Aronensi, ** quod olim fuit Monachorum S. Benedicti, deinde domus Novitiorum Societatis Jesu: atque hinc editiones Constantini Cajetani Paris. 1616. 12. Francisci Valgravii Parisiens. 1638. 12. Francisci Delfeau ibid. 1674. 8. ne dicam de scriptis quam plurimis, hac de controversia editis, quæ referrre licebit infra in *Thoma* KEMPISIO. Sub

K 3 ejus-

* Exstat apud Possevin. T. 1. apparatus. pag. 883.
**Adde Dupin. Gersoniana p. LXXIX. sq. LXXXIII.

ejusdem Gersenii nomine Bernhardus Pezius Tom. 1. anecdotorum pag. 565 - 650. e Codice Mellicensi vulgavit *librum* quem inscriptio *aureum* vocat, in tres partes divisum *de professione Monachorum*, sed stylo qui plane diversus est a libris de imitatione CHristi.

S. GERTRUDA sive GERTRUDIS, gente nobilis, Abbatissa Ord. Bened. soror S. MECHTILDIS Sec. 13. a) hoc loco prætereunda erat mihi, quia Germanice b) scripsit: sed locum hunc dare illi pace Lectoris volui, quoniam Latine versæ exstant *Joanne Justo Lanspergio* Carthusiano interprete, *libri quinque insinuationum Pietatis*, editi cum Vita ejus Parisiis 1513. 1578. 8. Coloniæ 8. & Paderbornæ, ut Italicam versionem omittam, vulgatam Venet. 1588. 8. Quantum tribuendum ejus visionibus, docet B. D. Joen. Henrici Feustingii Gynæceum hæretico fanaticum p. 315. Alia *Gertrudis de Oosten*. defuncta Delphis An. 1358. de cujus Vaticiniis Acta Sanctor. T. 1. Ja-

a) Alii ut Bzovius ad Annum 1201. n. 10. alii ut Caveus ad Annum 1251 alii ad 1300. referunt.

b) Offenbahrung und Leben der heiligen Jungfrauen Gertrudis. Colon. 1657. 1674. 8. Vide Godfrid. Arnoldi historiam Theologiæ Mysticæ p. 295.

Januarii 6. p. 351. seq. Alia soror Caroli M. de qua Acta eadem Tom. 2. Martii 17. pag. 602. seq. & vita Gertrudis Nivellensis Abbatissæ in Brabantia, quæ An. 646. obiisse traditur, id. pag. 594. seq.

GERVASIUS Dorobernensis sive *Cantuariensis*, Ord. Bened. circa Annum 1200. de quo post Lelandum cap. 216. Baleum III. 48. Pitseum pag. 168. Seldenus Tom. 2. Opp. pag. 1169 (præf. ad X. scriptores Hist. Angliæ pag. XLII. seq.) Ejus *de combustione & reparatione Cantuariensis Ecclesiæ* An. 1174. seq. prodiit edente inter illos decem scriptores Rogero Twisdeno, Lond. 1652. fol. pag. 1289 - - 1303. *Imaginationes* sive descriptio *discordiarum inter monachos Cantuar. & Balduinum Archiepiscopum* post Annum 1184. seq. ibid. p. 1303 - - 1334. *Chronica rerum a Britannis, Saxonibus & Normannis gestarum* ab Anno 1122. ad 1199. pag. 1334 - - 1628. In extremo hujus operis, librum secundum Chronicorum Gervasius pollicetur, qui ab initio regni Joannis debebat capere initium. *Actus Pontificum Cantuariensis Ecclesiæ*, ab Augustino Anglorum Apostolo usque ad Hubertum qui Balduini successor Archipiscopus A. 1205. obiit, pag. 1629 - - 1684. Præter hæc in lu-

cem edita Gervasii scripta Lelandus memorat librum *de regiunculis Britanniæ primæ, atque sedibus pontificiis in ea constitutis, ac Monasteriis in eadem a Nobilitate constructis.* Hunc in plura scripta distrahunt Baleus, Pitseusque, qui etiam nescio qua fide referunt inter Gervasii lucubrationes, *Historiam Britonum a gentis origine.*

GERVASIUS *Cicestriensis*, Anglus, Presbyter, Thomæ Becketi Archiep. Cantuariensis familiaris, circa Annum 1160. scripsit *Commentarium in Malachiam*, quem MS. ex Jamesio Caveus memorat, & *opus tersum, luculentum, eruditum*, vocat Lelandus cap. 187. multa illustria in eo de Ordine Sacerdotali legi testatus: unde Pitseus ei tribuit librum *de Sacerdotalis Ordinis institutione.* Etiam *librum Homiliarum* & *Commentarium in Psalmos* ex eodem Lelando notant Baleus II. 96. & Pitseus p.225. Alium fuisse non dubito GERVASIUM *Cestriensem* (licet idem videtur Jacobo Longo pag. 743. Bibliothecæ Biblicæ) qui *in Esaiam* & *in Prophetas minores* scripsit, *Homiliasque* & *Epistolas* 250. MStas in Cœnobio Steinfeldensi Ord. Præmonstr. Ex his Epistolas LXX. vulgavit Paris. 1663. Norbertus Callieu, sed CXXX. ex Codice Steinfeldensi nuper Carolus Ludovicus

cus Hugo, Abbas Stivagiensis, in limine T. 1. sacræ antiquitatis monumentorum, Stivagii 1725. fol. qui etiam de vita hujus Gervasii consuli poterit. Fuit is Honorii III. Pœnitentiarius, & ab Anno 1209. Generalis *Præmonstratensis*, ab An. autem 1219. ad 1228. Episcopus in Gallia *Sagiensis*. De quo Sammarthani Tom. 3. Galliæ Christianæ pag. 970. & Johannes le Paige in Bibliotheca Præmonstratensi pag. 305. 924. ubi Epitaphium, quod ipse posuit sibi hunc in modum:

Anglia me genuit, nutrivit Gallia, sanctus
Justus, Thenolium, Præmonstratumque dedere
Abbatis nomen: sed mitram Sagia, tumbam
Hic locus, * *oretur ut detur spiritus astris.*

GERVASIUS *Melkelejus*, sive *de Melkeleja*, Anglus Poëta, Rhetor, Mathematicus & Philosophus, auctor epitaphii in Gvilelmum, Henrici III. Angliæ Regis Mareschallum, defunctum A. 1219. quod refert Matthæus Paris p. 410.

* Sepultus in Ecclesia de Sillejo Ord. Præmonstr. in diœcesi Sagiensi.

Sum quem Saturnum ſibi ſenſit Hibernia, Solem
Anglia, Mercurium Normannia, Gallia Martem.

Ejus librum *de ſaltu lacteo*, ſive de arte dictandi, & de ſcribendis verſibus & epigrammata atque epitaphia memorat Pitſeus pag. 293. ſecutus Baleum III. 77.

GERVASIUS *de Parco*, Monachus Eboracenſis, Ordinis Benedictini, & Abbas Parshenſis circa Annum 1160. amicus Ealredi, ſive Adilredi, Abbatis Rievallenſis, cujus *Speculo charitatis* præfixit Prologum teſte Lelando cap. 168. atque Baleo X. 52. ubi & *Epiſtolas* ejus ad Ealredum memorat, uti ex Baleo Pitſeus pag. 216.

GERVASIUS Archiepiſcopus ab An. 1056. ad 1072. *Remenſis*, cujus *Epiſtola ad Evenum*, S. Melanii Abbatem, de miraculis S. Melanii Sec. VI. Epiſcopi Rhedonenſis, edita à Bollando in Actis Sanctorum Tom. 1. Januarii 6. p. 333.

De Sanctis fratribus ac Martyribus ut ajunt ſub Nerone Mediolanenſibus GERVASIO ac PROTASIO Epiſtola S. Ambroſio ſuppoſita exſtat in appendice Tomi 1. Operum editionis novæ Benedictinorum pag. 484. & in Actis Sanctorum Tom. 3. Junii

Junii 19. pag. 821. ubi longe plura ad eorum reliquias cultumque facientia, & apud Baronium ad Martyrolog. 19. Junii. Alia *Acta Nazarii*, *Gervasii*, *Protasii* & *Celsi*, Latine apud Lipomannum Tom. 6. ad 14. Octobr. Surium 19. Jun. Græce auctore Metaphraste MS. in Bibliotheca Cæsarea Tom. 8. Lambec. pag. 250. 258. 262. Bibliotheca Coisliniana pag. 211. Miratus sum ea in Actis Sanctorum non exstare, ubi erat locus Tom. VI. Julii 28.

GERVASIUS *Ricobaldus*, Ferrariensis, Canonicus Ravennatensis, scriptor *Pomarii*, sive *Chronici totius Orbis*, ex pomariis multis unum conserere se professus, *ex pomariis Hieronymi*, *Prosperi*, *Mileti*, *Isidori*, *Eutropii*, *Pauli Diaconi*, *Rufini*, *Petri Trecensis*, *Pauli Orosii*, *& T. Livii*. In sex illud libros dividitur teste Vossio pag. 500. quorum tres primores ab Orbe condito ad CHristum natum, tres posteriores a CHristo nato ad Annum 1300. progrediuntur ita, ut quartus exhibeat gesta Imperatorum aliorumque Principum: quintus Orbem terrarum describat, sextus denique successionem Pontificum sediumque illustrium quatuor Antiochenæ, Hierosolymitanæ, Alexandrinæ & Ravennatensis persequatur, omissis Constantinopolitanis, quod non ab

ab Apostolorum temporibus, sed a Constantini Magni ætate cœperint. Hoc opus quod cum Reginone & Sigeberto in lucem dare voluit Petrus Scriverius, necdum publice exstat quod sciam, neque ejus *epitome*, cujus apud Hieron. Rubeum mentio. Itaque & videtur ignotus fuisse Benedicto Bacchinio, clarissimo Agnelli, qui Vitas Pontificum Ravennatens. scripsit, editori. Desideratum jam esse nec repertum cum Scriverii Bibliotheca, sectione publica distraheretur, Sandio testatus est V. C. Johannes Georgius Grævius. Sed MS. hodie servatur iste Codex emtus cum aliis Scriverianis ab Augusto gloriosæ memoriæ Duce in Bibliotheca Gvelpherbytana, ex quo partem de Imperatoribus a Carolo Magno ad Annum 1298. edidit præclarus Eccardus Tomo 1. scriptorum medii ævi pag. 1150. & aliam de Pontificibus Romanis a Petro Apostolo ad Annum 1300. pag. 1190. nec non ex alio Codice Regio Berolinensi pag. 1225 - 1298. *Compilationem Chronologicam* ab Orbe condito ad Annum 1312. Alium Codicem MS. Pomarii servat Bibliotheca publica Leidensis ex legato celeberrimi Viri Jacobi Perizonii. Exstat quoque in Bibliotheca Altdorfinæ Academiæ ex legato Oelhafiano, ut didici ex celeb. Jo. Davidis

vidis Kœleri directorio Freheriano p. 12. ne de Vaticano Codice & Mutinensi jam referam, aut de Italica versione Comitis Matthæi Mariæ Bojardi.

GERVASIUS *Tilberiensis*, Friderico Spanhemio filio Tom. 2. Operum pag. 594. *Tilburiensis*, Gesnero *Tilgertensis*, Possevino *Tilgeriensis*, aliis *Tillebesius*, vel *Tillembergensis*, Lycostheni *Tibelensis*, Lelando cap. 181. *Tiltebirius*, Anglus, a patria Tillæ curia, opidulo Ostro-Saxonum in littore æstuarii Tamesis fluvii. Profectus in Germaniam & charus Othoni IV. ab Anno 1208. ad 1218. Imperatori, qui maternum genus a nobili heroina Anglica deduxit: inde ab eo Oratoris, Cancellariique & Regni Arelatensis, sive in regno illo Imperialis aulæ Mareschalci auctus dignitate, ei dedicavit *Otia Imperialia*, * sive ab origine rerum repetitum Historico, Geographicum opus & Physicum, distinctum per *tres* libros, sive *decisiones*, quod primus integrum edidit illustris Leibnitius Tomo 1. scriptorum Brunsvicensium pag. 881 - 1004. Operi subjuncta *Epistola* Gervasii ad Magistrum Johannem Marcum, Imperatoris Secretarium, qua eum rogat, ut sit inter

* Auctori speculi exemplorum IX. 42. *de mirabilibus terrarum & Imperialibus solatiis.*

inter dulcedinem Principis & devotionem ſubditi liberalitas ejus dextra mediatrix, *ut quod in me operatur pia devotio ad merendum, te mediatore operetur effuſa Principis largitas ad gratificandum.* Denique emendationes ex quatuor Codicibus MStis Pariſ. & ſupplementa addita Tom. 2. pag. 751 -- 784. Partem operis ex Codice Helmſtadienſi ediderat Vir præclarus Joachimus Johannes Maderus, Helmſtadii 1673. 4. nimirum ex deciſione ſecunda Caput XVI. XVII. XVIII. XIX. XX. * additis Epiſtolis XXIII. Caroli IV. & ANONYMI Compilatione Chronologica a temporibus Caroli Magni ad Annum 1410. & præmiſſa erudita præfatione de Arelato & regno Arelatenſi. Nec plura Gervaſii quam Cap. XVIII. XIX. XX. Deciſionis ſecundæ dederat Andreas du Cheſne Tomo 3. ſcriptorum de rebus Francorum pag. 363 -- 373. Cætera ſcripta Baleo III. 58. & Pitſeo pag. 274. memorata ſunt: *Illuſtrationes Galfridi Monemuthenſis, libri IV. Hiſtoria terræ ſanctæ. De origine Burgundionum. Facetiarum liber* ad Henricum II. juniorem. *Tricolumnium Angliæ.* His addenda *Metrica deſcriptio balneorum Puteolanorum*, teſte Theodorico de Niem: Nam *mappam* ſive

* edit. Leibnit. pag. 927 -- 947.

five *defcriptionem Mundi*, & *de mirabilibus Orbis*, partes otiorum Imperialium esse mihi perſvadeo.

GIBUINUS five GEBUINUS Lingonenſis five Catalaunenſis potius, Epiſcopus ab Anno 962. * Vir *eruditiſſimus*, *ſagaciſſimusque*. Vide Glabrum Radulfum lib. 2. hiſt. cap. 11. apud Ducheſnium T. 4. pag. 22. ubi refert qua ratione LEUTARDUM hæreticum compeſcuerit. *Rhythmi* ejus *de paradiſo* non noti mihi niſi ex Cangio.

GILBERTUS, *Gille, Gillebertus, Gulebertus, Sillebertus, Gisbertus, Giſilbertus* Alexandrinus ex Alexandria Statiellorum in Hetruria, Ord. Præd. diſcipulus Thomæ Aquinatis, clarus ſcientiæ Theologicæ laude circa Annum 1285. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. p. 403.

Verſus qui a Thoma Rudborne in H. Warthoni Anglia ſacra Tom. 1. pag. 242. afferuntur ex GILBERTI *Hiſtoria Alexandri* capite 1. petiti ſunt ex GVALTERI Alexandreide lib. 1. v. 162. ſeq. de quo infra.

GILBERTUS *de Aquila*, cujus *Compendium Medicinæ* ſeptem libris MStum memorat Sanderus in Biblioth. MS. Belgica pag. 194. non diverſus ut videtur a GILBERTO *Anglico* cujus *Laurea Angli-*

* Sammarthan. T. 2. p. 503. ſeq.

glicana sive Compendium Medicinæ, de morbis universalibus & particularibus prodiit Lugduni 1510. 4. atque deinde Genevæ 1608. 4. Eum circa Annum 1280. vixisse probat Joan. Friend in historia Medica, quam si placet consule.

GILBERTO *Leglæo* Compendium Medicinæ septem libris constans tribuit Baleus III. 63. & Pitseus pag. 277. ajuntque hunc circa Annum 1210. etiam scripsisse *de viribus aquarum & specierum: de proportionibus fistularum, de judicio patientis, de re herbaria, de particularibus morbis, thesaurum pauperum* & *de tuenda valetudine.* Præterea *in aphorismos* & *in prognostica Hippocratis* & in versus *Ægidii* Parisiensis.

GILBERTUS Monachus Ord. Bened. *Antissiodorensis* circa Annum 1048. scripsit vitam *S. Romani* Confessoris Sec. VI. *libris* 2. obviam in Mabillonii Sec. 1. Benedictin. pag. 82. & in Actis Sanctor. T. V. Maji 22. p. 153.

GILBERTUM *Arithmeticum* laudat Alanus pag. 74. AntiClaudiani.

GILBERTUS Abbas *Aureæ* vallis, Ord. Cisterc. circa Annum 1200. cujus *versus in Sanctiss. Eucharistiam* in Petaviano Codice evoluit Labbeus p. 59. Bibl. novæ MSS.

GIL-

GILBERTUS propter habitudinem capillorum *Crispinus*, ab A. C. 1084. ad 1117. Abbas *Westmonasteriensis*, Ordinis Benedictini, scripsit teste Trithemio cap. 353, & II. 105. illustr. Benedictin. *ad Anselmum*, Cantuariensem Archiepiscopum, *altercationem Christiani cum Judæo* quodam (quem Judæum eruditum Moguntiacensem fuisse Baleus & Lelandus cap. 152. testantur) *de Fide Christiana* interlocutoribus Gamaliele & Paulo: quæ Gilberto etiam tribuitur a Lelando & Baleo, & in Codicibus MSS. a) ex quorum fide illam una cum præmissa ad Anselmum Epistola b) edidit Gabriel Gerberonius in præclara sua Anselmi editione Paris. An. 1675. recusa An. 1721. pag. 512. De hoc Gilleberto videndus Joannes Picardus in notis ad lib. 2. Epist. Anselmi XVI. Altercatio hæc sine nomine auctoris prodierat Colon. 1537. fol. & contracta atque interpolata cum præfatione *ad Alexandrum* Lincolniensem Episcopum, sub nomine GVILELMI *de Campellis* in tomo XX. Bibl. Patrum Lugd. pag. 1884. Cætera Gis-

a) Labbe Bibl. nova MSS. pag. 26. Pitseus pag. 196.

b) Hanc ediderat Joannes Picardus notis ad Anselmi II. 16. Epist.

Gisleberti scripta laudantur Commentarius *in Esaiam* & *Jeremiam* : Homiliæ *in Canticum Canticorum: de casu Diaboli, de anima, contra peccata Cogitationis, locutionis & operis. In prologos S. Hieronymi in Biblia,* & liber *ad Cantorem Sagiensem.* Denique *Vita Herluini* Abbatis Beccensis, de quo Guil. Gemmeticensis lib. VII. hist. Normannorum cap. 22. pag. 279. *Si quis*, inquit, *conversionem & conversationem ipsius plenius nosse desiderat, librum qui de vita ejusdem patris venerandi, eleganti sermone conscriptus est a viro religioso* Gisleberto Crispino, *postea Abbate Westmonasterii, & tam nobilitate generis, quam scientia seculari & Divina pollenti perquirens relegat, in quo sufficienter reperiet unde suo desiderio satisfaciat.* Hæc vita edita a Dacherio ad calcem Lanfranci operum Paris. 1648. fol. Librum *de statu Ecclesiæ*, quem huic Gilberto Pitseus tribuit, GILBERTI Lumicensis esse, Oudinus Tom. 2. p. 929. & 957. Caveus ad Annum 1101. aliique annotarunt.

Alterius ut videtur GILLIEBERTI *Disputatio Ecclesiæ & Synagogæ* in lucem data ab Edmundo Martene & Ursino Durando Tom. V. thesauri anecdotorum pag. 1497--1506.

De

De GILBERTO *Dercadio* Anglo, Archidiacono Bucchingamensi circa Annum 1160. Baleus X. 48. & Pitseus pag. 842. qui ex Henrico Huntingdonensi colligunt eum varia tum versu tum prosa scripsisse, quorum tamen nullum oculis ipse usurpavere.

GILBERTUS Belga Decanus S. Andreæ, *Elnonensis* Ord. Bened. defunctus An. 1095. Hujus narrationem *de incendio monasterii S. Amandi* quod A. 1066. accidit, MS. evolvit Cangius. Edidit Bollandus Tom. 1. Februar. 6. p. 896. *Expositionem in omnes Epistolas S. Pauli* MStam memorat Sanderus pag. 46.

GILBERTUS Normannus * Abbas *Flaviacensis* scriptor Historiæ Hierosolymitanæ. Vide infra GVIBERTUS *Novigentinus*.

GILBERTUS *Folioth* Anglus, ex Abbate, Leicestrensi & Archidiacono Middlesexiensi Episcopus An. 1149. Herefordiensis & ab Anno 1161. ad 1187. Londinensis. Ejus *Epistolæ VII.* inter Thomæ Cantuariensis Epistolas a Christiano Lupo editas pag. 542. 545. 218. 187. 185. 162. 58. sicut etiam Henrici Regis p. 546. & Thomæ Archiepiscopi ad

* Apud Urbanum Gotfridum Siberum de Alemannis pag. 143.

Gilbertum pag. 538. 165. 104. 183. 184. 180. & Ermi Abbatis pag. 269. Wilhelmi Parisiensis pag. 219. Alexandri III. Papæ pag. 117. 103. 65. 56. ad Gilbertum. Bruxell. 1682. 4. De aliis ejus atque de expositione *in Cantica Canticorum* dixi supra in FOLIOTHO Tom. 2. p. 525.

GILBERTUS *de Fraxineto* Ord. Præd. circa Annum 1221.. de quo Jacobus Quetif Tom. 1. p. 21. seq.

GILBERTUS S. Hospitalis *Hierusalem* custos sive Magister circa Annum 1250. cujus Epistolæ duæ ad Ludovicum IX. Galliæ Regem in gestis DEi per Francos Tom. 1. p. 1173. 1177.

GILBERTUS *de Hoylandia* Anglus S. Bernardi discipulus, Abbas Svinsetensis in agro Lincolniensi, Ord. Cisterciensis circa Annum 1160. & deinceps, scripsit *sermones XLVIII.* quibus S. BERNARDI *in Canticum Canticorum* homilias supplevit a cap. III. 1. usque ad cap. V. 10. Argentor. 1497. præterea *tractatus VII. Asceticos. Sermonem de semine Verbi DEI* & *Epistolas IV.* Coloniæ 1641. omnia hæc excusa cum S. Bernardi operibus ut dictum supra Tom. 1. p. 610. Præterea apud Baleum III. 51. Pitseum p. 269. & Carolum Vischium p. 126. seq.

me-

memorantur ejus Commentaria *in Psalterium, Lamentationes Jeremiæ, Matthæum, Epistolas Pauli* & *Apocalypsin. Theologicarum sententiarum* liber & *de statu animæ* & *de casu Diaboli*: *Homiliæ, Vitaque S. Bernardi.*

GILBERTUS *Leglæus*, supra *Gilbertus de Aquila.*

GILBERTUS Theologus cognomento *Magnus*, Anglus, Ord. Cisterc. Præpositus Generalis qui in Gallia vixit diemque obiit Tolosæ circa A. 1280. Scripta ejus apud Baleum IV. 47. Pitseumque p. 361. *pro Christianis contra Gentiles* versu elegiaco. *Commentarii in Psalterium* & *varios S. Scripturæ libros. De naturis rerum. Quid sit Monachus. Distinctiones Theologicæ. Doctorum collectanea. Conciones* quibus indices adjecit Alanus de Lynna: *Epistolæ* &c. *Cyrilli* Græci ut ajunt Carmelitæ oraculum a) cum *Joachimi* commentario, repertum in Cluniaco. *Historia* denique quam scripsit non Scropum imitatus ut legas apud Pitseum, sed quæ a Thoma Scropo, longe juniore allegatur.

GILBERTUS Monasterii *Novem fontium* Conditor, Anno 1152. defunctus, cujus

a) De hoc Cyrillo Trithemius cap. 409. Acta Sanctor. T. 1. Martii 6. p. 498. seq.

Vita edita a Joanne le Paige in Bibliotheca Præmonstratensi pag. 482. seq.

GILBERTUS in append. ad Henricum Gandavensem * SILLEBERTUS, cognomento *Universalis*, ex Antissiodorensi Decano Episcopus *Londinensis*, defunctus A. 1134. Laudatur ejus Expositio *in totum Vetus Testamentum*, & speciatim glossa *in Esaiam & Jeremiam*: in *Threnos*, in *Prophetas minores*, & in *Matthæum*. Vide Caveum & Jacobi Longi Biblioth. Biblicam pag. 744.

GILBERTUS Episcopus in Hibernia *Lunicensis* (al. *Lumnicensis*) hodie *Limericensis* circa Annum 1110. superstes adhuc Anno 1139. scripsit libellum *de statu Ecclesiæ*, editum ab Usserio in Epistolis Hibernicis p. 78. & GILBERTO *Crispino* perperam tributum a Pitseo pag. 196. præmisit Usserius ejusdem Gilberti *Epistolam* ad Episcopos & Presbyteros Hiberniæ pag. 77. subjuncta pag. 88. altera brevi ad Anselmum Cantuariensem.

GILBERTUS *Medicus* de morbis MS. apud Labbeum pag. 205. vide supra *Gilbertus de Aquila*.

GIL-

* Hallucinationem præclari Vossii, qui appendicem illam ad Gilbertum referre voluit, jam notavit Caveus.

GILBERTUS Pictaviensis Episcopus; vide mox Gilbertus Porreta.

GILBERTUS *Porreta* sive *Porretanus*, Philosophus subtilis, patria Pictaviensis & ex Canonico Episcopus ab Anno 1141. ad 1145. a) de cujus opinionibus in Concilio Antisiodorensi & Parisiensi A. 1147. & Remensi An. 1148. damnatis videndi Otho Frisingensis, Albericus pag. 317. seq. Guil. de Nangis aliique: e recentioribus Baronius, Pagius, Carolus Cointius, Bulæus, Natalis Alexander T. VI. pag. 486. &c. Ejus *Commentarius in Boëtium de SS. Trinitate* exstat in editione operum Boëtii Basileensi 1570. fol. pag. 1119, 1128 - - 1202. *Epistola ad Matthæum* Abbatem S. Florentii, in Dacherii appendice ad Opera Guiberti Novigentini p. 564. & in Edmundi Martene T. 1. Anecdot. pag. 427. *Liber de sex principiis* sæpius editus in Antiquis Latinis Aristotelis editionibus, ex recensione Hermolai Barbari: nam Græce & Latine editum (ut legas apud Oudinum Tom. 2. pag. 1287.) non memini. ALBERTI *Magni* tractatus VIII. in hunc Gilberti libellum exstant Tom. 1. Alberti operum, ut dixi Tom. 1. p. 114. De commentariis ejus ineditis *in Psalmos* & *Pauli Epistolas*,

a) Sammarthan. Tom. 3. Galliæ Christ. p. 886. sq.

& *in Boëtium de duabus naturis & una persona CHristi* consulendus idem Oudinus loco laudato, & Jacobus le Long pag. 911. Bibliothecæ Biblicæ. *Expositionem in Joannis Evangelium* memorat appendix ad Henricum Gandavensem cap. 8. & Trithemius cap. 868. Liber GVALTHERI, Abbatis S. Victoris *contra quatuor Labyrinthos Franciæ*, oppositus fuit Patris tribus, Abælardo, Lombardo, Pictavensi & uni Gilberto Porretano.

GILBERTUS *Segravius*, Leicestrensis, Philosophus Oxoniensis circa Annum 1316. cujus *Quodlibeta* & *Quæstiones Theologicæ* a Pitseo p. 843. memorantur.

GILBERTUS *de Semphrigam* sive ut in Thomæ Cantuariensis Epistolis lib. II. 69. *de Semplingeham*, Anglus circa Annum 1148. auctor *Gilbertinorum* quorum *statuta* ex S. Augustini & Benedicti regulis scripsit probata ab Eugenio III. editaque in Monastico Anglicano tomo 2. cum Gilberti Vita scripta a discipulo. Vide Carolum Vischium p. 124. seq. Hospinianum de Origine Monachatus pag. 184. seq. & Baleum III. 25. qui *exhortationes* quoque ejus & *Epistolas* commemorat. Ex Baleo Pitseus pag. 253.

GILBERTUS *de Thoraton*, sub Edmundo I. Angliæ Iustitiarius, abbreviator BRACTO-

CTONI, cujus de Legibus & Consuetudinibus Anglicanis MS. in Cottoniana pag. 79. b. Vide Seldenum ad Fletam c. 2. § 1. 4.

GILBERTUS *Tornacensis*, aliis *Gvibertus*, *Guilbertus*, *de Torrenno*, *de Tornadia*, sive ut Henrico Gandavensi cap. 54. *Wibertus*, vergente seculo XIII. clarus, Ord. Minorum scripsit, jussu Joannis, Episcopi Tornacensis *Vitam Eleutherii* secundi Tornacensis Episcopi An. 531. defuncti, quæ notis illustrata exstat in Actis Sanctor. Tom. 3. Februarii 20. p. 196. Præterea Librum *de pace animique tranquillitate* ad Mariam Dampertam Sanctimonialem illustri stirpe genitum, qui obvius in Bibliothecis Patrum ut Coloniensi An. 1618. & Lugdunensi Tom. XXV. pag. 378 - - 401. aliumque *de officio Episcopi & Ecclesiæ cerimoniis* ad Guilelmum, Episcopum Aurelianensem ibid. pag. 401 - - 420. ex editione Coloniensi Theodori Coisfeldii. Quod vero Henricus Gandavensis refert eundem scripsisse *Hodœporicon piæ memoriæ Domini Ludovici, Regis Francorum, ad transmarinas partes*, illud necdum lucem vidit quod sciam, licet Miræus jampridem annotavit, Hodœporicon hoc & Sermones de Dominicis Sanctis, *Quadragesimale*, *Chronica* atque alia a

Bunderio in Indice notata, latere MSS. Tornaci ad S. Martinum, partim Leodici ad S. Jacobum & alibi. *Sermones* porro Parisiis 1518. 8. editi memorantur in Catalogo Biblioth. Bodlejanæ: & MStos Alexandro IV. oblatos evolvit Oudinus Tom. 3. p. 500. ubi etiam de sermonibus ejus VII. *in Orationem Dominicam*, aliisque *in Angelicam Salutationem*, & *de libris duobus miraculorum S. Blasii Episcopi & Martyris*. Idem Oudinus notavit Gilberto huic apud Waddingum præter rem adscribi opusculum de Voto, quod HUMBERTI Romani est, & aliud de Verbis Domini in Cruce, quod ARNALDUM Abbatem Bonæ Vallis, habet auctorem.

GILBERTUS *Urgalius*, Hibernus Carmelita circa Annum 1330. scriptor *summæ Legum* teste Baleo XIV. 93. qui & Theologica quædam scripsisse annotat.

GILBERTUS seu GISLEBERTUS, Præpositus Ecclesiæ *S Waldetrudis* in urbe Montensi apud Hannonios, Balduini Magnanimi, Flandriæ & Hannoniæ Comitis An. 1170. defuncti Cancellarius, scripsit *Historiam a Creatione Mundi ad sua usque tempora* a) quæ Auberto Miræo teste MSta

a) Hoc fortasse est *Gilberti Chronicon* quo usum se profitetur Martinus Polonus.

MSta exſtat in Archivio nobilium Virginum Canonicarum Montenſium, & frequenter citatur in *Jacobi Guiſii* Annalibus Hannoniæ, quorum avtographum idem Miræus ait ſe vidiſſe Montibus in Bibliotheca Franciſcanorum.

GILBERTUS Abbas *Weſtmonaſterienſis*, ſupra *Gilbertus Criſpinus*.

GILDAS *Badonicus* ſive Bathonicus, Anglus cognomento *Sapiens*, non Epiſcopus ut Blondello a) appellatur, ſed Monachus, de quo præter Lelandum cap. 32. Caveum, aliosque conſuli poſſunt Uſſerius in antiquitatibus Eccleſiar. Britannicar. p. 533. ſeqq. Stillingfleetus in Originibus Britannicis pag. 207. Bollandus quoque Tom. 2. Actor. Januarii 29. ubi præter alia pag. 958. exhibet, additis etiam notis, *Vitam* Gildæ ſcriptam a *Monacho* RUYENSI, quam primus puplicaverat Joannes Boſchius in Bibliotheca Floriacenſi. Lugd. 1645. 8. Scripſit hic Gildas circa A. C. 543. *Epiſtolam* ſive *librum Querolum de excidio & conquæſtu Britanniæ*, laudatum Bedæ lib. 1. cap. 22. Hiſt. Angl. Alcuino, b) Guilelmis Neu-

a) p. 72. de Epiſcopis & Presbyteris.

b) Epiſt. 28. pag. 1135. Opp. *legitur in libro Gildi Brettonum ſapientiſſimi.*

Neubrigensi & Malmesburiensi, Lupo aliisque. Brevis est Gildas in historia, multus in castigandis Britannorum vitiis, ut jam notatum Vossio est, qui de Gilda hoc atque ejus ætate accurate lib. 2. de Historicis Lat. cap. 21. Primum prodiit hic liber, cujus posterior pars correptionem Ecclesiastici Ordinis continet, edente Polydoro Virgilio, qui Cutheberto Tunstallo, Episcopo Londinensi eum dicavit c) Lond. 1526. 8. inde recusus Basileæ 1541. 12. sed integrior a Johanne Josselino, Lond. 1568. 12. Polydori editionem secuti Orthodoxagraphorum utrorumque editores Basil. 1555. & 1569. fol. & qui Bibliothecas Patrum curavere Parisiis, Coloniæ & Lugd. T. 8. p. 707. Josselinum Commelinus in Collectione Britannicorum scriptorum 1587. fol. Optimam denique & accuratissimam editionem ex Codice Cantabrigiensi dedit Thomas Galeus, in limine tomi primi XV. Scriptorum, Oxon. 1691. fol. Antiquissimum hoc de historia Britannica monumentum, Gildæque quod extat unicum: neque enim usquam comparet quod Galfredus affirmat Gildam hunc *de victoria Aurelii Ambrosii*, scripsisse & *leges Mol-*

c) Mich. Maittaire Annal. typograph. Tom. 2. pag. 680.

Molmutianas Latinitate donavisse. Addit Lelandus quod Giraldus * Cambrius scribit *librum Evangeliorum* Gildæ in magno apud Cambros pretio fuisse, unde ille colligit Evangelia commentariis ab eo illustrata esse. *Quid quod exemplar Historiæ Rogeri Hoveduni, quod est Ventæ Simenorum in Bibliotheca Petrina, hæc verba, ubi de Lindisfarna insula agitur, in margine, minutis litteris a quodam docto scripta habet*: Lindisfarnensis insula vocata fuit secundum Gildam, tempore Britonum, Medcaut, *ex quibus verbis liquido apparet aliquid librorum Gildæ, quod hac nostra non comparet ætate, inter Ventanos Monachos olim delituisse. Adde hic quod & Ponticus Virunius, qui incidens in Britannicæ Historiæ exemplar, ejusdem compendium edidit,* d) *interseruerit novo operi versus aliquot ex libro* Cambreidos *Gildæ, & pronunciaverit versiculos* e) *qui apud Gallofridum Monemutensem* de Bruti ad Dianam precibus *exstant, fuisse a Gilda scriptos: ac postremo* Perdicinam Prophetiam carmine Latino *ab eo donatam. Sed neque Lilii Giraldi in dialogo de Poëtarum historia quinto in hac parte testimonium* f) *prætereundum, ita enim*

* De alio Gilda Doctore idem Giraldus Tom. 2. Angliæ sacræ pag. 630.

d) supra p. 29.

e) Habet hos etiam Pitseus p. 70.

f) Tom. 2. Opp. p. 306.

enim ſcribit: Gildam etiam memini me legere Britannicum Poëtam, his ut puto longe antiquiorem, cujus tum mihi *elegiacum carmen* mira facilitate conſcriptum viſum, nec ideo aſpernabile: quem poſtea etiam citatum reperi in perveteri Hiſtoria Britannica. Hæc pag. 55. Lelandus, non niſi de uno loquens Gilda, ex quo tres nobis conflant Baleus & Pitſeus, *Albanium, Bathonicum* & *Cambrenſem*. Bathonico præterea, Baleus Centur. I. cap. 66. & Pitſeus pag. 102. tribuunt *hiſtoriam de geſtis Britonum* & librum *de immortalitate animæ*: Baleus etiam *Conciones mordentes*, ſed quarum argumentum ſatis apparet ex Epiſtola de excidio Britanniæ eſſe repetitum. Placet tamen infra, quæ de Albanio & Cambrenſi Gilda referunt, diſtincte annotare, ut honos ſit fabulis quoque: omnino enim amplector ſententiam Guil. Nicolſonii, qui in Bibliotheca ſcriptorum Hiſt. Anglicanæ p. 32. unum Gildam hiſtoricum & ex uno tres confictos ſtatuit.

De Querolo Comœdia, dicere me poſt Plautinas memini in Bibliotheca Latina libro & capite primo: neque aliam ob cauſam Gildæ tanquam auctori tribui illam potuiſſe ſuſpicor, quam quod liber hujus de excidio Britanniæ etiam *liber Querolus* inſcribitur in quibuſdam MStis.

S. GIL-

S. GILDAS *Albanius*, ex Regio Britannorum ſtemmate, ut ajunt S. Patricii diſcipulus, natus An. 425. & prope Glaſtoniam ad Axi fluminis ripam defunctus An. 512 cui apud Baleum Centur. 1. cap. 50. tribuuntur *Commentarii Evangeliorum.* Lelando in *Evangelia Commentarius*, (Pitſeo pag. 93. *Concordantiæ in quatuor Evangelia.*) *De primis habitatoribus Inſulæ. Verſus vaticiniorum*, incipiunt: *O rabiem Britonum quos copia divitiarum. De Sexto* a) *agnoſcendo* Carmen, incipit: *Tertia luſtra tenent, quum. Super eodem Sexto* carmen aliud, cujus initium: *Cambria Carnervan Anglis. Regum Britannorum hiſtoria* verſu Heroico: MS. in Cottoniana p. 10. *De victoria Aurelii Ambroſii. Acta SS. Germani & Lupi.* Oracula & Commentarium hiſtoricum ſub antiquioris hujus Gildæ nomine jactatum palam impoſturæ arguit Polydorus Virgilius lib. 1. hiſt. Angl. cui Voſſius aliique viri docti aſſentiuntur. Nec majorem fidem meretur CARADOCUS *Lancarfanenſis* qui Vitam Gildæ Albanii ſcripſiſſe traditur.

GILDAS *Cambricus*, Poëta Britannus, quem Latino valuiſſe carmine & temporibus Mar-

a) Sexto, Rege Hiberniæ. MS. Bibl. Bodlej. num. 2086. 14. 2157. 31.

Martialis, Valerii Flacci, Statii, Silii, Stellæ ac Juvenalis floruisse scribit Baleus Centur. I. c. 24. Hunc si audimus, ipse composuit *Annales suæ gentis. Historiam Arviragi* Regis contra Juvenalem adulatorem. *Epithalamion Genuissæ, Cambreidis libros* versibus. *Lites Luddi & Nennii. Poëmata varia & epigrammata.* Vertit etiam *Perdicis* Præsagi *prophetias, Statuta Dumvallonis* & *Leges Molmutinas, Martianasque* Martiæ Probæ. Eadem ex Baleo Pitseus, qui versus quosdam hujus Gildæ refert p. 70. ex Galfredo Monemuthensi.

S. GILDAS Baleo II. 21. hujus nominis *quartus*, Monachus *Banchorensis* in Anglia circa Annum 860. cujus hæc scripta ab eo memorantur: *Breviarium* Gildæ. (Albanii vel Cambrii) *De mirabilibus Britanniæ. De primis habitatoribus. De rege Arthuro. De sepulchro ejus incognito. De esse periculoso. De milite Leonis. De milite Quadrigæ. De Percevallo & Lanceloto. De Galguano.* Sane negandum minime videtur, a Badonico diversum extitisse Gildam quendam juniorem, qui sæculo nono vixit, scripsitque circa Annum 820. *librum* sive dialogum *de computo*, capitulis XCIX. MStum adhuc in Bibl. Cottoniana, & dicatum Rabano Mauro, quem *fratrem charissimum* appellat. Epistola de di-

dicatoria Gildæ, edita ab Usserio, inter Hibernicas ejus vigesima prima. Dublin. 1632. 4.

GILDUINUS aliis HILDUINUS primus, Abbas S. Victoris Paris. scriptor libri *Ordinis S. Victoris* circa Annum 1113. a) Hujus Gilduini obitus, teste Cangio notatur in ejusdem Monasterii Necrologio Idibus Aprilibus: ubi *Canonicum Ordinem, qui pæne defecerat, reparasse dicitur.*

GILDUS *Nennius*, infra NENNIUS.

GILLA Lincolniæ sive Lincolniensis in Anglia Episcopus, cujus librum *de Usu Ecclesiæ* memorat Pitseus p. 844.

GILLEBERTUS, supra GILBERTUS.

GILO, a tribus ÆGIDIIS Parisiensibus de quibus supra Tom. 1. pag. 52. 54. & 60. ut videtur diversus, Monachus Cluniacensis, de quo Albericus ad Annum 1109. *Obiit sanctus* Hugo, *Abbas Cluniacensis, anno sexgesimo tertio ex quo fuit in Abbatiam promotus. Hujus* vitam *scripsit Gilo*

a) De originibus illius Ordinis, Gabriel Pennottus Histor. Canonicor. regular. p. 365. 502.

b) Ezelonem sive Hezelonem ex Canonico Leodicensi factum Monachum Cluniacensem, a singulari scientia & eloquentia laudat Petrus Vene-

Gilo Monachus. Excerpta ex vita Hugonis ab EZELONE b) & GILONE Monachis Cluniacensibus scripta leguntur in Actis Sanctor. Tom. 3. April. 29. pag. 655. De aliis vitæ Hugonis scriptoribus vide infra, HILDEBERTUS, HUGO Monachus, RAYNALDUS Abbas Vezeliacensis, & PETRUS Venerabilis. Cangius notat Gilonem hunc vixisse circa Annum 1222. sed ante Hildebertum Cenomanensem scripsit, qui ejus cum laude meminit his verbis: *Ex hoc autem præcipue veniam confiteor postulandam, quod post amplioris litteraturæ viros,* Ezelonem *loquor atque* Gilonem, *qui de beatissimo Hugone vigilanter scripsisse leguntur, ausus sum pertractandam aggredi materiam.* Novissime Edmundus Martene ex MS. Igniacensis Monasterii in lucem produxit GILONIS hujus, Tusculanensis c) *Epistolam* qua Pontio Abbati vitam Hugonis a se scriptam offert, & Mundo se redditum, hoc est ex Monacho factum Episcopum testatur se dolere.

Apud Sanderum in Bibliotheca MSS. Bel-

rabilis libro 3. Epist. 2. Vide Andr. Chesnium notis ad Bibl. Cluniacensem p. 83.

c) apud Ughellum T. 1. Italiæ sacræ nullum inter Tusculanos Episcopos Gilonem invenio.

Belgica pag. 50. memoratur : *Historia* GILONIS *Cardinalis Episcopi de Via Hierosolymitana*. Illam scriptam versibus Hexametris, atque a Duchesnio Tom. 4. & integriorem a laudato Edmundo Martene Tom. 3. anecdot. vulgatam dixi supra in FULCONE, Tom. 2. pag. 646. seq. Etiam hunc Gilonem ab Ægidiis Poetis Parisiensibus diversum, eosque tempore antecessisse, constat ex ætate Fulconis illius Comitis ac postea Regis Hierosolymitani. Vide infra, Hugo *de Cleriis*.

GIRALDUS *Aurelianensis*, auctor epitaphii sive hexadecadis versuum in Hugonem Magnum, Roberti Regis filium An. 1026. defunctum. Exstat apud Andream du Chesne Tom. IV. p. 29.

Sylvester GIRALDUS Barrius, *Cambrensis* natus An. 1146. discipulus Petri Comestoris, vir ingenio clarus & litteris, Canonicus & Archidiaconus, vicariusque Episcopatus S. Davidis in Anglia ab Anno 1180. seq. & Anno 1198. Episcopus electus Menevensis, superstes adhuc A. 1220. major septuagenario. Præter ea quæ ipse de se est commentatus, quæque mox referam, consulendi de eo Henricus Warthonus Tom. 2. Angliæ sacræ pag. 374. & in præfatione ad illum tomum pag. XX. seq. tum Caveus

in hiſtoria litteraria ſcriptorum Eccleſiaſticorum, & Niſſeronus Barnabita tomo XXVI. memoriarum de viris eruditis editarum Gallice pag. 385. ſeq. Mihi ſatis fuerit Giraldi hujus ſcripta referre, atque edita inprimis, tum quoque inedita, poſtremo de quorum ſolis titulis ex ipſius teſtimonio & Lelandi cap. 196. Baleique III. 59. ac Pitſei pag. 279. ſeq. conſtiterit.

Epiſtola ad Capitulum Herefordenſe de libris a ſe ſcriptis, in Warthoni Anglia ſacra Tom. 2. p. 439.

Catalogus brevior librorum ſuorum. id. p. 445. & apud Lelandum cap. 196.

Retractationes. Tom. 2. Angliæ 5. pag. 455.

Elegia in canes & æmulos ſuos. id. pag. 444.

de rebus a ſe geſtis, ſive de geſtis Giraldi libri III. id. p. 457.

Libri II. de vita & certaminibus Galfridi *Archiepiſcopi Eboracenſis*. id. pag. pag. 357.

Summaria Capitum *Legendæ S. Remigii*, & ex eadem Legenda ad Stephanum Langtonum, Archiep. Cantuarienſem, *Vitæ Epiſcoporum Lincolnienſium*, Remigii p. 410. ejusque ſucceſſorum p. 416. & *copula tergemina*, ſive *de vitis ſex Epiſoporum Angliæ coætaneorum* Thomæ

mæ Cantuarienſis & Henrici Wintonenſis p. 420. Bartholomæi Exonienſis & Rogeri Wigornienſis pag. 425. Baldewini Ciſterc. & Hugonis Carthuſienſis pag. 429.

Carmina duo a) pag. 434. ex Giraldi *libro Carminum atque Epigrammatum* MSto in Bibliotheca Cottoniana. Horum poſterius, quod Curiæ Romanæ valedicturus compoſuit, ita ſe habet:

Mirum, quæ Romæ modicos ſententia Papæ
Non movet, hic Regum ſceptra movere poteſt.
Quæ minimos minime cenſura coërcet in Urbe,
Sævit in Orbe fremens, celſaque loca premens.
Cui male ſublatus Romæ non cederet hortus,
Nititur ad nutum flectere regna ſuum.

Epiſtola diſſuaſoria ad Stephanum Langtonum, qui volebat dignitate Archiepiſcopi reſignata habitum Monachi induere p. 435.

Topographia Hiberniæ ſive *de avibus* * & aliis *mirabilibus* & *de habitatoribus Hiberniæ libri III.* ad Henricum II. Angliæ Re-

a) tertium p. 436.
* Confer T. 2. Angliæ ſacræ p. 439.

Regem: in Guil. Cambdeni scriptoribus rerum Anglicarum, Normannicarum & Cambricarum, Francof. 1602. fol. p. 692. *Epistola ad Guilelmum Verum, Episcopum Herefordiensem* de hacce Topographia, exstat in Usserii Epistolis Hibernicis p. 114.

Expugnatio Hiberniæ, sive *Historia Vaticinalis de expugnata ab Anglis Hibernia*. Cambden. p. 755. Hujus duplex, ut notauit Warthonus, ab Giraldo facta est editio. Secundam quæ in multis auctior est, in nonnullis brevior, & Joanni Angliæ Regi nuncupata, libris duobus absolvitur, Cambdenus edidit. Prima, quæ in Bibliotheca Lambethana reperitur, Ricardo Pictaviensium Comiti (postea Angliæ Regi) dicata est tres complexa libros. Duo priores libri cum editione secunda fere sunt communes, nisi quod in secunda auctor pleraque addiderit, & nonnulla quæ relegenti minus placuerunt, resecuerit, & in his omnia ex MERLINI *Sylvestris* b) citata testimonia, unico excepto. Tertius liber *de Vaticiniis* titulum habet, atque hoc exordio argumentum suum enarrat: *Quoniam in prioribus libris MERLINI vaticinia tam* Celidonii c) *quam* Am-

b) inde *Sylvestris* cognomen Giraldo hæsit, quod Merlini Sylvestris somniis nimium tribuit.

c) al. Caledonii.

Ambrosii, *locis competentibus, prout res exigebat, inseruimus; AMBROSIO vero dudum exposito, nondum CELIDONIUS Britannicam exutus barbariem, usque ad hæc nostra tempora latuit parum agnitus; nostræ videbatur interesse diligentiæ, tam ipsum ab antiquis & occultis scrutabunda inquisitione latebris, ut pulchrius elucescat, in commune deducere, & ab ignorantiæ tenebris in lucem transferre, quam translatum quoque præsenti Volumini coaptare.* Prologum integrum tertii hujus libri edidit Usserius pag. 115. Epist. Hibernicarum.

Itinerarium Cambriæ, sive de legatione Baldewini Cantuariensis per Walliam, Anno 1188. libris II. ad Stephanum Langtonum, Archiep. Cantuariens. in eadem Cambdeniana scriptorum de rebus Anglicis collectione pag. 818. post editionem Davidis Poweli, Lond. 1585. 8. Vide Vossium II. 58.

Descriptionis Cambriæ a) *liber primus* ad eundem Stephanum *de laudabilibus Walliæ*

a) Duplicem editionem hujus operis adornasse Giraldum, primamque Hugoni Lincolniensi dicatam, secundam auctiorem longe ab eo datam luci, utraque usum se Warthonus testatur. Primæ in Codice Westmonasteriensi præfigitur *Walliæ mappa* sive tabula Chropraphica depicta minio, quæ præ-

Walliæ editus ab eodem Powelo, & in Cambdeniana sylloge pag. 880. *Liber secundus de illaudabilibus Walliæ* in H. Warthoni Anglia Sacra Tom. 2. pag. 447.

De jure & statu Menevensis Ecclesiæ, distinctiones sive Dialogi VII. ad eundem Stephanum, Archiepiscopum & Cardinalem ibid. p. 514. ex prima Auctoris & uberiore b) editione.

Vita S. Dauidis, Archiepiscopi Menevensis pag. 628. ex RICEMARCHO Episcopo Menevensi, qui circa Annum 1085. vitam ejusdem Davidis consignaverat.

Vita Hugonis Nonant, Episcopi Coventrensis & Lichfeldensis, ex Giraldi *Speculo Ecclesiæ* distinct. 2. cap. 23. 24. ibid. pag. 351 - - 354. Speculum Ecclesiæ *de Monasticis Ordinibus & Ecclesiasticis Religionibus* variis, Distinctiones sive libri IV. MSti in Biblioth. Cottoniana. Hoc opus respiciens Giraldus in Epistola ad Stephanum Archiep. Cantuar. pag. 437. refert *quod Monachus Archiepiscopi cubicularius pariter & commensalis, exteriore* ni-

præter fluvios plerosque, montes & maris contermini ripam, ac finitimas Angliæ urbes, opida Walliæ XLIII. duntaxat notat. De hac mappa vide quæ Giraldus ipse apud Warthonum Tom. 2. pag. 441. & 445. seq.

b) Vide notam Warthoni p. 549.

nigredine fucatus & utinam non interiore contaminatus, nos cum libro nostro vobis præsentato, tanquam scripto famoso, dignos incendio, multis audientibus asseveravit: nec non & librum eundem supercilio Pharisaico, fastuque Dorobernico se propriis in ignem manibus missurum, minis accerrimis, oculisque torvis & verbis non minus vultuosis quam tumultuosis constanter affirmavit. Nimirum ut notatum Warthono qui libros illos evoluit, Giraldus Monachos capitali odio semper prosecutus est, usque adeo, ut se istam in precibus quotidianis deprecationem sæpe ingeminasse, suisq; familiaribus ingeminandam consuluisse affirmaverit: *a Monachorum malitia libera nos Domine.* In omnibus suis scriptis Monachorum hypocrisin, fraudes & inscitiam acriter insectari gestit. Istud vero Speculum triennali labore composuit, ut æternam Monachis infamiam induceret, atque odio suo plene indulgeret. Initium illi facit Epistola prolixa ad Stephanum Cantuar. Archiepiscopum de litteraturæ defectu. Tres distinctiones priores, Monachorum nequitiis duntaxat narrandis & insectandis absumuntur. Quarta aliud argumentum tractat, scilicet de statu, institutione, honore sedis Romanæ aliarumque Sedium Patriarchalium, & de munere

Paſtorali atque Epiſcopali. Ab hocce Eccleſiæ ſpeculo diverſum *Speculum duorum, commonitorium ac conſolatorium* quod ipſe memorat Giraldus apud Warthon. Tom. 2. pag. 441. alterum pag. 442. 445.

Vita Ethelberti An. 793. occiſi, Orientalium Saxonum Regis exſtat in Actis Sanctorum T.V. Maji 20. p. 246. * Hujus Ethelberti ſive Æthelberti memoriæ ſacra erat Eccleſia Cathedralis Hereford. cujus Canonicus erat Giraldus.

Gemma Eccleſiaſtica, cujus prior pars *de Sacramentis magis neceſſariis*, poſterior *de Clericali honeſtate & Continentia.* MS. in Bibl. Archiepiſcopali Cantuar. Lambethana. Opus prolixum, atque integrum quaſi Theologiæ & diſciplinæ Eccleſiaſticæ Corpus complexum. Locum ex eo de ignorantia Cleri illorum temporum profert Warthonus auctario ad Uſſerium de Scripturis Sacrisque vernaculis pag. 375. ſeq.

Idem Warthonus teſtatur MS. ſe evolviſſe Giraldi *Symbolum Electorum*, ſeu *Epiſtolas* varias ab ipſo collectas, e quibus publicavit *Epiſtolam ad Wilhelmum de Ver*, Epiſcopum Herefordenſem, Tomo 2. Angliæ ſacræ pag. 344. Symbolo illi adhuc inedito junctus *liber de invectionibus*, ſive *invectionum*: plures *invecti-*

væ adverſus Wibertum, ſive Hubertum, Abbatem de Bethlesdene, Ordinis Ciſterc. & Epiſtola prolixa ad Petrum, Menevenſem Epiſcopum, *de officio Epiſcopi:* altera ad Adamum, Abbatem Aveshamenſem, *de laude amicitiæ;* ad Richardum, Anglorum Regem, *de litterarum & Veritatis ſtudio,* (in qua Regi vitia ſua mira libertate pariter ac gravitate increpat.) Sermo in Synodo Menevenſi, in illud Malach. II. 7. *Labia Sacerdotis cuſtodiunt Scientiam.* Conſtitutiones *de modo regiminis & viſitationis, aliisque Eccleſiaſticis negotiis,* datæ Officialibus & Clericis ipſi ſubjectis: Tractatus *de ſacræ Scripturæ præſtantia ac dignitate* ad Waltherum Mapes, Archidiaconum Oxonienſem, amicum conjunctiſſimum.

Carmen *de miſeria conditionis humanæ* MS. in Bibliotheca Lambethana, incipit: *Unde ſuperbit homo cujus conceptio culpa.*

Prologos librorum a ſe ſcriptorum Giraldus in unum volumen congeſſit MS. Cantabrigiæ in Collegio SS. Trinitatis. Ipſe *libellum de proœmiis operum ſuorum* vocat Tom. 2. Warthoni Angliæ ſacræ pag. 440. ubi etiam *Dictamina* ſua & *rhetoricas orationes perſvaſibiles* & *magnorum virorum deſcriptiunculas* a ſe congeſtas ſignificat: memorans præterea *Chronographiam*

phiam metricam & Mundi nascentis descriptiunculam versibus hexametris & pentametris: & librum *de Principis instructione*, multis auctoritatibus tam Philosophicis quam Theologicis per exempla pariter & præcepta studioso labore compaginatum, qui MS. in Cottoniana, tribus distinctionibus absolvitur, in quarum secunda ac tertia Henrico II. ejusque liberis iniquiorem se præbet, ut docet laudatus Warthonus præfatione ad Tomum 2. Angliæ sacræ pag. XXIV. Cætera quæ Giraldus scripta sua memorat sunt Legendæ, sive *Vitæ, S. Aedelberti*, Martyris Herefordensis, *S. Karadoci*, Eremitæ nobilis & Presbyteri Menevensis, & *S. Hugonis* ex Carthusiensi Monacho Episcopi Lincolniensis. Denique liber *de Fidei fructu, Fideique defectu*, quanta ferventem præmia, quanta frigentem supplicia maneant. In topographia Hiberniæ præterea meminit Giraldus *flosculorum Philosophicorum* quos scripsit carmine. Promisit etiam ibidem *totius Britanniæ topographiam, quam,* inquit Lelandus cap. 196. *ego præ aliis libris omnibus quos edidit, si modo edidit, semper videre optavi atque etiam jam opto.*

Præter hæc omnia Giraldo ipsi testata, ad eundem a Baleo III. referuntur Commentarius *in Opera quædam Senecæ.*

cæ. Mirabilia Mundi. Mirabilia terræ Sanctæ. De Mahumeto & ejus nequitiis. Pro Guidone Warwicensi. His a Pitseo pag. 279. seq. adduntur: *Expositiones in varios S. scripturæ textus. De vita S. Patricii* ejusque *purgatorio*, & *Chronicon Anglorum.* Quod vero de Regibus VisiSaxonum, de vita Henrici II. & Acta Regis Johannis ajunt Giraldum scripsisse, hæc in ejus opere de Principis instructione leguntur: sicut & alia jam memorata sub aliis titulis memorant, & ex uno plures faciunt ac diversos tractatus, quos hoc loco repetere non est necesse.

GIRALDUS sive GIRARDUS, Presbyter, Canonicus Compostellanus circa Annum 1126. scriptor *historiæ Eccles. Compostellanæ* cum MUNIONE sive MARTINO Mindoniensi Episcopo & HUGONE Episcopo Portugallensi. De illa adhuc inedita Nicolaus Antonius lib. VIII. Biblioth. vet. Hispanæ cap. 4. & ex Joannis Vasæi Chronico Hispaniæ Vossius II. 48. pag. 402. Omitto GIRALDUM veterinariæ & accipitrariæ rei scriptorem circa Annum 1320. neque enim Latine ille scripsit sed Hispanice. Vide eundem Nicolaum Antonium IX. 4. § 201.

GIS-

GISELA Caroli Calvi Soror, cujus Chartæ tres apud Dacherium Tomo XII. spicilegii pag. 496. (editionis novæ Tom. 2. pag. 878. seq.) & apud Johannem Georgium Eccardum in quaternione veterum monumentorum p. 36.

GLABER *Radulfus*, sive *Rodulphus*, S. Germani Cœnobii Autissiodorensis primum, postea Cluniacensis Monachus, qui *Historiam sui temporis*, sive *Historiam Francorum* ad Odilonem, Cluniacensis Cœnobii Patrem, scripsit *libris V.* ab anno 900. & ab electione potissimum Hugonis Capeti in Regem, quæ An. 987. accidit, usque ad 1046. Primus edidit Petrus Pithœus & familiam ducere jussit inter XI. scriptores Historiæ Francorum, Francofurti 1596. fol. inde Andreas du Chesne in limine Tomi quarti, collatum cum Codice Thuano. Meminit Sigebertus Gemblacensis cap. 50. de S. E. Vide Jacobi le Long Bibliothecam Historicorum Galliæ num. 6909. ubi de versione Gallica.

Vita S. Gvilelmi, primi Abbatis S. Benigni Divionensis, (qui A. 1031. obiit) in Petri Roverii historia Reomaënsis Monasterii, Parisiis 1637. 4. pag. 131. & in Actis Sanctorum Tom. 1. Januarii 1. pag. 58--64. & in Mabillonii Actis Sanctorum Benedictin. T. 8. p. 320.

GLO-

GLOSCHERUS, infra, GOLSCHERUS.

GLOSSA interlinearis & marginalis in sacram Scripturam. Vide, ANSELMUS *Laudunensis*. T. 1. p. 305.

GLOSSA Ordinaria, infra, HUGO *a S. Caro*. *Walafridus* STRABUS.

GLOSSATURA *Major*. Vide, PETRUS *Lombardus*.

GLOSSARIA vetera, de quibus dixi lib. 4. Bibl. Latinæ c. 6.

GLOSSATORES Juris Civilis: *Accursius*, *Aldericus*, *Azo*, *Barnerius*, *Johannes Bossianus*, *Bulgarus Pisanus*, *Columbus*, *Fassolius*, *Martinus Gossia*, *Hugolinus*, *Kilianus*, *Pileus*, *Placentinus*, *Roffredus*, *Rogerius* &c.

GLOSSATORES Juris Canonici: *Johannes Semeca* Teutonicus, *Bernhardus Batonus*, *Huguitio*, *Laurentius Tancredus*, *Bartholomæus Brixiensis* &c. Vide Possevinum.

De editionibus glossatis utriusque Corporis, Canonici & Civilis, dixi in Bibliotheca Latina lib. VI. c. 10.

GOBELINUS Alemannus, Carmelitarum Provincialis, & Pontificis in Angliam Legatus circa Annum 1305. Scripsit Possevino teste *statuta arbitraria*, quibus suorum fratrum dissidia dissolvit. Librum

brum item *de pœnitentia convicariorum*, & *disceptationes.* Eadem ex Possevino Alegrius pag. 278. paradisi Carmelitici decoris.

GOBELINUS PERSONA, Decanus Bilefeldensis & Officialis Paderbornensis postea Monachus in Bodeken Canonicorum regularium Wyndesemensium Paderbornensis diœcesis: scripsit *Cosmodromium*, sive Chronicon ab Orbe condito usque ad Annum CHristi 1418. per ætates sex digestum, in quo componendo XL. amplius annis operam posuit. Edidit Henricus Meibomius cum notis, Francofurti 1599. fol. unde recusum curante nepote Henrico Meibomio Tomo 1. scriptorum rerum Germanicarum, Helmstadii 1688. Eo usi Albertus Crantzius in metropoli, Hermannus Kersenbroch in Catalogo Episcoporum Paderbornensium. Johannes Jacobus vero Frisius pro Gobelino hoc male BALDUINUM Parochum Paderbornensem appellat, Vossioque ansam dedit diversum hunc a Gobelino Historicum inducendi. Præter versus de Urbano VI. pag. 312. a quo se pag. 310. scribit An. 1386. promotum ad Sacerdotium, etiam versus *de Ruperto, Paderbonensi Episcopo, & quibusdam ejus prædecessoribus* plures scripserat, quorum mentio pag. 315.

GOBE-

GOBELINUS idemne an alius, * & antiquior priore utroque Gobelino, scriptor *vitæ S. Meinulphi*, Archidiaconi Paderbornensis, quem nobilibus parentibus ortum Carolus Magnus de sacro fonte levavit teste Gobelino Persona pag. 240. Vitam illam interpolatam edidit Surius V. Octobr. sinceriorem Christophorus Browerus in sideribus illustrium & sanctorum virorum Germaniæ, Moguntiæ 1616. 4to, deinde Adolphus Overhamus.

Johannes GOBELINUS, Vicarius Bononiensis, Pii secundi Secretarius, *commentarios rerum memorabilium*, quæ ejus Pii temporibus contigerunt, sive scripsit, sive in manus hominum dedit, quos a Pio ipso sive Æenea Sylvio compositos alii notarunt. Prodiere Romæ 1584. 4. a Francisco Bandino Piccolomineo, Archiepiscopo Senensi, recogniti: & cum Jacobi Piccolominei, Cardinalis Papiensis, continuatione atque Epistolis, Francofurti 1614. fol.

M. GOBERTUS Laudunensis, cujus versus *de tonsura, vestimentis & vita Clericorum* ineditos memorat Sanderus T. 2. Biblioth. MSS. Belgii p. 240.

GOCELINUS, infra GOTSELINUS.

Adamus

* Vide Meibom. Tom. 1. pag. 59. seq. & 349.

Adamus GODDANUS, ſupra in ADAMO T. 1. p. 28.

S. GODEHARDUS ſive GOTHARDUS ex Abbate Tegernſenſi Epiſcopus Hildesheimenſis defunctus An. 1038. Ejus *Epiſtolæ IV.* apud Mabillonium Tom. 4. Analector. p. 347. (edit. nov. p. 435. 436.) Vitam hujus Godehardi ſed interpolatam & ſine nomine auctoris edidit Surius 4. Maji. Sinceriorem integrioremque Chriſtophorus Browerus in ſideribus illuſtrium & Sanctorum Virorum Germaniæ Mogunt. 1616. 4. & Daniel Papebrochius in Actis Sanctorum Tom. 4. Maji pag. 502. qui notas etiam addidit. De Auctore infra in WOLFHERRUS.

GODELBERTUS Presbyter, *AVITI ſtudium imitatus, per hiſtorias & allegorias Divinæ Scripturæ ab initio Mundi usque ad partum Virginis heroico pede eleganter cucurrit*, ut notat Sigebertus Gemblacenſis de S. E. cap. 23. Hunc temporibus Anaſtaſii Auguſti circa A. C. 500. claruiſſe conjicit Trithemius cap. 198. quem alii ſunt inſecuti.

GODFRIDUS, *Geoffridus, Gothofredus, Gaufridus, Theofridus, Goverus, Godefridus, Goffridus*, Abbas Admontenſis Ord. Bened. S. Bernardi, ætate & ſpiritu æqualis. Ejus Homiliæ in Dominicas & Feſta anni, editæ

a Bern-

a Bernhardo Pez, Auguſtæ Vindel. 1725. fol. duobus Volum.

GODFRIDUS *Calvus*, Archiepiſcopus Bituricenſis, amicus & ſcriptor *vitæ S. Guilmi* Briocenſis Epiſcopi, qui An. 1234. obiit, * editæ a Surio 29. Jul. & in Actis Sanctor. Tom. VII. Julii.

GODFRIDUS *Carnotenſis* poſt Ivonem Epiſcopus, Sedis Apoſtolicæ Legatus circa Annum 1130. cujus *Epiſtola ad Hubertum* Abbatem Vindocinenſem edita a Sirmondo ad Godofredum Vindoc. & in Biblioth. Patrum Lugdunenſi Tom. XXI. pag. 101. Alia de eo Sammarthani Tom. 2. Galliæ Chriſt. p. 489.

GODFRIDUS *Colonienſis*, infra S. *Pantaleonis*.

GODFRIDUS *Cornubienſis* Anglus, Carmelita circa Annum 1340. Philoſophus, laudatus Lelando c. 264. & 367. ubi *Commentarios* ejus *in Phyſica Ariſtotelis* commemorat. Plura Baleus V. 6. & Pitſeus p. 413. ajunt enim commentatum etiam *in Metaphyſica, in Analyticorum poſteriorum libros* & *in Categorias*, nec non *in ſex principia* GILBERTI Porretani, & *in IV. libros Sententiarum*, ſcripſiſſe etiam *Quodlibeta decem*, & *contra GERARDUM Bononienſem.*

N 2 GOD-

* Sammarthani Tom. 2. pag. 434. Galliæ Chriſtianæ.

GODFRIDUS *de Fontanis*, Episcopus Cameracensis ab Anno 1220. ad 1238. dictus *Bonus Episcopus*. Scriptor librorum *de Divinis officiis*.

GODFRIDUS *de Fontanis* junior qui *contra Frater Mendicantes* scrripsit, id præsertim oppugnans quod illi vitæ solitariæ laudem & gloriam affectantes, vellent se Parochialibus curis immiscere, nec Prælatis parerent. Initio autem tractatus nonnulla præmittit de dissidio quod Prælatos inter & Mendicantes intercessit An. 1283. occasione privilegiorum a Pontifice Martino IV. obtentorum. Vide Balæum Tom. 3. hist. Academiæ Paris. pag. 465. seq. Idem pag. 680. notat in vetusto Codice commemorari *Quodlibeta M. Godefridi* & *summam Godefridi*.

Joannes GODFRIDUS *Lidgate*, scriptor poëmatis cui titulus *Vox clamantis*, MS. in Dublinensi Collegio S. Trinitatis num. 414. Idem hic qui apud Baleum VII. 23. & Pitseum pag. 575. seq. *Joannes* GOVERUS, quod & nomen a GODFRIDO non diversum esse mihi persuadeo. Vixit hic circa Annum 1400. poëseos laude celebris & cœcis eruditis accensendus. Hic Latine, Anglice, Gallice, plura scripsit, in Latinis æmulatus Ovidium, quanquam notante Baleo, studiosius quam felicius.

Ejus

Ejus *Vox clamantis in deserto* five *de Mundi erroribus* Poëma Chronicon in feptem tributum libros, & infurrectionem rufticorum contra ingenuos & nobiles perfequens, quæ contigit anno IV. Regis Richardi II. in aliis etiam Bibliothecis obvium, a) incipit: *Scripturæ veteris capiunt exempla.* Alia ejus fcripta *Chronicon tripartitum* itidem carmine, & *de Rege Henrico IV.* & *de laude pacis. De regimine Principum. Scrutinium lucis. De multiplici vitiorum peftilentia. Contra mentis fævitiam in caufa fuperbiæ. De amoris vanitate* aliaque carmina & Epigrammata. Nec non foluta Oratione *de Conjugii dignitate*, & *de compunctione Cordis.*

GODFRIDUS *Monemuthenfis*, fupra GALFREDUS p. 28. feq. ubi dictis adde quod verfio Anglica ejus *Hiftoriæ Britonum* nuper vulgata ab Arone Thomfone, & luculentis expreffa typis Lond. 1718. 8.

GODFRIDUS Monachus *S- Pantaleonis*, Colonienfis, Ord. Bened. Auctor eximius *Annalium*, fcriptorum non indiligenter ab Anno 1162. ad 1237. Exftant in Freheri Tomo primo rer. Germanicar. edit. novæ Struvianæ p. 335 - - 404. emendati ex Codice Guelpherbytano.

N 3 GOD-

a) Vide Leyferum Hiftoriam poëtarum medii ævi p. 2054.

GODFRIDUS *Remensis*, cujus *Carminum* sive *Epistolarum liber* versibus Elegiacis, 1. ad Ingelramnum Archidiaconum, *de Moribus*. 2. Somnium de Odone Aurelianensi. 3. Ad virginem quandam. MS. apud Hieronymum Vignerium una cum *Calliopes & Poëtæ colloquio*, sive ejusdem Godfredi versibus Hexametris Leoninis ad Gibuinum Lingonensem ab A. 962. Episcopum, unde hujus quoque Godfridi ætas cognoscitur. De Codice illo MS. Labbeus p. 59. Biblioth. MSS.

GODFRIDUS *Spirensis*, ex Monacho Ord. Bened. Weissenburgensi, Episcopus ab A. 958. ad 960. Hunc *de jejunio, elemosyna & pœnitentia* scripsisse, notavit ex Eysengreinio Possevinus.

GODFRIDUS Canonicus & Subprior *S. Victoris* Paris. circa Annum 1170. scripsit Opus tripartitum *de microcosmo*, dotibusque hominis naturalibus, & vitiis ac virtutibus: nec non *Fontem Philosophiæ* libris quatuor, versibus metricis leoninis, philosophiam moralem practicam præ speculativa commendantibus. De utroque opere MS. *sermonibusque* itidem ineditis consulenda quæ ex Joannis Tolosani, Canonici S. Victoris historia inedita Abbatiæ Regalis Paris. refert Oudinus T. 2. p. 1567. seq.

GOD-

GODFRIDUS Abbas *Vindocinensis*, & beatæ Priscæ Cardinalis, clarus circa Annum 1110. a) scripsit *Epistolarum* ad Pontifices, Cardinales, Episcopos, Abbates, Monachos & seculares, *libros V.* in quibus est IV. 47. decantata illa in antiquissimis etiam obvia Codicibus aa) de Roberto de Arbrusselo, de quo infra in ROBERTO. *Opuscula XVIII.* 1) de Corpore & Sanguine Domini nostri Jesu Christi. 2) De ordinatione Episcoporum b) ad Petrum Leonis, Cardinalem, & de investitura Laicorum. 3) De Simonia & Investitura Laicorum, quasi utraque dicatur hæresis, ad Calixtum II. Papam, quem *bonum Dominum suum & præcordialem amicum* appellat. 4) De possessionum Ecclesiasticarum investitura, quod Regibus concedatur. 5) Qualiter dispensationes debeant fieri. 6) De tribus quæ specialiter debeat habere Ecclesia, ut Catholica, & libera & casta sit. 7) De Arca Fœderis, ad Hemelinum & Andream, discipulos. 8) de effectibus Ba-

a) Vide Sirmondum in vita, Miræum in auctario Ægid. Menagium in historia Saboliensi pag. 106. & Auctor. præfat. ad T. 3. Sirmondi Opp.

aa) Mabillon. iter Italic. p. 54. 164.

b) Huic Ivonem Carnotensem, Waltramum & Sigebertum jubet opponere Goldastus, qui illud exhibet in Apologia pro Henrico IV, pag. 257.

ptiſmi, Confirmationis, Unctionis infirmorum & ſacræ Cœnæ. 9) De iteratione Sacramenti. 10) de promiſſionibus quas pro Conſecratione Abbates ſub nomine profeſſionis faciunt Epiſcopis. 11) De clamantibus inordinate & reſpondentibus in Capitulo. 12) De tribus quæ Paſtori ineſſe debent, juſtitia in judicio, discretione in præcepto, & providentia in Conſilio. 13. & 14) Invectio in peccatorem & 15) peccatoris lamentatio, 16) Oratio ad JEſum. 17. & 18) Oratio ad Matrem Domini & Hymni tres. *Incip.* O Maria glorioſa, Jeſſæ proles generoſa. *Sermones XI.* quorum *ſeptimus* eſt de purificatione S. Mariæ: *nonus* in feſtivitate B. Mariæ Magdalenæ: *decimus* de latrone ſalvato in Cruce, & *undecimus* in feſtivitate B. Benedicti. Hæc Godfridi ſcripta edidit cum notis in Epiſtolas, Sirmondus Pariſ. 1610. 8. recuſa in Sirmondi Operibus Pariſ. & Venet. tomo tertio: nec non in Bibliothecæ Patrum ſupplemento Pariſ. Tom. 2. pag. 487. & in Lugdunenſi Tom. 21. ſtatium ſub init. *Epiſtolam ad Cluniacenſes* de ineunda ſuffragiorum ſocietate vulgauit Mabillonius T. 3. Analect. pag. 481. (edit. nov. pag. 159.) quæ repetita etiam ab editoribus Operum Sirmondi in præfat. ad tomum

tertium

tertium. Ad hunc Godfridum, Epistolæ Jvonis Carnotensis, singulæque Calixti II. & Honorii II.

GODFRIDUS *Viterbiensis* a) Presbyter, Conradi III. qui An. 1152. diem obiit, Friderici I. & Henrici IV. qui An. 1190. habenas capessivit Imperii, Capellanus ac Notarius, post longinqua variaque per XL. annos itinera, locuplete linguarum rerumque comparata notitia, scripsit *Memorias Seculorum* b) sive ut aliis nuncupatum est *Pantheon*, sive Chronicon universale, prosa partim, partim metro, ab Orbe condito usque ad A. C. 1186. divisum in sectiones XX. & dicatum Urbano III. Papa ab Anno 1185. ad 1187. Primus edidit Basilius Joannes Heroldus Basileæ 1569. fol. deinde Joannes Pistorius in limine tomi secundi scriptorum de rebus Germanicis, Francofurt. 1584. & Hanov. 1613. in fol. novissime V. C. Burchardus Gotthelf Struvius in repetita Pistorianæ sylloges editione, Ratisbonæ 1726. fol. in qua accesserunt variæ lectiones Codicis mem-

a) Neutiquam *Witebergensis*, de quo dubitabat Baronius ad Annum 1186. num. 22. neque *Monachus Dominicanus*, ut Bernardo de Lucemburgo persuasum. Vide Jacobum Quetif. T. 1. p. 740.

b) non *Memorias Sanctorum*, ut legas apud Vossium.

branacei Norimbergensis. Partes quinque postremas sive sectionem XVI. XVII. XVIII. XIX. XX. hujus Chronici, in quibus plura ad res Italiæ spectanria, celeberrimus Muratorius inseruit tomo septimo thesauri scriptorum Italiæ p. 346. emendatioraque & integriora quædam dedit ex Chronico anonymo Bibliothecæ Estensis, cujus auctor ex Pantheo profecisse se confessus fuerat. Aliud ejusdem Godefridi Opus MS. in Biblioth. Cæsarea quod aliquot post Pantheon annis scripsit & Henrico VI. Regi Romanorum & Teutonicorum dicavit, inscribitur] *Speculum Regum*, de Genealogia omnium Regum & Imperatorum, Trojanorum, & Teutonicorum a tempore diluvii, usque ad Henricum VI. secundum Chronica Venerabilis Bedæ Presbyteri, Eusebii & Ambrosii. Vide Lambecium T. 2. pag. 774. ubi pars Epistolæ ad Henricum Imp. Sed age quibus se usum auctoribus, quarum gentium res persecutum se in Pantheo Godefridus profiteatur, ex ipso, si placet, audiamus.

Itaque super vetus Testamentum *hos habeo authores:*

Mosem, Esaiam, Josephum, Danielem, & alios Prophetas: Jesum Sirach, David, Salomonem, Hester, Judith, Esdram & Machabæos. In

In novo *autem* Teſtamento, *authores hos inducimus :*

Omnes Apoſtolos, Clementem Papam, Dionyſium Areopagitam, Origenem, Joannem Chryſoſtomum, Athanaſium, Hieronymum, Auguſtinum, Ambroſium, Gregorium: aliosque nonnullos Eccleſiæ Doctores.

Super hiſtorias *vero* gentilium, *habemus etiam, Joſephum, Dionem, Strabonem, Oroſium, Hegeſippum, Suetonium, Solinum, Julium Aphricanum, qui prima Chronica conſcripſit ſub Marco* a) *Craſſo.*

De Chaldæis *quoque habemus Beroſum, qui omnia Chaldæorum ſcripta deſloravit.*

De Ægyptiis, *inducimus Manethon hiſtoriographum & chronographum Ægyptiorum. Habemus etiam ab Ægyptiis, Mochum*, Eſtium, b) p. 31. 69. & *Hieronymum Ægyptium, hiſtoriographos famoſiſſimos.*

Materia igitur totius libri eſt, univerſum vetus & novum Teſtamentum, & univerſi Imperatores, Reges & regna, quæ fuerunt vel ſunt ab initio mundi usqve ad tempora no-

a) Sub Antonnio Helagabolo Julius Africanus vixit. Hunc Antoninum alii de Marco præter rem accepere Antonino. Aliis, ut noſtro, Marcum legentibus, Marcus Craſſus in mentem venit.

b) Lege *Heſtiaum* e Joſepho.

nostra. Quorum omnium notamus originem & finem, nomina, ætates, & gesta.

Sola itaqae nomina regnorum, ad majorem evidentiam, in præsenti procemio duximus subroganda:

Babyloniorum regnum,
Assyriorum,
Indorum,
Ægyptiorum,
Persarum, p. 552.
Argivorum,
Lacedæmoniorum,
Thessalorum,
Sicyoniorum,
Lydiorum,
Amazonum,
Macedonum,
Hebræorum,
Græcorum,
Italorum omnium.
Francorum,
Teutonum,
Lombardorum,
Hunnorum,
Gothorum,
Visigothorum.
Ostrogothorum,
Anglorum,
Britonum,
Pannoniorum,

Athe-

Athenienſium,
Medorum,
Trojanorum,
Romanorum Regum & Conſulum,
Sicambrorum,
Senonum Gallorum,
Saxonum,
Suevorum.
Siculorum,
Cretenſium,
Scytharum,
Auarorum, hoc eſt Ungarorum priorum.
Vinulorum, qui ſunt in confiniis Aſiæ & Europæ, ſuper Mæotidas paludes.
Vandalorum: &
Sardorum Regnum. Item
De Sibyllis vatidicis.

Similiter poſt omnes Reges poſuimus etiam hiſtorias Imperatorum p. 535. item omnium Pontificum Romanorum geſta, & annos, & menſes, & dies, nominaque eorum: a beato Petro, usque ad venerabilem Urbanum tertium Papam: p. 563. & usque ad Dominum Imperatorem Fridericum primum, & ad filium ejus Dominum Regem c) *Henricum ſextum, feliciter, Amen.*

GOD-

c) Nondum Imperatorem.

GODFRIDUS Monachus & Prior *Wintoniensis* in Anglia, de quo hæc Wilhelmus Malmesburiensis lib. V. Hist. pag. 173. *Nec memoria Godfridi, Prioris Winton. ire debet in perditum, qui temporibus his* (circa Annum 1100.) *litteratura & religione insignis fuit. Literaturam protestantur* libri plures, *&* Epistolæ *familiari illo & dulci stylo editæ, maximeque* Epigrammata *quæ satyrico modo absolvit, præterea* versus de Primatum Angliæ laudibus. *Quid? omne* Divinum Officium, *quod agresti quadam vetustate obsoletum, per industriam suam nativa exscultum venustate fecit enitescere. Religionis & Hospitalitatis normam pulchre inchoatam delineavit in Monachos* &c. Præterea librum de diversis hominum moribus Baleus II. 49. memorat & Pitseus p. 193. & Numi descriptionem, versibus: & moralia disticha, tetrasticha, hexasticha & octosticha moralia. Refert quoque Lelandus cap. 125. Epitaphium Serloni Abbati Glocestriensi positum, quod ita se habet:

Ecclesiæ murus cecidit Serlone cadente,
Virtutis gladius, buccina Justitiæ &c.

sed plenius Pitseus e Malmesburiensi.

GODTSCHALCUS, *Godeschalcus, Goteschalcus, Gottschalcus*, Canonicus *Leodiensis* circa Annum 770. scripsit *Vitam S. Landeberti* sive *Lamberti*, Episcopi Trajectini

jectini ad Mosam, & An. 698. Martyris Exstat edita a Canisio Antiqu. Lect. Tom. 2. pag. 172. (editionis novæ T. 2. pag. 138.) & apud Surium 17 Septembr. & in Johannis Chapeaville historia Leodiensi Tom. 1. pag. 321. & apud Mabillonium Tomo 3. Actorum Sanctorum Benedictin. pag. 66. ubi & de aliis a Chapeavillo editis Vitæ S. Lamberti Scriptoribus STEPHANO, NICOLAO, RENERO.

GOTSCHALCUS, sive JOTSALDUS, Monachus, cujus *planctus* versibus hexametris *de transitu domni Odilonis*, Abbatis Cluniacensis, qui A. 1048. ætat. 87. obiit, vulgatus ab Andrea du Chesne Biblioth. Cluniacensis pag. 330. Non ineptum pro illo ævo versificatorem vocat Caspar Barthius, qui nonnulla ejus illustrat IV. 18. seq. Adversar. Idemque notat *Gotscalci* nomen in *Jotsaldi* corruptum esse ad sonum molliorem idiotismi Gallici.

GOTSCHALCUS *Holem*, Germanus Saxo, Augustinianus, clarus circa Annum 1480. scripsit *Præceptorium Divinæ Legis*, sive Commentarium in Decalogum, Colon. 1481. Norimb. 1497. fol. & 1521. 4to. *Sermones* Dominicales in Epistolas Pauli Apostoli, Haganoæ 1520. Etiam

iam *de Sacramento Pœnitentiæ* commentatum esse notat Elssius in encomiastico Augustiniano p. 244.

Inter Walafridi Strabi poëmatia legitur Carmen ad GOTESCHALCUM Monachum, qui & FULGENTIUS, T. XV. Bibliothecæ Patrum Lugdunensis p. 232. Hic est nominatissimus ille Goteschalcus, Ordinis Benedictini Monachus *Orbacensis* in diœcesi Svessionensi, qui ob acrius motas *de Prædestinatione* controversias condemnatus in Synodo Moguntina A. 848. & conventu Cariacensi A. 849. inclususque in Cœnobio Altivillarensi post viginti amplius annorum custodiam obiit circa Annum 870. Durius cum Goteschalco actum ab *Hincmaro* Remensi, a) *Rabano* Mauro, b) *Amolone* sive

a) Vide infra in HINCMARO. Bulæum historiæ Academiæ Parisiensis Tom. I. pag. 178. seq. Summarische Nachrichten von der Thomasischen Bibliothec T. I. p. 681. seq. 734. seq.

b) RABANUS Maurus Epistolis tribus, quarum duæ posteriores ab Ughello Tomo 3. Italiæ sacræ (editionis novæ pag. 592. 608.) tres a Sirmondo vulgatæ sunt Parisiis 1647. & Tomo secundo Sirmondi Operum, Parisiis & Venetiis junctim editorum pag. 1296. De AMOLONE dixi supra Tom. I. pag. 228. De *Scoto* dicturus sum in JOHANNE. De BERTRAMO

sive *Amalario* Lugdunensi, *Johanne Scoto*, cæterisque ejus adversariis, non obscure queritur *Florus* contra Johannem Scotum & *Remigius* Lugdunensis in libro Ecclesiæ Lugdunensis nomine scripto de tribus Epistolis, qui exstat Tomo XV. Bibliothecæ Patrum Lugdunensis pag. *666.* seq. *Prudentius* Tricassinus, *Ratramus* sive *Bertramus* Corbejensis &c. Neque ultra Augustini sententiam processisse c) Gothescalcum contendit Jacobus Usserius in Goteschalci & Prædestinatianæ controversiæ historia, post editionem Dublinensem 1631. 4. recusa Hanoviæ 1662. 8. Ad hujus calcem *duas* Gotte-

TRAMO & FLORO Goteschalcum excusantibus, similiter jam dictum Tom. 1. pag. 665. & Tom. 2. pag. 194. De PRUDENTIO, REMIGIOque suus erit dicendi locus.

c) Non plane Usserius hoc persvasit Vossio, cui librum suum dedicaverat. Vide Vossii Epist. 156. qua Usserio gratias agit, & Epist. 158. ad Gvilelmum Laudum, Episcopum Londinensem: nec non Grotii Epist. 292. Vossii historiæ Pelagianæ lib. 7. part. 4. Tom. 6. Operum pag. 812. seqq. Ad Usserii tamen accedunt sententiam præter Gilbertum Manguinum in vindiciis Prædestinationis & Gratiæ & sylloge scriptorum Sec. IX. de Prædestinatione & Gratia, Paris. 1650. 4. 2 Vol. & Cardinalis Norisius, cujus synopsis historiæ Gothescalcianæ prodiit Tom. 4. ejus Operum p. 681 -- 720. Veronæ 1732. fol.

Gotteſchalci *Confeſſiones* publicavit, unam breviorem, & alteram longiorem. In utraque Præſcientiam Divinam a Decreto Divino non patitur dividi: in utraque identidem ad Auguſtinum & FULGENTIUM d) Ruſpenſem provocat, & de ſententia ſua tam firmiter profitetur ſe eſſe perſvaſum, ut pag. 345. affirmet ſe, *ſi poſſet fieri, millies potius pro veritate optare occumbere, quam ſemel, (quod abſit) cuilibet ſecus loquenti, cedendo ſuccumbere.* Et pag. 353. *ab ipſa Veritate edoctum & gratis ab ea pieque ſatis afflatum, animatum, armatum, miſericorditerque ſimul ac mirabiliter adjutum & tutum, fretum & fultum, fideliter illi credere, fortiter tenere, veraciter patienterque defendere, & quemcunque contraria dogmatizare cognoſco, tanquam peſtem fugio & tanquam hæreticum abjicio.* Et pag. 354. ad DEUM ipſum provocat his verbis: *Atque utinam placeret Tibi cun-*

cti

d) Suſpicio eſt ab hoc Fulgentio, ad cujus libros tam fortiter provocat, Goteſchalco *Fulgentii* hæſiſſe cognomentum, licet alii dicant appellatum, quod ipſe præ aliis ingenio & litteris fulgere viſus eſſet. Vide Caveum in hiſtoria litteraria S. E. Caſparem Sagittarium introduct. in Hiſt. Eccleſ. Tom. 1. p. 970. ſq. De Fulgentii ſcriptis ad controverſias de Prædeſtinatione ſpectantibus dicere me memini Tom. 2. pag. 665. 669. 671.

ctipotentissime pariter ac clementissime Domine, ut sicut in Te credo & spero, dato mihi gratis posse, prout jamdudum dare dignatus es, & dare quotidie dignaris etiam velle: coram undique electa populorum Te timentium multitudine, præsenti etiam istius regni Principe e) *cum Pontificum & Sacerdotum, Monachorumque seu Canonicorum venerabili simul agmine, concederetur mihi, si secus hanc Catholicæ Fidei de Prædestinatione Tua veritatem nollent recipere, ut isto quo dicturus sum, favente Tua Gratia, id adprobarem, cernentibus cunctis, examine: ut videlicet* quatuor doliis f) uno post unum *positis, atque ferventi singillatim repletis* aqua, oleo *pingui &* pice, *& ad ultimum accenso copiosissimo* igne, *liceret mihi, invocato gloriosissimo Nomine Tuo, ad approbandam hanc fidem meam, immo Fidem Catholicam, in singula*

O 2 *la*

e) Carolo Calvo, Rege Galliæ.

f) Ad hunc locum respiciens Johannes Scotus Erigena cap. 3. de Prædestinatione pag. 123. ad Goteschalcum: *Inter illa, ut video dolia, quæ tibi præparari jubes, jam involutus suffocaris: merito quippe in oleo atque pice ardere debuisti, qui & lumen charitatis, & mysterium Prædestinationis perperam docere non timuisti.* Propter idem insolens promissum doliorum, acriter reprehenditur Goteschalcus ab Hincmaro Remensi lib. de non trina Deitate Tomo 1. pag. 433.

la transire: donec Te præveniente, comitante ac subsequente, dexteramque præbente ac clementer educente valerem sospes exire, quatenus in Ecclesia Tua tandem aliquando Catholicæ hinc Fidei claritas clauresceret, & falsitas evanesceret, Fidesque firmaretur, & perfidia vitaretur.

Post Usserium, *utramque* Goteschalci *Confessionem* exhibet Gilbertus Mangvinus g) Veterum Seculi IX. Scriptorum de Gratia & Prædestinatione Tom. 1. pag. 7-25. Apud eundem pag. 6. & parte 2. pag. 3. seq. fragmenta ex Goteschalci *libello de Prædestinatione* & Chartula *Professionis* A. 848. Rabano Mauro oblatæ, quæ servavit Hincmarus Remensis T. 1. Opp. p. 25. 26. 118. 149. 211. 224. 226. Apud eundem Mangvinum Tomo 2. pag. 54. editi sunt *Versus* XXVI. hexametri leonini ex Gothescalci *Epistola,* quam ex Germania scripsit *ad Ratramum*, Monachum Corbejensem, quos vulgaverat Sirmondus Tomo 1. Operum Hincmari pag. 555. Alios versus Anacreonticos ex prooemio ad eundem Ratramum producit Sirmondus ad Ennodii lib. V. Ep. 7. *Age quæso, perge, Clio* &c. Longe

g) Cætera quæ in utroque Mangvini Tomo exhibentur, notavit B. Thomas Ittigius libro de Bibliothecis & Catenis Patrum pag. 397. seq.

Longe plures editis *verſus* Gotheſcalci a viro neſcio quo docto in lucem proferendos jampridem ſperare juſſit Labbeus pag. 59. Biblioth. MSS. Ex *pitacio* Gotheſchalci *ad quendam Monachum* nonnulla profert idem Hincmarus pag. 304. 305. & ex *Epiſtola ad quendam ſuum complicem* pag. 226. *Epiſtola ad Ratramum* in Ludovici Cellotii hiſtoria Gotheſchalci, edita Pariſiis 1655. fol. p. 415. Schedulam Gotheſchalci, *quod trina Deitas dici poſſit*, exhibet idem Hincmarus Tomo 1. pag. 415 -- 418. atque integro deinceps libro de non trina Deitate, ſumſit ſibi oppugnandum. Ad Gotheſcalci ſubtiliores de *ratione qua beati viſuri ſimus DEUM*, quæſtiones reſpondet, Lupus Ferrarienſis Epiſtola trigeſima, cui etiam librum de tribus quæſtionibus vindicat Baluzius, quem alteri Lupo alii, alii Amalario maluerunt tribuere. De Gotheſchalci autem cauſa præter Uſſerium, Cellotium aliosque a me laudatos adiri etiam poſſunt Mabillonius præfat. ad Tom. 3. Annal. Benedictin. Sirmondus in hiſtoria Prædeſtinatiana & contra Sirmondum Gilbertus Mangvinus in hiſtorica & Chronica ſynopſi controverſiæ Gotheſchalcianæ, & diſſertat. hiſtorica & Chronica, in parte 1. Tomi ſecundi ſcriptorum Sec. IX. de Gratia &

Prædeſtinatione, & ex noſtratibus D. Paulus Rœberus diſſertatione de erroribus Gotheſchalci Sec. IX. damnatis, Witebergæ 1646. 4.

Ex Hiſtoria MSta de GOTHESCHALCI Novimonaſterienſis viſionibus A. 1190. excerpta edita ſunt ab illuſtri Leibnitio Tomo I. ſcriptorum Brunſvicenſinm p. 870 -- 875.

S. GODRICUS Eremita, ex Palæſtina redux, apud Finchale in Anglia vixit, de quo multa Matthæus Weſtmonaſt. & Paris ad A. 1170. quo illum ait ex hac luce tranſiiſſe, atque inter alia narrat edoctum eundem a Maria Virgine hoc Canticum: *Sancta Maria, CHriſti thalamus, Virginalis puritas, matris flos, dele mea crimina, regna in me, duc me ad felicitatem cum ſolo DEo.* Ab hoc Godrico ſcriptam *Vitam & viſionem* neſcio cujus *Orni* ad Simeonem Dunelmenſem Monachum memorat Pitſeus p. 240. ex Balei X. 55. qui eum Godricum presbyterum vocat, ab aliis teſtatus etiam Gervaſium appellari.

GODWINUS Severianæ ſive Sarisberienſis Eccleſiæ præcentor & Canonicus circa Annum 1272. cujus *librum Meditationum* ad Ranildam fœninam anachoretidem lau-

laudat Lelandus cap. 244. Huic librum *de tribus habitaculis*, Patricii Succeti exemplo scriptum addunt Baleus IV. 20. ac Pitseus pag. 354. *exhortationes* etiam *spiritales* ejus memorans, non alias videlicet quam quæ *sermonum* nomine veniunt apud Baleum.

GOLDSCHERUS sive GLOSCHERUS Monachus S. Matthiæ Trevirensis, Ord. Bened. ante An. 990. scripsit *vitam SS. Eucharii*, primi Treverorum Episcopi. *Valerii & Materni*, a) qui Apostolorum discipuli Christiana sacra in Germaniam intulisse primo jam sæculo dicuntur. Exstat in Actis Sanctor. T. 2. Januarii 29. p. 918 - - 922. cum Bollandi notis. Eidem Gloschero tribuit illustris Leibnitius *Gesta Archiepiscoporum Trevirensium* usque ad A. 1132. quæ edidit Tomo primo Accessionum Historicarum. Eorundem Gestorum continuationem ab Anno 1132. ad 1259. publicavit celeberrimus Eccardus T. 2. Corporis Historicorum medii ævi pag. 2197 - - 2238.

GOMBALDUS *de Vlugia*, sive *Vligia* Catalanus Ord. Præd. Cæsaraugustæ An. 1384. scripsit *Vitas Sanctorum* quas

a) Perperam *Martini* apud Possevinum.

Mediolani servari notat Jacobus Quetif Tom. 1. p. 687. & commentarium *in IV. libros Sententiarum.* Nec plura de eo Nicolaus Antonius Tom. 2. Biblioth. veteris Hispanæ p. 116. n. 333.

GOMESANUS Presbyter Pampelonensis cujus lucubrationem in Codice Regio 1183. evolvit Cangius, is ipse est cujus præfationem in librum S. Hildephonsi de perpetua Virginitate B. Mariæ, scriptam circa Annum 961. ex MS. Grandimontensi vulgavit Edmundus Martene Tom. 1. thesauri anecdotorum pag. 78. Idem Gomesanus in alio Codice dicitur Abbas Ildensis in finibus Pampiloniæ. Vide laudatum Antonium Tom. 1. Biblioth. veteris Hispanæ pag. 287. num. 285. 289. & Tom. 2. pag. 265. b. ubi notat vitam Hildephonsi præter rem huic Gomesano ab Arnoldo Wione & Anton. Possevino tribui.

GONDEBAUDUS circa Annum 501. *Leges* tulit *Burgundionibus*, de quo erudite nuper vir præclarus Joan. Daniel Schœpflinus in dissert. Historica a) de Burgundia cis- & trans-Jurana, Argentorat. 1731. 4.

GOMESIUS, *Gometius*, *Gomezius* Lusitanus, Theologus Ord. Minor. sæculo XV.

a) Memoires literair. de Trevoux 1733. p. 1112. sq.

XV. vergente ſcripſit *de unius cujusque ſcientiæ, ac præſertim de naturalis Philoſophiæ ſubjecto.* Hunc Gomeſium ſingulari elogio mactat Hermicus Cajadus apud Nicolaum Antonium Tom. 2. Biblioth. vet. Hiſpanæ p. 225.

Communi grator patriæ, quæ te quoque alumnum
Inter delicias gaudet habere ſuas.
Gramina dum terræ fuerint, dum ſydera cœlo,
Per te tolletur noſter ad aſtra Tagus.
Tu rerum cauſas noſti, tu myſtica ſacra,
Quæque ſub obſcura nube latere ſolent.
Occuluit natura nihil tibi. Tu potes ipſos
Sublimi haud dubie ſcandere mente polos.
Quid ſanctos referam mores, vitamque probatam?
Quid linguæ referam plectra Latina tuæ?
Nil mortale ſapis. Divinas cuncta Gometi:
Et citra cineres diceris eſſe DEus.

Omitto alios Gomeſios, de quibus idem Antonius p. 204. 224. Hiſpanice enim non Latine ſcriptis celebrantur.

GONDISALVUS, *Gundisalvus, Gonsalvus, Gonsalez,* Hispanus circa Annum 1400. auctor libri quem Nicolao cuidam Calabro dictavit, inscripsitque *Virginale*, errorum & hæresium damnati ab Inquisitoribus Arragonensibus.

GONDISALVUS *de Vallebona* Ord. Minor. Minister Generalis An. 1304. a Waddingo p. 147. scripsisse traditur tractatum *de præceptis eminentibus Regulæ* Franciscanorum, & *de Æquipollentibus*. Ac fortasse idem fuerit GONDISALVUS quem idem Waddingus ad JOANNIS Wallensis Franciscani qui An. 1300. traditur floruisse, Florilegium de Vita & dictis illustrium Philosophorum cap. 1. notat scripsisse *de divisione Philosophiæ*, & *de anima*: librosque *Aristotelis de Cælo* & *de anima*, ex Arabico in Latinum transtulisse.

GUNDISALVUS *Garzius de S. Maria*, Pauli A. 1415. Burgensis F. scriptor hist. Regum Aragonum, adhuc quod sciam ineditæ: a quo GUNDISALVUM, interpretem Historiæ Aragonensis a Gauberto Fabricio Cisterciensi scriptæ tanquam juniorem distinguit Nicolaus Antonius T. 2. Bibl. vet. Hispan. p. 161. 162.

GONDISALVUS *de Hinosa*, Joannis Diazii filius, Episcopus ab Anno 1313. ad 1319. Burgensis, scriptor *Abbreviationis* sive

five compendii Hiftoriarum Regum omnium Chriftianorum, laudatus ab eodem Antonio Tom. 2. p. 96. feq.

GONZO Abbas Florinenfis, in finibus agri Leodienfis, feculo XII. Scripfit *hiftoriam miraculorum Florinis factorum per reliquias S. Genulphi*, editam in Actis Sanctorum Tom. 2. Maji XI. pag. 648 -- 655. cum notis Henfchenii.

GUNDISALVUS *de Frias*, Hieronymianus Monachus fub extremum Seculi XV. Præter *Sermones*, *Epiftolas*, & *Philofophiam*, *Ethicam*, *Politicam*, *Oeconomicam*, fcripfit *in Canticum Salomonis*, & *Hiftoriam fundationis monafterii S. Hieronymi Granatenfis*. id. Tom. 2. pag. 225.

GORDIANUS, Senior Imperator, qui A. C. 236. feq. rebus præfuit, fcripferat *Antoniniados libros XXX.* de vita Imperatorum Antonini Pii & Marci Philofophi *verfibus difertiffimis* judice Julio Capitolino in Gordianis cap. 3.

GORDIANUS, Romanus incertum* an Siculus, cum Placido Magiftrum veneratus S. Benedictum, traditur diem obiiffe Syracufis An. 560. atque Imp. Juftiniani

* Vide Antonini Mongitoris Bibl. Siculam T. 1. pag. 261. & Profperi Mandofii Bibl. Romanam Tom. 1. p. 56.

niani jussu ** scripsisse *vitam & passionem* ejusdem *Placidi*, illiusque fratrum Victorini, Eutychii & aliorum, Messanæ in Sicilia a Manucha pirata An. 539. interfectorum, quæ exstat a PETRO *Diacono* ut videtur sive scripta, sive versa e Græco interpolatave apud Lipomannum T. V. Surium 5. Octobr. & Mabillonium Sec. 1. Benedictin. pag. 45. Sed & *Epistolas* ad S. Maurum, ad Vigilium Papam, ad Messalinum V. C. & ad Constantium, Abbatem Cassinensem excusas esse Venetiis A. 1513. cum Chronico Cassinensi, notavit Possevinus: & scriptum *de reædificatione Messanensis Monasterii* servari Cassini MS. quod incipit; *postquam perversi.* Sed Epistolas illas cum citat Nicolaus Alemannus ad Procopii Anecdota pag. 112. 122. 140. & 154. *pseudoGordianum* appellat.

GORDONUS Monachus Benedictinus S. Germani Paris. cujus *Commentarios in Evangelium S. Johannis* evoluisse se testatur Cangius MStos, in Biblioth. Sangermanensi Codice 90.

Nicolaus de GORRAM, sive GORRAIN, *Gorrant*, *Gorgant*, *Gorham*, *Gorranus*, non Anglus, nec Belga, sed Gallus, a loco natalitio in confinibus Cenomanensium

** Vide Vossium pag. 244. de Hist. Lat.

ſium & Aremoricorum nuncupatus, Ordinis Prædicatorum, Theologiæ Magiſter Pariſiis, ubi diu docuit & Conventui S. Jacobi Prior præfuit, obiitque An. 1295. Scripſit *Poſtillas*, ſive *Commentarios* in univerſos libros ſacræ Scripturæ, qui diſtincte recenſentur a Jacobo Qvetif Tomo 1. Bibliothecæ Dominicanorum, pag. 438. Plerique adhuc inediti. * Lucem tamen viderunt *in IV. Evangelia* Coloniæ 1472. Haganoæ 1502. Colon. 1537. Antwerpiæ 1617. duobus Voluminibus, Lugduni 1693. fol. Commentarii autem *in Epiſtolas Pauli*, qui prodiere ſub Gorrami nomine, Colon. 1478. Haganoæ 1502. Pariſ. 1521. Antwerp. 1617. Lugd. 1693. fol. atque incipiunt: *Ecce dedi te in lucem Gentium*, auctorem habent PETRUM Tarentaſium: Gorrani expoſito adhuc MSta latet in variis Bibliothecis. *In Epiſtolas Canonicas* quæ edita eſt ſub THOMÆ Aquinatis nomine, Gorrano debetur, cujus commentarius *in Acta Apoſtolorum, in Epiſtolas Canonicas & Apocalypſin* prodiit Antwerp. 1620. fol. *Sermones de tempore & ſanctis* Pariſ. 1509. 8. 1523. 8. & Antwerp. 1620. fol. *In libros ſententiarum* quæſtiones vel expoſitiones: Et *Diſtinctiones* ſecundum ordinem alphabeti, MSS. *Tabulam* quoque *decretorum* memorat Baleus VII. 22. & Pitſeus p. 571. Quem

* Oudin. Tom. 3. p. 1222. ſeq.

Quem *Nicolaum* GORRAUM Anglum Ord. Præd. An. 1350. a Gorhamo diversum inducit Cangius, nusquam alibi reperio.

M. Henrici GORRICHEN Conclusiones Quæstionum in Sententias Petri Lombardi, typis exscriptæ sunt Basileæ 1492.

GOSBERTI Epitome Prisciani, memorata Cangio, perinde ut illa quam adornavit Petrus Elias, qui commentariis etiam Priscianum illustravit, nunquam edita est quod sciam.

Ugolinus GOSIUS JCtus Bononiensis circa Annum 1286. a quo Gosiani.

GOSLARIENSE Chronicon citatur a Theodorico Engelhusio.

GOSLENUS sive JOSLENUS *de Vierzi*, Magister Parisiensis & ex Archidiacono Bituricensi, Episcopus ab Anno 1127. ad 1152. Suessionensis a) *tam seculari quam litterali scientia præditus* b) scripsit *in Symbolum & in Orationem Dominicam*. Utramque expositionem ex MS. Marchianensis Monasterii, superiore anno 1733. edidit Edmundus Martene tomo IX. monumentor. pag. 1101. & 1111 - - 1120.

GOSSELINUS sive GOSCELINUS, *Gotzelinus*, *Gotselinus*, *Gotcelinus*, Gallus Morinen-

a) Vide Sammarthanos Tom. 3. Galliæ Christianæ pag. 1050. Alius Goslenus Episcopus Matisconensis, defunctus An. 1026. id. pag. 679.

b) Gaufridus in hist. Concilii Remens. A. 1148.

Morinensis, Monachus Bertinianus Ord. Bened. de quo Guilel. Malmesburiensis lib. IV. Hist. Angl. p. 130. *Hic Monachus de S. Bertino cum Hermanno Episcopo Salesberiæ quondam (A. 1058.) in Angliam venerat, insignis litterarum & cantuum peritia. Is multo Episcopatus & Abbatias perlustrans tempore, præclaræ scientiæ multis locis monumenta dedit in laudibus Sanctorum post BEDAM secundus.* Musicæ *porro palmam post OSBERNUM adeptus. Denique innumeras* Sanctorum *recentium* Vitas *stylo extulit, veterum vel amissas vel informiter editas comtius renovavit. Hujus quoque* translationis (S. Augustini, Anglorum Apostoli) *seriem ita expolivit, ut eam præsentibus monstrasse digito, futurorumque videatur subjecisse oculo. Felix lingua, quæ tot Sanctis servierit: felix pectus, quod tot* vocales melodias *emiserit, præsertim cum in ejus conversatione certaret honestas doctrinæ.*

Se Monachum fuisse S. Augustini Cantuariensis, Gotselinus in utraque Præfatione ad Vitam S. Augustini testatur. Scripsit enim duplicem historiam de ejusdem Vita. *Fecimus* (inquit in præfat. ad hist. maj.) *de eadem materia duos Codices, Majorem & Minorem.* Majorem edidit R. P. Johannes Mabillonius in Actis Benedictin. Sæc. I. p. 499.

ad-

addito etiam libro ejusdem majore *de Miraculis S. Augustini*, ibid. pag. 535. Historia Minor *de Vitâ*, & alia Minor *de Miraculis S. Augustini*, in Bibliothecæ Lambethanæ Codice, Gotselino inscriptæ reperiuntur. Ex hoc, * *Vitam Minorem* capitibus XLII. distinctam descripsimus, & typis evulgari curavimus; ** ne primo apud Anglos fidei Christianæ prædicatori sua apud Anglos laus deesset; quamvis perpauca de illo Gotselinus noverit, quæ non antea Beda scripserit. Longe amplior est *Historia Major*; quæ tamen, si fabulas & inanes verborum phaleras demas, nil *Historiæ Minori* intactum habet. *Minorem* antea ediderat Dacherius in Appendice ad Lanfranci Opera *Paris*. 1648. pag. 57. sed Authoris nomine & integro 36. capitulo destitutam. Plurima Gotselini opera in Codice perantiquo & pereleganti Cottoniano *Vespasian. B.* 20. exstant isthoc ordine:

Historia Minor de Vita S. Augustini Cantuar. Archiepiscopi.

Historia Minor de Miraculis S. Augustini.

Historia

* Verba sunt H. Warthoni præf. ad Tom. 2. Angliæ sacræ pag. VII.

** Tom. 2. Angliæ S. p. 51 - - 71.

Historia Major de Vita S. Augustini.

Historia Major de Miraculis S. Augustini.

Sermo in Festivitate S. Augustini. Incipit: *Præclara diei præsentis solennitas.*

Libri II. ad Anselmum, de Translatione S. Augustini, anno 1091. 6. Septembr. facta. Hos Sæculo sexto Benedictino in lucem proferre Cl. Mabillonius spopondit, protulitque. His libris subjungitur serie continua *Vita S. Letardi.*

Vita S. Mildredæ,

Translatio S. Mildredæ, & Institutio Monasterii ejusdem.

Vitæ SS. Laurentii, Melliti, Justi, Honorii, Deusdedit & Theodori, Archiepiscoporum Cantuariensium. In his quicquid historicum est, ex Beda totidem fere verbis desumptum est, ampliatis duntaxat magnifice Bedæ sententiis, & miraculis multis in singularum fine appositis. In Vita S. Laurentii Author longa digressione facta fidem sui temporis miraculis conciliare nititur.

Vita Adriani, Abbatis S. Augustini, quem anno 708. obiisse refert.

Historia de Translatione ejusdem, tempore Wilhelmi Regis facta.

Libellus contra inanes S. Mildredæ Usurpatores, probans corpus ejus non in Parochia S. Gregorii Cantuar. in Ecclesia

nomine Miltrudis nuncupata, ſed in Cœnobio S. Auguſtini (ad quod ab Ælfſtano Abbate translatum eſt tempore Canuti Regis) adſervari.

Hactenus Codex Cottonianus. Præter hæc a Gotſelino ſcripta memorat Baleus *Vitas SS. Swithuni, Grimbaldi, Erkenwaldi, Eadgithæ,* * *Milburgæ, Withburgæ* † *& Ivonis, & de translatione Ivonis Hiſtoriam.* Porro vetuſtum Catalogum Sanctorum in Anglia ſepultorum Saxonice ſcriptum Latine convertiſſe dicitur ac Uſſerio a). Verſionis plurima exemplaria in Bibliothecis Anglicis reperiuntur. Ejusdem *Chronicam* laudat Wilhelmus Thorn in Hiſt. Abbatum S. Auguſtini p. 1783. Nec de alio intelligenda eſſe arbitror, quæ antiquum Eccleſiæ Elienſis Regiſtrum habet cap. 10. *Tempore Symeonis Abbatis* (Elienſis, qui ab anno 1082. ad 1094. præſedit) *interrerat inter Monachos quidam Gocelinus nomine, diſertiſſimus, undique per Angliam* b) *Vitas, miracula & geſta Sanctorum, Sanctarumque in Hiſtoriis in Proſis dictando mutavit. Hic ſcripſit Proſam S. Etheldredæ;*

* *Eadgathæ* Virginis, apud Arnoldum Wion. T. 1. ligni Vitæ p. 421.

† Lege *Wereburgæ.*

a) Antiq. Brit. c. 2. p. 15.

b) Ut apud Græcos Simeon Metaphraſtes.

dæ; cujus initium est, CHristo Regi sit gloria. Obitum illius, Obituarium S. Augustini Cantuar. sic commemorat: *Idibus Maji obiit Gozelinus, Monachus & Sacerdos.*

De scripta a Gozelino *vita S. Guthlaci* Presbyteri & circa Annum 740. anachoretæ in Croylandia, vide Acta Sanctor. Tom. 2. April. XI. pag. 37. *Vita Swithuni* Wintoniensis Episcopi An. 862. defuncti apud Surium 2. Jul. & in Actis Sanctor. Tom. 1. Jul. pag. 327. *Vitam S. Wereburgæ* Virginis, filiæ Regis Merciorum Sec. VIII. edidit ex Cambdeni Codice Bollandus Tom. 1. Februar. p. 386. & *Vitam Yvonis* Episcopi Persæ sæculo VII. Henschenius Tom. 2. Junii X. p. 289.

Liber Confortatorius MS. fuit in Biblioth. Menarsiana An. 1720 distracta Hagæ Comitis, pag. 158.

De GOSVINO, Monacho Cisterciensi, Albericus ad Annum 1204. pag. 431. *Domnum* Goswinum *primo Claraevallis, & postea Cheneinon* * *Monachum, usque ad hunc annum vixisse percepimus, qui scripsit* miracula & Visiones, *de quibus quasdam in superioribus annotavimus.* ut pag. 406. de Ascelina Virgine: *Hæc in vita sua & post, multa*

* al. Chiminon.

multa fecit, ut ſcribit Dominus Goſwinus, miracula.

Alius GOSWINUS *Boſſutius*, Monachus & Cantor Villarienſis in Brabantia, itidem Ordinis Ciſtercienſis,, qui *libris duobus* ſcripſit *Vitam Arnulphi converſi*, qui An. 1228. obiit. Exſtat in Actis Sanctorum Tom. V. Junii 30. pag. 608 -- 631. cum notis Danielis Papebrochii. Scripſit etiam vitam *S. Abundi*, Monachi Villarienſis, Confeſſoris.

GOSWINUS, Canonicus Moguntinus, qui circa Annum 1072. ſcripſit *Vitam Martyris S. Albani* Moguntini editam a Caniſio Tomo V. Antiquarum Lectionum parte 2. pag. 648. (editionis novæ Tomo 4. pag. 157.) Vide Acta Sanctorum Tom. 4. Junii XXI. pag. 88. ubi Goſwini præfationes, una ad Sigefridum, Archiepiſcopum Moguntinum, altera ad Bardonem, Abbatem S. Albani.

GOSVINUS *de Beka*, ſive *Becanus*, poſt ſeculi XV. initia, Carthuſianus, ex Profeſſo domus Vallis regalis prope Gandavum, Prior domus S. Trinitatis prope Divionem in Burgundia, Juris utriusque Doctor, de quo Arnoldus Boſtius de viris illuſtribus Carthuſianis cap. 19. ubi præter Sermones & Epiſtolas etiam alia ſcripſiſſe ait ad ſcientiæ Juris Canonici Theologi-

ologicæque ſapientiæ illuſtrationem faciencia.

GOSWINUS de HEX ſive HEXIUS, Brabantus, Carmelita Uliſſigenſis a) in Zelandia, Doctor Pariſienſis, Suffraganeus Ultrajectinus, & Epiſcopus Hierapolitanus, ſcripſit:

De mode prædicandi lib. 1.

De copia exemplorum.

Sermones de Tempore & Sanctis.

Quadrageſimale.

De decem præceptis, lib. 1

Quæſtiones de virtutibus Theologicis & Cardinalibus MS. Uliſſingæ apud Carmelitas.

Commentarium in I. & II. Sententiarum. MS. Brugis in Carthuſia.

Directorium perturbatæ Conſcientiæ. MS. Gandavi apud Carthuſianos. Obiit An. 1475. vide Trithemium in Bibliotheca Carmelit. & Sweertium Athen. Belg. pag. 294. Valerium Andream pag. 297. ſeq.

S. GOTHARDUS, ſupra pag. 194. GODEHARDUS.

GOTHESCHALCUS, ſupra, GODTSCHALCUS.

a) Perperam *Ulyſſinenſis*, apud Alegrium pag. 361. paradiſ. Carmelitici decoris.

Anonymi Chronologia & series Regum GOTHORUM ab Attanarico usque ad Caroli Martelli, Francorum Principis, tempora, apud Andream du Chesne Tomo I. scriptorum de rebus Francorum pag. 818 — 820.

De *Bonav. Vulcanii*, *Friderici Lindenbrogii* & *Hugonis Grotii* collectionibus scriptorum de rebus Gothorum, Vandalorum & Langobardorum dicere me memini in Bibliotheca Latina lib. III. cap. 17.

GOTSELINUS, *Gotzelinus*, supra, GOSSELINUS.

GOTTULFUS, sive GUTOLFUS circa Annum 1270. carmine hexametro scripsit *vitam S. Bernhardi* Claraevallensis, MS. in Monasterio Cremisanensi Ordinis Benedictini in Austria. Incipit: *O Tu Titani croceam qui cedere mane praecipis auroram.*

Anonymus GOTWICENSIS circa Annum 1130. scripsit *Vitam B. Altmanni*, Episcopi Passaviensis, vulgatam a V. C. Hieronymo Pez Tomo I. scriptorum de rebus Austriacis pag. 111. seq.

Chronicon GOTWICENSE, *seu Annales, liberi & exempti monasterii Gotwicensis, Ordinis S. Benedicti inferioris Austriae, faciem Austriae antiquae & mediae usque ad nostra tem-*

tempora, deinde ejusdem monasterii fundationem, progressum, statumque hodiernum, exbibens, ex codicibus antiquis, membranis & instrumentis, tum domesticis, tum extraneis depromtum: Pro quorum faciliori intellectu Tomus prodromus *de codicibus antiquis manuscriptis, de Imperatorum ac Regum Germaniæ diplomatibus, de eorundem palatiis, villis & curtibus regiis, atque de Germaniæ medii ævi pagis, præmittitur, & ea, quæ Cæsareorum Regiorumque Germaniæ diplomatum antiquitatem, materiam, stylum, scripturam, monogrammata, sigilla, subscriptiones, notasque chronologicas, atque ad palatiorum & villarum regiarum, pagorumque Germaniæ mediæ situm pertinent, explicantur, &, adjectis speciminibus, tabulisque XLII, æri incisis, illustrantur. Tomus I. Typis Monasterii Tegernseensis O. S. Benedicti* 1732. fol. maj. Hic titulus integer Tomi primi operis luculenti atque egregii, quod post Mabillonii, Papebrochii & Hickesii labores facem rei diplomaticæ accendit splendidissimam, & historiæ ac Geographiæ German. medii ævi insignissimum lumen præfert præferetque. Hunc primum excipiet alter tomus,* qui

* Vide præf. p. XXV. sq. Acta Erud. A. 1734. pag. 111. Nützliche und auserlesene Arbeiten der Gelehrten im Reich, drittes Stück pag. 195. seq.

qui redivivam veluti repræsentabit *antiquam* & *mediam Austriam*, una cum terminis & limitibus, quibus Styriam versus, reliquasque confines provincias, circumscripta est, addetque vetus fragmentum *Hier. Megiseri*, itemq; *Chartam Geographicam Marchiæ Orientalis* sive *Austriæ medii ævi*; hinc originem omnemque statum *Monasterii Gotwicensis*, neque minus vitam *Altmanni*, conditoris & fundatoris, & *Chartam Geographicam Bajoariæ*, sive *Noricorum Ducatus*, una cum *Marchiis Septentrionalibus supra Anesum & Athesin*; pariterque *Ducatum Alemannorum*, ære expressum proferet; subjicietque his *Abbatum Gotwicensium* Historiam; illisque omnibus intexet *Historiam Austriæ*, qua parte ea obscurior adhuc & involutior extat.

Tertius tandem *Tomus Probationes*, h. e. Bullas Pontificias, Imperatorum ac Regum Diplomata, aliorumque chartas, ac vetera documenta, plusquam mille trecenta, complectetur. *Mantissæ* loco, *Sigillorum* ἔκγραφα, ad septingenta, summa fide in æs incisa, ad artem *Heraldicam Germaniæ* illustrandam proferentur. Constituerat quidem Autor etiam nunc ad antiqua *linguæ Theodiscæ* monumenta studium suum convertere, ad recludendas linguæ Germanicæ origines, ejusque

que cum Sueco-Gothica, Anglo-Saxonica, Runica, & Francica antiqua, aliisque, affinitatem demonſtrandam, eumque in finem plura diverſorum Seculorum *Gloſſaria Theodiſca*, aliaque monumenta, congeſſerat, verum, cum hæc tractatio uberior eſſet, quam ut nunc expediri poſſet, eam eo usque differet, dum ſimul *Nummophylacium Gotwicenſe*, & in eo *Nummos a Carolo M.* ac ſequentibus Regibus & Imperatoribus usque ad præſentem *Carolum VI.* cuſos, typis committet. Sed & in Præfatione ſpem facit Auctor, fore, ut Codicem *Traditionum Laurisheimenſium*, ex antiquiſſimo avtographo Moguntino deſcriptum, adjuncto *Chronico Laurisheimenſi*, a *Freheriano* multis in locis diverſo, evulget. Debet hoc opus incomparabile Germania ac debebit illuſtriſſimo Abbati Gotwicenſi *Godfrido Beſſelio*, cujus propinqvus, Joannes Fridericus Beſſelius A. 1667. Eginhardum de Vita Caroli M. notis eruditis illuſtratum publicavit. Hujus Eginhardi eadem patria Buchenia, opidum pagi Wingartheibenſis b) quod laudatiſſimum Abbatem in lucem edidit An. 1672. 5. Septembris.

b) Vide Chronicon Gotwicenſe Tom. I. pag. 857.

GOUDEFRIDI *de Fontibus*, Theologi tractatus Quodlibeticos evolvit Cangius in Biblioth. Sancti Germani de Pratis, Codice 628.

GOZBERTI Abbatis Tegernseensis circa Annum 1000. *Epistolas* breves *quatuor* vulgavit Mabillonius Tom. 4. Analect. pag. 347. seq. (edit. novæ pag. 434. seq.)

GOTZWICI venerabilis Magistri & Doctoris *Collectæ* sermonum super Epistolas & Evangelia per circulum anni, MSS. in Bibliotheca Petrini templi hujus Urbis. Vide B. Nic. Staphorstii historiam Ecclesiæ Hamb. diplomaticam T. 3. p. 348.

GOZECENSE Chronicon, supra CONRADUS Lauterbergensis, T. 1. p. 1167.

GOZECHINI Saholastici, qui relicto Leodiensis Cathedræ Magisterio Moguntiam concesserat, *Epistola ad Valcherium* itidem Scholasticum, suum ex discipulo successorem, cujus expostulationi respondens circa An. 1060. deplorat mala sui temporis, atque in BERENGARIUM invehitur. *Vide si placet, quam sanæ doctrinæ, quam salubris disciplinæ Theologi de Turonensi emergant Academia, cui præsidet ille Apostolus Satanæ* Berengarius. *Vide, inquam, quam pestilentes, imo letiferi scorpiones & reguli de cavernis erumpant totius nostri temporis Babyloniæ: qui hæresiarchæ sui musto ebrii & veneno delibuti,*

bati, de sacrilegis sacrilegas introducunt novitates quæstionum, ad nihil utiles nisi ad subversionem audientium: quorum sermo ut cancer serpit, quia scientia quæ inflat, non ædificat sed subvertit. Edidit hanc prolixiorem Epistolam Mabillonius Tom. IV. Analector. pag. 360. (editionis novæ p. 437.) qui Valcherium illum, ad quem scripta est, dubitat eundem ne habeat cum WALTERO *Burgundione*, de quo Adelmannus in rhythmis alphabeticis de viris illustribus sui temporis pag, 382.

O & te dira peremit æmulorum factio
Postquam missus es Europam perflagranti studio
Scholas multas expilasti, a) *Waltere Burgundio.*
Proh si nunquam revertisses ad fines Allobrogum!
Qanta nunc auctoritate decorares Latium!
Docens quicquid revexisti ab hortis Hesperidum.

GOZWINI Abbatis in Belgio Aquicinctensis Ord. Bened. An. 1166. defuncti b) *Vita* scripta septennio post a duobus Monachis ejusdem Cœnobii, edita a *Richar-*

a) h. e. ex illarum doctrina profecisti.
b) Vide Pagium ad An. 1166. n. 24.

Richardo Gibbono S. I. Duaci 1620. 4. cum notis. Hic Gozwinus, cum Parisiis studiorum causa versaretur, ita visus est in Dialectica profecisse, ut ab æqualibus suis electus esset dignus *Petro Abælardo* adversarius, nisi Magister Joslinus, postea Episcopus Suessionensis satius judicasset eum ab hac arena continere.

Matthæus GRABON, sive GRABEEN, Ordinis Prædicatorum, Saxo, tempore Concilii Constantiensis vulgavit *Conclusiones contra devotarias extra Conjugationem approbatam viventes*. M. S. memorat Sanderus parte 2. p. 194. Censura notatæ sunt a PETRO *de Alliaco* & *Joanne* GERSONE. Vide Hermanni ab Hardt Concilium Constantiense Tomo 3. pag. 107. Johannis Gersonis Opera Tomo 1. pag. 467. 470. Natalem Alex. Tomo VIII. Histor. Eccles. pag. 98. seq. & Jacobum Quetif Tomo 1. Bibliothecæ Dominicanorum pag. 759. seq.

GRATIANUS de Clusio, * Tusciæ civitate, Monachus S. Felicis Bononiensis, Ordinis S. Benedicti, A. C. 1151, tempore Eugenii III. Papæ in illo monasterio ab-

* Circa idem tempus Petrus Lombardus Novariensis, Petrus Comestor Gallus Trecensis: & falluntur qui fratres eos germanos fuisse ajunt. Vide Pagium ad A. C. 1164. n. 19. & de Gratiano adde ad A. 1151. n. 10.

absolvit opus jam ab Anno 1127. cœptum, quod Innocentius III. *corpus Decretorum* vocat, auctor ipse *Concordantiam discordantium Canonum* inscripsit. Dividitur illud in *Distinctiones* 101. (quarum singulæ suis iterum distinguuntur capitulis) & *Causas* 36. (quæ suis iterum *quæstionibus*, quæstiones capitulis subdividuntur) & tractationem *de Consecratione*, quinque distinctionibus absolutam. In causa XXXIII amplus *de pœnitentia* tractatus occurrit, septem absolutus distinctionibus. Privatis auspiciis hoc opus est compositum a Gratiano, Burchardi, Anselmi atque Ivonis collectionibus strenue uso, quorum omnium luminibus obstruxit, atque ut notat Pancirollus, *tantæ postea auctoritatis fuit, ut vulgo* Magister *vocatus, maximum in decidendis causis pondus habuerit, etsi velut privati hominis ejus dicta vim legis non obtinent.* Confer quæ in ejus laudem & apologiam *Joan. Chifletius* de Juris utriusque Architectis, cap. quinto, Antw. 1651. 4. & Tom. 1. thesauri Juris Everh. Othonis pag. 186. sq. Quam sæpius errasse Gratianum multi jam notarunt, vel dum Burchardi & aliorum errores sequitur, vel dum ipse non accurate lecta excerpit, vel dum inter-

pre-

pretibus errantibus præbet aurem, ipse ne summos quidem Græcæ linguæ apices callens, ut monuit Baluzius ad Anton. Augustinum de emendatione Gratiani, p. 536. Neque a Papis neque ullo Concilio generali comprobatam omnino ejus sylllogen notat Richard. Simon T. 1. Censuræ Bibl. Eccles. Dupin. pag. 602. Quanquam vero Papæ Romani auctoritatem, Epistolis decretalibus obsequens, super omnia effert maxime, atque Pontificiis dogmatibus suffragatur: Vide *Joan. Pauli Windeckii* Theologiam JCtorum, Colon. 1604. 4. nihilominus multa ipsi exciderunt, quæ Pontificis asseclæ ab illo dicta nollent, & quorum partem collectam videre licet in Anonymi kurtzem Auszug aus den Päbstlichen Rechten, 1530. 4. confer Avtographa Lutheri T. 1. p. 269. 282. & in D. *Joan. Henr. Feustkingii* præsidiis Veritatis ex Jure Canonico, Witeb. 1711. 4. D. *Joan. Christoph. Pfaffii* dogmatibus Protestantium ex Jure Canonico comprobatis, Tubing. 1712. & 1722. 4to in *Samueli Stryckii* præsidio Religionis Evangelicæ ex jure Canonico in terris Protestantium, Francofurti & Lipsiæ, sine anni nota 4. &c. D. *Andreæ Daniel. Habichorsti* de conjugio Clericorum ex jure Canonico. Rostoch.

stoch. 1698. 4to. Vide sis etiam *Joan. Colneri* jus Canonicum Orthodoxum, ad calcem Chronologiæ Papatus, 8. *Andreæ Osiandri* Papam non Papam, Francof. 1600. 8vo. *Joannis Arndii* refutationem Papatus ex Jure Canonico: *Joannis Hay* Gratianum anti-Jesuitam 166. 167. D. *Joh. Gerhardum* tom. 1. Confess. Cathol. pag. 730. seq. Asylum innocentiæ Quesnellianæ in jure Canonico inventum, auctore M. *Greissio*, Ecclesiaste Wirtenberg. Francof. 1718. 4.

Huic Gratiani collectioni *Cotta Palea* ejus discipulus dicitur aliquot addidisse capita, quæ in antiquioribus MSS. non leguntur. His *Paleæ* nomen est adscriptum, quod alii putant esse παλαιὸν, pro veteri interprete, alii paleam, velut levioris rem momenti, minus bene utrique.

Prima Gratiani editio Argentinensis, charta maxima, An. 1471. fol. per Henricum Eggestein, memoratur Joanni Caillio in historia typographiæ, Gallice edita Paris. 1689. 4. pag. 19. atque inde Michaëli Maittaire in Annalibus typograph. T. 1 p. 92. qui p. 94. etiam affert Auctoritates Decretorum per Joannem Caldrini, ex editione Coloniensi An. 1471. fol. apud Petrum de Olpe.

Balu-

Baluzius pro prima habuit Moguntinam, in cujus calce leguntur hæc verba: *Anno incarnationis Dominicæ M CCCC LXXII. Idibus Augustis Sanctissimo in CHristo Patre ac Domino* Sixto *Papa* quarto *Pontifice Maximo Illustrissimo, Nobilissimo domus Austriæ* Friderico *Romanorum Rege Gloriosissimo rerum Dominis: Nobili nec non generoso* Adolpho de Nassau *archiepiscopatum gerente Moguntinensem, in nobili urbe* Moguncia, *quæ nostros apud majores aurea dicta, quam Divina etiam clementia dono gratuito præ cæteris terrarum nationibus arte impressoria dignata est illustrare, hoc præsens* Gratiani Decretum *suis cum rubricis, non atramentali penna cannave, sed arte quadam ingeniosa imprimendi, cunctipotente adspiranti Deo*, Petrus Schoiffer de Gernsserheym *suis consignando scutis feliciter consummavit.* Scutum sive insigne sequitur duplex, in quorum altero crux S. Andreæ cum quatuor fastigiis ansatis cuspidatisque, in altero figura Græcum lambda majusculum referens inter tres stellas.

Hanc insecutæ sunt Venetæ 1474. & 1479. fol. cum præfatione Petri Albignani Trecii & 1480. 4. per Adamum de Rotwil. & cum glossa, Venet. 1478. & 1486. fol. & 1493. fol. Basil. 1476. fol. cum

cum glossis. Paris. 1500. 4. 1508. 1517. 8. 1522. 1528. 4.

Gratiani decretum emendatum & notis auctum a Paulo Constabili Ord. Præd. jussu Gregorii XIII. Venet. 1584. 8. &c.

GRATIANUS Florentinus, Augustinianus circa Annum 1380. cujus Lectiones Theologicæ memorantur & Quæstiones super libros Sententiarum. Vide Julii Nigri historiam scriptorum Florentinor. pag. 315.

GREGORIUS I. *Sancti, Magnique*, nomen inter Pontifices promeritus, Papa ab Anno Christi 590. ad 604. 12. Martii. Monachus Benedictinus fuisse traditur a Joanne Diacono, pro qua sententia pugnant singularibus scriptis Octavius Cajetanus, Siculus A. 1610. & 1620. Constantinus Belotus, An. 1613. & Salisburg. 1620. 4. Matthæus Lauretus diss. ad calcem Chronici Cassinensis quod auctore Leone Ostiensi habemus: Mabillonius Tom. 2. Analect p. 145. sq. (edit. novæ p. 499.) Contra contendunt Baronius ad An. 581. num. 9. seq. atque Antonius Gallonius de Monachatu Gregorii M. Rom. 1604. 4. aliique.

De vita hujus Pontificis consuli possunt PAULUS *Warnefridus* Monachus Casinensis, obvius apud Mabillonium tomo primo annalium Benedictinor. &

in tomo quarto operum Gregorii edit. Benedictinor. qui observant etiam vitam Gregorii quæ sub BEDÆ exstat nomine in Codice Mertonensi, nullam aliam esse quam illam a Paulo scriptam.

JOANNES *Monachus* Casinensis, postea *Diaconus* Romanus, libris quatuor apud Surium 12. Martii, & in Actis Sanctorum T. 2. Martii, pag. 137 - - 211.

ANONYMUS apud Canisium Tom. 6. lect. antiqu. p. 461. (edit. novæ Tom. 2. parte 3. pag. 256.) incip. *Gregorius genere Romanus, arte Philosophus.* Alium ANONYMUM sed synchronum Gregorii dare se professus exhibet Bollandus Tom. 2. Act. Sanctor. Martii p. 130 - - 136. Incipit: *Gregorius urbe Romana, Patre Gordiano.* Quæ etiam obvia in antiquis Gregorii editionibus, ut in Basileensi A. 1551. aliisque, una cum iis quæ de Gregorio scripsere *Joan. Stella* Sacerdos Venetus, *Platina*, & in historia universali *Joannes Laziardus* Cælestinus.

PETRUS *Diaconus*, cujus utpote longe junioris narrationem in Vaticana MS. nulla fide dignam esse notat Nic. Comnenus Papadopoli pag. 40. prænotionum Mystagogicarum. De Petro, Gregorii M. Diacono, cui narratio illa est supposita, vide Acta Sanctor. Tom. 2. Martii pag. 211.

An-

Antoninus Florentinus summæ Histor. parte II. tit. XII. cap. 3. Tom. 2. pag. 216 - - 252.

Acta *Græce* lecta Photio Cod. 252. & hæc an alia MSta in Vaticana, & Latine ex Francisci Zini versione in Aloysii Lipomanni Tomo VII. & in quibusdam Gregorii editionibus sub falso Simeonis Metaphrastæ nomine, cum Martium Simeon ne quidem videatur attigisse.

E recentioribus:

Lud. Maimburgius Gallice libris IV. Paris. 4. & Amst. 1686. 12. Acta Erud. 1686. p. 343. Nouvelles de la Rep. des lettres p. 193.

Dionysius Sammarthanus Benedictinus, itidem Gallice, libris IV. Rothomagi 1697. 4. & Latine in tomo quarto novæ editionis operum. Confer Acta Erud. 1706. p. 393. seq. Journal des Savans 1698. p. 123. Hist. des ouvrages des Sav. 1699. pag. 99. seq.

Petrus Bælius in Lexico historico.

Theodori Petreii Campensis, Carthusiani Confessio Gregoriana sive de Gregorii M. doctrina. Colon. 1597. 1605. 8.

Petrus Molinæus, pater, Theologus Sedanensis, libro Gallice edito de vita & religione Leonis I. & Gregorii I. quod

Romanis dogmatibus hodiernis multis contraria senserint. Sedani 1650. 12.

Casimiri Oudini dissertatio de vita, indole, doctrina & scriptis genuinis ac spuriis S. Gregorii Magni. Tom. 1. Commentarii de S. E. pag. 1493. seq.

M. Joannis Petri Stute, Susatensis, Gregorius Magnus Papa, Lutheranus Lipsf. 1715. 4.

Angeli Angeli, Feltrensis exemplar virtutis, Ecclesiasticis considerandum in Gregorio Magno. Italice. Venet. 1679. p. 145. Diarium eruditorum Romanum A. 1679.

De scriptoribus qui excerptas ex Gregorii scriptis vel locorum Biblicorum expositiones, vel Theologicas & Morales doctrinas singulari studio & pecularibus operibus tradidere, vide supra in ALULFO, T. 1. p. 204. in BRUNONE pag. 792. in *Jacobo* FOLQUIERIO Tom. 2. pag. 528. seq. & quæ infra in GVARNERO Parisiensi & PATERIO Gregorii discipulo; & TAIONE sum dicturus. E recentioribus *Jacobus Hommey* præteriri non debet, cujus milleloquium Morale Gregorianum * exemplo milleloquii Augustiniani quod Augustinus Triumphus de Ancona, & Bartholomæus de Urbino composuit: & Ambrosiani ab eodem Bartholomæo conditi, di-

* Acta Erud. 1683. pag. 371.

digeſtum editumque eſt Lugduni 1683. fol.

Omitto alios a Lud. Jacobo a S. Carolo in Biblioth. Pontificia pag. 80. & 85. ſeq. memoratos

S. Gregorii parentumque ejus Gordiani & Silviæ imagines cum commentario *Angeli Roccæ* & de tabulis donariorum marmoreis a B. Gregorio SS. Apoſtolis Petro & Paulo dicatis. Rom. 1597. fol. & in edit. Operum Gregorii Pariſ. 1640.

Flores Gregorii M. ex ejus operibus ſelecti ab *Huberto Scutteputæo* Canonico Regulari, ſeparatim forma minore, & in editione operum Gregorii Gillotiana.

Adalbero Epiſcopus Laudunenſis carmine ad Robertum II. Regem Francorum:

Præſul & ille ſacer loquitur GREGORIUS, inde
Job magnæ ſcrutans fidei moralia Regis,
Idem ſermonem complens explanat aperte,
Hic & Ezechielis ſuper his in fine patenter
Hoc apices ipſo quos Gallia dante recepit.

Neſcio unde acceperit Antoninus Florentinus parte 4. Summæ Confeſſionariorum tit. 11. cap. 4. quod tradit Gre-

gorium omnia ſcripta quæ potuerit conſequi *T. Livii*, comburi feciſſe, quod in illis multa de ſuperſtitione Idolorum traderentur. Sed & Gregorii lucubrationes poſt ejus mortem combuſtas a Romanis ſcribit Sigebertus cap. 41. de S. E. addens omnia prorſus opera ejus flammis tradenda fuiſſe, niſi Petrus Diaconus ab hoc Conſilio maleferiatos removiſſet. Gregorius ipſe de ſe lib. IX. Epiſt. 68. ad Euſebium Theſſalonicenſem Epiſcopum, ubi queritur Andream Monachum inter diverſa mala aliquos etiam ſermones (Græce ut videtur) ſcripſiſſe atque eos ex Gregorii nomine titulaſſe: *Nos*, inquit, *nec Græcum novimus, nec aliquod opus Græce aliquando conſcripſimus.* Latine certe plurima ſcripſit, quæ ætatem etiam tulere.

Editiones Operum Gregorii M.

Pariſina Bertholdi Rembolti. 1518. fol. apud Joan. Parvum.

Rotomagenſis 1521.

Pariſinæ 1523. 1533.

Lugdunenſis 1539. 1540. aucta Commentario in 1. Samuelis.

Pariſina 1542.

Baſilieenſes 1551. & 1564. apud Frobenium, cura *Huldrici Coccii*, quam recenſet Oudinus T. 1. p. 1548.

Raci-

Parisienses *Joan. Gillotii* Campani, Paris. 1571. & 1586.

Veneta 1571. 4. duobus Volum. & 1583.

Antwerpiensis 1572.

Romana inchoata An. 1588. auspiciis Sixti V. curante *Petro Tussinianensi*, Episcopo Venusino, prioribus accuratior, absoluta tomis sex, A. 1593. de qua Possevinus in apparatu Tom. 1. pag. 661. Hæc repetita variis locis ut Romæ 1613. 8. quinque Volum. & Duaci 1615. fol. Antwerp. 1615. Parisiis 1605. & 1640. quam recenset Labbeus Tom. 2. S. E. pag. 390 seq. Oudinus Tom. 1. p. 1548. seq.

Parisiensis 1675. opera *Petri Gussanvillæi*, Presbyteri, tribus Volum. cum notis in Dialogos & Epistolas, vindiciisque Dialogorum. Vide Diarium eruditorum Romanum An. 1675. pag. 137. & Oudinum Tom. 1. p. 1496. seq.

Parisiensis *Benedictinorum*, singulari studio *Dionysii Sammarthani*, Paris. 1705. fol tribus Vol. vide Acta Erud. An. 1706. pag. 385. Memorias litterarias Trevoltinas An. 1707. pag. 377. Novellas Reip. litt. 1705. Tom. 2. pag. 582. Oudinum Tom. 1. p. 1549. seq.

Thomas Jamesius Anglus quoque non omittendus, cujus *Vindiciæ Gregorianæ*

Genevæ 1625. 4. vulgatæ, loca innumera Gregorii emendant & restituunt ex Codicibus MSS. Anglicanis, quæ cum in cæteris, tum in Romana Anni 1593. minus emendata legebantur.

Latini Latinii observationes & castigationes, quæ in ejus Bibliotheca sacroprofana leguntur a pag. 145. ad 157. respiciunt editionem Basileensem An. 1551. quam subinde corrigit e Codice Vaticano.

Scripta Gregorii Magni eo ordine quo in novissima edit. leguntur.

TOMO I.

1) *Expositio in Jobum*, sive *Moralium libri XXXV.* ad Leandrum Hispalensem Episcopum: editi pridem Rom. 1475. cum præfat. Dominici Brixiensis Episcopi: tum Paris. 1495. atque *Italice* ex Zenobii Stratæ a) protonotarii Innocentii IV. versione Florent. 1481. 1486. fol. atque recusa b) svadente Cardinali Thomasio, Florent. 1714. 1722. & 1724. 4. nec non Hispanice ab Alfonso Alvaro,

a) Gaddius de scriptoribus non Ecclesiast. Tom. 1. pag. 214. Julius Niger historia scriptor. Florentinor. pag. 536.

b) Diarium Eruditorum Italiæ Tom. 26. pag. 6. & 12. Tom. 34. pag. 491. Tom. 36. pag. 395. Acta Erud. Tom. 6. suppl. p. 451.

Alvaro, Hispali 1513. 1534. fol. 2. Volum. ut Gallicam versionem operum Gregorii Parif. 1666 - - 1669. tribus Volum. in 4. editam prætercam. De illis qui post Gregorium in Jobum commentati profecere, vide supra ADALBERTUS Tom. 1. p. 13. & infra in ODONE, SIMONE Affligemensi & RUPERTO Tuitiensi.

2) *Homiliæ XXII. in Ezechielem*, ad Marinianum Ravennæ Episc. distributæ in libros duos, ita ut prior XII. posterior X. complectatur. Prodierant separatim Parif. 1491. 4. Lugd. 1516. 8. & Italice Florent. 1502. fol. Ven. 1543. 8. Vide quæ in laudem harum homiliarum Casp. Barthius LV. 14. Adversar. pag. 2620.

3) *Homiliæ XL. in Evangelia*, ad Secundinum Tauromenitanum Episcopum. Etiam harum versio *Italica* exstat quæ prodiit Florentiæ 1502. fol. & Venet. 1543. 8. Gallica recentior, Parif. 1665. 4.

TOMO II.

4) *Liber de cura Pastorali* ad Joannem Episcopum Ravennatem, in quatuor partes tributus. Prodiit separatim Argentor. 1496. Parif. 1498. 4. & ex recentioribus editionibus, Rothomg. 1618. 8.

Gandav. 1645. & Parif. 1668. ex recensione Jacobi Boileau, & *Gallice* 1670. 12. & ex nova Antonii de Marsilly versione 1694. *Græca* Anastasii Antiocheni versio cujus meminit Gregorius lib. X. Epist. 22. hodie desideratur. De inedita *Anglo-Saxonica* interpretatione Ælfredi vel Wereferthi, vide Georgii Hickesii thesaurum Septentrional. Tom. 2. in Catalogo MSS. p. 70.

5) *Dialogus* in quatuor libros divisus inter Gregorium & discipulum ejus Petrum Diaconum *de vita & miraculis Patrum Italicorum, & de æternitate animarum*, editus Venet. 1475. Paris. 1499. & 1508. 4. Venet. 1561. Colon. 1610. &c. *Græca* versio *Zachariæ* (qui Papa fuit ab Anno 741. ad 752.) lecta etiam Photio Cod. 252. atque edita separatim Græce in fol. sine nota loci & anni, quæ fuit in Biblioth. Baluziana. Deinde Latinis adjuncta Gregorii in editione Operum ejus Romana An. 1593. fol. Capita libri tertii quæ in illis desunt editionibus, supplevit Canisius Tom. 3. antiquar. Lect. pag. 24. (editionis novæ Tom. 2. pag. 89.) Integra deinde exstat in recentioribus Operum Gregorii editionibus. *Anglo-Saxonicam* versionem ab *Ælfrico* Rege, sive potius jussu Ælfrici ab *Asserio*

ſerio Meneveníi a) adornatam, memorat Georgius Hickeſius in Catalogo MSS. Anglo-Sax. Tom. 2. theſauri Septentrionalis pag. 71. *Arabica* dicitur exſtare in Biblioth. Colbertina. *Germanicam* Adam Walaſſer, *Bohemicam* compoſuit Balthaſer Oſthovinus, S. I. *Italica* præter editionem ſine loco & anno, lucem vidit Venet. 1475 fol. 1487. 4. Mediolani 1481. Cajetæ 1488. fol. & ex nova Jo. Mariæ Tarſiæ, Florentini interpretatione, Venet. 1606. 11. novaque *Gallica* Ludovici Bulteau, Benedictini e Congregatione S. Mauri, Pariſ. 1689. 12. Aliam Gallicam duplicem, unam proſa veteri, alteram rhythmis Gallicis ante hos quingentos compoſitam annos, nec non metaphraſin *Latinis* verſibus expreſſam ſervant Gallorum Bibliothecæ.

Liber ſecundus, qui eſt de *S. Benedicto*, cum Græca Zachariæ verſione MS. in Biblioth. Cæſarea teſte Lambecio Tom. IV. pag. 208. ſeq. Idem liber ſeparatim editus Ingolſtad. 1602. 8. & cum MSS. collatus Græce & Latine editus ab Angelo Maria Quirino, Abbate Benedictino, hodie R. E. Cardinali Venet. 1722. 4. Gallice a Joſepho Mege, Pariſ. 1690. 4.

6) Epi-

a) Vide Oudinum Tom. 2. pag. 405.

6) *Epistolarum* ex Registro Gregorii, *libri XII.* opus haud dubie præcipuum, quod lucem primum vidit Venet. 1504. fol. Paris. 1508. 4. quæ utraque editio, sicut aliæ quoque, fuere in Bibliotheca Baluzii, collatæ cum MSS. e quibus & supplementa, quædam Epistolarum Gregorii publicavit Tom. V. Misc. pag. 468 - - 477. Præclaram vero & diligentissimam operam in hisce Epistolarum libris posuere post Gussanvillæum Benedictini, adjunctis etiam *Antonii Caraffæ* Cardinalis indicibus sive excerptis sub titulos digestis. Notæ & observationes *Antonii Dadini Alteserræ* in XII. libros Epistolarum Gregorii prodiere Tolosæ 1669. 4. Nonnulla in illis observationibus & *decretum* Gregorio tributum de privilegiis Monasterio S. Medardi a) concessis reprehendit Joannes Launojus b) parte septima Epist. 1. & 2. (Tomo V. Launoji Opp. junctim Genevæ editorum.) Gregorii hujus *decreta* apud Isidorum & in Conciliorum tomis. Epistolas Gregorii Britannicas recensuit Henr. Spelmannus Tom. 1. Concil. Angliæ pag. 69. sqq. Hispanicas Agvirrius Tom. 2. pag. 398 - - 413. Gallicas Sir-

mon-

a) Adde Labbeum Tom. 2. de S. E. p. 393.

b) Launojo respondit Alteserra in ecdico Gregorii Papæ.

mondus Tom. 1. Concil. Galliæ pag. 411. ſeq. & Andreas du Cheſne Tom. 1. pag. 889 - - 914.

TOMO III.

7) *Liber Sacramentorum* de circulo anni expoſitus ex Codice S. Eligii, Bibliothecæ, Corbejenſis cum notis Hugonis Menardi, ex edit. Pariſ. 1642. 4. adjunctis aliis virorum doctorum de re liturgica obſervationibus, Angeli Roccæ, Joan. Bonæ, Joſephi Mariæ Thomaſii, Joan. Fontonis, Joan. Mabillonii, Edmundi Martene, aliorumque. Alius Codex eximius in Biblioth. Cæſarea, teſte Lambecio Tom. 2. pag. 1003. olim in Biblioth. cubiculari Caroli Magni aſſervatus. Codex Gregorianus Sacramentorum quem edidit Jacobus Pamelius. Tom. 2. Liturgicon. Colon. 1675. 4. pag. 178. ſeq. is eſt quem GRIMOLDUS Abbas circa Ludovici Pii tempora correxit: & in quo ſicut in editionibus Romanis cum ſcholiis Angeli Roccæ & Pariſienſibus deſiderantur nonnulla quæ videntur deinde addita atque interpolata. Vide Joannem Launojum de Sacramento unctionis infirmorum pag. 535. ſeq. Cum vero pag. 69. edit. Menardi, mentio fit *Sacramentarii*, quod Menardus a libro Sacramentorum putat diverſum eſſe: malim accedere Baluzii ſententiæ

qui

qui notis ad Capitularia Tom. 2. pag. 1206. Sacramentarium & librum Sacramentorum unum idemque scriptum esse non dubitat. A Menardi non minus quam ab Pamelii editione differunt libri III. Sacramentorum Romanæ Ecclesiæ quos vulgavit laudatus Josephus Maria Thomasius, Rom. 1680. 4. De Menardi & Roccæ editione vide si placet Joannem Morinum de sacris ordinationibus pag. 270. 275. & de Codice Remensi pag. 292. de Thuano pag. 308. Plura se ex MSS. additurum Menardi editioni pollicitus pridem est Labbeus p. 32. sq. Bibl. novæ MSS. Gregorii *Liturgiam* sive *Missam* cum Georgii Codini Græca versione edidit Fridericus Morellus, Paris. 1595. 8. recusam in auctario Biblioth. Patrum Ducæano Tom. 2. pag. 369. & in Biblioth. Patrum Paris. 1644. & 1654. tomo XII. *Litania septiformis* in celeberr. Muratorii scriptoribus rerum Italicar. T. 1. p. 181.

8) *Benedictionale*, ex editione Lambecii Tom. 2. pag. 300. seq. & Hugonis Menardi: & *Benedictionum Episcopalium supplementum* ex MS. S. Theodorici prope Remos.

9) *Antiphonarius* ex editione Pameliana Tom. 2. Liturgicon pag. 54. seq. Juniorem esse Gregorii temporibus, disputat Oudinus T. 1. pag. 1536. seq.

10) *Li-*

10) *Liber Responsalis seu Officialis* e MS. Compendiensi. Fuerit istud fortassis *Rationale Officiorum* memoratum Trithemio cap. 215. Sed in hoc mentio festorum Assumtionis & Nativitatis B. Mariæ Virginis: festi omnium Sanctorum, & Officii ac Vigiliæ S. Benedicti.

11) *Expositiones in librum I. Samuelis*, libri sex a CLAUDIO a) Gregorii discipulo (de quo supra Tom. 1. pag. 1081. sq.) fortasse exceptæ ex Gregorii ore, & digestæ. Vide Gregorium libr. X. Epist. 22. ubi similem in Prophetas, Canticum, libros Regum, Proverbia & Heptateuchum operam a Claudio illo insumtam testatur.

12) *Expositio in Canticum Canticorum.* Basil 1496. 4. Paris. 1498. 4. & RADULPHO Abbati Fontanellensi adscripta in Jacobi Hommey supplemento Patrum pag. 284. tributaque in libros duos. Confer Oudinum Tom. 1. p. 1543. qui T. 2. p. 779. editit sub nomine ROBERTI Abbatis S. Vigoris Bajocensis.

13) *In septem Psalmos poenitentiales*, Paris. 1512. quam Gregorio VII. quidam maluerunt tribuere, quoniam ad ejus tempora magis videntur quadrare hæc ad Psalmum V. *Persequitur etiam hoc tempore schismaticus Corpus CHristi, impugnat hæreticus Ecclesiam, unitatem infidelis perturbat.* 14) *Con-*

a) Oudinus p. 1551. & 1557. seq. refert ad CLAUDium juniorem Taurinensem.

14) *Concordia quorundam testimoniorum Scripturæ*, a Joanne Gillotio primum edita Anno 1571.

TOMO IV.

Denique Benedictini post Vitam Gregorii a PAULO & JOANNE Diaconis compositam, veterumque testimonia & elogia, exhibent vitam quam ipsi ex Gregorianis scriptis, adornarunt & in quatuor libros digessere: ac postremo loco PATERII discipuli & ALULFI Monachi opus quod in Vetus & Novum Testamentum ex Gregorii lucubrationibus composuere, de quibus suo loco.

Apud Honorium III. 32. & Trithemium cap. 215. memoratur inter scripta Gregorii *Explanatio IV. Evangeliorum*, sed Benedictini testati MStam eodem titulo initioque se reperisse in Biblioth. Regia Paris. & Rothomagi apud Emericum Bigotium in Codicibus nongentorum fere annorum: Gregorio tamen indignam judicarunt.

GREGORIUS II. Marcelli F. ex Bibliothecæ Pontificiæ præfecto & Diacono Papa ab Anno 715. 28. April. ad 731. 13. Februar. de quo præter alios Gregorius Polydorus, Augustinianus Pistoriensis in suo *Gregoriano*, sive libro de XIV. Gregoriis, Romanis Pontificibus,

XIII.

XIII. Episcopis & uno Presbytero, Florent. 1598. & Acta Sanctor. Tom. 2. Februar. p. 692. *Ejus si scripta exstarent*, inquit Baronius ad An. 731. n. 1. *resque ab eo gestæ diligentius scriptis mandatæ essent, Gregorio magno haud minorem existimares. Præter* Epistolas aliaq; *scripsisse fertur* Responsionum librum unum *ad Leonem Isaurum Imp.* & alium *ad Episcopum CPolitanum* Johannem. Ab hoc Gregorio in Germaniam missi S. Corbinianus & S. Bonifacius ad CHristi doctrinam propagandam. Etiam, Beda teste præf. ad Regem Ceolulphum, Nothelmus Ecclesiæ Londinensis Presbyter, Gregorio permittente, S. Ecclesiæ Romanæ scrinium perscrutatus, Epistolas Gregorii I. aliorumque Pontificum in Angliam, historiæ inserendas pertulit. Per errorem hic Gregorius a Græcis, ut a Cedreno, & in inscriptione Epistolarum duarum ad Leonem Isaurum pro cultu imaginum datas, apud Baronium ad Annum 726. n. 27. seq. *Gregorius* DIALOGUS appellatur, quod Gregorio primo competit, eique tributum est cognomen, propter compositum notissimum ab eo illum de quo supra p. 250. dialogum, sicut Joan. Climax a Græcis consvevit cognominari propter librum, cui titulus hic ab eo impositus fuit climax, sive scala Paradisi.

Epistolas illas *ad Leonem duas* Græce & Latine præter Baronium exhibent Binius & alii Conciliorum editores ante Acta Synodi septimæ: & in actione quarta ejusdem Synodi *Epistolam ad Germanum* CPolitanum. Præterea ab iisdem Synodorum collectoribus (nisi quod solæ duæ ad Bonifacium exstant apud Harduinum) Latine, qua lingua Gregorius scripsit, offeruntur *Epistolæ duodecim* hujus Gregorii, illisque subjicitur *Capitulare* ab eodem datum Martiniano Episcopo, Georgio Presbytero & Dorotheo Sub-Diacono ablegatis in Bajoariam, ad visitandas Ecclesias. Non desunt qui aliquas ex his Epistolis referant ad Gregorium III. de quo mox: sicut & *Epistolam ad Austrobertum* Archiepiscopum Viennensem, quam Ludovicus Jacobus pag. 89. notavit vulgatam a Joanne a Bosco in Biblioth. Floriacensi, & a Joanne Lievræo in antiquitatibus Viennensibus pag. 181. Similiter *Liturgiam* sive *Missam* quam inter Gregorii I. memoravi scripta, Gregorio II. tribuere alii non dubitant, ut præstantissimus Caveus. * *Responsiones* Gregorii quibus *Justiniani* Imp. quæstiones de quibusdam capitulis traditur dissolvisse, hodie desiderantur.

GREGORIUS III. secundi successor, natione Syrus & ex Presbytero Romano Pa-

pa

a) De antiphonis supra Tom. 1. pag. 646.

pa ab 22. Febr. Anni 731. ad 741. 28. Novembr. Hujus Epiſtola *ad Urſum* Ducem Venetorum, apud Sabellicum ennead. VIII. lib. 7. Tom. 2. p. 569. *Ad Carolum Martellum* Subregulum, Epiſtolæ duæ in Centuriis Magdeb. centuria VIII. cap. 10. Baronium ad Annum 740. num. 20. & Andream du Cheſne Tom. 3. pag. 705. 706. *Ad Wigonem, Luidonem, Rudoltum* & *Vivilonem Addam* Epiſcopos in Provincia Bojoaria & Alemania conſtitutos apud Velſerum lib. V. rerum Boicarum p. 141. Opp. & *ad Bonifacium* coëpiſcopum p. 143. Alia eaque ſola apud Harduinum, T. 3. Concil. pag. 1867. Sirmond. Tom. 1. Concil. Gall. pag. 521. Carolum la Cointe Tom. 1. p. 791. quæ incipit: *Magna nos habuit gratulatio.* Hæ Epiſtolæ omnes præter primam illam ad Urſum a Binio & cæteris Conciliorum collectoribus exhibentur, qui præterea etiam addunt Epiſtolam *ad Germaniæ Epiſcopos* quam habet quoque Sirmondus T. 1. Concil. Galliæ p. 522. itemque aliam *ad Optimates Germaniæ:* necnon, quod Harduinus etiam omittendum haud duxit *excerptum ex Patrum dictis Canonumque ſententiis* de diverſis criminibus & remediis eorum, ſive judicia congrua pœnitentibus: quod ſcriptum junioris auctoris eſſe Petrus Pithoeus non dubitabat.

GREGORIUS IV. Pontifex Romanus ab Anno 828. Januar. V. ad 844. Januar. XI. Hic eſt qui S. ANSCHARIUM noſtrum, cum publicam illi evangelizandi tribuiſſet auctoritatem, primum Nordalbingorum Archiepiſcopum Hamburgenſem confirmavit, legatum *in omnibus circumquaque gentibus Danorum, Sueonum, Nortweborum, Farriæ, Gronlandan, Hälſingolandan, Islandan, Scridevindum, Slavorum, nec non omnium Septentrionalium & Orientalium nationum quocunqe modo nominatarum.* Decretum ejus exſtat in Erpoldi Lindenbrogii ſcriptoribus ſeptentrionalibus pag. 127. edit. a me curatæ, & in Philippi Cæſaris tri-Apoſtolatu Septentrionis pag. 179. in Eccardi Corpore ſcriptorum medii ævi Tom. 2. pag. 108. in Bollandi Actis Sanctor. Februarii pag. 406. in B. Nicolai Staphorſti noſtri hiſt. Eccleſ. Hamb. T. 1. p. 31. &c.

Epiſtola *ad Orthodoxos fideles* de reſtitutione *Ebbonis* Remenſis, edita a Sirmondo T. 3. Concil. Galliæ p. 609. ex Codice S. Mariæ Laudunenſis & in tomis Concilior. Regia, Labbei, Harduini, Coleti: ipſorummet etiam judicio editorum ſuppoſita eſt. Viciſſim Epiſtolam Epiſcopos a Ludovici partibus ſtantes objurgantem, cujus fragmentum

tum AGOBARDI nomine Papyrius Massonus & Goldastus a) edidere, Gregorium IV. habere auctorem probat Petrus de Marca lib. 4. de Concordia Sacerdotii & Imperii, capite undecimo, consentiente recentiore Agobardi post Massonum editore Stephano Baluzio. *Epistola ad Episcopos per universas Provincias constitutos* de Romani Pontificis potestate supra reliquos Episcopos, apud Baronium ad Annum 839. n. 2. & Sirmondum Tom. 2. Concil. Galliæ pag. 569. & in Conciliorum tomis apud Binium aliosque. Ad hanc conferendus idem Marca lib. VII. cap. 21. & Baluzius præf. ad Antonium Augustinum de emendatione Gratiani §. VII. Præter has duas Epistolas in tomis Conciliorum post Binianis etiam obvia Epistola *ad Episcopos Francorum*, ex Bibliotheca Floriacensi Joannis a Bosco. Aliam *de dignitate & privilegiis monasterii Floriacensis* vulgavit Baluzius Tom. 2. Miscell. pag. 145 - - 148.

GREGORIUS V. *Bruno*, nomine, natione Saxo, Papa ab Anno 996. 17. Maji, ad A. 999. Febr. 18. Hujus Epistolæ quinque in Conciliorum tomis. ocurrunt. Sexta privilegiis Abbatiæ Montis ma-

 joris

a) Tom. 2. Monarchiæ Imperii p. 138.

joris apud Baluzium Tom. 4. Miſcell. pag. 432. Quod vero idem in Synodo Romana An. 996. traditur a) conſtituiſſe *collegium illuſtriſſimum Electorale ſeptem Virorum*, penes quos ſolos eſſet Imperatoris eligendi poteſtas, *ſilentium omnium antiquorum usque ad medium ſeculum decimum tertium, ſufficeret ad eam opinionem evertendam*: b) ſed non deſunt quæ eam evertant aliæ rationes, & teſtes omni majores exceptione, quos apud Franciſcum Pagium aliosque in ora hujus

a) Bellarminus libro 3. de translatione Imperii Rom. Baronius ad Annum 996. § 38. ſeqq. Bulæi hiſt. Academ. Pariſ. Tom. 1. p. 338. ſeq. Chriſtophorus Gewoldus, Paulus Windekus &c.

b) Antonius Pagi Critic. Baron. ad Annum 996. n. 10. ſeq. Anno 1024. num. 5. Franciſcus Pagi in breviario Pontificum Rom. Tom. 2. pag. 264. confer M. Antonium de Dominis Rep. Eccleſ. VII. 11. 30. ſeq. Leibnitium præf. ad Cod. diplomat. & mantiſſam & ad Tom. 1. Brunſvicenſ. n. LXIII. Erici Mauritii diſſ. pag. 777. ſeq. Gundlingiana XVII. 2. Lud. Ellies du Pin de antiqua Eccleſiæ diſciplina pag. 528. ſeq. Ottonem Menckenium, J. C. Dithmarum & Georgium Werenbergium ſingularibus diſſertationibus. Joannem Guilelmum Janum (Acta Erud. 1711. pag. 186. Mem. de Trev. 1718. pag. 928.) & Wolfgang Gabriel Pachelbl a Gekag (Acta Erud. 1716. pag. 332.) &c.

jus paginæ laudatos consulere licebit: neque ante Rudolphi Habspurgici electionem A. 1273. factam constat jus in solis septem Viris emicuisse, cum ad illud usque tempus valuisset, quod ait Guil. Brito IV. 376. *Eligit unanimis Cleri procerumque voluntas.* Neque multum abludit Papebrochius qui circa Annum 1240. constitutum Electorum septemviratum disputat Tom. 1. Act. Sanctor. Junii pag. 932. Hunc MINOREM GREGORIUM honoris caussa dictum, nescio quam vere tradat Arnoldus Wion T. 2. ligni Vitæ pag. 868.

GREGORIUS VI. *Joannes Gratianus*, Romanus, Papa ab Anno 1045. 28. April ad Annum 1046. Decembr. 17. quo se ipse abdicavit in Concilio Sutrino: depositis simul tribus schismaticis, sive ut Hermannus Contractus vocat, erroneis Pontificibus Benedicto, Sylvestro, Johanne. Gregorii hujus Epistolam ad Odilonem Abbatem Cluniacensem fuisse apud Andream Quercetanum scribit Ludovicus Jacobus p. 92. Biblioth. Pontificiæ. Sed nullam in lucem edidit in Biblioth. Cluniacensi Quercetanus p. 350. ubi Epistolas ad Odilonem & ab Odilone scriptas profitetur se colligere.

GREGORIUS VII. antea *Hildebrandus*, Tuscus Soanensis, ex Monacho Clunia-

censi, Papa ab Anno 1073. 30. Junii usque ad Annum 1085. 25. Maj. totatus Pontificii assertor acerrimus, de quo Baronius & alii, Acta Sanctorum Tomo 6. Maji 25. pag. 102. seqq. Mabillonius præfatione ad Acta Sanctorum Benedictin. Sec. VI. parte 2. Jacobi Gretseri Apologiæ pro Gregorio VII. contra Bennonem, contra Annam Comnenam, & contra Goldastum, ad calcem Tomi 2. defensionis controversiarum Bellarmini, & Tomo VI. Gretseri Operum: sed & Centuriæ Magdeb. Centur. XII. cap. 8. & 10. Goldastus in replicatione contra Gretserum, eique subjuncta apologia pro Henrico IV. Imperatore contra Gregorium VII. Hanov. 1611. 4. Bælium in Lexico Historico, & Justum Christophorum Dithmarum in Gregorii VII. Vita, Francofurti ad Viadrum, 1710. 8. Sicut vero Gretserus scripta veterum Gregorio faventia edidit, BERNALDI * Constantiensis Presby-

* sive BERTHOLDI, de quo dixi Tomo 1. pag. 653. Scripta ejus a Gretsero edita hoc ordine: 1) *De Sacramentis excommunicatorum, juxta assertionem SS. Patrum*, ad Bernhardum quem religiosissimum Sacerdotem ac prudentissimum Præceptorem appellat. 2) *Apologeticus de excommunicatione facta a Gregorio VII.* 3) *Synodus Romana sub Gregorio VII. A.* 1074. 4) *Epistola prima Bernaldi ad*

Presbyteri, PAULI Bernriedensis, GERHOHI Reicherspergensis & Onufrii Panvinii: Similiter in Goldasti apologia pro Henrico IV. hæc leguntur:

1 BENNONIS, Cardinalis Romani, de Vita & gestis Hildebrandi Papæ libri II. pag. 1.

2 OTTONIS, Episcopi Frisingensis, Fragmentum de Hildebrando Papa pag. 18.

3 Anonymi de Henrici IV. Imperatoris Bello contra Saxones, libri III. pag. 20.

4 ALBOINI Presbyteri de Conjugio Sacerdotum per Hildebrandum damnato Epistolæ II. pag. 40.

5 Episcoporum & Clericorum Imperia-

 lium

ad Alboinum *de cœlibatu Sacerdotum*. 5) ALBOINI *responsio*. 6) 7) *Bernaldi responsiones duæ*. 8) *Secunda Alboini &* 9) *Tertia Bernaldi responsio*. 10) *Epistola reconciliatoria* Alboini *cum Bernaldo*. 11) *Apologeticus Bernaldi pro decretis Gregorii VII. factis in Romana Synodo*. 12) *Epistola* ADALBERTI *& Bernaldi ad* Bernhardum, *Magistrum Scholarum Constantiensium*, *de Sacramentis excommunicatorum*. 13) *Responsio* BERNHARDI *ad illam Epistolam*. 14) *Alia Adalberti: & Bernaldi ad Bernhardum Epistola*. De ANSELMI Lucensis libris pro Gregorio VII. contra Gvibertum sive Clementem II. dixi Tom. 1. p. 307.

lium Apologetica pro Imperatore contra Papæ Excommunicationem, pag. 46.

6 CONRADI, Episcopi Trajectensis, Oratio pro Imperatore contra Papam, dicta in Comitiis, pag. 48.

7 WALTRAMI Episcopi Naumburgensis Epistola ad Landgravium Thuringiæ pro Imperatoris fidelitate, contra Papam, pag. 51.

8 Ejusdem Apologiarum pro Imperatore libri III. p. 53.

9 IVONIS Episcopi Carnotensis Epistola de Investituris Episcoporum & Abbatum, p. 183.

10 Ecclesiæ Leodiensis Epistola a SIGEBERTO Abbate Gemblacensi scripta contra epistolam Paschalis Papæ, pag. 188.

11 OTBERTI Episcopi Leodiensis Epistola Parentatoria de vita & obitu Henrici IV. Imperatoris, p. 204.

12 WALTRAMI Episcopi Naumburgensis Tractatus de Investitura Episcoporum & Abbatum, pag. 226.

13 Decani & Conuentualium Abbatiæ Laurishamensis Libellus supplex ad Henricum V. Imp. contra Hildebrandinos Monachos de Hirsaugia, pag. 233.

14 EBER-

4 EBERHARDI Archiepiſcopi Salisburgenſis Oratio de Hildebrandi Antichriſtiano Imperio, recitata in Comitiis, p. 237.

5 FERDINANDI & MAXIMILIANI II. Impp. Sacris Reſcriptis confirmata ſententia de Clerogamia per Hildebrandum Papam damnata, p. 240.

In Conciliorum tomis ut Binii, T. VIII. Regia, Tom. XXV. Labbei Tom. X. & Veneta Coleti Tom. XII. habes *Gregorii VII. Regiſtrum* ſive *Epiſtolarum libros XI.* ſingulos ſingulis Pontificatus ejus tributos annis. *Primus* continet Epiſtolas LXXXV. *Secundus* LXXVII. in cujus quinquageſima quinta ad Laudenſes exſtant memorata Onuphrio celebria illa *Capitula XXVII.* ſive *Dictatus Papæ* ſuprematum ſive totatum poteſtatis Pontificiæ in Eccleſiam, univerſam Principesque nullis circumſcriptam limitibus γυμνῇ τῇ κεφαλῇ Chriſtiano Orbi obtrudentia. Neque Harduinus, qui paucas tantum atque ut ipſe profitetur ſelectas ex Gregorii VII. Regiſtro Epiſtolas in ſuis Conciliis exhibet, dictatus hoſce prætermittendos ſibi putavit Tom. IV. Concilior. pag. 1304. neque Baronius ad Annum 1076. n. 31. Alios b) ſubit pudor

b) Vide Dupinium T. 8. Bibl. Eccleſ. Sec. XI. p. 69.

pudor talia ad Gregorium auctorem referri, quæ tamen ex ejus Epistolis collecta esse ab aliquo sive inimico sive curiæ Romanæ fervidiore satellite non diffitentur. Liber Registri *tertius* complectitur Epistolas XXI. *Quartus* XXVIII. *Quintus* XXIII. *Sextus* XL. *Septimus* XXVIII. *Octavus* XXIII. *Nonus* Epistolas habet XXXIV. *Decimus* desideratur, & *Undecimi* tantum sunt Epistolæ duæ, quas sequitur appendix duplex una trium & altera sex Epistolarum. Sunt etiam septem Gregorii VII. Epistolæ vulgatæ a Baluzio Tom. 7. Miscell. pag. 123. sicut Wilhelmi Regis Anglorum & Comitiis Arelatensis ad Gregorium pag. 127. 128. 129. Conferendus quoque Codex Epistolaris UDALRICI Babebergensis apud Eccardum Tom. 2. Codicis Scriptor. medii ævi pag. 142. seq. Epistolas XII. ex pridem editis ad Hispanos recenset Agvirrius Tom. 3. Concil. Hispan. pag. 246. seq.

Expositionem *in VII. Psalmos* pœnitentiales, quam supra inter Gregorii I. scripta retuli, parum certa conjectura Hildebrando aliqui tribuunt, sicut etiam

p. 69. Pagium ab Anno 1077. n. 8. Joan. Launojum parte 6. Epist. 3. Natalem Alex. Sec. XI. diss. 3.

etiam Commentarium uberiorem *in Matthæum*, ex quo MS. in Biblioth. Lambethana Petrus Allixius in præfat. ad determinationem Joannis, Parisiensis Prædicatoris, de modo existendi Corpus CHristi in Sacramento altaris, Lond. 1686. 8. protulit hoc fragmentum:

Cum autem panis & vinum, inquit, *dicantur a cunctis Sanctis, & a Fidelibus creditur transire in substantiam Corporis & Sanguinis CHristi, qui fit illa conversio, an formalis an substantialis? quæri solet. Quod autem formalis non sit, manifestum est; quod forma panis & vini remanent. Utrum vero sit substantialis, perspicuum non est. Quidam autem dicunt hic substantiam transire & converti, ut hæc fiat illa, nec tamen illa augeatur; nec concedunt, quod hanc esse illam vere dici possit: Alii autem sic dicunt, hanc in illam transire & converti, quod sub illis accidentibus, sub quibus prius erat substantia panis & vini, post consecrationem est substatia Corporis & Sanguinis, quibus tamen non efficitur; Nos autem incerta relinquentes; quod ex authoritatibus certum est, profitemur, scilicet substantiam Corporis & Sanguinis CHristi converti, modum vero conversionis ignorare non erubescimus fateri.* Subjungit post hæc clarissimus Allixius: *Hildebrandi* qui deinde Gregorius VII. *esse hoc opus*, verba quibus

quibus illud clauditur, demonſtrant: *Explicit expoſitio Hildebradi, ſervi JEſu CHriſti ſuper Matthæum, per verba & ſenſum horum Expoſitorum & ſubtilitatem gloſſarum venerandorum Magiſtrorum. Adjuro te ut librum hunc per præſens exemplar corrigas.* Sed omnino audiendus Henricus Warthonus, qui eodem MS. Codice Lambethano uſus, Commentarium hunc in auctario ad hiſtoriam dogmaticam Jac. Uſſerii p. 405. non Gregorio VII. ſed juniori cuidam HILDEBRANDO circa Annum 1150. tribuit. Adſcribam ejus verba, quo rectius Lectori de commentario illo adhuc inedito poſſit conſtare. *Hildebrandus junior expoſitione in Evangelium S. Matthæi* MS. in Bibliotheca Lambethana, S. Scripturæ ubertatem atque plenitudem, omnibus ex æquo Chriſtianis paratam, ſæpius deprædicat. Hinc illam comparat cum Fermento,* cujus admixtione integra farinæ maſſa animatur; cum Margarita, pro cujus acquiſitione omnia ſunt vendenda: cum Vinea, in quam Dominus omnes confertim ſervos ad operandum immiſit: cum Talento, quod Dominus peregre profecturus univerſis ſervis negotiandum concredidit: Denique cum Prandio, ad quod Dominus omnia hominum genera invitari voluit. Sic enim ſcribit

* Matth. XIII. XX. XXV.

ſcribit lib. 8. homil. 64. in illud Matthæi cap. 22. Dicite invitatis, quod prandium meum paravi: *Prandium eſt doctrina juſtitiæ, & verba cœleſtium myſteriorum de DEI Filio. Ex omni igitur lege, & ex omnibus Prophetis & Scripturis, menſam S. Scripturæ ordinavit: in qua menſa, doctrina omnis juſtitiæ & diverſorum myſteriorum: quia diverſi cibi ſunt. Magnitudo igitur & abundantia Divinorum myſteriorum, quinimo cibi animarum, in menſa ſanctæ Scripturæ inveniuntur.* Expoſitionem iſtam Hildebrando Cardinali, qui poſtea Gregorius VII. fuit, deberi credidit Vir Doctiſſimus, P. Allixius; qui ex ea deſcriptum de Euchariſtia fragmentum edidit in Præfat. ad Joannem Pariſienſ. pag. 7. Verum longe a Gregorii VII. genio ac ſententia abludit iſtius libri Author. Ille Hæreticos & Eccleſiæ Romanæ adverſarios ferro flammaque exſcindendos clamavit, & exemplo præivit: Clavium poteſtatem Petro a CHriſto datam ſuper omne fas nefasque extulit; Eccleſiam ſuper Petrum fundatam eſſe conſtanter docuit; & Ordinem Monaſticum, cui impenſe favit, ſummo ſibi ſtudio addictum habuit. Iſte e contra Hæreticos morte nequaquam multandos eſſet contendit: de clavium poteſtate haud minus ſobrie ſentit quam

Pro-

teſtantium quivis, * omnibusque ex æquo Apoſtolis datam fuiſſe docet; Eccleſiam non ſuper Petrum, ſed ſuper ipſum ſolummodo CHriſtum ædificatam eſſe aſſerit: & Monachorum ordinem Phariſæis ſemel atque iterum comparans; eorum tonſuram, veſtes religioſas & vigilias vellicat. His adde, Gregorium VII. preces lingua populo ignota factas maxime comprobaſſe. Noſter autem Hildebrandus ejusmodi orationem non obſcure improbat; ad illud Matth. XXIII. Excolantes culicem, camelum autem glutientes: *Væ nobis ad quos vitia Phariſæorum pervenerunt. Quia in tonſura, & veſte religionis, & oratione labiorum, & jejuniis & vigiliis quibusdam nos quaſi bonos oſtendimus. Et cum talia facimus; quid aliud quam vilia olera decimamus; & relinquimus dilectionem DEI & proximi, juſtitiam, & fidem, & ſimplicitatem, & humanitatem, puram in Spiritu Sancto orationem, & alia virtutum germina?* Demum quod rem extra omne dubium ponit, noſter Bernardum citavit, Gregorio VII. inferiorem. Eccleſiaſticorum enim vitia inſectatus, iſta ſubinfert: *Lege librum Domini Bernardi Claravallenſis Abbatis de Conſideratione, valde bonum; quem ſcripſit Eugenio Papæ; ibi plenius invenies deſcriptos errores malorum Prælato-*

* lib. 6. homil. 42. & 50. lib. 6. hom. 69.

Prælatorum. Hildebrandus itaque Junior quidam hujus Expositionis Author fuit. Istum circa Sæculi duodecimi medium collocavimus, tum quod certior calculus desit; tum quod & Codicis MS. ætas, & loquendi de Bernardo modus, illi ætati optime conveniant. *Hæc V. C. Henricus Warthonus.*

Gregorio VII. in Martyrologio Romano locus datus est sub 25. Maji Gregorio XIII. A. 1584. Nuper autem A. 1728. a Benedicto XIII. inseri jussa Breviario Romano & per omnem Ecclesiam recitanda *Legenda* c) *in festo Gregorii VII. Papæ & Confessoris*, in qua hæc inter alia leguntur: *Contra Henrici Imperatoris* d) *impios conatus fortis per omnia athleta impavidus permansit, seque pro muro domui Israël ponere non timuit, ac eundem Henricum, in profundum malorum prolapsum, fidelium communione regnoque privavit, atque subditos populos fide ei data liberavit.* Neque

c) Ad exemplar Romanum expressa integra exstat in Bibliotheca Italica quæ prodiit Gallice Tom. VI. pag. 205. Petersburgische wöchentliche Anmerckungen An. 1729. pag. 409 - - 436.

d) Solas Gregorii VII. de Actis cum Henrico IV. Imp. bullas ex omnibus decretis illius & constitutionibus exhibet Laurentius Cherubinus Tom 1. bullarii pag. 52. seq. quas jactat quoque Baronius ad An. 1076. & 1080.

Neque probatam in Germania, atque statim interdictam constat in Gallia An. 1729. e) atque in Belgio f) A. 1730.

GREGORIUS VIII. ante dictus *Mauritius Burdinus*, ex Archiepiscopo Bracarensi creatus Henrici V. auctoritate Antipapa ab Anno 1118. Mart. 15. usque ad Annum 1121. April. 27. ubi captus jussu Calixti II. & carceri perpetuo traditus fuit. Vide Gelasii II. Epistolas tres, editas etiam ab Agvirrio Tom. 3. Concil. Hispan. pag. 331. seq. Concil. Remense contra hunc Gregorium habitum An. 1118. Falconis Beneventani Chronicon Tom. V. Muratorii pag. 91. 92. & 97. Chronicon Casinense id. pag. 140. Vitam hujus Gregorii scriptam a Baluzio Miscel. Tom. 3. pag. 471 - - 514. & Commentarios Regiæ Academiæ Ulyssiponensis An. 1725. in Catalogo Pontificum, Cardinalium, Archiepiscoporum Episcoporum Lusitanorum pag. 5. sqq. *Epistola ad Aldebertum* Abbatem S. Petri Usercensis edidit Baluzius Tom. 3. Mi-

e) Fortgesetzte Sammlung von Alten und Neuen Theologischen Sachen An. 1729. pag. 683. 861. 990. An. 1730. pag. 329. Biblioth. Françoise Tom. XIII. pag. 298. Auserlesene Theologische Biblioth. XLI. Tom. 4. pag. 482. 485.

f) Fortgesetzte Sammlung An. 1731. pag. 411. 421. Auserlesene Theologische Bibl. LII. Tom. 5. p. 305.

ſcel. pag. 504. Aliam *ad Henricum V. Imp.* id. Tom. 7. pag. 167.

GREGORIUS VIII. inter Papas numerari ſolitus, antea *Albertus de Morà* ſive *de Spinachio* Beneventanus, Monachus Ciſtercienſis, Romanæ Eccleſiæ præfuit paucos menſes Anni 1187. ab 21. Octobr. ad Decembr. 17. Ejus *Epiſtolæ tres* in Conciliorum tomis: & ad Henricum V. Imp. *quarta* apud Baluzium Tom. V. Miſcel. pag. 167. Una ex tribus illis quæ incipit: *Audita tremendi ſeveritate judicii*, exſtat etiam apud Laërtium Cherubinum Tom. 1. bullarii pag. 75.

GREGORIUS IX. antea *Hugolinus Anagninus*, Comes Signinus, ex Epiſcopo Oſtienſi Papa ab Anno 1227. Mart. 9. ad Annum 1241. Auguſt. 21. Hujus auſpiciis digeſti ſunt *V. libri Decretalium* a RAYMUNDO *de Penna Forti*. Multæ ejus *Epiſtolæ* in Waddingi Annalibus Ord. Minorum tomo primo & in Regeſto Pontificum. Quædam illius edita a Gerhardo Voſſio Rom. 1586. 4. atque in Conciliorum tomis. Vide Tom. XI. Biblioth. Græcæ pag. 630. ſeq. Reſponſio a Germanum CPol. cum verſione Græca exſtat ad calcem Operum S. Maximi, edente Combefiſio, ut notavi Tom. VIII. pag. 741. Gregorii IX. Epiſtolam ad

 Hen-

Henricum Friderici Imp. Filium, de quibusdam hæreticis Germaniæ, edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotor. pag. 950. seq. Aliam ad Theobaldum Navarræ Regem, ut revocet statuta libertati Ecclesiæ contraria p. 993. & ad Ludovicum IX. Regem Galliæ, in Andreæ du Chesne Tom. V. pag. 861. Friderici II. Imp. Epistolæ duæ contra Gregorium IX. inter Epistolas Petri de Vineis lib. 1. Epist. 21. & 31. & in Jac. Fried. Georgii gravaminibus nationis Germanicæ pag. 121. 134. Bulla de compositione litis inter Malleacensem Abbatem & Gaufredum Leziniacensem, apud Labbeum Tom. 2. Biblioth. novæ MSS. p. 245. Epistolæ duæ in appendice Baluzii ad Marcam Hispanicam p. 1420. Alia de canonisatione beatæ Elisabeth, apud Lambecium Tom. 2. pag. 880. Editionem Jacobi Pamelii, qui Gregorii IX. Opera Antwerp. 1572. edidisse cum notis traditur, non videre me memini.

GREGORIUS X. antea *Thealdus* sive *Theobaldus*, Vice-Comes Placentinus ex Archidiacono a) Leodiensi Papa ab Anno 1271. Octobr. 27. ad Annum 1276. Januar. 10. Acta Electionis in tomis Con-

a) *Papatus munus tulit Archidiaconus unus,*
Quem Patrem Patrum fecit discordia fratrum.

Concilior. Labbei Tom. XI. Harduini Tom. VII. & Coleti Veneta Tom. XIV. *Epistola ad Henricum* Leodiensem Episc. in iisdem Concilior. tomis. Alia *ad Ducem & legiferos Sueciæ*, in Actis litterariis Sueciæ An. 1722. pag. 347. *Epistolarum Registrum* sive syllogen servari in Biblioth. Vaticana, testatur Ludovicus Jacobus pag. 96. & Epistolam *ad Regem Armeniorum* fuisse in Biblioth. Cardinalis Sirleti. *Iudictio Concilii Lugdunensis* An. 1274. Et Epistolæ *ad Michael. Palæologum* & ad filium ejus *Andronicum* exstant in Laërtii Cherubini bullario Tom. 1. pag. 176. & contra eos qui defecerint ad Judæos pag. 179. Dialogum inter Saulum & Paulum & Orationem pro concordia inter Gvelfos & Gibellinos, necdum edita existimo.

GREGORIUS XI. antea *Petrus Rogerius de Bello forte* Lemovicensis, Papa ab Anno 1370. Decembr. 30. ad Annum 1378. Martii 27. De hoc Baluzius in Papis Avenionensibus & Franciscus Bosquetus. Ejus Constitutiones & Epistolæ sex in tomis Conciliorum. Vide Biblioth. Græcam Tom. XI. pag. 658. Constitututiones X. in bullario Laërtii Cherubini Tom. 1. pag. 283. seq.

Testamentum apud Dacherium Tom. VI. spicileg. pag. 675. (editionis novæ

Tom. 3. pag. 738. Epistolæ tres Tom. VI. p. 298. & Tom. IX. pag. 289. (editionis novæ Tom. 3. pag. 737.) Plures apud Bzovium *tomo* XIV. Waddingum tomo IV. Annal. Ord. Minor. & in Regesto Pontificum: Baluzium Tom. 2. Papar. Avenionens. pag. 775. 778. 792. 801. 805. 806. 810. 811.

GREGORIUS XII. antea *Angelus de Corario*, Venetus, Papa ab Anno 1406. Novembr. 30. ad Annum 1415. Jul. 4. ubi per Carolum Malatestam Papatu se abdicavit in Concilio Constantiensi. Vide Herm. ab Hardt Tom. IV. pag. 346. seqq. 370. seq. 474. & 899. Ipse defunctus An. 1417. 18. Octobr. id. pag. 1444. Ejus Epistola ad Petrum de Luna, Antipapam, de unione, legitur in tomis Conciliorum. Alias Epistolas binas ad Imp. Sigismundum & Ludovicum Bavariæ Ducem ex MS. Vindobonensi edidit laudatus Hardtius Tom. 2. pag. 463. 467. quas sine caussa falsi suspectas pronunciat Harduinus. Aliam ad Concilium Constantiense Tom. 4. pag. 551. Plures occurrunt in Actis Conciliorum Aquilejensis & Pisani An. 1409. & apud Bzovium, Raynaldum, Waddingumque & Theodoricum de Niem, qui ERRORIUM b) subinde vocat pro Grego-

rio

b) Jac. Lenfant hist. du Concile de Pise pag. 280.

rio. Constitutiones tres in Cherubini bullario T. 1. p. 303.

GREGORIUS XIII. antea *Hugo Boncompagnus*, Bononiensis, Papa ab Anno 1572. Maji 13. ad Annum 1584. April. 10. Hujus auspiciis *Jus Canonicum* a viris doctis recensitum prodiit Romæ 1682. fol. ac deinde sæpius, de quo dixi T. XI. Biblioth. Græcæ pag. 93. De Epistolis ejus, alloquiis, decretis & Sermonibus Lud. Jacobus a S. Carolo in Biblioth. Pontificia. Constitutiones ejus centum & duæ apud Laërtium Cherubinum: atque editæ per Henricum Bladium, Flabiobrigæ 1583. 4. Ecloga bullarum & motupropriorum. Lugd. 1582. 8. *Calendarium* Gregorianum perpetuum Rom. 1582 quod Arabice etiam redditum & a Joanne Baptista Gabio Græce. ibid. 1583. 4. defensumque & explicatum a Christophoro Clavio aliisque. Censura Bibliorum Gallicorum Renati Benedicti, Rom. 1575. 8.

GREGORIUS XIV. antea *Nicolaus Sfondratus*, Mediolanensis, Papa ab Anno 1590. Decembr. 5. ad Annum 1591. Octobr. 15. de quo præter Lud. Jacobum p. 100. Biblioth. Pontificiæ, Franciscus Arisius in Cremona literata Tom. 2. pag. 411. sq. Constitutiones ejus XIX. in bullario Laërtii Cherubini Tom. 2.

pag. 699. seq. Contra ejus brutum fulmen in Henricum IV. Franciscus Hotomannus aliique. Conclave electionis hujus Gregorii e MS. Italico editum Anglice Lond. 1730.

GREGORIUS XV. antea *Alexander Ludovisius*, Bononiensis, Papa ab A. 1621. Febr. 9 ad A. 1623. Jul. 7. de cujus Decretis Ludovicus Jacobus p. 101. Cærimoniale continens ritus electionis Romani Pontificis jussu ejus editum Rom. 1622. 4. recusum in commentariis historicis de hoc argumento selectis ab Herm. Conring. Helmst. 1651. 4. Constitutiones quinquaginta, varii argumenti, in bullario magno Laërtii Cherubini T. 3. p. 372. seq. De Constitutionibus ad Collegium ab eo conditum de Propaganda Fide pertinentibus dixi in libro de propagatione Lucis Evangelicæ cap. 32. Memoriale sciendorum a Clericis, prodiit Mediolani 1633. forma minore. Epistola ad Regem Persarum, a Joanne Ciampolo perscripta cum annotationibus Danielis Hegalsoni 1627. 8. Constitutiones & Decreta junctim edita Romæ 1623. fol.

GREGORIUS *Ariminensis* sive de Arimino Civitate Romandiolæ, Theologus subtilis, a) Ordinis S. Augustini post Thomam Argentinensem Generalis, ab Anno

a). Vide Balii Lexicon in voce *Rimini*.

no 1357. ad 1358. quo Viennæ eodem quo Thomas tumulo conditus requievit. Ejus Commentarios *in XIV. Epistolas Pauli* memorat Trithemius cap. 619. Sixtus Senensis etiam *in Epistolam Jacobi.* His adde Commentarios *in quatuor libros Sententiarum*, plus simplici vice editos Parisiis, Valentiæ ac Venetiis: b) Librum *de usuris*, excusum Arimini 1522. alium *de intensione & remissione formarum. De moribus Venetorum. De conditionibus Florentinorum. Sermones de tempore & de Sanctis.* Vide Cornelii Curtii elogia Augustinianorum pag. 121. Philippi Elssii encomiasticum Augustinianum p. 247. seq.

GREGORIUS *Bæticus, Eliberi Episcopus usque ad extremam senectutem diversos mediocri sermone* a) *tractatus composuit, & de Fide elegantem libellum; qui hodieque superesse dicitur.* Hæc de eo S. Hieronymus cap. 105. de S. E. Illum *de Fide* libellum putavit se edere Achilles Statius, cum repertum in Abbatia Pomposa agri Ferrariensis vulgavit Rom. 1575. 4. *librum de Trinitate* S. Gregorii Hispaniensis, Heliberitanæ sedis Antistitis ad *Gallam Placidiam:* recusum deinde Coloniæ 1577. 8.

S 5 apud

b) Aub. Miræus in auctario S. E. pag. 80.

a) Κοινῷ λόγῳ, Græcus Hieronymi interpres.

apud Maternum Cholinum, & in Bibliothecis Patrum. Sed illum librum ut Tom. 2. pag. 449. jam notare me memini, FAUSTINO Presbytero potius tribuendum esse eruditi observarunt, quem Gennadius cap. 16. testatur *ad Flacillam Reginam* libros septem sive librum in septem capita dispertitum adversus Arianos & Macedonianos scripsisse. Huic Æliæ Flaccillæ, primæ Theodosii Magni Conjugi, *Placillæ* vel *Placidiæ* nomen Socrates, Philostorgius, Nicephorus tribuunt: *Gallam Placidiam* nummi & scriptores ignorant. Genuinum autem Gregorii Bætici librum *de Fide* viri docti statuunt eum, qui inter Georgii Nazianzeni Opera Latine legitur Tom. 1. p. 727. & inter scripta tributa *S. Ambrosio* in appendice T. 1. edit. Benedictin. pag. 346. Quanquam enim Petrus Franciscus Chifletius notis ad Vigilium pag. 55. seq. conatur illum *Vigilio* Tapsensi vindicare, tamen longe graviora argumenta sunt quibus Paschasius Quesnellus ad caput 39. Codicis Canonum Ecclesiæ Romanæ, quem Leonis M. operibus subjunxit, diss. XIV. § VII. pag. 379. seq. disputat Gregorio Bætico tribuendum esse, cujus constantiam adversus Osium in Synodo Sirmiensi An. 357. & adversus Ursacium ac Valentem in Ariminensi An. 359. prædicant Eusebius Ver-

Vercellensis Epistola ad hunc Gregorium b) & Marcellinus ac Faustinus in libello precum. Plura de eo Nic. Antonius lib. 2. Biblioth. veteris Hispanæ cap. 2. ubi confutat fabulas quas de hoc Gregorio, pseudo Dexter & Luitprandus sive commenti sunt ipsi, sive ab aliis confictas arripuerunt & secuti sunt. Idem cap. 3. explodit *Martyrologium* Gregorio Bætico suppositum excusumque Madriti A. 1667.

GREGORIUS *Bridlingtonensis* sive *de Bridlingtona* Northumbriæ, Anglus, Canonicus regularis S. Augustini, scripsit teste Bostono Buriensi, in varios S. Scripturæ textus, & in Cantica Canticorum: præterea de arte Musices libros III. Lecturasque publicas & sermones. Vide Pitseum pag. 844. ex Balei IV. 60.

GREGORIUS Britannus Ord. Præd. cujus *Sermones* funebres, nuptiales aliosque & *Orationes* An. 1516. & 1540. Venetiis editas memorat Pitseus pag. 844. ex Antonio Senensi.

GREGORIUS *Buccatellus* ex eodem Dominicarum Ordine scriptor *Summæ de virtutibus & vitiis*. Diem obiit supremum An. 1446. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. p. 806.

GREGORIUS *Cæsenas*, infra *Malesardus*.

GRE-

b) in Hilarii fragmento XII. pag. 1356. edit. Benedictin.

GREGORIUS *Cairguent*, infra *Wintoniensis*.

GREGORIUS ex Abbate SS. Cosmi & Damiani ad Micam auream *Cardinalis*, Episcopus Hostiensis sive Ostiensis ab Anno 1037. defunctus An. 1044. Ejus vitam cum vita Isidori Hisp. & Ildefonsi Toletani edidit Constantinus Cajetanus Rom. 1616. 4. Exorcismi formulam, per quam bruchos, locustas aliaque segetibus infesta deleri, hujus Gregorii invocato nomine persuasit sibi quorundam credulitas in Hispania, exhibet Ughellus T. 1. Italiæ sacræ p. 58.

GREGORIUS *Cardinalis*, Episcopus Sabinensis & Legatus Gregorii VII. Papæ circa Annum 1078. Hic adhuc Presbyter circa Annum 1070. scripsit *Polycarpum* sive *Collectionem Canonum*, adhuc ineditam, libris pluribus, ex quibus *sextum** allegat Antonius Augustinus II. 15. de emendatione Gratiani p. 361. *quartum* I. 14. pag. 160. Eodem usi etiam Franciscus Turrianus *Gregorium Polycarpum* laudans lib. 1. pro Canonibus Apostolorum cap. 21. pag. 95. & Romani correctores ad Gratianum.

GRE-

* Emendandum igitur, quod *libris quatuor* constare legas apud Oudinum Tom. 2. pag. 764.

GREGORIUS Monachus *Cassinensis* sub seculi duodecimi initia ultra An. 1126. atque *Tarracinensis* in Campania Romana Episcopus, scripsit teste Petro Diacono cap. 32. de viris illustribus Cassinensibus: *Passionem Sanctorum Casti & Cassii:* a) *Passionem S. Virginis Restitutæ:* b) *Vitam S. Confessoris CHristi, Gerhardi: Homiliam de assumtione sanctissimæ DEI genetricis Mariæ: Cantus Sanctorum Casti & Cassii: Hymnos eorum. Versus de transitu peregrinorum ad sepulchrum Domini* c) *& captione Hierosolymitanæ Urbis, rogatu Bernhardi Valvensis. Historiam Jonæ. Versus de dedicationibus Ecclesiarum, festivitateque Paschali. De sancto Andrea.*

GREGORIUS Monachus *Cassinensis* & circa Annum 1120. Episcopus Sinuessanus, d) scripsit, teste eodem Petro Diacono cap.

a) Vide Acta Sanctorum Tom. 1. Julii 1. pag. 20. seq.

b) Acta in duos libros distincta edidit Papebrochius Tomo 6. Maji 27. pag. 664 -- 672.

c) Librum ejusdem argumenti ex Bibliotheca Cassinensi edidit Mabillonius Tomo 1. musei Italici parte 2. pag. 131 -- 236. ab Anno 1090. ad 1110. sed scriptum prosa, nec a Monacho aut Episcopo Italo, sed a Franco, sive Normanno eoque Laico, adeoque a Gregorio nostro certe diverso.

d) al. Limessanus.

cap. 33. *de captione Caſſinenſis cœnobii verſus mirificos, in quibus introduxit B. Benedictum ad Monachos Caſſinenſes loquentem.* Opuſcula hujus Gregorii MSta in Bibliotheca Caſſinenſi aſſervari, Marus in notis ad Petrum Diaconum monuit.

GREGORIUS *Eliberitanus*, ſupra, *Bæticus.*

GREGORIUM *Emeſennm* pro Nyſſeno Græco ſcriptore finxit Trithemius cap. 79.

GREGORIUS *Faventinuus*, e) Ordinis Prædicatorum, Epiſcopus *Fanenſis* in Piceno Italiæ circa Annum 1240. ſcriptor variorum opuſculorum, & grandis Voluminis *adverſus ſui temporis hæreſes.* Vide Jacobum Qvetif Tomo 1. pag. 110. ſq, cui *Florentinus* non *Faventinus* hic Gregorius appellatur.

GREGORIUS *de Heimburg*, Germanus, Syndicus Norimbergenſis, ſcientia Juris facundiaque & cordata libertate ac conſtantia clarus, adverſus Paparum gravem Eccleſiæ ac Principibus poteſtatem voce & ſcriptis, & in Concilio Baſil. An. 1431. ſeq. atque poſt illud in Conventu Moguntino A. 1461. atque alibi acriter decertavit, banno Papæ Pii II. a quo cum Principe

e) Ughell. Tom. 1. Italiæ ſacræ pag. 665.

Principe ſuo Sigismundo, Duce Auſtriæ & Tyrolis ab Anno 1460. proſcriptus fuerat,& a Papa adConcilium provocavèrat, liberatus fuit Dreſdæ f)A. 1472. concedente Sixto IV. Formula excommunicationis,obvia tum alibi tum apud Melchiorem Adamum in Gregorii hujus vita, quæ inter vitas Jurisconſultorum locum ſecundum occupat. Scripta ejus in libro, antilogia Papæ, Baſileæ 1555. 8. *Admonitio de injuſtis uſurpationibus Paparum. Appellatio duplex, Sigismundi Ducis & proprio nomine ab excommunicatione Pii II. ad Concilium generale.* Hiſce tribus ſcriptis recuſis etiam Londini 1690. fol. in tomo ſecundo, quem Eduardus Brown adjunxit Ortuini Gratii faſciculo rerum expetendarum & fugiendarum, prælis iterum ſubjecto expreſſoque ad editionem rarius obviam Coloniæ 1535. fol. Hiſce inquam tribus, in Volumine Francofurti 1608. 4. Goldaſti ut videtur edito cura, acceſſit *Apologia* contra *Theodorum Lælium,* Feltrenſem Epiſcopum, & altera contra *Nicolaum Cuſanum,* Cardinalem, Papalis plenitudinis defenſorem. Univerſa hæc quinque ſcripta repetiit iterum Goldaſtus in opere Monarchiæ

Impe-

f) Johann Gottlob Horns Sammlung zu einer Hiſtoriſchen Land-Bibliothec in Sachſen, IV. Stück 3. Cap.

Imperii. Francofurti 1721. fol. Tom. 1. pag. 557. & Tom. 2. pag. 1576. 1592. 1604. 1626.

GREGORIUS *Hostiensis*, supra, *Gregorius Cardinalis*.

GREGORIUS *Huntingtonus*, Anglus, Monachus Ordinis Benedictini, & Prior in Cœnobio Ramesiensi circa Annum 1255. Latinæ Græcæque & Hebraicæ etiam lingvæ peritus, unde libros Hebraicos *) post Judæos ex Anglia expulsos diligenter pro Cœnobio suo coëmisse traditur a Baleo IV. 22. ex Lelando, & apud Pitseum pag. 332. Scripsit *Rudimenta* Latinæ *Grammatices*, *Expositionem Donati*, *notulas in Priscianum*, *Sententias per versus* & *regulas versificandi*, tum *Artem intelligendi Græca*, *Grammaticæ* Græcæ *summam* & *explanationes Græcorum nominum*. Præterea nescio quod *Attentarium*, quod incipit: *In sanctæ Crucis virtute*. *Imaginem Mundi*, quod incipit: *Ad instructionem multorum*. & *Epistolas curiales*.

GREGORIUS Jurisconsultus, tempore Diocletiani & Constantini ejusq; liberorum, a quo nomen *Codici Gregoriano*, in quo perinde ut HERMOGENES, constitutiones & edicta Imperatorum usque ad illam

* simile infra in *Gregorio Venantodunensi*.

illam ætatem collegerat. Titulos superstites ex Codice Gregoriano & Hermogeniano collegit Petrus Gregorius Tholosanus Lugd. 1566.

GREGORIUS *Malesardus* Cæsenas, Italus, Ord. Præd. in patria Episcopus Cæsenatensis, sciptor *commentarii in Matthæum.* Diem obiit An. 1409.

GREGORIUS *Noëllus*, Theologus Anglus cujus commentarium in primum librum Sententiarum laudat Pitseus pag. 844.

GREGORIUS *Ripologus*, Anglus, Carmelita scriptor *vitæ Botolphi*, de quo Lelandus cap. 435.

GREGORIUS *Sinuessanus* Episcopus. Vide supra in Gregorio Casinensi.

GREGORIUS *Sisensis*, Patriarcha Armenius ab Anno 1293. ad 1305. alienior est ab hoc loco, quia Armenice non Latine scripsit: quanquam ad eum exstat Bonifacii VIII. Papæ Epistola IV. 271. & Epistola Gregorii ad Haytonem, patrem Leonis, Regis Armeniæ, Cœnobitam, Armenice & Latine vulgata est a Clemente Galano in Historia Armena Rom. 1661. fol. capite XXVII. & Latine in eadam Historia omissis Armenicis vulgata Colon. 1686. 8, pag. 404--422. In hac Epistola Romanæ se Ecclesiæ te-

ſtatur favere, & ad eandem alios gentis ſuæ libenter velle adducere: Laudat etiam locum Joannis ex 1. Epiſt. V. 7. *Tres ſunt qui teſtimonium dant in cœlo, Pater, Verbum & Spiritus S. & hi tres unum ſunt:* quæ verba laudantur etiam in Actis Synodi Siſenſis An. 1306. pag. 461. & Adanenſis An. 1307. pag. 478. atque exſtant in verſione Armenica typis exſcripta: quanquam in veteri Novi Teſt. verſione Syriaca, ex qua Armenicam ſcribunt translatam eſſe, a) locus ille deſideratur: & Sandius b) An. 1670. ſcripſit ſe vidiſſe apud Epiſcopum Eccleſiæ Armenicæ Codicem Novi Teſtamenti ſcriptum ante annos quadringentos, hoc eſt ante hunc Gregorium, qui verba illa ſimiliter non legit. Vide eruditi viri Joan. Alberti Bengelii elaboratiſſimam ad hunc Joannis locum diſſertationem in notis ad Novum Teſtamentum Græcum accurato ſtudio editum Tubing. hoc ipſo anno 1734. pag. 760.

GREGORIUS *Sondenreiter*, Germanus, vitam Conſtantini Magni, Imperatoris ab Euſebio proditam reddidit Latine, carmine heroico. Ea MSta in Biblioth. Cæſa-

a) Vide Richard. Simon II. 17. hiſt. Crit. Novi Teſt. pag. 205.

b) Interpretatt. paradox. pag. 376.

Cæsarea Viennensi, ut ex Possevino Vossius annotavit.

GREGORIUS Episcopus *Tarracinensis*. Vide supra, in *Cassinensi*.

GREGORIUS *Tiphernas* Italus, Præceptor civis sui Lælii Ægidii Tiphernatis a) Georgiique Merulæ & Baptistæ Mantuani, Latine vertit libros septem posteriores, sive Asiam & Africam *Strabonis*; ut priores libros decem sive Europam Guarinus Veronensis. Prodiit ex recensione Jac. Antonii Marcelli Rom. 1470. fol. ac deinde sæpius ut lib. IV. cap. 1. Bibl. Græcæ dicere me memini. Ex *poëmatibus* ejus pauca quædam leguntur in Gruteri deliciis poëtarum Italorum Tom. 2. p. 1171 - - 1175. De eo Lilius Gyraldus lib. 1. de poëtis sui temporis pag. 27. *Tifernas, etsi Medicinæ operam impendit, politioribus tamen studiis magis est cognitus, quippe qui Latine & Græce bene doctus, Asiam & Africam* Strabonis, *Latine vertit. Exstant ejus pleraque* poëmata, *quæ est operæ pretium aliquando evolvere, sunt inter ea pleraque Christiano more perscripta; vena illi facilis ubique, sed non plane perspicua.*

a) Philonis scripta ab eo Latine versa ex Sixto IV. atque Innocentio VIII. dicata servat Bibliotheca Vaticana, ut Gesnero jam notatum.

GREGORIUS, *Toletanus* Episcopus, confictus ex *Bætico*, de quo supra. Vide Nicolaum Antonium Tom. 1. Biblioth. veteris Hispanæ pag. 110. seq.

GREGORIUS *Trapezuntius* appellatur a quibusdam, qui rectius GEORGIUS. De eo supra pag. 105. seq.

Georgius Florentius GREGORIUS, S. Gregorii, Episcopi Lingonensis, abnepos, charus Gregorio Magno Papæ, Archiepiscopus ab Anno 573. ad 596. a) *Turonensis*, inter Historicos Francicos veteres præcipuus, cujus vita ab ODONE Cluniacensi collecta ex ejus scriptis, emendatior in Ruinarti editione, & vita descripta per Clericos Turonenses apud Surium 17. Novembr. Genealogica tabula apud Carolum le Cointe Tomo 2. Annalium Francorum pag. 150. quem vide etiam pag. 426. seq. Venantii Fortunati versus in ejus laudem Tomo XIV. Bibliothecæ Patrum Lugdunensis pag. 222. Martyrolog. Romanum 17. Novembr.

Epitome de rebus gestis Francorum parvo libello ante Historiarum libros novem diffusius digestos breviata a Grego- rio

a) non A. 586. ut Johannes Maan, quem refellit Carolus le Cointe Tom. 4. p. 9. seq.

rio fuit, si credimus Sigeberto cap. 49. de S. E. Sed quæ hodie exstat Epitome a libro secundo usque ad sextum, sive ad necem Chilperici, in Ruinarti Gregorio pag. 547. FREDEGARIO Scholastico a viris doctis tribuitur, sicut *Chronicon* quoque ab Anno 583. ad 642. apud eundem Ruinartum pag. 586. cum continuatione aliorum quadruplici, usque ad A. 768. p. 663. 667. 678. 687. quanquam a Gregorio scriptum *Chronicon Ecclesiasticæ Historiæ*, (h.e. libros X. Hist.) idem Sigebertus tradidit, & Trithemius c. 220. de S. E. & II. 10. illustr. Benedictin. Vide, si placet, quæ supra Tom. 2. pag. 605. seq. & quæ in THOROMACHO dicentur: & Jacobum Longum Biblioth. Hist. Gall. num. 6930. seq.

Operum Gregorii, quæ exstant, meliorem editionem debemus *Theodorico Ruinarto*, decem MStis Codicibus uso, (vide præfat. §. 122. seq.) quæ in lucem data est Parisiis 1699. fol. b) longe præferenda prioribus, quæ vel in Bibliothecis Patrum, Parisiensi 1589. Tomo VII. Coloniensi Tomo VI. & Tomo undecimo

 Lugdu-

b) Journal des Savans An. 1699. pag. 406. Acta Eruditorum A. 1700. pag. 437. atque Oudin. Tom. I. pag. 1456. sq. Jacobus le Long in Bibliotheca Historicorum Galliæ num. 6588. pag 316. seq.

Lugdunensis prodiere, vel quæ separatim lucem viderunt. *Francisci* vero *de Camps* animadversiones Criticæ in notas & præfationem uberiorem atque eruditam Ruinarti, quarum meminit Jacobus Longus in Bibliotheca Historicorum Galliæ num. 6593. necdum typis exscriptæ sunt.

Ipse in extremo ultimi historiarum libri, Gregorius *decem*, inquit, *libros historiarum, septem miraculorum, unum de Vitis Patrum scripsi: in Psalterii tractatum librum unum commentatus sum: de cursibus etiam Ecclesiasticis unum librum condidi.* In Libri de gloria confessorum exordio, qui miraculorum debebat esse octavus, priorum septem librorum ordinem & argumentum diserte his exponit verbis: *In* primo *licello inseruimus aliqua de miraculis Domini ac sanctorum Apostolorum, reliquorumque Martyrum. In* secundo *posuimus de virtutibus S. Juliani Martyris.* Quatuor *vero libellos de virtutibus S. Martini.* Septimum *de quorundam Religiosorum vita.* Octavum *hunc scribimus de miraculis Confessorum.* Memorabilis etiam est quam in fine libri X. hist. post scriptorum suorum titulos appositos, addit, obtestatio. * *Quos libros licet stilo ru-*

* Similium adjurationum exempla multa attuli lib. V. Bibl.

rusticiore conscripserim, tamen conjuro omnes sacerdotes Domini, qui post me humilem, Ecclesiam Turonicam sunt recturi, per adventum Domini nostri JEsu CHristi, ac terribilem reis omnibus Judicii diem, si nunquam confusi de ipso judicio discedentes cum Diabolo condemnandi estis, ut nunquam libros hos abolere faciatis, aut rescribi, quasi quædam legentes, quædam prætermittentes: sed ita omnia vobiscum integra illibataque permaneant, sicut a nobis relicta sunt. Liber *de cursibus Ecclesiasticis* hodie desideratur sicut etiam *præfatio libri, liberque quem de Missis a Sidonio Apollinari* compositis scribit se conjunxisse lib. 2. hist. cap. 22. p. 73. Quod vero Walafridus Strabus de rebus Ecclesiasticis cap. 25. scribit Psalmos secundum emendationem, quam Hieronymus pater de LXX. editione

V. Bibl. Græc. cap. 1. pag. 78. seq. quibus alio fortasse tempore & alia licebit adjungere, præter illa etiam, quæ larga atque erudita manu dedere singularibus dissertationibus viri Clarissimi Michaël Lilienthal, Joan. Balthasar Bernholdus, Georg. Guilelm. Kirchmaierus & Gottlob Henricus Pippingius. Non tamen potuisse Gregorium immunem esse ab injuria manuum, a quibus sibi volebat cavere, interpolatricium truncatriciumque docet Ruinartus præfat. n. LXXXIX. & Barthol. Germon de veteribus hæreticis Ecclesiasticorum Codicum corruptoribus, Paris. 1713. 8. pag. 6.

composuit, a Gregorio Turonensi Episcopo e partibus Romanis mutuatam in Galliarum Ecclesias translatas fuisse, illud potius post Gregorii demum tempora factum disputat Mabillonius disquisitione de cursu Gallicano pag. 396. Vitæ Sanctorum autem *Illidii*, *Quintiani*, *Abrahæ*, *Nicetii*, ** *Friardi*, *Caluppæ*, *Senoch*, *Patrocli* & Sanctæ *Monegundis* quas passim a se scriptas Gregorius significat, non sunt deperditis ejus lucubrationibus accensendæ, sicut nec *Medardi* Noviomensis quidem, quam solam exstare non meminerat Miræus pag. 31. auctarii de S. E. nam hujus quoque capite 95. sicut cæterorum omnium elogium in libro de gloria Confessorum Martyrumve vel Patrum legitur, idemque respicit Gregorium historicum laudans auctor vitæ S. Medardi in Actis Sanctor. T. 2. Junii 8. pag. 85. Libellum *de passione Domini* † Gregorio tribuendi ansam dedere hæc ejus verba lib. 1. Historiæ cap. 23. *Pilatus Gesta ad Tiberium Cæsarem mittit, & ei tam de virtutibus CHri-*

** Apud Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Christianæ pag. 740. pro *S. Nicolai* vita, legendum *Nicetii*.

† Vide Ruinarti præf. § 76. & quæ de *Gestis Pilati* notavi in Codice Apocrypho Novi Testamenti.

CHristi, quam de passione vel resurrectione ejus insinuat. Quæ gesta apud nos hodie retinentur scripta.

Quæ igitur in Ruinarti leguntur editione, hæc sunt:

1. *Historiæ Ecclesiasticæ* c) *Francorum* ab antiquissimis temporibus usque ad Annum CHristi 592. d) *libri decem* p. 1. subjunctis Epitome pag. 547. Chronicoque FREDEGARII pag. 586. nec non fragmentis selectis ad Francorum Historiam spectantibus pag. 706. quæ idem Fredegarius ex Eusebii Chronico, Hieronymo interprete, & ex Idatio excerpsit. Hos Gregorii libros, e quibus referens aliqua Aimoinus * lib. 1. cap. 18. *Chronicam* Gregorii appellat, primus edidit Gvilelmus Parvus, qui Ludovici XII. Regis a confessionibus erat, cum ADONIS Chronico, Parisiis 1512. & 1521. fol. typis Badii, apud Johannem Parvum. Deinde collato Codice S. Martini Turonensis emendatos *Gvilelmus Morellius*

c) in prologo Gregorius profitetur se scripturum *bella Regum cum Gentibus adversis, Martyrum cum paganis, Ecclesiarum cum hæreticis.*

d) Gregorius computat Annum Mundi 5814. & a resurrectione CHristi 580. Vide Ruinarti editionem pag. 1386.

* Vide Vossium pag. 254.

rellius Parisiis 1561. 8vo, & ex Codice S. Nazarii in Lorichen, *Matthias Flacius*. Basileæ 1568. 8. Hinc *Laurentius de la Barre* in Historia Christiana pag. 232. Parisiis 1583. fol. Laurentius Bochellus cum variis Lectionibus, Parisiis 1610. 8vo, atque ut editiones in Bibliothecis Patrum, quarum jam supra memini, prætercam, *Freherus* in scriptoribus de rebus Francicis, Francofurti 1613. fol. collato Codice Palatino: & *Andreas du Chesne*, quinque usus Codicibus Tom. I. scriptorum Francorum, Parisiis 1636. *Gallicæ* versiones duæ, una *Claudii Bonneti*, Parisiis 1610. 8. curante Hemereo Amboisio: altera *Michaëlis de Marolles*, omnia Gregoriana interpretati, qui notas etiam addidit. Parisiis 1668. 8. duobus Voluminibus. *Antonii Dadini Alteserræ* observationes in Gregorium Turonensem & Fredegarium prodiere Tolosæ 1679. 8. Voces Latinobarbaras excerpsit illustravitque *Ludovicus de la Cerda* Adversar. sacr. capite CLXV. pag. 426. seqq. Præstantissimorum vero commentariorum instar esse possunt *Hadrianus Valesius* in historia Francorum, & *Carolus le Cointe* in Francorum Annalibus, qui cum conjecturis quibusdam & argumentis ducti, Valesius in prolegomenis ad Annales, Cointius pluribus locis,

cis, Tomi præſertim ſecundi ad Annum 595. num. 42. ſeq. & Tom. 1. pag. 45. ſq. varia capita hiſtoriæ Gregorianæ interpolata atque ſuppoſita eſſe diſputaſſent, ad eorum argumenta reſpondet Ruinartus in prolegomenis §. 86. ſeqq. Neque interpolationes, quas vocat, omnes adſpernandas eſſe, confeſſus fuerat Cointius Tomo 2. pag. 151. In Bibliotheca Jeſuitica memoratur Gregorius Turonenſis ampliſſimis notis illuſtratus ab *Ægidio Bucherio.* Sed illæ MStæ in Bibliotheca Jeſuitarum Tornacenſi necdum editæ ſunt, quod ſciam: ſicut nec hiſtoriæ Gregorianæ editio quam *Carolus le Cointe* parare ſe eſt teſtatus. *Vita* Regis Burgundiæ *Guntranmi* in Actis Sanctorum 28. Martii Tom. 3. pag. 721 -- 731. repetita ex variis Hiſtoriæ Gregorii locis. Sic *Vita S. Sigismundi*, Burgundionum Ducis, 1. Maji Tom. 1. pag. 85. *S. Hoſpitii* recluſi, 21. Maji Tom. 5. pag. 41. *S. Prætextati* Tom. 3. Februar. 24. pag. 465. & *de S. Injurioſo* Tom. 6. Maji 25. pag. 38.

2. *Libri miraculorum* pag. 713. Primus *in gloria beatorum Martyrum. Capita CVII.* Secundus *de paſſione & virtutibus S. Juliani Martyris* pag. 843. Octavus Liber *de gloria beatorum Confeſſorum*

pag.

p. 886. Capita CXII. e) Hosce tres cum V. libris & veteri scriptore f) vitæ Gregorii, quæ incipit: *omnium quidem Sanctorum, jure memoria veneratur*, ad Codices MStos recensuit, & Dominico Segvierio, Meldensi Episcopo, dicavit Johannes Balesdens, in Senatu Parisiensi & in Regia advocatus, Parisiis 1640. 12. præfixo titulo: *Divi Georgii Florentii Gregorii, Episcopi Turonici, Operum piorum pars I. & II.* Prodierant etiam Parisiis 1511. Coloniæ 1582. 8. & Parisiis 1563. 8. apud Gvilelmum Morellium. Tertius liber cum primis historiæ Gregorii editionibus lucem viderat Parisiis 1512. 1521. fol. sæpe deinde recusus. Ex cap. 77. seq. de gloria Martyrum petita *Vita S. Simplicii* in Actis Sanctorum Tom. 4. Junii 24. pag. 812. *Vita S. Monegundæ*

e) Desunt capita 107. 108. 109. de Tetrico & Orientio Episcopis & de Quiteria virgine. De Orientio illo Ausciorum in Novempopulania Episcopo, Acta Sanctorum 1. Maji Tom. 1. pag. 60. Clausulam vero ex MSto Dionysiano, de Pipini, cujus temporibus Codex descriptus est, in Regem Francorum consecratione, quam Ruinartus exhibet pag. 991. dederat Mabillonius Historiæ Diplomaticæ pag. 384.

f) illum ex veterum Codicum fide jam constat esse ODONEM, Abbatem nimirum Cluniacensem.

negundæ apud Surium 2. Julii & in Actis Sanctorum Tom. 1. Jul. pag. 316. ex libro de gloria Confessorum cap. 24. & de *S. Injurioso* ex capite 32. Tom. 6. Maji 25. pag. 38.

3. *De virtutibus & miraculis S. Martini*, Episcopi Turonensis, *libri IV.* pag. 993. ordine tertius, quartus, quintus & sextus. Prodierant Coloniæ 1582. 8vo. Fallitur autem Gregorius, cum in libro de gloria Confessorum cap. 110. p. 989. tradit Paulinum Nolanum de B. Martino sex versu conscripsisse libros, & alios versiculos in laudem ejus composuisse. Vide infra PAULINUS *Petricordiensis*. Hos Gregorii libros primus cum Sulpicii Severi libris duobus de vita S. Martini ediderat Jodocus Clichtoveus Paris. 1511. 4.

4. *Prosa de S. Martino*, incertum an Gregorii, pag. 1140. Incipit: *Sacerdotem CHristi Martinum.*

5. *Liber de vitis Patrum*, sive *quorundam Religiosorum Galliæ*, Capita XX. pag. 1142. liber septimus ordine. Hic cum primis editionibus Historiæ prodierat Parisiis 1512. & 1521. fol. atque deinde sæpius. Prologum *vitæ S. Ursi Confessoris*, quæ capite XVIII. pag. 1240. seq. legitur, ediderat Labbeus Tomo 2. Biblio-

bliothecæ novæ MSS. pag. 696. Ex hujus libri capite XIV. desumta *vita S. Martii*, Abbatis apud Aruernos, in Actis Sanctorum 13. April. Tom. 2. pag. 132. Sicut ex capite XX. *vita S. Leobardi*, 18. Januarii Tom. 2. p. 198. *Vita S. Abrahami* Abbatis ex capite III. Tom. 2. Jun. 15. pag. 1058. *S. Caluppani* ex capite XI. Tom. 1. Martii 3. pag. 262. *Vita Nicetii* Lugdunensis, ex capite VIII. in Actis Sanctorum Tom. 1. April. 2. pag. 69. *Vita Gregorii*, Episcopi Lingonensis, ex capite VII. Acta Sanctorum 4. Jan. Tom. 1. pag. 168. *Vita Nicetii* Trevirensis apud Surium ad Octobr. 1. ex capite XVII. *Galli Episcopi* ex capite VI. apud Surium 1. Jul. Acta Sanctorum Tom. 1. Jul. pag. 105. & Acta SS. Benedict. Tom. 1. p. 16. *S. Illidii* ex capite II. Tom. 1. Junii 5. pag. 425. *Vita Monegundis* sive *Monegundæ* ex capite XIX. Acta Sanctorum Tomo 1. Julii 2. pag. 313. & apud Surium.

6. Ex Commentario Gregorii *in Psalmos* deperdito, fragmenta tria pag. 1257. Duo ex Mabillonii Analect. T. 1. p. 7. (editionis novæ p. 62.) De Commentario in Psalmos, qui in Vaticana Bibliotheca Gregorii Turonensis nomen præfert, sed longe junioris (post Haymonem

nem & Remigium, quos citat) est scriptoris, vide Ruinarti Præfationem §.72.

Sequntur apud Ruinartum scripta Gregorio Tur. attributa in Codd. MSS. *Præfatio & argumenta* capitum XXXVIII. a) & tria postrema capita *libri miraculorum B. Andreæ Apostoli.* Incipit: *Inclyta sanctorum Apostolorum trophæa* pag. 1261. ex MS. Biblioth. S. Germani a Pratis.

Passio S. Juliani Martyris Brivatensis p. 1265. brevior & diversa ab ea quæ fuit supra p. 843.

Historia septem Dormientium, Ephesi quiescentium, cum præmissa ad *B. Sulpicium*, Bituricensem Arcaiepiscopum *Epistola* pag. 1270. Confer Gregorium de gloria Martyrum cap. 95. pag. 826. seq. ubi post rem breviter narratam subjungit: *quod Passio eorum quam Syro quodam interpretante in Latinum transtulimus, plenius pandit.* Laudat hunc Gregorii librum Albericus in Chron. ad Annum 319. alique. Vide Ruinarti præf. §. 79. Editus a Jodoco Clichtoveo Parisiis An. 1511. 4. cum libris de gloria Martyrum & de S. Martino. inde Paris. 1640. ut notat Labbeus T. 1. de S. E. p. 399.

Pro-

a) Librum ipsum, non diversum esse a libro tertio pseudo Abdiæ, in quo de S. Andrea Apostolo traditur, notat Ruinartus præf. §. 77.

Prologus ad Vitam B. Maurilii, Episcopi & Confessoris: ad *Germanum*, Archiep. Parisiensem pag. 1182. ex Codice in quo etiam *Vita B. Albini* Gregorio tribuitur, quam alii rectius ad Fortunatum referunt.

Brevis *Antiphona de Sanctis*, *Medardo & Gildardo*, *Episcopis & fratribus* ex Surio ad 8. Junii: Vita vero Medardi, sicut Albini & Maurilii Andegavensium Episcoporum, FORTUNATUM auctorem habet, non Gregorium: itaque a Ruinarto omissæ sunt, cujus vide Præfat. §. 75. & 80.

Vita S. Aridii Abbatis pag. 1283. cum ejusdem *Aridii testamento* pag. 1308 - - 1315. ex Mabillonio Tom. 4. Analect. pag. 352. (edit. novæ)

Denique Volumen claudit appendix veterum monumentorum, in qua exstant hæc illustrandis historiæ Gregorii locis:

Carmen S. DAMASI de SS. Chrysantho & Daria pag. 1316.

Inscriptio in absida *S. Pancratii* p. 1317. ex Mabillonii Analect. T. 4.

Testamentum & Epitaphium *Perpetui*, Turonensis Episcopi, pag. 1317. 1320. ex Dacherii Tom. V.

Epistola *Theodorici*, Regis Italiæ ad *Chlodoveum* pag. 1321. ex Cassiodori II. 41. Variar.

Ex-

Excerpta ex Epiſtola S. AVITI de baptiſmo *Chlodovei* Regis p. 1322. ex Sirmondi Concil. Galliæ Tom. 1. pag. 153.

Ex collatione Epiſcoporum coram Rege *Gundebaldo* pag. 1322. ex Dacherii Tom. 5.

Epiſtolæ duæ S. REMIGII ad *Chlodoveum* Regem pag. 1326. CHLODOVEI ad Epiſcopos, p. 1327.

CHLODOVEI Magni diploma de conditione Cœnobii Mitiacenſis apud Aurelianos pag. 1328. ex Dacherii Tom. 5.

LEONIS Senonenſis Epiſcopi ad *Childebertum* Regem, de non ordinando Melduni Epiſcopo pag. 1328.

CHILDEBERTI Regis conſtitutio pag. 1329. & Formulæ antiquæ pag. 1330. ex Mabillonii Tom. 4. Analect.

De *LEGIBUS* Francorum locus inſignis pag. 1334. ex Baluzii Capitular. qui cum brevis ſit, etiam hoc legi loco non erit Lectori ingratum. THEODORICUS *Rex Francorum, cum eſſet Catalaunus, elegit Viros ſapienter qui in regno ſuo legibus antiquis eruditi erant. Ipſo autem dictante juſſit ſcribi LEGEM FRANCORUM & ALAMANORUM & BAJU-*

VARIORUM, unicuique genti, quæ in poteſtate erat, ſecundum conſuetudinem ſuam. Addidit quæ addenda erant, & improviſa & incompoſita reſecavit: & quæ erant ſecundum conſuetudinem paganorum, mutavit ſecundum Legem Chriſtianorum. Et quicquid Theodoricus Rex propter vetuſtiſſimam paganorum conſuetudinem emendare non potuit, poſt hæc CHILDEBERTUS Rex inchoavit, ſed CHLOTHARIUS Rex perfecit. Hæc omnia DAGOBERTUS Rex glorioſiſſimus per viros illuſtres CLAUDIUM, CHAUDUM, INDOMAGNUM & AGILULFUM renovavit, & omnia vetera Legum in melius tranſtulit, & unicuique Genti ſcripta tradidit, quæ usque hodie perſeverant. Hoc decretum eſt apud Regem & Principes ejus, & apud cunctum populum Chriſtianum, qui infra regnum Merwungorum conſiſtunt.

Epiſtola Synodi *Aruernenſis* ad Regem *Thodebertum* pag. 1334.

Ex Epiſtola AURELIANI, Epiſcopi Arelatenſis ad eundem Regem pag. 1335. ex Frehero & Ducheſnio.

Epiſtola THEODEBERTI & alia THEODEBALDI Regis ad *Juſtinianum* Imp. pag. 1336.

MAPINII, Epiſcopi Remenſis ad *Nicetium* Trevirenſem pag. 1337. & NICETII

Specimen liturgiæ Gallicanæ ex antiquis monumentis a Mabillonio editis excerpta pag. 1357 -- 1367.

Locus ex Concilio Cæſarauguſtano An. 592. de reliquiis ſuſpectis igne probandis p. 1367.

Qua proprie lingua priſci Reges Francorum uſi, p. 1367. ex Frehero.

Ex Canone XVII. Concilii III. Turonenſis: *Viſum eſt unanimitati noſtræ, ut quilibet Epiſcopus habeat homilias - - Et ut easdem quoque aperte transferre ſtudeat in ruſticam Romanam linguam, aut Theotiſcam, quo facilius cuncti poſſint intelligere quæ dicuntur*, p. 1369.

Theod. Ruinarti diatriba de Regali Abbatia *S. Germani* a Pratis, prope Pariſios. p. 1369 - - 1383.

Regum Francorum diplomata, pro Regali baſilica, & pro mercatu *S. Dionyſii* pag. 1383 - - 1385.

De Catalogo Epiſcoporum Turonenſium in capite ultimo hiſtoriæ Gregorii, obſervatio ex veteri Codice Pithoeano pag. 1386.

Addenda in notis Ruinarti atque emendanda p. 1387 - - 1404. accuratique indices.

GRE-

GREGORIUS *Teutonicus, Viennensis*, Ord. Præd. clarus seculo XIV. scriptor *libri de ecclipsibus Solis & Lunæ.*

GREGORIUS *Venantodunensis.* Vide mox in *Wintoniensi.*

GREGORIUS Cairguent seu *de Wintonia* Anglus, Monachus Glocestriensis Ord. Bened. scripsit Annales sui Cœnobii ab Anno 618. ad 1291. vide Vossium pag. 495. ex Balei IV. 59. & Pitsei pag. 375. seq. Videndum, idem ne sit GREGORIUS qui Lelando cap. 323. *Venantodunensis*, ubi ait eum tempore Eduardi I. in Anglia vixisse, diligentissimamque operam posuisse in litteris Hebraicis, cupideque emisse libros Hebraicos, cum Judæi quos Gvilelmus Conquæstor in Angliam venire permiserat, multati post annos trecentos exilio, res suas relinquere, hastæque publicæ subjiciendas permittere coacti fuissent. Vide supra in *Gregorio Huntingtonio.*

GREGORIUS *Wittebenne.* Vide HUXARIENSE Chronicon.

Dominicus GRENERIUS, supra DOMINICUS *Tolosanus*, T. 2. p. 164.

Guilelmus GRENÆUS sive *Viretus*, Theologus Anglus, Cantabrigiensis, Carmelita circa Annum CHristi 1470. Hujus *Hagiologium Carmelitarum*, sive de Sanctis Ordinis ejus, liber memoratur a Baleo XI. 65. atque inde a Pitseo pag. 662. Alegrio pag. 375. Vossio, aliisque.

Theodorici GRESMUND de septem artibus liberalibus liber, Orationes quoque & Epistolæ editæ Moguntiæ 1494.

Philippus de GREVE, sive de GREVIA, Cancellarius ab Anno 1228. ad 1237. Parisiensis, Dominicanis & fratribus mendicantibus infestus, idem, cum M. Arnoldo (postea Aurelianensi Episcopo) assertor pluralitatis beneficiorum. Vide Bulæum in Tomo tertio histor. Academiæ Parisiensis, & Oudinum Tomo 3. pag. 120. seq. Præter *ejus Sermones* 330. *in Psalmos Davidis*, qui lucem viderunt Parisiis 1523. & Brixiæ 1600. 8. duobus Voluminibus, plura illius in Bibliothecis Galliæ Belgiique servantur MSta. *Commentarii in Jobum*, in Bibliotheca Cathedrali Cameracensi, de quibus videndum tamen, sintne PHILIPPI, antiquioris Presbyteri, qui S. Hieronymi auditor fuit, & cujus libri III. in Jobum plus simplici vice prodiere inter Hieronymi & Bedæ opera. *Expositio in threnos*

nos Jeremiæ, memorata Sandero in Bibliotheca Belgica MS. pag. 362. *Commentarii in Evangelia. Sermones de Dominicis & Festis.*

Johannes GREUSSERUS, * Rotenburgo-Tuberinus, cujus *Passionale* lucem vidit Noribergæ 1495.

GRIFFINUS Cambrius, Ordinis Prædicatorum circa Annum 1500. cujus Quæstiones disputatas & Commentarios in Magistrum Sententiarum memorat Pitseus pag. 845.

Matthæus de GRIFFONIBUS composuit *Memoriale historicum rerum Bononiensium* ab Anno 1109. ad 1428. quod Tomo XX. scriptorum Italiæ vulgavit celeberrimus Muratorius.

Edmundus GRIME, sive GRYME, scriptor *Vitæ* Domini ac Magistri sui, cujus crucifer fuerat, *Thomæ Becket*, Archiepiscopi Cantuariensis, interfecti Anno 1170. vide Lelandum cap. 192. MSta in variis Angliæ Bibliothecis, ut notavit Oudinus Tomo 2. pag. 1510. Fortasse pro Edmundo *Eduardum* dixit Surius, cum Vitam Thomæ prolixius ab eo traditam professus est se in compendium mittere lectoribusque offerre ad 29. Decembr.

* Beughemio hic *Johannes* GREIFFER.

Cosmæ GRIMIER glossa in pragmaticam decretaque Basileensia & Bituricensia. Lugduni 1488. 4.

GRIMLAICUS Presbyter Sec. IX. cujus *Regula Solitariorum* edita a Luca Dacherio Parisiis 1653. 12. atque inde a Luca Holstenio in Codice Regularum parte 2. pag. 278. Romæ 1661. Parif. 1663. 4to.

GRIMOALDUS, Longobardorum Rex, Anno sexto Regni sui, edicto A. C. 505. publicato *Leges* ROTHARIS Regis decessoris sui *per suggestionem Judicum, omniumque consensu* addidisse se profitetur. Exstant apud Johannem Heroldum in antiquarum Legum sylloge pag. 205. apud Fridericum Lindenbrogium & alios. Vide infra in ROTHARE.

GRIMOALDUS, GRIMALDUS, sive GRIMOLDUS, Abbas S. Galli ab Anno 841. ad 872. Benedictinus, & Ludovici Pii Imperatoris Archicapellanus. Hic GREGORII I. Papæ *Sacramentorum librum*, quem interpolatum invenit, recensuit, eique ipse librum secundum ex opusculis SS. Patrum excerptum subjunxit. Uterque vulgatus est a Jacobo Pamelio, Tomo posteriore Liturgicon pag. 177. 388. eique subjectus liber tertius, quem ALCUINO auctori Pamelius tribuit

pag.

pag. 517-579. Coloniæ Agrippinæ 1675. 4. præmiſſo *Antiphonario* Gregorii, pag. 54--176. in quo ſimilem operam a Grimoaldo poſitam non dubitant eruditi. Vide quæ ſupra p. 253. 254. & Oudinum Tom. 1. pag. 1536. ſeq. & Tom. 2. pag. 154.

Ab hoc Archicapellano, cui ERMENRICUS Augienſis librum ſuum de Grammatica * & RABANUS verſiculos a Mabillonio Tomo 4. Analect. pag. 326. (p. 419. edit. novæ) editos conſecravit, diſtinguendus

GRIMALDUS, Magiſter Scholæ S. Galli, eodem tempore, quo Abbas eidem Cœnobio præfuit cognominis, hoc eſt poſt A. 841. Hic Walafrido Straboni & Ermenrico, *Homerus* dictus eſt *novus*, propter verſus pangendi facultatem. Quamobrem a Gozperto, Monacho S. Galli rogatus *vitam S. Galli* libris duobus ſcripſit carmine elegiaco, cujus initium:

Promiſſi memor ecce mei, Gozberte, quod olim
Devovi, ad præſens ſolvere, chare, volo.

Vide Mabillonium Analect. editionis novæ p. 422. & Oudinum Tom. 2. p. 153.

* Vide ſupra Tom. 2. pag. 330.

ne & progressibus libros III. & librum *de illustribus Viris sui Ordinis*, quæ scripta cum PHILIPPI *Ribboti*, Hispani speculo Carmelitarum prodiere Venetiis 1507. fol. atque in Danielis a Virgine Maria Armamentario Carmelitarum, Antwerp. 1680. fol

Joannes GRUNDMANN, Præpositus Lipsiensis in Monasterio S. Thomæ circa Annum 1466. cujus *Sermones* & *tabula super repertorium morale* PETRI *Berthorii* Pictaviensis MS. Lipsiæ in Biblioth. Paulina Lipsiensi. Vide B. Felleri Catalogum MSS. pag. 100. & 154.

Benedictus GVAIFERIUS, supra GAUFERIUS pag. 73.

GVALBERTUS sive WALBERTUS Monachus Marchianensis in Galloflandria, Ord. Bened. circa Annum 1128. a) scripsit ad Saswalonem Roberti Episcopi ab A. 115. ad 1131. Arebatensis Secretarium *libros duos Miraculorum S. Rictrudis* Abbatissæ primæ & Patronæ Marchianensis defunctæ circa An. 688. Exstat in Actis Sanctor. Tom. 3. Maji 12. pag. 118 - - 140. & aliud scriptum de eadem Rictrude cum Epistolari proœmio ad Gerardum, S. Trudo-

a) adde Oudinum Tom. 2. pag. 1100.

Trudonis Monachum Hasbanienſem, 140 - - 154.

GVALDO Corbejenſis Monachus, Ord. Bened. circa Annum 1070. Lambecio viſus fuit auctor eſſe *vitæ S. Anſcharii* ex proſa S. Remberti ſcriptæ verſibus hexametris, dicatæque Alberto ſive Adalberto, Archiepiſcopo ab Anno 1043. ad 1072. Hamburgenſi. Certe Gvaldo fuit, qui auctorem qualemcunque impulit ad hunc laborem ſuſcipiendum. Ait enim v. 171.

Contra naturam quem compulit eſſe poëtam
Gualdo tibi fidus, ſanctiſſime Præſul amicus.

Certe ita Hallervordus in ſpicilegio de Hiſtoricis Latinis p. 716. Sed ſi Lambecium audias, Gvaldo de ſe ipſo hoc voluit intelligi, quem poëtam eſſe negante etiam natura, juſſit *Anſcharii meritis ſemper devota voluntas.* Hunc enim verſum ipſe, vel ſimilem, ſibi perſuadet a librario omiſſum eſſe. Sed ita etiam non *Gvaldo* dixiſſet poëta, ſed *Gvaldonis* vel *Gvaldonem.* Exſtat hæc vita in Lambecii libro primo rerum Hamburg. p. 243. (edit. a me curatæ pag. 80.) in Actis Sanctor. Tom. 1. Februar. 3. pag. 427. in Mabillonii Actis Sanctor. Benedict. Sec. IV.

parte

parte 2. pag. 115. in Claudii Arrhenii Anſchario, Holm. 1677. 4. pag. 156. & in B. Nic. Staphorti noſtri Hiſt. Eccleſ. Hamb. T. 1. pag. 134.

Joannes GVALLENSIS, ſive *Valleis* Ord. Minor. Pariſienſis Doctor, nàtione Anglicus de quo Jacobus Philippus Bergomenſis in Chronico ad Annum 1276. *per hoc ipſum tempus apud Pariſios ob ejus Divinam doctrinam maximo fuit in pretio, & ob eam rem* Vitæ arbor *nuncupatus eſt. Hic* Scoti, *ejusdem Ordinis præceptor fuit: qui Doctor* (Gualenſis) *ingenii ſui inter cætera* Summam *prægrandem compoſuit, quam* Univerſalem *appellavit. Et alios* decem & octo tractatus *edidit, atque alias & quidem celebres* additiones ſacris Conditionibus *& maxime* Apocalypſi Joannis *addidit. Scripſit etiam* ſuper Sententias, libros IV. *Incipit:* Quoniam teſte B. Auguſtino. Longe plura hujus Guallenſis memorant Jo. Lelandus cap. 300. Baleus IV. 28. Pitſeus p. 343. Waddingus pag. 209. ſeq. ſed edita accuratius Oudinus Tom. 3. pag. 495. ſeq. ut: *Ordinarium* ſive *alphabetum vitæ religioſæ*, cujus tres partes, *diætarium*, *locarium* atque *itinerarium* (ſcriptis hiſtoricis a Voſſio præter rem accenſitum.) *Breviloquium* de Philoſophiæ dignitate atque abuſu. *Breviloquium de* IV. Virtutibus Cardinalibus antiquorum Philoſopho-

phorum & Principum. *Compendiloquium* de vita & moribus illustrium Philosophorum. *Margarita Doctorum* seu *Communiloquium* ad omnium generum argumenta, sive *summa Collationum de regimine vitæ humanæ*, constans septem partibus. Hæc omnia edita Venet. 1496. Paris. 1516. & Lugd. 1511. fol. Tractatus *de oculo morali* inter opera *Raymundi* JORDANI, sub IDIOTÆ nomine latentis. editus a Theophilo Raynaudo Lugd. 1641. nec non Paris. 1654. & Italice ex versione Theophili Romani, Venet. 1496. Liber *de origine, progressu & fine Mahumetis, & quadruplici reprobatione Prophetiæ ejus*. Argentor. 1550. & Colon. 1551. 8. *Expositiones seu moralitates fabularum Ovidii*. Paris. 1509.

Inedita sunt: *Summa Justitiæ*, sive tractatus de septem vitiis, ex GVILELMO *Parisiensi*. *Legiloquium* de mandatis divinis. *Floriloquium* sive *Manipulus florum* de dictis Philosophorum. *Moniloquium* sive *Collectiloquinm* libris IV. *Floriloquium*. *Pastoralia*. *De pœnitentia*. *De cognitione veræ Vitæ*. In *decem Præcepta*. *De visitatione infirmorum*. *De pœnis Inferni*. *Lecturæ*, *Sermones*. *De diversis rebus* libri XV. *De esse & essentia*. *De Republica*. *De ordinatione universali*. Commentarii in *Valerium*. In Mythologiam *Fulgentii* &c.

Postil-

Postillam *in Evangelium S. Johannis* quæ incipit: *Numquid ad præceptum tuum elevabitur aquila?* & Postilla *in Apocalypsin*, cujus initium: *Legimus apud Eusebium*: non Joannis Guallensis esse contendit Oudinus, sed auctorem habere THOMAM *Jorsium* sive *Joycium*, qui & ipse *Guallensis* & Anglicus dictus fuit. Hujus etiam facit mentionem Lelandus cap. 300. aitque, omisso a librariis prænomine incertum relictum quid Johanni, quid Thomæ tribuendum. Ibidem etiam meminit PHILIPPI *Gvallensis* Chordigeri, sive Franciscani quem ait sacras litteras Lugduni publice docuisse.

Joannes GVALLENSIS paullo Junior, itidem Anglus & Ord. Minor. Theologus a Bergomensi, a Pitseo pag. 455. aliisque celebratur, & in quatuor libros sententiarum scripsisse, aliosque tractatus & disputationes scholasticas composuisse traditur. Hunc tamen a superiore neutiquam diversum, sed unum eundemque distractum in duos, ejusque ætatem non ad 1270. sed 1370. a) reducendam esse disputat Waddingus, cui suffragantem

a) Ipse tamen Oudinus pag. 496. notat Joannis Guallensis *Manipulum florum* continuatum & suppletum post illius mortem a THOMA de Hibernia An. 1290.

tem adde Oudinum Tom. 2. pag. 494. ſeq. ubi etiam de alio *Joanne* GVALLENSI ſive VALLENSI Italo, Volaterrano, qui ſecundam *compilationem Decretorum*, duodecimo poſt primam Bernardi CIRCA, Papienſis Præpoſiti, GRATIANUM imitati collectionem condidit circa Annum 1198. Vide Tom. XI. Biblioth. Græcæ p. 20.

GVALFREDUS, Longobardus non natione, ſed quia ex nobili loco natus, cum temporibus illis idem fuerit Longobardus & nobilis: a) Epiſcopus ab Anno 1085, ad 1127. *Senenſis*, ſacram *Gothofredi Bullionis in Orientem expeditionem* heroico carmine complexus eſt. Scripſit inſuper librum *de utroque Apoſtolico*, Urbano II. & Gilberto antiPapa. *Romanæ Urbis laudes. De annulo & baculo. De Sacramento Corporis & Sanguinis CHriſti. De militia Chriſtiana: & Rationale.*

GVALO Camber Britannus circa Annum 1170. claruit, laudatus Joanni Sarisberienſi in Policratico atque alibi, nec non Baleo III. 5. & Pitſeo pag. 233. Inter *carmina* quæ de rebus diverſis plura compoſuit, unum breve *in Monachos*: ſed ſine

a) Nota ad Ughellum Tom. 3. editionis novæ pag. 541.

ſine auctoris nomine edidit Matthias Flacius a) inter varia doctorum piorumque virorum de corrupto Eccleſiæ ſtatu Poëmata, Baſil. 1557. 8. pag. 489. Quia breve eſt, etiam hoc loco cum bona Lectoris venia legetur:

Sacrilegis monachis emtoribus Eccleſiarum
Compoſui Satyram, carmen per ſecula clarum,
Quam quia vir magnus corroborat Hugo *Dienſis,*
Noſter amicus eam legat Otto *Sueſſionenſis.*
Ordo monaſticus Eccleſiaſticus eſſe ſolebat,
Pura cibaria dum per agreſtia rura colebat,
Nulla pecunia, nulla negotia præpediebant,
Sobria copia, parva colonia ſufficiebant,
Pro venialibus & capitalibus invigilabant,
Tam venialia, quam capitalia noſtra piabant:
Sed miſerabilis & lachrymabilis eſt ſibi factus,
Poſt venialia, ſub capitalia damna redactus.

Ordo

a) Obſervatum hoc Polycarpo Leyſero τῷ μακαρίτῃ in hiſtoria Poëtarum medii ævi pag. 430.

Ordo monasticus Ecclesiasticus est violenter,
Ecclesiastica comparat omnia dona patenter:
Ordo monasticus Ecclesiasticus est sine sensu,
Æstimat omnia spiritualia divite censu.
Ordo monasticus Ecclesiasticus est sine causa,
Clamat ad ostia spiritualia jam sibi clausa.
Ordo monasticus Ecclesiasticus est sine fructu,
Intrat ovilia, desuper ostia non sine luctu.
Ordo monasticus Ecclesiasticus unde vocatur,
Quando rapacibus atque tenacibus assimilatur.
Terra, pecunia, templa, palatia magna parantur:
Unde superbia, quid per inania ludificantur.
Lucifer extulit, & DEus expulit, & cruciatur.
Sed duo crimina per sua nomina nolo notare,
Quæ sapientia vel reverentia nescit amare:
Dicere planius est inhonestius, ultro patebit,
Ultro quis audiet, ultro subaudiet, ultro docebit.

GRIMOALDUS Viterbii Comes, & Præfectus Etruriæ circa Annum 772. ad quem edictum Desiderii Longobardorum Regis prodiit Romæ 1499. 4. & apud Sigonium libro tertio de regno Italiæ. Vide supra in DESIDERIO, T. 2. p. 65. 66.

GRIPHON Flander, Ord. Minor. Theologus Paris. missus a Sixto IIII. in Palæstinam Maronitis montis Libani accolis, Græcisque ad Ecclesiam Rom. adducendis, & a Calixto tertio creatus Orientalium Ecclesiarum Patriarcha, obiit An. 1475. scripto *intinerario terræ sanctæ*, quod memorat Vossius ex Willoto, Sweertio &c. Apud Waddingum pag. 148. pro *Typographia* * *terræ sanctæ* nemo non videt *Topographiam* legendam esse. Idem Waddingus mentionem facit *Opusculi de Mariæ laudibus*: additque idem multa scripsisse Griphonem etiam Syriace, & in linguam illam Maronitarum usibus transtulisse.

Joannes GRITSCH, Basileensis, Ord. Minor. circa Annum 1430. Ejus *Quadragesimale* per totum annum inserviens, cum thematum Evangelicorum & Epistolicorum introductionibus prodiit Ulmæ 1476.

* Sicut apud Sweertium pag. 295. *Marcionitis* perperam excusum pro *Maronitis*.

1476. per Joannem Zeiner, Reutlingensem & Basil. 1477. per Joannem Wiennerde Wienna, & 1484. 1490. fol. Lugd. 1492. & Paris. 1512. *Sermones de tempore & de Sanctis.* Lugd. 1493.

Sigismundus GROSSENBROT Ord. S. Benedicti Monachus SS. Udalrici & Afræ prope Augustam Vindelicorum, cum Udalrico ejusdam Cœnobii Monacho scripsit atque An. 1483. Abbati suo Joanni de Giltlingem obtulit *Chronicon* breve *Augustanæ Ecclesiæ*, in Anno 1481. desinens, editumque a Joanne Pistorio in tomo tertio scriptorum rer. Germanic. pag. 655. Vide Vossium pag. 571. & Oudinum T. 3. p. 2705.

Robertus GROSSETEST, infra ROBERTUS *Lincolniensis.*

Gaufridus sive *Galfredus* GROSSUS, supra p. 24. seq.

Joannes GROSSUS Tolosanus, Generalis Carmelitarum, interfuit Concilio Pisano An. 1409. & Constantiensi A. 1414. Ab Alegrio in paradiso Carmelitici decoris An. 1424. diem obiisse traditur: ab aliis ut Oudino Tom. 3. pag. 2256. Annum 1237. vivendo attigisse. Scripsit præter *Sermones* aliaque, *Viridarium Carmelitarum Ordinis*, de ejus institutio-

ne

mentor. Tom. 3. pag. 369. seq. Pro capacitate ingenii sui *vi carceris hebetati*, cladem Rotgeri, Principis Antiocheni describere se ait Gvalterus p. 449.

Magister *Philippus* GVALTERUS *de Castellione*, Insulanus a) Præpositus Canonicorum Tornacensium, scripsit Q. Curtii insistens vestigiis b) *Alexandreidem* sive poëma heroicum de rebus gestis Alexandri Magni, elegans pro illa ætate, *libris X.* quorum singulorum primæ litteræ referunt nomen c) *Gvillermus*: dicavit enim illos Gvillermo II. qui Archiepiscopus Remensis fuit ab A. 1176. ad 1201. Hoc poëma circa A. 1280. quo tempore scripsit Henricus Gandavensis, in scholis Grammaticorum tantæ dignitatis fuit, ut præ illo veterum Poëtarum lectio negligeretur: neque tamen tantum Gvaltero Alanus Insulensis præstat, ut nisi judicium istud dictasset illi livor, hæc Gesta Ducis Macetum, convicio *tenebrosi carminis umbræ*

a) Monostichon apud Henricum Gandavensem cap. 20.

Insula me genuit, rapuit Castellio nomen.

Sed in brevi vita Gualteri, quam Alexandreidi præmisit Sebastianus Linck, distichon legitur hunc in modum:

Insula me genuit, rapuit Castellio, nomen
Perstrepuit modulis Gallia tota meis.

b) Vide Biblioth. Latin. II. 17. pag. 442. & IV. 2. pag. 722.

c) Pagius ad Annum 1102. num. XIII.

bræ perſtringere debuiſſet. Poſt editionem Argentinenſem An. 1513. 8. hos libros vulgavit Oſwaldus Eck, dicavitque Alberto, Comiti Palatino Rheni & Duci Bavariæ, Ingolſtad. 1541. 8. ex Officina Alexandri Weiſſenborn. Hanc editionem cum variis Lectionibus, adſcriptis manu Christiani Daumii τȣ̃ μακαρίτȣ, qui hujus ſcriptoris editionem cogitabat, poſſidere ſe teſtatur V. C. Chriſtophorus Auguſtus Heumannus in conſpectu reip. litterariæ pag. 65. & in Actis Philoſophorum parte XV. pag. 371. Denique Gvalteri Alexandreis lucem vidit Lugd. 1558. 4. ſingulari & nitido typorum charactere, qui propius accedit ad currentes litteras qnibus in ſcribendo utimur. Veterem *Islandicam* verſionem, quam edere parabat vir peritiſſimus illarum litterarum Arnas Magnæus, ab alio viro erudito exſpectamus, qui Latinos etiam duos Codices MStos hujus ſcriptoris in uſum vertere poterit, quos ex auctione Gudiana nactus ad laudatum Magnæum miſeram.

Opuſcula rhythmica varia quæ exſtare in Bibl. Regis Galliæ Codice 5333. notat Oudinus, d) non Gvalteri de Caſtellione ſunt, ſed GVALTERI *Mapes*, de quo infra. Idem vero Oudinus *libellos tres* dialogi ſcri-

d) in Vita præmiſſa libellis contra Judæos & Tom. 2. de S. E. p. 1668.

ſcriptos more *adverſus Judæos* ſub Gualteri de Caſtellione nomine primus vulgavit ex MS. Codice Abbatiæ S. Evodii de Brana, præmiſſa etiam auctoris ære deſcripta icone: inter opuſcula ſacra aliquot Galliæ & Belgii ſcriptorum Lugd. Bat. 1692. 8. Denique Bernardus Pez Tom. 2. anecdotorum parte 2. pag. 51. ex MS. Salisburgenſi in lucem protulit Magiſtri Galteri, quem hunc Gvalterum Inſulanum eſſe ſibi perſuadet, tractatum *de SS. Trinitate.* Auguſtæ Vindel. 1721. fol. Vide laudati Pezii diſſ. iſagogicam p. XXII.

GVALTERUS *Cardinalis.* Infra, *Winterbornus.*

GVALTERUS Catchepollus, Juriſperitus Anglus, cujus librum *de conſtitutionibus Angliæ* laudat Pitſeus pag. 846. ex Balei XII. 42.

GVALTERUS *Cattonus*, aliis *Gathonus*, Lelando cap. 298. *Chattodunus*, Anglus, Ord. Minor. Papæ Clementis IV. Pœnitentiarius obiit Avenione An. 1343. Scripſit teſte Baleo V. 57. *Commentarios in libros Sententiarum : Reſolutiones Quæſtionum, Adverſus Aſtrologos*, & *De paupertate Evangelica.* Eadem Pitſeus pag. 451.

GVALTERUS *Ceptonus*, Anglus Ord. Minor. cujus nihil niſi *Commentarios in IV. libros* Sententiarum a Pitſeo pag. 846. memo-

memorari video : nec fortasse erret qui eundem cum superiore esse suspicetur.

GVALTERUS sive GAUTERIUS Monachus *Cluniacensis* post Annum 1141. *de Miraculis B. Virginis Mariæ* ad Monachum S. Venantii libellus apud Labbeum T. 1. Bibl. novæ MSS. p. 650--655.

GVALTERUS de *Constantiis* sive *Constantiensis*, An. 1182. Lincolniensis apud Anglos Episcopus, deinde Archiepiscopus Rothomagensis ab Anno 1184. ad 1208. Vide Sammarthanos Tom. 1. pag. 580. seqq. Ejus *Epistola ad Hugonem Dunelmensem*, apud Rogerum Hovedenum in scriptoribus Anglicarum rerum a Cambdeno editis. Alias ad diversos memorat Pitseus pag. 263. speciatim *ad Radulphum de Diceto* & *de peregrinatione Regis Richardi*, librumque *super negotiis Juris.*

GVALTERUS *Cornutus* Archiepiscopus Senonensis qui A. 1241. obiit. Ejus *historia susceptionis Coronæ spineæ JEsu CHristi, quam Ludovicus Rex a Balduino Imperii CPol. herede obtinuit ac Parisiis reportavit An.* 1239. apud Andream du Chesne Tom. V. scriptor. de rebus Franc. p. 407 - 411. Vide Bulæi hist. Academiæ Paris. Tom. 3. pag. 170. seq.

GVALTERUS *Conventriensis* (apud Lelandum cap. 227. *Conventuensis* sive *Conventrensis*) scripsit *Memoriale*, sive Historiam ab Origine Britannorum ad sua tem-

tempora, sive ad Annum 1296. MS. in Angliæ Bibliothecis. Vide Oudinum T. 3. pag. 610. Secutus est Gualterus Galfredum Monumethensem, Henricum Huntingdunensem, Marianum Scotum, Rogerum Hovedenum, &c.

GVALTERUS *Daniel*, sub Ealredo Abbate, qui An. 1066. obiit, Monachus Rievallensis, Ordinis Cisterc. ipse defunctus An. 1070. Ex scriptis ejus apud Lelandum cap. 170. memorantur *Centum sententiæ*. *Centum homiliæ*. *Epistolæ*, justum Volumen, *De Virginitate Mariæ* & libri duo *de conceptione ejus contra Nicolaum de S. Albano* Monachum. *Expositio super*, Missus est Angelus Gabriel. *De honesta virginis formula*. *De onere jumentorum Austri*, Esaiæ XXX, 6. libri duo. *De vera amicitia* libri quinque. Eadem Baleus III. 3. Pitseus pag. 234. Possevinus &c.

GVALTERUS *Dissæus* ex Disso Sudvolciæ sive Sudovolgiæ opido Anglus, Carmelita, defunctus circa Annum 1403. Scripsit teste Lelando cap. 450. *Commentarios in aliquot Psalmos*. (apud Pitseum pag. 579. & Possevinum, *in quosdam ex primis Psalmis collectanea, maxime ex Augustino & Anselmo.*) *Contra Lolhardos* & Wiclefistas. *De schismate Ecclesiæ*, & *Sermonum libros II*, de tempore & de Sanctis.

Eadem

Eadem Trithemius cap. 676. His Baleus VII. 26. addit *Lecturam Theologiæ.* sive ut Pitseus pag. 579. *in Magistrum Sententiarum:* & *Quæstiones* ac *Determinationes* varias. *Epistolas ad Urbanum VI. & Bonifacium IX. & ad Præsides Ecclesiarum.*

GVALTERUS *Duffeldius*, Matthæo Paris ad Annum 1243. *Sufeld*, Episcopus Norvicensis, vir *eleganter litteratus, moribus, fama, genere pollens.* Idem Matthæus ad Annum 1347. refert quædam ex Episcopi illius Concione habita Londini cum portio sanguinis CHristi in Angliam missa, ut ajebant Hierosolymis, deferretur manibus Regis Henrici III. publica & solenni pompa ad templum S. Petri Westmonasteriense.

GVALTERUS *Duri dentis*, Theologus Anglus, scriptor *commentariorum in Evangelium Lucæ*, laudatorum Baleo XII. 27. Pitseoque pag. 847.

GVALTERUS *Elvedenus* Grantæ Girviorum sive Cantabrigiæ bonis litteris & rerum Astronomicarum imbutus studio composuit *Calendarium cum tribus cyclis decemnonalibus*, ut refert Lelandus cap. 511. ex quo etiam apud Baleum XI. 28. *decemnonalibus* legendum pro *decennalibus*, atque eadem menda expungenda apud Pitseum pag. 847.

GVAL-

GVALTERUS *Emingforthensis*, infra, *Hemmingsfordius*.

GVALTERUS *Estonus* sive *Hestonus*, vide infra, *Hessodunus*.

GVALTERUS *Eveshamensis* sive Eoveshamensis, Monachus Anglus circa Annum 1240. cujus libellum *de re Musica* (sive ut apud Pitseum est pag. 312. & Baleum III. 100. *de Musica speculatione*,) laudat Lelandus cap. 252. post eximias Boëthii, Osburnique sive Osberni Durovernensis & Richardi Abbatis Fontanensis Claraevallensisque de eodem argumento lucubrationes.

GVALTERUS *Excestrensis* Anglus Ord. Præd. An. 1301. scriptor *Vitæ Gvidonis, Comitis Warwicensis*, ut ex Balei X. 78. Pitsei pag. 387. & Vossio pag. 495. Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 492.

GVALTERUS *Flander*, vide *de Castellione*, atque infra, *de Insulis*.

GVALTERUS *Galenius* qui est Cangio, aliis *Calenius* de quo supra.

GVALTERUS *Gisburnensis* allegatur a Matthæo Westmonasteriensi ad Annum 1291. Vide mox *Hemmingsfordius*.

GVALTERUS *Hemlingtonus* Anglus, Monachus S. Albani. Vide infra RADULPHUS de S. Albano.

GVALTERUS *Hemmingsfordius*, Canonicus de Gisseburne, obiit An. 1347. Lelando

lando cap. 296. *Hemengoburgus* ſcriptor *Chronicorum de geſtis Regum Angliæ*, ab Anno Chriſti 1066. ad 1273. Prodierunt in tomo ſecundo Thomæ Galæi. Oxon. 1687. fol. Idem GAUTHIERUS ſive WALTERUS *Emingforthenſis*, cujus Hiſtoriam *de rebus Eduardi I. II. & III.* ab Anno 1273. ad 1308. idem Galeus novo tomo dare voluerat, ac noviſſime in lucem protulit Thomas Hearne * Oxon. 1731. 8.

GVALTERUS *Heſſodunus*, Pitſeo p. 468. *Heſtonus*, Cangio *Eſtonus*, Anglus Carmelita circa Annum 1350. Ejus *quæſtiones de anima* Lelandus cap. 404. memorat.

GVALTERUS *Hiltonus*, Carthuſianus Anglus circa Annum 1430. inter Myſticos Theologos memorabilis, inter cujus ſcripta Baleus VII. 83. laudat *Muſicam, Eccleſiaſticam*, ponitque initium operis: *Qui ſequitur me, non ambulat in tenebris*, quibus verbis incipiunt *libri de imitatione CHriſti*, qui ad *Thomam* de KEMPIS referuntur Et Henrico Warthono judice ** *celeberrimum illud opus, non minus*

* Journal des Sav. 1731. pag. 232. De MSS. Codicibus vide Oudin. Tom. 3. p. 443.

** Auctario ad Uſſerium de Sacris & Scripturis vernaculis pag. 443.

nus æquo jure sibi forsan vindicare hic Gvalterus queat, quam Thomas Kempensis, aut quivis alius. Extant enim in Bibliotheca Lambethana bini Codices MSS. & alibi plures, qui tres priores operis istius libros complectuntur, titulo Musicæ Ecclesiasticæ. *Codicum alter,* Hiltoni *nomen præsefert, illumque ejusmodi opus conscripsisse, Baleus confirmat.* Liber eidem Baleo memoratus, *de ascensionibus spiritualibus* & alter, *scala spiritualis* ejusdem argumenti sunt cum *scala perfectionis*, sive libris duobus de vita contemplativa, ad mulierem quandam devotam, quos Warthonus testatur Anglice non Latine ab eo scriptos esse. Baleus tamen utriusque Latina affert initia, notans præterea scripsisse ad Magistrum Joannem Torpe, *de consolatione in tentationibus*, tum *de utilitate religionis, de communi vita ad Laicum: Baculum contemplationis, ac de idolo Cordis. De remediis contra tentationes Carnis, & de tolerandis imaginibus. De utilitate Religionis.* Addit Pitseus pag. 624. librum *de origine Religionis* & alium *de ejus prærogativa. De castitate & munditia sacerdotum. De modo sancte vivendi.*

Hubertus GVALTERUS sive GVALTERI Anglus ex Sarisberiensi Episcopo Archiepiscopus Cantuariensis ab Anno 1193. ad 1205. Vide Warthoni Angliam Sacram

cram Tom. 1. pag. 114. Hunc Pitſeus p. 273. ex Balei III. 56. notat *Conſtitutiones Synodales*, & *Sermones* ſcripſiſſe & *Epiſtolas contra Sylveſtrum* GIRALDUM, additque luculentam habuiſſe *orationem in Coronatione Regis* Johannis An. 1197.

GVALTERUS *Hunte*, ſive *Venantius*, Anglus, Carmelita, defunctus admodum ſenex Oxonii 1478. Hujus ſcripta apud Lelandum cap. 577. Trithemium & Petrum Lucium in Bibliotheca Carmelitica, Baleum VIII. 39 Pitſeum pag. 667. Simlerum in Bibliotheca, Poſſevinum in apparatu, & Alegrium in paradiſo Carmelitici decoris pag. 362. hæc ſunt: *Enarrationes IV. Evangeliorum. Actorum in Synodo Ferrarienſi & Florentina, ubi Anglorum nomine nuncium egit, A.* 1438. *libris VI. De rebus in iisdem Conciliis geſtis libri duo. De proceſſu Concilii ſacri. Certamina Latinorum contra Græcorum articulos. De Eccleſiæ auctoritate. De Pontificum Jurisdictione atque univerſali Dominio. De cleri univerſali Dominio. De præcellentia Petri. De præſtantia Eccleſiaſticæ dignitatis. De religioſorum prærogativa. De ſtatu fratrum mendicantium. De regalitate CHriſti & paupertate ejusdem. Contra mulieres doctrices. De fœminarum communione. De Eccleſiæ Symbolo. De Prædeſtinatis. Commenta-*

rii in IV. libros Sententiarum. Lecturæ Theologicæ. Disputationes. Sermones XXVII. Abbreviationes Petri COMESTORIS. Excerptiones XII. Chronicorum, incip. *Johannes filius junior Henrici. Historiarum epitome,* incip. *Ovidius Naso sic dictus est quia. Tabula*, sive index *in GVILELMUM Parisiensem de virtutibus & de vitiis. Vocabularium Latinum.* & *De vigore litterarum*, incip. *A, vocalis, aliquando mutatur per.*

GVALTERUS Flander *de Insulis.* Supra *de Castellione.*

GVALTERUS alter *de Insulis*, Episcopus Magalonensis, si Henrico Gandavensis cap. 19. & Trithemio cap. 462. credimus, ad petitionem Præpositi & clericorum Insulensis Ecclesiæ scripsit *Commentarium in Psalterium.* Sed commentariorum in Psalmos auctor non Gualterus sed LETBERTUS, Abbas S. Rufi, cujus opus *de floribus Psalmorum* ex Augustino, Cassiodoro aliisque (quod tribus voluminibus in fol. MS. vidisse se testatur Oudinus) Gualterus misit ad Robertum Præpositum Insulanum, ut ex Gualteri Epistola facile probat Antonius Pagi ad Annum 1102. num. XI. sq. Epistolam illam vulgavit Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 289. (editionis novæ pag. 461.)

GVAL-

GVALTERUS de *Jortz* sive *Jorsius* (Joyce) Anglus Ord. Præd. circa Annum 1308. Archiepiscopus Armachanus & primas Hiberniæ, scripsit *Summam Theologiæ in IV. libros Sententiarum. Promtuarium Theologiæ* libris III. *Quæstiones* varias, & *de peccatis in genere* ac *de peccato originali.* Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 513. Baleum IV. 90. & Pitseum pag. 397. seq. Commentarius in primos Psalmos Davidicos, qui huic ab Ambrosio de Altamura pag. 98. tribuitur, Gvalteri est Dissæi, de quo dixi supra p. 332.

GVALTERUS *Kellawe* sive *Kellanus* Anglus & Monachus Carmelitanus in Cœnobio Alvertonensi, defunctus circa Annum 1367. Vide Pitseum pag. 501. qui ejus *Quodlibeta Theologica, Determinationes, Sermonesque* memorat ex Balei X. 41.

GVALTERUS Abbas S. Martini, *Laudunensis* circa Annum 1148. cujus brevis Epistola ad Gerauldum Tornacensem Episcopum in Dacherii spicilegio Tom. 2. pag. 445. (editionis novæ T. 3. pag. 500.) De hoc Gvaltero vide appendicem ad Guiberti Novigentini opera ab eodem vulgata Dacherio pag. 547.

GVALTERUS de Mauritania, Rhetoricam professus in monte S. Genovefæ, denique Episcopus *Laudunensis* ab Anno 1155. ad 1174. Vide Dacherium ad Guibertum de Novigento pag. 819. seq. & 833. seq. Hujus Epistolas edidit idem Dacherius Tom. 2. spicilegii pag. 459. seq. (editionis novæ T. 3. p. 529.) 1) est *ad Gvilelmum Monachum*, de effectibus Baptismi per Ministrum qualemcunque: 2) *ad universos fideles*, retractationem continens duriorum quorundam quæ de CHristo * & de incarnationis mysterio scripserat. 3) *ad Theodoricum* qui negabat essentiam DEI ubique adesse. 4) *ad Albericum* qui CHristum mortis metu contristatum inficiabatur. 5) contra *Petrum Abælardum*. Hæ Epistolæ occurrunt etiam in Bulæi historia Academiæ Paris. ad Annum 1120. De Epistola *ad Hugonem*, Priorem S. Victoris, quam idem habet Bulæus Tom. 2. pag. 64. sub nomine alieno GVILELMI de Mauritania, vide Oudinum Tom. 2. pag. 1200.

GVALTERUS qui in Episcopatu *Magalonensi* An. 1108. Gothofredo - - - *successit filius ejus:*

Fili-

* adde Pezium Tom. 1. anecdot. parte 2. pag. 328. & diss. isagogic. pag. LXXI.

Filius obsequio, filius officio,
Doctus & astutus, per versus clarus, acutus.
Magnus consilio, magnus & eloquio.

Vide Sammarthanos Tom. 3. Galliæ Christ. pagina 566. ubi non ferunt cum Insulano hunc confundi a Trithemio cap. 462. Certe cum Gvaltero de Castellione, scriptore Alexandreidos, confundi non debet, qui centum fere annis fuit junior. Sed Trithemium non valde illo nomine reprehendendum, constat ex illis quæ supra in *Insulano.*

GVALTERUS *Mapes* sive *Mapus*, aut *Mapæus*: Joanni Seldeno ad Fletam pag. 524. *Mapezius*, Henrici II. Regis Sacellanus circa Annum 1210. Archidiaconus Oxoniensis quem cum Gualtero *Calenio* confundit Lelandus cap. 157. *Carmina* ejus *rhythmica* complura, quibus mala Romanæ curiæ & Prælatorum vitia perstringit, vulgata sunt a Flacio in poëmatibus doctorum piorumque virorum de corrupto Ecclesiæ statu Basil. 1546. 8. p. 133. 149. 152. seq. & in Joannis Wolfii memorabilibus T. 1. p. 430 - - 443. Vide Polycarpi Leyseri historiam poëseos medii ævi pag. 777. seq. qui & ipse *Querelam ad Papam*, quæ incipit: *tanto viro locuturi*, emendatiorem pag. 779 - - 784. edidit ex MS. Codice Biblioth. Academiæ Lipsiensis. Carmen *in Romam*, quod

quod incipit: *Roma mundi caput est, sed nihil capit mundum*, habet etiam Baleus III. 61. qui inter illius scripta refert præterea hæc: *de fide Trinitatis* Carmen quod incipit: *multis a confratribus pridie rogatus*. Aliud *de Maria Virgine*: sed & *Cambriæ epitomen, Topographiæ compendium. Commendationes* (Sylvestri) *Giraldi*, & *in Cistercienses Monachos*.

GVALTERUS *S. Martini*, supra Abbas *Laudunensis*.

GVALTERUS *Mauclerc*, sive *Malus Clericus*, Anglus, ex Episcopo Carleonensis Monachus Ord. Præd. obiit Oxoniæ An. 1248. Vide Pitseum pag. 848. & Jacobum Quetif T. 1. pag. 120. seq. qui notat litteras quasdam ejus legi in Joan. Henrici Heisteri opusculo de suffraganeis Coloniensibus & in antiquis constitutionibus regni Angliæ, Londini editis 1672. fol. pag. 100.

GVALTERUS *de Mauritania*, supra *Laudunensis* Episc.

GVALTERUS ex Australi Cambria, sive Wallia *Morganius*, sive *Morganensis*, Abbas Ordinis Cisterciensis circa Annum 1219. cognitione rerum naturalium & Musarum elegantiorum cultu celebratur a Lelando cap. 256. atque inde a Baleo III. 65. & Pitseo pag. 294. Perhibetur

tur carmine ſcripſiſſe *de avibus* cæteriſque *animalibus*.

GVALTERUS, Grammaticus in Studio, ſive Academia *Neapolitana*, cujus obitum luget Petrus Blæſenſis Epiſtola 154.

GVALTERUS Archiepiſcopus *Panormitanus*, ſupra, *Anglicus*.

GVALTERUS *Parcherus*, ſive *Parkerus*, Cornubienſis, Anglus, qui præter *Sermones* ſcripſit *oculum Sacerdotis* ejusque dextram partem ac ſiniſtram. Vide Baleum XII. 61. & Pitſeum p. 848.

GVALTERUS, ſive GALTERUS de BRUGIS, Ordinis Minorum, Epiſcopus *Pictavienſis* ab Anno 1271. ad 1306. quo exauctoratus a Clemente V. provocavit ad Concilium, & membranam appellationis ſecum tumulari in æde fratrum Minorum Pictavienſium, moriturus juſſit. Vide Sammarthanos Tomo 3. Galliæ Chriſtianæ pag. 895. ſeq. Texuit, iisdem Sammarthanis teſtibus, MS. in tabulario Epiſcopatus, *Catalogum Præſulum ſedis ſuæ*. Præterea *Tabulam Theologiæ*, ſive *Tabulam originalium nominum ſuper univerſam Scripturam*, incip. *Abel eſt nomen ſignificans luctum*. MS. in variis Bibliothecis, ut notat Waddingus pag. 148. Commentarium *in libros Magiſtri*

 Sen-

Sententiarum. Quodlibeta. Quæstiones disputatas. Sermones per annum. *Rudimenta pro Concionatoribus. & Tractatum de Pœnitentia.* Meminere Trithemius cap. 461. Sweertius pag. 295. & præcipue Valerius Andreas in Bibliotheca Belgica pag. 300. His adde *excerpta in sanctis Patribus, Augustino, Gregorio, Hieronymo, Ambrosio, Hilario, Isidoro, Origene, Cassiodoro & aliis:* de quibus Oudinus Tomo 3. p. 565.

GVALTERUS *reclusus*, Anglus, Augustinianus circa Annum 1280. Scripsit *de Mundi contemtu. De vita solitaria.* & *Meditationes*, ut notant Baleus IV. 49. & Pitseus pag. 360.

GVALTERUS *Reginaldus*, seu *Raynaldus*, Anglus, ex Thesaurario Regis Eduardi II. & Episcopo Vigorniensi Archiepiscopus ab Anno 1313. ad 1327.* Cantuariensis. Nihil ab eo scriptum reperitur præter *Constitutiones Ecclesiasticas provinciales* in Synodis Londinensibus atque Oxoniensibus. Vide Pitseum pag. 420.

GVALTERUS *Rievallensis*, supra, *Gvalterus Daniel.*

GVALTERUS Prior S. Andreæ in *Scotia* circa Annum 1190. Vide Pezii anecdota T. 1. parte 2. p. 337.

GVAL-

* Henrici Warthoni Anglia sacra T. 1. pag. 117.

GVALTERUS *Teringtonus*, sive *Tiryngton*, Anglus, Jurisconsultus, cujus *Casus quorundam Decretalium* & Commentarium *in quasdam Constitutiones* evolvisse se in monasterio Ramesiensi testatur Baleus XII. 67. Eorundem scriptorum ex Baleo meminit Pitseus p. 848.

GVALTERUS *Tervanensis* sive *Tarvanensis*. Supra *Gvalterus Archidiaconus*, & pag. 14. GALBERTUS.

GVALTERUS *Venantius*, supra, *Gualterus Hunte*.

GVALTERUS Prior *S. Victoris* Paris. scriptor *quatuor librorum* multa scitu digna continentium quorum exempla bina MSta in Biblioth. S. Victoris Paris. vidisse se testatus est Launojus de varia Aristotelis fortuna cap. 3. pag. 29. *Contra manifestas & damnatas etiam in Conciliis hæreses, quas Sophistæ* ABAILARDUS, LOMBARDUS, PETRUS *Pictavinus*, & GILBERTUS *Porretanus, quatuor labyrinthi Franciæ, uno spiritu Aristotelico afflati, libris Sententiarum suarum acuunt, limant, roborant.* Vixit circa Annum 1180. Vide Bulæum Tom. 2. hist. Academ. Paris. p. 404. 629. Oudinum T. 2. p. 1569.

GVALTERUS *Wiburnus*, Anglus, Ord. Minor. circa Annum 1367. scripsit *encomium Christiparæ Virginis* Carmine Hexame-

vit. Cum altera venit, ſed demerſam alteram, perditis tantis theſauris librorum audiens, nocte una, ſi fides Pontico, a) canus totus factus eſt præ dolore intolerabili. Docuit deinde Græcas Latinasque litteras, Venetiis primum, hinc Ferrariæ, Veronæ etiam ac Tridenti, tum Florentiæ: diſcipulos nactus clariſſimos, ipſe inter felices inſtauratores litterarum nomen eximium promeritus, obiit Ferrariæ An. 1460. nonagenarius, *cum jam bis decimi tangens confinia luſtri non pede non oculo, non ſenſu debilis ullo purpureum clara ſervaſſet voce colorem*, ut de eo Janus Pannonius b). Ex duodecim ejus liberis c) celeberrimus Baptiſta Gvarinus, de quo mox. De Guarino patre autem præter Ponticum, Janumque, & Trithemium cap. 807. Voſſium, alioſque conſulere juvabit Diarium eruditorum Italiæ T. XII.

a) Ponticus Virunius in vita Chryſoloræ & Guarini, præmiſſa erotematibus Chryſoloræ, Ferrar. 1509. 8.

b) *Jani Pannonii*, Quinqueeccleſienſis Epiſcopi panegyricus lectu dignus & amœnus præceptori Guarino ſcriptus Carmine heroico, familiam ducit in ejus poëmatibus Venet. 1553. 8.

- - - mea nec lyra dignius ullum
Ante ſonet, quam quo didicit crepitare magiſtro.

c) Janus Pannonius pag. 33. *biſſena juxta facies tua ſancta propago.*

XII. pag. 352. & Tom. XIII. pag. 406. sq. atque illustris Scipionis Maffei Veronam illustratam parte 2. pag. 131. seq. Mihi satis erit scripta ejus breviter referre:

1) *Epitome* erotematum *Grammaticæ Græcæ Emanuelis Chrysoloræ*, edita cum commentariis, sive ut ipse vocat, *declarationibus tumultuariis* Pontici Virunii. Ferrariæ 1509. 8. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. 24. pag. 279. seq. Guarinum a Chrysolora quandoque dissentire notat H. Stephanus de infidis Græcæ linguæ magistris pag. 157.

2) *Epistola ad Jacobum Fabium*, clarum JCtum Veronensem, cum laudibus & elogiis præceptoris sui *Eman. Chrysoloræ*, ex quibus epitaphium ejus refert Mabillonius pag. 181. Musei Italici.

3) Latina versio X. primorum librorum *Strabonis*, jussu Nicolai V. suscepta, & post ejus mortem dicata Jacobo Antonio Marcello, Senatori Veneto. Prodiit Rom. 1470. Spiræ 1472. fol. ac deinde sæpius. Libros Strabonis septem posteriores vertit GREGORIUS Tiphernas, de quo supra pag. 291.

4) Versio Latina *Plutarchi* de differentia assentatoris & amici, d) & parallelo-

d) Diarium eruditor. Italiæ Tom. XII. pag. 361. & 358. seq.

lelorum minorum, & de libris educandis: nec non Vitarum Numæ, Alexandri, Cæsaris, Fabii, Marcelli, Philopoemenis, Flaminii, Lysandri, Syllæ, Eumenis, Niciæ, Crassi, Dionis, ac Bruti: sed & Homeri vitam, quæ inter Plutarchi scripta legitur, & Evagoram Isocratis. De quibus dixi in Biblioth. Græca lib. IV. cap. III

5) *Comparatio Scipionis & Caji Julii Cæsaris* quem Scipioni Guarinus præferebat, contra Pogii Florentini sententiam. Nec tamen ideo desierunt esse amici qui antea, *neque enim*, inquit Pogius, *disjunctio sententiarum debet amicos disjungere, cum liceat diversa sentire salvo jure amicitiæ.*

6) Invectiva sub *Andreæ Agasonis* nomine adversus Georgium Trapezuntium quem primas litteras docuerat. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XVI. pag. 416. 439. seq.

7) *Epistolæ, Orationes* & *Carmina*, laudata Trithemio cap. 807. confer quæ de ills annotantur in Diario Veneto eruditorum Italiæ Tom. XII. p. 363. 369.

8) *Vocabularius breviloquus* cum arte diphthongandi sive libello *de dictionibus quæ cum diphthongo scribuntur*, & de *accen-*

centuandi arte & *punctandi*. Basil. 1478. 1480. Colon. 1486. fol.

9) *Institutio ad Hieronymum filium.*

10) Notæ in *Valerium Maximum* & *Ciceronis de amicitia*, & *Orationem pro Sex. Roscio.*

11) Carmina *de Polysemis & Vocabulorum differentiis.*

12) *Vita Platonis* & *Aristotelis.*

13) De *Catullo* per Guarinum restituto dixi lib. 1. Biblioth. Latinæ cap. 5. neque præteriri debet hoc de eo Sabellici g) testimonium, laudatum quoque in Tom. 13. Diarii Veneti pag. 406. *Catullum municipem suum, situ & squallore confectum, lucemque ex diuturnis tenebris reformidantem, ita absterfit, ut sine majore rubore in publicum exire non dubitarit.* Majus etiam est quod de Guarino subjungit: *Profuit ille eximia eruditione multis: sed morum sanctitate optimoque vivendi instituto non paucis.* Alia in ejus laudem meritam congesta a præstantissimo Bælio in Lexico.

BAPTISTA GVARINUS Veronensis, Guarini liberorum * *minimus de stirpe virili* verum qui

Longe

g) Dialogo de Lat. Linguæ reparatione Tom. 4 Opp. pag. 326.

* Fratres Baptistæ, Augustinus, Hieronymus, Gregorius, Emanuel & Leonellus.

Longe alios fratres tantum Baptista *verendos*
Antevenit, quantum reliquis intermicat astris
Sirius - - -

Cum magna laude post Parentem docuit humaniores litteras Ferrariæ, clarus adhuc An. 1494. cum Trithemius librum suum de S. E. conderet, qui *virum patre non inferiorem* celebrat cap. 910. Diem obiit Venetiis An. 1513. Scripta ejus quæ comperi, hæc sunt:

Modus & ordo docendi & discendi: Heidelberg. 1489. 4. Argent. 1513. 8. a quo nescio quam vere tanquam diversus liber refertur *de modo & ordine dicendi ac disserendi*, apud Onufrium Panvinium libro sexto Antiquitatum Veronensium pag. 165.

Ex *carminibus* ejus sola pauca illa deliciis Poëtarum Latinorum Italorum Gruterus interserit T. 1. p. 1224 - - 1229. quæ in laudem Jani Pannonii scripsit.

Reliqua apud Trithemium, Onufrium ac Gesnerum memorata, *Opus dialogorum de secta Epicurea*, *De regno administrando*. *Orationes* & *Epistolæ*. *In fastos Ovidii*. *In Epistolas Ciceronis*. *In Lucani Pharsaliam*. *In Catullum* a Baptista Gvarino emendatum expositiones ALEXANDRI GVARINI filii, Venet. 1521. in Biblioh. Barbe-

berina. Latine ex Græco vertrit Orationes quasdam *Demosthenis* & *Dionis Chrysostomi*, tum Agesilaum *Xenophontis*, & Orationes quasdam *Gregorii Nazianzeni*.

Omitto dicere de aliis Guarinis junioribus, ut de *Baptista*, pronepote, auctore Pastoris fidelis, inter principes Italici carminis nobili, & defuncto Venetiis An. 1613. ætat. 75. de cujus vita & laudibus præter Nisseronum, Tom. 25. memoriar. eruditarum p. 172. Nic. Comnenum Papadopoli Tom. 2. historiæ Gymnasii Patavini, Apostolum Zenum in Museo Minervæ Venetæ Tom. 1. p. 74. seq. aliosque adire juvabit nobilissimum Virum Joannem Ulricum Kœnigium in vita Guarini scripta Germanice & præfixa Metaphrasi felici amplissimi Brokesii nostri, qua Guarini poema de infanticido Herodis pulcherrimo metro Germanico expressit. De *Alexandro Gvarino* tertio, cujus Apologia Cæsaris lucem vidit Italice Ferrariæ 1632. De *Guarino Guarini*, cujus placita Philosophica prodiere Paris. 1665. *Julio Cæsare Guarino*, Græcarum litterarum professore Bononiensi circa Annum 1639. qui Panegyricum Græce ac Latine scriptum edidit. De *Petrio Guarino* auctore Grammaticæ Hebraicæ, Lexicique Hebraici & Chaldai-

ci, defuncto Paris. An. 1730. *Sixto Guarino*, cujus elogia & carmina exscripta typis, Brixiæ An. 1644. De *Michaële Angelo Guarino* &c.

GVARINUS *Molinæus*. Infra, GVIARDUS.

GVARNERIUS, Abbas *Resbacensis*, Ord. Benedict. in diœcesi Meldensi Galliæ, scriptor vitæ primi Abbatis Resbacensis, Aglii, discipuli S Columbani. Vide Mabillonii Acta Sanctor. Benedictin. T. 5. p. 644.

GVARNERUS *Bernius*, infra GVERNERUS.

GVARNERUS sive WARNERUS aut WARMER, cognomine *Homiliarius* natione Anglus, Monachus Westmonasteriensis, Ord. S. Benedicti, circa Annum 1092. a Pitseo pag. 191. confunditur cum longe juniore Auctore Fasciculi temporum Carthusiano, de quo infra, WERNERUS Rœlevinck. Idem Guarnerus præter *Homilias* traditur etiam a Pitseo scripsisse *deflorationes sanctorum Patrum*, editas Basileæ An. 1494. Sed Bostonus Buriensis & Baleus X. 39. nihil ei præter Homilias tribuunt.

GVAR-

GVARNERUS de Rochefort sive de Rupeforti, ex Abbate Claraevallis, Ordinis Cisterciensis, Episcopus ab Anno 1192. ad 1199. *Lingonensis* idem cum GARNERIO de quo Alberici locum attuli supra pag. 58. & de quo utique mentionem Sammarthani faciunt Tom. 2. pag. 663. De *sermonibus* ejus, sive quos Bernardus Tisserius vulgavit Tom. 3. Biblioth. veterum scriptorum Ord. Cisterc. pag. 75. seq. sive quos MStos vidisse se testatur Oudinus Tom. 2. pag. 1620. una cum ejus *Distinctionibus*, sive libro qui *Angelus* inscribitur, nihil habeo praeterea quod adjungam.

GVARNERUS, *S. Victoris Parisiensis* Canonicus & Sub-Prior circa Annum 1170. scripsit opus *Gregorianum*, sive allegoricas explicationes rerum Biblicarum, collectas ex libris & verbis Gregorii Magni Papae, editas a Joanne Picardo, Canonico S. Victoris, Paris. 1608. 8. De Codice MS. quingentorum annorum qui Parisiis in Biblioth. S. Victoris servatur, vide eundem Oudinum Tom. 2. pag. 1568. De aliis quibus placuit eundem laborem in Gregorii I. scriptis in usum vertendis sumere, dixi supra pag. 244.

ametro, ut notavit Lelandus cap. 331. Addunt Baleus IV. 23. & Pitſeus pag. 500. alia etiam, & CHriſti laudes ſcripſiſſe carmine: proſario autem ſermone *Proprietates terræ* ut habet Baleus, quod Pitſeus, *proprietates terræ ſanctæ* extulit.

GVALTERUS *Winterbornus* Anglus Ord. Præd. Eduardi primi b) Angliæ Regis, a Conſiliis & Confeſſor & R.E. Cardinalis S. Sabinæ ab Anno 1304. ad 1305. Scripſit *Summam Theologicam* ſive *Commentarios in IV. libros Sententiarum*, *Quæſtiones Theologicas* & tractatum *de peccato originali*. *Poëmata* varia & *Orationes*. *Sermones* coram Rege habitos, & *ad Clerum exhortationes*. Vide Baleum IV. 85. Pitſeum pag. 389. ſeq. Georg. Joſephi Eggs purpuram doctam Tom. 1. pag. 282. atque inprimis Jacobum Quetif T. 1. pag. 496.

GVALFANEUS *Flamma*, ſupra pag. 45. GALVANEUS.

GVALTERUS de *Vinoſalvo* apud Lelandum cap. 207. non alius eſt a GALFREDO de quo ſupra pag. 35. ſeq. & qui in viri doctiſſimi Zachariæ Lundii Codice GAMFREDUS, ſicut etiam apud V.C. Hermannum ab Hardt Tom. V. Concilii

b) Guilelmum primum male nominat Lelandus cap. 306.

lii Constantiensis pag. 118. Hujus Gamfredi *poëtriam novam* erudito commentario laudati Lundii illustratam possidere se MS. Hafniæ, significavit mihi vir supra laudes Joannes Grammius.

GVALTERUS *de Witlesey*, Historicus Anglus, sæpius laudatus a Simone Guntone & Simone Patricio, in historia Ecclesiæ Petroburgensis, edita a Patricio Anglice Lond. 1686. fol. Vide Acta Erudit. Tom. 1. supplementi p. 290.

GVALTERUS, Tornacensis Episcopus. Vide Miræi I. p. 412. Codic. donationum.

GVARICIUS Anglus circa Annum 1249. cujus commentarii *in Isaiam* & *Hieremiam* MSti Oxoniæ, memorantur a Jacobo Longo Bibl. Biblicæ p. 756.

GVARINUS ex Abbate Potniacensi Ord. Cisterc. Archiep. *Bituricensis*, defunctus A. 1180. Vide Pagium ad A. 1181. n. XI.

Orderici Vitalis Carmen in Abbatem suum GVARINUM *Uticensem* An. 1137. defunctum, in Du Chesnii Normanniicis libro XIII. hist. Ecclesiasticæ Orderici pag. 910

GVARINUS ex nobili familia Guarina, *Veronensis*, Emanuelem Chrysoloram qui An. 1415. in Concilio Constantiensi obiit, CPoli audivit per quinquennium, reversurusque in Italiam, capsas duas librorum MSS. in duabus navibus locavit.

ſtant in Veterum Codicum Vindiciis confirmatis p. 683. ſeq. et. pro fide hujus narrationis in memoriis litterariis Trevoltinis An. 1716. pag. 501. ſeq.

GVERRICUS & ex Canonico Tornacenſi, Scholæ Magiſtro, Monachus Ciſtercienſis & circa Annum 1140. diſcipulus S. Bernardi, atque inde Abbas *Igniacenſis* in diœceſi Remenſi, defunctus An. 1157. 19. Aug. Auctor *ſermonum*, qui poſt primam Joan. Gagnæi editionem a) Pariſ. 1539. 8. repetitam ibid. 1547. 8. & a Joan. Coſtero emendatam Antwerp. 1546. deinde a Jacobo Merlono & ab Horſtio & Mabillonio plus ſimplici vico vulgati ſunt cum S. BERNARDI ſcriptis, ut dicere mememini ſupra Tom. 1. pag. 616. *Vere aureos ac mellitos* vocat Combefiſius, qui eisdem locum dedit in ſua Bibliotheca Concionatoria. Exſtant quoque in Bibliotheca Patrum Colonienſ. Tom. XIII. ex editione Joannis Coſteri, & in Lugdunenſi Tom. XXIII. & ſeparatim Lugd. 1630. edente Mauro Raynaldo, Benedictino: & Gallice Joan. Gagnæo

a) Vide Riveti opera Tom. 3. pag. 677. Labbeum Tom. 1. de S. E. pag. 400. Mich. Maittaire Tom. 3. Annal. typograph. pag. 677.

Gagnæo interprete Parif. 1547. *Epistolas* quoque hujus Gverrici memorat Trithemius cap. 588. Sanderus pag. 105. Biblioth. Belgicæ, *Postillas super Psalterium*, MStas Tornaci 2. Volum. in fol. Longe plura Carolus Vischius in Biblioth. Cisterciensi pag. 131. *in Evangelium Matthæi, in Pauli & in Canonicas Epistolas:* nec non tractatum *de languore animæ amantis*.

GVEVARDUS, vide GEBHARDUS.

GVIARDUS, *Wiardus*, etiam *Godefridus, Gvido & Gilo de Lauduno*, ex Cancellario Acad. Parif. An. 1238. Episcopus Cameracensis, defunctus An. 1248. Ejus scripta sunt: *de Officiis Divinis* sive *Ecclesiasticis & de officiis Sacerdotum. Dialogus de Creatione Mundi. Summa de administratione Sacerdotum. De Sermonibus* ejus vide si placet Oudinum T. 3. pag. 127.

GVIARDUS a) *de Moulins*, sive *Molinæus*, Presbyter & Canonicus & ab Anno 1297. Decanus S. Petri Ariensis, Episcopatus Tervanensis in Gallia, Latine quidem non scripsit, at ex Latino, & ex Petri Comestoris historia Scholastica Gallice (en Roumance) vertit libros historicos

Z 4 Bi-

a) Hic *Gvarinus Molinæus* dicitur Warthono pag. 463. ad Usserium de Scripturis vernaculis.

Bibliorum, qui in Bibliothecis Galliæ, Regia præsertim MSti pluribus exemplis reperiuntur, de qua versione præter Oudinum Tom. 3. pag. 623. Jacobum Longum in Bibliotheca Biblica, & Richardum Simonem libro secundo historiæ Criticæ Novi Test. cap. 28. consuli poterit auctor duarum dissertationum b) Gallice editarum Paris. 1710. 12.

GVIBERTUS, GVILBERTUS, GVIDBERTUS, GVITHBERTUS, WIBERTUS, GISBERTUS. supra, GILBERTUS.

GVIBERTUS, Anti-Papa ab Anno 1088. ad 1101. de quo supra, in CLEMENTE III. Tom. 1. pag. 1102. ubi dictis adde plures hujus Gviberti Epistolas conservatas in UDALRICI Babebergensis Codice Epistolari, apud V. C. Joannem Georgium Eccardum in Corpore scriptorum medii ævi Tomo 2. p. 176. seqq. 184. seqq. Ab hoc nomen habet GVIBERTINA hæresis apud Urspergensem, aliosque illorum temporum scriptores, sicut HENRICIANA ab Henrico IV. Imperatore.]

GVIBERTUS *Bristollensis*, infra, *Somersetensis*.

GVI-

b) Mem. lit. de Trevoux A. 1711. pag. 1249.

GVIBERTUS, Abbas *Gemblacensis*, cujus narrationem *de exustione Gemblacensis Monasterii* An. 1137. scriptam a Monacho adhuc & juvene, decerptamque ex ejus *Epistolis* vulgavit ex Cæsareo Codice Lambecius Tomo 2. pag. 904 -- 907. Non distingvendus hic, ut fit apud Cangium, a *Gviberto*, cognomento MARTINI: ita dicto, quoniam S. Martini Turonensis, *gloriosi præsulis cultor*, *nonnullus imitator*, *operumque illius tam verbis quam scriptis studiosus commendator fuit*, ut de eo tradit Hervardus, Leodicensis Archidiaconus, in Epistola ad G. Canonicum Laudunensem, edita a Mabillonio Tomo 2. Analect. pag. 538. (editionis novæ pag. 481.) Ad hanc Epistolam idem Mabillonius ex Chronico Gemblacensi notavit, eum in sacerdotio vixisse annos LXIII. & amplius. Abbas *Florinensis* fuit ab Anno 1188. & Gemblacensis An. 1194. diem obiit An. 1208. 22. Febr. non multum minor nonagenario. Vide Oudinum Tomo 2. pag. 1593. Plura de ejus scriptis laudatus Mabillonins dicto loco, qui ineditas ejus lucubrationes refert in itinere Belgico se reperisse in tribus Voluminibus, plures *Epistolas* præcipue, quarum etiam nonnullarum adscribit argumenta: in illis denas ad Hildegardim cum HIL-

cris reliquiis, & circa eas fraudibus, libri IV. pag. 327. ad Odonem, Abbatem S. Symphoriani. Confer Natalem Alex. Sec. XI. & XII. Tom. VI. pag. 517. seq. edit. in fol. & Rich. Simonis (Mr. de Sainjore) Bibliotheque Critique III. 32. pag. 348. seqq.

9. *Gesta DEI per Francos*, sive *Historiæ Hierosolymitanæ*, cui ipse quidem Gvibertus præsens non adfuit, libri VIII. ad Lisiardum, Svessionensem Episcopum, pag. 367. In Bongarsii editione libri tantum septem numerantur, quia septimus & octavus ipsi unus liber est, sed in veteri MSto membranaceo, quem nactus sum ex auctione Gudiana, perinde, ut in Dacherii editione, liber octavus incipit ab his versibus pag. 538. edit. Bongarsianæ Tom. 1. gestor. DEI per Francos: *Hucusque Musa, per fruteta veprium* &c. Cæterum prosa non versu d) scriptum opus decurrit, quod Guibertus post generalia quædam de Mahumedis secta, & de corruptis Græcorum moribus repetit ab Anno CHristi 1095. perducitque usque ad Annum 1112. testatus ea quæ scripsit se *a viris omni-*

d) Versificandi studio ultra omnem modum, animum suum immersisse narrat lib. 1. de vita sua cap. 16. pag. 476. adde notas Dacherii pag. 646.

mnimoda præditis sinceritate comperisse. ANONYMO usus & ROBERTO, qui àmbo familiam ducunt in præclara sylloge Bongarsii, titulum etiam a Guiberto mutuati. Casparis Barthii in hos libros notæ exstant in Joan. Petri Ludewig reliquiis MSS. & diplomatum T. 3. pag. 406 - - 487 una cum ejusdem glossario pag. 487 - - 499. Quem sub *libri noni* titulo de gestis Anni 1112. ab alio editi auctore subjunxit Dacherius pag. 453 - - 455. eundem Bongarsius quoque pag. 559. 560. sed extrema parte mancum vulgaverat.

10. *De vita sua* sive *Monodiarum libri III.* pag. 456. liber primus qui proprie de vita Guiberti est, ad DEUM oratione dirigitur, exemplo confessionum B. Augustini. In secundo, Abbatiæ Novigenti res referuntur. Tertius persequitur tragœdiam Laudunensem sub Galdrico Episcopo, aliaque, quibus a Dacherio pag. 526. subjuncta est Appendix in qua occurrunt:

1. HERMANNI Monachi de miraculis B. Mariæ Laudunensis & de Bartholomæi, Episcopi Laudunensis & S. Norberti gestis libri III. ad Bartholomæum, Episcopum ab Anno 1113. (e) Laudunensem. pag. 526.

2. Da-

e) Vide Sammarthanos Tom. 2. Galliæ sacræ pag.

2. Dacherii ad Guibertum notæ & observationes pag. 561. in quibus de Novigentina Abbatia pag. 626. seq.

3. Additamenta, in quibus continentur ANONYMUS *de Vita S. Geremari* Abbatis Ord. S. Bened. tempore Dagoberti Regis pag. 667. Alius de *Vita S. Simonis* ex comite Crespeiensi Monachi Ord. Benedicti, tempore Gregorii VII. pag. 671. *Vita S. Salabergæ*, Abbatissæ S. Joannis Laudunensis, tempore Dagoberti Regis, suppari auctore pag. 679. HUGONIS Rothomagensis Archiep. contra hæreticos sui temporis libri III. pag. 687. ROBERTI *de Monte*, Monachi Beccensis, Epistola ad Gervasium pag. 715. Prologus expositionis Epistolarum Apostoli secundum Augustinum pag. 716. Accessiones ad Sigebertum ab A. 876. ad 1100. pag. 717. Temporum descriptio sive ad Sigebertum appendix ab Anno 1101. ad 1184. pag. 748 - 810. præmisso pag. 730. prologo pag. 736. HENRICI Archidiaconi Epistola ad Varinum de antiquissimis Regibus Britonum & p. 740. sq. excerpta ex GAUFRIDI Arturi, sive GALFREDI Monemuthensis Historia. ROBERTI de Mon-

pag. 620. seq. Hujus BARTHOLOMÆI diplomata apud Dacherium in notis pag. 628. 629. Epitaphium scriptum versibus pag. 659.

Monte tractatus de immutatione antiquæ consuetudinis Monachorum & de Abbatibus & Abbatiis Normannorum pag. 811. Lucæ Dacherii Catalogus Decanorum Laudunensis Ecclesiæ ab Anselmo usque ad Annum 1650. pag. 818. & de Abbatissis atque Abbatibus S. Joannis Laudunensis, Ord. Præmonstratensis pag. 832 -- 834.

Hactenus editio Gviberti Dacheriana.

Exstat præterea *sermo* ejus in verba libri Sapientiæ, quæ male in libris editis divelluntur VII. ult. & VIII. 1. *Sapientia vincit malitiam, attingit a fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter.* Hujus sermonis a se habiti meminit Guibertus pag. 477. b. editusque ille post S. Bernardi opera in novissima editione Mabilloniana T. 2. p. 714.

Commentarium *in Abdiam Prophetam* ad Godefridum Abbatem Medardensem & Alardum Florinensem *in Micheam*: libris II. *in Zachariam* libris III. atque adeo *in universos XII. minores Prophetas*, MS. vidit in variis Bibliothecis Ord. Cisterciensis, clarissimus Oudinus Tom. 2. p. 1021. ex quibus non nisi ea quæ in Oseam & Amos scripsit Guibertus, a laudato Dacherio vulgata sunt. Commentario in Amosum subjicienda *ad Norbertum Epistola*, quam ex Codice Biblioth. Navarrææ, quo usus Cardinalis

Pe-

Petrus de Alliaco, edidit Jacobus Hommey in supplemento Patrum pag. 489.

GVIBERTUS *Somersetensis* Anglus, Monachus Benedictinus & Monasterii Bristollensis ad S. Augustinum Abbas, præter *sermones* scripsit etiam *Historiam sui temporis*. Vide Baleum X. 98. & Pitseum pag. 849. Nescio autem fallatne nos Carolus Vischius qui pag. 131. GVIBERTUM inducit *Cisterciensem* Abbatem de Lanego in Picardia, atque eum conciones scripsisse & historiam sui temporis, circa Annum 1261.

GVIBERTUS *Tornacensis*, Theologus Paris. Ord. Minor. circa Annum 1263. de quo supra pag. 169. in GILBERTO: ubi dictis adde, *Vitam S. Eleutherii* editam primum ab Andrea Schotto in Auctario ad Biblioth. Patrum Colon. 1622. cum S. Eleutherii sermonibus: in Lugdunensi autem Biblioth. tomo octavo, ubi sermones illi repetuntur, omissam. Deinde falli B. Nicol. Staphorstium nostrum, qui Tom. 3. hist. Eccles. pag. 357. ait *Hodæporicon* Gviberti (quod ex Henrico Gandavensi c. 54. constat exposuisse Ludovici IX. primam profectionem in Syriam, susceptam An. 1248.) nihil aliud esse quam *Sermones* ejus ad quemlibet statum Fidelium, sive ad diversa

diversa Statuum & Officiorum genera pertinentes, quos Sermonibus Dominicalibus & Festivalibus subjunxit & quos MStos servat Bibliotheca templi Petrini hujus Urbis (de quibus laudatus Staphorstus pag. 355. seq.) editosque Lovanii tum Lugd. 1511. Paris. 1513. 8. Valerius Andreas memorat. Denique Antonius Sanderus in Biblioth. MS. p. 162. testatur vidisse se Gviberti hujus tractatum *de eruditione Regum* ad Regem Francorum Ludovicum IX. *Erudimentum doctrinæ* omnibus præsertim Ecclesiasticis utile. Et tractatum *de modo addiscendi*, ad Joannem præpositum Brugensem, filium Comitis Flandriæ.

GVICARDUS Abbas *de vita S. Trudonis* Presbyteri & Confessoris laudatur a THEODORICO Abbate qui ejusdem Trudonis vitam scripsit, apud Surium 23. Nov. Obiit Theodoricus An. 1107. & S. Trudo A. 698. cujus vitam ante Gvicardum tradiderat DONATUS Diaconus, de quo supra T. 2. p. 175.

GVIDO, (*Wido, Guigo, Wito*) *Adduanensis*, a Caspare Barthio ex MSti fide scriptor

a) Vide Bulæum Tom. 3. Academ. Paris. pag. 682. Waddingum pag. 146. seq. Sweertium pag. 289. Valerium Andream p. 303.

DEGARDIS responsionibus: tum *libros quatuor de vita & miraculis S. Martini*, ad Philippum, Coloniensem Archiepiscopum, rhythmis, sive versibus Leoninis.

De S. GVIBERTO, Ordinis Benedictini Monasterii Gemblacensis conditore, qui An. 962. obiit, videnda Acta Sanctorum Tom. V. Maji 23. pag. 259. seqq.

GVIBERTUS, nobili loco natus Gallus, Bellovacensis ex Monacho Flaviacensi S. Geremari, Ordinis Benedictini, Abbas ab Anno 1104. *Novigentinus* Dioecesis Laudunensis, diem obiit Anno 1124. Scripsit ipse Vitam suam, in qua pag. 477. fatetur præcipuum se ad sacrarum litterarum studia incentorem habuisse Anselmum, Cantuariensem postea Archiepiscopum. Vita hæc obvia est inter Gviberti Opera, quæ Lucas Dacherius in lucem emisit Parisiis 1651. a) fol. hoc ordine:

1. Prologus libris in Genesin præmissus, dignusque lectu, *quo ordine Sermo fieri debeat*, pag. 1. ad Bartholomæum, Episcopum Laudunensem.

2. *Moralium in Genesim*, b) Gregorii Magni

a) Apud Oudinum Tomo 2. pag. 1020. vitiose excusum 1450.

b) non *in Jobum*, ut calami errore apud Caveum

Magni scriptorum exemplo, *libri X.* pag. 9.

3. Tropologiæ *in Prophetas*, in *Osee* libri III. pag. 182. ad Magistrum Norbertum: & *in Amos*, pag. 224. ac *Lamentationes Jeremiæ*, pag. 243.

4. *De incarnatione, adversus Judæos*, libri III. ad Bernhardum, Decanum Svessionensem pag. 264. Oppositus hic liber speciatim blasphemiis Joannis, Comitis Svessorum. Vide quæ Gilbertus ipse in vita sua pag. 518. sq.

5. Epistola *de buccella Judæ data*, Joh. XIII. 26. & *de Veritate Dominici Corporis* pag. 282. ad Sigefridum, S. Nicolai Priorem.

6. *De laude S. Mariæ* liber, pag. 287. subjuncto rhythmo ad B. Virginem & S. Johannem Evangelistam, p. 309.

7. *Opusculum de Virginitate*, pag. 311. a Juvene compositum.

8. *De Sanctis & de pignoribus Sanctorum*, ubi de dente a CHristo novenni emisso, quem habere se ajebant Monachi c) Sammedardenses, & de aliis sacris

veum in Historia Lit. Scriptorum Ecclef. ad Annum 1101.

c) eorum libellus, qui super dente hoc & Sanctorum loci miraculis actitat, citatur a Gviberto pag. 358. Confer, si placet, Dacherii notas pag. 575. seqq.

Chronico Centulensi IV. 17. T. 2. spicilegii Dacheriani edit. novæ pag. 340. Vide & Mabilonium Sec. VI. Benedictin. pag. 507.

GVIDO *Aretinus*, Monachus Ord. S. Benedict. ac deinde Abbas S. Crucis Avellanæ prope Aretium: a Benedicto VIII. Pontifice qui An. 1024. obiit) accersitus Romam a) ipsi, atque successori ejus Johanni XIX. b) probavit præclarum in Musica studium suum, *in hoc*, Sigeberto judice c) *prioribus præferendus, quod ignotos cantus etiam pueri & puellæ facilius discant vel doceantur per ejus regulam, quam per vocem magistri aut per usum alicujus instrumenti, dummodo sex litteris vel syllabis* d) *modulatim appositis ad sex voces*

a) Guido ipse in *Epistola* ad Michaëlem Monachum S. Mariæ Pomposiani Cœnobii, edita a Baronio ad num 1022. n. XXI. XXII. ubi pro *abii igitur Romam*, male excusum legitur: *Alii igitur Romanum.*

b) Baronius in Codice suo reperit hæc verba: *Joanne vigesimo, Romanam gubernante Ecclesiam*, Micrologum *suum edidit Guido anno trigesimo quarto ætatis.* Cæterum ut notatum Pagio, Joannes qui Benedicto VIII. successit, Joannem XIX. se vocat ipse in rescriptis suis.

c) in Chronico ad Annum 1028. & in libro de scriptoribus Eccles. c. 144.

d) *Ut, re, mi, fa, sol, la*, ex noto hymno Pauli Diaconi in S. Joannem Baptistam:

UT

voces e) *quas solas regulariter Musica recipit: hisque vocibus per flexuras digitorum lævæ manus distinctis, per integrum diapason se oculis & auribus ingerunt intentæ & remissæ elevationes vel depositiones earundem vocum.* Hic ad Theobaldum, sive Theodaldum potius, Episcopum ab

UT queant laxis REsonare fibris
MIra gestorum FAmuli tuorum
SOLve polluti LAbiis reatum
Sancte Joannes.

Vide si placet quæ ad illum Pauli hymnum Joannes Weitzius in heortologio p. 263. seq. & Menagius in originibus linguæ Gallicæ, voce *Be mol*, ubi affert & hoc distichon nescio cujus auctoris:

Corde Deum Et Fidibus Gemituque Alto Benedicam
UT RE MI FAciat SOLvere LAbra Sibi.

Exstat & hoc Abrahami Bucholzeri distichon in ejus Chronologia ad A. C. 1044.

Cur adhibes tristi numeros cantumque labori?
UT RElevet MIserum FAtum SOLitosque LAbores

e) Vide recentiorum Systema Musicum Guidonianum sive scalam magnam cum veterum systemate comparatam in tabella apud M. Meibomium notis ad Euclidis introductionem Harmonicam pag. 51. & Sebastiani Brossardi Lexicon Musicum Gallice editum in vocabulo *Systeme*, p. 163. sq.

Anno 1014. ad 1037. Aretinum f) scripsit *Micrologum* sive *libros duos de Musica* quorum prior prosa constat, alter carmine partim hexametro partim trochaico rhymico g). *Epistolam dedicatoriam ad Theodaldum* edidit Baronius ad Annum 1022. n. XXIII. Meminit & Domnizo lib. 1. de vita Mathildis Ducatricis cap. 5. apud Leibnitium Tom. 1. scriptor. Brunsuic. pag. 641. Libri ipsi Gvidonis quanquam in pluribus Bibliothecis MSti h) necdum lucem viderunt quod sciam. Semel citatur ejus Micrologus a M. Meibomio ad Gaudentium pag. 37. Vir Clarissimus Bernardus Pez Tom. 3. anecdotor. parte 3. pag. 618. in Bibliotheca Burensi exstare testatur breve Gvidonis scriptum *de mensura Monochordi*, quod incipit: *Cum primum a G ad finem, novem passibus Monochordum partiris, primus passus terminabitur in A* &c. Guido ipse in *Epistola ad Michaëlem Monachum*, quam laudatus Baronius ad Annum 1022. n. XXI. vulgavit, memorat *Antiphonarium suum præfixis Regulis* recensitum, quod *velut quoddam prodigium*

f) Ughell. Tom. 1. Italiæ sacræ p. 415.

g) Vossius de scientiis Matth. cap. XXII. § 7. p. 95. Cangius in voce *Micrologus*.

h) Vide Oudinum Tom. 2. pag. 600.

digium revolvit Benedictus VIII. Caeterum exceptis notis Musicis, nihil Gvidonem praeter veterum auctoritatem immutavisse, vel Musicam eorum instructiorem reddidisse disputat Marcus Meibomius ad Aristidem Quintilianum p. 240. & ad Euclidem pag. 51. Contra illorum etiam sententiam, qui eo argumento cantum Guidonianum instructiorem esse antiquo contendunt, quod cum veterum systemata, Aristoxeni tredecim, aliorum post eum i) quindecim tantum continuerit sonos, Guido senariam majorem addiderit, ita ut viginti nunc sonos habeamus, Isaacus Vossius, de viribus rythmi pag. 91. notat Guidonem in concinnanda sua scala secutum esse harparum & organorum sui temporis exemplum, illa enim, viginti inquit, ut plurimum instructa tibiis habuisse systemata, docet scriptor aliquot seculis Guidone vetustior: *Porro numerositas nervorum vel fistularum, ut puta viginti unius aut plurium, non idcirco apponitur quod soni ultra quindecim, aut forte sedecim protendantur, sed ipsi iidem qui sunt inferius, repetuntur, & hoc pro varietate modorum.* Ac sane XXVIII. φθόγγους sive tonos Musicis frequentatos

A a 4

i) Vide Aristidem Quintilianum pag. 23.

tos jam describit Nicomachus lib. 2. manualis harmonici pag. 39. Sicut autem Guido per syllabas *ut*, *re*, *mi*, &c. ita veteres Ægyptii per septem vocales exprimere totidem sonos consveverunt, ut ex Demetrii libro *περὶ ἑρμηνείας* §. 17. edit. Oxon. Isaacus Vossius docet, atque eundem in modum Gregorius M. primis ad hoc usus est septem litteris Alphabeti, quibus decursis sive adscendens cantus sive descendens redit ad octavam & iisdem *obloquitur numeris septem discrimina vocum.*

Huic Guidoni Trithemius cap. 318. tribuit librum *de corpore & sanguine Domini* adversus *Berengarium*, eundemque respiciens fortasse Anonymus Mellicensis cap. 80. Gvidonem, fide *ac scientia incomparabilem* apellat. Gerh. Joan. Vossius etiam pag. 95. de scientiis Mathematicit ait Musicum Guidonem esse qui ex Monacho Cœnobii Hectonis sive S. Leufredi sive Lodifredi apud Ebroicenses Normannos, factus sit Archiepiscopus Aversanus, atque Ecclesiæ Romanæ Cardinalis. Sed illum Guidonem sive Guimundum qui contra Berengarium scripsit, recte a Guidone Aretino distinguit præter Anonymum Mellicensem c. 102. idem Trithemius cap. 122. & II. 80. de illustr. Benedictinis: neque tempus patitur cum Guidone Aretino eundem fu-

fuisse Archiepiscopum Aversanum, superstitem adhuc An. 1090. de quo infra, GVITMUNDUS.

Similiter cavendus lapsus Possevini, qui *Micrologum* Guidonis Musicum confundit cum Micrologo de Ecclesiasticis observationibus seu de missa rite celebranda, ut a Pagio ad Annum 1022. num. IX. & ab Oudino recte jam notatum. De illius auctore infra, MICROLOGUS.

GVIDO *Argentinensis* Ord. Præd. qui ante Annum 1400. scripsit in Aristotelis Physicam, Ethicam, de Anima, Politicam, Rhethoricamque. Vide Jacob. Quetif Tom. 1. pag. 726.

GVIDO *de Basochis*, infra *Cantor*.

GVIDO *de Bayso*, apud Trithemium c. 292. apud Cangium rectius *de Bayso* a) sive *Baisius*. Hic Patricius Regiensis, nonnulla *Joannis Teutonici* glossis *in Decretum* addidit, & in *sextum librum Decretalium* nobiles glossas Rectori Universitatum Juris studiosorum dedicatos inscripsit. Bononiæ idem Canones circiter A. 1280. interpretatus, demum ex Canonico S. Victoris Bonon. *Archidiaconi* dignitatem nomenque tenuit. In totum

Aa 5 quo-

a) Vide Gabr. Pennotum in Historia Canonicorum pag. 309 & 815. Hendreichii Pandectas Brandenburg. in *Baisius*.

quoque *Decretum* libris IV. interpretationes a doctrinæ fragrantia *Rosarium* appellatas composuit, quas *Gerardo* Sabinensi Episcopo, cujus Sacerdos, vel, uti vocant, Capellanns fuerat, dedicavit easque An. 1300. perfecit. Eundem summi Pontificis capellanum, & litterarum contradictarum Auditorem fuisse, vetustis monumentis inveni. Hæc de eo Guidus Pancirollus de claris Legum interpretibus III. 16. Rosarium & in VI. Decretalium prodiere Venetiis 1577. fol. cum notis Nicol. Superantii & Petri Tretii Albignani.

GVIDO *Baisius*, superioris fratris filius atque ipse Decretorum Doctor Jurisque Pontificii Professor & Decretales Bononiæ interpretatus, ac postea ab Anno 1313. *Regiensis* & ab Anno 1330. *Concordiensis* Episcopus, usque ad Annum 1347. Vide Ughellum Tom. 5. Italiæ sacræ pag. 347. cui GVIDO *de Guisis* appellatur, ubi ex MS. exhibentur ejus Acta inquisitionis de juribus Episcopatus Concordiensis.

Bernardus GVIDONIS, supra Tom. 1. pag. 895. in BERNARDO.

GVIDO *Bobiensis* Abbas circa 1093. cujus *statuta Canonicorum Regularium* laudat Cangius. Sub idem tempus vixit GVIDO Monachus atque inde post Hugonem Abbas

Abbas Farfensis Cœnobii B. Virginis in agro Acutiano in Sabinis, in Ducatu Spoletino Ord. Benedict. cui *libri II. de usu & ordine ad ornandam Ecclesiam Catholicam, nec non ad conservandam Regularis tramitis normam in Cœnobio Farfensi* ex duobus MSS. Vaticano & monasterii S. Pauli Romæ, editi sunt in Benedictinorum e Congregatione S. Blasii in Sylva nigra, præclara sylloge veterum monumentorum cui titulus: Vetus disciplina Monastica. Parisi. 1726. 4. pag. 37 - - 132.

GVIDO *Bonatus* sive *Bonactus*, licet natus in Tuscia, Foroliviensem se professus est, quod ibi vixit, & Theoricam Planetarum variaque Astrologica sive apotelesmatica scripsit circa Annum 1282. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XV. p. 217. 218. Ejus decem tractatus Astrologici, Augustæ Vindel. 1491. 4. ex correctione Magistri Joannis Angeli, per Erhardum Ratdolt cum figuris ligno incisis. Inde Venetiis 1506. fol. Basil. 1530. 1550. Augustæ Vindel. 1581. & Germanice Basil. 1572. Etiam contra Franciscanos scripsisse tradit Hendreichius in Pandectis Brandenburgicis pag. 639. Singulare est quod de eo notat ex Jacobo Cantero Frisio Gesnerus, quod Forlivium Martini IV. Pontificis ma-

derisii Abbatis, hoc est ab Anno 1080. ad suam usque ætatem.

GVIDO *a Castro*, Prior Carthus. infra GVIGO.

GVIDO *de Castro* sive *de Castello*, inter Papas CÆLESTINUS II. de quo supra Tom. I. pag. 896. seq. Ejus Epistolam ad Petrum Priorem & Fratres S. Sepulchri edidit Gabriel Pennotus in historia Canonicorum pag. 533.

GVIDO *Cariloci* Abbas in Burgundia Sequana, circa Annum 1150 Ord. Cisterc. scriptor tractatus *de correctione Cantus Ord. Cisterc.* sive *Antiphonarii* quod sub S. BERNARDI nomine editum a Clariss. Mabillonio dixi T. I. pag. 607. Vide Oudi-Tom. 2. p. 1417.

GVIDO *de Cenodro*, sive ut apud Possevinum *de Cenodio*, Ord. Præd. nullus est. Vide infra JACOBUS *de Tonnera*.

GVIDO sive WIDO de Pare, ex Abbate & Generali *Cisterciensi* A. 1188. Cardinalis, obiit An. 1202. Ejus *Constitutiones & Leges pro militibus Calatravæ* An. 1187. exstant in libro privilegiorum Ord. Cisterc. Antwerp. 1630. Vide Carolum Visch pag. 132. Biblioth. Cisterc. Oudinum Tom. 2. pag. 1685. seq. & G. Josephi Eggs purpuram doctam Tom. I. pag. 101. ubi notat errorem eorum qui hunc Guidonem confundunt cum Gvidone juniore qui priori successit, & ex Generali Ordinis Cisterciensis factus est

Archi-

Archiepiſcopus Remenſis, de quo Sammarthani Tom. 1. pag. 519. ſeq. & Ughellus T. 1. p. 202.

GVIDO Claromontanus Epiſcopus. Infra *Guido de Turre*.

GVIDO de *Columna*, Meſſanenſis Siculus: Judicis officio functus eſſe in patria, & Juris prudentiæ, atque elegantiorum litterarum ſtudio, patriæ linguæ, quoque & poëſeos laude floruiſſe traditur. Vide Mongitoris Bibliothecam Siculam Tom. 1. p. 265. ſeq. Latine An. 1287. ſcripſit in gratiam Matthæi de Porta, Archiep. Salernitani, *Hiſtoriam Trojanam*, prodiit Argentor. 1486. & 1489. fol. incip. *Licet cotidie vetera recentibus obruantur*. Ad calcem legitur: *factum eſt præſens opus a judice Guidone de Meſſana An. Dominicæ incarnationis* 1287. *primæ indictionis*. Prodiit etiam Italice Venet. 1481. & Neapoli 1665. 4. ſed verſionis auctor non ipſe Guido, verum Philippus ſive Chriſtophorus Ceffius, Florentinus. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XIII. pag. 258. ſeq. De Germanica verſione MS. in Biblioth. Cæſarea adi Lambecium T. 2. pag. 948. Guidonis hujus *Chronicon Britannorum* citatur a Theodorico Engelhuſio, Roberto Fabriano, aliiſque. Ac ſane præter Hiſtoriam *de Regibus Rebusque Angliæ* traditur etiam

etiam ſcripſiſſe *Chronicon magnum libris XXXVI.* Non video tamen qui illa viderit, & Baleus quoque XIII, 36. nihil ejus niſi Hiſtoriam Trojanam memorat. De Italicis ejus poëmatibus, laudatus Mongitor pag. 167.

GVIDO *Concordienſis* Epiſcopus, ſupra *Guido Baiſius.*

GVIDO *Cremenſis*, infra, *Guido Papa.*

GVIDO Abbas Monaſterii *de Cruce* S. Leufredi. Vide ſi placet infra, GVITMUNDUS.

GVIDO Abbas *S. Dionyſii* Pariſ. cujus *Sanctilogium* ſive Volumina de Vitis Sanctorum MSS. in Bibliotheca S. Victoris Pariſ. Non confundendus hic cum *Bernardo* GVIDONE Epiſcopo Lodovenſi, de cujus Speculo Sanctorali dixi Tom. 1. pag. 596.

GVIDO *Ebroicenſis*, ex Menilo, Ebroicis Neuſtriæ vicino Ord. Præd. clarus circa Annum 1290. Præter *Sermones* de tempore & Sanctis ſcripſit *de clavibus Divinæ Scripturæ*, ſeu annotationes ad TYCHONII Afri regulas pro S. Scripturæ intelligentia. *Regulam mercatorum*, & *ſummam de Divinis nominibus.* Vide Jacob. Quetif Tom. 1. pag. 420. ſeq. Oudinum Tom. 3. pag. 570.

GVIDO Ord. *Eremitarum*, cujus formula revocationis errorum quorundam, in Bibliothecis Patrum, ut Parif. 1589. Tom. 4. p. 331.

Magifter GVIDO *Fabe*, fcriptor *Dictaminum* five *fummæ Dictaminum*.

GVIDO Abbas *Farfenfis*, fupra in *Guidone Bobienfi*.

GVIDO de Pileo, *Ferrarienfis* Presbyter & ab Anno 1304 ad 1349. Epifcopus, fcripfit Petri de Riga exemplo, poema de Veteri & Novo Teftamento, ad Clementem V. Pontificem, quod infcripfit *Bibliorum Perlam* five *Margaritam*. Incipit: *Nobile principium ter.* Vide Trithemium cap. 541. & Ughellum Tom. 2. Italiæ facræ pag. 545. ubi etiam de fucceffore hujus Gvidonis, Gvidone Abaifo, Archiepifcopo deinde Ravennatenfi.

GVIDO *Flonochetus* five *Flammochetus* Gallus Ord. Præd. Magifter defunctus An. 1451. fcriptor *Chronici*, fed quod ubi reperiatur, vel quas res contineat, neminem tradentem reperi. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 808.

GVIDO *Folla*, Theologus Anglus & Epifcopus Elienfis, cujus *alam Anglicanam* five *de vitiis Epiftolarum*, & librum *contra hæreses & hæreticos* memorat Pitfeus p. 850.

GVIDO *Fulcodius*, inter Papas CLEMENS IV. supra Tom. 1. pag. 1103. seq. Durando dictus *Lumen Juris*, & Ptolemæi Lucensis verbis, *quanto plus crevit in dignitate, tanto plus floruit in sanctitate.*

GVIDO *Fulginas* Ord. Minor. circa Annum 1300. cujus Sermones anniversarios Festorum, nec quicquam præterea Waddingus pag. 150. commemorat.

GVIDO Margvetati *Gallus*, Ord. Præd. clarus Parisiis, circa Annum 1450. cujus *Sermones* in Epistolas & Evangelia, de tempore & de Sanctis, & *Summa naturalis Philosophiæ compendiosa* memoratur apud Jacobum Quetif pag. 807.

GVIDO *Geneti, Guetius, de Gvezziis, Gvenettiis* sive *Gvinitiis*, Bononiensis, Dominicanus, circa Annum 1386. quem Leander Albertus testatur domum Ordinis Præd. Bononiensem multis Codicibus ditasse. Ex scriptis ejus nihil aliud ab laudato Quetif Tom. 1. pag. 688. referri reperi quam *Commentarium in Aristotelis Ethica.*

GVIDO Burgundus de villa Mymo Abbas *S. Germani* Autisidoriensis Ord. Benedict. ab Anno 1285. ad 1309. & defunctus An. 1313. Hujus sunt *gesta Abbatum S. Germani Autissiodorensis* ab Anno 998 ad 1285. quæ Labbeus in Bibliotheca nova MSS. T. 1. p. 570. edidit sub-

ſubjuncta p. 586. Appendice AYMONIS *de Bordis* Monachi ejusdem Abbatiæ, de vita Gvidonis iſtius Abbatis: & pag. 589. appendice altera ODONIS *de Vavcemani*, Prioris ejusdem Monaſterii, in qua deſcribitur vita Gaucheri Abbatis qui Gvidoni An. 1309. ſucceſſit, diemque obiit An. 1333. In vita Gvidonis memorabile eſt quod p. 587. ab Aymone traditur, cum adhuc eſſet Subdiaconus, opus ſuſcepiſſe valde mirificum & Monaſterio quam plurimum fructuoſum compleviſſe. *O quam noctes tranſiverit inſomnes, ut nobis ſubditis ſuis quietem præpararet, legendo videlicet & ſtudendo litteras & chartas noſtras, quæ a tantis & tam longinquis temporibus, & ex tam diverſis figuris ſeu litteris extraneis ſunt formatæ & confectæ, quod vix aut nunquam poſſet nobis ſeries reſerari, unde ſeriem prædictarum litterarum ſeu chartarum poſt multos labores & anguſtias in quodam Chartulari bene legibili fecit inſcribi & apponi.*

GVIDO *Groſſus*, idem *de Caſtro*: infra, GVIGO.

GVIDONIS *Gveregiati* teſtamentum An. 1177. conditum edidit Dacherius Tom. IX. ſpicileg. pag. 151. (edit. novæ T. 3. pag. 542.)

GVIDO *de Guiſis*, ſupra *Gvido de Bayſo*.

GVIDONIS *Jordani*, Ord. Præd. *Legiloquium & Summa* MS. Venetiis teſte Tomaſino p. 28.

GVIDO Magiſter, ſupra, *Guido Fabe.*

GVIDO *Marchenſis*, ſive *de Marchia*, Ord. Minor. Monachus Anglus, ſcriptor *Querelæ*, ſive reſponſionis ad querelam *Mundi contra Religionem Fratrum Franciſcanorum* rhythmis trochaicis qui incipiunt: *O CHriſti vicarie, Monarcha terrarum.* Vide Baleum XII. 16. Pitſeum pag. 850. & Waddingum pag. 150. qui notat hanc querelam a quibusdam tribui S. BERNARDINO Senenſi atque ejus præfixam legi operibus.

GVIDO Ord. *Minorum*, cujus *Collectio Decretalium* teſte Cangio MS. exſtat in Biblioth. S. Germani de Pratis, Cod. 774.

GVIDO *de Monte* Rotherii, ſive Rocherii potius ut in MS. Baluz. (Græco interpreti δὲ Μόνʇε Ροκὲν) Gallus Theologus qui An. 1330. ſcripſit *Enchiridion Sacerdotum* ſeu *Manipulum Curatorum*, ad Raimundum Valentiæ Epiſcopum libris III. Trithemio cap. 579. laudatum, memoratumque Sandero inter MStos Codices Belgii pag. 171. & B. Staphorſtio noſtro inter Codices MStos Bibl. Petrinæ hujus Urbis T. 3. hiſt. Eccleſ. Hamb. pag. 348. & Tobiæ Eckardo inter MSta Qvedlimb. Latine plus ſimplici vice editum Pariſ. 1488. Venet. 1491. & Antwerp. 1570.

1570. Græce vertit Georgius Alexander Corelianenſes de quo Allatius libro de Georgiis pag. 409. ſeq. (Tom. X. Biblioth. Græcæ pag. 786. ſeq.) Sunt qui hunc Guidonem de Monte Rocherii eundem eſſe volunt cum GVIDONE *de Perpiniano:* erroris tamen arguit Miræum Nicol. Antonius, Biblioth. vet. Hiſpan. pag. 106. quod in auctario de ſcriptoribus Eccleſ. eundem *Guidonem de Monte Perpiniano* appellaſſet. De *Gvidone* ex Comitum *Montis belli* ſtirpe ſato vide infra, *Guido Vicentinus.*

GVIDO *Muſicus*, ſupra, *Guido Aretinus.*

GVIDO *Narbonenſis* Archiep. ſupra, CLEMENS IV. Papa, T. 1. p. 1103. ſeq.

GVIDO *Papa*, ſupra *de Caſtro*, CÆLESTINUS II. & *Fulcodius* CLEMENS IV. Atque *anti-Papa* GVIDO *Cremenſis*, a) ſub nomine PASCHALIS III. ab A. 1164 ad 1167. Denique Gvido *Viennenſis*, CALIXTUS II.

GVIDO *de Pareto*, ſupra *Guido Ciſterc. Generalis.*

GVIDO Terrena *de Perpiniano* Doctor Pariſienſis, Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo Prior Generalis, & cum Theologiam docuiſſet Avenione, Epiſcopus

a) Cremonenſem patria fuiſſe diſputat Franciſcus Ariſius in Cremona litterata Tom. 1. pag. 78. ſeq. ſed vide ſis Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. p. 275.

maximi tempore obsessam, dum civibus suis idoneum maxime hostibus obviam exeundi tempus exposuit, incolumem servavit.

GVIDO *Bononiensis* Archidiaconus cujus *Apparatum* MS. *super sextum Decretalium* memorat Bibliotheca Belgica Sanderiana pag. 177. a Gvidone *de Baysio*, neutiquam distinguendus.

GVIDO a) *Briansonius* Aurelianensis Ord. Minor. supra in BRIANSONE Tom. 1. pag. 763.

GVIDO de Collemedio Episcopus *Cameracensis* circa Annum 1302. vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Christianæ pag. 241. & Joannem Carpentarium in historia Cameracensi, edita Gallice Lugd. Bat. 1664. 4. pag. 384. Valerius Andreas & Franciscus Sweertius præter illius *Sermones* memorant *dialogum de VII. Sacramentis*, eumque in septem fontium Monasterio MS. servatum testantur. Sermonem de duodecim fructibus Sacramentorum appellat Possevinus.

GVIDO *Cantor* S. Stephani Catalaunensis, frater Nicolai viri nobilis *de Bazo-*

a) aliis GERHARDUS vel GVILELMUS, vide Waddingum p. 145.

Bazochiis, & Abbatis Milonis S. Medardi Svessionensis, diem obiit An. 1203. ut ad eum annum notat Albericus, qui pag. 431. testatur scripsisse *librum* unum *apologeticum*, *& usque ad mortem Regis* Angliæ Galliæque *Richardi* primi An. 1199. *librum Historiarum* a Mundi principio breviter transcurrendo usque ad tempus suum: *cujus dicta*, inquit Albericus, *suis in locis in hoc opere annotavimus*. Et scripsisse præterea *de Mundi regionibus* libellum unum in eodem Volumine contractum, & præter hæc, *volumen* aliud satis Rhetoricum *Epistolarum* diversarum. Excerpta MSS. ex Chronica Gvidonis de Basochis, continentia descriptionem populorum variorum, Historiam Biblicam Romanamque memorat Sanderus in Bibl. Belgica MSta p. 215.

GVIDONES *Carthusiani* duo, infra GVIGO.

GVIDO *Casinensis*, Presbyter circa Annum 1110. scripsit teste Petro Diacono de viris illustribus Casinensibus cap. 41. *historiam Henrici* (IV.) *Imperatoris*: *visionem Alberici* pueri, ac postea Monachi Casinensis tempore Guirardi Abbatis: *Versus de fortuna ejusdem*: & *quæ in historia Casinensi deerant* a temporibus O-

derisii

cana & Regia Parisiensi. Vide Baluzium ad Anton. Augustinum p. 642.

Constitutiones Synodales Ecclesiæ Helenensis An. 1335. 1337. 1338. 1339 & 1340. editæ in Cardinalis Agvirrii Conciliis Hispaniæ Tom. 3. p. 592 - 607. In his etiam decretum de immaculata conceptione B. Mariæ.

In majorem Bibliorum sacrorum partem. Vide Possevinum, & Allegrii paradisum Carmelitici decoris p. 283.

In IV. libros Sententiarum.

In octo libros Physicorum Aristotelis, ad Rogerium Armanacum, MS. Romæ in Cœnobio Carmelitarum S. Mariæ Transpontinæ.

Quæstiones in libros de Anima.

In XII. libros Metaphysicæ.

Quæstionum ordinariarum liber & alius *Quodlibetorum sex.*

In IV. libros Sententiarum.

Reprobationes operis Catalonici, contra ARNALDUM *de Villa nova*, Catalaunum de quo supra T. 1. p. 358. sq.

Epistola ad Joannem XXII. Papam, *utrum invocantes dæmonem sint hæretici?* Vide & supra, GVIDO *de Monte.* Cæterum Gvidoni Perpiniano apud Joan. Ludov. Hockerum in Catalogo Biblioth. Hailsbrunnensis p. 26. præter rem tribuitur *Vocabularius Biblicus*, qui est GVILELMI

ELMI *Britonis* Ord. Minor. de quo dixi Tom. 1. p. 773. Sepulchrum Guidonis ad hunc diem visitur apud Carmelitas Avenionenses sed ulla absque inscriptione, ut notavit Ludovicus Jacobus in Bibl. Pontificia pag. 328.

GVIDO *de Pileo*, infra, *Vicentinus*.

GVIDO *de Pinu*, *Carthus.* infra GVIGO.

GVIDO *de Plantis* cujus *Historiam Trojanam* Cangius memorat, non diversus opinor a *Guidone Columna*, de quo supra.

GVIDONIS *Pontivi*, sive *Pontivorum* in Gallia Comitis Epistola ad Lambertum Episcopum Atrebatensem post Annum 1093. in Mabillonii Analectis Tom. 3. pag. 468. (edit. novæ p. 461.)

GVIDO Ord. *Præd.* cujus *Sermones* in Biblioth. Sancti Germani Paris. evolvit Cangius, est unus ex supra memoratis: sicut & Frater Guido, cujus Sermones memorat Tomasinus pag. 22. MSS. Biblioth. Venetarum.

GVIDO *Prænestinus* Episc. & Cardinalis An. 1198. supra *Guido Cisterc.*

GVIDO *Ravennas* Presbyter; ante annos fere octingentos & quinquaginta scripsit *vitas* sive *res Pontificum Romanorum*: addendus Ludovici Jacobi Bibliothecæ Pontificiæ, & Volaterrano in limine li-

bri XXII. commemoratus post Damasum, Anastasium Biblioth. & Paulum, Diaconum Aquilejensem. *Historiam* hujus Guidonis *de bello Gothorum* exstare scribit Vossius, ubi autem, non docet. Neque in Hispania illustrata occcurrit, neque in Boecleri Bibliographia Critica pag. 359. hoc diserte satis traditur, quod Sandius ex illa annotavit: nam Ablavium quoque eodem loco Bibliographiæ memoratum frustra in Hispania illustrata quæsiveris: in cujus tertio tomo præter Procopii apospasmation de Gothorum Origine, tantum legitur Isidori Chronicon Gothorum, Vandalorum & Svevorum. Cæterum vix videtur esse dubitandum *Geographiæ libros quinque*, quos sub Anonymi Ravennatis nomine primus edidit Placidus Porcheronus Paris. 1688. 8. & Jacobus Gronovius Melæ suo subjecit Lugd. Bat. 1696. 8. huic Gvidoni deberi. Vide Caspar. Berettum, Monachum Benedictin. eruditum auctorem diss. de Chorographia Italiæ medii ævi T. X. thesauri Muratoriani p. X. & C. V. Petrum Wesselingum in Præfat. ad itinerarium Antonini, accuratis & doctissimis notis illustratum pag. *** b. Neque integrum opus Gvidonis, sed compendium tantum a Porcherono, Gronovioque editum esse laudatus Berettus contendit. GVI-

GVIDO Abbas *de Samnajo* (de Sarnajo) in diœcesi Parif. Ord. Cisterc. & Episcopus Carcassonensis, de quo Sammarthani Tom. 2. pag. 477. seq. Albericus ad Annum 1203. *Qui de historia* Albigensium *plenius cognoscere voluerit, habetur libellus Monachi Domini* Gvidonis, *Abbatis de Saunajo & Episcopi Carcassonensis, ubi totum illud negotium diligenter explicatur.*

GVIDO sive GVIAMARUS Brito *de Stampis*, discipulis Anselmi Cantuariensis, inter claros Doctores Angliæ, Normanniæ Cenomaniæ legendo consecutus principatum, atque ab Anno 1125. Archiepiscopus Cenomanensis, defunctus A. C. 1136. cui decessor ejus Hildebertus Epistola XII. pag. 93. egregium tribuit testimonium, *quod non unus vita quam litteratura promeruit: lenus ex nostra Ecclesia cui & ad fructum scientia, & ad exemplum mores exuberant. Unus tibi pro multis erit, quoniam in illo multos Magistros invenies.* Adde Ordericum Vitalem XIII. pag. 908. Acta Episcoporum Cenom. in Analectis Mabillonii Tom. 3. pag. 327. seq. (edit. novæ pag. 319. seq.) & Sammarthanos T. 2. p. 516. b.

GVIDO *de Suzaria*, JCtus Cremonensis, circa Annum 1270. cujus *Declarationes* varias & librum *de actionibus causarum* laudat Trithemius cap. 450. adde Arisii

Cre-

Cremonam litteratam Tom. 1. p. 125. seq.

GVIDONIS *Trajectensis* statuta Provincialia An. 1310. MSta in Biblioth. Leidensi.

GVIDO *de Turre*, Episcopus Claromontanus circa Annum 1287. vide Baluz. Tom. 4. Miscell. pag. 348.

GVIDO de Pileo, *Vicentinus*, ex Comitum Montisbelli prosapia, Ord. Præd. Episcopus ab Anno 1303. ad 1331. Ferrariensis, apud Virum clarissimum Leyserum in historia Poëtarum medii ævi pag. 2126. male vocatur *Guido Vincentius*, distinguiturque a Gvidone de quo pag. 2005. dixerat Ferrariensi. Idem enim hic est qui ad Clementem V. scripsit *Margaritam S. scripturæ*, sive *Memoriale Divinorum eloquiorum* versibus circiter hexametris 1500. MS. in Biblioth. Paulina Lipsiensi pag. 343. & typis sub initia typographiæ expressum sine loco & anno fuit in Biblioth. Baluziana. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 574. seq. T. 2. p. 819. & quæ supra, *Gvido Ferrariensis*.

GVIDO Archiepiscopus Viennensis ab Anno 1083. sub eo Concilium Viennense An. 1112. deinde ab Anno 1119. Papa CALIXTUS II. de quo supra Tom. 1. pag. 890. seq. MSS. Leidens. pag. 371.

GVIGO de Castro (al. de Pinu) Valentinensis dioecesis, Gallus Delphinas, *Car-*

thu-

thusiæ Prior Generalis, qui An. 1137. obiit a) GVIDO vel WIGO aliis, sed Gvilelmo de Nangis ad A. C. 1132. Vincentio Bellov. XXVII. 9. speculi hist. Petro Dorlando IV. 3. Chronici Carthus. Arnoldo Bostio cap. 22. aliisque GVIGO, scripsit ad Innocentium II. Papam, *Vitam S. Hugonis* Episcopi Grandinopolitani sive Gratianopolitani, eodem Anno 1132. defuncti, quæ exstat apud Surium 1. April. & in Actis Sanctorum Tom. 1. April. pag. 35 - - 46. cum notis Henschenii. Ejusdem Gvigonis *Epistola* sive tractatus in *tres* divisus *libros* ad Haimonem Priorem, & *ad Fratres de Monte DEI*, editus inter S. Bernardi opera T. 2. edit. novæ pag. 205. In iisdem pag. 1066. seq. etiam obviæ Gvigonis hujus *Epistolæ IV.* 1) ad Haymericum Cardinalem & Cancellarium: 2) ad Hugonem S. Militiæ Priorem. 3) Consolatoria ad Innocentium II. adversus Schismatis molestias. 4) Ad fratres Durobornenses de suppositis B. HIERONYMO Epistolis, qnam primus vulgaverat Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 331. (edit. novæ pag. 464.) Genuinas ejusdem Hieronymi Epistolas selegisse atque emendasse hunc Gvigonem, notavit etiam Trithemius de S. E. cap. 376. *Statuta Carthusianorum*

a) Pagi ad Annum 1137. n. 22.

ſianorum eidem memorata Trithemio & Bernardo Portarum S. Sulpicii & Miloni Majorevi Prioribus circa An 1130. dicata, cum ejusd. Ordinis privilegiis prodiere Baſil. 1510. fol. & Pariſ. 1582. Eidem adſcribuntur *Meditationum* Capitula XX. quæ edita primum Antwerp. 1550. 1589. cum Gvilelmi Abbatis S. Theodorici Cluniacenſis Meditatoribus & recuſa leguntur in Bibliotheca Patrum, in ſupplemento Pariſ. Tom. 1. p. 787. & in Coloníenſi T. XII. & in Lugdunenſi T. XXII. pag. 1164 - - 1176. Ad hunc Gvigonem exſtant etiam S. Bernardi, & Petri Venerabilis Epiſtolæ, atque Innocentii II. Liber ineditus *de Contemplatione*, itemque alius *de quatuor gradibus ſpiritualibus*, quos in notis ad Bibliothecam Cluniacenſem pag. 112. memorat Andreas Du Cheſne, non diverſi fortaſſe a ſcriptis, de quibus dicam mox in GVIGONE ſecundo. Addit laudatus Cheſneus Gvigonem præter *Epiſtolas* plures, etiam ſcripſiſſe tractatum *de veritate & pace*, & alium *de laude Vitæ ſolitariæ*.

GVIGO II. *Carthuſiæ* Prior Generalis, qui abdicato An. 1176. Generalatu diem obiit An. 1188. auctor habetur libri in capita XXXVI. diviſi *de quadripertito exercitio Cellæ*: rerum ſecularium declinatione, meditatione, oratione & opere manuum

manuum. Hunc cum aliis antiquis monumentis a) non dissimilis argumenti edidit Petrus Franciscus Chifletius S. I. Divione 1657. 8. in libro cui titulus: *Manuale Solitariorum, ex veterum Patrum Carthusianorum cellis depromptum*. Recusum cum iisdem in Bibl. Patrum Lugd. Tom XXIV. pag. 1468 - - 1501. Fortasse huic Gvigoni tribuenda etiam *Scala Paradisi* sive *Scalla Claustralium*, seu tractatus *de modo orandi*, & *de vita contemplativa* ad fratrem *Gervasium*; editus inter S. Augustini opera in appendice tomi VI. pag. 643. edit. Amst. & inter S. Bernhardi, Tom. 2. edit. novæ pag. 325 - - 330.

GVIGONIS Comitis *Forensis* Concordiam cum Clericis Lugdunensis Ecclesiæ factam An. 1167. publicavit Dacherius Tom. IX. spicilegii pag. 149. (edit. novæ T. 3. p. 539.)

GVIL-

a) Illa sunt: BERNARDI Carthusiæ Portarum in Burgundia primi Prioris circa An. 1147. Epistolæ III. JOANNIS de Monte medio Carthusiæ Portarum Monachi Epistolæ V. STEPHANI de Chalmeto, Carthusiæ Portarum Monachi Epistola ad novitios S. Sulpicii Ord. Cisterc. itemque alia ALEXANDRI III. ad Arthandum Priorem Alueriæ.

GVILELMUS *Abselius* Bredanus, Carthusianorum Brugensium Prior, defunctus Anno 1471. cujus scripta referunt Franciscus Sweertius in Athenis Belgicis p. 297. & Valerius Andreas p. 305. *Carmen super Oratione Dominica. Ad semper candidam Cœli Reginam. Vitam D. Ægidii Abbatis*, carmine rhythmico. *De vera Pace. De officio Marthæ. Dialogum inter patrem & filiam spiritualem. Epistolarum libros.*

Ægidius GVILELMUS Missalius, supra Tom, 1. p. 57.

GVILELMUS *Affligemensis*, Prior in Brabantia circa Annum 1260. scripsit *librum de observantia Regulæ S. Benedicti*, sive ut vocat Sanderus, qui MStum memorat parte 2. Biblioth. MStæ Belgii pag. 149. vetustum rituale Affligemense juxta Cluniacensium Consuetudines. Præterea Henricus Gandavensis cap. 57. ait eum Latine scripsisse quæ Teutonice monialis quædam, Cisterciensis ordinis, miranda de scripserat: ac *Vitam S. Lutgardis*, scriptam a fratre Thoma Latine, rhythmis reddidisse Teutonicis. *Sermones* quoqne ejus laudat Trithemius cap. 528. de S. E. & illustr. German. cap. 97.

GVILELMUS *de Agrifolio* junior Gallus, Decretorum Doctor & Urbani V. notarius atque An. 1367. cum necdum annum æta-

ætatis XXVIII. attigisset a)Presbyter Cardinalis, qui diem obiit Avenione An. 1401. Vide G. Josephi Eggs purpuram doctam p. 417. ubi ejus epitaphium legitur. Nescio unde habeat Cangius, qui Archiepiscopum Cæsaraugustanum fuisse & An. 1405. defunctum refert. Scripta ejus sunt: tractatus de potestate Papæ, explanationes Decretorum & Sermones in laudem B. Virginis.

GVILELMUS *Aimoinus* Ord. Minor. quem Waddingus p. 159. *Almoinum* vocat, notatque scripsisse *in Apocalypsin* Commentarios, & *Quæstiones XXVIII. rerum variarum.*

GVILELMUS Abbas *Albæ ripæ* Ord. Cisterc. circa Annum 1156. de cujus *Epistolis pro explicatione nonnullorum locorum S. Scripturæ* videndus Carolus Vischius pag. 325. Biblioth. Cisterc. Idem scriptor tractatus *de numeris*, quem subjunctum alteri, cui titulus: *Analytica numerorum*, MStum vidit Sanderus pag. 202. Biblioth. Belg. Alium *de Sacramentis minorum* evolvisse se testatur Cangius in Codice Thuano 787.

GVILELMUS Martellus *S. Albani* Monachus Ord. Bened. circa Annum 1170.

La-

a) Baluz. Pap. Avenionens. T. 1. p. 376.

Latine vertit jussu Simonis Abbatis ex Anglico A. 590. scripto Vitam S. Albani martyris, Amphibalique & Sociorum A. C. 303. passorum. Prologum ad Simonem Abbatem ediderat Usserius, epilogumque libro de Britannicarum Ecclesiarum primordiis p. 156. Acta integra ex eodem Codice Cottoniano exstant in Actis Sanctor. T. V. Junii 22. pag. 149.

GVILELMUS *Albus*, infra *Gvil. White.*

GVILELMUS *Altonus* sive *de Halton*, (vitiose *Antonus* vel *Alchonus*) Anglus Ord. Præd. circa Annum 1330. Parisiensis Sorbonicus Magister, præter *Sermones*, *Quæstionesque* varias scripsit *in plerosque libros sacros: in Octateuchum*, *in Ecclesiastem*, *in Sapientiam*, *Esaiam*, *Jeremiam*, *Threnos*, Postillam in Mathæum, & *de decem Virginibus*. Vide Baleum V. 29. Pitseum pag. 426. & præcipue Jacobum Quetif T. I. p. 244. seq.

GVILELMUS *Alnewyck* sive *Alnewicus*, b) Lelando cap. 280. *Alaunovicanus*, Anglus Ord. Minor. & Episcopus in Terra laboris, defunctus A. 1332. scripsit Commentarios *in IV. libros sententiarum* Petri Lombardi: & Baleo V. 25. & Pitseo pag. 427. testi-

b) Apud Pitseum vitiose, *Altewicus*, est enim nomen ab Alauno fluvio, *Alne* in Northumberlandia.

testibus in *Physica* atque *elenchos* Aristotelis.

Magister GVILELMUS *de S. Amore*, ex Canonico Bellovacensi Doctor Sorbonicus Parisiensis & Roberti qui Sorbonam fundavit familiaris, *magnæ vir scientiæ & opinionis* c) sed propter lites quæ Dominicanis cum Academia intercedebant, fratribus mendicantibus exosus. De hoc Gvilelmo ejusque scriptis dictum supra T. 1. p. 225. sq. Præcipue autem consulenda erudita præfatio quam Operibus ejus Paris. 1632. 4. editis præmisit sub Joannis Alethophili latens nomine Joannes Cordesius.

GVILELMUS *Andrensis* Abbas Ord. Bened. in diœcesi Galliæ Morinorum Tarvanensi, scripsit *Chronicon Cœnobii sui* ab Anno 1083 ad 1234. quod se habere testatus est Papebrochius Tom. 3. Act. Sanctor. Maji pag. 80. b. Edidit Dacherius T. IX. spicilegii p. 338. (edit. novæ Tom. 2. pag. 781 -- 871.)

GVILELMUS *Aneponymus*, sive sine cognomine, Philosophus, qui ante annos fere quadringentos ad Ducem Nortmannorum & Comitem Andegavensium scripsit *Secundariam*, hoc est *Dialogum* in

 sex

c) Nauclerus Chron. generatione XLII. p. 944. S. Antoninus T. 3. summæ histor. p. 684. b.

ſex diviſum libros *de ſubſtantiis*, in quo damnat quædam & emendat in libello quem juvenis ipſe *Philoſophiæ* titulo vulgaverat. Habeo dialogum illum editum a Gvilelmo Gratarolo, Argentorat. 1567. 8. cum tribus brevibus libellis incerti auctoris, ejusdem ætatis: *De calore vitali, De mari & aquis*, & *De fluminum origine* a deſtillatione aquarum per montium crepidines ex abyſſo aſcendentium.

GVILELMUS *Angerius*, Anglus, Ord. Minor. ſcripſit *Commentarios in Lucam* quos laudat Lelandus cap. 464. Diem obiit An. 1404. teſte Baleo XI. 31. & Pitſeo pag. 577. ubi vitioſe *Augerius* pro *Angerio*.

GVILELMUS nothus, *Angliæ* ab A. 1067. Rex: A. 1088. ætat. 74. defunctus, cujus *leges, conſtitutiones, Epiſtolas* & *Angliæ deſcriptionem* laudat Baleus II. 56. & librum *de die Judicii*.

GVILELMUS *Anglicus*, Medicus & Philoſophus, cujus librum *de urina non viſa* idem Lelandus cap. 461. e Geſnero commemorat, qui addit eum alia ad Magiam vetitam potius, quam veram eruditionem ſpectantia ſcripſiſſe. Vide infra, *Gvilh. Griſauntus*. Alius GVILELMUS *Anglicus*, Theologus & Philoſophus apud Baleum X. 87. & Pitſeum p. 850.

850. scriptor *Commentarii de Anima* & alterius *de Verbi incarnatione*. Tertius denique GVILELMUS *Anglicus*, Regis Richardi II. Confessarius & R. E. Cardinalis circa Annum 1393. cujus non nisi *Sermones de Sanctis* a Pitseo pag. 558. referuntur.

GVILELMUS *Apuliensis* sive *Apulus*, scriptor historici poëmatis epici libris V. distincti *de rebus Normannorum in Sicilia, Apulia & Calabria gestis* usque ad mortem Roberti Guiscardi Ducis, è vivis sublati Anno 1085. ad filium ejus Rogerium. Prodiit Rothomagi 1582. 4. cum notis Jo. Tiremæi, Haviteneei, Fisci in Provincia Rothomagensi Patroni: & in Leibnitii scriptoribus Brunsuicensibus Tom. 1. pag. 578. inque Joan. Baptistæ Carusii Bibliotheca Historica Siciliæ Tom. 1. & in Muratorii thesauro scriptorum Italiæ Tom. V. Fallitur Oudinus qui Tom. 2. pag. 865. ait etiam ocurrere in sylloge scriptorum de rebus Siculis Wecheliana An. 1579. fol. Argumentum singulorum librorum persequitur laudatus Leibnitius introductione ad T. 1. n. XXXIX.

GVILELMUS *Aquisgranensis*, Professor Erfurtensis, quem adhuc in senectute bona vivere An. 1495. testatus est Trithhemius cap. 241. de script. Germ. Idem

de Scriptor. Ecclef. cap. 893. teftatur eum fcripfiffe *in Evangelium S. Johannis. In Canonem Miffæ. De paffione Domini. Quæftiones difputatas. Itinerarium terræ fanctæ* & *Sermones* varios.

GVILELMUS *Aremoricus*, vide fupra in BRITONE T. 1. p. 771.

GVILELMUS *S. Arnulfi* Metenfis Abbas cujus *Epiftolæ feptem* editæ a Mabillonio Tom. 1. Analect. p. 247. (edit. novæ p. 455.) quarum prima Gregorio VII. de electione An. 1073. facta gratulatur. Ejusdem *Oratio* five preces in commemoratione S. Auguftini ante confecrationem Miffæ dicenda: (id. p. 466. feq.) vet. edit. T. 1. p. 281.

GVILELMUS *Aruernus*, infra *Baufeti*, & *Parifienfis* Epifc.

GVILELMUS *Afketle* five *Afketellus*, *Afchetellus*, Lelando cap. 142. *Chetellus*, Anglus, clericus fani Joannis apud Fibroleganos five Beverlacenfes. Scripfit ad Thomam Fibroleganæ Præpofitum Ecclefiæ *opus Hiftoricum tripartitum*, cujus prima pars de rebus Beverlacenfibus a tempore Gvilelmi Nortmanni adventu in Angliam An. 1066. fecunda de Joanne a) Beverlacenfium patrono, Archiepifcopo

a) ante Afchetellum Vitam hujus Joannis tradiderat *Folchardus* de quo Tom. 2. p. 523.

po ab Anno 687. Ebroicensi: & tertia de ejusdem virtutibus ac miraculis. Vide Baleum Centur. V. cap. 5. Pitseum ad Annum 1320. pag. 411. Vossium pag. 514. seq.

GVILELMUS *Augerus*, vide *Angerus*.

GVILELMUS *Aviciensis*, infra de *Chalançon*.

Magister GVILELMUS *Autissiodorensis*, Archidiaconus Bellovacensis, Theologus Paris. nominatissimus & in quæstionibus profundissimus, defunctus Romæ An. 1230. teste Alberico p. 538. Chronici ubi laudat magnam ejus *summam Theologicam*, scriptam intra A. 1220 & 1230. hujusque abbreviationem factam ab Episcopo Florentiæ, Magistro ARDINGO (ARDEGO) Papiensi. Prodiit Summa illa Parisiis An. 1500. & deinde sine anno. DIONYSII Carthusiani *exheleosis*, excerpta ex eadem continet. De alia abbreviatione infra, HERBERTUS. Primus hic Gvilelmus qui *materiæ* & *formæ* vocabulis usus esse traditur in materia de Sacramentis. *Summa* ejusdem Gvilelmi *de officiis Ecclesiasticis* usum se profitetur DURANDUS VI. cap. 39. rational.

GVILELMUS de Speliniaco, ab Anno 1207. *Autissiodorensis* Episcopus & ab Anno 1220. Parisiensis, defunctus An. 1223. qui diversus a superiore, *scholam Magi-*

stralem nunquam ascendit. a) Vide Bulæi historiam Academiæ Parif. Tom. 3. p. 693. & auctorem diss. editæ Gallice de scriptore Summæ Theol. Gvilelmo Autissiodorensi, diverso ab Episcopis, T. 3. sylloges cui titulus : Continuation des memoires de litterature & d'histoire, parte 2. pag. 317. sqq. Aliis idem videtur cum superiore, ut Oudino quoque T. 2. pag. 1724. seq.

GVILELMUS *Badbius* sive BADBY, supra T. 1. p. 435.

GVILELMUS *Badecomius* Anglus cujus accuratam in Matheseos studiis diligentiam celebrat Lelandus cap. 509. scripsit *Conclusiones operationis Astrolabii. Conclusiones Sophiæ.* Tractatum *de sphæra solida.* Addunt Baleus VII. 67. & Pitseus pag. 608. qui *Batecumbum* vocant, etiam alium *de sphæra concava, ejusque fabrica & usu.*

GVILELMUS *Badunicus* sive *Badunensis*, (*Bathonensis*) apud eundem Lelandum, cap. 364. scriptor *Homiliarum*. Neque plura de eo Baleus XI. 7. aut Pitseus p. 851.

GVILELMUS *de Baiso*, supra GVIDO p. 377.

GVIL-

a) Hist. Episcopor. Antissiodorensium in Labbeo Biblioth. nova MSS. T. 1. p. 480.

GVILELMUS *de Baldenſeel.* Supra BOLDENSLEVET, I. p. 689.

GVILELMUS *Batecombus* ſive *Batecumbus*, ſupra in *Badeconio.*

GVILELMUS *Bathonienſis*, ſupra Badunicus.

GVILELMUS *Bauſeti*, Aureliacenſis (Orilhac) Aruernus, Philippi Francorum Regis Medicus, & ab A. 1304 ad 1320. Epiſcopus Pariſienſis. Scripſit *Dialogos VII.* Gvalonis (Gitonis ſive Gvilelmi) *de ſeptem Eccleſiæ Sacramentis*, profeſſus ſe ex ſcriptis fratris Thomæ Aqvinatis & Petri de Tarento ſe Tarentaſia profeciſſe. Prodiit præter editiones duas a) ſine loco & Anno vulgatas, Pariſ. 1489. 4. 1494. 8. 1500. forma minore, Lipſiæ 1512. Pariſ. 1550. Lugd. 1567. & minore forma 1580. Florent. 1579. 8. & Pariſ. 1587. 8. Huic enim Gvileſmo veriſimillime adſcribit Oudinus III. p. 731. quos alii præter rem Gvilelmo Pariſienſi Epiſcopo An. 1249. defuncto, alii veriſimilius tribuunt Gvilelmo Pariſienſi Ord. Præd. Regis Philippi confeſſario, qui An. 1312. diem obiit ſupremum. De utroque infra. Nunc tantum juvat annotare, hunc Gvilelmum Bauſetum im-

a) Vide Jac. Quetif de ſcriptis Dominicanor. T. I. p. 518.

probasse JOANNIS Parisiensis determinationem de Sacramento altaris, An. 1304. proditam. Vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Christ. p. 452.

GVILELMUS *Beccensis*, infra *de Bougevilla*.

GVILELMUS *Becolejus* sive *Beckley*, Anglus. Carmelita, obiit An. 1438. scriptor *Quæstionum*, *Qvodlibetorum*, *Concionum*. Vide Lelandum cap. 529. & qui etiam *de decimis fratrum* B. Mariæ de monte scripsisse testantur, Baleum VII. 99. Pitseum pag. 627.

GVILELMUS *Bellovacensis* Canonicus. Idem cum *Gvilelmo de S. Amore*. Vide Bulæum Tom. 3. Academ. Parisf. pag. 248. ubi inter alia de ejus *libello de periculis Mundi*, contra Monachos mendicantes edito An. 1252.

GVILELMUS *de Berckhem* sive *Berchemius*, Gelder, Niellensis Ecclesiæ Pastor & Canonicus Noviomagensis, cujus *compendium Chronicorum Geldriæ* laudant Valerius Andreas pag. 306. & Franciscus Swertius pag. 298. perductum ab Auctore ad Annum 1466. Ejusdem *Historiam captivitatis Adolphi*, Geldriæ Ducis, MStam Valerius notat servatam Noviomagi.

GVILELMUS *Bertonus*, Anglus, Cancellarius Oxoniensis circa Annum 1381. cu-

cujus *determinationes* & alia scripta *contra Joan. Wiclefum* memorant Baleus VI. 89. & Pitseus pag. 536.

GVILELMUS *Bevvfu*, Northamtoniensis Anglus, Carmelita, Magister Theologiæ Oxon. circa Annum 1390. Scripsit teste Baleo VII. 16. *Lecturam Sententiarum*, *Collationes* varias & *de miraculis Mariæ*. Vertit etiam ex Gallico Latine *Eadmundi Abyndoni*, Cantuariensis Archiepiscopi *Speculum contemplandæ Deitatis*. Eadem Pitseus p. 545.

GVILELMUS *Bibliothecarius* Malmesburiensis, infra *Malmesburiensis*.

GVILELMUS *Bibliothecarius* Romanus, qui post Annum 891. ANASTASIO Bibliothecario addidit *Vitas* Pontificum *Hadriani II.* & *Stephani V.* (aliis VI.) qui Hadriano III. An. 885. successit. De editionibus dixi Tom. 1. p. 233.

GVILELMUS *Binbamus* Anglus, *Whitoclivi* sive *Wiclefi*, cum quo Oxonii sacris litteris operam dederat, adversarius, de quo Joan. Lelandus cap. 428. Baleus VI. 5. & Pitseus ad Annum 1370. pag. 504. Idem hic mihi videtur GVILELMUS *Carmelita*, a quo *Joannis Vigoclivi* sive Wiclefi trialogum libro aculeato oppugnatum scribit Lelandus cap. 53.

GVIL-

GVILELMUS *Bintræus*, sive *Byntre*, Anglus, Carmelita, defunctus Nordovici An. 1440. teste Lelando cap. 546. quanquam Baleus VIII. 59. & Pitseus pag. 683. ejus obitum ad An. 1493. proferant, confundentes hunc fortasse cum Gvilelmo Blachenego. Scripsit *Lectiones in Canticum Salomonis. Paupertatis defensorium*, sive Apologiam pro fratribus mendicantibus contra Richardum Armachannm aliosque: qualem ante eum scripserant GALFREDUS Hardebius & JOANNES Hulhethus. *Determinationes Theologiæ. Quæstiones XLII. ordinarias. De laude B. Virginis. Sermones.* Et *de Latini sermonis ornatu* quod incip. *Colores præcipui pertinentes ad* &c.

GVILHELMUS ex Judæo Diaconus *Bituricensis*, a GVILELMO Archiepiscopo Bituricensi ad Christianam Fidem amplectendam adductus circa Annum 1230. scripsit expositionem *in Lamentationes Jeremiæ: & Bellum Domini contra Judæos, & contra Sadducæos Judæorum hæreticos* libris duobus, in quibus dicta Veteris Testamenti *litteris Latinis, verbis Hebraicis*, subjuncta Latina versione referuntur. MStos evolvit Oudinus Tom. 3. pag. 156. qui observat a Possevino hosce libros præter rem tribui PETRO Paludano. Prologum cum clavi

vi & capite primo vulgavit Jacobus Hommey in supplemento Patrum pag. 412. 416. qui etiam pag. 390. edidit ejusdem Gvilelmi *allegorias de principio & fine cujuslibet Libri, Veteris ac Novi Testamenti*: & pag. 402. *De quibus sensibus* opusculum: & pag. 405. sermonem *de Passione Domini* & p. 407. *de Evcharistia* opusculum.

De GVILELMI Archiepiscopi *Bituricensis* & Confessoris vita dixi supra in DIONYSIO *Caroli loci*, Tom. 2. p. 97.

GVILELMUS *Blachenegus* sive *Blakeney* (Latine *Niger*) vixit circa Annum 1490. scriptor *Commentarii in Cantica Canticorum*. Vide Lelandum c. 504. Baleum XI. 87. qui *disputationes ejus* quas vocat subtilissimas etiam commemorat, & Pitseum pag. 678. qui *Blacneium* appellat.

GVILELMUS *Blesensis*, PETRI, scriptis celebratissimi frater, clarus post sæculi duodecimi medium. Huic Abbatia Maniacensi Siciliaque relicta, reditum in Galliam gratulatus Petrus Epistola 93. a) scriptorum ejus mentionem facit his verbis: *Nomen vestrum diuturniore memoria commendabile reddent* Tragœdia *vestra* de Flaura & Marco, *versus* de pulice & musca, Comœdia *vestra* de Alda,

a) Tom. XXIV. Bibl. Patrum Lugd. p. 1012.

Alda, sermones *vestri*, *& cætera* Theologicæ facultatis opera, *quæ utinam diffusius essent ac celebrius publicata.*

GVILELMUS *Boderishamensis* aliis *Boderishinensis* vel *Bonderinensis* Anglus Ord. Præd. circa Annum 1262. scripsit *in Canticum Salomonis*, *in threnos Jeremiæ* & *in Epistolam ad Romanos*. Vide Pitseum p. 344. seq. Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 259.

GVILELMUS *de Boldensleve*, supra Tom. 1. p. 689.

GVILELMUS *Botelerus* sive *Butlerus*, de eo supra T. 1. pag. 848.

GVILELMUS *Botonerus* sive *Buttonerus*, equestris Ordinis, Anglus, Matheseos, artis Medicæ & historiarum cognitione clarus circa Annum 1460. scripsit *Antiquitates Anglicas*, *libris III.* *Acta Joannis Fastolfi* An. 1421. *Collectiones Medicinales.* *Abbrevationes doctorum.* *De Astrologiæ valore.* *Epistolas.* Vide Baleum VIII. 27. Pitseum pag. 648. seq. Vossium pag. 634.

GVILELMUS *Bremensis* qui est apud Cangium, typorum vitio ita vocatur, nam ex Bibliotheca Præmonstratensi Joannis le Paige pag. 307. constat notari Gvilelmum Cœnobii *Brenensis*, Præmonstratensis Ord. Svessionensis Diœcesis Canonicum & Doctorem Theologum

gum Parisiensem, Nicolao Lyrano coætaneum, scriptorem libri *Homiliarum*.

GVILELMUS *Brevinus*, circa Annum 1470. scriptor dissertationis de septem principalibus Urbis Romæ Ecclesiis.

GVILELMUS *Brito* Aremoricus supra T. 1. p. 771. 772.

GVILELMUS *Britonus*, sive *Brito*, Camber, Ord. Minor. ibid. p. 772.

GVILELMUS *Brunyardus* Anglus, Ord. Præd. circa Annum 1350. cujus *Summa Theologiæ*, *Distinctiones* variæ & *Determinationes* celebrat Baleus V. 77. & Pitseus pag. 479. Nec plura Jacobus Quetif T. 1. p. 634.

GVILELMUS *Burgensis*, infra *Petroburgensis*.

GVILELMUS *Butlerus*, de quo supra, T. 1. p. 848.

GVILELMUS *Buttonerus* supra *Botonerus*.

GVILELMUS *Buttonius* Anglus, Canonicus Regularis S. Augustini, scripsit teste Pitseo pag. 851. librum *de Abbatia Osney* in suburbio Oxoniensi.

GVILELMUS *de Cajoco*, sive *Kajoco*, *Kayotho*, (Cayen in Picardia) Ord. Præd. circa Annum 1309. Huic præter *Conciones* tribuitur *summa casuum Conscientiæ*, ex ampliore JOANNIS *de Friburgo*, vulgo

go dicti *Lectoris*, redacta in Compendium. Dubitare se tamen non diffitetur Jacobus Quetif T. 1. p. 507. *quod licet eadem ambo ætate floruerint, Joannes tamen junior fuerit, & non nisi postremis annis* Summam Confessorum *ediderit*.

GVILELMUS *Calculus*, vide infra *Gvilelmus Gemmeticensis*.

GVILELMUS *Calisfordiensis* Anglus, Doctor Cantabrigiensis, vergente Seculo XIV. cujus *Lecturam* (in Magistrum Sententiarum) & *Sermones* de tempore ac de Sanctis laudat Trithemius c. 657. Idem mihi videtur quem Gvilelmum *Cockisfordum* vocant Baleus & Pitseus pag. 524. qui præterea notat scripsisse *in Canticum Moysis*, & *Postillas in sacram Scripturam*.

GVILELMUS de *Campellis*, ex Archidiacono Paris. Episcopus ab Anno 1113. ad 1121. *Catalaunensis*, opinatissimus Magister, cognomento Venerabilis a) Præceptor Petri Abælardi, & Hildeberti Cenom. & S. Bernardi celebratus Epistolis b) *abbreviavit* teste Alberico in Chron. pag. 222. *Moralia Gregorii Papæ*, & quædam

a) Sammarthan. Tom. 2. Galliæ Christ. pag. 504. Edm. Martene Tom. 5. anecdotor. pag. 877. Pagius ad An. 1121. n. 12. seq.

b) Vide Mabillon. ad S. Bernardi Epist. 3. & 58. & Jacobum Hommey supplement. pag. 367. Imbonatum in Bibliotheca Latino Hebr. p. 64.

dam alia fecit. In his *Sententiarum Theologicarum* opus, ante Petrum Lombardum sententiarum Magistrum, quod perinde ut *Moralia Gvilelmi de Campellis super Job*, MS. in Galliæ Bibliothecis asseruatur, teste Oudino Tom. 2. pag. 965. Breve scriptum *de origine animæ* vulgatum ab Edm. Martene Tom. V. anecdotorum pag. 881. 882. ex ejus Sententiarum Theologicarum opere decerptum mihi videtur. At enim *altercatio Christiani cum Judæo de fide Christiana*, sub Gvilelmi hujus nomine edita Tom. XX. Biblioth. Patrum Lugd. pag. 1884. auctorem primum habet GILBERTUM Abbatem Westmonasteriensem, ut supra in Gilberto dicere me memini: & Gvilelmum interpolatorem fortasse, qui eam ad Alexandrum Lincolniensem misit, unde sine nomine auctoris subjuncta Gvilelmi Theologicis Sententiis in Codd. MSS. legitur.

GVILELMUS *de Canno* (G. Langbænio *de Campo*) infra, *Gvielm. Peregrinus.*

GVILELMUS *Cantuariensis* scriptor vitæ Thomæ Cantuar. infra, *Gvil. Stephanides.*

GVILELMUS *Caorsinus*, a) Rhodio patre

a) vitiose aliis *Coasinus*, *Coanersinus*, *Caoursin* vel *Coaversinus*, *Courinus*, vide diarium eru-

tre genitus Duaci in Flandria, Equitum Rhodiorum sive Melitensium per quadraginta amplius annos Vicecancellarius, obiit An. 1501. Ejus scripta junctim edita Ulmæ 1496. fol. apud Joannem Reger de Kemnat, variis ornata iconibus ligno incisis, rariusque obvia, hæc sunt:

1) *Obsidionis Rhodiæ urbis* a Mahomede II. Imperatore Turcarum A. 1480. incassum susceptæ *descriptio*, quæ separatim etiam excusa exstat sine loco & anno in 4. & Germanice Joanne Adelphio, Argentoratensi interprete, Argentorati An. 1513. De illa obsidione consulendi etiam Bzovius & Raynaldus ad Annum 1480.

2) *De terræ motus labe qua Rhodii* eodem anno ante obsidionem *affecti sunt.*

3) *Oratio in Senatu Rhodiorum de morte magni Turci* (Mahomedis II.) *habita* Anno 1481. prid. Kal. Jun. Anno M CCCC LXXXI.

4) *De casu Regis Zizimi* sive Sisimi (fratris Bajazethi secundi, Turcarum Imperatoris) *Commentarium.*

5) *De*

ditorum Italiæ Tom. 21. pag. 412. ubi diligentissime de hoc scriptore differitur.

5) *De celeberrimo fœdere cum Turcorum Rege Bagyazit per Rhodios inito.*

6) *De admissione Regis Zizimi in Gallias, & diligenti custodia & asservatione, exhortatio* scripta 13. Cal. Octobr. An. 1483.

7) *De translatione sacræ dextræ* S. Joannis Baptistæ, *Christi præcursoris, ex CPoli ad Rhodios* An. 1484. *Commentarium, cum Oratione de ejusdem Joannis laudibus.*

8) *Ad* summum Pontificem *Innocentium VIII. Oratio* habita V. Cal. Febr. An. 1485. coram Pontifice ac sacro Senatu, Prælatorum & Curialium frequentia adstante.

9) *De traductione Zizimi, ad Urbem Romam,* An. 1488. *Commentarium.*

10) *Volumen stabilimentorum Rhodiorum Militum sacri Ordinis Hospitalis S. Johannis Hierosolymitani* confirmatorum a magno Magistro ordinis Daubussono & Capitulo generali, V. August. An. 1493.

GVILELMUS *Carmelita*, supra, *Guil. Binhamus.*

GVILELMUS *Carnotensis* Ord. Præd. *Ludovici IX.* Galliarum Regis Capellanus: cui An. 1270. 25. Aug. morienti præsens adfuit. Scripsit *de ejus vita & actibus, & de miraculis quæ ad ejus Sanctitatis declarationem contigerunt.* Exstat

in Andreæ du Chesne Tom. V. scriptor. de Rebus Francorum pag. 466 - - 480. De hoc Gvilelmo Jacobus Quetif T. 1. pag. 381. qui pag. 267. etiam tres ejus *sermones* memorat Parisiis habitos Ao. 1273.

GVILELMUS Prior Abbatiæ *Caroli loci* (Chalis) Ord. Cisterc. in Silvanectensi Episcopatu, diœcesis Remensis An. 1352. scripsit non Latine quidem sed versibus Gallicis *iter vitæ humanæ* libris tribus, *le plerinage de vie humaine.* Apud Labbeum pag. 317. Biblioth. MSS. ubi Joannis Galoppes prosariam ejusdem operis metaphrasin Gallicam commemorat, *le pelerinage de l'ame.* Vide Oudinum T. 3. p. 976.

GVILELMUS *Castellus* seu *Castalius*, Archidiaconus & Canonicus Turonensis circa Annum 1500. scriptor *dialogi in Jacobi Fabri, Stapulensis laudem*: variorumque *epigrammatum*, *elegiarum*, *eclogæ* cui titulus *Eumorphus*, carminis *Sibyllini de Judicio extremo*, Carminis *de stultis mulierum votis.* Vide additiones ad Trithemium de S. E. cap. 17. ubi & *Epistolæ* hujus Gvilelmi ad diversos, multæ & variæ laudantur.

GVILELMUS Anglus, Monachus Cestriensis, (Lelando cap. 154. *Castrensis*) Ord.

Ord. Bened. ad quem S. Anselmi Cantuariensis Epistolæ. Scripsit *Carmen in Anselmi laudem*, atque *Epicedion* in eundem defunctum An. 1109. Utrumque edidit Baluzius Tom. IV. Miscell. pag. 557. 560. De hoc Gvilelmo præter Lelandum Baleus X. 42. & Pitseus pag. 194.

GVILELMUS *Càstrofortius*, Magister Collegii Navarrei Paris. defunctus A. 1481. Ejus commentarii breves & acuti in quatuor libros sententiarum, quibus ÆGIDIUM Carlerium libenter est secutus, MSS. in Bibliotheca illius Collegii, teste Joan. Launojo in Historia Gymnasii Navarrei pag. 589. seq.

GVILELMUS *Caxtonus* Anglus, de quo supra Tom. 1. pag. 1017. seq. Huic a Vossio pag. 636. locus inter Historicos Latinos conceditur, quia *Chronicon* ejus sive *Fructum temporum* Latine vertit demtis quibusdam & mutatis Joannes Major, Scotus. De typographia per Caxtonum hunc perlata in Angliam, vide Mich. Maittaire Tom. 1. Annal. typograph. pag. 128. seq.

GVILELMUS *Celdonensis* sive *Cerdonensis*, *Geldenensis*, *Credonensis*, rectius *Redonensis* Armoricus Gallus, Ord. Præd. circa Annum 1250. scriptor *Apparatus in summam Raymundi de Penna forti*, cum ea-

dem plus simplici vice editi. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 130. seq. atque infra, de Gvil. PENNAFORTI.

GVILELMUS *Cellingus*, infra, *Gvil. Tillæus.*

GVILELMUS *de Centauria* Cremonensis, Ord. Minor. in patria An. 1404. defunctus. Hujus commentaria in IV. libros Sententiarum MSta memorat Waddingus pag. 151. in Bibliotheca Franciscanorum.

GVILELMUS *Cestriensis*, supra *Gvil. Castrensis.*

GVILELMUS *de Chalançon* Episcopus Aviciensis seu Podiensis apud Vellavois ab Anno 1418. ad 1443. ad cujus *quæsita*, Considerationes XII. Joannis Gersonis contra Fratricellum quendam, Orationes particularium fœminarum & laicorum devotorum, præferentem actibus hierarchicis Ecclesiasticorum Sacerdotum & Doctorum peccatorum, in Joh. Gersonii operibus Tom. 2. edit. Dupinianæ pag. 653.

GVILELMUS *Chevestunus*, Philosophus Anglus, pleraque *Aristotelis* opera illustravit commentariis, Physicorum libros, parva naturalia & Metaphysicam, quæ Cantabrigiæ MSta se vidisse testatur Pitseus pag. 852.

GVIL-

GVILELMUS Abbas *Cistercienfis*, cujus fermo Myfticus *de affumtione B. Virginis*, in Genef. VII. 17. in Caroli Vifchii Biblioth. Cifterc. pag. 321. feq.

GVILELMUS *Claraevalllenfis* circa Annum 1140. fcriptor *vitae S. Bernardi*. Vide &infra *Gvil. S. Theodorici*.

GVILELMUS *Coafinus* five *Coanerfinus* vide fupra, *Guil. Caorfinus*.

GVILELMUS *Cockisfordus* five ut Lelando cap. 430. fcribitur *Coccofordus*, Carmelita Lindenfis circa Annum 1380. Hujus memorantur *Commentaria* tum in alios S. Scripturae libros, tum *in Canticum* Moyfis: nec non *in Petri Longobardi Sententias*. *Sermones* de tempore & de Sanctis. Vide Baleum VI. 76. & Pitfeum pag. 524.

GVILELMUS *de Conchis*. De eo fupra Tom. 1. pag. 1144. feq. ubi dictis addere licet quod illius eft *dragmaticon* five manipulusPhilofophiae, qui lucem vidit Argentorati A. 1566. 8. edente Gvilelmo Gratarolo, qui teftatur fe illum An. 1536. Patavii ex Codice MS. defcripfiffe. Infcribitur: *Dialogus de fubftantiis Phyficis*, confectus *a Wilhelmo aneponymo* * *Philofopho*: fubjunctis libris III. incerti auctoris ejusdem aetatis, 1) *de calore vitali*. 2) *De mari & aquis*, & 3) *de fluminum origine*. Vide V. C. Jac. Wilhelmi

* Supra pag. 403.

helmi Feuerlini observationem insertam Diario litterario Noribergensi, Nützliche und auserlesene Arbeiten der Gelehrten im Reich, III. pag. 250. *Philosophum magni nominis habitum* hunc Guilelmum, notat Albericus ad Annum 1154.

De GVILELMI *Conquæstoris*, Regis Angliæ ab Anno 1066 ad 1087. postremis dictis atque obitu *fragmentum* ex antiquo libro monasterii S. Stephani Cadomensis, exstat in Cambdeni scriptoribus rerum Anglicarum pag. 29 - - 35. Incipit: *Dum furerent in Orbe tempestates multæ.*

GVILELMUS Ord. Minor. postea *Constantiensis* Episcopus An. 1240. Parisiis in sermone de B. Joanne Baptista prædicavit quod liberum arbitrium non habeat potentiam naturalem effectivam aliquo modo, ad recipiendam Gratiam: & quod qui damnatur, nunquam fuit in Gratia, sed semper Ismaël aut Judas fuit, & nunquam Johannes. Qui errores rejiciuntur in Biblioth. Patrum T. XXV. edit. Lugd. pag. 329. De alio juniore Gvilelmo, Constantiensi Episcopo, infra in *Gvilelmo de Maro.*

GVILELMUS *Conventuensis*, infra *Coventrensis.*

GVIL-

GVILELMUS *Copingerus* Magifter Oxonienfis, cujus *Sacramentale*, & librum *de vitiis & virtutibus* laudat Baleus XI. 48. & Pitfeus pag. 852.

CVILELMUS *Copus* Bafileenfis, Medicus Parifienfis atque Archiater Francifci I. junior fortaffe quam qui a me hoc loco memorari debeat. Ex Græco Latine vertit Pauli Æginetæ præcepta de ratione victus, Hippocratis tres prognofticorum libros, Galeni libros VI. de locis affectis, & de morborum fymptomatumque caufis ac differentiis libros totidem. Vide præter Bibliothecarum Medicarum fcriptores, appendicem ad Trithemium de fcriptoribus Ecclefiafticis cap. XXI.

GVILELMUS *Cortufius*, fupra Tom. 1. pag. 1213.

GVILELMUS *Coventritenfis*, Lelando c. 366. *Coventuenfis*, Anglus, Carmelita circa Annum 1330. fcripfit eodem Lelando tefte *Annales* fui Ordinis, & *de laude Carmeliticæ Religionis* libros VII. *Defenforium Carmelitarum* & *de adventu Carmelitarum in Angliam.*

GVILELMUS *Covrinus*, fupra *Guil. Caorfinus.*

GVILELMUS Amidamus *de Cremona* S. Auguftini Eremitarum Ordinis Prior Generalis vir egregius, Epifcopus ab

Anno 1347. Novarienfis, de cujus laudibus Jac. Philippus Bergomenfis in Chronico ad Annum 1355. quo diem obiit, vel, ut probat in Muſeo Novarienſi pag. 207. Laz. Auguſtinus Cotta, An. 1356. Ejus ſcripta: Commentaria *in IV. Evangelia* & *in IV. libros Sententiarum. Reprobatio ſex errorum*, ſive *de auctoritate Apoſtolica* pro Joanne XXII. *Sermones, Orationes &c.* Vide præter Cottam, Ughelli Tom. IV. p. 714. ſeq. Francifci Ariſii Cremonam litteratam Tom. 1. pag. 162. & Philippi Elſſii encomiaſticon Auguſtinianum pag. 257. ſeq. qui notat Cardinalatus purpuram, quam Joannes XII. obtulit, ab hoc Gvilelmo recuſatam, inde tamen factum ut inter Cardinales a Poſſevino aliisque & Cangio etiam computetur.

GVILELMUS *Croylandenſis*, infra *Rameſienſis*.

GVILELMUS *de Cumo* ſive *de Cunio* potius, Flaminiæ opido, Juris Civilis conſultus Bartolo plus ſimplici vice laudatus docuit Aureliani in Gallia circa A. 1310. ac deinceps, ſcripſitque *in Digeſtum vetus* hoc eſt in libros priores Digeſtorum usque ad titulum tertium libri XXIV. nec non *in Codicem* Juſtinianeum. Vide Trithemium c. 533. & Marcum Mantuam p. 466.

466 necnon Gvidum Pancirolum lib. 2. de interpretibus Juris, c. 60. qui *de Muneribus* etiam & *de Securitatibus* libellos composuisse testatur.

GVILELMUS *Dalingus* sive *Dallingus* supra, Tom. 2. pag. 8.

GVILELMUS *Dalton* ibid.

GVILELMUS *de Dandina*, supra T. 2. p. 31.

GVILELMUS *Dandus*. ibid.

GVILELMUS *Dastinus*, supra Tom. 2. pag. 39.

GVILELMI *Dei* Synodale *Tutelensis* Ecclesiæ in Bibliotheca S. Germani de Pratis Paris. evolvit Cangius Codice 799.

GVILELMUS *Diaconus*, supra, *Gvil. Bituricensis*.

GVILELMUS *S. Dionysii*, infra *Gvil. de Nangis*.

GVILELMUS Monachus *S. Dionysii*, juxta Parisios, Ord. S. Benedicti, præter *Epistolas* ad diversos, etiam conscripsit *tres Historiarum libros, propter quos inter nobiles Galliæ historiographos refertur ab inedito auctore hierarchiæ subcœlestis lib. IV. cap.* 9. Hæc de eo Vossius pag. 605. de Hist. Lat. qui etiam ejusdem ex Jac. Philippo Bergomensi ad Annum 1240. & Trithemii cap. 431. de S. E. & II. 124. illustr. Benenedictin. sub GVILELMI *Galli* nomine meminerat pag.

466,

466. seq. Alius vero antiquior GVILELMUS, S. Dionysii Monachus, de quo infra, in SUGERIO Abbate, cujus res vitamque ab hoc Gvilelmo, Domestico ipsius, scriptam habemus. Obiit Sugerius An. 1152. Ejusdem ut videtur Gvilelmi *Epistolam* An. 1155. scriptam edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 441. in qua laudat solitariam mansionem quam sibi elegerat in Aquitania.

GVILELMUS *Dominici*, Catalanus cujus Commentarius *in Usaticos* sive leges Barcinonensis Urbis fuit MS. apud Antonium Augustinum. Vide Nicol. Anton. Tom. 2. Biblioth. vet. Hispan. pag. 265.

GVILELMUS *Dorochius* sive *Dorcheda* Anglus Mathematicus circa Annum 1360. cujus *tractatum de occultis*, & *summam auream* laudant Baleus VI. 9. & Pitseus p. 486.

Magister GVILELMUS *Dunelmensis*, defunctus An. 1249. a Matthæo Paris. ad illum annum vocatur, *litteratus eminentissime*, a Lelando autem cap. 239. idem habetur parum verisimiliter cum *Gvilelmo Shirwoodo*, de quo infra. Certe electum in Archiepiscopum Rothomagensem non invenio.

GVIL-

GVILELMUS *Durandus* de S. Porciano, & GVILELMUS *Durandus* sive *Durantes* Speculator, Episcopus Mimatensis. Supra T. 2. p. 204. 205.

GVILELMUS Abbas *Ebeholtensis*, cujus *Epistolas* edendas Hafniæ exspectamus ab eruditissimo Viro Joanne Grammio. Vide Memorias Trevoltinas An. 1727. pag. 2285.

GVILELMUS Archiepiscopus *Eboracensis*, cujus *Constitutio* An. 1153. promulgata exstat in Conciliis Labbei, Harduini, Coleti.

GVILELMUS *Edon*, Ord. Minor. cujus Waddingus laudat *Compendium Theologicæ Veritatis*, (diversum ab eo quod inter Alberti Magni & Bonaventuræ opera occurrit, & de quo dictum supra in DORNBERGIO) & *adaptionem thematum prædicabilium per totum annum ad materias Compendii Theologicæ Veritatis*.

GVILELMUS ex Capellano Brederodensi *Egmondanus* Monachus & Procurator, ANONYMI *Chronicon Egmundæ & Hollandiæ* ab Anno 647. ad 1205. progressum continuavit ab Anno 1205 ad 1332. Anonymum a Francisco Sweertio Francof. 1620. fol. cum ÆGIDIO de Roya & aliis, sed minus emendate editum, meli-

meliorem edere eique Gvilelmi continuationem adjungere voluit Petrus Scriverius: ſed præſtitum id demum ab Antonio Matthæo, uſo Scriverii Codice. Lugd. Bat. 1700. 8. additis etiam notis. Vide Voſſium & Oudini Tom. 3. pag. 859. ſeq.

GVILELMUS *Egumonde* ſive *Egmundus* Anglus, Auguſtinianus circa Annum 1390. cujus ſolas *replicationes ſcholaſticas* & *ſermones ad plebem* memorant Baleus VII. 12. & Pitſeus pag. 553. neque plura Elſſius p. 262. Encomiaſtici Auguſtiniani.

GVILELMUS *Elphinſtonus* Epiſcopus in Scotia Aberdonienſis circa Annum 1480. ſcriptor diligens *hiſtoriæ Scoticæ*, cujus *octo libris*, qui MSti exſtant in Biblioth. Bodlejana, uſus fuit Eduardus Stillingfleet, in præf. ad Origines Britannicas pag. 52. teſtatus eum in tribus libris primoribus ſecutum FORDONI veſtigia, in cæteris recurriſſe *ad antiquos Hiberniæ libros*. Itaque Wilhelmus Nicolſonus in Bibliotheca Hiſtorica Scotiæ pag. 98. vix audet Voſſio accedere, qui Hectorem Boëthium ſecutus, præcipuos Elphinſtoni, quos expreſſerit ſcriptores vocat VEREMUNDM, fani B. Andreæ Archidiaconum, & JOANNEM a *Campobello*. Etiam *Conciliorum ſtatuta* in

inter hujus Gvilelmi ſcripta refert Baleus XIV. 57.

GVILELMUS *Encurtus* Anglus, Ord. Præd. circa Annum 1340. præter *Sermones* traditur ſcripſiſſe *Lecturam in Eccleſiaſtem*. Vide Baleum V. 53. & Pitſeum p. 445. Ille in Eccleſiaſtem commentarius plus ſimplici vice MS. in Angliæ Bibliothecis. Vide Jac. Quetif T. 1. p. 602.

GVILELMI *Epiſcopi*, Abbatis S. Germani a Pratis Commentaria in Vetus Teſtamentum evolvit Cangius in Bibliotheca San Germanenſi Codice LV.

GVILELMUS *Evrardus* ſupra T. 2. pag. 388. EVRARDUS.

GVILELMUS *Exonienſis* ſive *de Exceſtria*, Magiſter Oxonienſis circa Annum 1330. Scripſit teſte Baleo V. 33. *de paupertate* & *de paupertate contra Fratricellos*. Cætera ejus ſunt: *de proprietate Eccleſiæ* contra Gvil. Occamum, & *de generatione CHriſti*.

GVILELMUS *de Falgario* Toloſanus Ord. Minor. Vicarius Generalis, ſuperſtes adhuc An. 1290. miſit in compendium commentarios *S. Bonaventuræ* in IV. libros Sententiarum, & diffuſe ſcripſit adverſus *Petrum Joannem* OLIVUM. Vide Waddingi Biblioth. Ord. Minor. pag. 152.

GVIL-

GVILELMUS *Farinerius* Aquitanus ex Monacho Gourdonensi dioecesis Cadurcensis, Vicarius Ord. Minor. Generalis & ab Anno 1356 ad 1361. R. E. Cardinalis, præter scriptum *de sacris stigmatibus S. Francisci*, & *Sermones* de tempore & de Sanctis, nec non libellum *de mutuatitia* per numos *negotiatione* ad Ægidium Cardinalem Albernotium, ei tribuuntur *Commentaria in varios libros sacros & profanos*. Vide Waddingum loco laudato, & Georgii Josephi Eggs purpuram doctam p. 391.

Flavius GVILELMUS non notus mihi nisi ex Possevino & Vossio, qui ejus libros quinque MSS. *de Vita B. Virginis* commemorant.

GVILELMUS *Fletæus*, supra Tom. 2. p. 505.

GVILELMUS *Foluyle* sive *Folvillus* Anglus, Lincolniensis Ord. Minor. defunctus Stanfordiæ An. 1384. scriptor libri *pro pueris induendis* contra Cantabrigiensium statutum sapiens quo cavebatur ne a mendicantium ordinum fratribus pueri ante duodevigesimum ætatis annum ad ordinem suum reciperentur. Vide Baleum VI. 71. Pitseum pag. 141. Waddingum p. 152.

GVIL-

GVILELMUS *Fontanus*, infra *Gvil. Wellys.*

GVILELMUS *Forleon*, Brito ex minore Britannia Ord. Minor. Theologus Parif. circa Annum 1470. inter cujus difcipulos Trithemius cap. 826. laudat *Stephanum* BRULISFERUM de quo dixi T. 1. pag. 782. Scripfit *in libros IV. fententiarum* & *Quæftiones varias.* Præterea *Decifiones regulares*, *præfertim circa vitam & Regulam Minorum*, editas Parif. 1471. Denique *Opufcula* nefcio quæ *in facram Scripturam*, quæ doctiffima appellat Waddingus p. 152.

GVILELMUS *Fulginas* Umber, Ord. Minor. quem libros *D. Bonaventuræ* epitomaffe five in compendium redegiffe fcribit Volaterranus libro XXI. commentariorum Urbanorum.

GVILELMUS *Gainesburgus*, de quo fupra p. 7. feq.

GVILELMUS *Galion* Anglus Nordfolcienfis, Auguftinianus, defunctus An. 1500. ætatis nonagefimo. Ejus *Lecturam Theologiæ*, *Difputationes varias* & *Conciones per annum*, memorat Jofephus Pamphilus in Chronico Eremitarum S. Auguftini p. 92. b.

GVILELMUS *Gallus*, fupra *Gvilelmus* Monachus *S. Dionyfii.*

GVILELMUS *Gatadeghus* Parmensis, Bibliothecarius Vaticanus & R. E. Cardinalis defunctus An. 1256. Hujus sunt Vitæ Pontificum Romanorum a Petro ad Innocentium IV. quæ ab Eisengreinio, Possevino, Lud. Jacobo aliisque memorantur.

GVILELMUS Calculus, Normannus, *Cænobita* sive Monachus *Gemmeticensis* Ord. Bened. scripsit *Historiæ Normannorum libros VIII.* a) quorum *primis quatuor* DUDONIS Historiam de moribus & actis primorum Normanniæ ducum misit in compendium; libro *quinto*, *sexto*, *septimoque* a Richardi I. obitu sive ab Anno 996. eandem continuavit usque ad Angliam a Gvilelmo I. Conquæstore An. 1066. subactam, atque hos septem libros, eidem dedicavit Gvilelmo; quem *orthodoxum summi Regis nutu Anglorum Regem* appellat. Deinde aliquot annis interjectis, præter clausulam libri VII. de Gvilelmi I. obitu, qui in An. 1087. incidit, adjunxit librum *octavum* de actibus fratrum Gvilelmi II. Regis Angl. Roberti Ducis Norm. & Henrici I. Regis Anglorum Normannorumque Ducis, at-

a) Ita in Andreæ du Chesne editione, quæ octo libris distinguitur. Nam in Cambdeniana *septem libri* sunt, duobus nempe *tertio* & *quarto* bis pro tertio numeratis. Itaque & septem computant Vossius pag. 405. Oudinus Tom. 2. pag. 1113. aliisque.

atque de initio Regni Stephani qui An. 1135. Henrico successit. Prodierunt in Gvil. Cambdeni Anglicar. Normannicar. & Cambricarum rerum scriptoribus Francof. 1602. fol. pag. 604 - - 691. atque ex duobus Codicibus MSS. castigatiores in Normannicis Andreæ du Chesne, Paris. 1619. fol. pag. 215 - - 317. Codex MS. qui fuit in Biblioth. Hohendorfiana III. pag. 246. jam perlatus est cum aliis illius thesauri librarii cimeliis in Bibliothecam Cæsaream.

GVILELMUS Hermannus *a Gauda* scriptor belli Hollandiæ Gelriæque A. 1507. sq. Edidit Antonius Matthæus in veteris ævi analectis Lugd. Bat. 1698. 8. De aliis ejus scriptis vide Vossium.

S. GVILIELMI Ducis & Monachi *Gellonensis* Vita in Actis Sanctor. 28. Maji, & in Mabillonii Sec. Benedictino IV. p. 70.

GVILELMUS *Gillinghamus* Monachus Cantuariensis Ord. S. Benedicti, circa Annum 1390. scripsit *de illustribus viris Ordinis sui*, eorumque etiam effigies tabulis pingendas curavit. Vide Lelandum cap. 182. Addit Vossius pag. 542. etiam librum a priore diversum *de rebus Cantuariensium*, secutus Baleum VI. 98. Pitseumque p. 552.

GVILELMI *Godardi* duo Angli Franciscani Theologi non ineruditi celebrantur a Lelando cap. 363.

GVILELMUS *de S. Godialdo*, Mathematicus circa Annum 1293. & Aſtronomus.

GVILELMUS *Petri de Godino* (vitioſe *de Godivo*) Bajonenſis diœceſis, Ord. Præd. & ex Lectore ſacri Palatii An. 1321. Cardinalis Presbyter & An. 1317. Epiſcopus Sabinenſis, defunctus Avenione An. 1336. De ejus tractatu *de Principe & Prælatorum Eccleſiæ poteſtate*, quo jura, conceſſiones & privilegia Eccleſiæ Romanæ fuit complexus, vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 592. *Conſtitutiones* in Concilio Vallemoletano ſive Valliſoletano An. 1322. in tomis Concilior. & apud Agvirrium Tom. 3. p. 536. Scripſit & *Sermones* & *de nuptiis CHriſti Domini & Eccleſiæ.*

GVILELMUS *Goietus.* Vide Baluzium T. VII. Miſcell. p. 210. 211. Fuit circa Annum 1076. ut conſtat ex Dacherii ſpicileg. Tom. XI. pag. 296. (edit. novæ Tom. 3. pag. 411.)

GVILELMUS *Gorris* Aragonenſis, Waddingo pag. 153. Biblioth. Ordinis ſui, Franciſcanus, Nicolao Antonio Tom. 2. Biblioth. Vet. Hiſpan. pag. 225. ſecularis potius clericus, ſcripſit ſeculo XV. vergente *Scotum pauperum*, in quo Doctorum & Scoti opiniones in quatuor

libris

libris Sententiarum contentæ dilucidantur, Tolosæ sine anni nota in 4.

GVILELMUS *de Gotyngam*, Ord. Minor. quem An. 1336. obisse Possevinus annotavit. A Waddingo præteritur, quanquam scriptor ingentium operum, Commentariorum in Pauli Epistolas: Librorum XII. de concentu Evangelistarum. Pro Lege Christianorum. Notationum in IV. libros Sententiarum. Quibus adde Unum ex quatuor, libris duobus. Sermones in Evangelia annua. Distinctiones Theologicas. Lecturas Scripturarum. Quæstiones ordinarias. De obedientia. Librum replicationum.

GVILELMUS *Gray* sive *Graius* ex stirpe Regia Anglus, discipulus Guarini Veronensis, & ab A. 1443 ad 1465. Episcopus in Anglia Angvillarianus sive Eliensis. Vide Lelandum cap. 570. Baleum XI. 54. & Pitseum pag. 855. qui omnes multa illum scripsisse testati nullum tamen eorum citant de nomine.

GVILELMUS Monachus *Grammaticus*, ad quem circa Annum 1086. carmen Sapphicum scripsit ALPHANUS de quo supra T. 1. p. 186. sq.

GVILELMUS Canonicus *Gratianopolitanus*, qui An. 1163. scripsit *Vitam Margaritæ*, Burgundiæ Comitis filiæ, Goidonis

Delphini Comitis Alboni Conjugis, ad Sanctimoniales Gratianopolitanas Ord. Cisterc. Edidit V. C. Edmundus Martene Tom. 6. monumentor. pag. 1201 - 1214.

GVILELMUS *Grenæus*, supra p. 310.

GVILELMUS *Grisauntus* Medicus & Mathematicus Anglus, circa Annum 1550. celebris, Medicinam fecit in Gallia Massiliæ, ubi filium habuit cognominem Abbatem Augustinianum, qui inter Pontifices URBANUS V. ab Anno 1362. ad 1370. Scripta a Bostono Buriensi, Baleo V. 96. & Pitseo pag. 475. hæc referuntur: *Speculum Astrologiæ. De qualitatibus Astrorum & significationibus. De magnitudine Solis. De quadratura Circuli. De motu capitis* sive accessionis & recessionis stellarum. *De urina non visa. De judicio patientis. De causa ignorantiæ.*

GVILELMUS *Gvarronis*, infra, *Guilelmus Verus.*

GVILELMITÆ *Hæretici* a Gvilelma sive Gvilelmina Bohema, cujus An. 1281. defunctæ corpus An. 1300. effossum & combustum. Vide Mabillonii Museum Italicum Tom. 1. pag. 19. seq. Alii *Gvilelmitæ* a GVILELMO de S. Amore de quo supra, p. 304. & Tomo 1. pag. 225. seq. Alii a GVILELMO de Hildenissen, de quo pag. 441.

GVIL-

GVILELMUS *Hamerus*, Novesianus in dioecesi Germaniæ Coloniensi Ord. Præd. a Possevino & Cangio ad Annum 1264. ab Altamura ad Annum 1490. refertur, sed longe junior fuit, & Commentarios in Genesin edidit Dilingæ. 1564. fol. Vide Jacobum Echardum Tom. 2. Bibliothecæ Dominicanorum p. 186. seq.

GVILELMUS *Hanabergus*, Anglus, Carmelita defunctus An. 1311. scriptor *Determinationum* & *Quæstionum* Theologicarum, Philosophicarumque. Vide Lelandum cap. 351. & qui *Lecturas in Theologia*, *Sermonesque* adjungunt, Baleum IV. 45. & Pitseum pag. 402.

GVILELMUS *Harsik* sive *Harsiccus* itidem Anglus ex eodem Carmelitarum ordine circa Annum 1410. scrisit Distinctionum Theologicarum Magistrales disceptationes: neque plura ejus Baleus XII. 45. vel Possevinus memorant, licet Pitseus pag. 593. & ex eo Alegrius pag. 329. tanquam duo diversa scripta tradunt Distinctionum alterum, alterum Disceptationum.

GVILELMUS *Hauckyns* sub seculi XVI. initia clarus scripsit Baleo IX. 65. teste *Methodum* (sive potius *Metaphrasin*) *in Matthæum* quæ incipit: *Summa DEI*

Virtus summa de sede & in Marcum, cujus initium : *Perstringens Marcus mira brevitate.* Præterea *in Matthæum & Marcum annotationes*, & librum *de sacrilegio.* Eadem ex Baleo Possevinus & p. 855. Pitseus.

GVILELMUS *Heda*, Hispan. Regis Philippi II. a secretis. Scriptor *Chronici Hollandiæ & Episcoporum Ultrajectinorum*, defunctus Antwerpiæ An. 1526. De eo Vossius pag. 655. seq. Miræus auctario pag. 100. atque Valerius Andreas pag. 318. Biblioth. Belgicæ. Prodiit illud Chronicon cum JOANNE *de Beka* (de quo infra) Franek. 1612. 4. *Genealogiam Caroli V.* sive panegyricum Austriacum ab Heda scriptum *fabulis scatere & nugis* arguit Sweertius Athen. Belg. pag. 309. Et tamen scriptori Chronici *accuratissimæ diligentiæ* laus a Jano Dousa apud Vossium tribuitur.

GVILELMUS *Hentisberius*, Lud. Vivi lib. 3. de corruptis artibus pag. 138. *Hentisbarus*, a) Baleo VI. 84. *Heytisbery* Dialecticus Anglus circa Annum 1380. cujus memorantur etiam *Regulæ Grammati-*

a) *Hinc infinita dogmata & totidem Dialectica. Hac Pauli, illa Hentisbari, alia Mantuani, Scoti, Thomæ, Alberti, Ochami, Pardi, Dullardi.* Hæc Vives.

maticales, tum *Dialectica*, quæ incipit: *Scire, multis modis accipitur.* Aliaque Dialectici argumenti, *Sophismata*, *Conclusiones Sophisticæ* &c. Vide Pitseum p. 527.

GVILELMUS *Herbertus* Anglus, Ord. Minor. præter *Quodlibeta*, scripsit commentarios *in Deuteronomion* atque *in Apocalypsin.* Vide Lelandum cap. 293. Baleum V. 31. & Pitseum pag. 428. Diem obiit Herefordiæ An. 1333.

GVILELMUS *Hermannus*, supra, *Gvil. a Gauda.*

GVILELMUS *Hervius* Anglus Sudovolgius, sive Suffolciensis, Monachus Buriensis Benedictinus & Theologus Oxoniensis. Hujus scripta a Baleo XII. 100. referuntur: *Quæstiones ordinariæ. Problemata disputata* & *Lecturæ scholasticæ.* Nec plura Pitseus pag. 856. aut Possevinus, qui etiam GVILELMUM *Hilacensem* An. 1469. ejusque Sermones in Orationem Dominicam commemorat.

GVILELMUS *de Hildenissen*, Ord. B. Mariæ de Monte Carmeli, in villa Bruxellensi, qui cum ÆGIDIO *Cantore* aliisque condiderunt *Sectam hominum intelligentiæ.* Horum errores An. 1411. oppugnavit PETRUS *de Alliaco*, Episcopus

Cameracensis. Vide Baluzii Misc. T. 2. p. 277. seq.

GVILELMUS Abbas ab Anno 1668. *Hirsaugiensis* in diœcesi Spirensi, defunctus An. 1091. 3. Non. Jul. de quo Trithemius cap. 352. de S. E. & de Germanicis scriptoribus c. 57. & lib. 2. illustr. Benedictin. cap. 102. atque in Chronico Hirsaugiensi pag. 62. seq. & Anonymus Mellicensis cap. 108. Ejus scripta sunt: *Constitutiones* sive *Consuetudines Monachorum Hirsaugiensium*, libris II. qui MSti in variis Germaniæ Monasteriis, ut Weingartensi, Burano, Admontensi, & in Monasterio B. Mariæ Virginis ad Scotos, Vindobonæ. b) *Prologum* vulgavit Mabillonius Tom. 4. Analect. pag. 465. (edit. novæ pag. 154. seq.) *Philosophicarum & Astronomicarum Institutionum* libri III. editi Basil. 1531. apud Henr. Petri. *De Musica & tonis. De correctione Psalterii* sive errorum in cantibus deprehensorum. *Quæstiones de computo. De horologio. Epistolæ ad diversos*, & *ad Anselmum Cantuariensem*, cujus etiam exstant quædam ad Gvilelmum hunc Epistolæ.

GVILELMUS *Hollandus*, supra, *a Gauda*.

GVIL-

b) Pez Tom. 3. Anecdotor. parte 3. pag. 618.

GVILELMUS *Holmus*, Anglus Ord. Minor. cujus volumen de simplicibus Medicamentis circa Annum 1415. compositum laudant Lelandus cap. 503. Baleus VII. 51. & Pitseus pag. 595. qui MStum Cantabrigiæ servari annotavit.

GVILELMUS *Honden*, *Hothunus* infra, *Gvil. Odo.*

GVILELMUS *Hormann*, supra *Hermann.*

GVILELMUS *Houvetus* Carnotensis, Grammaticam in Gymnasio Parisiensi docuit circa Annum 1500. Ejus *micropædiam Epistolarem* memorat Bulæus T. 5. Hist. Paris. p. 880.

GVILELMUS *Houpelandus*, Theologus Parisiensis, defunctus An. 1492. de quo præter Bulæum, H. Warthonus Appendice ad Caveum. Ejus liber *de immortalitate animæ & statu post mortem* pluribus antiquorum Patrum, Philosophorum, Poëtarum, & Doctorum Catholicorum, sententiis refertus, ad Jacobum Jving, in Regali Francorum Parlamento Præsidentem. Paris. 1491. forma minori, 1499. & 1504. 8. Vide Rud. Antonii Fabricii trigam observationum litterariarum, Helmst. 1731. 4.

GVILELMUS *Huet* (vitiose *Hicet*) Ord. Minor. ex solo notus Henrico Willoto, & ex

ex Pitsei conjectura pag. 856. Anglus, scriptor libri cui titulus: *Serpens antiquus, de septem peccatis mortalibus.*

GVILELMUS *de Janicea*, Ord. Minor. quem Cangius memorat, Waddingo, Simlero, Possevino, aliisque ignotus fortasse Gvil. de Lancea, de quo infra.

GVILELMUS *de Jancono*, Prior Augustinianorum Tolosæ circa Annum 1498. Vide Elssii encomiasticon Augustinian. pag. 264. quem malo sequi quam Possevinum a quo refertur ad Annum 1410. Scripta ejus nulla nisi *Sermones* in Evangelia per annum & in festis Sanctorum & Quadragesimales, aliique Sermones quinquaginta.

GVILELMUS *Jordanus*, confer GVIDO *Jordanus.*

GVILELMUS ex *Judæis*, supra *Bituricensis.*

GVILELMUS *Ive* sive *Ivæus* Anglus, Vicecancellarius Lond. circa Annum 1464. Scripsit *in minores Prophetas. Determinationes Theologicas* & *Lecturas* lectas Oxonii. *De CHristi Dominio* & *de mendicitate CHristi* & *Sermones ad Clerum.* Vide Baleum VIII. 31. Pitseum pag. 655.

GVILELMUS *de Kayotho*, supra *Gvil. de Cajoto.*

GVIL-

GVILELMUS *Kyngsham* ſive *Kingeshamenſis* Anglus Ord. Præd. Theologus Cantabrigienſis circa An. 1262. Scripſit *in Eccleſiaſtem*, qui Commentarius cum Joan. Bacondorpio in Eccleſiaſtem exſtat MS. in Bibliotheca Caroli Theyeri in Comitatu Gloceſtrienſi. Vide T. 2. MSS. Angliæ pag. 202. n. 665. Ejusdem *in Eccleſiaſticum* memorat Baleus 47. hoc initio: *Magiſter & Dominus Gundiſalvus*. Sed iisdem verbis incipit *Roberti* HOLKOT commentarius in ſeptem primora Eccleſiaſtici capita, ut notatum Jacobo Quetif Tom. 1. pag. 467. Præter *Sermones*, huic Gvilelmo Pitſeus pag. 344. etiam tribuit commentarium *in IV. libros Sententiarum*.

GVILELMUS *Lamarenſis* ſive *de Lamara*, Anglus Ord. Minor. circa A. 1280. Ejus commentarios *in IV. libros Sententiarum*, *additiones in Bonaventuram*, & *Correctorium Operum Thomæ Aquinatis* laudat Tritthemius cap. 487. Ante hoc Correctorium idem Gvilelmus *ſummam contra Thomam* ſcripſerat, cui Correctorium oppoſuit JOANNES *Clapoel* ſive *Crapuel* Pariſienſis, Ord. Prædicator. Huic Joanni Gvilelmus in ſuo Correctorio reſpondit. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 618.

618. sq. ubi etiam ÆGIDII Romani liber Correctorio Gvilelmi oppositus prodiit Coloniæ 1624. 8. edente Gvaltero Henrico Strevesdorf. *Lecturæ Scholasticæ & Quodlibeta Sophistica* hujus Gvilelmi apud Possevinum memorantur. Ab Oudino pag. 619. etiam *Sylvarum libri IV.* editi in 4. sub typographiæ nascentis initia, sine anno & loco. Sed illi sunt *Guielmi a Mara* junioris, de quo infra.

GVILELMUS *de Lancea* Aquitanus, Ord. Minor. scriptor *Diætæ salutis*, quam MStam in Bibliotheca Cœnobii Camberonensis Ord. Cisterc. in Hannonia testatur Sanderus in Bibliotheca MSS. Codicum Belgii pag. 356. Idem mihi hic videtur cum GVILELMO *Letardo* a) apud Waddingum pag. 153. ubi illi tribuit *Formularium Confessionis super decem præcepta Decalogi.*

GVILELMUS Abbas *Langthoniensis*, Lelando *Lanbondenensis*, Cœnobii Canonicorum Regularium in Anglia, circa Annum 1230. scripsit *Vitam Roberti* Bethunensis, ex Abbate Langhtoniensi Episcopi Herefordensis, ad Reginaldum Abbatem Wenlocensem. Vide Lelandum cap. 226. Baleum III. 89. & Pitseum pag. 306.

GVIL-

a) Gallis *le dard*, lancea.

GVILELMUS *Lemster* sive *Lemesterus*, Herfordiensis, Anglus, Ord. Minor. Theologus Oxoniensis, cujus *Collationes in IV. libros Sententiarum* & *Quæstiones Theologicæ* memorantur a Baleo XII. 88. ex quo eadem Pitseus pag. 856. Possevinus, Waddingus &c.

GVILELMUS *Leycestrius* (Lelando c. 255. *Gvilelmus Montanus* seu *de Montibus*) Anglus, Canonicus Augustinianus, Lincolniensis, circa Annum 1217. cujus scripta apud Bostonum Buriensem, Baleum III. 67. Simlerum & Possevinum sunt: *Concordantiæ Bibliorum. De tropis Scripturarum. Similitudinarium. Speculum pœnitentiæ & pœnitentis. Expositiones Evangeliorum & Epistolarum. Homiliæ CCLXXVII. per annum. De Sacramentis Ecclesiæ. Flores Sapientiæ. Summa brevis. Numerale* & *Summa Numerorum. Dictiones Theologicæ. De adventu Domini. Super agnitione peccati. De bonitate mulierum ad quasdam moniales. Carmen alphabeticum glossatum*, quod incip. *Quis veniat videas, quo, quando* &c.

GVILELMUS de Lichfeldia, Anglus Theologus defunctus A. 1447. Vide Pitseum pag. 854. qui scripta ejus refert: *Sermones* ter mille & octoginta tres: *Querelam DEI contra genus humanum* expressam carmine. *Responsum pœnitentis ad DEUM*.

GVIL-

GVILELMUS *Lidle* ſive *Litle*. Parvus, infra, *Gvil. Neubrigenſis*.

GVILELMUS *Lidlingtonus* Anglus, Carmelita, Doctor Oxonienſis, circa Annum 1309. Scripſit in Evangelium Matthæi: Determinationes & Lecturas Theologiæ. Sermones ad populum. Contra Statutum Narbonenſe, quod Carmelitas Angliæ in duas provincias diviſerat A. 1303. Vide Baleum IV. 79.

GVILELMUS *Lincolnius*, Anglus, Carmelita, Doctor Cantabrigienſis, An. 1360. Scripſit *XXV. Quæſtiones in Magiſtrum Sententiarum*: atque *Oppoſitiones Scholaſticas*. Vide Baleum XII. 5.

GVILELMUS *Lindwoodus*, Lelando cap. 535. & aliis *de Lindewoode* (de Tilio nemore) Anglus, Juris, maxime Eccleſiaſtici peritia apud Henricum V. ac VI. Angliæ Reges gratioſus, denique ab An. 1435. ad 1446. Epiſcopus Menevenſis. Hic A. 1430. collegit illuſtravitque *Provinciale* ſive *Conſtitutiones Provinciales Archiepiſcoporum Cantuarienſium XIV.* a Stephano Langthono ad Henricum Chirchillejum libris V. quæ cum Conſtitutionibus Othonis & Othoboni, a JOANNE de Athona illuſtratis, & cum catalogo quorundam Archiepiſcoporum Cantuarienſium prodiere Pariſ. 1505. fol. & Lond. 1557. 8. Oxon. 1679. fol. & cum delectu annotationum,

cu-

curante Rob. Sharrokio 1663. 8. Præterea *Commentarium in quosdam Psalmos*, & *Summam causarum* memorant Baleus VII. 72. & Pitseus p. 610. Ad Concilium Basileense ab Henrico VI. A. 1431. ablegatus, Regio nomine obtulit Concilo appellationem, qua Rex nec Papam nec quemquam mortalium in temporalibus superiorem agnoscere se testatus fuit. Vide H. Warthoni auctarium ad Caveum.

GVILELMUS *Lissejus*, *Lissovius*, *Lissye*, infra *Lyssy*.

GVILELMUS *de Loarte* Aragonensis, Sec. XV. scripsit *de obligatione Principis Christiani ad redimendos eleemosynis suis captivos qui a Mauris detinentur.* Vide Nic. Antonium X. 6. Biblioth. vet. Hispanæ §. 341.

GVILELMUS *Lobbenhamus*, vide mox *Lubbenhamus.*

GVILELMUS *Lombardus* Ord. Præd. quem Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 726. ex Laurentio Pignonio tradit scripsisse *in Dionysium* Areopag. & *in Boëtii libros de Consolatione*; eundem libri *de Orthographia* scriptorem non dubito, quem MS. memorat Sanderus pag. 204. elenchi Codicum MSS. Belgii. Vixit ante Annum 1490.

GVILELMUS *Lubbenhamus* sive *Lobbenhamus*, Anglus, Carmelita, defunctus

Coventriæ An. 1361. cuius librum Qvæstionum & Commentaria in libros posteriorum Analyticorum Aristotelis memorat Lelandus cap. 397. Nec plura Baleus XI. 23. aut Pitseus pag. 496. seq.

GVILELMUS *Lugdunensis* Ord. Præd. defunctus ante Annum 1260. & falso venditatus pro Archiepiscopo Lugdunensi. Vide infra, *Gvil. Peraldus.*

GVILELMUS *Lulledunus* Anglus Carmelitarum An. 1312. gubernator in tribus Provinciis, per Angliam, Cyprum & terram sanctam. Scripsit *Commentarios in Evangelium Matthæi*, laudatos Lelando c. 357.

GVILELMUS *Lyndwoode*, supra *Lindwoodus.*

GVILELMUS *Lyssy* Anglus Ord. Minor. circa Annum 1340. Scripsit *in Jeremiam, Threnos, Baruch & in XII. Prophetas minores.* Vide Baleum V. 66. ex quo Pitseus pag. 445. Possevinus, Waddingus &c.

GVILELMUS *Maclesfeldius*, infra *Massfeldus.*

GVILELMUS *Major* (*le Maire*) Gallus, ex Pœnitentiario Episcopus Andegavensis ab Anno 1290 ad 1314. Ejus *statuta Synodalia* in Synodis facta Andegavensibus An. 1291. usque ad 1314. edidit Da-

cherius

cherius T. IX. ſpicileg. pag. 201. (editionis novæ Tom. 1. pag. 735 - - 747.) Ejusdem *Geſta Epiſcopatus ſui* ab obitu deceſſoris ejus Nicolai Gellant usque ad Annum 1316. in ſpicilegio ejusdem Dacherii Tom. X. pag. 247. & in appendice Tom. XIII. pag. 227. (editionis novæ Tom. 2. p. 159 - - 207.)

GVILELMUS Somerſet *Malmesburienſis* a Maildulphi curia (Maildulphesbury) Monachus Ord. Bened. & *Bibliothecarius* ac Præcentor Meldunenſis ſive Malmesburienſis, proſa & carmine eruditus & de hiſtoria patria ſive Anglorum meritiſſimus, *cujus libros* inquit cap. 166. Lelandus, *cum in manus ſumo, ſumo autem cum frequentiſſime tum lubentiſſime, toties vel admirari cogor hominis diligentiam, felicitatem, judicium. Diligentiam, quod paſſim oſtendat ſe ingentem bonorum auctorum numerum legiſſe; felicitatem, quod illorum elegantiam & nervos æmulus ipſe in ſuis lucubrationibus belle exprimat: judicium denique, quod multa ab aliis temere ſcripta, ad incudem revocet revocataque luci & veritati reſtituat.* Vixit adhuc, plura pollicitus An. Chr. 1143. Edita ejus ſcripta a) hæc ſunt:

a) De MStis Codicibus conſulendus Oudinus T. 2. p. 1089. ſeq.

Regalium five *de rebus gestis Regum Anglorum* a primo Saxonum adventu circa Annum 449. ad annum duodevigesimum Henrici I. sive A. C. 1127. *libri V.* ad Robertum Glocestriæ Comitem.

Historiæ novellæ libri duo ab Anno 1127. ad Annum 1143. ad eundem Robertum, Regis Henrici filium.

De gestis Pontificum Anglorum ad Annum circiter 1125. libri IV. quorum *primus* est de Cantuariensibus, Roffensibusque. *Secundus* de Londinensibus atque Orientalium Anglorum, Occidentaliumque Saxonum Episcopis & Monasteriis. *Tertius* de Eboracensibus, Hangustaldensibus & Witternensibus, Candidæ Casæ, Lindisfarnensibus ac Dunelmensibus. *Quartus* de Wigorniensibus, Herefordensibus, Legecestrensibus, Dorcestrensibus sive Lincolniensibus atque Eliensibus. Hæc scripta Gvilelmi prodiere in collectione Historicorum Angliæ post Bedam præcipuorum, curante Henr. Savilio Lond. 1596. & Francof. typis Wechelianis 1601. fol.

Librum V. de Pontificibus Anglorum primus edidit H. Warthonus in limine tomi II. Angliæ sacræ, Lond. 1691. fol. & sub idem tempus Thomas Galeus inter scriptores XV. Oxon. 1691. fol. pag. 337. in

eo

eo præter plures *de antiquitatibus Malmesburiæ* chartas, continetur *vita Aldhelmi* Shireburnensis Episcopi, cujus solam epitomen Baleus viderat, ediderat que Mabillonius Sec. Benedictin. IV. pag. 726.

Vita S. Wulstani Episcopi Wigorniensis ad fratres Wigornienses, libris III. in tomo secundo Angliæ sacræ pag. 241 - 270. & cum notis Henschenius Tom. 6. Maji 25. p. 79.

Liber *de antiquitate Ecclesiæ Glastoniensis*, ab eodem vulgatus Galeo in laudata XV. scriptorum sylloge p. 289.

Epistola ad Petrum Monachum Meldunensem *præfixa Joannis Scoti* Erigenæ *libris V. de naturarum divisione*, & ex MS. Thuano edita a Thoma Galeo ante Scoti libros, Oxon. 1681. fol.

Multa alia condidit Gvilelmus necdum prolata in lucem, qualia sunt, memorata Lelando cap. 166. Baleo II. 73. & Pitseo p. 209.

De serie Evangelistarum, vario genere carminis, libri XV.

Commentarii in threnos Jeremiæ, libris IV. MS. in Bibl. Cottoniana.

De Miraculis B. Mariæ Virginis, libri IV.

De miraculis S. Andreæ.

De indigenarum Sanctorum Miraculis.

Epitome historiæ HAIMONIS, *Floriacensis Monachi*, a Justiniano ad Carolum M. MS. in Bibliotheca Collegii Baliolensis, Oxon. & in Bodlejana.

Genealogia Henrici II. Regis Angliæ.

Itinerarium JOANNIS *Abbatis Meldunensis*, Romam cum Petro Monacho Meldunensi profecti: multis plane, Lelando teste, rebus memorabilibus refertum.

De antiquitate Glessoburgensis Monasterii, ad Henricum Soliacum b) Wintoniensem Episcopum. Baleo *Antiquitates Glasconiæ*. MSS. in Bibl. Collegii S. Benedicti Cantabrig.

Vita Indracti, *Hiberniæ reguli* qui S. Dunstani discipulus fuit.

Vita S. Patricii, libri II. ad Monachos Glassoburgenses. *Vita S. Benigni*, *S. Dunstani*, libris duobus.

De gente Wydenorum sive *Vugdenorum*.

Chronicorum libri III. quorum meminit, præf. ad Historiam novellam.

Sermones & Epistolæ.

Ex *abbreviatione* librorum AMALARII *de Officiis Ecclesiasticis* MS. in Biblioth. Lambethana locum affert H. Warthon pag. 360. auctarii ad Usserium de sacris

cris

b) Vide Labbeum Tom. I. de S. E. p. 405.

cris Scripturisque vernaculis. Præfationem Rabano Mauro parum æquam, ad *Robertum* amicum, (nescio an diversum a Glocestriæ Comite) in cujus gratiam hunc laborem in se suscepit, & epilogum primi ultimique libri edidit Petrus Allixius in calce præfationis ad determinationem Joannis Parisiensis de modo existendi Corpus CHristi in Sacramento Altaris. Lond. 1686. 8.

GVILELMUS *de la Mare*. Supra *Lamarensis*.

GVILELMUS *de Mandagoto* sive *Mandagozzo*, ex Archidiacono Nemausensi Archiepiscopus An. 1295. Ebredunensis & An. 1311. Aquensis atque An. 1312. Cardinalis Prænestinus Episcopus, defunctus An. 1321. Vide Baluzium ad Papas Avenionenses Tom. 1. pag. 666. seq. Fuit hic inter eos qui jussu Bonifacii octavi *sextum Decretalium librum* condidere. Præterea scripsit adhuc Archidiaconus ad Magistrum suum Berengarium Stedellium, Ecclesiæ Biterrensis succentorem a) & postea Episcopum, Domini Papæ (Bonifacii VIII.) Capellanum & Doctorem Decretorum, *librum de electionibus Prælatorum*, qui exstat in Oceano Juris sive tractatu tractatuum Tom. XV. pag.

 407.

a) Vitiose excusum *successorem* in G. Josephi Eggs purpura docta Tom. 1. p. 298.

407. cum additionibus Nicolai Boërii b) lucem vidit Coloniæ An. 1573. & 1601. Etiam *Expositionem* ejusdem scripti ab ipso Mandagoto compositam memorat Trithemius cap. 512. Alii quoque *Statuta pro Monasterio Montis majoris*, & *super Legum disciplina, opuscula*.

GVILELMUS *de Mara*, supra, *Gvil. Lamarensis*.

Alius ut videtur GVILELMUS *de Mara* Ord. Minor. cujus *summam Juris* valde celebrem, & *Epistolas* atque *Orationes* Paris. 1514. excusas memorant Possevinus & Waddingus. Alius item GVILELMUS *de Mara* junior, Neustrius, Canonicus Constantiensis, cujus opusculum de S. Evcharistia ad Gvilelmum a) Constantiensem Episcopum, atque alia scripta apud Gesnerum aliosque referuntur, in his *libri quatuor Sylvarum*, quos Lamarensi præter rem tribui supra notavi.

GVILELMUS *Martellus*, supra *Gvil. S. Albani* Monachus. Apud Hallervordum in spicilegio Hist. Lat. typographi vitio leges eum acta *S. Albini* tradidisse. Nam *S. Albani* Martyris acta, non Albini

b) Perperam *Boëtii* apud Possevin.

a) Apud Sammarthanos Tom. 2. Galliæ sacræ p. 546. nullus post Annum 1500. Gvilelmus Episcopus Constantiensis.

bini tradidit sive ex Anglico Latine vertit.

GVILELMUS *S. Martini* Tornacensis Monachus S. Benedicti circa A. 1240. scripsit *Bernardinum* sive Flores ex S. Bernardi operibus, ut dixi T. 1. p. 602. Prodiit Paris. 1499. & Lugd. 1556. 8. sed sine nomine auctoris quod ex Codice Cisterciensi restituit Mabillonius T. 1. analector. p. 318. (edit. novæ p. 132.) & ante Mabillonium Sanderus p. 141. Catalogi Codicum Belgii, & ex Codice Tornacensi Valerius Andreas, qui *decem libris* distinctum opus testatur, & ex alio in rubra valle apud Bruxellam, Bunderius apud Franciscum Sweertium.

GVILELMUS *Massetus* de quo Lelandus cap. 302. non diversus ut videtur *a Machelesfeldo* de quo idem cap. 306. Anglus Ord. Præd. circa Annum 1300. qui aliis etiam *Messelech*, *Mackelsfield*, *Maslet*, *Mallisvielt*, *Mamisfeld* &c. scripsit pro *Thoma* Aquinate *contra Henricum Gandavensem*, & *Corruptorium Corruptorii* contra scriptorem *Correctorii* S. Thomæ, GVILELMUM *de la Mara*, Franciscanum: Librum *de unitate formarum*, *de comparatione statuum*, *Orationes ad Clerum*. *Varia problemata* & Quæstiones *Conclusiones ordinarias*, nec non

non *Quæstiones de Angelis*, & Postillas *super aliquot Veteris Testamenti libros* & *in Evangelium de decem Virginibus*. Vide Baleum IV. 81. & V. 2. & Pitseum pag. 388. 389. 408. maxime Jacobum Quetif T. 1. p. 493. seq.

GVILELMUS *Maulius* Essexiensis, Monachus, cujus solos sermones Qvadragesimales Baleus memorat XII. 83. nec plura Pitseus pag. 856.

GVILELMUS *de Mauritania*, sub cujus nomine Epistolam ad Hugonem, Priorem S. Victoris edidit Hugo Mathoud notis ad Robertum Pullum pag. 332. & Bulæus Tom. 2. hist. Academiæ Paris. pag. 64. nullus est, sed Epistola illa restituenda GVALTERO *de Mauritania* de quo supra p. 340. Vide Oudinum T. 2. pag. 1200.

GVILELMUS *de Melitona* Cangio *de Militona* Theologus Paris. Ord. Minor. Dominicanis præter rem accensitus & Cancellariis Parisiensibus a Sixto Senensi, Possevino aliisque. Vide Jacobum Quetif T. 1. p. 488. Scripsit *in XII. Prophetas*, *in Cantica Canticor. in Ecclesiasticum*, *in Epist. ad Romanos*, *in Apocalypsin*. Idem jussu Innocentii IV. complevit An. 1252. *Summam Theologiæ* ALEXANDRI *Halensis*, de qua dicere me memini Tom. 1.

pag.

pag. 170. Apud Waddingum pag. 154. vitiose editur factum illud esse jussu Alexandri IV. nam is An. 1252. nondum Pontifex, sed demum in fine An. 1254.

Alius GVILELMUS *Melton* Anglus, Cancellarius Eboracensis, circa A. 1520. cui Baleus IX. 12. Simlerus & Pitseus pag. 697. tribuunt Commentarios *in Pentateuchum*, *Danielem*, *Maccabæos*, *Epist. ad Hebræos*, *Sermones in Evangelia*, *Librum de Musica cœlesti*, & *examen eorum qui sunt sacris initiandi*. Addunt etiam Commentarium in *XII. Prophetas*, qui rectius superiori Gvilelmo adscribitur. Dominicanum facit Pitseus solus, quod & ipsum suspectum visum Jacobo Quetif Tom. 1. p. 488.

GVILELMUS *Messelechus*, supra *Massetus*.

GVILELMUS *Milverleius* Anglus, Philosophus Oxoniensis circa Annum 1350. Scripsit *in universalia Porphyrii*, *de Propositione*, *Sophismata* & *super sex principiis* Gilberti Porretani. Vide Baleum & Pitseum p. 477.

GVILELMUS *Minandi* Medicus apud Cardinalem Saluciarum, deinde Monachus domus Majoris Carthusiæ, ad cujus quæstiones respondit Joannes Gerson in opusculo de Religionis perfectione & moderamine, quod exstat Tom. 2.

edi-

editionis novæ Dupinianæ pag. 682. seq.

GVILELMUS *Minorita*, supra *Gvil. Constantiensis* Episc.

GVILELMUS Othonis I. Imp. filius, Archiepiscopus *Moguntinus* ab Anno 954 ad 968. de quo Nicolaus Serarius libro IV. tomo 1. rerum Moguntinarum G. Christiani Johannis pag. 433. Ex ejus Chronico verba quædam affert Trithemius in Chron. Hirsaugiensi pag. 32. quibus Gvilelmus ipse testatur se in Moguntina sede An. 954. Friderico Archiepiscopo successisse.

GVILELMUS *Monachus* Historiæ novellæ conditor. infra *Gvilelmus de Nangis*.

GVILELMUS *de Monserrat*, sive de Monteserrato Cataloniæ ac Tarraconis, scripsit *Commentum super pragmaticam sanctionem Caroli VII.* Galliæ Regis An. 1439. de potestate Generalis Concilii ac de Episcoporum electione. De intellectu regulæ Basileensis Concilii circa hanc electionem. De reservationibus per Papam ex rationabili causa factis. Et de Regia prærogativa in electivis dignitatibus. Prodiit Paris. 1514. 4. una cum Cosmi Guymier glossis in eandem Sanctionem: ac deinde in opere Parisiis

1666.

1666. fol. edito cui titulus: Caroli VII. Francorum Regis Pragmatica sanctio cum glossis Cosmæ Guymier, & additionibus Philippi Probi. Accedunt historiæ Pragmaticæ Sanctionis & Concordatorum: Annotationes & supplementa veterum Instrumentorum a Francisco Pinssonio. Ejusdem Gvilelmi tractatus *de successione Regum, & præcipue Galliæ.* Lugd. 1519. fol. Tubing. 1625. 4. & in Oceano Juris, sive tractatu tractatuum T. XVI. p. 178.

GVILELMUS *de Monte Lauduno* sive Laudinio, Doctor Decretorum Tolosanus atque Abbas Monasterii novi Pictav. Ord. Bened. circa Annum 1310. ac deinceps & adhuc 1346. Scripsit *lecturam in librum sextum Decretalium: Apparatum constitutionum Clementis V.* & *super Extravagantes Johannis XXII.* atque *in Decretales.* Denique *Sacramentale* sive *librum de Sacramentis* ad carissimum filium Pontium de Villamuro. Vide Baluzium ad Petri de Marca Concordiam VI. 4. & Oudinum Tom. 3. pag. 966. seq.

GVILELMUS *de Montibus* sive *Montanus,* supra *Gvil. Leycestrius.*

GVILELMUS *Montioius* nobilis Anglus præfectus Tornacensis, circa Annum

1513.

1513. cujus Epistolas laudat Pitseus pag. 857. Ad hunc & filium ejus Carolum Montiojum Erasmi litteræ, quibus etiam Adagia sua inscripsit.

GVILELMUS *Musicus* apud Anonymum Mellicensem cap. 106. intelligitur Gvilelmus Hirsaugiensis de quo supra.

GVILELMUS *de Nangis* sive *de Nangiaco* Monachus S. Dionysii in Gallia Ord. S. Benedicti scripsit *Chronicon* ab Orbe condito usque ad Annum 1300. Fragmentum ex ejus Chronico rerum Gallicarum ab Anno 977. ad 996. in Petri Pithœi scriptoribus XII. Paris. 1588. 8. & Frf. 1594. 8. pag. 510--516. Continuationem Chronici SIGEBERTI Gemblacensis ab Anno 1113. usque ad Annum 1300. edidit Dacherius T. XI. spicileg. pag. 405. (editionis novæ T. III. pag. 1 - - 54. cum subjuncta ANONYMORUM duorum Continuatione ab Anno 1301. ad 1367. ibid. pag. 54-140. *Gesta Ludovici Noni Francorum Regis* ab Anno 1226. & filiorum ejus Philippi Audacis & Roberti, edita a Petro Pithœo inter XI. Scriptores Frf. 1596. fol. pag. 400. & deinde collata cum Codice MS. ab Andrea du Chesne Tom. V. pag. 326--406. In extremo libri auctor meminit etiam Canonizationis Regis, quæ facta est An. 1297. Prima solennibus no-

nobilitata cerimoniis. Vide Menagiana Tom. 2. pag. 169. Tom. 4. pag. 153. Bulæum hist. Academ. Parif. Tom. 3. pag. 529. Jac. Echardum Biblioth. Dominican. Tom. 1. pag. 499.

GVILELMUS *Litle*, hoc est ut Gallica appellatione Baleo III. 53. *Petitus*, Pitseo pag. 270. & Lelando cap. 173. *Parvus*, Brillendunensis sive Bridlingtona Provinciæ Eboracensis, Canonicus Augustinianus *Neubrigensis* sive Neuburgensis, seu Novoburgensis in Anglia, defunctus An. 1208. ætat. 72. Commentarium ejus *in Cantica Canticor.* Roberto Abbati Bellolandiensi dicatum idem Lelandus Baleusque & Piseus memorant. Sed maxime clarum Gvilelmi nomen reddunt libri V. *de rebus Anglicis sui temporis* a) ad Edmundum Abbatem Rievallensem ab A. 1066. & diligentius ab A. 1135. quo se natum testatur ad 1197. quorum post Gvilelmi Sylvii edit. Antw. 1567. 8. & Commelinianam in rerum Anglicanarum scriptoribus, Heidelb. 1587. fol. pag. 353-496. integrioremque b) & notis Joannis Picardi illustratam, Parif. 1610. 8. melior est Thomæ Hearne c) editio Oxon. 1719.

a) Veridicus auctor Polydoro Virgilio: adde Vossium pag. 452. seq.
b) Vide Caveum.
c) Bibl, Angloise Tom. VII. p. 174.

1719. 8. 3. Volum. qui etiam *tres homilias* Gvilelmi hujus, antea ineditas adjunxit. *Libros duos de Regibus Anglorum* præterea laudant Baleus, Pitſeusque & Voſſius, necdum quantum memini in lucem prolatos.

GVILELMUS *Noëlleti*, Gallus, Cardinalis qui An. 1394. obiit Avenione. De eo Baluzius in Papis Aven. Tom. 1. p. 1113. ſeq. Huic a Clemente VII. An. 1390. commiſſum eſt examen quod Nicolaus Eymericus Inquiſitor Aragonenſis recenter compoſuerat adverſus errores Raymundi Lulli.

GVILELMI *Normanni* in Philoſophiam, MS. Venetiis teſte Tomaſino pag. 28.

GVILELMUS *Northonus* Anglus, Ord. Minor. in Cœnobio Coventrienſi, circa Annum 1403. condidit indicem ſeu repertorium locuples in *Nicolai* LYRANI ſcholia ad Vetus & Novum Teſtamentum: ſive, ut legas apud Baleum X. 38. Lyranum *copioſiſſime tabulavit*. Ejusdem repertorii mentio apud Pitſeum pag. 577. Waddingum p. 154. &c.

GVILELMUS *Nottinghamus* Anglus, ex Canonico Eboracenſi & Theologo Oxonienſi Provincialis Ord. Minor. in Anglia obiit An. 1336. *Concordiam quatuor Evangeli-*

gelistarum a Clemente LANGHTONO cœptam perfecit libris XII. scripsitque *Commentarios & Quæstiones in Evangelistas. In Epistolas Pauli omnes. In IV. libros Sententiarum. Lecturas SS. Scripturarum. Quæstiones ordinarias. Replicationes. Distinctiones Theologicas.* Librum *pro Lege Christianorum. De obedientia. Sermonum libros duos in Evangelia per annum.* Vide Baleum V. 45. His Pitseus pag. 433. & Waddingus pag. 155. addit *Quæstiones de Oratione. Regulam vivendi* & librum *contra Pelagium.*

GVILELMUS *Occamus* sive *Ochamus*, Ord. Minor. *Joannis Duns* sive *Scoti* discipulus atque deinde oppugnator subtilis: Patronus *Nominalium* a) & signifer *Occamistarum*, *Fratricellorumque Paupertatem CHristi* b) adversus Joannem XXII. asserentium, ambitionemque Pontificis Rom. convellentium, clarus circa Annum 1330. defunctus Monachii, cum a Papa proscriptus apud Ludovicum Bavarum asyli tutamen reperisset, An. 1347. 10. April. *Venerabilis inceptor* & *Doctor Singularis*, & *Invincibilis*. De scriptis

a) B. Jacobus Thomasius diss. de Doctoribus Scholasticis Latinis Lips. 1676. § XVII. seq.

b) Bzov. ad An. 1323. num. 10.

ptis ejus, quorum plura Goldaſtus in Monarchia Imperii curavit recudi, diligenter & accurate poſt Labbeum, H. Warthonus & Rob. Gerius ad Caveum. Vide ſis etiam Lelandum cap. 326. Baleum V. 18. Pitſeum pag. 457. Trithemiumque cap. 563. (qui refert celebre ejus dictum ad Ludovicum: *O Imperator, defende me gladio, & ego defendam te verbo.*) Jac. Gaddium Tom. 2. pag. 122. ſeq. Præcipue vero Lucam Waddingum in Bibliotheca & Annalibus Ord. Minor. Eſt mihi in manibus *Dialogus* Gvilelmi Occam excuſus Lugd. 1494. fol. apud Joannem Badium Aſcenſium, qui in partes tres dividitur, *Opus* judice Seldeno I. 10. de Synedriis pag. 228. *ingenioſiſſimum, & doctiſſimum, nec unquam ſatis laudatum, quod & forſan inter ea quæ de poteſtate Eccleſiaſtica ſeculis ſuperioribus conſcripta ſunt, primas tenet.* In parte *prima* in plures tributa libros ſubtiliter diſputatur de hæreſi & jure de ea cognoſcendi, ac ſpeciatim ſi Papam de ea graviter diffamari contingat. Atque utrum expediat totum Orbem Chriſtianum uni ſubeſſe homini, & cuiquam ſcripturæ non Canonicæ fidem ſimplicem habere, & de jure Imperatoris in Eccleſiaſticos atque in ipſum Pontificem, & num Cardinalibus in hæreſin

lapſis

lapsis jus eum eligendi ad Romanos revertatur. *Secunda* pars tota est opposita hæresi Joannis XXII. Papæ 1) quod animæ beatorum ante Judicium non visuræ sint DEUM *facialiter*. Denique pars *tertia* in novem tractatus & in plures divisa libros, potestatem Pontificis, & Conciliorum quoque: obtrusaque Ecclesiæ præter sacrarum litterarum auctoritatem & definitive credenda imposita capita: ac denique de jurisdictione in ejus personam concludit quod Papa non majorem sibi possit potestatem arrogare quam CHristus ipse & Apostoli qui inferiores se gesserint Imperatore & Judicibus sæcularibus, quantum ad jurisdictionem coactivam attinet. Dialogo huic subjicitur *Opus nonaginta Dierum* capitulis CXXIII. in quibus multa pro MICHAELE *Cæsenate*, Joannis XXII. altero adversario, de quo infra, suo loco, sicut etiam de HENRICO *de Zemeren*, qui prolixiores Occami disputationes in Compendium redegit.

GVILELMUS *Odo*, *Honden*, *Hottun*, seu *de Odone*, Anglus, Ordinis Prædicatorum, & designatus A. C. 1297. Archiepiscopus *Dublinensis*, intra anni spatium defunctus. Scripsit *de immediata visione DEI*. *De Unitate formarum*. & *Super IV. libros Sententiarum*. *In tres libros A-*

ristotelis de anima. Orationem de jure Regis Angliæ ad Scotiam. Lecturas Scholasticas. Vide Baleum IV. 74. Pitseum pag. 383. seq. Lelandum cap. 320. Jacobum Waræum de scriptoribus Hiberniæ lib. 2. pag. 121. & Hiberniæ sacræ pag. 110. Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 459. seq. & 385.

GVILELMUS *de Oona*, infra, *Gvilelmus Verus*.

GVILELMUS *de Oppenbach*, Teutonicus, Theologiam docuit Parisiis labente sæculo XIV. Ejus *Quæstiones* Parisiis & Coloniæ *disputatas*, Commentarium in *IV. libros Sententiarum*, & *Sermones* memorat Trithemius cap. 683. de S. E. & cap. 135. illustr. German.

GVILELMUS Abbas *Orbacensis* An. 1180. scriptor *Actorum translationis S. Reoli*, Archiepiscopi Remensis, defuncti An. 688. Exstant apud Edmundum Martene Tomo 6. monumentorum pag. 1216. seq.

GVILELMUS *Pachentonus*, sive *Pachendunus*, (Packington) Anglus, a Vossio in Historicis Latinis memoratur, quanquam Gallice scripsit circa Annum 1380. clarus, *Acta quinque Angliæ Regum* a Johanne ad Richardum II. sub quo vixit, & *gesta Principis sui, Eduardi nigri*, Eduardo

ardo III. geniti, cujus ſcriba ac theſaurarius fuit. Vide Lelandum cap. 402. Baleum VI. 68. & Pitſeum p. 530.

GVILELMUS *Paghamus*, ſive *de Pagvia*, aliis *de Pagula*, ſive *Paganerus*, Anglus, Carmelitarum Prior atque Epiſcopus circa Annum 1280. in Hibernia Midenſis, ſcripſit, Lelando cap. 392. teſte, *de perfectione Intellectus. De notitia actuali. De veritate formali.* His Baleus IV. 52. & ex eo Pitſeus pag. 363. addit: *De ente rationis. Lecturam in IV. libros Sententiarum. Placita Theologica. Quæſtiones ordinarias. Conciones populares.* Fallitur Alegrius, qui in paradiſo Carmelitici decoris pag. 270. Gvilelmum Paghamum An. 1280. Epiſcopum diſtinguit a Gvilelmo Paganero, quem ait vixiſſe Anno 1350.

GVILELMUS *Paris*, Anglus, Archidiaconus, cujus *Commentarios in Pſalterium* vidiſſe ſe in Regis Eduardi ſexti Bibliotheca teſtatur Baleus XII. 73. Plures utriusque Inſtrumenti libros illuſtraſſe, incerta fide traditur apud Pitſeum pag. 857.

GVILELMUS Aruernus, Theologus, Philoſophus ſubtilis ac Mathematicus, & ab Anno 1228. ad 1249. Epiſcopus *Pariſienſis*. Laudes ejus atque epitaphium exhi-

exhibent Sammarthani Tomo I. Galliæ Christianæ pag. 444. seq. & Oudinus Tomo III. pag. 101. *Censura detestabilium errorum* ab eo promulgata A. 1240. legitur in Bibliotheca Patrum edit. Lugdunensis T. XXV. p. 329. Opera ejus in duas tributa Partes junctim vulgavit Johannes Dominicus Trajanus, Neapolitanus, Venetiis 1591. fol. quæ a Labbeo Tomo 1. pag. 409. seq. recensentur. Emendatiora & quatuor scriptis locupletiora dedit Bartholomæus Ferronius, Aureliæ 1674. fol. * duobus Voluminibus. Illa quatuor scripta sunt Argentinæ pridem A. 1507. in lucem data: Liber *de S. Trinitate & attributis Divinis. De anima. De Pœnitentia* novi tractatus supplementum. & *de collatione beneficiorum* Ecclesiasticorum, quæ plura eodem tempore in unum hominem conferenda esse negat. Hic de beneficiis liber ex veteri editione Paris. 1490. 4. fuit in Bibliotheca Telleriana, quæ hodie est S. Genovefæ Paris. Liber *de Rhetorica Divina* lucem viderat Parisiis 1516. 8. & ex antiquiore editione sine loco & anno itidem in 8. cum S. Ephræmo de compunctione cordis, aliisque. Partem secundam Scriptorum hujus Gvilelmi Paris.

* Journal des Savans A. 1677. pag. 27.

ris. 1517. 8. juris publici fecit Antonius Sylvester, † & in operis nuncupatione summarium vitæ ejus præmisit. Librum *de fide & legibus*, qui in editionibus recentioribus ducit familiam, laudat Petrus de Alliaco contra Astronomos, editus inter Johannis Gersonis opera Tomo 1. editionis novæ pag. 779. Trithemius cap. 480. inter scripta hujus Gvilelmi etiam memorat, quæ in editionibus desiderantur, *Epistolas* ad diversos, librum *de dæmonibus, de claustro animæ, de dono scientiæ, de professione novitiorum, de bono & malo, de primo principio*, & Commentarios *in Psalterium, in Proverbia* Salomonis, *in Ecclesiasten, in Cantica Canticorum*, & *in Evangelium Matthæi*. Ex his Commentarii *in Cantica* atque *Ecclesiasten* MSti in Bibliotheca Longipontana diœceseos Svessionensis, teste Oudino Tomo 3. pag. 103. Commentarius autem *in Matthæum* typis etiam exscriptus exstat, si vera est Viri docti conjectura, Gvilelmo Parisiensi adscribendum esse, qui legitur inter ANSELMI Cantuariensis operá, quanquam in aliis Codicibus tribuitur Petro BABIONI, ut dixi Tomo 1. pag. 303. & 429.

† De hoc Sylvestro Launojus Hist. Gymnasii Navarr. Tom. 2. pag. 646. seq.

De *Sermonibus* vide quæ dicentur in *Gvilelmo Peralto*, Lugdunensi. De *Dialogo de VIII. Sacramentis* dictum in *Gvilelmo Baufeti*.

GVILELMUS *Parisiensis* ab Anno 1304. ad 1320. Episcopus. Supra, *Gvilelmus Baufeti*.

GVILELMUS *Parisiensis*, supra, *Gvilelmus de S. Amore*. Hujus videtur tractatus *contra exemtiones*, MS. in Bibliothecis Angliæ. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 103.

GVILELMUS *Parisiensis*, Ordinis Prædicatorum, Generalis Quæsitor Fidei in Regno Franciæ, & Philippi Pulchri, Regis Confessarius circa Annum 1306. Hujus *Acta*, ut Inquisitoris *in causa Templariorum*, MSta memorat Labbeus pag. 13. Biblioth. MSS. & Jacobus Qvetif Tomo 1. pag. 519. Laudatur & ejus *Tabula Juris*, sive *Repertorium breve ad inveniendum facile in Decreto & Decretalibus quæcunque notabilia*. Eidem tribuitur a Raynaudo & aliis, præsertim ab eodem Qvetif Tomo 1. pag. 518. & Tomo 2. pag. 169. *Dialogus de Sacramentis* editus inter Gvilelmi Arvverni Episcopi ab Anno 1228. Parisiensis opera; Sed is rectius refertur ad Gvilelmum, qui Parisiensis Episcopus fuit ab Anno 1304. ut supra

ſupra in *Gvilelmo Bauſeti* dicere me memini.

GVILELMUS *Pariſienſis*, S. Theologiæ Profeſſor Pariſiis educatus, Ordinis Prædicatorum circa Annum 1485. Hujus eſt *Poſtilla ſuper Evangelia Dominicalia* ſecundum ſenſum litteralem juxta Concordias Evangeliſtarum. *Poſtilla ſuper Evangelia de Sanctis. Poſtilla in Epiſtolas* de tempore & Sanctis & pro defunctis: nec non de paſſione CHriſti & de planctu Virginis Mariæ. Prodiit Ulm. 1486. Pariſiis 1509 Argentorati 1513. & 1521. Vide Jacobum Qvetif Tomo 1. pag 868. cujus judicio ſcriptor eſt ſolidus, gravis, & ſenſum litteralem perpetuo conſectatur. Uſus eſt ſermonibus Gvilelmi Lugdunenſis, de quo infra in *Gvilelmo Peralto*.

GVILELMUS *Parvus*, ſupra, *Gvil. Neubrigenſis*.

GVILELMUS *Paſtrengus*, ſive Paſtregicus, Veronenſis, diſcipulus *Oldradi de Laude*, Juriſconſulti, Cauſidicus atque inde Judex & Procurator comunis Veronæ, idem Petrarchæ præceptor & amicus, clarus circa A. 1330. ſcripſit librum *de Originibus rerum*, editum Venet. 1547. in quo de ſcriptis virorum illuſtrium, ordine litterarum: de fundatoribus urbium, de

primis rerum nominibus, de inventoribus rerum, de primis dignitatibus, deque magnificis instructionibus disserit. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XV. pag. 198. seq. Vir celeberrimus Bernhardus de Montfaucon in Diario Italico pag. 48. *Gvilelmus Pastrengus de Viris illustribus* MS. in Dominicanorum Bibliotheca SS. Joannis & Pauli, Venetiis. *Erat is Petrarchæ Magister, cujus ille frequenter non sine laude meminit. Estque opusculum ut illo ævo perutile, multi scriptores multique libri non noti ibidem, memorantur. Postea vero in quodam Bibliopelio incidi in eundem Pastrengicum Venetiis cusum An.* 1547. *At perinde ignotus est etiam Venetiis, ac si nunquam vidisset lucem: ad hæc mendis infinitis fœdatus, ut vix apta sententia eruatur, hiulcus & lacerus in multis, ita ut operæ pretium duxerim illum ad duos Romanos Codices castigatum & auctum typis iterum dare inter Anecdota.* Quod nondum præstitit Vir tot aliis maximisque in rem litterariam meritis venerabilis, daturus est, ut spero proxime in opere quod jam prælo Parisiis subjecit, inscripsitque Bibliothecam Bibliothecarum novam. De eodem Pastregici libro MS. loquens Joannes Philippus Tomasinus in MSS. Bibliothecarum Veneta-

netarum pag. 27. ſubjungit: *Ordine alphabeti contextum hoc opus, cui initium ab Anaximandro Philoſopho. Albertinum Muſſatum refert Priopea ſcripſiſſe*, notans carmina quædam ex illis, de quibus dixi T. 1. pag. 101.

GVILELMUS *Pepinus*, aliis vitioſe *Papicus*, Ebroicenſis Gallus Ord. Præd. ſub Seculi XVI. initia, ſcripſit *Expoſitionem in Geneſin*, quam pro inedita habuit Robertus Gerus ad Caveum An. 1500. ſed typis exſcriptam ſæpius poſt editionem primam Pariſ. 1528. 8. *Expoſitio in Exodum* ſimiliter ut in Geneſin, ſenſum quadruplicem perſequens, ibid. 1534. 8. Vide Poſſevinum pag. 710. Apparatus, & Jacobum Echardum Tom. 2. Bibliothecæ Dominicanorum pag. 87. ubi & de ſcriptis Gvilelmi hujus aliis, *Speculo aureo ſuper Pſalmis VII. pœnitentialibus*, Pariſ. 1519. 8. Opuſculo *de Confeſſione, de quatuor peccatis, cordis, oris, operis & omiſſionis: de contritione, de ſatisfactione* ibid. 1530. 8. &c. Obiit in patria A. 1532.

GVILELMUS *Peraldus*, rectius *Peraltus*, (Perault, Peyrauta, *de Petra alta*) Ord. Præd. defunctus ante Annum 1250. & Archiepiſcopis *Lugdunenſibus* a) vel ſuffra-

a) Trithemius cap. 484. tantum *Lugdunenſem* vo-

fraganeis Archiepiſcopi; præter rem acceniitus. De illo S. Antoninus Florentinus ſummæ Hiſtor. tit. 23. c. XI. § 2. T. 3. pag. 682. *Sermones prædicabiles multi ediderunt ſolennes ipſius Ordinis, & primo* Gvilelmus Peralt, Gallicus. *Hic edidit* Summam de vitiis & virtutibus, *Prædicatoribus utilem*; *multosque* Sermones de Epiſtolis & Evangeliis Dominicalibus *per totum annum, & librum* de eruditione Religioſorum. Hic liber quem MS. pag. 191. Sanderus hoc titulo memorat, ab aliis *de inſtitutione religioſorum* inſcribitur, ſæpiusque editus eſt ſub falſo nomine HUMBERTI: ſed Peralto aſſeritur a Jacobo Quetif Tom. 1. pag. 134. Tractatum *de profeſſione Monaſtica* idem Tom. 2. pag. 334. docet Peralto tribui in Codicibus MSS. licet *Joanni* GESSEN Abbati Benedictino alii eum malint adſcribere. Summa *de vitiis* ſeptem capitalibus & *de virtutibus* in novem partes tributa, ſæpius prodiit poſt editionem Colon. 1479. etiam Summarium ejus auctore JACOBO de Voragine, Baſil. 1497. 8. GVILELMO *de Brocia*,

vocat, de Archiepiſcopatu tacet. Tribuit illi quoque commentarios *in IV. libros Sententiarum* de quibus ſilent alii, & tanquam diverſum cap. 508. ingerit *Gvilelmum Peralt*,

cia, Archiepiſcopo ab Anno 1258 ad 1269. Senonenſi præter rem tribui ab Oudino & aliis, probat idem Quetiſus Tom. 1. pag. 133. Similiter docet *Sermones de tempore ſuper Evangelia & Epiſtolas* de Dominicis, Qvadrageſima & feſtis Sanctorum per annum, ſub GVILELMI *Pariſienſis* Epiſcopi, Tubingæ 1499. 4. atque alibi, & noviſſime tomo ſecundo Operum Guilelmi Pariſienſis, Aureliæ 1674. fol. editos, ad Peraltum potius referri, eique ex fide Codicum relinqui debere, de quo vide etiam Oudinum Tom. 3. pag. 102. Auctorem horum ſermonum ſub GVILELMI *Lugdunenſis* nomine laudat GVILELMUS *Pariſienſis*, *Dominicanus* Poſtilla in Epiſtolas & Evangelia, ſcripta circa An. 1485. de qua ſupra p. 473. Librum *de regimine Principum* THOMÆ *Aquinati*, atque expoſitionem Profeſſionis ſive Regulæ S. Benedicti, GVILELMO *Pictavienſi* perperam tribui Peraltoque eripi, ab eodem Quetiſo demonſtratum.

GVILELMUS cognomento *Peregrinus* apud Baleum III. 45. & Pitſeum pag. 266. Voſſiumque pag. 441. ſed Lelando cap. 201. *Gvilelmus de Canno*, gente Anglus qui circa Annum 1200. ad Hubertum Cantiorum Archiepiſcopum & Stephanum Turnham Capitaneum ſcri-

pſit

psit carmine *Richardi I.* Angliæ Regis *hodœporicon*, sive iter & expeditionem in Sultanum Babyloniæ & Saracenos.

GVILELMUS *Petit* sive *Parvus*, supra *Gvil. Neubrigensis*.

GVILELMUS *Petri* de Godino, Bajonensis Ord. Præd. ex Theologo Parisiensi 1312. Cardinalis & An. 1317. Episcopus Sabinensis defunctus An. 1336. Præter opusculum *de nuptiis CHristi Domini & Ecclesiæ*, & *Sermones* multos quos memorat Ughellus Tom. 1. pag. 174. scripsit tractatum *de Potestate Papæ & Prælatorum Ecclesiæ* quem MS. in Biblioth. Sangermanensi Cod. 294. Cangius evolvit.

Petrus GVILELMI sive GVILELMUS, de quo supra in *Gvilelmo Bibliothecario*.

GVILELMUS *Petroburgensis* Monachus Benedictinus Lelando c. 241. *Burgensis* ubi *Commentarios* ejus *in Cantica, librum partium* & *Evphrastica* commemorat, *Euphrasticam Expositionem* vocat Baleus III. 22. ex Bostono Buriensi, additque initium ex Ecclesiastæ I. 9. *Quid est quod fuit? id ipsum quod futurum est.* Præterea idem Baleus, & ad Annum 1188. pag. 252. Pitseus, *Homilias* & *Distinctiones*

nes Theologiæ, incip. *alpha prima Græcorum littera,* & *interpretationes vocabulorum* S. Scripturæ. Incip. *Abraham dicitur ab Abba.*

GVILELMUS *Pictavinus* ſive *Pictavenſis* Luxovienſis ſive Lexovienſis Archidiaconus conſignavit *Guilelmi I.* a) Conquæſtoris, Angliæ Regis, cujus Capellanus fuit, *geſta* ſcripta poſt Annum 1066. & ex MS. Cottoniano edita in Andreæ du Cheſne Normannicis Pariſ. 1619. fol. pag. 178 - - 213. ſed ab initio & in fine mutila. Laudant Gvil. Gemmeticenſis VII. 44. atque Ordericus Vitalis lib. 3. Hiſt. Eccleſ. pag. 503.

GVILELMUS *Pictavenſis* neſcio an idem cum ſuperiore, cujus tractatum *de profeſſione Monaſtica* MStum Cangius evolvit, in Bibliotheca S. Germani de Pratis, Codice 400. De Guilelmo Abbate Pictavienſi Trithemius II. 126. de illuſtr. Benedictinis.

GVILELMUS de Saliceto, *Placentinus*, Medicus circa Annum 1240. vel ut Trithemius cap. 479. circa Annum 1270. ſcripſit de *univerſali Medicina* libros IV. ſive *ſummam Conſervationis* & *Curationis* Venet. 1489. fol. Lipſ. 1495. fol. Ejus *Chirurgia* Venet. 1502. & 1546. fol. inter alios ſcriptores ejusdem argumenti.

GVIL-

a) Inter Duces Normanniæ, hic Gvilelmus II. inter Angliæ Reges Gvilelmus I.

GVILELMUS *de Podio Laurentii*, Scriptor *Chronici* ſuper Hiſtoria negotii Francorum ſive bellorum adverſus Albigenſes, ab Anno 1099. ad 1271. quod actum eſt in Provinciis Narbonenſi, Albienſi, Ruthenenſi, Caturcenſi dioeceſibus, pro tuenda Fide Catholica, & pravitate hæretica exſtirpanda. Laudatur a Bernardo Gvidonis ad Annum 1264. & 1271. editumque eſt a Gvil. Catello in hiſtoria Comitum Toloſanor. Toloſæ 1613. fol. & ab Andrea du Cheſne Tom. V. de rebus Francor. p. 666 - - 705.

GVILELMUS de Lonveignis, Bonæ Spei Canonicus, & ex Abbate Clarisfontis atque inde Cuiſſiacenſi, Abbas An. 1288. *Præmonſtratenſis* diem obiit An. 1311. Hic *ſtatuta Ordinis ſui* recognovit & in quatuor Diſtinctiones digeſſit. Vide Joannis le Paige Bibliothecam Præmonſtr. p. 936. ſq. & ſtatuta illius pag. 858. ſeq. 784. ſeq.

GVILELMUS *Præpoſiti* ſeu Deſpaborde, Catalanus JCtus circa Annum 1354. cujus hæc MSta fuere apud Antonium Auguſtinum: *De privilegio militari. De pace & treuga*, ad conſiliarios & probos homines Barcinonis. *Alphabetum Juris patrii.* Vide Nicol. Antonium T. 2. Bibl. veteris Hiſpanæ p. CXI.

GVIL-

GVILELMUS cognomento *Procurator*, Vide supra *Gvil. Egmondanus*.

GVILELMUS *de Quercu*, Vir celebris sub sæculi XV. exitum sed XVI. initia de quo hæc magnifica, in appendice ad Trithemium de S. E. cap. 23. *Gvilelmus de Qvercu Doctor Theologus insignis, hac nostra tempestate cæteros inter omnes mortales consilio, moribus, sacrisque eloquiis eminentissimus: qui dum illa Gallorum majestas horrifico summi Pontificis, Anglorum, Hispanorumque insultu & atroci bellorum apparatu premeretur, solus suo consilio & sana animi sententia Gallorum angustiæ & necessitati benignissimus occurrit. Hic nempe Alpes transvectus, Pisanam accessit ad urbem, ubi maximam & Cardinalium Episcoporumque concionem(An.* 1511) *super re Gallica, & tanto bellorum prodigio differentem sola sua animi sagacitate corroboravit, tantique Concilii partes sibi vendicavit eminentiores. Nec minori in populo ad Divina officia subeunda utitur eloquio. Tanta enim & sententiarum gravitate & Divinorum consiliorum cognitione excultus, ut indomitos mortalium mores, barbarosque populos facili componat eloquio, ad nitidamque summi Creatoris agnitionem, benigna voce, gratis oculis, gestu moderato, & similitudinibus jucundis facile reducat.* Diversi ab hoc, & paullo ju-

niores *Camillus Quernus* de quo Jovius in elogiis, *Lud. Querculus* Bathoniensis de quo Colomesius in Gallia Christiana pag. 38. *Josephus Quercetanus*, de quo Bibliothecarum Medicarum scriptores: *Leodegarius a Quercu* cujus stylo tum alia tum vitam Adriani Turnebi traditam habemus. *Nicolaus Querculus* scriptor hexastichorum moralium: *Andreas a Quercu viridi*: de quo idem Colomesius pag. 56. *Andreas Quercetanus* de historia omni, Gallica præsertim meritissimus. *Eustachius Quercetanus* Medicus: *Laurentius a Quercu*, Gandavensis, *Simon a Quercu* &c.

GVILELMUS *Radingius*, Bathoniensis Anglus, Carmelita & Doctor Theologus Oxon. circa Annum 1312. a Baleo X. 76. & Pitseo pag. 403. traditur scripsisse *Examinationes templariorum* & *Quæstiones ordinarias*, His ab Alegrio p. 281. adduntur *Lecturæ Theologicæ* & *Sermones*.

GVILELMUS *de Rajotto*, supra Gvil. *de Cajotto*.

GVILELMUS *de Ramesey*, *Ramesiensis* sive *Ramesеganus*, Anglus monachus & Abbas in *Croylandiæ* sive *Crulandiæ* Cœnobio D. Guthlaci Ord. Bened. obiit An. 1180. atque auctor habetur *deflorationum de*

de vita & moribus Philosophorum a) quanquam dubitat Lelandus cap. 186. & *de legendis Ethnicorum scriptis* ad amicum suum Guthlacum. *De vita* & *morte Comitis Waldelphi* libri, partim soluta oratione partim carmine hexametro. Atque itidem carmine, Vitæ *S. Guthlaci* defuncti An. 714. b) *S. Neoti*, confessoris: *S. Edmundi* Regis Ostroanglorum & Martyris, nec non Vitæ *S. Birini* Romani, Episcopi Hydropolitani sive Durocastrensis (Dorcestriensis) & Confessoris *S. Fredemundi* Regis ac Martyris: & *de translatione veteris Ecclesiæ Sarisberiensis*. Quæ MSS. in Angliæ Bibliothecis notavit Polycarpus Leyserus in historia poëseos medii ævi pag. 438. atque Oudinus Tom. 2. pag. 1580. Præter hæc apud Baleum III. 9. & Pitseum pag. 241. seq. etiam memorantur quæ prosa idem Gvilelmus composuit. De vita *S. Noëti* & translatione. De comitissa *Juditha*. Super *Bedam* de temporibus & super *Isidorum* de computo. *De gestis sui Cœnobii*. *De gestis antecessorum Waldelphi*, Comitis Nortabrinorum Aconensium & Venantodunensium.

a) Vide clariss. Heumanni Acta Philosophor. XIV. pag. 297.

b) Vide supra Tom. 2. pag. 464. ubi de FELICE Croylandensi.

GVILELMUS *Reid* sive *Redæus*, Anglus, conditor Maridunensis Bibliothecæ, atque Astronomus pro suis temporibus insignis ac denique Episcopus Cicestriensis. Scripsit *Tabulas Astronomicas* illarumque *Canones*. Vide Lelandum cap. 365. Baleum XI. 13. Pitseum pag. 857. seq. Continuavit etiam *Chronicon* RICHARDI Pictaviensis, Monachi Cluniacensis ab A. 1190. ad 1367. Vide Bibl. Bremensem T. VII. pag. 939.

GVILELMUS *Redonensis*. Supra *Gvil. Celdonensis*.

GVILELMUS Abbas *Remensis*: infra *Gvil. S. Theodorici*.

GVILELMUS *Remingtonus* Baleo VII. 14. & Possevino *Rimston* vel *Rimyngton*, Anglus Ord. Cister. Theologus Oxon. circa Annum 1390. Scripsit *Conclusiones XLV. contra Wiclefistas*. Contra eosdem *Dialogum inter Catholicum & Hæreticum*. Tractatum *ad quendam Anachoretam*. Vide Pitseum pag. 553. & Vischium Biblioth. Cisterc. pag. 136. Baleus alia quoque *carmine* & prosa ab hoc Gvilelmo scripta testatur.

GVILELMUM *Rievallensem* Monachum Ordinis Cisterc. scriptorem *Chronici* sive *Historiæ miscellæ*, *Anglorum* præcipue, ad Ealredum Rievallensem Abbatem faciunt

unt Baleus II. 92. Pitseus pag. 223. Vischius in Bibl. Cisterc. pag. 136. ut tanto minus sit Vossio dandum vitio quod idem tradidit II. 51. de Hist. Latinis. Audiendus tamen Oudinus, qui Tom. 2. p. 1123. docet Ealredum in Abbatia Rievallensi succesisse Silvano An. 1198. itaque Gvilelmus iste quem Baleus ex Joanne Hagustaldensi narrat obiisse An. 1146. non potuit Ealredo illam Abbati dedicasse, neque eam deducere ab Anno 1066. ad 1198. In MSS. Codicibus hæc Historia rectius tribuitur GVILELMO Canonico Noviburgensi, de quo supra in *Gvil. Neuburgensi*.

GVILELMUS *Rimston*, supra *Gvil. Remingtonus*.

GVILELMUS *Rishangerus* Anglus, Monachus S. Albani, defunctus An. 1312. auctor continuationis Chronici MATTHÆI *Paris* ab Anno 1259. ad 1273. quæ ad calcem illius post editiones Lond. 1571. & Tigurin. 1606. prodiit ex recensione Gvil. Watsii Lond. 1640 & 1684. fol. Præter hanc Continuationem Rishangero apud Baleum IV. 94. tribuuntur: *Chronicorum* opus, cujus initium: *Sunt quædam vetustatis indicia.* Liber *de jure Regis Anglorum ad Scotiam*, *De electione Scotorum Regis.* *Annales Eduardi I.* *De*

Joanne Balliolo Rege. De bellis Lewes & Evesham. Adde Pitseum p. 403.

GVILELMI Archiepiscopi per XXXII. annos *Rothomagensis* Anno 1110. defuncti Epitaphium exstat apud Ordericum Vitalem lib. XI. pag. 839. Alius de quo supra, *Gvilelmus Dunelmensis.*

GVILELMUS *Rothwellus* Anglus Ord. Præd. circa Annum 1360. auctor postillarum *in lib. Judicum*: in *quatuor libros Regum*, in *Psalterum*, in *Ecclesiasticum* & *in Epistolas Pauli*, exceptis ad Timoth. Titum, Philem. & Hebræos. Scripsit præterea *in IV. libros Sententiarum. Quæstiones* Scholasticas, *Sermones* quoque complures. Et quædam Philosophica, de principiis Naturæ, de potentiis sensitivis, & de intellectu. Vide Baleum V, 92. Pitseum pag. 487. & Jacobum Quetif T. 1. pag. 648.

GVILELMUS *de Rubio* sive *de Rubione*, ex opido Villa franca regni Aragoniæ, Ord. Minor. circa Annum 1330. cujus *Commentarii in IV. libros Sententiarum* prodiere Paris. 1517 & 1518. apud Badium, duobus Volum. in fol.

GVILELMUS *de Rubruc*, *de Rubruquis*, aliis *Risbrucke*, *Ruysbrocke*, Brabantus Ord. Minor. circa Annum 1253. (Cangio minus recte 1293.) scriptor *itineris*

cum

cum Andrea de Lucime suscepti *in partes Orientales*, in quo de moribus rebusque Tartarorum, Turcarum &c. MS. in variis Angliæ Bibliothecis, sed luci etiam datum est plus simplici vice, & novissime etiam versum Gallice in Petri van der Aa sylloge edita Lugd. Bat. 1726. 4. *recueil de divers voyages curieux faites en Tartarie, en Perse & ailleurs*, ubi præterea obvia itidem Gallice Petri Bergeron scriptum de navigatione, atque alterum de Tartaris, Saracenis, & Mahumedanis: Itinera Benjamini Tudelensis, Joannis de Plano Carpino & Nicolai Ascelini; observationes Baconis Monachi (qui Rogeri frater major natu fuit) de partibus Orbis septentrionalibus: Relationes de Tartaris ex R. Wendovero & Matthæo Paris: Marci Pauli Veneti libri III. & Haytoni Armeni Historia Orientalis. Epitome itinerum Joannis de Mandevilla a Baleo, & Ambrosii Contareni iter in Persiam.

GVILELMUS *Sabinensis*, nuncius Apostolicus, cujus *statuta An.* 1248. *data populo Svecano* exstant in Actis litterariis Sveciæ Anno 1721. trimestri tertio pag. 196 - - 202. Et in diario Theologico, Fortgesetzte Sammlung von alten und neuen Theologischen Sachen An. 1720. p. 1055 -- 1063.

GVILELMUS *de Saccovilla*, cujus Sermones Dominicales MStos memorat Sanderus pag. 183. Biblioth. Belgic. Incip. *Videns civitatem, flevit.*

GVILELMUS *Safontis*, Theologus Augustinianus & An. 1433. Prior Tolosanus, a Possevino & Cangio præter rem relatus ad Annum 1350. Scripsit in IV. libros Sententiarum, de DEO uno & trino, de diversitate rerum, & de idiomatum differentia. Vide Elssii encomiasticum Augustinianum pag. 265.

GVILELMUS *de Samuco* sive *Sanvilliaco* Tolosanus Gallus: Caveo rectius *de Sanvico*, Anglus: Carmelita circa Annum 1280. qui per aliquot annos in Syria versatus & a Saracenis pulsus ex urbe Achone in insulam Cyprum se contulit, ibique scripsit *Chronicon breve de amissione monasteriorum terræ sanctæ & de multiplicatione Ordinis Carmelitici per Syriæ provincias ac adventu Carmelitarum in Europam.* Prodiit insertum libro nono Philippi Riboti, Catalani de rebus Carmelitanis, in Danielis a Virgine Maria armamentario Carmelitarum, Antwerp. 1680. fol. & cum notis Papebrochii in prolegom. ad Acta Sanctorum Tom. 3. Maji a) pag. LX - - LXIV. Cætera Gvilelmi

a) Non Martii, ut apud Caveum excusum & Oudinum.

elmi ſcripta: *Declarationes Regulæ* ALBERTI *Hierosol.* Carmelitis datæ *Decretales Religioſorum*, & *in IV. libros Sententiarum.* Vide Trithemium cap. 489. Poſſevinum & Alegrii paradiſum Carmelitici decoris pag. 270. Oudinum Tom. 3. p. 555.

GVILELMUS *de Sancta Fide* ſive *Sanctofidenſis*, Carmelita Anglus An. 1372. diem obiit. Hunc libros ſophiſtico acumine non deſtitutos ſcripſiſſe notat Lelandus cap. 398. Memorant autem ejus *Initiationes Theologorum, Theologicas determinationes, Qvodlibeta. Sermones per annum* & librum *de conceptione B. Virginis.* Vide Baleum VI. 45. Simlerum, Poſſevinum, Pitſeum pag. 510. Alegrium pag. 307. &c.

GVILELMUS *de Sanvico.* Supra *Gvil. de Samuco.*

GVILELMUS *de Sanvilliaco* qui apud Poſſevinum & Cangium Toloſanus fuiſſe & An. 2348. inter Carmelitas vixiſſe traditur, non diverſus a ſuperiore, vel alter ex altero confictus: certe eadem ſub utroque nomine ſcripta referuntur: Itaque aut hoc admittendum, aut dicemus ſolum, quod memoravi Chronicon Gvilelmo de Sanvico tribuendum eſſe, qui circa Annum 1280. vixit: cætera

tera autem quæ ibidem retuli, pertinere ad juniorem hunc Gvilelmum de Sanvilliaco.

GVILELMUS *Sciſſor* Carthuſienſis, prius Scholaris Navarræ, cujus carmen ad Joannem Gerſonem An. 1424. Lugduni oblatum poſſit videri: legitur inter Gerſonis Opera Tom. IV. editionis novæ pag. 784.

Sicut es humanæ, Gerſon, divæque peritus
Legis & eloquii, Joſephinam ſenſibus altam &c.

GVILELMUS *Scotiæ* Rex ab Anno 1189. defunctus Anno 1214. cujus *Aſſiſæ & Statuta*, capitibus XXXIX. cum *XXII. Legibus Foreſtarum* edita in Joannis Skenæi veteribus Legibus & conſtitutionibus Scotiæ, Lond. 1613. 4. quo in opere exſtant 1) quatuor libri inſtitutionum de legibus Scoticis, quorum initium: *Regiam Majeſtatem*, excerpti ex RAULPHI *de Glanvilla* libris XIII. ejusdem argumenti ſub Henrico II. ſcriptis quorum initium: *Regiam poteſtatem*, ſicut Juſtiniani Inſtitutionum verba prima ſunt: *Imperatoriam Majeſtatem.* Vide Wilhelmum Nicolſonum Biblioth. hiſtoricor. Scotiæ p. 255. ſeq. 2) Similiter Legum ſylloge brevibus capiti-

bus centum & uno. Incip. *Quoniam Attachiamenta.* 3) *Leges Burgorum* mercatibus tuendis latæ a Rege Scotorum DAVIDE I. qui ab Anno 1114. præfuit, ac deinde ab aliis, capita CXLIII. 4) Curia quatuor Burgorum Anno 1405. & Actus Parliamenti Anno 1368. 5) *Statuta gildæ* sive Societatis An. 1283. capitibus XLV. seq. sancita a *Roberto Durhamo*, ejusque fratribus. 6) Regis DAVIDIS I. Assisa sive Constitutio de mensuris ac ponderibus. 7) *Iter Camerarii* sive processus in Curia Chamberlainiana, capita XXXIX. 8) *Brevis & succincta forma itineris, seu Curiæ Justitiarii.* 9 & 10) WILHELMI Regis *Statuta* & tributæ eidem *Leges forestarum*, de quibus jam dixi. 11) Satuta ALEXANDRI II. Scotiæ Regis ab Anno 1214. capita XXV. 12) Statuta prima Regis ROBERTI I. ab Anno 1306. Capita XXXV. & Statuta secunda, capitibus XXXVIII. 13) Statuta Regis DAVIDIS II. ab Anno 1329. Capita LII. 14) Statuta ROBERTI II. qui regnum gessit ab Anno 1370. Capita XVII. & Joannis ROBERTI III. qui ab Anno 1390. Capita LV.

GVILELMUS *Seitonus* ex sola notus Pitsei appendice pag. 858. ubi gente Anglus & Medicinæ Doctor Oxoniensis traditur fuisse cognomento *eximius*, utpote

pote æmulus industriæ Hippocratis. Scripsit *de curatione Chirurgica*, & *de potione Anglicana ad plagas diluendas.*

GVILELMUS *de Seligniaco* sive *Scilligniaco*, agri Autissiodorensis: scriptor *Summæ Theologicæ*, de qua supra pag. 407. in *Gvil. Autissiodorensi.*

GVILELMUS *Senghamus* Anglus, Augustinianus circa Annum 1260. Vide Pitseum pag. 339. Possevinum, atque Elssium in encomiastio Augustiniano pag. 265. seq. & quem hi sunt secuti, Baleum IV. 17. qui ad THOMÆ Colbii, Episcopi Waterfordensis Collectanea provocat. Scripta ejus memorantur, *Scripturarum explicationes aliquot.* Liber *de claustro animæ. De tentationum remediis. De professione Novitiorum.* Et *de Fide ac Legibus*, nullamque aliam esse Legem ad hominis Salutem, præter CHristi Domini nostri Evangelium. Vide supra in GVILELMO *Peralto*, cui librum hunc de Fide & legibus, alii scriptores tribuunt.

GVILELMI *Sheperheved* Annales de Croxesden, quos MStos in privata Bibliotheca Lumlejana, ex Jani Dousæ præfatione annalium Batavicorum, scriptorum carmine, memorat Vossius p. 706. de Hist. Lat. non memini qui ab eo tem-

pore

pore vel inſpectos ſibi eſſet teſtatus, vel inſpiciendos aliis, in lucem protuliſſet.

GVILELMUS *Shirbirnus* Anglus, circa Annum 1390. cujus, ex Lelandi Collectaneis, Baleo XI. 26. Pitſeo pag. 554. & Poſſevino nullum aliud monumentum ingenii datur referri quam *Quodlibeta Theologica.*

GVILELMUS *Shirwoodus* ſive *Shirovodus* Anglus ex Archidiacono Dunelmenſi Cancellarius Lindenſis ſive Lindocollinenſis Eccleſiæ, cujus variam ſcientiarum cognitionem laudavit Rogerus Baconus in libello de laudibus Mathematicæ artis ad Clementem IV. circa A. 1266. Scripſit *Diſtinctiones Theologicas, & in Sententias* Petri Lombardi. Vide Lelanlandum cap. 239. Baleum IV. 9. Pitſeum pag. 321. qui Conciones ejus celebrat.

GVILELMUS Monachus *Signiacenſis.* infra, *Gvil. S. Theodorici.*

GVILELMUS *de Siliniaco,* vide *Gvil. Autiſiodorenſis* Epiſcopus.

GVILELMUS *Slade, Sladius* ſive *Sladæus* Anglus, Bernhardinus Ord. Ciſterc. in Buchofeſtenſi cœnobio tempore Richardi II. ſive circa Annum 1380. *quo tempore,*

re, inquit Lelandus cap. 446. *non erat pars religionis infima, litteris assiduam dare operam.* Scripsit *super IV. libros Sententiarum*, *Quæstiones de anima*, *in libros Physicorum*, *Flosculos Moralium*, & *super Universalia.* adde Baleum VI. 74. Pitseum p. 530.

GVILELMUS *Snotingamus*, Augustini & Rogerii frater, Anglus Ord. Minor. circa Annum 1250. Scripsit *Concordiam Evangelistarum* adjecto Commentario. Commentarium *in Epistolas Pauli*: & Epistolam sive libellum *de Obedientia.* Vide Lelandum cap. 271.

GVILELMUS *de Solanga*, agri Patavini, Ord. Minor. a quo edita peregrinatio ODORICI *de Portu Naonis* in Orientem quam per sedecim annos Religionis Christianæ prapagandæ causa suscepit, postea redux defunctus Utini An. 1331. Infra in ODORICO.

GVILELMUS *de Somerset*, supra, *Gvil. Malmesburiensis.*

GVILELMUS *de Southamptonia* diœcesis Wintoniensis, Anglus Ord. Præd. circa Annum 1340. cujus scripta: *Postilla in Isaiam. In IV. libros Sententiarum. In S. Gregorii Magni Moralia. Quæstiones Theologicæ. Sermones de tempore & de San-*

Sanctis. Vide Baleum V. 61. Pitseum pag. 411. Jacobum Quetif Tomo 1. p. 602.

GVILELMUS *Speculator*. Supra *Guil. Durandus*.

GVILELMUS *Stapilartus* seu *Staphilartus* sive *Stapylbartus* inter Oxoniensis Academiæ ornamenta circa Annum 1456. ubi Theologiam docuit teste Lelando cap. 565. Scripsit *in Canticum Mosis*, *in Esaiam*, *in Psalmos aliquot*. *Quæstionum Ordinariarum* libros duos. *Sacras Conciones* ad Clerum Oxon. & *De paupertate*. Adde Baleum VIII. 63. & Pitseum p. 648.

GVILELMUS *Starnefeldius*, Anglus Cantianus, ex Doctore Oxoniensi Abbas Cœnobii Carmelitarum Newendeniensis circa Annum 1390. Scripsit *Historiam Cœnobii sui*, & *Lecturas* atque *Sermones*. Vide Baleum XII. 20. ex Lelandi collectaneis, Pitseum p. 554. Possevinum &c.

GVILELMUS *Stenofordus*, Anglus Augustinianus fama & doctrina celebris teste Lelando c. 360.

GVILELMUS *Stephanus*, Stephani F. sive *Stephanides* Londinensis Anglus Monachus Ord. S. Bened. *Cantuariensis*, *Thomæ*

Thomæ Becketi Archiepiſcopi familiaris cujus *vitam*, *necem & mira* ſcripſit, necnon *geſta* Regis Angliæ *Henrici II*, Præterea *Epiſtolas*. Vide Lelandum c. 177. Baleum III. 37. Pitſeum pag. 256. ſq. Voſſium pag. 425. ſeq. & de MSS. Codicibus Oudinum Tom. 2. pag. 1517. ſq. Hic eſt GVILELMUS *Cantuarienſis*, ex quo & ALANO de quo ſupra Tom. 1. p. 88. Heriberto de BOSAHAM, ibid. p. 721. & JOANNE Sarisberisberienſi collecta S. Thomæ vita præfigitur ejus Epiſtolis, vulgatis a Chriſtiano Lupo. Bruxellis 1682. 8.

GVILELMUS *Stubes* Anglus, Rector Collegii JEſu Cantabrig. circa Annum 1490. Scripſit *introductorium Logices*, *Declarationem Scoti* &c. Vide Poſſevinum.

GVILELMUS *Sudarandunus*, Anglus Doctor Theologus, cujus Concionum libellum laudat Lelandus c. 487.

GVILELMUS *Sudbervis* ſive *Sudberius*, Monachus Weſtmonaſterienſis Ord. Bened. cujus Summam ſive librum *de proprietatibus Sanctorum* laudant Pitſeus pag. 859. & Poſſevinus.

GVILELMUS *Sudre*, al. *Sutri*, Lemovicenſis Gallus Ord. Præd. Magiſter ſacri Palatii ſub Clemente VI. inde An. 1361.

1361. Episcopus Massiliensis & A. 1366. Cardinalis ac mox ab Anno 1367. usque ad Annum 1373. quo diem obiit, Episcopus Ostiensis & Veletrensis. Vide Baluzium ad Papas Avenionenses pag. 990. seq. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 670. Scripta ejus celebrantur *Epistolæ* plurimæ ad varios de rebus Ecclesiasticis: tum *de Mysterio sanctæ Crucis* Opusculum, & quædam Philosophica *de subtilitatibus Logicæ*. *Testamentum* ejus exstat in vita S. Calminii a Thoma Aquinate Carmelita edita 1646. 12. & in Francisci du Chesne documentis ad vitas Cardinalium Gallorum pag. 625.

GVILELMUS *Surfluctus* sive *Surfletus* Carmelita in fano Botolphi, ubi diem obiit An. 1466. Nihil ejus præter *Conciones* memorat Lelandus c. 588. Possevinus ac Pitseus etiam *librum de vitiis & virtutibus* pag. 657. ex Baleo XII. 91.

GVILELMUS *Suthampton*. Supra *Guil. de Southamptonia*.

GVILELMUS *Suttonus* Mathematicus & Astrologus, discipulus THOMÆ *Stacii* cujus exemplo circa Annum 1450. *de judiciis revolutionum*. Vide Baleum XI. 51. & Pitseum p. 642.

GVILELMUS *Talisforde*, vitiose apud Possevinum pro *Calisfordiensi*, de quo supra p. 416.

GVILELMUS Abbas *S. Theodorici* Ord. S. Benedicti in Monte aureo prope Remos, ab Anno 1120. inde factus circa 1137. in gratiam S. Bernardi, amici sui Monachus Cisterciensis in Cœnobio *Signiacensi*, diem obiit ante Bernardum, h. e. ante Annum 1153. a) De eo Bulæus Tom. 2. Hist. Academ. Paris. pag. 743. & Oudinus Tom. 2. pag. 1434. seq.

Scripta ejus hæc vulgata sunt a Bertrando Tissierio, sive Textore, Tomo 4. Bibliothecæ Cisterciensis, Bono fonte 1669. fol.

1) Tractatus sive *Epistola ad Haimonem Priorem & Fratres de Monte DEI*, Carthusianos, *de vita solitaria*, inter S. Bernardi opera & sub BERNARDI nomine sæpius prodierat : a Mabillonio verisimilius vindicata GVIGONI Priori Carthus. & sub ejus nomine in *tres* tributa *libros* exhibetur, ut notavi supra p. 397. & Tom. 1. pag. 610. Tissierium & jam pridem Henricum Gandavensem cap.

a) Emendandum quod apud præstantiss. Caveum ad Annum 1140. legitur, Ordinem Cisterciensem induisse An. 1153.

cap. 10. de ſcriptor. Eccleſ. & alios apud Trithemium, ut Gvilelmo tribuerent, permovit prologus a librariis præmiſſus volumini ex Gvigonis & Gvilelmi conſtanti lucubrationibus, & ex utriusque contextus prologo, in quo & aliorum ſuorum opuſculorum facit Guilelmus mentionem.

2) *Speculum Fidei.*

3) *Ænigma Fidei.*

4) *Meditationum liber* editus pridem Lovanii 1546. Antwerp. 1550. 1590. atque recuſus in Bibliothecis Patrum, ut in Lugd. T. XXII. p. 1143--1159. Gvilelmus ipſe, Meditationes, *Novitiis ad orandum formandis ſpiritibus, non usquequaque inutiles* appellat.

5) *De natura & dignitate amoris Divini.* itidem Lovan. & Antwerpiæ atque in Bibliothecis Patrum & edit. Lugd. 1159-1163. nec non inter S. Bernhardi Opera Tom. V. edit. Mabillonianæ p. 256.

6) *De contemplando DEO, liber*, itidem inter S. Bernardi Opera Tom. V. pag. 246. Hic enim eſt qui in Codicibus quibusdam *liber ſoliloquiorum Bernhardi inſcribitur.*

7) *De natura Corporis & animæ*, libri II. ad Theophilum.

8) *Diſputatio Catholicorum Patrum contra* PETRI *Abælardi dogmata*, libri III. ad Hugonem Archiepiſcopum Rotho-

magensem: cum præmissa *Epistola* ad GAUFRIDUM Carnotensem Episcopum & ad BERNARDUM Abbatem Claraevallensem, qua eos ad oppugnandam Theologiam Abælardi hortatur, quod & ambo fecerunt: ut de Gaufrido altero etiam notavi supra pag. 21. & de S. Bernardo Tom. 1. pag. 607. Hæc Gvilelmi Epistola circa Annum CHristi 1139. data etiam inter S. Bernardi Epistolas 391. (in editionibus Mabillonianis 326.) legitur, cum Bernhardi responsoria, qua illius consilium atque operam testatur sibi probari.

9) *De erroribus* GVILELMI *de Conchis*, de quo supra pag. 403. seq. 423. sq. & T. 1. p. 1145.

10) *Expositio in Cantica Canticorum*, quod alio opere adversus Abælardum suscepto imperfectum reliquit, cum venisset ad verba III. 3. *Num quem diligit anima mea, vidistis?* Incip. *Os sponsi, inspiratio Christi.*

11) *Commentarius in Epistolam ad Romanos*, cujus mentio in appendice ad Henricum Gandavensem c. 6.

Præter hæc a Tissierio vulgata, exstat ejusdem Gvilelmi *Commentarius* diversus a superiore *in Cantica Canticorum, & duplex* quidem, unus ab eo col-

le-

lectus ex ſcriptis S. AMBROSII, atque editus ad calcem operum S. Ambroſii T. 1. edit Benedictin. pag. 1545 -- 1618. Incip. *Non hic fœditatis incentiva, ſed caſtitatis celebrantur myſteria.* Alter ex libris S. GREGORII Papæ, quem inter Veterum aliquot Galliæ & Belgii ſcriptorum opuſcula ſacra vulgavit Caſimirus Oudinus Lugd. Bat. 1692. 8. Incip. *Poteſt per os, DEI unigenitus Filius deſignari.*

De vita S. Bernhardi, liber I. deſinens in Anno 1130. apud Surium 20. Aug. & cum S. Bernardi operibus ſæpius editus. Vide ſupra T. 1. p. 616.

Opuſculum *Sententiarum* a) *de Fide* ex S. AUGUSTINO, Thomæ Blampino ut in appendice ad ultimum S. Auguſtini tomum ederet, tradidiſſe ſe narrat Oudinus Tom. 2. pag. 1438. Nihil autem tale invenio in Auguſtino Benedictinorum, niſi in appendice ad Tomum ſextum pag. 782. ſeq. *Miſcellaneas ſententias Incerti Auctoris*, opuſculum breve, & moralis potius quam dogmatici argumenti.

a) Trithemius quoque poſt Gvilelmi Speculum Fidei, & Ænigma Fidei, memorat ejus librum *Sententiarum Fidei.*

Gvilelmus ipse præterea scripsisse se testatur libellum *de Sacramento Altaris*, quem memorat etiam Trithemius cap. 383. & Carolus Vischius pag. 137. Bibl. Cisterc. qui addit etiam librum *contra errores* GILBERTI Porretani.

Ad hunc Gvilelmum non modo plures Epistolas scripsit & ab eo accepit *S. Bernardus*, sed etiam illi dicavit Apologiam suam adversus Monachos Cluniacenses, Tom. 1. edit novæ p. 531. & librum de Gratia & arbitrio p. 609.

GVILELMUS *de Thoco* sive *de Tocco*, Ord. Præd. discipulus & auditor *S. Thomæ* Aquinatis, cujus etiam *vitam* scripsit, editam in Actis Sanctor. 7. Martii T. 1. p. 657 - - 686. cum notis. Sine illis lucem viderat Venet. 1588. 4. sed & Italice versa a Joanne Baptista de Lectis, Firmi 1577. 8. Huic Gvilelmo Jacobus Quetif Tom. 1. de scriptis Dominicanorum pag. 552. etiam tribuendos putat *duos processus inquisitionis Vitæ & miraculorum* S. Thomæ, *unum* A. 1319. qui (minus integer, quam in MS. Colbertino) prodiit in Actis Sanctor. Tom. 1. Martii pag. 686 - - 716. & *alterum* An. 1321. adhuc ineditum, MS. in eadem Bibl. Cobertina.

GVILELMUS *de Thorne* sive *Thornæus* Anglus Monachus Benedictinus Cœnobii

bii Cantuarienfis S. Auguftini, circa Annum 1380. fcripfit *res geftas Abbatum Auguftinianorum Cantuarienfium* ab Auguftini in Angliam adventu circa Annum 596. fere usque ad Annum 1375. In priori parte usque ad Annum 1272. veftigiis infiftit THOMÆ *Spottii*, cætera ipfe fupplevit. Vide Lelandum c. 410. Baleum VI. 63. Pitfeum pag. 529. qui præterea memorat ejus *Chronica de Comitatibus, Epifcopatibus & Abbatiis per totam Angliam*: quæ MSta fervari Cantabrigiæ in Collegio S. Benedicti Cod. 67. teftatur H. Warthonus ad Caveum. *Hiftoriam de Regibus Cantiæ, & vitas quorundam Sanctorum.* Sola gefta Abbatum Auguftinianorum viderunt lucem inter Anglicanæ Hiftoriæ fcriptores decem, Rogero Twysdeno & Joanne Seldeno editoribus pag. 1758 - - 2202. Lond. 1652. fol. fubjuncta præter evidentias donationum illi Cœnobio factas, Chronologia ejusdem ab Anno CHrifti 597. ad 1419. p. 2229. - - 2292.

GVILELMUS *de Thofan* Ord. Cifterc. cujus *fummæ Theologicæ* Volumina duo fecundum & tertium MSta memorat Sanderus pag. 171.

GVILELMUS *Tillæus*, (Cellingus a patria) Anglus, litterarum caufa profe-

ctus in Italiam, contracta cum Politiano amicitia, cui Thomam Linacrum erudiendum commendavit: Redux circa Annum 1490. in patriam insignes Codices Græcos Latinosque secum attulisse traditur, inter alios Cyrillum in Prophetas, & Ciceronem de Rep. sed qui incendio perierit. Vide Lelandum cap. 590. Baleum XI. 72. Pitseum pag. 851.

GVILELMUS *de Tornaco*, supra *S. Martini*.

GVILELMUS *de Tortona* Ord. Minor. cujus *commentarii in Logicam* MSS. apud Assisiates Franciscanos.

GVILELMUS *Tripolitanus* Conventus Acconensis, Ord. Præd. scripsit An. 1270. librum MS. in Galliæ & Angliæ Bibliothecis *de Statu Saracenorum & de Mahomete, Pseudopropheta eorum, & de ipsa gente & eorum lege & fide* ad Theobaldum Placentium, Archidiaconum (postea Gregorium X. Papam) qui tunc Eduardo Walliæ Principi Comitem se itineris in Palæstinam adjunxerat. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 265. & Oudinum Tom. 3. pag. 558. In fragmento quod edidit Andreas du Chesne Tom. V. pag. 432 - - 435. quædam occurrunt post illud tempus a Gvilelmo addita,

dita, cum Gregorius jam ad Papatus culmen evectus esset A. 1271. 27. Octobr. Idem traditur etiam scripsisse *cladem Damiatæ* quæ incidit in Annum 1249.

GVILELMUS I. Archiepiscopus *Tyrius*. Hujus *Epistolæ* plures memorantur *ad Bernardum* Patriarcham Antiochenum, qui a Latinis constitutus fuit ab Anno 1100. ad 1136. Ipse diem obiisse traditur Gvilelmus hic Anno 1130. Diversus igitur & qui ætate longe antecessit Gvilelmum Archiepiscopum & ipsum Tyrium, scriptorem Historiæ, de quo mox sum dicturus.

GVILELMUS ex Archidiacono a) *Tyrius* sive *Tyrensis* ab Anno 1175. Archiepiscopus b) in Phœnicia, natione ut videtur Hierosolymitanus, sed in scholis transmarinis c) in Italia litteras egregie edoctus, de quo præter editores atque præcæteris Bongarsium, consulendus Aubertus Miræus in auctario pag. 61. seq. editionis a me curatæ. Scripsit vir cordatus opus eximium *Historiam rerum in partibus transmarinis gestarum* a tempore successorum Mahumethi & ab Anno 1048. ac præcipue ab Anno 1100. usque ad

a) lib. XXI. cap. 1. b) lib. XXI. cap. 9. c) lib. XIX. c. 4.

ad An. 1184. *libris XXIII.* ſed quorum ultimum vix inchoatum reliquit. Laudatur ab Antonino Florentino, Jacobo de Vitriaco, Paulo Æmilio aliisque. Prodiit primum Baſileæ 1549. fol. apud Nicolaum Brillingerum & Joannem Oporinum. ſtudio Philippi Poiſſenoti. Deinde ibid. 1564. fol. apud Henr. Petri, præfixa Gvilelmi vita, curante Henrico Pantaleone, & ſubjuncta Baſilii Joannis Heroldi continuatione usque ad Annum 1521. libris VI. qui viderant lucem ſeparatim ibid. 1560. fol. Denique ex accurata recenſione Jacobi Bongarſii, in geſtis DEI per Francos Hanov. 1611. fol. pag. 625. ſed omiſſa Heroldi continuatione. Idem Bongarſius aliquot hujus operis verſiones Gallicas habere ſe teſtatus eſt ineditas, ab interpretibus illis etiam continuatas, & lucem vidit Gabrielis du Preau ſive Prateoli interpretatio, *la Franciade Orientale* Pariſ. 1573. fol. atque Italica, Joſepho Horologgi interprete *Guerra ſacra*, Venet. 1562. 4. & Thomaſio Baglioni curante Venet. 1610. 4. In temporum notatione Eutychium ducem ſecutum, quandoque hallucinari notavit Pagius ad A. 1182. n. 11. qui etiam Hieroſolymitanis Equitibus parum æquum videri monet ad A. 1155. n. 9.

In

In præfatione ad Historiam Gvilelmus testatur se præterea *rogatu Regis Almarici, ipso Arabica exemplaria ministrante*, conscripsisse *aliam Historiam a tempore seductoris Mahumeth usque in hunc annum, qui est nobis ab incarnatione Domini MCLXXXIV. per annos quingentos septuaginta decurrentem*: profiteturque *auctorem se maxime secutum venerabilem* Seith, filium Patricii, *Alexandrinum Patriarcham*, illum ipsum nempe cujus Annales sub Eutychii nomine habemus. Hoc est opus *de gestis Orientalium Principum*, quod memorat Gvilelmus lib. I. c. 3. sive de *Principibus Orientalibus & eorum actibus* lib. 19. cap. 15. & 21. cujus jacturam ægerrime ferri ab historiarum studiosis jam Bongarsius notavit: neque enim dubium est plura eum Eutychianis narrationibus adjunxisse.

Acta quoque Synodi Lateranensis A. 1179. habitæ consignavit, ad quam profectum se narrat lib. XXI. cap. 26. *Cujus*, inquit, *si quis statuta & Episcoporum nomina, numerum & titulos scire desiderat, relegat scriptum quod nos ad preces sanctorum Patrum, qui eidem Synodo interfuerunt, confecimus diligenter: quod in Archivo Tyrensis Ecclesiæ inter ceteros, quos eidem contulimus Ecclesiæ libros, jussimus*

simus collocari. Etiam hæc hodie desideramus.

GVILELMUS Abbas *de Valacia* (al. vitiose *de Vallada*) cœnobii Cisterc. in Ducatu Normanniæ: scriptor *Vitæ Joannis Grandissylvæ in Comitatu Tolosano conversi*, de quo Menolog. Cisterc. 21. Dec. vide Vischii Bibliothecam Cisterc. pag. 138.

GVILELMUS Abbas *Valcellis* Ord. Cisterc. in diœcesi Cameracensi An. 1316. condidit *libellum diffinitionum Ordinis* in XV. distinctiones partitum & A. 1318. approbatum a Johanne XXII.

GVILELMUS *de Valone* Ord. Præd. Episcopus in Gallia Ebroicensis, qui cum JOANNEM de Montesono, qui S. Mariam in peccato conceptam voce & scriptis affirmaverat defendisset, ad palinodiam redactus est An. 1388. in Regia Lupara coram Rege ac Regii sangvinis Principibus, utriusque Sacri Consistorii primariis, Rectore Academiæ Paris. & deputatis quatuor Facultatum. Vide Natalem Alex. T. 7. Hist. Eccles. p. 132. edit. in fol.

GVILELMUS *de Velde* Geldrensis, Canonicus regularis S. Augustini in Franckenthal. Wormaciensis diœcesis, Theologus

ologus & Philosophus sæculo XV. labente scripsit *Empyreale majus* libris XIV. de toto universo, Mundique principio, medio & fine: & *Empyreale minus* libris VII. sive superioris operis epitomen: aliaque Mathematica, tabulas, Sermones etiam, & statuta sororum Ordinis sui, Carmina atque epigrammata. Laudat Trithemius de illustr. scriptoribus German.. c. 252.

GVILELMUS *Verus*, aliis *de Woria, Gvaronis, Varrilio, Varro de Anglia*, sive *Warro, Gvarro*, Anglus Ord. Minor. circa Annum 1270. *Doctor fundatus*, Willoto *Guilelmus de Oona*, præceptor Joannis Duns sive Scoti, a quo Scotistæ: & scriptor *Commentarii in IV. libros Sententiarum* MSti in variis Bibliothecis. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 567. seq. Trithemium cap. 485. Lelandum cap. 295. & qui præterea *Lecturas Theologiæ, Quodlibeticas quæstiones* & *ordinarias*: ac *commentarios in Aristotelem* ad eum referunt, Baleum, Pitseumque p. 349. seq. & Waddingum pag. 157.

GVILELMUS *Viretus*, supra in *Grenæo* p. 310.

GVILELMUS *Vorilongus* Gallus Ord. Minor. Romæ An. 1464. obiit. Ejus scripta: Commentarius *in IV. libros Sententiarum*

GVILELMUS *Wodefordus*, Lelando c. 467. *Widofordus* aliis *Waderfortensis* Ord. Minor. scripsit post WICLEFI mortem contra ejus hæreses *Trialogum* & Articulos XVIII. ad Thomam Aruntovallensem sive Arundelium, Archiepiscopum ab A. 1396. Cantuariensem, & *Determinationum Oxoniensium libros IV.* præterea *in Physicam Aristotelis & tres libellos de Dominio Civili. De Sacramento Eucharistiæ: & librum LXXII. quæstionum. De decimis & oblationibus* contra GVALTERI *Briti* librum de auferendis Clero possessionibus. *De Sacerdotio Novi Test. ejusque dignitate. Defensorium mendicitatis* contra RICHARDUM Armachanum. *De conformatione nostra ad CHristum.* Postillam *in Matthæum* & *Lucam: in Ecclesiasten:* in quædam *Ezechielis* loca: *in Epistolam ad Romanos. Pro introitu Bibliorum. Sermones* &c. Vide Baleum VII. 3. & Pitseum pag. 463. Waddingumque pag. 158. qui præterea memorat ejus librum MS. *an melius sit Religiosum in deserto vivere solitarie, quam conventualiter sub obedientia humani Præpositi in Congregatione.*

GVILELMUS *Worcestrius* Bristoliensis Anglus, Astronomus, Medicus & Historicus scripsit *Annales rerum Anglicarum* ab Anno CHristi 1324. ad 1491. ex quibus excerpta vulgavit Oxon. 1728. 8. V. C.

Tho-

Thomam Hearne * una cum libro NIGRO Henrici II. & aliis quibusdam antiquis monumentis. Eidem Gvilelmo (a quo diversum pag. 648. posuerat Gvilelmum Botonerum) Pitseus pag. 861. tribuit *Itinerarium de notabilibus Bristolii*, nec non *de Civitatibus, Monasteriis, Abbatiis, deque longitudine & latitudine eorum, & de rebus aliis memorabilibus.*

GVIMANNUS Monachus Vedastinus Ord. Bened. scripsit medio sæculo XII. origines celeberrimi illius A. C. 672. a) apud Atrebates conditi Monasterii, & Privilegia Imperatorum, Regum & Pontificum illi ab eo tempore concessa collegit. Vide Vossium p. 780.

GVIMUNDUS, infra GVITMUNDUS.

GVISCARDA. Vide supra in *Hugone* FALCANDO T. 2. p. 435.

Jacobus GVISIUS Montensis Hannonius, Ord. Minor. defunctus An. 1398. scriptor *Annalium Hannoniæ* MSS. Montibus apud Franciscanos, atque Antwerpiæ in Collegio Jesuitarum quibus Acta Sanctorum Orbis eruditus debet. Dignos luce judicavit Aubertus Miræus, qui eos

* Journal des Sav. 1729. Octobr. p. 243.
a) Sammarthan. Tom. 4. Galliæ Christ. p. 912.

eos cum fructu testatur se evolvisse. Vide Oudinum T. 3 p. 1221.

GVITELINUS. Londinensis Archiepiscopus *scientia & virtutibus insignis* a Matthæo Westmonasteriensi celebratur. Huic Pitseus pag. 88. ut inter Scriptores locum concedat, ad Annum CHristi 445. tribuit *Orationes*, *Conciones*, *Epistolas ad diversos*, quas nec ipse nec alius quisquam fortassis oculis usurpavit.

GVITMUNDUS, *Gvimundus*, *Gvismundus*, *Wimundus*, *Witmundus* a) monachus primum Crucis Heltonis, S. Audoeni, sive S. Leufredi, Ord. Bened. in Normannia, dioecesis Ebroicensis, An. 1070. arcessitus in Angliam, rogatusque ab Angliæ Rege Gvilelmo I. b) inter Duces Normanniæ Gvilelmo II. ut in Anglia secum moraretur, & Ecclesiasticum regimen reciperet, illud recusauit, reversusque in Neustriam sive Normanniam, defuncto c) An. 1079. Jo-

a) Non confundendus cum *Guimundo* Anglo, Augustiniano, de quo Lelandus cap. 163. neque cum *Guidone* Aretino de quo supra pag. 376. seq.

b) Ordericus Vitalis IV. pag. 524. Mabillon. præf. ad Sec. VI. Benedictin. § 58.

c) Sammarthan. Tom. 1. Galliæ Christ. pag. 576.

Joanni, Rothomagensi Archipræsuli a Rege & aliis designatus successor, d) æmulis impedientibus Archiepiscopatum non obtinuit, sed ab Odilone Abbate suo licentia peregrinandi impetrata, a Gregorio VII. exceptus beninge, & inter Cardinales R. E. delectus e) postea etiam ab Urbano II. qui An. 1088. cœpit Papatum gerere, Metropolitanus Adversanus creatus est in Apulia regni Neapolitani, illamque Ecclesiam sibi commissam, teste Orderico f) diu rexit, adeoque An. 1090. & ulterius adhuc superstes: unde constat falli eos qui diem ajunt obiisse An. 1080. g) vel A. 1084. h) Ex Urbani II. ad eum Epistola fragmentum exstat in parte secunda Decreti Gratiani, causa 24. quæst. 2. can. 3. ex qua ætatem Gvidmundi jam observavit Latinus Latinius T. 1. Bibl. sacro profanæ pag. 81. Itaque aut duos oportet statuere Gvidmundos, vel Ordericum

 si au-

d) Ordericus pag. 526.

e) id.

f) ibid. adde Ughellium Tom. 1. Italiæ sacræ p. 488. ubi successoris in Archiepiscopatu Aversano Joannis mentio non ante Annum 1095.

g) Ita Labbeus, Tom. 1. de S. E. pag. 402. Caveus & alii.

h) G. Joseph Eggs in purpura docta pag. 81.

si audiamus, errare necesse est Anonymum Mellicensem, qui cap. 102. Guidmundum ait a Gregorio VII. Aversæ Episcopum factum esse. Parum etiam congruit cum Orderici relatione, quod idem Mellicensis Gvidmundum facit Abbatem Stabulensem, qui aufugiens, ne agnosceretur nomen CHRISTIANI assumserit, factusque Pontifex Apulorum, contra Berengarium disseruerit invictissime. Vide si placet quæ supra in CHRISTIANO *Druthmaro* Tom. 1. pag. 1044. seq. ubi etiam de *libris* ejus *tribus contra Berengarium*, scriptis dialogi more, interlocutore *Rogerio* Monacho, medicinæ artis perito, cujus rogatu hoc opus aggressus est, illique dedicavit. Scripsit hos libros observante Mabillonio, dum adhuc in Neustria versaretur, Gregorio VII. Pontifice, adeoque post Concilium Romanum (cujus meminit) habitum sub Nicolao II. A. 1059. & post LANFRANCUM, quem Magistrum suum appellat: sed ante Concilium Romanum A. 1078. Nemo illo accuratius, judice eodem Mabillonio, Berengarii i) ejusque asseclarum varias opiniones indagavit. Editi

i) Confer argumenta librorum Guitmundi recensentem Benedictum Pictetum in historia sæculi XI. p. 524. seq.

Editi fuerunt hi libri cum ALGERO (de quo ſupra Tom. 1. pag. 183) per Eraſmum Antwerp. 1530. & deinde Joanne Vlimmerio curante, Lovan. 1561. qui PASCHASII etiam & LANFRANCI de hoc argumento ſcripta ſubjunxit. Denique in Bibliothecis Patrum Pariſienſibus, Colonienſi Tom. XII. & Lugdunenſi Tom. XVIII. pag. 440 in qua (ut in prioribus) pag. 465. etiam ſubjicitur Gvitmundi *de ſancta Trinitate*, *CHriſti humanitate, Corporisque ac Sanguinis Domini noſtri veritate Confeſſio:* ac poſtremo pag. 468. *Oratio ad Gvilelmum I. Anglorum Regem cum recuſaret Epiſcopatum*, qvalis ſervata eſt ab Orderico Vitali IV. Hiſt. Eccleſ. p. 524--526.

Henricus de GULPEN Magiſter adhuc Artium præſens in Conſilio Conſtantienſi An. 1415. Deinde Doctor Decretorum atque Abbas S. Ægidii Nurenburgenſis Ord. Bened. interfuit Concilio Baſileenſi An. 1430. Scripſit *de paſſione Domini*, & in Decreti Diſtinctiones ſeptem *de Pœnitentia* & quinque *de Conſecratione.* Vide Trithemium de illuſtribus Germ. ſcriptoribus cap. 166. & II. 138. illuſtr. Benedictin. & de Scriptoribus Eccleſ. cap. 771.

Henricus GUNDELFINGEN de Conſtantia, Magiſter Artium & Eccleſiæ Friburgenſis

gensis (non Brisgoviæ sed Helvetiæ) Capellanus, circa Annum 1476. scripsit *Chronicon* sive *Historiam domus Austriacæ* libris III. ad Sigismundum Archiducem quæ MSta in Biblioth. Cæsarea servatur atque copiosius a Lambecio describitur quem si placet vide Tom. 2. pag. 467. 476. 493. 497. 509.

GUNDOBADUS Rex Burgundionum circa Annum 500. cujus & filii SIGISMUNDI *liber Constitutionum* per titulos XIX. digestarum exstat in Basilii Joannis Heroldi sylloge Legum antiquarum Basil. 1557. p. 149 -- 158. & in Frid. Lindenbrogii Codice Legum antiquarum pag. 261. seq. divisus in capita LXXXIX. præter additamenta. Confer Carolum le Cointe Tom. 1. Annalium Francorum pag. 428. Dolendum est novam harum aliarumque Legum veterum editionem, quam parabat vir harum litterarum peritissimus Joannes Georgius Eccardus, ipso An. 1730. extincto interceptam fuisse.

GUNDRAMNUS Monachus Fuldensis & Levita sive Diaconus, & Cancellarius Regius circa A. 840. ERMENRICUM scripta ad eum Epistola invitavit ad scribendam *Vitam B. Soli* sive *Solæ*, Presbyteri ac Monachi. Vide supra in ERMENRICO T. 2. pag. 330.

GUN-

GUNDULPHUS Episcopus Roffensis ab Anno 1077. cujus Codex Bibliorum, superiore Anno 1734. in sectione publica Bibliothecæ clarissimi Viri Hermanni van de Wall, Amstelodami væniit. Codex membranaceus magnæ molis, per duas columnas exaratus satis nitide, & hanc in fronte voluminis & partis utriusque, notam præseferens: *Prima pars Bibliæ, per bonæ memoriæ Gundulphum Roffensem Episcopum. Liber de claustro Roffensi: Quem qui inde alienavit, alienatum celavit, vel hunc titulum in fraudem delevit, excommunicatus est, ferentibus sententiam Episcopo, Priore, & singulis Presbyteris Capituli Roffensis.*

GUNTHERUS Babebergensis sive Bambergensis ab A. 1060. Episcopus qui cum Sigfrido Archiep. Moguntino, Othone Ratisbonensi aliisque A. 1064. profectus in Palæstinam, peregrinationis suæ historiam posteris tradere instituit, sed A. 1066. conatus ad suos reverti, & in Pannonia 10. Cal. August. extinctus, opus imperfectum reliquit. Vide Vossium pag. 796. nam in Martini Hofmanni Annalibus Bambergensis Episcopatus pag. 78. ubi de Gunthero hoc atque profectione ejus differitur, de lucubratione hac ipsius ne γρῦ.

GUNTHERUS Monachus S. Amandi Elnonensis, Ord. S. Benedicti in Hanno-

tiarum juxta doctrinam S. Bonaventuræ & Scoti Lugd. 1484. Parif. 1503. Venet. 1519. *Vademecum* five collectaneum quæstionum & repertorium quæstionum quæ sunt contra Scotum. Argent. 1501. Vide Waddingum pag. 157.

GVILELMUS *de Waria*, *Warro*, &c. supra *Gvil. Verus*.

GVILELMUS *de Wels*, five *Wellys*, Latine *Fontanus*, Anglus, Augustinianus qui An. 1421. diem obiit, scriptis *Distinctionibus in Psalterium*, *Disputationibusque* & *Sermonibus*. Vide Lelandum cap. 521. Baleum VII. 65. & Pitseum p. 609. qui ambo præterea memorant ejus Commentarium *in septem Psalmos Pœnitentiales*, Postillationes *Evangeliorum*, *Declamationes vulgares*, *Actus cursorios* &c.

GVILELMUS *Wethley* five *Wethleius* Anglus, Ecclesiæ Yathisberyensis Rector. Lelando *Boëthianus* quia in *Boëthii* libros *de Consolatione* & in ejus *Divisiones*, libellumque *de disciplina scholarium* eidem tributum Boëthio, commentatus fuit sub Seculi decimi quarti initia. Vide Baleum VIII. 88. & Pitseum ad Annum 1300. p. 400. qui ambo præterea ejus *Epistolas ad diversos* commemorant.

GVIL-

GVILELMUS *Whyte* sive *Albus* ex Cantia Presbyter, sectator Wiclefi, An. 1428. Nordovici in Anglia exustus, de cujus scriptis contra Romanam Ecclesiam & contra Monachos mendicantes, vide si placet Baleum VII. 76.

GVILELMUS *Wiccamus*, allis *Wickham*, vel *Wickevanus* aut de *Wykewone* Pitseo vitiose *Wickeranus*, Anglus, Episcopus Eboracensis, defunctus Anno 1285. † scripsit nescio quod *Memoriale* quod ex Nicolai Brigami; Latinæ linguæ interpretis eruditi, Venationibus rerum memorabilium referunt Baleus X. 72. & Pitseus p. 370.

GVILELMUS *Wiltonus* Anglus, Philosophus cujus *commentarii in Aristotelis Analytica priora, atque in Ethicorum Nicomacheorum libros decem, & Quæstiones de Anima* laudantur apud Pitseum pag. 860.

GVILELMUS *Wittlesey* sive *Wittelesejus* Anglus ex Rofensi Episcopus Vigorniensis ac denique ab Anno 1368. ad 1375. Archiepiscopus Cantuariensis: Hujus nulla alia scripta idem Pitseus pag. 861. quam Conciones Synodales ad clerum suum Latine habitos memorat.

GVIL-

† Warthon Tom. 1. Angliæ S. p. 508.

ſpecimine emendationum ad Guntheri Ligurinum ſpem fecit novæ editionis cum commentario, notis & emendationibus adornandæ, cui præter integras Ritterhuſii, Pithœique atque excerptas Spigelii, etiam ſelectas Barthii, Lipſii, Caſauboni, Heinſii & aliorum obſervationes adjungere inſtituit. Hiſtoriam OTHONIS Friſingenſis & RADEVICI ejus continuatoris a Gunthero in ſynopſin redactam in Ligurino legi notavit Pagi ad Annum Chriſti 1519. n. 14.

Guntheri, dubito an ejusdem, *libri XIII.* de tribus uſitatis Chriſtianorum actibus *oratione, jejunio & eleemoſyna,* cum præfatione Conradi Leontorii, Mulbrunnenſis prodiere Baſil. 1504. 1507. 4. Argumenta tredecim horum librorum exhibet Geſnerus in Bibl.

GURDESTINUS, Monachus Ordin. Benedictin. Landevenecenſis in Britannia Armorica, ſcriptor *Vitæ* fundatoris Cœnobii ſui *S. Winwaloëi* libris II. quæ exſtant in Actis Sanct. 3. Martii, Tom. I. pag. 256--260. Nec de Gurdeſtini nec de Winwaloëi ætate ſatis conſtat, licet Winwaloëus ſive Gvingaloëus ad ſextum ſæculum, ab Henſchenio referatur.

GU-

GUTETI de Mixigia, Mediolanensis notarii & Sociorum Versus comminatorii ad Ducem Cornubiæ *Richardum*, aliaque carmina ac litteræ in honorem *Alphonsi* Sapientis, Legionis & Castiliæ Regis, electi A. 1257. Romanorum Imperatoris, exstant in D. Simonis Friderici Hahnii collectione monumentorum veterum ac recentium, Brunsw. 1724. 8. Tom. I. p. 394--396.

GUTTOLFUS, vide supra p. 230. GOTTULFUS.

Sylvester GYRALDUS, supra pag. 179. sq. ubi & de GYRALDO *Aurelianensi* & p. 189. de *Compostellano*. Omitto dicere de aliis Gyraldis junioribus, ut de *Lilio Gregorio* GYRALDO viro eruditissimo, qui Anno 1552. & de Cynthio Joanne Baptista GYRALDO, qui Anno 1573. diem obiit, & de quibus, aliisque hujus nominis Jacobus Gaddius Tom. I. de scriptoribus non Ecclesiasticis pag. 211. seq. Lilii Gregorii Gyraldi opera plena bonæ frugis, post separatas singularum lucubrationum editiones junctim vulgata Basil. 1580. fol. & ex nova recensione V. C. Joannis Jensii a) nitide nec sine auctario & indicibus emendatioribus, locupletioribusque illustrata, Lugd.

a) Act. Erud. 1696. p. 230.

Lugd. Batav. 1696. fol. Illius editionis ſeries hæc eſt : In tomo priore familiam ducit, partemque ejus maximam occupat opus præcipuum, *Hiſtoria de Diis,* eorumque generibus, nominibus ac cultu, digeſta per ſyntagmata XVII. quorum ultimum tractat de Sacrificiis, templis, ſacerdotibus, feſtis, ſupplicationibus, expiationibus, lectiſterniis ac mortuorum inferiis. Succedunt *de Muſis* ſyntagma, *Vita Herculis, de re nautica* libellus, & *de ſepultura ac vario ſepeliendi ritu* liber, amplo Joannis Faës, Theologi Stadenſis & μακαρίτȣ commentario illuſtratus, cum quo lucem ſingulari volumine viderat Helmſtadii 1676. 4.

Poſteriore tomo occurrit *Hiſtoria Poëtarum* Græcorum Latinorumque, dialogis decem erudite deſcripta, cum animadverſionibts antea ineditis *Pauli Colomeſii*, in quibus brevibus licet & non multis adeo, varia tamen haud protrita notantur. Cætera ſunt *de Poëtis ſuorum temporum* dialogi duo. *Progymnaſmata adverſus litteras & litteratos.* Libellus in quo *ænigmata* pleraque antiquorum explicantur. *Symbolorum Pythagoræ* Philoſophi interpretatio cum *Pythagoricis præceptis, e Plutarcho* expoſitis. Paræneſis *adverſus ingratos*, & libel-

bellus, quomodo quis ingrati nomen crimenque possit effugere. Liber *de annis, mensibus, cæterisque temporum partibus*, una cum *Calendario* Romano Græcoque. *Dialogismi Critici XXX.* de variis rebus ad Antiquitates & bonas litteras spectantibus, præmisso dialogismo de studendi & annotandi ratione. Totum opus claudunt Gyraldi *carmina.*

LIBER VIII.

HADDO, infra, HATTO.

Joannes Busæus S. Jes. in nota ad calcem *vitæ S. Wigberchti* a LUPO *Servato* scriptæ, & cum HINCMARI Remensis Epistolis editæ Mogunt. 1602. 4. pag. 336: *Subjecta erat in eodem MS. Codice* historia eadem Carmine scripta *ab* HIRSFELDENSI *Monacho, qui nomen suum his litteris:* HAD. TAC. CUN. *expressit, & dedicata* Brunvardo *Hirsfeldensi Abbati, cæterisque Præceptoribus, ut ipse loquitur, in Cœnobio S. Wigberchti degentibus. Successit hic Brunvardus* Brunoni (*ad quem* Lupus *suam historiam A. C.* 836. *destinavit*) *& floruit sub Annum Domini* 860. *Nam Trithemius in Chronico Hirsaugiensi annotavit eum A.* 848. *Synodo Moguntinæ sub Rabano Archiepiscopo interfuisse. Lamber*

bertus vero Schaffenburgensis in sua historia ait eum A. 875. obiisse. Verum, quia hæc historia mutila erat, & tam insulsò ac barbaro stylo exarata, ut tantum non Oedipo opus habeat ad assequendam intelligentiam verbis subjectam, malui illam prætermittere, & tria tantum ex ea describere miracula, quæ auctor ille superioribus a Lupo *enarratis adjecit, eo quod suo tempore accidissent.*

HADRIANUS sive ADRIANUS, Papa ab Anno 772. Febr. 9. ad An. 795. Dec. 25. Caroli M. Imper. epitaphium ab Hadriano ejus datum memoriæ, exhibui supra Tom. I. pag. 955. cum altero Carmine, quo Codicem Latinum Psalterii ei obtulit. Index & argumenta *Epistolarum* XLVI. Hadriani Papæ ad Carolum M. exstant in Jac. Gretseri Codice Carolino Ingolst. 1613. 4. & Tom. 6. Gretseri Operum, nec non in Sirmondi Conciliis Galliæ Tom. 2. p. 202. & in Conciliorum Tomis, ubi etiam Epistolæ XV. quæ apud Sirmond. Tom. 2. pag. 79. 81. 88. 89. 91. 92. 93. 94. 111. 115. 117. 119. 122. 124. 126. *Epistolæ XLVIII.* apud Andream du Chesne Tom. V. de rebus Francor. p. 766--823. *Epistola* ad Tilpinum Archiep. Remensem, apud Sirmondum Tom. 2. pag. 73. ex Flodoardi II. 17. Privilegium monasterio S. Dio-

Dionysii concessum p. 113. & apud Harduin. T. 3. Concil. p. 2021. Ad Bertherium Metropolitanum Viennensem. id. pag. 2028. & Labbei Tom. 6. pag. 1888. Ad Fulradum & Magenarium, Baluz. Tom. 7. Miscell. p. 120. Ejusdem fortasse de concessione fundi Apiniani, id. p. 122. Epistola ad Episcopos Hispaniæ contra *Elipandum* Episcopum Toletanum, apud Agvirrium Tom. 3. Concil. Hispan. pag. 91. & in Conciliorum tomis.

Capitula LXXX. ex Græcis & Latinis Canonibus tradita Ingelramo Mediomatricum Episcopo An. 780. in Sirmondi Conciliis Galliæ Tom. 2. p. 99. & cum Antonii Augustini notis, in tomis Conciliorum. Confer Bibl. Græcam Tom. XI. pag. 162. seq. *Codex Canonum* & *Decretorum Pontificum* Carolo M. Romæ oblatus An. 787. cum præmissa *Epistola* quam edidit Sirmondus p. 117. ex Codice S. Germani An. 803. exarato. Alia *Epitome Canonum* edita a Canisio T. 6. antiquæ Lect. pag. 413. (edition. novæ T. 2. p. 266.) atque inde in Concilior. tomis.

Decretum pro Caroli Magni Patriciatu Romano, & jure eligendi Pontificem

cem, factum in Synodo Romana a) CLIII. Episcoporum An. 774. vndicat Goldastus in replicatione pro Imperio contra Baronium, b) Gretserum aliosque pag. 125. seq. & pag. 147 - 191. & novissime Caspar Audoul in libro c) Gallice edito Paris. 1708. 4. traité del' origine de la regale & des causes de son établissement.

Epistola *ad Constantinum Imperatorem & Irenem Augustam*, cum Græca versione, in Actis Concilii Nicæni secundi a Binio Tom. 3. Concil. parte 2. pag, 109. Labbeo Tom. VII. pag. 915. Harduino

a) Sigebert. ad Annum 773. Albericus p. 111. seq, Chronici, Gratianus Decret. dist. 63. can. 22.

a) Cum Baronio ad Annum 774. num. 10 - - 18. Sigeberti & Gratiani fidem in dubium vocant Bellarminus, Binius, Petrus de Marca VIII. 12. de concordia Sacerdotii & Imperii, Sirmondus, Pagius ad Annum 774. n. 13. seq. Carolus le Cointe, Thomasinus, Mabillonius p. 230. diplomatic. aliique.

c) Mem. lit. de Trevoux An. 1708. p. 933. *Mr. Audoul a pris la defense de ce Canon, & a fait sur cela une longue dissertation, qui est peut-être la partie de son Ouvrage la plus estimable. Il y attaque fortement les preuves des savantes Critiques aux quels il s'oppose, & fait voir que Baronius n' a pas eté sur ce point assez d'accord avec lui meme.*

no Tom. IV. pag. 774. Coleto Tom. IX. Meminit hujus libri Albericus p. 107. Chronici, & Sigebertus in Chron. ad Annum 773. & cap. 79. de S. E. testatus *ad Leonem* juniorem & Constantinum, filium ejus, pro venerandis imaginibus Hadrianum scripsisse.

Eodem Sigeberto teste & Joanne Diacono in Gregorii M. vita, Hadrianus *libros Epistolarum primi Gregorii Papæ abbreviavit, & utiliora quæque decerpens tredecim libros ad duos redegit.* Præterea *Antiphonarium Ecclesiasticum & Responsoria de circulo anni* illi tribuit Ludov. Jacobus de S. Carolo p. 102. Bibl. Pontificiæ. Sed *Quodlibetorum* quæ ait se ex Trithemio memorare, nulla est apud Trithemium cap. 254. mentio. Idem Ludovicus ad Hadrianum I. male refert Epistolam ad Achridenum, de qua infra in Hadriano IV. Vicissim ad Hadrianum I. pertinent quæ ex typographi vitio de Hadriano II. notantur apud Miræum in auctario de S. E. p. 40.

HADRIANUS II. Romanus ab An. 867. Decembr. 14. ad Annum 872. Novembr. 25. Papa, qui Cyrillum & Methodium Moravis Episcopos consecravit, & Slavonica lingua iisdem in Missa & Officiis

Ecclesiasticis concessit uti. a) Ejus Epistolæ apud Baronium ex Nicol. Fabri Codice, & Sirmondum Tom. 3. Concilior. Galliæ, & in magis Conciliorum Tomis. 1) ad Synodum Tricassinam, Sirmond. Tom. 3. pag. 362. 2) ad Episcopos Synodi Svessionensis, id. p. 364. 3. 13. 14. 19. 25. 29. 30) ad Carolum Calvum Regem, pag. 366. 375. 376. 386. 395. 400. 401. 4. 12. 18. 21.) ad Hincmarum Remensem, pag. 367. 375. 382. 390. 5) ad Herardum Archiep. Turonensem, pag. 368. 6) ad Actardum Episcopum Namneticæ Ecclesiæ, pag. 369. 7. & 23) ad Ludovicum Regem Germaniæ, pag. 370. 392. 8) Lotharii Regis ad Hadrianum Papam. Hadriani responsio, cujus Regino meminit, non exstat. Sed exstat 9) alia Hadriani ad Lotharium Epistola de Teutbergæ solutione, Sirmond. Tom. 3. pag. 371. 10) ad Waldram, pag. 373. 11) ad Episcopos Germaniæ, pag. 373. 15) ad Proceres regni Lotharii, pag, 379. 16. 22) ad Proceres regni Caroli Calvi, pag. 380. 391. 17. 20. 24) ad Episcopos in regno Caroli constitutos, pag. 381. 389. 396. 26) ad proceres regni Caroli Calvi, & quondam Lo-

a) Vide Franciscum Pagi breviario Pontificum Rom. Tom. 2. pag. 112. seq. Jac. Usserium de Scripturis sacrisque vernaculis pag. 118. seq.

Lotharii Regis, pag. 395. 27) ad Episcoposin regno Caroli & quondam Lotharii constitutos, pag. 396. 28) ad Episcopos Synodi Duziacensis, pag. 379. 31. 32) ad Adonem Viennensem Episcopum. 34) ad Episcopos in regno Ludovici constitutos p. 393. Praeterea in Actis Synodi octavae sive CPolitanae An. 869. contra Photium habitae, Graece & Latine leguntur Actione I. & VII. Epistolae duae ad Basilium Imp. Actione VII. ad Ignatium Patriarcham CPolit. cum allocutionibus tribus & decretis quinque: & Actione X. ad Imperarores Basilium, Constantinum & Leonem. Idem Hadrianus Acta Synodi hujus Latine verti jussit ab ANASTASIO Bibliothecario, ut hic in praef. testatur. Exstat illa versio in Binii & aliis Conciliorum tomis. Ejusdem Hadriani Decretum pro validitate matrimonii, testibus aliis legitimis praesentibus sed nullo Sacerdote contracti, edidit Baluzius Tom. V. Miscell. p. 488. Per calami lapsum Cangius huic Hadriano tribuit editam a Canisio epitomen Canonum, de qua supra in Hadriano I. *Psalterium* transferre coepisse in linguam suam, hoc est Italam, ex Genebrardo refert Ludovicus a S. Carolo pag. 105. & Ciacconio teste laudato, *formam* dedisse *Aragonensibus sanctarum*

Legum & novam regni constituendi formam proposuisse.

HADRIANUS III. ab An. 884. Mart. 1. ad Annum 885. Jul. 8. Epistolæ Synodi Duziacensis An. 871. habitæ male ad hunc Hadrianum a Lud. Jacobo scriptæ feruntur, quas ad Hadrianum II. scritas esse constat, sicut etiam Epistolæ ad Basilium Imp. CPol. in Actis Synodi VIII. non Hadriani tertii sunt, sed secundi. At Basilii Imp. plenæ irarum litteræ ad Hadrianum III. quod & ipse Photio adversum se præbuisset, Hadriano demum defuncto Romam allatæ sunt, ad quas respondit successor ejus Stephanus V. (al. VI.) apud Baron. ad Annum 885. num. IX. seq. Carolus Sigonius lib. V. de regno Italiæ ad Annum 884. refert Hadrianum III. statim sub initium Papatus sui duo hæc decreta fecisse, unum pro Romanorum libertate, *ut Pontifex designatus consecrari sine præsentia Regis aut Legatorum ejus posset*: alterum pro dignitate Italiæ: *ut moriente Rege Crasso sine filiis, regnum Italicis Principibus una cum titulo Imperii traderetur*. Antiquiorem testem desiderabat Franciscus Pagi Tom. 2. breviarii Pontificum pag. 161.

HADRIANUS IV. antea *Nicolaus Brenk-*

speare

ſpeare ſive *Hastifragus*, Anglus, Auguſtinianus, Abbas S. Rufi de Valentia, atque inde ex Epiſcopo Albanenſi & Cardinali, Papa ab Anno 1154. Decemb. 4. ad Annum 1159. Septembr. 1. Exſtant ejus *Epiſtolæ* XLII. in tomis Conciliorum: in quibus prima, de Hibernia occupanda ad Henricum II. Angliæ Regem obvia apud Matthæum Paris ad An. 1155. & Gvaldum Cambrenſem lib. 2. c. 6. & illæ XIV. quæ apud Andream Du Cheſne Tom. IV. ſcriptor Francicor. pag. 586 - - 592. & Biblioth. Cluniacenſ. pag. 1415. Didacum Caſtejonum de primatu Toletano, Ughellum in Italia ſacra, Dacherium: & Baluzium ad Petri de Marca Concordiam Sacerdotii & Imperii VIII. 18. Adde Geſta DEI per Francos pag. 1184. Alias duas apud eundem Baluzium Tom. 2. Miſcell. pag. 223. 224. aliam in ejusdem appendice ad Marcam Hiſpanicam pag. 1317. Ejusdem *De ſua legatione* librum, & alium *de Conceptione B. Mariæ Virginis* ad Petrum Pontiniacum, Epiſcopum Atrebatenſem: nec non *Homilias* & *Catechiſmaticas Leges ad populos Norwegiæ & Sveciæ* video memorari a Ludovico Jacobo Biblioth. Pontificiæ pag. 105. Hujus etiam eſt *Epiſtola ad Baſilium Achridenum*, Theſſalonicenſem Archiepiſcopum, de

reunienda Ecclesia Orientali cum Occidentali, quæ cum Basilii responsione exstat in Marquardi Freheri Jure Græco Rom. Francof. 1596. fol. Græce & Latine edito pag. 305. atque inde post Commentarios Joannis Zonaræ in Canones Concilior. Paris. 1618. fol. pag. 781. De hoc Joannes Sarisberiensis VI. 24. de nugis Curial. & apud Albericum ad Annum 1154. p. 324. Audivi Papam Adrianum dicentem, quod Romano Pontifice nemo miserabilior est, conditione illius nulla miserabilior. Fatebatur enim se in eadem sede tantas miserias invenisse, ut facta collatione præcedentium, præcedens amaritudo jucunditas & felicitas fuerit. Spinosam dicebat Cathedram summi Pontificis, mantum accutissimis undequaque consertum aculeis, tantæque molis, ut robustissimos premat, terat, & comminuat humeros. Coronam & phrygium clara merito videri, quoniam ignea sunt: se numquam a naturali solo Angliæ malle exiisse, aut in claustro Beati Rufi perpetuo latuisse, quam tantas intrasse angustias, nisi quia Divinæ dispensationi reluctari non auderet. Hoc etiam mihi sæpissime adjecit, quod cum de gradu in gradum a claustrali Clerico per omnia officia in summum Pontificem ascendisset nil aut felicitatis aut tran-

tranquillæ vitæ quietis priori vitæ adjectum est ab ascensu. Et ut verbis ejus utar, *In incude*, inquit, *& malleo semper dilatavit me Dominus*: sed nunc oneri quod infirmitati meæ imposuit, si placet supponat dexteram, quia mihi importabile est. Nonne miseria dignus est qui pro tanta pugnat miseria? sit ditissimus qui deligitur, sequenti die pauper est, & infinitis pene creditoribus tenebitur obligatus. Ambire ergo ad summum Pontificium, & non sine fraterno sanguine ad illud ascendere, est Romulo succedere in parricidiis, non Petro in ovibus pascendis. Bene ergo dicitur non tam nuncupative quam substantive *servus servorum DEI*. Serviat enim servis avaritiæ, id est Romanis, necesse est; adeo ut nisi servierit, fiat aut Expontifex, aut Exromanus. Hæc Albericus.

HADRIANUS V. antea *Ottobonus de Flisco* Genuensis, Papa ab Anno 1276. Jul. 16. ad August. 18. ejusdem Anni. *Constitutiones Ecclesiasticas* quas illi tribuit apud Ludovicum Jacobum Rupipozæus, de illis intellige, quas sancivit Cardinalis Legatus in Angliam missus a Clemente IV. Eas illustrandas sibi sumsit *Joannes* ACTONUS sive de ACTONA, de quo supra T. 1. p. 11.

HADRIANUS VI. antea *Hadrianus Florentii* dictus, naupego patre, Trajectinus Belga: natus A. 1459. XI. Martii, ex præceptore Caroli V. & Cancellario, Episcopus Derthusensis & generalis per Hispaniam Inquisitor, atque An. 1517. Cardinalis: postremo Papa ab Anno 1522. Febr. 16. ad Annum 1523. Septembr. 14. Vide Conradi Vecerii Orationem dictam Romæ in ejus funere, Miræi auctarium p. 99.

Hadriani VI. scripta sunt: *Quæstiones & Disputationes in quartum sententiarum* de Ecclesiæ Sacramentis, Paris. 1512. 1516. 1518. 1527. fol. Rom. 1522. fol. Vide insignia ex illis specimina, apud Launojum parte 4. Epist. 7.

Quæstiones Quodlibeticæ XII. Lovan. 1515. 1618. Paris. 1516. 1518. 1521. Paris. 1531. 8. & cum quæstionibus Joan. Briardi, Athensis, Lugd. 1546. 8.

Sermo de sacculo pertuso sive *de superbia* itemque *sermo paræneticus in computum hominis agonizantis.* Rom. 1522. fol. una cum quæstionibus in quartum Sententiarum, & separatim Antwerp. 1520. 4.

Regulæ Cancellariæ Apostolicæ, Rom. 1523. atque inde Antwerpiæ.

Bulla treugarum triennalium inter Principes Christianos An. 1523. 4. edita, cui An.

An. 1524. accessit vita ejus ex Epistola C. Batti, Parmensis dicata Hieronymo Saulio.

Epistolæ variæ Hadriani VI. & aliorum ad eum scriptæ, in quibus & illæ ad caussam B. Lutheri spectantes ad Fridericum Elector. Sax. & ad Conventum Norimb. A. 1532. a) nec minus ad Erasmum, collectæ a V. C. Carolo Burmanno, editæque ad calcem ejus Vitæ pag. 443. ad 504. subjunctis Wilhelmi de Lochorst litteris de ejus obitu. Omitto alia memorata Ludovico Jacobo a S. Carolo p. 107. Bibl. Pontificiæ.

Vitam hujus Pontificis scripsit *Gerardus Moringus*, Theologus Lovaniensis, editam Lovanii 1536. cum iconibus ære de scriptis, quam nitide recudendam curavit laudatus Carolus Burmannus, Trajecti 1727. 4. eique præter eruditas notas subjunxit 1) Vitam ejusdem Papæ editam a *Paulo Jovio*, & plus simplici vice prælis datam, cujus Italica quoque versio lucem vidit Florentiæ 1549. 8. 2) *Conclave* sive Historiam Conclavis, in quo electus Hadrianus VI. ex *Dan. Papebrochii* propylæo ad

a) Exstat in Orthuini Gratii fasciculo expetendorum & fugiendorum Colon. 1535. fol. pag. 171. subjuncta pag. 172. Instructione ad Franciscum Cheregatum.

Acta Sanctor. Maji p. 154. * & *Burchardi Gotthelf Struvii* fasciculo III. pag. 65. sq. præmissa ejusdem Struvii brevi dissertatione, & observatione de numo rarissimo majoris moduli, in honorem Hadriani VI. cuso. 3) *Itinerarium* Hadriani VI. ab Hispania Romam usqve, ac ipsius Pontificatus eventus, per BLASIUM *Ortizium*, ex edit. Toletana An. 1546. & Baluzii Tom. 3. Misc. pag. 351. 4) *Cornelii Aurelii* Gaudani *Apocalypsis de spe reparandæ Ecclesiæ ex promotione Hadriani VI.* ex MS. Bonav. Vulcanii in Biblioth. Leidensi. 5) Variorum elogia & breves vitæ descriptiones pag. 321. seq. & secus quædam atque in sinistram partem de eo scripta pag. 428. seqq. 6) Documenta quædam ad Hadriani VI. familiam pertinentia, pag. 511 - - 522.

HADRIANUS Carthusianus, in Carthusia vicina Monti S. Gertrudis in confinio Brabantiæ & Hollandiæ, circa Annum 1410. exemplo Francisci Patrarchæ scripsit librum *de remediis utriusque fortunæ* excusum sine anni nota & loci. Vide Miræum pag. 84. auctarii. Eundem librum MS. memorat Sanderus parte 2. Bibl. Belg. p. 52.

HADRIANUS *de Castello*, Italus e Corneto Tusciæ, Presbyter *Cardinalis* S. Chryso-

go-

goni ab Alexandro VI. creatus, & neutiquam confundendus cum Hadriano VI. Pontifice, ut a non paucis factum præclaris Viris, quod notat Carolus Burmannus ad Hadriani VI. vitam pag. 12. & pag. 95. ubi de fato ejus, quod circa A. 1518. obiisse creditur, de quo etiam consulendus Bælius in Lexico, *Hadrien.* Inter instauratores litterarum merito celebratur hic Hadrianus, ob editos insignes *Commentarios de sermone Latino*, sæpius recusos & cum *Venatione* atque *itinere Julii II.* Basil. 1541. 8. Colon. 1566. 8. & novissime Goudæ in 4. curante Joanne Verwey, una cum Schori Phrasibus & Franciscus Vavassoris de vi & usu quorundam verborum.

Venatio ad Ascanium Cardinalem S. Viti Vicecancellarium, carmen: Incipit: *eja surgite nunquid excitavit.* Venet. 1534. 8. Lugd. 1540. 8. &c.

Iter Julii II. Romani Pontificis Roma Bononiam An. 1511. descriptum carmine quod incipit: *Augusti memoranda dies vigesima sexta.* Exstat in Alphonsi Ciacconii vitis Pontificum, editis Rom. 1601. 1630. & 1677. in Julio II. & cum commentariis de Latina lingua.

Oratio de fœdere inter Alexandrum VI. Papam & Regem Hispaniarum.

De

De vera Philosophia libri IV. Colon. 1548. Vide Possevinum.

Virginis Mariæ laudes, carmine elegiaco.

Ejus opus *de poëtis* quoque memorat Augustinus Oldoinus in Athenæo Romano pag. 303. additque eundem *Veteris Testamenti libros ex Hebræo in Latinum sermonem eleganter vertisse.*

Palatii quod prope Vaticanum condidit, *descriptio*, Carmine heroico.

HÆDERICUS sive HEDERICUS, Monachus Ord. Bened. Romanus circa Annum 640. qui ex Gregorii M. Commentariis in Jobum sententiarum librum defloravit. De eo Trithemius II. 12. illustr. Benedictin.

HAELHUCARUS Abbas Hybernus, quo dispensante ABEDOC Clericus scripsit ac digessit veterem Canonum collectionem. Vide supra T. 1. pag. 4. sq.

HÆRES, vide supra, ARIBO, Tom. 1. p. 350. seq.

HAGONONIS Episcopi circa Annum 840. Bergomensis, Epistola ad *Rampertum* Episcopum Brixiensem de *Maginardo* Monacho in Abbatem ordinando edita a Mabillonio Tom. 2. Analect. p. 81. (editionis novæ pag. 417.) Initio hujus

Epi-

stolæ Hagano *servum se servorum DEI* appellat, quo titulo inter Papas primus usus est, non Damasus, licet in commentitia Epistola ei adscripta hoc legitur, sed Gregorius M. a) Eundem autem ab aliis etiam usurpatum Episcopis, Adelardi Veronensis, Joannis Ravennensis, S. Bonifacii Archiep. Moguntini Epist. ad Zachariam Pontificem, aliorumque apud Barthium XXIX. 10. Adversar. & XLII. 14. & apud Cangium exempla testantur. Vide D. Joan. Frid. Mayeri τοῦ μακαρίτου schediasma de hoc titulo editum Lipsiæ 1671. 4.

HAICARIUS, vitiose pro HALITGARIO.

HAIMO sive *Haymo, Aymo, Aimo, Hemmo, Heimo, de Basochiis*, ex Archidiacono Episcopus An. 1151. Catalaunensis, *vir nobilis & religiosus qui fecit* enchiridion in decretis, *secundum Pannormiam IVONIS Carnotensis.* Hæc de eo Albericus

a) Joannes Diaconus lib. 2. in Gregorii M. vita c. 1. Anno Pontificatus sexto (A. C. 595.) *Corripit litteris Joannem Patriarcham CPol. qui se Oecumenicum Patriarcham, seu universalis Ecclesiæ Episcopum scribebat* - :- *ex humilitate ergo* Servum *se* Servorum DEI *appellare instituit, quod & successores hactenus fecerunt.*

cus ad illum annum p. 320. Confer quæ infra in HUGONE Catalanensi.

HAYMO *de Bordis*, supra, GVIDO *S. Germani* p. 386. seq.

HAIMO Archidiaconus *Cantuariensis* circa Annum 1054. cujus hæc scripta memorantur a Baleo II. 49. & Pitseo pag. 186. Commentarii *in Pentateuchum*, *Esaiam*, *libros duos Maccabæorum*, *Epistolas Pauli*, *&* *Apocalypsin Joannis*. Homilias *in Evangelia & Epistolas per annum*. *De fructu Incarnationis CHristi*. *De Sanctorum imitatione*. *De memoria rerum Christianarum* quod potius tribuendum HAYMONI Halberstadensi: *De pugna virtutum & vitiorum*. *De quibusdam Martyribus*. *De rebus Monachorum*. *De revelatione corporis S. Dionysii*.

HAIMO Monachus *Eboracensis* Ord. S. Benedicti, circa Annum 1010. Scripsit *de Martyrio S. Abbonis Floriacensis* lancea a Vasconibus interfecti An. 1004. Vide Pitseum pag. 181. & quæ de Abbone notavi supra Tom. 1. pag. 2. Fortasse igitur Haimo auctor Epistolæ editæ a Baluzio T. 1. Miscell. p. 411.

HAIMO *de Feversham* Anglus, Ordinis Minorum ab Anno 1239. Minister Generalis, inter eos fuit qui Gregorii IX. jussu

jussu *Breviarium Romanum* correxere, scripsitque præter *Sermones*, Commentarium *in Magistrum sententiarum* & librum *de Missæ Cerimoniis.* Diem obiit An. 1244. Vide Waddingi Annales ad illum annum, & Bibliothecam Ord. Minor. p. 162. seq. Lelandum cap. 266. qui inter *Aristotelicos* ait fuisse *Aristotelissimum.* Pitseum pag. 340. seq. Baleum IV. 27.

HAIMO *Fuldensis.* Vide *Halberstad.*

HAIMO *Glocestrius* sive *Claudiocestriensis,* de quo ex Sylvestri Gyraldi speculo Ecclesiæ II, 34. Baleus X. 57. & Pitseus pag. 861.

HAIMO Alcuini discipulus una cum Raba- Mauro, qui eum amicum coluit, & libros XXII. de universo illi dedicavit: Henrici Autisiodorensis præceptor: Bedæ imitatus studia & industriam: Ex Monacho Fuldensi Ord. Bened. Monachus Magister a) An. 839. Hersfeldensis & ab Anno 841. ad 853. b) Episcopus *Halber-*

stadi-

a) Abbatem fuisse scripsit Trithemius c. 257. quem alii sequuntur: negat Christoph. Browerus Antiquitatt. Fuldensi lib. 1. cap. 13. & D. Paulus Antonius ὁ μακαρίτης in diss. de vita & doctrina Haymonis, Halæ Sax. 1700. p. 5. seq.

b) Non 834. ut Trithem. nec 858. ut Combefisius in Bibl. Concionatoria.

ſtadienſis. Interfuit Synodo Moguntinæ A. 848. in qua damnari Gotheſchalcum contigit: & a Joanne a Winnigſtedt in Chronico MS. c) traditur templum Cathedrale Halberſtadienſe inſigni Bibliotheca, non parvis collecta ſumptibus locupletaſſe, ſed quæ incendio ferali periit An. 1179. Melchior Neofanius in Catalogo Epiſcoporum Halberſtadienſium de Haymone:

Exemplum pietatis erat, ſtudioque dicatus
Aſſidue, ſacro ſacros longo ordine libros
Edidit & ſcholiis Divina volumina doctis
Liquit adaucta:

Etiam Winnigſtadio d) teſte idem Haymo:

Explicat ingenio Biblia tota ſuo.

Quæ tamen ex ejus commentariis exſtant hactenus edita, hæc ſunt:

In Pſalmos explanatio, *quam ille veluti ſpiritualis apicula ex omnium veterum hortis ac pratis florentiſſimis* (Auguſtini, Caſſiodori &c.) decerpſit: edita Friburgi, Antw. Coloniæ, Pariſ. 1533. 8. vulgante Eraſmo cujus vide lib. XXVIII. Epiſt. 11.

Huic

c) apud D. Antonium p. 8.
d) pag. 12.

Huic explanationi subjiciuntur scholia in Canticum Esaiæ XII. Ezechiæ Regis Es. XXXVIII. Annæ, matris Samuelis 1. Reg. II. Mosis Exod. XV. Abacuci Prophetæ cap. III. & Mosis Devt. XXXII.

In Esaiam libri III. a Nicolao Herborn, Ord. Minor. vulgati Colon. 1531. 8.

In XII. Prophetas & *in Cantica Canticorum* enarratio. Colon. 1533. 8. Miror Hoseam excipi a Gvilelmo Crovæo p. 165. elenchi scriptorum in Scripturam & Jacobo Longo pag. 766. Biblioth. sacræ, primus enim in hoc Volumine se offert Commentarius in Hoseam: in quo, sicut in aliis quoque, Hieronymum libenter Haymo sequitur. Levi porro conjectura nituntur qui enarrationem in Cantica vel *Cassiodoro* tribuunt vel *Thomæ* Aquinati. Certe inter Haymonis scripta commentarium in Cantica Canticorum omnes referunt, etiam Anonymus Mellicensis cap. 76.

Homiliarum sive *Concionum popularium* in Evangelia diebus Dominicis, feriarum & de Sanctis, pars æstivalis & hyemalis. Colon. 1534. 8. 2. Volum. edente Godfrido Hittorpio, & emendatius 1540. 8.

Etiam in Homiliario Pauli Diaconi in Evangelia annua, non nullæ *homiliæ* Haymonis leguntur. Vide infra HOMILIARIUS. Inde etiam in Combefisii Bibliotheca Concionatoria.

Commentarii in Epistolas Pauli omnes, ex Hilario Diacono, qui illi est Ambrosius, Augustino, Origene &c. 1528. 8. sine loci nota: & Colon. 1539. 8.

Hos sub falso † REMIGII Remensis nomine, edidit Joan. Baptista Villalpandus Rom. 1598. fol. recusos Moguntiæ 1614. fol.

Alii Remigio Lugdunensi, e) alii verisimilius Remigio Autissiodorensi f) tribuere voluere: vide Richardum Simonem libr. 3. hist. Critic. Novi Testam. cap. 26. Ex commentario in priorem Epistolam ad Corinthios petitum esse breve scriptum Aimonis *de corpore & sangvine Domini*, quod sermonibus ejus subjectum in Codice San Germanensi reperit, ediditque Dacherius Tom. XII. spicilegii pag. 27. notatur ab curatoribus editionis novæ spicilegii Tom. 1. p. 42. Sed

† Rivetus Critici Sacri lib. IV. cap. 27.
e) Blondellus pag. 87. sq. de Episcopis
f) Albertinus de S. Evcharistia pag. 937.

Sed in commentario Haymonis ad 1. Corinth. XI. nihil tale invenio: quod si scriptum ab Aymone est, nullum facile antiquiorem testem aut apertiorem μετουσιώσεως suffragatorem dabitur citare, cujus tam expressa sit confessio: *Credimus & fideliter confitemur & tenemus, quod substantia panis & vini per operationem Divinæ Virtutis substantialiter convertatur in aliam substantiam, id est in carnem & sanguinem.* Etiam Pauli Diaconi locus quem Haymoniano præmittit Mabillonius Tom. 1. analect. pag. 215. (edit. novæ p. 497.) multum abest ut pro tam diserto testimonio haberi possit.

In Apocalypsin, libri VII. Paris. 1535. 8. ex Ansberto, Primasio, Beda &c.

Plura non vidi, quanquam apud Trithemium atque inde apud Baleum XIII. 8. Pitseum pag. 147. aliosque memorantur Haymonis *in quinque libros Mosis, in Josuam, Judicum, Ruth,* in *quatuor libros Regum* & *Paralipomenon duos, Esdram, Nehemiam, Esther, Tobiam, Judith, Jobum, Jeremiam, Ezechielem, Danielem*, in *Actus Apostolorum* & in *Epistolas Canonicas* libros VII. nec non *librum de S. Trinitate.* Honorius IV. 7. de S. E. etiam librum Haymonis *de voluptate Mundi* celebrat. Sed qui *brevem*

 expo-

expositionem Canonum laudaverit, cujus in diss. de vita & doctrina Haymonis pag. 14. fit mentio, non reperi: neque qui *quatuor libros* Commentariorum *in IV. Evangelistas*, quos memorat Pitseus pag. 147.

De Christianarum rerum memoria g) a Christo nato usque ad tempora Theodosii Magni, *libri decem*: Compendium succinctum ex Eusebii & Rufini Historia Ecclesiastica. Prodiit edente Alex. Brassicano, Haganoæ 1531. 8. Colon. 1531. 8. & 1573. 1600. 12. & curante Marco Zuerio Boxhornio, cum rudimentis primis Religionis Christianæ, scriptis vetusta lingua Alemannorum Saxonumque. Lugd. Bat. 1650. 12. & ex recensione Joannis Joachimi Maderi. Helmst. 1671. 4. & cum Petri Galesinii notis Rom. 1564. fol. subjunctum Salviano, Maximo Taurinensi, Paciano, Sulpicio Severo & Dorotheo Tyrio. Et Gallice Claudio Espencæo interprete. Paris. 1573. 8. Latini Latinii castigationes quædam obviæ in ejus Bibliotheca sacro profana p. 166.

De

g) Hic genuinus titulus, in MSS. obvius & apud Vincentium Bellov. XII. 9. speculi Hist. Trithemium aliosque. Apud Turrianum pag. 37. apologiæ pro Canonibus Apostolorum citatur Haymo de *rerum Christianarum memorabilibus*.

De varietate librorum, sive *de amore Cœlestis Patriæ*, libri III. Colon. 1531. 8. & Parif..

HAIMO Monachus *Hirſaugienſis*, Scriptor coævus *vitæ S. Gvilelmi Abbatis Hirſaug.* circa Annum 1091. quæ obvia eſt in Actis Sanctor. Tom. 2. Julii 4. pag. 155 - - 165. poſt editiones Caroli Stengelii, Auguſtæ Vindel. 1611. & Joan. Mabillonii in Actis Benedictin. ſæculo VI. De Gvilelmo illo, ſupra p. 442.

HAIMO *Matiscenſis* ſive *Matisconenſis* in Gallia Epiſcopus cujus Epiſtolam An. 1230. a) datam edidit Baluzius T. 6. Miſcell. p. 385. ſeq. in qua Epiſtolæ Urbani II. Paſchalis II. & Clementis III. pro monaſterio S. Germani Autiſſiodorenſis.

HAIMO Ordinis *Minorum* Miniſter Generalis, ſupra, *Haimo de Feversham.*

D. HAIMERANUS Reginoburgenſis Præpoſitus, ſub Imperatore Henrico quarto ſcripſit *de Eccleſiaſticis ſcriptoribus*, quo uſum ſe teſtatur Aventinus libro quinto Annalium Boicorum : qui autem in lucem proferret ab eo tempore adhuc repertus eſt nemo.

a) Baluz. pag. 388.

HAIMINIUS Monachus S. Vedasti Atrebatensis, Ord. Bened. Alcuini discipulus, cujus *miracula S. Vedasti* Episcopi Atrebat. & Cameracensis, defuncti circa Annum 540. & *Sermo in S. Vedasti Natali* 6. Febr. de XI. parvulis, meritis ejus sanatis exstant in Actis Sanctor. Tom. 1. Febr. p. 801. & 802. sq.

HAITO sive HAITONUS, infra HAYTO.

HALDOINUS, Abbas Ord. Bened. Altivillarensis in Gallia in agro Remensi, cui ab Hincmaro Remensi commissus ad custodiam A. 849. Goteschalcus, de quo supra pag. 208. Ejus *versus in tumulum S. Remigii* An. 852. compositos edidit Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 416. (edit. novæ p. 423)

Alexander de HALES, supra in ALEXANDRO Tom. 1. p. 169. sq.

HALITGARIUS sive *Halitcharius* Episcopus Cameracensis & Atrebatensis ab Anno 816. usque ad 831. de quo Baldericus Chron. Camerac. I. 38. Albericus pag. 184. & e recentioribus Carolus le Cointe Tom. VIII. Annal. Francor. pag. 146. sqq. Ejus *librum pænitentialem secundum decreta Canonum* ad *Ebonem* Remorum Episcopum; cujus meminit Sigebertus cap. 122. Flodoardus II. 19. hist.

Eccles.

Ecclesſ. Remensis, vocat *ſex libellos de remediis peccatorum*, *&* *ordine vel judiciis pœnitentiæ*. Ex his *quinque* editi ab Henrico Canisio Tom. V. Lect. Antiqv. parte 2. pag. 227. Ingolstad. 1604. 4. (T. 2. editionis novæ Basnag. parte 2. pag. 87.) recusi inde in Bibliothecis Patrum, Colon. 1618. tomo VIII. & Parif. 1654. tomo V. & Lugd. 1672. tomo XIV. Ex his *libellus I. & II.* iidem ſunt qui inter RABANI Mauri opera prodiere Tom. 6. pag. 125. de vitiis & virtutibus & peccatorum ſatisfactione in remediis, ſive de pœnitentiis. *Libellus III. & IV.* reſpondent libro II. & III. de pœnitentium ſatisfactione, inter ejusdem Rabani opera pag. 116. ſq. de quæſtionibus Canonum Pœnitentialium ad *Heribaldum*, Epiſcopum Autiſſiodorenſem. Confer librum Pœnitentialem ad Heribaldum qui exſtat apud Stevartium pag. 635. & Tom. 2. editionis novæ Caniſii parte 2. pag. 293. *Libellus V.* idem eſt qui ſub Rabani nomine ad Heribaldum legitur primus Tom. 6. Opp. pag. 110. *Libellus VI.* denique eſt POENITENTIALE *Romanum*, ex Codice antiquo Corbejenſi vulgatum ab Hugone Menardo, illuſtratumque in notis ad Sacramentarium Gregorii M. Pariſ. 1642. 4. pag. 238. & cum Menardi notis recuſum in Bibli-

oth. Patrum Lugd. Tom. XIV. pag. 926. nec non in nova Operum Gregorii M. editione: & ſine notis ad calcem Joan. Morini de Pœnitentia. Ante Menardum ediderat quoque cum Halitgarii præfatione Stevartius, ex quo exſtat etiam in nova editione Caniſiana Tom. 2. parte 2. pag. 132. ubi & alter liber Pœnitentialis ex ſcrinio Romanæ Eccleſiæ pag. 121. & Pœnitentiale Halitgarii ſive alterius incerti auctoris quod incipit: *Domine DEUS omnipotens*, p. 141. cum Epiſtola HORMISDÆ Papæ, cujus initium: *Ecce manifeſtiſſime conſtat*, pag. 143. & excerptum e PROSPERO, quantum remedii habeat Confeſſio peccatorum p. 144. De aliis pœnitentialibus libellis dictum in Biblioth. Græca Tom. XI. p. 73. ſeq.

HAMBALDUS, aliis *Annibaldus*, *Hannibaldus*, apud Poſſevinum vitioſe *Harbaldus*, Romanus, Theologiæ Profeſſor circa Annum 1270. cujus *Quodlibeta* & commentarium *in IV. Sententiarum libros* memorat Trithemius cap. 496. de S. E.

HAMELENSE Chronicon. vide JOANNES *de Polda*.

HAMELINUS de Verulamio, Anglus, diſcipulus Lanfranci Cantuarienſis An. 1089. defuncti, atque Cœnobii S. Albani

ni, Ordinis Benedictini Prior, scripsit librum *de Monachatu*, e quo excerpta vulgata ab Edmundo Martene Tomo V. Thesauri Anecdotorum, pag. 1443 – 1456.

HAMERSLEBIENSIS Monachus circa Annum 1126. scripsit *de rebus gestis Imperatorum, ab Henrico Aucupe ad Henricum V.* Exstat in illustris Leibnitii scriptoribus Brunsvicensibus Tomo I. pag. 707-710. Et *de Gregorio V. Papa*, id. p. 576.

Gvilelmus HAMERUS. Supra p. 439. GVILELMUS.

Richardus Rollus de HAMPOOLE, vitiose aliis *Pampolitanus*, Eremita Augustinianus in Cœnobio Angliæ Hampolensi agri Eboracensis defunctus An. 1349. cujus Sanctis adscripti *Officium* MS. in Bibliotheca Cottoniana, ubi *de vita & miraculis ejus* commemoratio. Vide Oudinum Tomo 3. pag. 927. seq. Scripta ejus a Johanne Fabro Hailbrunnensi, Ordinis Prædicatorum, edita Coloniæ 1536. fol. 1) *De emendatione peccatoris & de regula vivendi* liber vulgatus pridem Parisiis 1510. 4to, & recusus etiam in Bibliotheca Patrum Tomo 26. editionis Lugdunensis pag. 609-618. 2) Enarratio compendiosa *in Psalterium universum*, & 3) *in Cantica Veteris Testamenti in Ecclesiasticis observata officiis*. 4) Com-

mentarius specialis *in Psalmum XX. Domine in virtute tua lætabitur Rex.* 5) *In Orationem Dominicam.* 6) *In Symbolum Apostolicum,* & 7) *in Symbolum Athanasii,* quæ tria scripta obvia etiam in Bibliotheca Patrum editionis Lugdunensis Tomo 26. pag. 618-627. 8) In nonnulla loca *Cantici Canticorum,* & 9) *in Threnos Jeremiæ.* 10) *In novem lectiones Jobi,* quæ leguntur in exequiis mortuorum, commentarius duplex verbis S. Gregorii M. concinnatus. 11) *Nominis JESU encomion.* 12) *De incendio amoris,** ubi & vitam suam eremiticam breviter perstringit. & 13) *de amore summo eoque singulari,* in verba Salomonis Cantic. I. *Adolescentulæ dilexerunt te nimis.* Etiam hæc ejus tria scripta postrema recusa in Bibliotheca Patrum Tomo 26. editionis Lugdunensis pag. 627. 629. 630 - 632. Alia ejus in variis Angliæ Galliæque Bibliothecis manu exarata servantur, ut *Annotationes in Apocalypsin,* Tractatus *de vita activa & contemplativa, Commendatio Castitatis; De contemtu Mundi, Scala Mundi, De spiritualibus ascensionibus, De stimulo Conscientiæ,* (scriptum Latinum diversum a poëmate An-

* Hoc scriptum integrius in Codice Sorbonico 1065. incipit: *Admirabar amplius quam enuncio.*

Anglico ejusdem argumenti, diviso in partes septem, MS. in Bibliotheca Lambethana, de quo Henricus Warthonus ad Caveum,) aliaque, de quibus Baleus V. 80. Pitseus pag. 465. seq. Philippus Elssius p. 602. Lelandus c. 372. qui inter alia memorat etiam ejus *Philomelam*, *carmen rhythmicum*, MS. Londin. in Bibl. Carmelitana.

HAMRALDUS vitiose apud Possevinum pro HAMBALDO.

HAMULARIUS, supra, AMALARIUS. Tom. 1. pag. 209. seq.

HAMULUS, supra, AMOLO, Tomo 1. pag. 227. seq.

Gvil. HANABERGUS, supra, GVILELMUS. pag. 439.

Nicolaus de HANAPIS, diœcesis Remensis, Gallus, Ordinis Prædicatorum, & Anno 1288. Episcopus Aconensis, Patriarcha Hierosolymitanus & Papæ in Palæstina Legatus, ubi constitutis inquisitoribus hæreticæ pravitatis obiit An. 1291. Vide Jacobum Qvetif Tomo 1. pag. 422. seq. Exstant hujus Hanapii *Virtutum vitiorumque exempla ex utroque Testamento*, male tributa GVILELMO *Peraldo* Lugd. vel sub titulo, *Biblia pauperum* adscripta BONAVENTURÆ & ordine alio, alphabetico digesta. Editionibus plurimis a Qvetiso, & ab Oudino Tomo

mo 3. pag. 594. annotatis, addes Basileensem 1556. fol. in qua florigerium hoc Valerio Maximo pluribusque aliis similium exemplorum historicorum collectoribus adjunctum legitur, de quibus dixi libro 2. Bibliothecæ Latinæ cap. 5. *Diæta Salutis* * MS. Lipsiæ teste B. Joachimo Fellero pag. 185. Catalogi Bibliothecæ Paulinæ. *Tabula super Legendam auream* Jacobi de Voragine. *Prædicationes super Evangeliis & Epistolis in Quadragesima* &c.

Nicolaus de HANCINIS Patriarcha Hierosol. A. 1285. nullus sed ex Nicolao de HANAPIS confictus. Vide Jacobum Quetif Tomo 1. Bibliothecæ Dominicanorum pag. 425. & 427.

HANCO *de Fortena*, vide supra T. 2. p. 536. FORTENA.

HANNIBALDUS *de Hannibaldis* de Molaria, Romanus, Ordinis Prædicatorum, amicus Thomæ de Aquino, ex Doctore Parisiensi Cardinalis A. 1261. qui obiit Anno 1272. scripsitque *Commentarium in IV. libros Sententiarum*, qui sub falso THOMÆ nomine ad Hannibaldum, prodiit Basileæ 1492. fol. Parisiis 1560. 1660. atque inter Thomæ Opera Tom. XVII.

* Vitio Typographi apud Oudinum: *Dicta Salutis*.

XVII. Romæ 1570. Coloniæ, seu Antwerpiæ 1612. &c. vide Jacobum Qvetif Tomo I. pag. 261. qui etiam *Quodlibeta* hujus Hannibaldi memorat, notatque Thomam huicce dedicasse Catenam suam in Marcum, Lucam & Johannem. Odarum Pindarica sublimitate ab Hannibaldo scriptarum meminit G. Joseph. Eggs in purpura docta, Tomo primo pag. 196.

HANNIBALDUS Gaytani de Ceccano, Aquinatis Diœcesis, Hernicus Campanus, ex Canonico Parisiensi & Archidiacono Atrebatensi Archiepiscopus ab Anno 1326. *Neapolitanus*, & Anno 1330. Cardinalis & Episcopus Tusculanus, defunctus An. 1350. de quo Baluzius ad Vitas Paparum Avenionensium Tom. 1. pag. 756. seq. Ughellus Tomo 6. p. 125. & G. Joseph Eggs Tomo 1. pag. 324. *Vitas SS. Apostolorum Petri & Pauli* heroico carmine ab eo celebratas laudat Gvilelmus Eisengrenius in Catalogo testium Veritatis p. 133. b.

HARCHELEGUS Anglus, subtilis disputator in Academia Oxoniensi, cujus *Quodlibeta*, opus varium & excussum, ut illa ferebant tempora, Lelandus cap. 454. memorat.

Johanni

Johanni HARDINGO Anglo, claro circa Annum 1461. inter Historicos Latinos locum concedit Vossius pag. 634. quanquam non Latine, sed Anglico metro scripsisse tradit Baleus VIII. 30. atque Eduardo VI. dedicasse *Chronicorum opus* libris duobus, in quo ab aliis narrata a Bruto usque ad Henricum IV. brevius explicavit, & deinceps comperta ac visa per LXI. annos ad Eduardum quartum usque & An. 1470. fusius demonstravit. Præterea *Scotiæ descriptionem brevem*, unde apud Vossium non *chronographiam* sed *chorographiam Scotiæ* legere convenit. Hoc illud est: Itinerary and Map of Scotland, quod cum Chronico prodiit Anglice Lond. 1543.4. Hanc descriptionem quantivis pretii habitam ab Henrico Savilio notavit W. Nicolson in Bibliotheca Historica Scotiæ pag. 24. qui pag. 282. & in Historia scriptorum de rebus Angliæ pag. 68. observat Hardingum fuisse inimicum professum gentis Scoticæ, in variis expeditionibus arma gessisse adversus Scotos, & singulari studio congessisse documenta quæ Scotiam Angliæ subjectam esse probarent. Hoc factum in libro cujus meminit pag. 654. Pitseus *de Submissione Regum Scotiæ sub Anglia.* aliud opusculum *de titulo Regum Angliæ in Regnum Franciæ* memorat Oudinus T. 3. p. 2626.

Ste-

Stephanus HARDINGUS Arnoldo Wiono vitiose *Arduinus*, Anglus monachus primo Shiroburnensis Ord. Bened. qui cum Scotos, Gallos, & Romam adiisset a) & per aliquod temporis inter Benedictinos vixisset in Burgundia, Cistercium inde petiit, atque ut Carolus Vischius b) de eo prædicat, fuit unus ex præcipuis Cisterciensis reformationis Auctoribus, ex Priore tertius Abbas Cisterciensis electus An. 1109. Sanctum Bernardum cum 30. sociis de seculo venientem, habitu Ordinis donavit. Quo die *insignem habuit sermonem*, qui extat apud Bernardum Britum lib. 1. cap. 22. Hist. Cisterciensis.

Primum generale capitulum Cistercii congregavit anno 1116 & 1119. constitutiones quasdam pro unione monasteriorum inter se, promulgavit, quas vocari voluit *Chartam charitatis*: illasque a Calixto Papa II. (ordini Cisterciensi dudum charitate alligato) confirmari fecit. In Concilio Trecensi, anno 1128. doctissimas protulit sententias.

Scripsit insuper (teste Baleo II. 63. & Pitsæo p. 203) *librum exhortationum privatarum ad monachos.*

Vitæ

a) Lelandus c. 143. de scriptoribus Britannicis. Lud. Jacobus de Scriptoribus Cabilonensibus p. 138.
b) Visch. Bibl. Cisterc. p. 301.

Vitæ monasticæ ritus & usus, vulgo, *librum usum*. Britus quidem & Henriquez hunc librum S. BERNARDO tribuunt: at (præter Pitseum) ejusdem authorem fuisse Stephanum, scribunt Ignatius Firminus in notis ad Exordium minus, Seguinus libr. de scriptoribus, & Possevinus in apparatu.

Sermonem ejus habitum in obitu S. Alberici, refert Manriquez tomo 1. Annalium ad annum 1109. Qui Author ad annum 1120. scribit quoque jussu Stephani scriptum esse *Exordium parvum Ordinis*, quod impressum extat cum notis Ignatii Firmini, An. 1610.

Denique scripsit *epistolas varias* admirabilis zeli, a) ex quibus extant duæ inter Epistolas Sancti Bernardi 1. ad Ludovicum Galliæ Regem, 2. ad Honorium Papam. Quanquam non videatur improbabile, has fuisse a Sancto Bernardo dictatas. Notandum autem, hunc eundem esse Stephanum, quem Possevinus in Apparatu, scribit fuisse Benedictinum congregationis Cluniacensis, & scripsisse *Exhortationes ad monachos*, & librum *de claritate*, seu (rectius) *de charitate*, qui est ille liber quem supra vocavimus, *Chartam charitatis*: extatque pluribus in locis typis expressus, novissime Antwerpiæ in officina Plantiniana

a) Vischii hæc verba p. 302.

niana anno 1663. & anno 1642. Lugduni, tomo 1. Annalium Cisterc. Angeli Manriquez, ad annum 1119.

Cæterum, Stephanus tandem post 13. monasteria per seipsum fundata, & plura per filios,ætate ac laboribus fractus, anno Domini 1133. Abbatialem sarcinam resignavit, sequentique anno, sancto fine quievit in Domino, Martyrologio Romano post obitum adscriptus 17. Aprilis.* Vitam ejus edidit Latine Chrysostomus Henriquez in Fasciculo Sanctorum, & Gallice Joannes d'Affigny, in Conclavi, tomo 1. Quam laudatus Vischius postmodum etiam Flandrice reddidit, & MS. asseruavit, cum plurimis aliis viris Sanctorum & Sanctarum ordinis Cisterc. Flandrico quoque idiomate ab eo donatis.

Omitto de *Thoma* HARDINGO dicere, utpote juniore,qui & ipse Anglus, ex Professore Hebræarum litterarum Oxoniensi Canonicus An. 1554. & Thesaurarius Sarisburiensis, sacrorum Romanorum adversus Episcopum suum Johannem Ivellum sive Jevellum fervidus propugnator, contra ejusdem Apologiam Ecclesiæ Anglicanæ, Provocationem & binas replicationes, ex Anglia profugus plura scripta Anglice edidit Lovanii An. 1564. 1565. 1566. 1567. in 4. ipse Lovanii et-

* Adde Acta Sanctor. T. 2. April. p. 496. seq.

iam defunctus An. 1572. Vide Antonium a Wood Tom. 2. hist. Universitatis Oxon. pag. 136. qui Hardingi scripta Latine versa refert a Gvilelmo Raynoldo sive Reginaldo, Joannis fratre, sed typis non exscriptam illam versionem. Conferendæ & Athenæ Oxonienses Tom. 1. p. 175. & ubi de Ivello pag. 169. sq.

HARIGERUS sive *Herigerus* Lobiensis seu Laubiensis Abbas Ord. Bened. in ditione Leodicensi, ab Anno 990. ad 1007. de quo auctor continuationis Fulcuini de gestis Abbatum Lobiensium, editus a Luca Dacherio Tom. VI. (editionis novæ T. 2. pag. 744) *Scripsit gesta Pontificum Leodiensium: scripsit metrico stylo vitam S. Ursmari: scripsit etiam ad Hugonem, Epistolam de quibusdam quæstionibus: & alia multa composuit, sed in lucem non emisit. Scripsit sub sua & ADELBOLDI persona, Leodiensis Clerici, postea vero Ultrajectensis Episcopi; Dialogum dissonantia Ecclesiæ: de Adventu Domini. Congessit etiam contra RATBERTUM multa Catholicorum Patrum scripta de Corpore & Sanguine Domini.* Hæc ille, quæ eadem leguntur apud Sigebertum cap. 138. & apud Trithemium cap. 306. de S. E. & II. 63. illustr. Benedictin. qui addit etiam *librum de Divinis officiis*, quem Oudinus Tom.

2. pag.

2. pag. 487. sq. illum esse putabat, quem sub ALCUINI nomine editum habemus a Melch. Hittorpio inter scriptores hujus argumenti pag. 225. & XIII. capitibus locupletiorem inter Alcuini opera p. 1007. *Gesta Episcoporum Leodiensium* a) primorum XXVII. a B. Materno ad B. Remaclum, edita a Chapeavillo in gestis Pontificum Tungrensium, Trajectensium & Leodiensium Tom. 1. pag. 1-98: Leodii 1612. 4. *Vitam S. Ursmari* Episcopi & Abbatis in Belgio An. 713. defuncti, scriptam versibus hexametris leoninis, libris VI. MStam Gemblaci, negat se voluisse edere Henschenius Tom. 1. Act. Sanctor. April. 18. p. 558.. quod nihil historici contineat, quod non in vita ejusdem Ursmari, quam ANSO Abbas prosa scripsit, succinctius legatur. Specimina tamen quædam dare non intermisit. Libros ipsos Harigeri vulgatos ab Ægidio Waulde inter alia monasterii Laubiensis monumenta, notavit Caveus. Titulus libri est: la vie & miracles de S. Ursmer & des sept autres Saints, avec la Chronique de Lobbes, recueillie par Gilles Waulde. a Mons 1628. 4. *Epistolam ad Hugonem* edidit Edmun-

a) apud Trithemium male excusum, *Lobiensium.*

mundus Martene Tom. 1. anecdotor. p. 112 - - 118. Parif. 1717. fol. In hac Epiſtola ſubtiliter Harigerus adverſus DIONYSII Exigui calculum annorum CHriſti diſputat, Hugoni viciſſim ſeptem quæſtiones enucleandas proponit. Non video cauſam cur hanc Epiſtolam integram non eſſe cum Edmundo Martene exiſtimem, qui pag. 117. etiam initium Epiſtolæ HUGONIS ad Herigerum e MS. Codice publicavit. *Dialogus cum Adelboldo*, quem MS. Gemblaci ſervari monuit Miræus ad Sigeberti c. 137. necdum quod ſciam ab quoquam in lucem datus eſt. Liber *de corpore & ſanguine Domini* non Rabberto (Paſchaſio) oppoſitus eſt quem laudat & ſequitur, ſed RATHERIO b) monacho Lobienſi ac deinde Veronenſi Epiſcopo, cujus librum de eodem argumento memorat Sigebertus c. 127. diverſum ut puto ab ejus Epiſtola ad Patricium, quam didit Dacherius T. 12. ſpicileg. pag. 37. (edit. novæ Tom. 1. pag. 375.) Harigeri librum primus, ſed ſine auctoris nomine vulgavit Cellotius ad hiſtoriæ Gotheſchalci calcem Pariſ. 1655. fol. Primus Harigeri eſſe obſer-

b) Vide Oudinum Tom. 2. pag. 486. quanquam de Radberto non dubitat Mabillonius præf. ad Sec. IV. Benedictin. §. 2. ſeq.

ſervavit Mabillonius Tom. I. Analect. pag. 211. (editionis novæ pag. 496. ſeq.) & in præf. ad Sec. IV. Benedictin. §. II. & III. *Vita S. Landoaldi* Arphipresbyteri Sec. VII. quam ſub NOTGERI Epiſcopi Leodienſis nomine dedit Surius 19. Mart. cui ipſius etiam Nodgeri teſtimonio vindicat eam Voſſius pag. 353. de Hiſt Lat. Eandem Henſchenius Tom. 3. Martii p. 35--42. cum notis exhibet ſcriptam juſſu Nodgeri ab Harigero. Denique Herigero etiam aſſerit Mabillonius Sec. III. Act. Sanctor. Benedicti pag. 14. *Vitam S. Berleudis*, virginis circa Annum 700. in Brabantia, quam ſine auctoris nomine dederat Bollandus Tomo primo Febr. 3. p. 378. Quæ in Catalogo librorum Bibl. Leidenſis An. 1674. 4. edito per Fridericum Spanhemium inter MSta legati Scaligerani pag. 393. num. 31. memoratur *Ratio Abaci ſecundum Heringerum*, eam in Catalogo ejusdem Bibliothecæ quem longe locupletiorem deinde An. 1716 fol dedit Caſimirus Oudinus, non invenio ſed pag. 339. ADOLARDI Philoſophorum aſſeclæ ultimi, *Doctrinam* ſive *Regulas abaci*.

HARINGUS *Sifridi Sinnama*, JCtus Colonienſis, clarus circa Annum 1493. de quo Trithemius cap. 915. de S. E. ubi laudat ejus Commentarios *in*

universos libros Juris Civilis Romani, & *in quinque libros Decretalium*, nec non *in usus Feudorum*, & *de pace Constantiæ*.

HARIULPHUS ex Monacho Centulensi S. Richarii, Abbas S. Petri Aldenburgensis non procul Brugis in Flandria Ord. Bened. ab Anno 1104. ad 1142. scriptor *Chronici Centulensis* Cœnobii libris IV. ab medio sæculo sexto ad Annum 1088. editi a Dacherio Tom. IV. pag. 419. (editionis novæ Tom. 2. pag. 291 - - 356. ubi longe integrius & emendatius exhibetur beneficio Ursini Durant, ex MSto Centulensi) Versus quibus opus clauditur ediderat Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 431. (editionis novæ p. 378.) Libro tertio pag. 310. notabilis est Catalogus Voluminum 256. MStorum inter divitias claustrales hujus Cœnobii asservatorum. Ut *Vitam S. Richarii* Abbatis libro primo, ita libro secundo *S. Anghilberti* Abbatis septimi, præter alias persequitur, quam ex hoc Chronico offert etiam Mabillonius Sec. IV. Bened. p. 91. & de *Richarii Miraculis* Sec. V. p. 585. de quibus vide lib. 3. c. 18. & lib. 4. c. 9. De *Madelgisilo* Confessore disserit Hariulfus lib. 3. cap. 29. sed hujus vitam peculiari libro scripsit, quem

quem *Gervino*, ſedis Ambianicæ Epiſcopo dicavit. Hanc ex Mabillonii editione Sec. IV. Benedictin. parte 2. pag. 537. repetit Papebrochius additis notis Tom. 7. Maji 30. pag. 265 - - 269. *Gervini* Abbatis vitam perſequitur Hariulfus lib. IV. cap. 18. ſeq. ubi itidem c. 32. notandus Catalogus MSS. Voluminum XXXVI. quos Cœnobio contulit. Huic Gervino An. 1071. defuncto ſucceſſit Gervinus Abbas, ſecundus hujus nominis, de quo lib. IV. cap. 34. ſeq. ubi & epitaphium ejus cap. 36. defuncti An. 1074. Sed ſcripſit etiam *Vitam S. Arnulfi* Sveſſionenſium Epiſcopi An. 1087. extincti ad *Lambertum* Epiſcopum Tornacenſem, MS. in monaſterio Urſicampi Ord. Ciſterc. in Gallia, diœceſis Noviomenſis. Appendicem de miraculis S. Arnulfi addidit LISIARDUS, Epiſcopus & ipſe ab Anno 1108. Sveſſionenſis: Inde vitam quoque ſub falſo Liſiardi nomine, & malo more interpolatam vulgavit Surius 14. Auguſt. omiſſa triplici præfatione, quam poſt Voſſium vidiſſe ſe in MS. Urſicampenſi & altero S. Germani de pratis vidiſſe ſe teſtatur Oudinus Tom. 2. pag. 926. Integram & ſinceram edidit Mabillonius Sec. VI. Benedictin. parte 2. pag. 522. Apud Sanderum in Catalogo MSS. Belgii p. 235.

memorari videas *Hariulfum Abbatem Altenburgensem de miraculis S. Petri Apostoli in Aldenbrock*. Hunc a nostro minime diversum esse, unumque Hariulfum a Cangio in tres distrahi non dubito.

Gvilelmus HARSICCUS, supra GVILELMUS, p. 439.

HARTMANNUS *Chronici* scriptor quod Norimbergense solet appellari, est *Hartmannus Schedelius*, Nurimbergensis, artium ac utriusque Medicinæ Doctor a) cujus *Chronicon Mundi* sive *Chronicon Chronicorum* ex Bergomensi aliisque ab Orbe condito usque ad A. 1492. digestum prodiit Norimbergæ 1493. fol. cum iconibus ligno incisis: & Augustæ 1497. fol. etiam Germanice Norimb. 1493. apud Anton. Kobergerum & Augustæ Vindel. 1496. typis Johann. Schœnspergeri. Ex hoc Chronico petitus *Commentariolus de Sarmatia* qui exstat in Joan. Pistorii scriptoribus rerum Polonicarum parte 1. pag. 163. 164. *Consilium de peste* & alia Medicinalia Simlerus memorat.

HARTMANNUS Monachus S. Galli, quem tempore Grimaldi Abbatis & Harmoti

a) Joan. Petri Ludewig scriptores Bambergens. pag. 553. Essais de litterature An. 1702. T. 1. pag. 119. seq. Supra in DOERINGIO T. 2. p. 133.

moti h. e. circa Annum 850. claruisse testatur Eckerhardus in vita Notkeri cap. 15. b) *consilio magnum, qui litaniam, Sanctus humili prece, texuit, & melodiam fecerat*. Litaniam illam inter alios Hartmanni sacros Hymnos edidit Canisius Tom. V. Antiqu. Lect. parte 2. (editionis novæ Tom. 2. parte 3. pag. 192.) recusos inde in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. 27. pag. 509. seq. Confer quæ ex MS. Biblioth. Helmstadiensis proferuntur a Polycarpo Leysero in historia poëtarum medii ævi pag. 263. Ab illo Hartmanno Eckhardus ibidem distinguit HARTMANNUM juniorem, *cujus*, inquit, *&* WALTMANNI *melodiæ, ipsi quales fuerint, non celant: opera enim illorum multa per Ecclesiam clara exstant.*

HARTMANNUS tertius junior, qui *vitam Wiboradæ* Virginis & An. 925. Martyris pertexuit, affectam relictam ab ECCARDO sive ECKERARDO, defuncto An. 978. Exstat in Mabillonii Actis Sanctorum Ord. Bened. Tom. V. p. 42. & cum notis Henschenii in Actis Sanctorum 2. Maji T. 1. p. 284 -- 29. ubi etiam Wiboradæ epitaphium.

b) Canis. Tom. 3. edit. Basnagianæ parte 2. pag. 562. Adde Tom. 3. parte 3. p. 187.

Ab his omnibus diversus HARTMANNUS *Miles*, cujus Annales memorat Vossius ex Joannis Stumpfii commentariis rerum Helveticarum.

HARTMOTUS sive *Hartmudus, Hartmuate, Hartmuotus, Hartmutus, Hartmundus* Rabani Mauri discipulus, Monachus S. Galli, Ord. Bened. circa Annum 841. vicarius sive vt Eckerardo in Notkeri vita cap. 15. vocatur, *Conabbas* Abbatis Grimoaldi, eoque A. 872. defuncto Abbas, inde & administratione Abbatiæ Bernardo successori concessa extinctus ipse An. 883. ad quem OTFRIDUS Weissenburgensis Monachus Epistolas plures scripsit, atque eidem & Werimberto, ejusdem Cœnobii S. Galli Monacho dicavit carmen Theotiscum quod exstat apud Lambecium T. 2. p. 441-448. qui de eodem Hartmuto videndus pag. 449. seq. Hunc Trithemius de illustribus Scriptor. Germaniæ cap. 22. Græcæ, Latinæ, Hebraicæ & Arabicæ linguæ peritum celebrat, aitque Commentariis illustrasse aliquot libros Biblicos, & tam metro quam prosa scripsisse: Epistolas, sermones, Cantus, Hymnos, & varios tractatus Theologici argumenti. Nihil tamen eorum oculis se usurpasse profitetur. Catalogi duo librorum, non quos ipse scripsit, sed quos Bibliothecæ S. Galli

li intulit, legitur apud RATPERTUM cap. IX. & X de origine Monaſterii S. Galli, in Goldaſti Tomo 1. Alemannicor. pag. 8. & 9. Ex illis libris, Codex Latinus Epiſtolarum Pauli nec nonCatholicarum &Apocalypſeos ſervatur in Bibliotheca illuſtris Raymundi de Kraft, Conſulis Ulmenſis, adſcriptum ut Clariſſimo Shelhornio a) videtur, ipſius Hartmoti manu habens hocce tetraſtichon:

Iſte liber Pauli retinet documenta ſereni
Hartmotus *Gallo quem contulit Abba beato.*
Si quis & hunc ſancti ſumit de culmine Galli,
Hunc Gallus Paulusque ſimul dent peſtibus amplis.

Philippus HARVENGUS *de Eleemoſyna*, Anſelmi Laudunenſis qui A. 1117. obiit diſcipulus, poſtea ab Anno 1162. Abbas Cœnobii Bonæ Spei in Hannonia Ord. Præmonſtrat. Hujus opera junctim edidit Nicolaus Chamart, Abbas ejusdem Cœnobii, Duaci 1621. fol. Ea perſtrinxi ſupra Tom. 2. pag. 270. recenſentur etiam a Sweertio, Valenrio Andrea, Miræo, Caveo & diligentius ab Oudino

a) Johannes Georgius Schelhorn amœnitatt. litterar. T. 3. pag. 8.

Oudino Tom. 2. pag. 1445. seq. In Epistolis XXI quæ inter illa ducunt familiam, Harvengus interdum tanquam πολυπραγμονα objurgat *S. Bernardum*, ut Epistola X. cujus tamen defuncti memoriam carmine epitaphio celebravit, quod ad calcem scriptorum Harvengi prosariorum legitur, inter alia carmina quæ scripsit in *Ivonem* Carnotensem, *Anselmum* Cantuar. *Petrum Abælardum* & *Gvilelmum de Conchis*. Epistola qua *Alexandro III.* A. 1181. Pontificatum max. gratulatur, edita est a Dacherio Tom. 2. spicileg. p. 453. (editionis novæ Tom. 3. p. 527.) *Vitam S. Amandi* Episcopi Trajectensis cum Epistola ad *Hugonem*, & altera ad *Joannem* Abbates Elnonenses exhibet Bollandus Act. Sanctor. Tom. 1. Februar. 6. pag. 857 - - 872. qui Duacensem editionem cum duobus MStis contulit addiditque notas. Similiter *translationem S. Cyrici & Julittæ ad Elnonense S. Amandi monasterium* Papebrochius ad 16. Jul. T. 3. pag. 34 - - 36. Sic *Vitam S. Odæ* Virginis Tom. 2. April. 20. pag. 773 - - 780. Idem Bollandus 21. Jan. T. 2. p. 350. testatur se carmen elegiacum *de martyrio & laudibus S. Agnetis*, quod inter Harvengi opera p. exstat 796. & HILDEBERTO Cenomanensi ab aliis tribuitur, cum vetusto optimæ notæ Codice contulisse: & *de*

Actis

ctis Passionis S. Salvii Episcopi Henschenius Tom. 5. Junii 26. pag. 196 : *Hæc Rosweidus contulit cum MS. Codice S. Foillani, Ord. Præmonstr. in Hannonia, & alio MS. Prioratus Benedictinorum S. Salvii, in quo diversus præponitur* prologus, *& nonnulla potissimum numero VIII. ex prioribus Actis inseruntur.* Epitaphium Ivoni Carnotensi positum exhibet etiam T. V. Maji 20. p. 248.*

HASMONIUS Monachus *de abbreviatione historiarum* MS. Cantabrigiæ in Biblioth. domus S. Petri, ut Vossius jam notavit.

Thomas Ebendorfer de HASSELBACH, Theologiæ Professor in Academia Viennensi a multis annis celebris, diem obiit An. 1464. De eo passim meminit cum laude Josephus Reichenau S. J. in conspectu historiæ Universitatis Viennensis, edito Viennæ 1722. 8. testatus pag. 188. sibi ad manus esse *Orationem* quam Viennæ in Comitiis An. 1460. habuit præsente Friderico Imperatore. Ejus *Chronicon Austriacum* libris V. ab Origine Gentis deductum usque ad Annum 1463. quo olim usus Joannes Cuspinianus, nuper vulgavit V. C. Hieronymus Petzius Tom. 2. scriptorum Austriacorum pag. 682. omissis tamen propter fabularum fre-

frequentiam libro primo & magna parte secundi: testatusque majorem fidem mereri quæ ab Anno 1014. Hasselbachius tradidit. Hic est quem Trithemius cap. 705. & Sixtus Senensis lib. 3. Biblioth. Sanctæ pag. 215. & lib. 4. pag. 386. ajunt spatio annorum unius & viginti, cum nondum pervenisset ad finem primi capitis Esaiæ, quem continuo enarraverat, demum reliquisse enarrationis suæ *in primum Esaiæ caput libros XXIV.* Primus ante illos hoc tradiderat Æneas Sylvius postea Pius II. qui Epist. 165. Viennæ describens statum, qualis fuit circa Annum 1453. *est & illic*, inquit, *hodie Thomas Haselbach, non incelebratus Theologus: quem scribere historias non inutiles ajunt, cujus ego doctrinam laudarem, nisi duos & viginti annos Esaiæ primum capitulum legisset, neque adhuc ad calcem venisset.* Præter rem tamen hoc ab Ænea atque deinde ab aliis traditum esse contendit Sebastianus Mittendörfer in historia Academiæ Viennensis. *Sermones Dominicales super Epistolas* excusi in fol. sine loci notatione An. 1478. *Sermones de Confessione & de Sanctis* MSti Augustæ Vindel. Tractatus *de septem vitiis capitalibus* MS. in monasterio Cremisanensi Ord. Bened. in Austria, teste laudato Pezio. Præterea Trithemius cap. 705. laudat ejus com-

mentarios *in IV. libros Sententiarum*, & tractatum de *decem præceptis*, aliumque *de quinque sensibus hominis*.

Henricus de HASSIA, infra HENRICUS.

HATTO sive *Haddo*, *Hetto*, *Ahyto*, *Hlaydo*, *Haitho*, *Otto*, ex Augiensis Cœnobii Abbate Episcopus A. 806. Basileensis, a Carolo M. A. 811. cum Hugone a) Turonensi & Ajóne Aovileo missus ad Nicephorum Imp. Græcorum de pace & limitibus Imperii constituendis. Sed *Hodœporicum* quo iter illud suum descripsit, hodie nusquam exstat. Senex ad Augiense Cœnobium reversus obiit An. 836. b) *Visiones S. Wettini*, Monachi Augiensis prodiere cum Visionibus HILDEGARDIS de qvibus infra, & in Mabillonii Sec. IV. Benedictin pag. 263. *Capitulare* ad Presbyteros Diœceseos Basileensis circa Annum 827. promulgatum, capitulis XXV. publicavit Dacherius Tom. 6. spicileg. pag. 961. (editionis novæ Tom. 1. pag. 584--586.) unde in Concilorum tomis repetitum a Labbeo, Harduino, Coleto.

HAU-

a) In annalibus Pithœanis inter XII. scriptores pag. 82. & apud Anon. Mellicensem c. 43. hic vocatur Bugo.

b) Miræus, Caveus & alii ex Hermanno Contracto.

HAUBERTUS Hispalensis scriptor fictitius, qui venditat se monachum Benedictinum Cœnobii Dumiensis, aitque, se *Chronicon* in monasterio suo absolvisse A. C. 919. ætatis suæ undeoctogesimo. Chronicon illud edidit & prolixis notis illustravit Gregorius Argaizius, Benedictinus Madrit 1667. fol. pars prior Chronici a creatione Mundi usque ad Gratiam: pars posterior a Virginis partu usque ad Annum Christi 919. cum additione nescio cujus *Walambosi Merii*. Merum esse commentum hoc opus, sicut etiam Pseudo Dextri & Pseudo Liberati scripta, quæ Argaizius subjunxit, liquido demonstratum dedit Nicolaus Antonius lib. VI. Biblioth. veteris Hispanæ cap. 22. pag. 400. sq.

HAYMINUS, supra HAIMINUS.

HAYMO, supra HAIMO.

HAYTO supra AITHONUS, Tom. 1. p. 86. seq. De eodem Joannes le Paige in Bibliotheca Præmonstratensi pag. 306. seq. & 588. & de Rege Armenio hujus nominis, cujus propinquum scriptor Hayto se profitetur, id. pag. 586.

HEADA, infra HEDDA.

HEBERNUS sive *Herbernus* ex Abbate majoris Monasterii S. Martini Turonen-

nensis Archiepiscopus ab Anno 887. ad 917. Vide Sammarthanos Tom. 1. pag. 749. seq. Scripsit *miracula B. Martini* post translationem ejus corporis † ab Autissiodorensibus ad Turonenses An. 887. facta edidit Baluzius Tom. 7. Miscel. pag. 169 - - 195. Suppositum esse scriptum probat auctor dissertationis insertæ memoriis litterariis Trevoltinis A. 1716. p. 1145. ubi etiam notatur in Baluzii editione deesse dedicationem ad Comitem Ingelgerum, quæ fortasse exstat in aliis Codicibus MSS. ut in illo quem memorat Sanderus parte 2. pag. 217.

HEBRETHMUS Monachus Cluniacensis scripsit An. 1084. *Acta translationis S. Indaletii Episcopi* quæ exstant in Actis Sanctor. Tom. 3. April. 30. p. 717 - - 731.

HECTOR *Boëthius* sive *Boëis*, genere Scotus, * Parisiis amicum coluit Erasmum atque inde Anno 1497. ad ornandam Academiam Aberdoniensem, in Scotia recens conditam a Gvilelmo Elphistono, Epi-

† Festum exceptionis reliquiarum, sive reversionis celebratur 13. Decembr.

* Labbeus de S. E. Tom. 1. pag. 418.

Episcopo Aberdoniensi, vocatus, permultos annos cum magna laude eloquentiæ & ingenii illi præfuit. Vide Georgium Mackenzie de utrisque copiose tradentem in vitis illustrium Scotorum, vulgatis Anglice Edinburg. 1711. fol. tomo secundo: ac de Hectore quidem pag. 376. seq. Scripsit *Vitas Episcoporum Murthlacensium & Aberdonensium*, editas Paris. 1522. 4. & *Historiæ Scoticæ* libros XVII. a prima gentis origine usque ad obitum Jacobi I. cum præmissa *descriptione* brevi *Scotiæ*. ibid. 1526. fol. Hi deinde recusi diu post auctoris obitum, addito libro XVIII. & undevigesimo affecto Paris. 1574. fol. cum subjuncta continuatione Joan. Ferrerii, Pedemontani usque ad extrema Jacobi III. Ex Latino Historia Boëthii translata in linguam Scoticam est a Joanne Bellendo, Edinburg. 1536. & contractior Anglice, interprete Willelmo Harrison, continuataque ab auctore non uno usque ad Annum 1586. & ab Anno 1571. per Franciscum Thynne, Lond. 1587. fol. edente inter alios Britannicos Historicos, Raphaele Holinshead. De fide quam in narratione Boëthii, constat a multis a) desiderari, viden-

a) Clarissimo Schurzfleischio diss. de Druidibus: *scriptor haud inscitus, sed perquam fabulosus.*

Ad.

dendus Wilhelmus Nicolſonus in Bibliotheca hiſtoricorum Scotiæ pag. 104. ſeq. & Mackenzius Tom. 2. pag. 447. ſeq. qui *deſcriptionem Scotiæ* Boëthianam quoque exhibet Anglice p. 384. ſq. Præterea Baleus XIV. 61. celebrat Boëthii *Catalogum Scotiæ Reguum*, librum *de navigationibus*, *Sermones* & *Lecturas*, *Orationes* atque *Epiſtolas*, quas eloquentiſſimas apellat.

HECTUS aliis *Hetti* vel *Hetto* ex Abbate Epternacenſi Archiepiſcopus ad Annum 814. ad 850. Trevirenſis & Anno 817. Legatus Ludovici Pii Imp. cui etiam An. 840. excedenti ex hac vita præſens adfuit. Ejus *Epiſtola ad Frotarium*, Tullenſem Epiſcopum, tempore legationis data, exſtat in Sirmondi Epiſtola ad Conſtantinum Caetanum de duobus Amalariis Tom. IV. Opp. Sirmondi pag. 644. Ex alia Epiſtola ad eundem Frotarium, de regula Canonicorum obſervanda, & de Monaſticis habitationibus inſtaurandis, pars apud Sirmondum notis ad Concilia Galliæ Tom. 2. pag. 684. Regula Canonicorum quæ re-

Adde Voſſium de Hiſt. Lat. pag. 688. Novam Bibliothecam Hallenſem, editam Germanice XVI. pag. 491. ſeq. Acta Erud. 1717. p. 107. &c.

respicitur, data est in Concilio Aquisgranensi An. 816. atque exstat apud Sirmondum Tom. 2. pag. 435. seq. Confer Labbei Concilia Tom. 7. pag. 1865. Carolum le Cointe Tom. 7. p. 434.

Gvilelmus HEDA, supra in *Gvilelmo* p. 440.

HEDDA sive *Heada*, Episcopus in Anglia per triginta amplius annos Wintoniensis, laudatus Bedæ V. 18. Hist. Eccles. Anglor. & Gvilelmo Malmesburiensi lib. 2. de Pontificibus Anglor. pag. 241. qui testatur selegisse *ejus formales Epistolas non nimis indocte compositas*, & ALDELMI (Episcopi deinde Shirburnensis) *ad eum scripta, maximam vim eloquentiæ & scientiæ redolentia.* Vide Lelandum cap. 69. Baleum I. 86. Pitseum pag. 115. qui obitum ejus refert ad Annum 704.

HEDDIUS, *Heddi, Eddi*, cognomento *Stephanus*, de quo Beda IV. 2. Hist. *Primus, excepto Jacobo, cantandi Magister Nordanhumbrorum Ecclesiis Eddi, cognomento Stephanus fuit invitatus* (sub annum a) 665.) *de Cantia a reverendissimo Viro, Wilfrido.* Hujus *Wilfridi* Eboracensis, atque inde Hagustaldensis Episco-

a). Heddius ipse in vita Wilfridi cap. 14. adde Oudin. Tom. 1. pag. 1673.

ſcopi An. 709. defuncti Vitam ſcripſit ad Accam Epiſcopum & Tetbertum Abbatem, editam a Mabillonio atque integriorem a Thoma Galeo, ut dixi ſupra in EDDIO Tom. 2. pag. 243. Idem *Vitam Eatæ* & *Tumberti* conſignaſſe traditur a Baleo centur. I. cap. 92. Pitſeo p. 121. Voſſio aliisque.

Guilelmus HEDDIUS, ſupra EDDIUS, T. 2. p. 243.

HEDERICUS ſupra pag. 540. HÆDERICUS.

Joannes de HEES ſive de *Heſe*, Presbyter Trajectenſis, *iter* ſuum Hieroſolymis *in Indiam*, *Arabiam*, *Æthiopiam* Anno 1389. a) ſuſceptum deſcripſit *libris duobus* de mirabilibus Indiæ. Prodiit ejus *Itinerarius* Daventriæ b) 1490. tum Pariſ. 4. c) & Antw. 1565. 8. Memorat & Voſſius editionem ſine loco & anno, cum litteris Soldani ad Pium II. Papam, hujusque reſponſo: & Joannis Presbyteri Imperatoris Æthiopici Epiſtola, ac quibusdam aliis. Multa fidem exſuperantia ex ævi illius credulitate ab hoc ſcriptore

a) Perperam 1489. in Sweertii Athenis Belg. pag. 438.
b) Oudin. Tom. 3. p. 1240.
c) Hæc Pariſienſis editio ſervatur in Biblioth. Leidenſi.

ptore narrari notavit Valerius Andreas pag. 514.

De HEGESIPPO, Græco sæculi secundi scriptore dixi Biblioth. Græcæ lib. V. c. 1. pag. 189. qui ut est in Martyrologio Rom. 7. April. legas, *Ecclesiasticorum actuum a passione DOMINI usque ad suam ætatem* (libris V.) *sermone simplici* (Græco) *texuit historiam, ut quorum vitam sectabatur, dicendi quoque exprimeret characterem.* Sed exstant quoque Latine scripti HEGESIPPI *de Bello Judaico, & excidio Urbis Hierosolymitanæ libri V.* quibus cum superiori opere neque quoad argumentum, neque quoad linguam, neque quoad auctorem quicquam est commune: Nam hi de bello Judaico libri liberiorem * librorum septem *Flavii Josephi* Ἰουδαϊκῆς ἱστορίας περὶ ἁλώσεως versionem continent, & nomen ipsum Hegesippi ex Josippi a) sive Josephi corruptum nomine, potius auctorem librorum qui Latine versi exhibentur, quam interpretem & auctorem versionis designat. Interpretem esse non qui post Antiochiam Persis

* Sic ut varia ex suo ingenio addiderit: adde Scaligerum ad Euseb. p. 153.

a) Joan. Frid. Gronovius in monobiblo Observatt. Ecclesf. cap. 1. Isaacus Vossius de LXX. Interpretibus pag. 127. Caveus ad Annum 374. adde lib. IV. Biblioth. Græc. c. 6. § 2.

Persis A. C. 968. ereptam vixerit, b) sed vel AMBROSIUM Mediolanensem, qui ætate adolescentiori aut in exordiis præsulatus sui, opus hoc luserit c): vel aliquem Theodosii temporibus alium non infacundum scriptorem, pulchre est a Gronovio demonstratum, qui multa etiam similia in Hegesippi libris cum phrasi Ambrosii annotavit cap. 1. & 21. monobibli Observationum Ecclesiasticarum. Quanquam igitur Benedictini in luculenta sua Ambrosianorum operum editione Hegesippum profitentur se omisisse, quod in eo nihil se Ambrosiani styli atque ingenii simile cernere sibi viderentur, tamen Ambrosiii nomen præferunt veteres editiones: ut Parisiensis 1511. fol. *Hegesippus ab Ambrosio versus cum tabellis congruentiarum cum Josephi libris & gestis Maccabæorum:* & Medio-

b) Sexcentis & fortasse amplius annis Ambrosio juniorem facit 3. de Hist. Lat. pag. 706. & de Hist. Græcis pag. 230. & Oudinus Tom. 2. p. 1027. seq. Sed locum Hegesippi de Antiochia III. 5. rectius ad Joviani Imp. tempora refert Gronovius in monobiblo Observ. Eccles. cap. 21. Vide fis etiam quæ notat Tillemontius T. 1. memoriar. Hist. Eccles. ad Vitam S. Petri Apostoli, nota 49. Verba Ammiani Marcellini transscripta ab Hegesippo notavit Valesius ad XXIII. 5. Vide p. 108. edit. primæ.

c) Ita idem Gronovius cap. 1. p. 6.

lanensis 1513. fol. Colon. 1526. fol. Ambrosio tribuit etiam MS. glossarium Scriverianum quod Gronovius inspexit. Etiam Joannes Mabillonius in Codice antiquissimo Mediolanensi libros hos Ambrosio adscriptos reperisse se testatur Tom. 1, musei Italici pag. 14. Et Carolus Daubusius lib. 1. de testimonio Josephi de CHristo pag. 16. notat in Codice Cantabrigiensi ad extremum libri primi exstare hæc verba: *Beatissimi Ambrosii translatio ex Josepho, liber primus explicit.* Et in Catalogo MSS. Monasterii Cremisanensis Ord. S. Benedicti in Austria memoratur num. 58. *tractatus Ambrosii Episcopi de historia Josephi captivi translati ab ipso ex Græco in Latinum.* Prodiit Hegesippus post veteres tres, quas supra memoravi editiones, recensitus a Renato Laurentio de la Barre, qui cum MS. contulit, & scholiis illustravit in historia Christiana veterum Patrum, Paris. 1583. fol. pag. 123. Deinde ex recensione Cornelii Gvaltheri, Gaudensis, Colon. 1575. 1580. 8. Denique in Bibliothecis Patrum, Barrium secutis, Paris. Tom. VIII Colon. Tom. IV. & Lugd. Tom. V. Etiam Italicam Hegesippi versionem exstare, illustris Scipio Maffejus d) ex Joanne Baptista Donio annotavit. HE-

d) Traduttori Italiani p. 48.

HEGESIPPI junioris, *Egesippi*, *Eugesippi*, qui circa Annum 1040. scripsit, libellus *de distantiis locorum terræ sanctæ* editus ex Codice Caroli Moroni a Bartoldo Nihusio in Leonis Allatii Συμμίκτοις, p. 104 - - 120. Amst. 1653. 8.

Petrus von der HEIDEN, sive *a Thymo*, Brabantus, Canonicus Bruxellensis, defunctus An. C. 1473. ætatis 80. auctor inediti adhuc operis Historici de Brabantia, tomis tribus; in quo & *laudes Brabantiæ* persecutus docere instituit quod est *Beata*, *Regalis*, *Antiqua*, *Bona*, *Audax*, *Nobilis*, *Charitativa*, *Justa* & *Abundans*. Deinde tractat *genealogiam* & *res Ducum Brabantiæ*, denique *Martyrologium & Vitas Sanctorum* illius regionis describit. Vide Vossium de Hist. Lat. pag. 544. 808. atque Oudinum T. 3. pag. 2634. Valerium Andream pag. 764. Sweertium p. 637.

HEIDENRICUS Hallensis in Saxonia Præpositus circa Annum 1137. scripsit librum *de cura Pastorali*. Hæc Cangius ex Possevino.

HEIMERICUS, *Halmericus*, *Aimericus*, *Aymericus*, *Eimericus*, *Eymericus*, *Hemericus*, *Haymericus*, *Emericus*. Vide HEMERICUS & Nic. EYMERICUS T. 2. p. 407.

HEIMO, supra, HAIMO.

Joannes HEINSBERGIUS, ex Præposito Aquisgranensi Episcopus Leodiensis ab Anno 1419 ad 1455. quo Episcopatum Ludovico Borbonio resignavit, diemque obiit An. 1456. sive ut Zantflietus & alii An. 1459. Vide Joan. Chapeavilli gesta Episcoporum Leodiensium Tom. 3. pag. 115. seq. & 131. Hic statuta in Synodo An. 1445. celebrata & a decessoribus suis condita collegit, edita Lovanii 1500. ut a Valerio Andrea pag. 514. jam notatum.

HEIRICUS Autissiodorensis. Vide supra ERICUS, Tom. 2. p. 325. sq.

HELENAM Constantini M. matrem multis celebrans Lelandus libro de Scriptoribus Britannicis cap. 15. testatur se in Sylvestri Pontificis vita, D. Helenæ Augustæ *Epistolas* aliquot docte, argute, eleganter scriptas offendisse. *Nec mirum,* inquit, *videri debet, quod fœmina Britannica per tot annos inter doctissimos Romanæ nobilitatis versata, pure & Latine scripserit. Nam id temporis lingua Latina vel apud plebem Rom. multo purior, quam aliquot sæculis præteritis apud Magistros nostros.* Nescio an in illa Sylvestri Acta Lelandus inciderit, quæ laudat Agobardus libro de imaginibus pag. 292. (T. 14. Biblioth. Patrum Lugd.) nam illa

quæ

quæ apud Lipomannum Tom. V. & Surium 31. Decembr. exſtant, ex Græco verſa ſunt, & Epiſtolas Helenæ nullas habent. At Baleus quoque Centur. 1. cap. 35. *Epiſtolas* Helenæ *ad Conſtantinum* memorat, earumque hoc apponit initium : *Veritatem ſapientis animus non re.* Ait etiam ſcripſiſſe *Normam recte vivendi*, *Domino ſemper Auguſto filio.* Epiſtolas plures *ad Sylveſtrum Pontificem*, *ad Antonium Abbatem*, *Monita pia* ad Filium. *De Providentia DEI*, *de immortalitate animæ*, *Revelationum librum* & *Carmina quædam Græca.* Hæc licet Gvilelmo Eiſengrenio ad Annum 327. etiam memorata & Pitſeo pag. 81. nec illos tamen nec quenquam mortalium oculis uſurpaſſe exiſtimo. Cæterum de S. Helena videndus Baronius ad Martyrolog. Rom. 18. Auguſti, & de Sylveſtri Actis, dubiæ utique fidei, ad 31. Decembr. & quæ de iisdem notavi in Bibliotheca Græca Tom. VI. pag. 103. & Tom. IX. pag. 141.

HELGALDUS, *Heligaudus*, vitioſe *Helgandus*, *Helgacidus*, Monachus Floriacenſis, Ord. Bened. ſcripſit *Vitam Abbonis* Abbatis Floriacenſis, quem An. 1004. iteremtum dixi Tom. 1. pag. 2. Vide quæ ex illa affert Baronius ad Annum 998. num. 2. & 4. ubi vitam Abbonis

bonis fidelissime scriptam ab eo laudat. Epitomam *vitæ Roberti* ab Anno 988 ad A. 1016. *Regis Francorum* Hugonis Capeti F. ex alterius Monachi scriptis contractam primus edidit inter XI. scriptores Petrus Pithœus Francof. 1596. fol. præmisso *testamento LEODEBODI, Abbatis S. Aniani* sub Chlodoveo Rege, Dagoberti Senioris filio. Deinde cum eodem testamento pag. 59. sed ex MS. Codice emendatiorem Andreas du Chesne T. IV. scriptorum de rebus Francor. p. 62 - - 79. Paris. 1641. fol.

HELIAS, supra ELIAS Tom. 2. p. 273.

HELIAS Hierosolymitani Patriarchæ Theodosii An. 869. 870. Syncellus, & inter Papas sive Patriarchas Hierosolymitanos An. 881. ipse Elias III. cujus *Epistola Encyclica pro Malaceno Episcopo* a Saracenis male habito, vulgata est a Mabillonio Tom. 3. Analect. pag. 434. (editionis novæ pag. 428.) Altera *ad Carolum Crassum & Gallos Episcopos* pro Ecclesiis suis instaurandis, apud Dacherium T. 2. spicileg. pag. 373. (editionis novæ T. 3. pag. 363.)

HELIAS *Regnier* JCtus Pictaviensis circa Annum 1494. cujus *Casus* libri *sexti Decretalium* & *Casus Clementinarum* laudat Trithemius cap. 939. de S. E.

HE-

HELIAS *de Rosiaco* Monachus S. Martialis Lemovicensis, & Henrici III. Angliæ Regis Capellanus circa Annum 1160. cujus nomine Labbeus Tom. 2. Bibl. novæ MSS. pag. 273. edidit continuationem commemorationis Abbatum S. Martialis Lemovicensis, scriptæ ab ADEMARO Cabanensi. In illa pag. 274. hæc verba leguntur: *Obiit vigesimus secundus Abbas Petrus, 4. Id Septembr. anno ab incarnatione DOMINI* 1164. *in quo anno sedata est tempestas inter Henricum probissimum Regem Angliæ terræ & filios suos, quæ fere per duos annos duraverat. Helias de Rosiaco, Capellanius suus, earum rerum scriptor, quem de suo beneplacito hujus Ecclesiæ Monachum fecit.*

HELIGAUDUS, supra *Helgaldus.*

HELINANDUS, aliis *Helmandus*, a) *Helmundus, Elymandus*, Hermanni, Flandri nobilis in Galliam profugi filius, Monachus *frigidi Montis* Ord. Cisterc. in diœcesi Bellovacensi, defunctus An. 1227. de quo diligentius Bertrandus Tissier in præludiis ad Helinandi Chronicon, Antonius Loisellus in Epistola præmissa ver-

a) Apud Vincentium Bellov. XXIX. 119. spec. histor. *Hellebandum* patruum suum vocat, Henrici quondam, Remensis Archiepiscopi cubicularium.

ſibus Gallicis Helinandi de morte, & in hiſtoria Bellovacenſi Gallice edita Pariſ. 1617. 4. & Oudinus Tom. 3. pag. 19. ſeq. ne dicam de Labbeo, Viſchio, Natali Alexandro, Buſæo in hiſtoria Academiæ Pariſ. Tom. 2. p. 746. & Tom. 3. pag. 65. &c. Multa ſcripſit Helinandus, ſed præcipue opus ingens *Chronicorum*, quo libenter utuntur Vicentius Bellovacenſis in ſpeculo Hiſtoriali, Albericus, Antoninus Florentinus & auctor magni Chronici Belgici, aliique juniores. Etiam verba quæ ex Joannis Tinmouth hiſtoria, tunc inedita, profert Caveus, eadem non modo apud Béllovacenſem XXIX. 108. ſed & apud Antoninum reperio, ſummæ hiſtor. tit. XVIII. cap. 5. Tom. 3. pag. 57. *Etiam Chronica diligenter ab initio Mundi usque ad tempus ſuum in maximo quodam Volumine digeſſit. Et hoc quidem opus ita diſſipatum eſt & diſperſum, ut nusquam totum reperiatur. Fertur enim quod idem Helinandus cuidam familiari ſuo, ſcilicet bonæ memoriæ* Garino *Sylvanectenſi Epiſcopo quosdam ejusdem operis quaterniones accommodaverit, ſicque ſive per oblivionem, ſive per negligentiam ſive alia de cauſa penitus amiſerit.* Nimirum de rebus ab Orbe condito, libris XVI. Helinandus tractavit usque ad Darii Nothi tempora: deinde aliis XVI. libris a Dario usque ad na-

natum Salvatorem generis humani. Hinc a nato CHhristo usque ad Annum 635. Quarta pars sola typis exscripta est quæ deducitur ab A. C. 636. ad Annum 1204. atque exstat in tomo septimo Bibliothecæ Cisterciensis, quam Bertrandus Tissier adornavit, pag. 73. seq.

Sermones XXVIII. de variis festivitatibus & argumentis ibid. p. 206.

De cognitione sui ipsius id. pag. 306. & apud Vincentium Bellov. XXIX. 109. -- 217. speculi Historial. ubi pro *gnotosolitos*, legendum γνῶθι σεαυτόν.

Planctus Monachi lapsi, ac *de reparatione lapsi*, sive *Epistola de laude vitæ claustralis* ad Gvalterum Canonicum Præmonstratensem, edita ab eodem Tissierio p. 316. & Bellovacensi XXIX. 108. memorata, sed & a cap. 134 ad 148. tota fere descripta.

De regimine principum, cujus opusculi meminit Gvilelmus de Nangis ad Annum 1210. Hoc est quod *de constituendo Rege* apud Vincentium Bellov. XXIX. 121 -- 133.

Agon seu *Martyrium S. Gereonis & sociorum* ex Thebæis Martyribus A. 286. b) Octobr. laudat idem Vincentius XII. 4.

Epi-

b) De his supra in EUCHERIO Tom. 2. p. 358. sq.

Epistolarum quoque Helinandi Bellarminus aliique meminere, sed editas non notant.

Denique Vincentius lib. XXIX. cap. 108. testatur Helinandum nostrum scripsisse Gallice *versus de morte, qui publice leguntur*, editi etiam ab Antonio Loisello An. 1594.

HELINANDUS Monachus *de Persenia* Ord. Cisterc. in diœcesi Cenomanensi, a superiore Helinando recte distinguitur non a Vischio solum sed etiam a Tissierio, quibus malo assentiri quam Oudino, qvi eundem esse non dubitat, testatus ejus se *commentarium* prolixum ineditum *in Apocalypsin* bis vidisse MS. in Bibliotheca Longi Pontis Ord. Cisterc. Diœcesis Svessionensis. Huic commentario *glossulas in Exodum* addit Vischius pag. 142.

HELISABETH Abbatissa Schœnaugiensis, supra ELISABETH Tom. 2. pag. 280. sq.

Telesinus HELIUS ex Bardorum genere Vates Britannicus circa Annum 540. *dulcia qvi didicit sapientis dogmata Gildæ*, Britannice & Latine scripsisse traditur *Acta Regis Arthuri*, *Carmina* Latina & Cambrica, *Vaticinia* & nescio quam *historiam vaticinalem*. Vide Lelandum cap. 24. Baleum Centur. 1. c. 54. & Pitseum p. 95.

HEL-

HELLADIUS, Episcopus post Aurasium Toletanus, Anno CHristi 667. * rebus humanis valedixit. Doctor eximius *Scribere renuit,* teste Ildefonso cap. 7. de scriptoribus Eccles. *quia quod scribendum fuit, quotidianæ operationis pagina demonstravit.* De eo Baronius ad Martyrolog. Rom. Februar. 18. ubi Ildefonsi caput ex codice Vaticano locis aliquot emendatius, & Acta Sanctorum Tom. 3. Febr. p. 79. seq.

HELMOLDUS, aliis *Helmboldus, Helemboldus, Helinandus,* Presbyter & Rector Parochiæ in Buzu, sive Bosoaw, (Bützaw) *Bosoviensis* in Wagria, discipulus Wicelini Oldenburgensis & Geroldi primi, Oldenburgo Lubecam translati, Lubecensis Episcopi, & hujus etiam in convertendis ad CHristum Venedis ab Anno 1155. comes fidelis, & post Geroldum An. 1164. extinctum ipse adhuc superstes An. 1170. Vide illustris Leibnitii introductionem in Tomum secundum Historicorum Brunsvicensium num. XLV. Johannis Molleri τȣ̃ μακαρίτȣ diatribam Historico-Criticam de Helmoldo, Lubecæ

* Eutrandus apud Nicolaum Antonium Tomo 2. Bibliothecæ veteris Hispanæ pag. 286. num. 668.

becæ 1702. 4. Nova Liter. Hamb. 1702. p. 248. Acta Eruditorum 1703. pag. 137. Bibliothecam Historicam Hamb. Cent. I. pag. 157. seq.

Scripsit persvasione Geroldi ad Canonicos Ecclesiæ Lubecensis *Chronicon Slavorum & Venedorum* libris II. a Caroli Magni temporibus & Saxonum per eum conversione ad Annum CHristi 1170. in quibus non tantum Wagriorum Holsatici, Polaborum Lauenburgici & Obotritorum Meclenburgici tractus incolarum, Pomeranorumque superstitiones idololatricas, bellorum, cladium ac difficillimæ ad sacra Christiana conversionis, per clerum diœceseos Aldenburgicæ, sive Oldenburgicæ historiam diligentius persequitur, sed etiam Holsatiæ reliquæ res, origines Lubecæ, Saxoniæ inferioris memorabilia & Germaniæ universæ Regnique Danici, non inficianda luce perfundit. Prodiit primum cum *Philippi Melanchthonis* præfatione, & summariis scholiisque *Sigismundi Schorckelii*, * Numburgensis Medici, Francofurti 1556. & 1573. 4. Deinde longe emendatior collatis duobus Codicibus MStis a *Reinero Reineccio*, Francofurti 1581. fol. relata

* apud Labbeum vitiose *Segorckelius*, apud alios *Schoeboclius*.

relata a Romanis in Indicem, quod multis aliis item bonis libris contigisse viri docti non possunt ignorare. Hinc præstantissimam Helmoldi editionem adornavit vir eruditus qui & scriptorem hunc, ad quatuor manuscriptos Codices castigatum dedit, & ARNOLDI continuationem integram usque ad A. 1209. adjunxit atque eruditas notas, idoneumque indicem adjecit *Henricus Bangertus*, Rector Athenæi Lubecensis, * Lubecæ 1659. 4to. Denique cum magna pars Chronici Helmoldiani ad Ducem Henricum Leonem, ejusque patrem avumque & liberos pertineat, illustris *G. G. Leibnitius* ei quoq; locum dare voluit in scriptoribus Brunsvicensibus Tomo 2. pag. 537. seq. Hanoveræ 1710. fol. ubi illud collatum cum Chronico Christophori CORNERI & subinde emendatum legitur.

Continuatores Helmoldi sunt duo, unus ARNOLDUS, Abbas Lubecensis, qui libris sex ab Anno 1170. usque ad

* De hoc Bangerto, qui An. 1665. diem obiit, adeundus præter laudatum Mollerum §. XIII. clarissimus Johannes Henricus van Seelen in Athenis Lubecensibus Tomo IV. pag. 433. seq. & Tom. I. pag. 64. seq. qui & Bangertum secundis curis de nova Helmoldi editione cogitasse testatur Tom. IV. p. 448.

ad Annum 1209. & ANONYMUS Bremensis, qui usque ad 1448. illud continuavit. Arnoldi librum primum, s. potius prima novem tantum libri primi capita, usque ad verba: *& sex camelos, qui eas ferrent*, addidit in sua editione Schorckelius. In Reinecciana, libri sex continuationis Arnoldinæ exhibentur ex Codice Poucheniano, exceptis quinque postremis, quæ in illo deerant, capitibus libri ultimi, XVIII - XXII. Hæc capita primus vulgavit An. 1609. Erpoldus Lindenbrogius pag. 274. scriptorum Septentrionalium, atque integrius ex Codice Ranzoviano Henricus Meibomius senior An. 1624. in apologia pro Othone IV. & Henricus Meibomius nepos in Opusculis avi recusis, Helmstadii 1660. 4to. Totus inde Arnoldus in Bangerti & Leibnitii editionibus cum præfatione ad Philippum, Raceburgensis Ecclesiæ Antistitem, & universos ibidem fratres.

Alter continuator ANONYMUS Danis iniquior, sub titulo *Chronici veteris Holsatiæ* vulgatus a laudato Leibnitio est Tomo primo accessionum Historicarum, Hanoveræ 1698. 4. atque a Carolo Magno progreditur usque ad An. 1448. licet Leibnitii editio Codicem Viennensem exprimens in An. 1430. desinit, quam

quam MStus Arnæ Magnæi fortasse possit supplere.

Jucundum erit harumce litterarum amatoribus, quod novæ Hemoldi editionis spem facit nomen bonæ fidei & promissis implendis par atque idoneus, laudatissimus vir *Johannes Henricus van Seelen*, qui institutum suum exposuit Tom. 3. Athenarum Lubecensium pag. 539. 540. *Animus est, fundamenti loco ponere præstantissimam editionem Bangertinam, quam integram reddam, ita, ut Bangerti Notæ vel amplificentur, vel novæ passim iis adjiciantur. Multa enim loca Notis adhuc carent, quæ illustrari tamen omnino merentur. Unicus etiam modo continuator,* Arnoldus, *in nostra quoque editione repetendus, hactenus cum Helmoldo est conjunctus: præter illum vero, quem in Accessionibus Historicis dedit summus Leibnitius, non desunt alia monumenta Historica inedita, ad Slavorum inprimis Historiam spectantia, quæ Helmoldo addi queunt. Exhibebo etiam Dissertationes nonnullas Historicas, quas novam editionem illustrare posse arbitror. Paucis: quicquid ad supplendum, explicandum, ornandum hoc opus spectat, ea, qua par est, fide & industria, si vitam & vires clementissimum Numen concesserit, exsequi studebo.*

Illos vero eruditos, qui meum institutum poterunt juvare, decenter rogo, velint pro humanitate sua mecum communicare ea, quæ novæ Helmoldi editioni possunt inservire. Codices intelligo MStos nondum collatos; continuatores ineditos, documenta fide digna, singulares observationes, & quicquid historiæ & antiquitatibus, Helmoldi atque Continuatorum operibus comprehensis, lucem poterit afferre. Laudabo eos, per quos licebit proficere, eorumque humanitatem prædicare nunquam desinam. Instructus quidem, quod præfiscine dixerim, ad hunc laborem perficiendum sum aliquot subsidiis: sed gratissimo tamen animo accipiam cuncta, quibus ista poterunt augeri.

HELPIS, supra, ELPIS. Tom. 2. pag. 284.

HELPRICUS, *Elpricus*, *Hulpricus*, *Helpericus*, *Helphericus*, *Chilpericus*, *Hilphericus*, *Hilpericus*, Monachus S. Galli, Ordinis S. Benedicti, circa Annum 980. scripsit librum *de computo Ecclesiastico*, quem edidit Bernhardus Pez Tomo 2. Anecdotorum parte 2. pag. 182 -- 222. Idem liber est, qui in aliis Codicibus *de arte calculatoria* inscribitur. Vide laudatum Pezium Tomo 3. parte 3. pag. 622. Præfationem ad *Asprum*, Abbatem sive Decanum Monasterii S. Germani

ni apud Autissiodorum ediderat Mabillonius Tomo 1. Analect. pag. 113. (editionis novæ pag. 431.) ex Codice Bibliothecæ S. Germani de Pratis, in quo Helpericus iste *Abbatis* venit titulo. A Sigeberto cap. 145. de S. E. & in Chronico refertur ad Annum 1005. Verum exempli verba, quæ adducit, in MSto, quem inspexit Mabillonius, desiderantur, videnturque addita a scriptore Codicis, quo usus est Sigebertus, nam nec in Pezii editione illa invenio. Gvilelmus de Conchis libro tertio secundariæ sive Dialogi de Substantiis p. 89. *Si causas nominum illorum quæris signorum* (in zodiaco) *Helpricum lege.* At enim *ELPRICI Monachi Epistola, cur natalitia Sanctorum in lætitia, Parasceve vero in tristitia celebremus*, quæ capiti XVIII. Alcuini de Divinis Officiis pag. 1054. seq. subjuncta legitur, vel post Alcuini tempora accessit, vel si ad Alcuinum scripta est, alium atque antiquiorem Helpericum habet auctorem. Trithemius libro de viris illustribus Germaniæ cap. 42. Helpericum Monachum S. Galli, quem Philosophum, Astronomum & Poëtam celeberrimum appellat, testatur etiam *librum de Musica*, & quædam *Carmina* scripsisse: ætatem ejus ibi refert ad Annum 1040. sed lib. de scriptoribus Ecclesiasticis

cap. 325. ad Annum 1096. ita & II. 76. illuſtr. Benedictin.

Levinus (al. *Ferius*) HELPERICUS, Monachus Selingeſtadienſis, ſcriptor *Carminis* epici *de Carolo Magno & Leonis III. Papæ* ad eum Anno 799. *adventu*, de quo dixi ſupra Tom. 1. pag. 962. ubi de CAROLO Magno.

HELVETICARUM rerum * ſcriptores edere Tiguri inſtituit vir clariſſimus *Joannes Conradus Fueslinus*, quorum licet plerique juniores ſint, quam ut in cenſum noſtrum referendi veniant, placet tamen ſyllabum eorundem ſuperiore Anno 1734. publici juris ab eo factum cum benevolo Lectore communicare.

1. *JOANNIS de Ordine Fratrum minorum de oppido Winterthur acta & geſta ſuorum temporum, præſertim in Allamanniæ partibus.* Quodnam autori Gentilitium nomen fuerit, ignoratur. Vixit autem initio ſeculi decimi quarti. Chro-

* Notitiam aliorum de rebus Helveticis ſcriptorum petere licebit ex *Joan. Henrici Hottingeri* methodo legendas hiſtorias Helveticas, in ejus pentade diſſ. Miſcellan. atque ubi lucem viderit *Joan. Henrici Rhonii*, Quæſtoris Tigurini *Biologia Hiſtorico Helvetica ſive de vitis omnium undiquaque Scriptorum qui operibus ſuis hiſtoriam Helvetiorum adornarunt, una cum recenſione & brevi enarratione contentorum eorundem operum.*

Chronicum hunc librum integrum reddemus ſecundum Autoris autographum nonaginta tribus conſtans foliis in quarta forma, quod in publica Tigurinorum Bibliotheca ſervatur. In hoc Chronico multas res levioris argumenti contineri ab obſcuro & a politicis negotiis ſegregato homine conſcriptas non diffitemur, ſunt tamen etiam aliæ plurimæ in eo proditæ, propterea maximi æſtimandæ, quia aliunde non ſunt hauriendæ.

2. *FELICIS HÆMMERLIN, Canonici & Cantoris Thuricenſis, Decretorum doctoris valde inutilis nonnulla, ex tractatu de Nobilitate; De Suitenſium ortu, nomine, confœderatione, moribus & quibusdam utinam bene geſtis.* Quanquam hic liber typis jam olim, nempe ante Annum milleſimum quingenteſimum fuerit excuſus, rariſſime tamen proſtat. In Helvetia profecto ac vicinis Helvetiæ urbibus, utut aſſidue requiſitus fuerit, reperiri non potuit. Poſt longas demum ambages in media Germania inventum ab illius profeſſore doctiſſimo & plurimum Reverendo Domino JOH. ERNEST. VOCKERODIO Molhuſæ Thuringorum rerum Divinarum interprete, Clariſſimi Amici opera impetravimus. Tractatus integer de Nobilitate volumen efficit nonaginta duabus conſtans

chartis, forma, quam in folio dicunt, typis barbariem temporis redolentibus. Nec Editoris nec Typographi nomen adscriptum est, ex quibusdam tamen indiciis conjicio Argentorati curante Sebastiano Brandio typis subjectum esse. Claruit Malleolus Anno MCCCCXL. Lectores vero non ignorare velim, nonnulla hujus autoris supprimenda fuisse, quæ nigrum succum loliginis, æruginemque meram sapiebant, ipsius enim Malleoli exemplum nos docuit, nobis quid ex usu fiet.

3. *BILIBALDI PIRCHEIMERI Historia belli Suitensis sive Helvetici, duobus libris descripta.* Dabimus hunc libellum secundum Melchioris Goldasti Editionem raram illam optimamque Francofurti Anno MDCX. procuratam, quæ illustris viri omnia habet opera a Goldasto recensita & digesta. Constat hujus belli Historia foliis septem & parte folii dimidia in forma maxima typis valde minutis.

4. *HENRICI LORITI GLAREANI Descriptio de situ Helvetiæ & vicinis gentibus. IDEM de quatuor Helvetiorum pagis. EJUSDEM pro justissimo Helvetiorum fœdere Panegyricon, cum commentariis Oswaldi Myconii, Lucernani.* Juxta Editionem Basileensem apud Johannem Frobeni-

nium An. MDCXIX. factam; novem ea foliis in quarto absolvitur; quæ vero in altera Editione, quam Glareanus ipse ibidem An. MDLIV. curavit, vel addita vel mutata fuerunt, sub finem dabo adjuncta. Cæterum observatu dignum judicat Fueslinus, ante Glareani tempora apud Helvetios parum litteris tributum fuisse, quo factum sit, ut res prudentissime fortissimeque cum ingenti gloria ab iis gestæ nullo lumine literarum illustratæ fuerint.

5. *ÆGIDII TSCHUDII, Glaronensis, Viri apud Helvetios Clarissimi de prisca ac vera Alpina Rhætia, cum cætero Alpinarum gentium tractu, nobilis ac erudita ex optimis quibusque ac probatissimis scriptoribus descriptio; per Sebastianum Munsterum latine reddita.* Editionem Basileæ apud Michaelem Isengrinium An. MDXXXVIII. emissam sequar, quæ folia habet octodecim in quarta forma. Hunc libellum mira antiquitatis observatione, locis illis peragratis & optimis quibusque in hoc genere, authoribus & vetustis ubique literarum ac instrumentorum, ut vocant, monumentis perlectis compositum perhibet Conradus Gesnerus in Bibliotheca.

6. *OSWALDI MYCONII, Lucernani de tumultu BERNENSIUM intestino commen-*

mentarius. Ex apographo in Bibliotheca civica conservato, quod novendecim constat foliis in quarto, nunc primum exhibebimus. Hactenus ita ignoratus fuit, ut nullum meminerimus Catalogum vel scriptum vel impressum, in quo ejus facta fuerit mentio. Apographum illud sphalmatum plenum est, ut ab imperito amanuensi scriptum esse facile appareat. Nonnullibi reperiuntur lacunæ, ubi auctorum nomina erant designanda. Cæterum luce & autore libellum dignissimum judico, sub modesta enim inscriptione partem belli Capellani primam complectitur, in qua Bernenses sociique rem felicibus auspiciis gesserunt, desinit autem cum Anno MDXXX. quo belli fortuna mutata est.

7. *Ejusdem OSWALDI MYCONII Narratio verissima civilis Helvetiorum belli, per modum Dialogi congesta.* Et hoc Myconii opusculum omnium hactenus oculos & memorias effugerat. Autographon aliquis literarum studiis expolitissimus Juvenis, bonis libris ubique inhians e pauperi quadam domo extractum veluti ex naufragio servavit. Myconii Chirographum esse nemo dubitabit, qui scripturam cum Epistolis Myconii ad nostrum Bullingerum missis compara-

raverit, quæ in Bibl. publica in MS. reperiuntur. Imperfectum necdum finitum opus auctorem reliquisse, vel ex eo fit verisimile, quod postrema pagella in adversa duntaxat facie perscripta a tergo candida sit. Hic Dialogus quatuor complet folia. Duros autem & iniquos posterioris Belli Capellani casus depingit; sub finem plura de Zwinglii vita, moribus & studiis scitu non inutilia sunt commemorata.

8. *JOSIÆ SIMLERI de Valesia libri duo.* Juxta editionem Froschauerianam An. MDLXXIV. per ipsum adornatam in octavo, foliis septem. In hoc libello regionis situs, populi mores, Reipublicæ forma, & præterea Valesianorum res gestæ describuntur.

6. *EJUSDEM de Alpibus commentarius.* Ad eandem Froschauerianam, foliis undecim.

10. *EJUSDEM Respublica Helvetiorum h. e. exacta tum communis Helvetiæ, tum rerum ab inito fœdere gestarum descriptio.* Ad editionem Wolphianam An. MDCVIII. cum Froschaueriana recognitam. In octavo foliis septem & viginti.

11. *EJUSDEM PROCESSUS tumultuosus Consulis Waldmanni Anno* MCCCCLXXXIX. Ex apographo MS. nunc primum in lucem editur; duobus fo-

foliis. Simleri scripta exteris omnium sunt notissima, eum enim autorem in præcipuis sequuntur, quando de Helvetiorum rebus quidquam litteris consignant.

12. *CHRISTIANI URSTISII* Mathematicarum in Gymnasio Basiliensi Professoris *Epitome historiæ Basiliensis*, præter totius Rauricæ descriptionem, urbis primordia, antiquitates, res memorandas, clarorum civium monumenta, cæteraque his similia complectens: una cum Episcoporum Basiliensium catalogo. Ad Editionem Basiliensem Sebastiano Henric-Petro Typographo per ipsum Auctorem curatam, Anno MDLXXVII.

13. *FRANCISCI GVILLIMANNI*, Friburgi Aventicorum nobili genere nati *de rebus Helvetiorum, sive Antiquitatum libri quinque*, ex variis scriptis, Tabulis, monimentis, lapidibus, optimis plurium linguarum autoribus. Hos typis describendos curabo secundum unicam Friburgensem apud M. Wilh. Mæss ab ipso Auctore procuratam editionem in forma quarta An. MDXCVIII. quæ enim exemplaria Amiterni urbis & Camilleti librarii nomina simulant, annumque MDCXXIII. mentiuntur, si sex pagellas a primo limine, in quibus Rubri-

ca, dedicatio & capitum index reddun-tur, exceperis, ab illa ne apice quidem diversa sunt, quæ tamem Librarii fraus Menkenium & Gundlingium decepit. Sunt folia sexaginta.

14. *EJUSDEM Habspurgiaca*, sive de antiqua & vera origine domus Austriacæ, vita & rebus gestis comitum Vindonissensium, sive Altenburgensium, imprimis Habsburgiorum, libri septem. Secundum editionem Mediolanensem in officina Regia Pandulphi & Marci Tullii Malatestæ An. MDCV. sumtu liberalissimo adornatam. Constat ea forma quarta foliis quadraginta & quatuor. De libertatis Helveticæ initiis neminem novi, qui eruditius, plenius & simul certius scripserit.

15. *JOANNIS HENRICI SVICERI* in agro Tigurino apud Rikenbachenses Pastoris *Chronologia Helvetica*, res gestas Helvetiorum ad initium usque seculi decimi septimi indicans ordine, & brevissime complectens. Secundum Editionem Hanoviensem typis Wechelianis An. MDCVII. factam. Constat foliis XVI. Nostrum Suicerum compendiosi & accurati scriptoris encomio ornat Joh. Henricus Hottingerus.

16. *JOAN. BAPTISTÆ PLANTINI* Lausanensis & apud Castrodunenses Helve-

vetios V. D. M. *Helvetia antiqua & nova*, seu opus describens I. Helvetiam quoad adjuncta & partes & Helvetiorum antiquitatem & originem, nomina, mores, antiquam linguam, religionem, politiam, virtutem bellicam. II. Antiquiora Helvetiæ loca. III. Populos Helvetiæ finitimos: secundum Editionem Bernensem An. MDCLVI. in octavo. Foliis quatuor & viginti. Qui Auctor & magnam industriam & judicium singulare comprobat.

17. *PEREGRINI SIMPLICII, AMERINI Bellum civile Helveticum* Anno MDCLVI. in duodecimo, tribus foliis. Sub hac persona Waltherum Schnorfium, Badensem, Caspari Ludovici, Equitis & aqud Aquensem Civitatem Prætoris & vexilliferi, meritis inclyti viri patrem latere voluisse prodiderunt Basilienses in supplementis ad Buddei Lexicon historicum. At certioribus indiciis compertum habeo, non Schnorfium sed Pappum quendam e Canonicis capituli Constantiensis, non ignobilis fœtus genuinum esse parentem.

18. *JOHANNIS HENRICI HOTTINGERI Speculum Historico-Tigurinum* πεντάγωνον, quo breviter & succincte de Helvetiorum, Tigurinorum cumprimis agitur statu I. Politico. II. Eccle-

sia-

siastico. III Militari. IV. Eventuali.' Accedit V. Compendium Chronologicum de rebus Tigurinorum. Secundum Editionem unicam Tigurinam Anno MDCLXIV. in duodecimo, Foliis viginti sex. Hoc opusculum totum loca ex antiquis monumentis diplomatibusque summa diligentia decerpta & erudito cum judicio exquisita conficiunt absolvuntque.

19. *EJUSDEM Irenicum Helveticum* sive axiomata, quæ Helvetiis pacis & concordiæ studium excitare queant. In Octavo, Anno MDCLIV. tribus foliis.

20. *EJUSDEM Methodus legendi historiam Helveticam* sive canones in lectione historiæ domesticæ observati. Accedit urbis Thuricensis ex vetustis Monumentis σκιαγραφία in octavo, foliis viginti septem. Canones illi sunt arbitrarii ex diversis observationibus, quas historia Helvetica magno numero suppeditare potest, derivati.

HELVICUS sive *Helwicus* ex Thuringia Germanus, Ottocari Bohemiæ Regis Ducis Austriæ & Stiriæ ac Moraviæ Marchionis notarius scripsit *Rationarium Austriæ & Stiriæ*, quod partim Anno 1265. & 1267. sub Ottocaro Rege, partim Anno 1273. sub Imperatore Ru-

dolpho, profitetur se composuisse, MStum in Bibl. Cæsarea. Hoc, in syntagmate rerum Germanicarum edere voluit Lambecius, & post eum Daniel Nesselius, sed prius quam hocce promissum implerent, rebus humanis ambo exemti. Vide Lambecium Tom. 2. pag. 2. & pag. 71. sq. qui prima capita Rationarii Syriæ exhibet pag. 75. seq. & Rationarii Austriæ pag. 78. seq. Omitto *Chronicon de finibus Austriæ & Stiriæ* quod ejusdem Helvici manu An. 1265. scriptum Germanice servat eadem Bibliotheca Vindobonensis, atque evoluisse se testatur Wolfgangus Lazius libro de migratione gentium septimo pag. 400. 401. 402. 404. 409. 413. Vide iterum Lambecium Tom. 2. p. 958.

HELVIDIUS Gennadio cap. 32. d. S. E. & Honorio Augustod. II. 32. testibus *Auxentii discipulus, Symmachi imitator*. Auxentium intelligunt viri docti Mediolanensem Episcopum, Arianum. *Symmachum* vero non idololotriæ defensorem quem Prudentius oppugnavit, sed Ebionitam a) notari mihi persuadeo. *Scripsit* Helvidius *religionis studio, sed non secundum scientiam, librum neque sermone neque vera ratione nitidum, in cujus opere*

a) De hoc III. 12. Bibl. Gr. § 10. p. 337.

re ita sanctarum Scripturarum sensum ad suam perversitatem flectere conatus est, ut earum testimoniis asserere voluerit, S. Mariam post nativitatem Domini, quæ virgo peperit, Joseph sponso suo junctam, & ex ejus consortio filios suscepisse, qui fratres Domini appellati sunt. Cujus pravitatem HIERONYMUS arguens, libellum documentis Scripturarum sufficienter factum, adversum eum edidit, in quo ostendit beatissimam Mariam genitricem Domini nostri JESU CHristi, sicut virginem ante partum, ita virginem permansisse post partum. Hæc Gennadius, qui Helvidii sententiam *blasphemiam* vocat cap. 69. de dogmatibus Eccles. Vide & Epiphan. hæresi 78. Augustinum & Prædestinat. hæresi 84. Ildefonsum de virginitate Mariæ cap. 2. Hieronymi liber adversus Helvidium circa Annum 383. scriptus sæpe inter Doctoris illius opera lucem vidit, in quo & quædam Helvidii fragmenta, editionis novæ T. IV. pag. 131. 133. 134. 135. &c Conferre etiam licebit Friderici Spanhemii Patris, dubia Evangelica Tom. 1. pag. 220. seq. Andream Rivetum T. 3. Opp. pag. 6040. Tillemontii memorias T. 12. pag. 81. seq. Joannem Saubertum in Palæstra diss. pag. 227. sq.

Adamus HEMELENDUNUS sive *Hem-*

lingtonus, supra in ADAMO Tom. 1. pag. 23.

HEMERICUS, vide EMERICUS Monachus supra T. 2. p. 286. & Nicolaus EYMERICUS p. 407. AYMERICUS *de Peyraco* Tom. 1. pag. 427.

HEMERICUS *de Campo*, Vicecancellarius Coloniensis missus ad Concilium Basileense An. 1430. Ejus *problemata* inter Albertum M. & S. Thomam ad utriusque opinionis intelligentiam conferentia prodierunt Coloniæ 1490. Sanderus parte 2. Biblioth. Belg. MSS. pag. 616. memorat ejus *Centilogicon*, *Millelogicon*, *Alphabetum Doctrinale*. *Speculare ænigma Universi*. *Testamentum doctrinale*. Scripsit præterea *De auctoritate Generalis Concilii*. *Compendium Quæstionum* ad Nicolaum de Cusa, postea Cardinalem. *Compendium Divinorum, libris* IV. *in IV. libros Sententiarum*. *De esse & essentia*. *Sermones & Quæstiones disputatas*, *Orationesque*. Vide Trithemium de illustr. Germanicis scriptoribus c. 172.

HEMERICUS sive AYMERICUS *de Ripis*, Cenomanensis (Alberico ad Annum 1241. HENRICUS) Juris Canonici Doctor & ex Archidiacono Parisiensi Archiepiscopus Lugdunensis ab Anno 1136. ad 1148. quo post Cocilium

um cui interfuit Lugdunense, in Grandimontensem Abbatiam secessit, ibique obiit A. 1257. Ab Alberico vocatur *studiosus, studiosorumque amator praeclarus:* In epitaphio:

Laus Cenomanensis & gloria Lemovicensis
Quo doctore prius & justo judice fulsit
Inclyta Parisius, & quo Pastore reluxit
Largus, famosus, subtilis & ingeniosus &c.

De eo Boulaeus T. 3. hist. Academiae Paris. pag. 674. & Sammarthani Tom. 1. Galliae Christ. pag. 323.

HEMMERLIN, supra FELIX *Malleolus* T. 2. pag. 465.

HEMMINGUS Anglus, Monachus & Presbyter Wigorniensis circa Annum 1095. cujus *libri V. de Ecclesiae Vigorniensis dotatione, privilegiis & possessionibus* MSti in Bibliotheca Cottoniana. Ex illis vita S. Wulstani Episcopi & Acta Synodi An. 192. habitae, aliaque apud H. Warthonum Tom. 1. Angliae sacrae p. 541. seq. Alia etiam in Gvilelmi Dugdale Monastici Anglicani tomo primo, ut praestantissimo Caveo jam notatum.

HEMMO, supra HAIMO.

HEMOALDUS *Providus*, Anglo Saxo cui Beda libellum de ratione anni quadrantis sive bissexti dedicavit, scripsisse & ipse nescio quæ de rebus Mathematicis circa Annum 740. traditur a Baleo Centur. 2. c. 2. & a Pitseo p. 143. de quibus silet Lelandus cap. 95. p. 143.

Gvalterus HEMLINGTONUS infra RADULPHUS de S. Albano.

Petrus HENHAMUS, Monachus Anglus Vallidenensis, res Anglicas a tempore Hengisti Saxonis, sive a medio seculo post CHristum natum quinto, usque ad Annum 1244. scripsit tam bona fide quam qui unquam optima, judice Lelando cap. 233. quem seqvuntur Baleus III. 83. & Pitseus pag. 297.

HENRICIANI hæretici duplices in veterum scriptis memorantur: alii nomen ducunt ab *Henrico IV.* Imperatore & *Henrico V.* quos nemo mirabitur plus quam hæreticos habitos ac pronunciatos fuisse, quod ambitioni Gregorii VII. & successorum ejus non prorsus suffragarentur. Et quanquam de Simonia Curiæ Romanæ pleni sunt libri, *) tamen gravissima Henri-

* Vide Joan. Launoji Rom. Ecclesiæ circa Simoniam

ricis invidia facta est *hæreseos Simoniacæ* opprobrio, quod Episcopatuum & Ecclesiarum scilicet investituras pretio accepto vendere dicerentur. Vide Cangium in glossario Latino, & notis ad Comnenæ Alexiadem pag. 136. & Joannis Picardi notas ad Anselmi Cantuariensis lib. 3. Epist. 44. pag. 569.

Alii HENRICIANI nomen habent ab HENRICO quodam Monacho eremita Petri Bruisii † discipulo. Hic Lausanæ primum a) tum circa Annum 1116. apud

niam traditionem pag. 280. seq. 285. seq. Franc. Hotomanni brutum fulmen pag. 76. 81. Electorum Rom. Imperii querelam An. 1522 Oratori Pontificio in præsentia Caroli V. propositam: Petrum de Marca libro VI. de Concordia Sacerdotii & Imperii: M. Antonium de Dominis IX. 9. de Rep. Eccles. D. Justum Henningum Bœhmerum diss. de involucris Simoniæ detectis, Halæ 1715. 4. & Juris Ecclesiastici tomo IV. B. Joan. Wolfgangi Jægeri diss. de Simonia Curiæ Romanæ, Tubing. 1711. 8.

† Petrus Cluniacensis *Pseudo Apostolum Petri* inde vocat hunc Henricum; & Præf. ad librum contra Petro brusianos pag. 1119. Biblioth. Clunicen. *Post rogum Petri de Bruis, hæres nequitiæ ejus, Henricus cum nescio quibus aliis doctrinam diabolicam non quidem emendavit sed immutavit. Et sicut nuper in* Tomo *qui ab ore ejus exceptus, dicebatur, scriptum vidi, non quinque tantum sed* plura capitula *edidit.*

a) S. Bernardus Epist. 241. ad Ildefonsum.

pud Cenomanenses b) prædicare atque plebem adversus clerum commovere cœpit, deinde damnatus in Concilio Pisano An. 1134. c) idem tamen tentavit Pictavi, tum Burdegalæ, ac denique An. 1147. apud Tolosanos. d) Hæresin *Manichæorum* hisce Henricianis tribuit Heribertus II. 16. de S. Bernardi miraculis. Henrici ipsius *& turpitudinem in vita & errorem in doctrina* innotuisse scribit Hildebertus Cenomanensis Epist. 78. quorum testimoniis utpote hostium difficile est fidem omnino habere, atque ex dogmatibus quæ illi impinguntur, quædam ita sunt comparata, ut inter testes Veritatis e) etiam locum illi vindicent. Non alius ut puto Henricus de quo Reinerus libro contra Waldenses Tom. 25. Bibliotheca

b) Auctor de gestis Episcopor. Cenomanensium apud Mabillon. Tom. 3. Analect. pag. 312. seq. (editionis novæ p. 315. sq.) Pagi ad Annum 1116. num. 19. seq. Mabillon. præf. ad S. Bernardum § 69. sq.

c) Gesta Episcopor. Cenom. pag. 341. seq. (editionis novæ pag. 323.) Pagi ad Annum 1134. num. 4.

d) Bernardus Epist. 241.

e) Vide Flacii Catalogum & Centuriatores Magdeburg. Sec. XII. Henrici Cornelii Heckeri diss. de Petrobruisianis & Henricianis, testibus veritatis, Lipf. 1721. 4.

otheca Patrum Lugd. pag. 264. *Cum quidam hæreſiarcha nomine* Hainricus - - *duceretur ad mortem, dixit coram omnibus: Merito nos damnatis: quia, ſi ſtatus* [illegible] *ſter non eſſet minoratus, poteſtatem quam* [illegible] *ercetis contra nos modo, hanc nos exercuiſſemus contra vos, omnes ſcilicet clericos & religioſos.*

HENRICUS I. Auceps, Imperator Romanus ab Anno 919. ad 938. Ejus diplomata quædam in illuſtris Beſſelii Chronico Gotwicenſi Tom. 1. p. 139. ſeq. alia in Udalrici Babebergenſis Codice apud Joannem Georgium Eccardum in corpore ſcriptorum medii ævi pag. 63. ſeq. Rebus magni hujus Imperatoris illuſtrandis ſingulare ab aliquo tempore ſtudium impenſum a Joanne Henrico Bœclero de rebus Sec. IX. & X. An. 1656. Tom. 3, Opp. pag. 185. Joanne Conrado Dieterico in hiſtoria Auguſta Imperatorum Germanicorum familiæ Saxonicæ, Gieſſæ 1666. Caſp. Sagittario in antiquitatibus a) Marchionatus Thuringici: & ſingularibus ſcriptis a Nicolao Hieronymo Gundlingio, b) qui diplo-

 ma-

a) Acta Erud. Germanica LXII. Tom. 6. pag. 88. ſeq.

b) de Henrico Aucupe Franciæ Orientalis Saxonumque Rege. Halæ 1711. 4. Mem. lit. de Trevoux 1712. pag. 2076. Acta Erud. 1711. pag. 424.

mata Henrici Aucupis ſubjunxit p. 305-314. Joanne Petro Ludewig, c) Conrado Hulſio, d) &c.

HENRICUS II, Sanctus, Imperator ab Anno 1003 ad 125. De vita ejus ab ADELBOLDO ſcripta dixi Tom. 1. pag. 31. ac præter Gretſerum in Divis Bambergenſibus, & Acta Sanctorum T. 3. Jul. pag. 711. ſeq. conſulere de illa licebit D. Joannis Feltzii ſelecta ex hiſtoria Henrici ſancti, Argentorat. 1612. 4. ut Joannem Conradum Dietericum aliosque utpote notiores omittam. Diplomata quædam in laudato Chronico Gotwicenſi Tom. 1. p. 227. ſeq. Suppoſititium de regalibus S. Petro conceſſis oppugnat Goldaſtus in replicatione pro Henrico IV. contra Gretſerum pag. 338. ſeqq.

HENRICUS III. Niger, Conradi II. Salici F. Imperator ab An. 1040 ad 157. Diplomata quædam in Chronico Gotwicenſi Tom. 1. pag. 263. ſeq. Panegyricum quem ſacellanus hujus WIPO illi ſcripſit verſibus leoninis, edidit Caniſius Tom. 1. antiquar. lect. pag. 191. (Tom. 3. edit. novæ p. 164.)

HENRICUS IV. tertii F. Imperator ab Anno 1057. ad 1105. Ejus Vita defuncti a ſynchrono ſcripta & Epiſtolæ IX. in Urſtiſii

c) Henricus auceps hiſtoria ariceps. Halæ 1713. 4.
d) Diſſ. de Henrico Aucupe Hunnorum prope Martisburgum Victore. Lipſiæ 1686. 4.

ſtiſii Tom. 1. p. 380 - - 400. & apud Reuberum pag. 182. ſeq. & a Reinero Reineccio : in his obvia etiam Epiſtola ad Hildebrandum. (Gregorium VII.) quæ in laudati Eccardi Corpore Tom. 2. pag. 173. Etiam Epiſtola ad Regem Celtarum, miſeriarum ejus tragœdiam continens, *quæ* ut ait Albericus pag. 199. *ſaxeas quoque mentes ad mutabilium rerum ærumnas contemplandas ac deplorandas emollire poſſet.* Sed aliæ ejus ſervatæ ab Udalrico Babebergenſi pag. 205. ſeqq. 265. ſeq. 269. & Diplomata quædam in Chronico Gotwicenſi Tom. 1. pag. 279. ſeqq. Anonymi Poëtæ libri tres carmine hexametro Leonino ſcripti de bello Henrici IV. contra Saxones, exſtant in Reuberi ſcriptoribus pag. 202--216. & in Goldaſti apologia pro Henrico IV. adverſus Gregorii VII. Hanoniæ 1611. Hanoviæ 1611. 4. p. 20. ſed ſyllabum ſcriptorum veterum in illa apologia obviorum memini me dare ſupra in Gregorio p. 265. Hiſtoriam Henrici IV. ſingulari ſtudio ſcripſit Joannes Stumpfius, editam Tiguri 1556. fol. non Latine ſed Germanice. De HENRICIANIS hæreticis, qui ab hoc conſveverunt Henrico appellari, ſupra p. 614. Excommunicationis iteratæ formulam An. 1076. & 1080. a Gregorio ſeptimo habet Laurentius Cherubinus

rubinus Tom. 1. Bullarii pag. 52. Baronius aliique.

HENRICUS V. Henrici IV, Filius Imperator ab Anno 1105. ad 1126. Ejus diplomata quædam in Chronico Gotwicensi pag. 307. Restitutio investiturarum ab Imperatore, & restitutio regaliorum a Callisto II. Pontifice An. 1122. facta exstat apud Laërtium Cherubinum in Bullario pag. 58. sq. Confer Alberici Chronicon ad Annum 1111. pag. 213. seq.

HENRICUS VI. Asper, Friderici I. Barbarossæ F. Imperator ab Anno 1190 ad 1198. Diplomata ejus nonnulla in Chronico Gotwicensi pag. 390. sq.

HENRICUS VII. ex Comite Lucelburgensi Imperator ab Anno 1308 ad 1314. De *vitæ* ejus scriptore CONRADO Vercerio dixi supra T. 1. p. 1182. ubi etiam de morte Imperatoris qvam veneno infecta hostia illi attulisse traditur, a) de qua JOHANNIS Bohemiæ Regis, qui Henrici VII. filius fuit, Epistola data An. 1346. & crimen illud a Dominicanorum ordine prorsus removens, edita est a Baluzio Tom. 1. Miscell. pag. 162. Vide

a) Scriptores qui illud affirmant, produxere Sandius ad Vossium de Hist. Lat. & Martinus Diefenbachius in libro de vero mortis genere quo extinctus Henricus VII.

Vide etiam Natalem Alex. Tom. VII. Hist. Ecclesf. pag. 273. seq. Raynaldum ad Annum 1313. pag. 128. Muratorium Tom. 2. anecdot. Latin. pag. 28. & Tom. XI. thesauri Italiæ pag. 747. Gaddium Tom. 1. de scriptoribus non Eccles. p. 226. Henrici VII. & fratris ejus Baldewini de Luzenburg, Archiepiscopi Treverensis *vita* libris tribus scripta ab Anonymo exstat in ejusdem Baluzii Miscellaneis Tom. 1. pag. 93 -- 161.

HENRICUS I. Rex Angliæ cognomento Belloclericus, Parlamenti instaurator defunctus A. 1135. Ejus Leges editæ ab Abrahamo Wheloco & Davide Wilkinsio, ut dicere memenini Tom. 1. pag. 283. Vide Lelandum c. 145.

HENRICUS II. Rex Angliæ cognomento Plantagenetus seu Plantagenista. Hiberniam Angliæ junxit A. 1175. obiitque A. 1189. De ejus Epistolis ad Alexand. III. Papam aliosque, quas plures scripsit, vide Baleum III. 26. & Pitseum pag. 153. qui etiam Leges ejus & statuta celebrant. Epistolæ ejus nonnullæ leguntur inter Thomæ Cantuariensis Epistolas de quo infra. Vide iterum Lelandum c. 179.

HENRICI III. Regis Angliæ Epistolæ aliquot ad Rupertum Imp. cum RUPERTI Imp. responsione MSS. in Biblioth. Paulina Lipsiensi. Vide B. Felleri Catalogum pag. 366.

366. De *magna Charta* Henrici III. dixi supra Tom. 1. p. 283. Henricus III. præfuit ab A. 1216. ad 1271.

HENRICI VII. Salomonis Anglorum, qui An. 1508. cum viginti tres annos & octo menses regnasset, humanis rebus valedixit, vitam & res gestas, scite descripsit Baco Verulamius, qui Leges ejus pluribus cum celebrasset, p. 1040. Opp. petit hoc a Lectoribus suis bonam in partem accipi, primo quod virtus ista eximia in hoc Rege fuerit, ut optimus Legislator esset: deinde quod illud ipsum in optimis historiarum scriptoribus merito desideretur, cum tamen Leges sint Acta Pacis principalia. *Etsi enim*, inquit, *in Voluminibus Legum ipsarum, maxima ex parte reperiri soleant, neutiquam tamen hoc tam bene informat judicium Regum & Consiliariorum & Virorum Civilium, quam si videant eas descriptas & veluti depictas in tabulis temporum.*

HENRICUS Abbas S. *Ægidii* Brunsvicens. & alius Nurimbergensis. Infra, HENRICUS *Lubecensis* Episcopus, & HENRICUS *Gulpen.*

HENRICUS *Asinius*, sive *Asineus*, Lyrensis, cujus Quæstiones Medicæ & naturales excusæ sunt Antwerpiæ 1517. 4to.

HEN-

HENRICUS *Affligemensis*, infra, *Henricus de Bruxellis.*

HENRICUS *Albanus* Episcopus, infra, *Henricus Claraevallensis.*

HENRICUS *ad Albanum* Monachus, infra, *Henricus Blancford.*

HENRICUS *de Alemannia* super Ethica memoratur a Sandero in Bibliotheca Belgica MS. pag. 199. & Summa libri Ethicorum in B. Felleri Catalogo Codicum Bibliothecæ Paulinæ Lipsiensis p. 320.

HENRICUS *de Amondavila*, sive *Amandi villa*, Chirurgus Philippi IV. Francorum Regis circa Annum 1306. Ejus *Chirurgia* MSta in Bibliotheca Hohendorfiana, quæ in Cæsaream illata est. Vide part. 3. Catalogi Hohendorfiani p. 274.

HENRICUS *de Andernaco*, Teutonicus, Carmelita Parisiis primum clarus, deinde apud Colonienses circa Annum 1390. De eo Trithemius cap. 141. de illustribus scriptoribus German. & cap. 688. de S. E. qui scripta ejus refert, Commentarium *in Sententiarum libros quatuor*, *Quæstiones notabiles Philosophiæ*, *Sermones* de tempore & de Sanctis. Nec plura Alegrius p. 374.

HEN-

HENRICUS *de Aquila*, itidem Germanus, & Carmelita, Doctor Parisiensis circa Annum 1330. Scripsit *in Cantica Canticorum*, & *Quodlibeta*, *Quæstiones*que *ordinarias*, & librum *contra Petrum de Crosalit*. Hæc idem Alegrius pag. 286. ex Possevino, cui *Petrus* ille *de Crosa* appellatur.

HENRICUS *Aquilonipolensis* patria, disciplina & studio Witebergensis, carmine elegiaco descripsit *Naumachiam* A. 1511. die Laurentii pugnatam inter classes Regis Daniæ Johannis atque Urbium Vandalicarum fœderatarum. MStum habuit Henricus Meibomius avus, a quo Francofurti 1620. 4. vulgata ejusdem *Adolpheis* de gestis Comitum Theorosburgensium, sive Schaumburgensium, & Hamburgensis Civitatis, itidem versibus elegiacis, una cum libris duobus *de primordiis Lubicanæ Urbis Cæsareæ* eodem carminis genere: quæ utraque recusa dedit Henricus Meibomius nepos Tom. 1. rerum Germanicarum pag. 599. 605. Alias ejus lucubrationes memorat auctor Centuriæ scriptorum a Madero editæ, *de vita & laudibus S. Augustini*, itidem versibus, nec non *Epigrammata*, & soluta oratione *Sophologiam*.

HEN-

HENRICUS *Archidiaconus*, cujus *Epistolam de Regibus Britonum* ad Britonem *Varinum* circa Annum 1039. & fragmenta ex ejus *Historia* servavit ROBERTUS *de Monte*, qui circa Annum 1184. scripsit, edíditque Lucas Dacherius ad calcem Gviberti de Novigento p. 736-740. seq. Parisiis 1651. fol. infra *Henr. Huntington.*

HENRICUS de *Arena*, sive *Harena*, vitiose aliis *Hanna*, Anglus, Norvicensis Carmelitarum Provincialis, qui diem obiit Stanfordiæ A. 1299. (non, ut apud Cangium e Possevino, 1399.) Scripsit *Ordinationes Conventuum*, sive Cœnobiorum sui Ordinis. *Sermones. Formulas Epistolarum.* Vide Alegrium p. 276.

HENRICUS *Arnoldi*, Prior Carthusiæ Basileensis, defunctus Anno 1487. de quo Trithemius de illustr. German. cap. 226. & de S. E. cap. 872. Ex scriptis ei memoratis, librum *de commendatione charitatis* edidit Bernhardus Pez Tomo sexto Bibliothecæ Asceticæ, sed sub titulo *Dialogi de modo perveniendi ad perfectam DEI, proximique dilectionem.* Cætera sunt: Meditationes *de vita Christi. Concordantia Evangelistarum de passione Domini. Dialogus inter JESUM & Mariam.* Alius *inter S. Margaretham & ejus servulum, de exercitiis spiritualibus.* Alius inter eosdem *de Cruce.* Orationes *duæ de*

humilitate. Chronica domûs Carthusiensium Basil. Tractatus *de Novitiorum instructione. Orationes. Sermones. Historiæ de diversis Sanctis. De immaculata conceptione B. Virginis.*

HENRICUS *Augiæ* divitis Abbas, infra, *Henricus de Kalve.*

HENRICUS *Autissiodorensis* supra, ERICUS T. 2. pag. 325. seq.

HENRICUS *de Balma*, sive *de Palma*, supra, BALMA, T. 1. p. 446.

HENRICUS *Beaufort*, Anglus, Episcopus Wintoniensis & ab Anno 1426. Cardinalis, A. 1447. defunctus. Vide Henrici Warthoni Angliam sacram T. 1. p. 318. & 800. Interfuit Concilio Constantiensi A. 1417. seq.

HENRICUS *Bebelius*, supra, BEBELIUS, Tom. 1. p. 491.

HENRICUS *Bedericus*, sive *de Bury*, Suffolciensis, Anglus, Augustinianus circa Annum 1380. scripsit *Quæstiones Theologiæ, Lecturam*, sive *Commentarios in Magistrum Sententiarum, Sermones* per annum, & *de B. Virgine.* Vide Pitseum p. 257. ex Balei VI. 51.

HENRICUS *Benedictinus*, de quo Albericus ad annum 1156. *Et Magister Henricus degens in Bituria, de nigro ordine Monachus, nobile opus* super Esaiam, *& multa alia edidit.* Vide infra, HERVEUS.

HEN-

HENRICUS *Bercholtsgadensis*, infra, *Henricus Saltzburgensis.*

HENBICUS *de Bernten* Marienrodensis scripsit *Chronicon Monasterii Marien odensis* Ord. Cisterc. prope Hildeshemium inde ab A. 1210. ad 1454. fatisque concessit An. 1463. Prodiit illud Chronicon in illustris Leibnitii scriptoribus Brunsvicensibns Tom. 2. pag. 432. seq. cum brevibus continuationibus, a recentiore manu pag. 464 - - 469. usque ad A. 1580. de quibus adeunda laudati Leibnitii prolegomena num. XXXVI.

HENRICUS *Blancford* Anglus circa A. 1425. Monachus ad S. Albanum Ord. Bened. scriptor *Chronici* edendi a V. C. Tho. Hearne. Vide infra Tho. WALSINGHAM.

HENRICUS *Blesensis*, infra *Henr. de Soliaco.*

HENRICUS *Bodo* in Cœnobio Clusano Gandersheimensi vicino Monachus Benedictinus auctor *Chronici Picturati*: scripsit etiam plena bonæ frugis Chronica duo: *Gandesianum* sive *Gandersheimense* & *Clusinum*. Ediderat *Gandesianum* illud syntagma de constructione perfectione & defectione Cœnobii Gandesiani Henricus Meibomius T. 2. rerum German. p. 479 - - 509. Sed amplum supplementum addidit Leibnitius T. 2. scriptor. Brunsvic. pag. 330 - - 345. addito Chronico *Clusino* pag. 345 - - 379. quod in Anno 1541. desinit.

HENRICUS *Bohit* super I. III. & IV. Decretalium MS. Lipsiæ in Bibliotheca Paulina. Vide mox, *Henr. Boyk.*

HENRICUS *Bonicolli*, infra *Henricus Gandavensis.*

HENRICUS *Boyk* Germanus Carmelita Episcopus Croatiensis circa An. 1360. Possevino teste scripsit *de celebratione missarum*: & *Epistolas* ad Joannem Hildesheimensem, aliosque.

HENRICUS *Boyk* sive *Bobick* Brito Armoricus, JCtus circa Annum 1390. de quo supra Tom. 1. pag. 688. Præter commentarios in V. libros Decretalium, Trithemius de S. E. cap. 671. etiam ejus Commentarium *in librum sextum Decretalium* commemorat. Commentarios autem *in Decretum* negat se vidisse.

HENRICUS *de Boyo* sive *Boyus* Carmelita, Doctor Parrisiensis circa Annum 1450. cujus apud Possevinum, Alegrium aliosque laudantur *Quæstiones variæ*, & Commentarius *in IV. libros Sententiarum.*

HENRICUS *Brebanensis*: infra *Henricus Lubecensis* Episcopus.

HENRICUS *de Bracton* sive *Brachedunus* aliis *Bratton, Breton, Britton,* a) *de Bryctona,*

a) Gvilelmo Nicolsono pag. 224. Biblioth. Histor. Angl.

Ctona, JCtus Oxoniensis circa Annum 1240. & Præses Justitiæ per annos viginti sub Henrico III. Scripsit *de Legibus & consuetudinibus Anglicanis libros quinque*. Vide Baleum III. 98. & Pitseum pag. 310. Lelandus cap. 270, *librum de legibus* vocat, cujus inscriptio libri in Bibliotheca Branomensi, *Brito*. In Catalogo Biblioth. Cottonianæ pag. 79. b. *Braćtonus de legibus & consuetudinibus Anglicanis*. De Epitoma ejus supra p. 168. seq. in GILBERTO *Thorntono*.

HENRICUS *Bradsha*, (Possevino vitiose *Brundshaw*) Cestriensis, Anglus, Ord. Benedict. diem obiit An. 1513. scripsit teste Baleo IX. 17. & Pitseo pag. 690. *Chronicon* nescio quod, & *Vitam Werburgæ Virginis*, Seculo octavo, ex Regali stirpe, de cujus vita a GOSCELINO scripta dixi supra pag. 227. Addit nescio quo auctore Pitseus, ab Henrico scriptos etiam libros plures *de antiquitate & magnificentia Urbis Cestriæ*.

HENRICUS Abbas in *Bretenau* sive *Britenaviensis*, Diœceseos Moguntinæ Ord. Bened. circa Annum 1132. Philosophus, Orator & Poëta, cujus scripta

Rr 3 apud

Angl. *Joannes Bracton*, calami vitio, nam *Henricum* ipse vocat pag. 227. ubi de Thorntoni epitome.

apud Gvilelmum Eisengreinium & Possevinum hæc laudari video: Dialogum in persona divitis epulonis, & pauperis Lazari. De seculi contemtu. Libellum Orationum. De conflictu virtutum & vitiorum. De duodecim abusibus. De lapsu primi hominis, ac de tædio præsentis exilii. De civitate, cujus nomen DOMINUS. De habitu Virginis & de Beatitudine. De resurrectione Sanctorum. De cogitanda mortalitate. De Domino nostro JESU CHristo. De B. Maria Virgine. De corpore CHristi mystico. De fide Catholica ad Carnotensem Episcopum. Flosculorum librum & Hymnorum opus.

HENRICUS *Brandshaw* vide *Henricus Bradshaus.*

HENRICUS *de Bruxellis*, Monachus Affligemensis in Brabantia, Ordin. Bened. sub Seculi XIV. initia, *calculatoriæ artis peritus* discordiam *naturalis computi* Lunæ & Cycli decemnovennalis *diligenter absolvens*, Kalendarium *ita distinxit, ut positis secundum Cyclum decemnovennalem suo loco primiluniis, ipse e regione non solum qua die vel qua hora, sed etiam qua parte horæ singularum* lunationum *singulis mensibus* accensio *contingeret, annotaret.* Hæc de eo Henricus Gandaven-

vensis cap. 58. ex quo Trithemius II. 127. illustr. Benedictin. & illustr. German. cap. 98. & de scriptoribus Eccles. cap. 535. illi tribuit librum de ratione computi, & Calendarium *de accensionibus* sive accessionibus lucis, ita enim apud Trithemium malim legere, non *incensionibus*.

HENRICUS *de Bury*, supra Henricus *Bedericus*.

HENRICUS *Calteisenius*, infra *Henricus Kalteisen*.

HENRICUS *de Caleto*, (Chalhem) aliis vitiose *de Carreto*. Ord. Minor. Episcopus ab Anno 1300. Lucanus sive Lucensis. & relicta ob Schisma Pontificium cathedra defunctus An. 1330. Vide Ughellum Tom. 1. pag. 823. & Baluzii Papas Avenionenses sex Tom. 1. pag. 609. Scripsit, teste Waddingo pag. 163. volumen mediocre, *super visionem rotarum Ezechielis Prophetæ*. MS. in Bibliotheca Colbertina Cod. 781. teste Jacobo Longo, & Tolosæ in Bibl. Collegii Fuxensis. Nescio ejus ne sit *Epistola* sub *Ezechielis* Prophetæ nomine *super causa schismatis in Ecclesia*; quæ MS. in Bibliotheca Paulina Lipsiensi, teste B. Fellero p. 91. Ejus scriptum *de nullitate processuum Joannis XXII. contra*

Ludovicum Bavarum, exstat in Freheri scriptoribus rerum Germaniæ pag. 661-654.

HENRICUS *de Campo*, supra *Hemericus*.

HENRICUS *de Campo*, Theologus Lovan.

HENRICUS Chichley, ex Episcopo Menevensi *Cantuariensis* ab Anno 1413. ad 1443. Archiepiscopus. Vide H. Warthoni Angliam sacram Tom. 1. p. 122. & Arthurum Duck in ejus vita. Oxon. 1616. 4. Ejus constitutiones Ecclesiasticæ leguntur, in tomis Conciliorum ad Annum 1415. 1416. 1417. Vide Tom. XI. Biblioth. Græcæ p. 617.

De convocatione Cleri Londinensi A. 1438. qua super postulatis Papæ, Synodum consulendam censuit, quod a Normannorum temporibus factum non fuerat, idem Warthonus pag. 668. Et de Epistola ad Regem pag. 800. cui demonstravit injuriam a Papa fieri quod Episcopum Wintoniensem Legatum suum per Angliam & Cardinalem creasset.

HENRICUS *Cardinalis*, vide *Henricus Beaufort*; *Claraevallensis*, *Ostiensis*, *Segusinus*.

HENRICUS *Carnotensis*, infra, *Henricus Surdus*.

HEN-

HENRICI *de Carreto*, supra, *Henricus de Galeto*.

HENRICUS *de Castro Marsiaco*, infra *Henricus Claraevallensis*.

HENRICUS supra HEMRICUS *de Ripis*.

HENRICUS *Chichley* sive *Chichele*, supra, *Henricus Cantuariensis*.

HENRICUS de Castro Marsiaco Abbas An. 1161. Altaecombae in Sabaudia & An. 1177. *Claraevallensis* Ord. Cisterc. deinde Anno 1179 sub Alexandro III. Episcopus Albanus sive Albanensis in Campania Romana, & Cardinalis, Legatusque Apostolicus sub Gregorio VIII. diem obiit An. 1185. De eo Ughellus Tom. 1. p. 254. seq. Sammarthani T. 4. pag. 31. & 256. Oudinus Tom. 2. p. 1559. Ejus scripta haec exstant in tomo tertio Bibliothecae Cisterciensis Bertrandi Textoris sive Tissierii: Commentarius sive sermones *de peregrinante Civitate DEI*. Declaratio *adversus Albigenses*, quae ex Baronio ad Annum 1178. num. 29 - - 37. exstat etiam in Chrysostomi Henriquez libro 2. fasciculi Sanctorum Ord. Cisterc. dist. 25. *Epistolae ad diversos*, conferendae cum *Epistolis undecim* quas ex Codice Claraevallensi edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotor.

pag. 576. seq. His nuper accessit *Censura morum & corruptelæ inter Clericos & Sacerdotes sui temporis*, quam vulgavit Joannes Petrus a Ludewig in Reliquiis MStorum & diplomatum ineditorum. Tom. 2. pag. 437 -- 441. *& litteræ quibus convocat Præsules Germaniæ ad Comitia deliberaturos de bello sacro adversus Saracenos* id. p. 449 -- 452.

HENRICUS *Clericus* Pomposiani Monasterii, cujus Epistolam de comparata Bibliotheca An. 1093. ad Stephanum, quem Philosophiæ sponte decenter imbutum appellat, edidit celeberr. Montfauconus Diarii Italici p. 81 -- 96.

HENRICUS *a Clingenberg*, infra *Henricus Constantiensis*.

HENRICUS I. de Fautreriis, Abbas undetrigesimus *Cluniacensis* ab Anno 1308. ad 1319. atque inde Episcopus in Flori in Aquitania, defunctus A. 1320. cujus *collectionem Statutorum Cluniacensium* in quatuor partes digestam edidit Andreas du Chesne in Bibliotheca Cluniacensi Paris. 1614. fol. pag. 1542 -- 1590.

HENRICUS *Cnigthon*, Lelando cap. 429. *Cnitiodunus*, infra *Henricus de Knighton*.

HENRICUS *de Cæsveldia, Consveldia, Cosweldia* Westphalus, Prior Carthus. S. Mariæ Gertru-

prope montem B. Gertrudis in Hollandia, obiit A. 1410. de quo Trithemius c. 125. scriptor. German. & de S.E.c. 717. memorans ejus *expositionem mysticam in Exodum, in Epist. ad Romanos. Contra vitium proprietatis religiosorum. De tribus custodiis Monachicis. De tribus votis substantialibus Religionis, libri II. De institutione Novitiorum. Circumcisorium Mysticum. Librum de Sacramento Altaris. De annuntiatione Dominica. Eulogium Pauli, primi Eremitæ. Sermones de tempore & de Sanctis. Epistolas ad diversos & compendium operis* GVILELMI Parisiensis *de universo corporeo & incorporeo.* De hoc Gvilelmo, inter cujus opera liber uterque de Universo lucem vidit, dictum supra, pag. 469. seq.

HENRICUS *de Colonia*, infra, *Henricus de Piro.*

HENRICUS de Brandis, Episcopus *Constantiensis* ab Anno 1363 ad 1383. a quo scriptum *Horologium æternæ sapientiæ* memorat Possevinus.

HENRICUS Clingenberg sive Klingenberg, *Constantiensis* Episcopus ab Anno 1294. ad 1306. scriptor *Chronici de Principibus Habspurgiacis.*

HENRICUS de Hoven, Episcopus *Constantiensis* ab An 1436. ad 1462. ad quem Æneæ Sylvii Epistolæ 71. & 116.

HEN-

HENRICUS Gundelfingen *de Constantia*, Capellanus Friburgensis circa Annum 1476. scriptor *Chronici Historiæ domus Austriacæ*. Vide supra pag. 517. seq.

HENRICUS *Cosseius* seu *Costesejus*, Anglus, Ord. Minor. obiit An. 1336. *Lectura* ejus *in Apocalypsin* & *majores* quoque in eandem *Commentarii* MSS. in Angliæ & Belgii Bibliothecis. Vide Jacobi Longi Biblicam exegeticam pag. 771. *Ternos* etiam hujus Henrici in Apocalypsin *Commentarios* memorant Baleus V. 38. & Pitseus pag. 432. ac præterea explanationem *in Psalterium*, & *in varios textus S. Scripturæ*. Sic & Waddingus pag. 163.

HENRICUS *de Cosweldia*, supra *Henricus de Coesveld*.

HENRICUS *Crixtedus* (vitiose *Criatedus*) Anglus, Monachus Benedictinus, a Possevino atque inde a Pitseo pag. 862. aliisque traditur scripsisse in Regulam S. Benedicti.

HENRICUS *Cuyckius*, Episcopus Ruremundensis scripsit *Officium S. Gerlaci* Eremitæ Ord. Præmonstratensis, obvium in Bibliotheca Præmonstratensi Joannis le Paige p. 498. 499. sed junior est quam ut lector exspectet eum hoc loco a me commemorari, defunctus An. 1609. Cætera ejus scripta dabunt Valerius Andre-

as

æ pag. 349. & Franciscus Sweertius pag. 326.

HENRICUS *Daniel*, Anglus Monachus Ord. Præd. sed artis Medicæ peritus, circa Annum 1379. ad amantissimum sodalem suum Gvalterum Catenæum sive de Keten, Medicinæ Doctorem scripsit *manipulum florum de morborum remediis*, & *uricrisiarum* sive *de judiciis urinarum* libros III. Vide Baleum VI. 58. Pitseum pag. 521. & Jacobum Quetif, Tom. 1. p. 676.

HENRICUS *de Dolendorpio*, Carmelitarum Prior Provincialis, defunctus Coloniæ An. 1375.* Ejus comentarium *in IV. libros Sententiarum* memorat Trithemius cap. 651. de S. E. atque de scriptoribus Germanic. 115. ubi addit *Sermones* ad populum: Possevinus in apparatu atque Alegrius pag. 304. etiam librum *in Philosophiam moralem*.

HENRICUS *Ebredunensis* Archiep. infra, *Henr. Ostiensis*.

HENRICUS *de Eckenfeld*, Carthusianus Gemnicensis in Austria, ad quem Anonymus scripsit Epistolam Historicam de eventibus & rebus per Europam gestis

An.

* al. 1365. vel 1366. minus recte. Vide Possevinum.

An. 1456. editam a V. C. Bernardo Pez T. 2. anecdotorum parte 3. p. 343 -- 352.

HENRICUS *de Eimbeck* sive *Eymbeck*, Saxo dictus *Magister Engelus*, a) Theologiam & Philosophiam docuit Pragæ, ibique legit & complevit A. 1373. *Lecturam super IV. libros Sententiarum, Logicam & Vocabularium.* Oportet ad summam senectutem pervenisse, quoniam Trithemius cap. 176. de scriptoribus Germ. testatur eum diem obiisse in Herdegessen, prope opidum Gottingense in Saxonia An. 1430.

HENRICUS *de Erfordia*, infra *Henricus de Hervordia.*

HENRICUS *Esseburnus*, *Escheburnus* (Lelando cap. 316. *Iscaburuus*) Anglus Ord. Præd. circa Annum 1280. scripsit commentarios *in Parabolas* atque *in Ecclesiastem Salomonis.* Hisce a Lelando memoratis Baleus IV. 53. & Pitseus pag. 360. addunt *Lecturam Bibliorum*, *Processus in Theologia* & *Sermones.* Neque alia Jacobus Qvetif Tom. 1. p. 382.

HENRICUS *de Estria*, Prior Ecclesiæ Cantuariensis, cujus *Catalogum Archiepisco-*

po-

a) Sic Angelum de Brunsvico dictum fuisse *Magistrum Engelinum* notavit Trithemius cap. 219. de scriptor. Germ. De illo Angelo supra Tom. 1. p. 260. sq.

porum Cantuariensium ab Anno CHristi 599. usque ad Walterum (qui fuit ab Anno 1313.) edidit H. Warthonus T. 1. Angliæ Sacræ p. 83. 84.

HENRICUS *Euta*, infra, *Henricus Oyta*.

HENRICUS *Euticus* Norimbergensis, Philosophus & Medicus qui Augustæ Vindel. & circa Annum 1495. Francofurti ad Mœnum artem suam exercuit, scripsit *Satiram in Sophistas* humaniorum litterarum inimicos: & vario carminis genere *scommata* seu urbanos & lepidos Juvenum *jocos*, *Epigrammata* quoque & *Laudes B. Mariæ Virginis* atque *Epistolas*, & opuscula plura *Medica*. Vide Trithemium de illustr. German. c. 256. & de S. E. c. 931.

HENRICUS *de Ferraria*, *Firmaria*, *Frimaria*, infra *Henricus de Vrimaria*.

HENRICUS *Florentinus*, infra, *Henricus Septimellensis*.

HENRICUS *de Firmaria* infra *Henricus de Vrimaria*.

HENRICUS *Friso*, Carthusianus circa Annum 1500. scriptor *Chronici* sui Ordinis, libri *de Vita & de Novitiorum instructione*.

HENRICUS *Gœdhals* (Bonicollius) *Gandavensis*, vel Mudanus etiam, a Muda,

Gan-

Gandavi suburbio, Doctor Parisiensis, Archidiaconus Tornacensis: inter Scholasticos *Doctoris solennis* titulo celebris; defunctus Tornaci 1293. 8. Sept. æt. 76 Vide Labbeum Tom. 1. de S. E. pag. 422. seq. Scripsit *Theologica Qvodlibeta* sive Qvæstiones Parisiis disputatatas *in IV. libros Sententiarum*, editas apud Badium Paris. 1518. Meminit eorum RANULPHUS Normannus, Canonicus Paris. An. 1274. apud Bulæum Tom. 3. hist. Academ Paris. pag. 410. Alia *Quodlibeta* ejus *de variis materiis*, ordine digesta Alphabetico, Lovanii se vidisse testatur Valerius Andreas, atque alibi *Quodlibetum de mercimoniis & negotiationibus*. *Summam Theologiæ* seu *Quæstionum Ordinariarum* idem Badius Paris. 1520. excudit. Librum ejus *de Virginitate* MS. apud Sylvæducenses Dominicanos atque Summam *de pœnitentia* Namurci apud Cruciferos idem Andreas observavit. Præterea Commentarios *in Aristotelis VIII. libros Physicorum* & *libros XIV. Metaphysicæ*, & in alios ejus libros multos memorat Trithemius de S. E. cap. 497. & de scriptoribus German. cap. 90. *Sermones* item varios & *diversas in sacra pagina lecturas*. *Sermones*, Volum. in 4. in Bibliotheca Curiæ, Episcopatus Chiemensis in Carniola repertos notavit

Sweertius

Sweertius pag. 328. Athen. Belg. Mirum est utroque loco prætериri a Trithemio libellum Henrici notissimum *de Scriptoribus Ecclesiasticis*, quem cum appendice XI. Capitum, auctore SILLEBERTO, cognomento Universali † ad Sigebertum, primus edidit Suffridus Petrus, Leovardiensis Frisius Colon. 1580. 8. cum vulgatis jam ante Hieronymo, Gennadio, Isidoro, Honorio. Deinde Aubertus Miræus in Bibliotheca Ecclesiastica Antwerp. 1639. fol. quam cum Trithemio aliisque auctariis recudi curavi Hamb. 1718. fol. Quam porro scriptam ab Henrico tradunt *Vitam S. Eleutherii* Tornacensium Episcopi An. 531. defuncti, videndum est sitne illa quam sine nomine auctoris edidit Bollandus in Actis Sanctor. Tom. 3. Februar. 20. pag. 180. Alius tamen est HENRICUS Canonicus Tornacensis, cui facta An. 1141. Revelatio refertur ab eodem Bollando pag. 195.

HENRICUS *de Gauda*, Augustinianus Heidelbergæ docuit circa Annum 1435. scripsitque *in IV. libros Sententiarum: De celebratione Missæ. Quæstiones disputatas. Orationes.* Vide Trithemium cap. 775. de S. E. & de scriptoribus German. cap. 168.

HEN-

† Voss. p. 490. de Hist. Lat.

HENRICUS *de Geilnhusen*, Monachus Spanheimensis Ord. Bened. obiit An. 1488. Scripsit *Vitam S. Benedicti* carmine elegiaco. *Contra pluralitatem Beneficiorum. Epistolas* ad diversos & unam proliziorem *de institutione spirituali. Sermones de tempore & de sanctis.* Vide Trithemium de illustribns Germ. cap. 228. Vossium de Hist. Lat. p. 571 seq.

HENRICUS *Gorcomius*, *de Gorrichen*, *Gorickem*, sive *Gorckheim*, Batavus, Theologiæ Doctor & Vicecancellarius Coloniensis circa Annum 1460. vide Trithemium de S. E. cap. 812. & de script. German. cap. 190. Scripsit *Conclusiones in IV. libros Sententiarum. De Superstitionibus* (de superstiosis quibusdam casibus seu cerimoniis Ecclesiastis Colon. 1503. 4. Lugd. 1621. 8.) *De festorum celebratione.* (Colon. 1503. 4. Lugd. 1621. 8.) *Contra Hussitas & Bohemos. Summarium dictorum S. Thomæ. Sermones* & *Collationes. Quæstiones, Determinationes, Lecturas.* His apud Trithemium memoratis multa adduntur a Sweertio p. 328. & Valerio Andrea pag. 352. seq. *Conclusiones & Concordantiæ Bibliorum ac Canonum in libros Magistri Sententiarum*, additis *Summariis*, tum etiam notatione locorum *in quibus Magister non tenetur*, Parisiis & in Anglia

dam-

damnatorum. Argent. 1489. Basil. 1492. Colon. 1502. 1513. Venet. 1506. fol. *Positiones in Aristotelem de Cœlo & Mundo.* Colon. 1501. *Quæstiones Methaphysicæ de Ente & Essentia.* ibid. 1502. *Libellus de puella Aurelianensi* inter Joanni Gersonis opera Tom. 4. editionis novæ pag. 859 - - 863. *Quæstiones de Ente & Essentia.* ibid. 1502. *In libros Physicorum Ethicorumque Aristotelis. De modo conjurandi Dæmones,* sive *an practica ejiciendi dæmones sit licita. De Sepultura & processionibus. De Simonia. De bello justo. De obligationibus. Complementum tertiæ partis Thomæ. De Sacramento Eucharistiæ & efficacia Missæ. De Divinis Nominibus. De Prædestinatione.*

HENRICUS *Gulpen*, Doctor Decretorum Abbas S. Ægidii Nurembergensis Ord. Bened. de quo Trithemius cap. 771. de S. E. & de illustribus Benedictinis II. 138. & de scriptoribus German. cap. 166. Scripsit *super septem Distinctiones de Pœnitentia: Super dist. de Consecratione & de passione Domini.* Interfuit Conciliis Constantiensi & Basileensi.

HENRICUS *Gundelfingius* de Constantia, de quo supra p. 517. seq.

HENRICUS *Hachemburg* sive *de Hachenburgo*, Ord. Præd. Conventus Confluen-

entini, circa Annum 1410. Hujus duobus locis facit mentionem Trithemius de scriptoribus German. c. 123. & de Scriptoribus Eccles. c. 718. sed ex scriptis ejus nihil commemorat præter *Sermones* de tempore, de Sanctis & de Quadragesima. Nec plura Jacobus Quetif T. 1. p. 780.

HENRICUS *hæreticus*. Supra p. 615.

HENRICUS *de Hanna*, sive *de Harena*. Supra, *Henricus de Arena*.

HENRICUS *Harclejus*, *Harchelejus*, *Harkeley*, *Harkelæus* Anglus, sacras litteras edoctus Oxonii, clarusque circa Annum 1396. Scripsit *super Magistrum Sententiarum*, & *de Transsubstantiatione*. Incip. *Utrum de necessitate Salutis*. Præterea *Quæstiones Theologiæ*, *Determinationes* & *Quodlibeta*. Vide Baleum VI. 95. quem sequuntur Pitseus pag. 562. Possevinus &c.

HENRICUS *Hardekese*, cujus *Rhetorica* MS. in Paulina Lipsiensi. Vide B. Felleri Catalogum p. 365.

HENRICUS *Harphius* (non ut Labbeo T. 1. pag. 424. in mentem venisse video, *Citharædum* notante nomine, sed patriam *de Herp*, *Herph*, *Erp*, seu *Hierp*, pago Campaniæ Brabanticæ) Ord. Minor. Conven-

ventus Mechlinienſis Guardianus diem obiit An. 1477. ut Sweertius, ſive ut Valerius Andreas, 1478. Inter ſcriptores Aſceticos & Myſticos non contemnendus viſus, ſcripſit *De Theologia Myſtica* tum ſpeculativa tum affectiva *libros tres, Epithalamium* in Cantica Canticorum. 2. *Directorium* quod Belgice ſcriptum ab auctore, Latine vertit Petrus a Blomenenna: atque 3. *Eden* ſive *Paradiſum Contemplativorum.* Prodiit Colon. 1529. deinde Brunone Lohero, Carthuſiano curante 1555. cum præf. ad Ignatium Lojolam, Ordinis Jeſuitici auctorem. Tertiò cum introductione ad doctrinam libri ſecundi, per Petrum Paulum Philippum, Ord. Præd. Rom. 1485. quæ ſola editio, repurgata ſcilicet, indice Romano legenda permittitur, atque recuſa eſt Brixiæ 1601. Colon. 1611. 4. & Gallice, interprete Johanne Baptiſta Machaldo. Pariſ. 1617. 4. Vide Poſſevinum, Waddingum, Labbeum, H. Warthonum. *Compendium Directorii*, ſive Collationes III. accommodatas pervenire cupientibus ad Chriſtianæ Religionis perfectionem. Antw. 1513. atque deinde alibi. *Speculum aureum præceptorum DEI*, editum Mogunt. 1474. Norimb. 1481. Argent. 1486. Baſil. 1496. Argent. 1520. 4. *Sermones de tempore &*

Sanctis : de tribus Pœnitentiæ partibus : de triplici adventu CHristi. Spiræ 1484. Haganoæ 1509. *Speculum perfectionis*, Venet. 1524. Duas prolixas Conciones *de passione Domini* memorat Sanderus parte 2. Biblioth. Belg. MSS. pag. 137. *Tractatum de effusione Cordis*, Sweertius p. 330. Tractatum *de modo fructuose recitandi Rosarium*, Waddingus pag. 164. Laudat hunc Henricum Trithemius de S. E. c. 817. & de scriptoribus German. cap. 195.

HENRICUS *de Hassia*, senior, cognomento *de Langenstein*, Magister in Theologia & Vice-Cancellarius Parisiensis, Sacerdos inde & Canonicus Wormaciensis, denique ab Alberto, Duce Austriæ, vocatus Theologiam docuit Viennæ Austriæ ab Anno 1384. usque ad 1397. quo diem obiit supremum : Carthusianis vel Augustinianis præter rem a viris doctis accensitus. Vide Trithemium cap. 684. de S. E. & de scriptoribus Germanicis cap 138. Bulæum hist. Academ. Paris. Tom. IV. pag. 961. seq. ac præcipue Bernardi Pez dissertationem isagog. ad Tomum 2. Anecdotorum pag. 74. & Oudinum Tomo 3. pag. 1252. seq. Hermannum ab Hardt prolegom. ad Tom. 2. Concilii Constantiensis pag. 10. seq. D. Nicolai Hieronymi Gundlingii Histori-

am

am Eruditionis, post auctoris obitum vulgatam Germanice Tom. 2. p. 1889. seq. Epitaphium ei positum a familiari *Petro Lewin*, * ita se habet:

Mortales cuncti, moveat vel tumba sepulti
Hassonis Henrici, *vermibus expositi.*
Mors est a tergo: sapiens homo separet ergo.

Scripta ejus edita, maximamque partem inedita hæc sunt:

Vocabularius Biblicus, editus sub initium typographiæ, in folio, sine anni nota & loci.

Colloquium de animæ conditionibus, al. *Soliloquium animæ*, sive *Speculum animæ*, a) post veterem editionem cum præfatione Jacobi Wimphelingii An. 1507. 4to, obvium in Orthodoxographis utrisque, Basileæ 1555. p. 1321. & A. 1569. p. 1607.

De quatuor novissimis, sive *Cordiale* prodiit sub tempora typographiæ nascentis in 4to. In quibusdam Codicibus *Thomæ* tribuitur *Haselbachio*.

* Lambec. Tomo 2. pag. 125.

a) Fortgesetzte Sammlung von Alten und Neuen A. 1731. pag. 1004.

De arte prædicandi, libellus exstat ex veteri editione Johannis Gruningeri, incipit: *Ars prædicandi est scientia docens*.

Sacerdotum secreta b) *circa Missam*, incipit: *Quam brevis fuerit Missa*, itidem ex veteri editione sine anno & loco. Et *explanatio Orationis Dominicæ* ad Rev. in CHristo Patrem & Dominum Eckardum (al. Erhardum, verius est Richardum,) Episcopum Wormatiensem: atque in *Salutationem Angelicam*; sive *Ave Maria*.

Sermo *in festo Lanceæ & clavorum Domini*, vulgatus ex Codice Gothano a V. C. Johanne Henrico van Seelen, in Miscellaneis editis Lubecæ 1734. 8vo, pag. 378 - 393.

Regulæ ad cognoscendum differentiam inter peccatum mortale & veniale, excusæ cum S. Antonino & inter Johannis Gersonii opera, cui rectius auctori tribuuntur.

De eruditione Confessariorum, Memmingæ 1483.

Quæ-

b) Videntur hæc illa dicta *Secreta Secretorum*, quæ memorant vulgata Daventriæ 1501.

Quæstiones XXXIII. de Contractibus & de ordine Censuum, c) in appendice Operum Gersonis, Coloniæ 1484. fol.

De vitiis & erroribus spiritualium ad Johannem, Episcopum Wormatiensem, in Jacobi Gruytrodii, Carthusiani, libro de erroribus Christianorum,

De Discretione Spirituum, sive *de quatuor instinctibus* inter Gersonis opera, cura Cornelii Dielmanni, Antwerp. 1652. 8vo.

De Verbo incarnato, inter Gersonis opera,

Consilium Pacis, sive de Unione ac Reformatione Ecclesiæ in Concilio universali quærenda, scriptum Parisiis A. 1381. Ex hujus Consilii capite XVI. sq. Clariss. Hardtius observat petita esse, quæ sub *Johannis* GERSONII nomine legebatur: *Declaratio compendiosa defectuum Virorum Ecclesiasticorum.* Primus ex Codice Helmstadiensi auctoris, ut putat, avtographo edidit auctorique restituit laudatus Hermannus ab Hardt T. 2. Concilii Constantiensis parte 1. qui Johanni Gersoni lectum observat: inde Ludov. Ellies du Pin idem scriptum curavit excudi

c) Typorum vitio *Sensuum* excusum apud Oudinum Tomo 3. pag. 1261. & in Gundlingiana Eruditionis historia Tom. 2. p. 1891.

cudi in appendice ad Tomum secundum Gersonis Operum pag. 809. Prodiit etiam Lipsiæ scriptum simile A. 1697. ex Codice Gvelpherbytano, cujus editionis meminit Jacobus Lenfant in Historia Concilii Pisani pag. 51.

Dialogus de Schismate, in quo colloquuntur Clementinus pro Clemente VII. & Urbanista pro Urbano VI. Vide Baluzium Tomo I. Paparum Avenionensium pag. 1230.

Liber *adversus* TELESPHORI, *Eremitæ pronosticatoris*, *vaticinia de ultimis temporibus*, de fortuna Paparum, cessatione Schismatis, quod ab Anno 1478. Ecclesiam vexavit, & adventu Antichristi, ad Gregorium, Salisburgensem ab Anno 1396. Præpositum. Editus ab Bernhardo Pez Tomo 1. Anecdotorum parte 2. pag. 507 - 564. Hic est tractatus *de Schismate Paparum* ad Bertholdum, Frisingensem Episcopum: de quo Hardtius prolegom. p. 15.

Epistolam Pacis, quam in Consilio cap. 15. Henricus allegat, atque doctum nec parvum opus vocat laudatus Hardtius, edere tamen intermisit, perinde ut *Epistolam* prolixam *ad Episcopum Wormatiensem* de flebili illorum temporum conditione, in qua pluribus differit de HILDEGARDIS vaticiniis. Adde Bulæum hist.

hist. Academ. Parif. Tomo IV. pag. 574. seq. & 681. Oudinum Tomo 3. pag. 1259.

Contra disceptationes & prædicationes contrarias fratrum Mendicantium, (*Johannis de Montesono* in Urbe Parisiensi, aliorumque,) *super conceptione S. Mariæ Virginis: & contra maculam S. Bernhardo mendaciter impositam.* Vide Oudinum Tomo 3. pag. 1255. & de illa macula, quæ notavi supra Tomo 1. p. 599. Librum hunc editum primum Mediolani 1480. etiam impressum in Germania in 4. vidit Gesnerus.

De vitio proprietatis Monachorum, sive *Religiosorum.* Incipit: *Regularium, sive Claustralium sacra Religio.*

Tractatus sive Sermo in illud, Matth. XIX. 27. *Ecce nos reliquimus omnia.* vide Pezium p. 76.

De modo celebrandi & recipiendi Sacramentum Eucharistiæ.

Meditatio devota Missam cantaturi. Incipit: *exurge nunc, anima mea.*

De moribus & vita Canonicorum Regularium. MS. in Bibl. Basil.

De vita Religiosa.

Epistola invectiva contra æmulos Cleri. MS. in Bibl. Augustana.

De eruditione Sacerdotum, ibid.

De

De Mundi contemtu. ibid.

Lectura super prologo Bibliorum. Incip. *Ita scribitur in capite totius.*

Tractatus *de Verbo in Divinis.* Incip. *quis mihi det Verbum.*

Quatuor volumina prolixa *in quatuor prima Geneseos Capita*, quibus explicandis multos annos impendisse traditur ab Henrico Pantaleone in prosopographia, aliisque.

Tractatus *de decem præceptis*, quanquam alii Codices hunc tribunt HENRICO *de Vrimaria.*

Commentarius *in Canticum Canticorum.*

Auctoritates Sacræ Theologiæ, sive Tractatus, scientiæ Divinæ commendatorius.

Scriptum *super XI. Zachariæ*, *de ultimis temporibus præcedentibus Antichristum.* MStum in Paulina Bibliotheca Lipsiensi.

Tractatus *de instantibus.* MS. in eadem Paulina.

Summa Quæstionum in quatuor libros Sententiarum. MS. in Bibliotheca Paulina Lipsiensi.

Commentarius in quartum librum.

Contra quendam Wiclefitam. Trithem.

De

De erroribus & moribus Christianorum. MS. in Bibliotheca Paulina Lipsiensi, una cum aliis aliorum de eodem argumento. Vide B. Felleri Catalogum pag. 146.

Liber IX. Quæstionum de passione Domini. Incip. *Primo queritur, an CHristus tribus vel quatuor clavis Cruci sit affixus.*

Tractatus de Passione Domini, per septem horas Canonicas.

Expositio Symboli.

Quæstiones de blasphemia & peccato in Spiritum Sanctum.

Resolutio Quæstionis: *utrum mali spiritus sint magis solliciti contra hominem, quam Angeli boni in contrarium.* Incip. *Arguitur quod sic. Angeli non* &c. MS. in Codice Axpacensi, teste Pezio pag. 78.

Determinatio quarundam Quæstionum & Propositionum de Sacramento Eucharistiæ.

Dubia de jejunio Ecclesiastico.

De officiis, locis & personis ad sacra deputatis.

De clavibus Sacerdotalibus. Incip. *Tibi dabo claves regni Cælorum.* MS. in Bibl. Cæsarea.

Quare

Quare DEUS permittat suos electos multipliciter in hoc Mundo tribulari. Incip. *Justus quidem tu es Domine.* Omnino diversum est hoc scriptum a *Soliloquio*, de quo supra, & quod incipit: *Anima mea, novi quod curiosa es.* Nescio an diversus sit etiam tractatus *de nobilitate animæ*, qui teste B. Antonio Reisero p. 46. MStus est in Bibliotheca Augustana, una cum ejus sermone *de Adscensione Domini*, & *Quæstionibus: utrum DEUS sit in aliquo genere: Num in DEO sit idem Essentia & Esse. Utrum e Sacra Scriptura Vet. Testam. & eorundem sensibus sit certum, CHristum venisse. Num Judæi credere debeant prædicationi Apostolorum secundum Prophetias Veteris Testamenti*, alisque quæstionibus de eodem argumento, & *de dignitate Papæ*, nec non de *Æternitate.*

Tractatus de pœnis damnatorum.

Directorium pro audienda peccatorum Confessione, MStum in Bibliotheca Augustana.

De cognitione peccati, seu *de cognitione sui & de septem peccatis capitalibus* ad Ducem Albertum, quem librum Germanice ab Henrico scriptum laudatus Pezius pag. 77. annotat. Lambecius vero Tomo 2. pag. 775. monet in Bibliotheca Cæsarea præter varios *Sermones sacros* Henrici

rici de Hassia servari tractatum *de septem vitiis mortalibus & aliquibus virtutibus ei oppositis.*

Sermones I. II. de Conceptione, III. IV. de assumtione, V. de Nativitate B. Virginis, VI. de SS. Trinitate, VII. de S. Bernhardo, VIII. in Cœna Domini, & IX. in die Animarum. MSS. Vide Pezi- pag. 77.

Homilia *in illud Lucæ* XI. 27. *Beatus venter qui te portavit, & ubera quæ suxisti.* MSta in Bibliotheca Regia Parisiensi.

De Visione Divinæ Essentiæ, & *de septem clavibus Scripturæ*, & *de Divinis nominibus* memorat Sanderus in MSS. Belg. parte 2. p. 172.

Epistolæ, I. Luciferi nomine, Acherontis Imperatoris, Ducis Erebi ad Principes Ecclesiasticos. II. de contemptu Mundi, ad Joannem de Eberstein, Camerarium Moguntinum. III. De contemptu divitiarum. IV. ad Canonicos Neuburgenses. Vide Pezium p. 79. Epistola ad Johannem de Eberstein, Camerarium Moguntinum, eadem MS. in Bibl. Regis Galliæ. Vide Oudinum T. 3. p. 1260

Tractatus bipertitus de Contractibus, & Epistola prolixa sive tractatus *de contractibus emtionis & venditionis*, XXVI. docu-

cumenta Salutis continens, ad Cives Wiennenses, MS. in Biblioth. Cæsarea, Vide Lambecium Tom. 2. pag. 125. Nescio an diversum hoc a scripto edito de Contractibus & Censuum ordine, quod supra jam memoravi.

De reductione effectuum in suas causas, & *Catena aurea* sive *de concatenatione causarum*, sive *de causarum habitudine & influxu naturæ communis respectu inferiorum*. MS. in Bibl. Bodlejana, Lipsiensi & aliis.

Contra Astrologos.

Tractatus *de improbatione epicyclorum & concentricorum. Theoricæ Planetarum & alia quædam Astronomica*, laudata Georgio Purbachio Præf. ad tabulas eclipsium, qui addit, quam doctus Henricus hic Astronomiæ fuerit, commentationes ejus in Genesin testari, quarum supra jam facta est mentio. Præcipue vero Theologus & Mathematicus Giessensis celebris *D. Joan. Georgius Liebknecht* in programmate inaugurali de Hassia Mathematica An. 1707. edito, atque An. 1722. 8. præmisso Orationi de felici Matheseos cum Theologia nexu, Henricum non minus testem insignem Veritatis, quam Mathematicarum scientiarum suo tempore in Germania instauratorem celebravit, promisitque opera ejus se collecturum junctimq; editurum.

Sta-

Statuta Facultatis Theolog. Academiæ Viennensis quæ cum Henrico de Oytta, Leonhardo de Carinthia, Augustiniano, Conrado de Ebraco, Ord. Cisterc. aliisque An. 1384. condidit, vulgata sunt a Lambecio Tom. 2. pag. 125-238.

Ajunt laudatum Hardtium etiam publicasse Henrici hujus de Hassia *Epistolam de oblato sibi Episcopatu Livoniensi.* quam non memini me invenisse vel annotasse.

Scripta carmine: *Invectiva in monstrum Babylonis* sive *schisma sui temporis.* An. 1393. Incip. *Heu frustra scripsi, multos dictamine movi*: versus plures octingentis.

Carmen epicum, *an Castor comedi debeat diebus jejuniorum.* Incip. *Suscipe magne pater Præsul cunctis venerande.*

HENRICUS *de Hassia*, junior, Monachus Carthusianus & Prior Domus Gelriæ Monachorum S. Mariæ, defunctus An. 1427. 12. Aug. de quo Trithemius de S. E. cap. 754. & de scriptoribus German. cap. 163. ac diligentius Benedictus Pez loco supra citato.

Ejus scripta: Commentarius *in Genesin, Exodum, Parabolas Salomonis* & *Apocalypsin.*

Dialogus inter Episcopum & Presbyterum. Tractatus *de Clavibus* seu *de Con-*

sessione, compositus Heidelbergæ An. 1414. Etiam *sermones* huic Henrico tribuit Trithemius, quem libenter sequor, quanquam Oudinum Tom. 3. pag. 1254. absurdum putat Carthusiano *sermones ad populum* tribui.

Alios tres Henricos de Hassia, quos virorum doctorum dubitatio induxit, commentitios esse, facile lector accredet observatis ab eodem Oudino T. 3. pag. 1256. sq.

HENRICUS *Häzer*, Ord. Præd. Coloniæ circa Annum 1360. vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 648. qui ejus nonnulla in Aristotelem, & commentarium in IV. libros sententiarum commemorat.

HENRICUS *de Herp*: supra, *Henricus Harphius*.

HENRICUS *de Hervordia* (vitiose Trithemio, Possevino aliisque *de Erfordia*) Hervordiæ a) enim non Erfurti natus, & apud Mindenses Ordini Dominicano nomen dedit, obiitque Mindæ A. 1370. Vide Oudinum T. 3. p. 973. & Jacobum Quetif Tom 1. pag. 665. Scriptorum ejus

a) *Fratrem Henricum de Herfordia* vocat etiam auctor magni Chronici Belgici p. 180. atque alibi: Flacius itidem in Catalogo testium Veritatis, aliique. Vide illustrem Leibnitium præf. ad Tom. 3. scriptor. Brunsvic. p. 21. & Oudinum Tom. 3. pag. 973. sq.

ejus præcipuum *liber rerum memorabilium* ſive *Chronicon* ab Orbe condito ad Annum CHriſti 1355. quatuor ſpiſſis voluminibus, adhuc ineditum: perinde ut *Catena aurea* de quolibet ente, more problematum, ſecundum entium cohærentiam, diviſa in *partes* decem, pars quælibet in plures *anſas*, anſa in *quæſtiones*. Tractatus *de Conceptione Virginis glorioſæ. De ornatu Clerici. De Diis Gentium. De invectivis in HEBRIDAM metricum. Expoſitio in illud* Matth. XXIII. Super Cathedram Moſis. *De metris & eorum pedibus. De proverbiis. De principio Oratorum & Poëtarum. Orationes pro juniorum inſtructione & exercitatione. Summa de caſibus Conſcientiæ. Sermones.* Tractatum de conceptione B. Virginis, alterum de ornatu Clerici, & Summam de caſibus Conſcientiæ, Oudinus mallit tribuere JOANNI *de Erfordia*. Suſpicatur etiam Chronicon quod ſine nomine auctoris ab Orbe Condito usque ad Caroli IV. tempora, eique dicatum exſtat MS. in Bibiotheca Paulina Lipſienſi, teſte B. Fellero pag. 301. non diverſum eſſe a jam memorato Henrici Chronico.

HENRICUS homiliarum ſcriptor in Evangelia, memoratus Honorio IV. 8. de S. E.

HENRICUS *Horneby* Lincolnienſis, Theologus Cantabrigienſis, ſcripſit ad Mar-

garetam Reginam Henrici VIII. Regis Matrem, *Historiam nominis JEsu*, & *Historiam Visitationis Mariæ*. Vide Baleum XI. 86. Pitseum pag. 689.

HENRICUS *de Huda*, Anglus Ord. Minor. circa Annum 1350. cujus commentaria in Magistrum Sententiarum laudet Waddingus pag. 165.

HENRICUS *de Huecta* infra, *Henricus de Oyta*.

HENRICUS ex Lincolniensi Canonico Archidiaconus *Huntindonensis*, *Huntendunensis* sive *Huntingtonensis*. Vide Baleum II. 82. & Pitseum pag. 211. Scripsit petitione Alexandri, Lincolniensis Episcopi *Historiam Anglorum* libris VIII. ab Originibus Gentis & maxime ab Anglorum Saxonumque transitu in Britanniam usque ad obitum Stephani Regis A. C. 1153. Prodiit in H. Savilii scriptoribus rerum Anglicarum Lond. 1596. & Francof. typis Wechelianis 1601. fol. pag. 296. His octo libris, *nonum*, *decimum*, *undecimum* & *duodecimum*, Henricus, addidit quos maximam partem adhuc ineditos servari in duobus Biblioth. Lambethanæ perpulchris MStis Codicibus notavit H. Warthonus præf. ad T. 2. Angliæ sacræ, pag. XXIX. In his liber *nonus* agit *de Sanctis Angliæ & de Mi-*

ra-

raculis eorum, Liber *decimus de Summitatibus rerum* titulum habet. In Præfatione quam anno 1135. scripsit, *de fine mundi* differit. Præfationi succedit Epistola ad Henricum Regem, MS. etiam in Bibliotheca Cottoniana pag. 76. *de serie Regum* & Imperatorum Judæorum, Assyriorum, Persarum, Macedonum & Romanorum usque ad Imp. Conradum III. sive ad sua tempora. Dein alia ad Warinum Britonem Epistola *de origine regum Britannorum* a) a Bruto ad Cadwalladrum; quos in Historia sua prætermiserat, postea autem in *Galfridi Arthuri* libro apud Beccum invenerat. Huic succedit tertia ad Walterum Episcopum Wintoniensem, Epistola An. 1145. *de mundi contemptu per ea quæ ipsi vidimus*; seu (ut alius habet Codex) *de imagine Mundi*, alius *de Mundi appetitu*, sive *de Episcopis & viris illustribus sui temporis*. Hanc ex utroque Codice Lambethano exhibuit, laudatus Warthonus Tom. 2. Angliæ sacræ pag. 692 -- 702. variantibus alterius lectionibus ad marginem appositis. Eam antea evulgaverat Dacherius in Spicilegio suo Tom. 8. p. 178. (editionis novæ T. 3. p. 503.)

a) Et hanc edidit Dacherius. Vide supra p. 526. in Henrico Archidiacono.

Liber *undecimus* Satiras & Epigrammata complectitur; *duodecimus* Hymnos sacros, lusus amatorios & carmina diversi generis habet. Ex unico hoc Historiarum Opere Baleus II. 82. & Pitseus cap. 204. pag. 212. plusquam viginti libros procuderunt, singulas fere Epistolas & Carmina pluribus subinde titulis pro arbitrio effictis insignita sæpius recensentes. Videndum an diversum aliquod sit opusculum *de provincia Britanniæ*, quod in Bibliotheca Cantabrigiensi publica servari notavit Caveus. Henricus ipse ad Walterum a) carmina sua memorans, ad ea quæ libro undecimo leguntur, respicit:

Henricus tibi serta gerens, Epigrammata primum,
Prælia mox Veneris, Germina b) *deinde tuli.*
Nunc Waltere tibi fero carmen funebre, totus
Alter ab Henrico qui tria serta tulit.

Versus autem in laudem *Elfledæ* Merciorum Dominæ atque c) *Alfredi*, petiti sunt ex libro Historiæ Henrici hujus quinto pag. 354. & 352. edit. Wechelianæ.

HEN-

a) Tom. 2. Angliæ sacræ pag. 702.

b) al. *Gramina*

c) Tom. 1. Angliæ sacræ pag. 207. 208.

HENRICUS *Institoris*, Ord. Præd. Lector Ecclesiæ Saltzburgensis, sacræ Paginæ Professor atque Inquisitor hæreticæ pravitatis in partibus Alemanniæ superioris ab Anno 1484. una cum *Jacobo Sprengero* scripsit *Malleum maleficarum* toties editum Lugd. 1584. Norimb. 1494. 4. Paris. apud Joannem Parvum, 8. Colon. 1520. 8. Venet. 1576. Francof. 1580. 8. Lugd. 1620. 1669. 4. Huic in editione Francof. 1582. 8. additus est tomus secundus, in quo continentur 1) *M. Bernhardi Basini*, Canonici Cæsaraugustanensis Opusculum de artibus Magicis de Magorum maleficiis pag. 1. 2) *Ulrici Molitoris* de Constantia, Decretorum Doctoris, Dialogus de Pythonicis mulieribus pag. 34. 3) *Hieronymi Mengi*. Vitellianensis, Ord. Minor. *Flagellum Dæmonum* sive exorcismi, ex edit. Bononiensi An. 1571. pag. 92. 4) *Johannis de Gersono*, Cancellarii Paris. de probatione spirituum pag. 336. 5) *Thomæ* Murneri Ord. Minor. de Pythonico contractu pag. 351. 6) *Felicis Malleolli*, J. U. Doctoris, Cantoris Thuricensis & Præpositi Salodonensis tractatus I. & II. de exorcismis seu adjurationibus pag. 378. 397. & III. de credulitate Dæmonibus adhibenda pag. 422. 7) *Bartholomæi de Spina* sive *Spinæi* Ord. Præd. SS. littera-

rum Professoris, & Palatii Apostolici Magistri Quæstio de strigibus pag. 452. atque in *Joannem Ponzinibium* J. U. D. de Lamiis apologia quadruplex pag. 620. 656. 686. & 699 - 704. Cætera Henrici Institoris scripta sunt:

Liber *de plenaria potestate Pontificis & Monarchiæ*, adversus Monarchiam sive librum de potestate Imperatoris, editum ab *Antonio Rosello*, JCto Patavino, b) Prodiit Venet. 1499. fol. *Clypeus Romanæ Ecclesiæ* contra *Pikardos* & *Waldenses*. fol. sine anno & loco. Tractatus varii junctim editi Nurimberg, 1496. 4. in quibus occurrit *replica* adversus tractatum nescio cujus, qui CHristum non nisi sub conditione in Eucharistia adorandum prædicaverat, & tractatus ipse præmittitur. *Sermones XI. de Eucharistia*, atque ejusdem argumenti alii XIX. & alii item VI. *Avisamenta pro Clericis*. Opusculum *de Sacramento miraculoso* sub specie sanguinis, a trecentis annis Augustæ Vindelic. asservato, & fulminatione excommunicationis adversus opinantes Sacramentum in forma cruoris aut carnis apparens non esse verum Sacramentnm. Vide Jacobum Qvetif Tom. 1. p. 897.

HEN-

b) Roselli liber, partibus divisus quinque, recusus exstat in Goldasti Monarchia Imperii Tom. 1. p. 252 - 556.

HENRICUS *Isnensis* Benedictus Abbas in Svevia, cum conventu suo Anno 1350 extinctus uno die, incuria coci, qui venenum cibis admixtum apposuerat. Ejus volumen *de tribus custodiis monasticis* scriptum versu heroico, laudat Eisengreinius pag. 140. & ex Eisengreinio Possevinns in apparatu.

HENRICUS *Kalkariensis* Clivius, cognomento *Æger*, Prior Carthus. S. Barbaræ apud Colonienses, ubi octogenarius obiit An. 1408. a). Vide Trithemium de S. E. cap. 666. & de scriptoribus German. cap. 130. qui testatur eum scripsisse *Loquagium* de Rhetorica: *Cantuagium* de Musica, *Exercitatorium Monachale*, & An. 1398. b) librum *de ortu ac progressu Ordinis Carthusiensis*, qui MS. in Bibliotheca Basileensi.

HENRICUS *Kalteysen* (de frigido ferro) *Caltysenius*, vitiose *Kalthuserus*, *Caltæsemius* &c. Confluentinus Ord. Præd. hæreticæ pravitatis inquisitor Moguntinus, interfuit Concilio Basileensi ac postea Nicolai V. Legatus ad Lovaniensem Academiam, & Archiepiscopus Nidroniensis in Norwegia ac Cæsariensis, diem obiit in

a) ita recte Voss. pag. 540. de Hist. Lat. non 1448. ut Oudinus T. 3. p. 2241.

b) Arnoldus Bostius cap. 12. de illustribus Carthus.

in patria sua, Confluentiæ An. 1465. Exstat ejus *de libera Verbi DEI prædicatione* dissertatio sive Oratio per triduum An. 1433. in Concilio Basileensi contra Udalricum & Bohemos habita, editaque primum a Canisio Tom. 4. antiquar Lect. parte 2. (editionis novæ Tom. IV. pag. 628 - - 708.) atque inde apud Bzovium ad Annum 1433. num. 254. pag. 219. in Binii atque aliis Conciliorum editionibus, Regia, Labbeana, Harduiniana & Coleti. Alia ejus memorant Trithemius cap. 808. de S. E. & de scriptoribus Germ. cap. 189. *Super Magnificat*, *Quæstiones varias*, *Collationes ad Clerum*, *in Sententias Petri Lombardi*, *Sermones de tempore*, *de sanctis* & *per Quadragesimam*. Longe plura Jacobus Quetif Tom. 1. p. 829. seq. quæ in Bibliotheca Conventus Confluentini, sed aliis aliorum admissa & ab iis non satis distingvenda scriptis servantur manu exarata in octo voluminibus. In quibus & *Speculum devotionis rhythmicum cum aurea fabrica & gaudiis B. Virginis*, quod edidit Federicus Steill in Ephemeridibus Dominicanis 2. Octobr. p. 524 - - 546. Tum tractatus, *quomodo qui præsunt se debeant habere, quum mala exorta perseverant*, ubi multa de Ecclesiæ regimine contra Schismaticos, ad Conradum

Ryn-

Ryngraf, Archiepiscopum Moguntinum. *De arte sermocinandi. De morali Babylonia & ejus per vitia constructione.*

HENRICUS Comes *a Kalben* sive *de Kalve*, Augiæ Divitis (Reichen Auw) in insula lacus Bodamici, Ord. Bened. Abbas An. 1210. a) ad 1237. Scripsit Warmannum secutus *vitam S. Pyrmini*, primi Augiæ circa Annum 724. b) Abbatis atque Chorepiscopi in Alemannia, cujus memoria colitur in Martyrologiis 3. Nov. Vide infra, WARMANNUS.

HENRICUS *a Klingenberg*. Supra, Henricus Constantiensis.

HENRICUS *de Knygthon* Anglus, Canonicus Regularis Abbatiæ Leicestrensis sub Seculi decimi quarti exitum: hodie non solum notus ex Joannis Rossi Warwicani testimonio, atque inde Lelandi, Balei VI. 48. & Pitsei pag. 523. sed longe magis ex ejus monumentis in lucem editis, quibus eximium inter Historicos An-

a) Caspar Bruschius in Chronologia Monasteriorum Germaniæ pag. 44.

b) idem Bruschius pag. 30. ubi *Episcopum Meldensem* vocat Pyrminum, cum Trithemio multisque aliis. Sed a Sammarthanis inter Meldenses Episcopos omittitur, recteque omitti docent notata ab Arnoldo Wion Tom. 2. Ligni vitæ pag. 360.

Angliæ locum meruit. Ejus libri V. de eventibus Angliæ a tempore Regis Edgari usque ad Richardum Regem ſive ab Anno CHriſti 958. ad 1395. edita inter Hiſtoriæ Anglicanæ ſcriptores decem a Rogerio Twisdeno Lond. 1652. fol. In libris II. III. multa ſe ad verbum profitetur repetere ex ſeptimo libro Hiſtoriæ Polychronicæ *Ranulphi* HIGDENI, *Ceſtrenſis*, de quo infra. Knightoni libris pag. 2744. ſeqq. ſubjiciuntur *Acta depoſitionis & reſignationis Richardi II.* factæ An. 1399. De hoc ſcriptore videndus Seldenus in præf. pag. 47. (Tom. 2. Opp. p. 1174. ſq.) & H. Warthonus ad Caveum.

HENRICUS *de Langenſtein*, ſupra, *Henricus de Haſſia*.

HENRICUS *Leiceſtrenſis*, ſupra, *Henricus Knyghton*, a quo præter rem veluti diverſum Hiſtoricum Anglum memorat Pitſeus pag. 863. cum de Knightono dixiſſet pag. 523.

HENRICUS *Lincolnienſis*, ſupra, *Henricus Huntingtonenſis*.

HENRICUS Brabantinus ex Abbate S. Ægidii, Ordinis Benedictini, Brunſvicenſi Epiſcopus ab Anno 1270. ad 1284. *Lubecenſis*. Adhuc Abbas, factus comes itineris Henrico Leoni, Duci Brunſvicenſi,

censi, cum eo adiit Constantinopolin, & præsente Imperatore Græcorum, Michaële Palæologo, & Duce suo *grandem sustinuit disputationem super processione Spiritus Sancti,* ut refert Albertus Crantzius in metropoli VII. 2. & fusius Arnoldus, Helmoldi continuator, III. 5. pag. 247. seq. & Albertus Crummedyckius in Chronico Lubecensi Tom. 2. Meibom. pag. 396. *Reliquit* etiam, eodem Crantzio teste, *quædam sui nominis monumenta, ex quibus est* Homilia in Evangelium Joh. XIX. 25. Stabat juxta Crucem JESU, *quæ qualis fuerit in cæteris, satis demonstrat, quam sensu profundus, quam excultus eloquio. Sed præstabat omnibus sincera in Viro devotio.*

HENRICI *de Magdeburg* Summa super titulos Decretalium, MSta in Bibliotheca Paulina Lipsiensi. Vide B. Felleri Catalogum p. 240. 241. & 242.

HENRICUS *Marionovensis* Germanus prope Pannoniam, Carmelita, incertæ sedis Episcopus circa Annum 1440. quem astrorum & Cœli scientia claruisse ex Baptista Mantuano annotant Possevinus atque in paradiso Carmelitici decoris Alegrius pag. 344. Ab iisdem traditur scripsisse *contra Simoniacos, De Ordine Carmelitico,* & *De siderum cursu.*

HEN-

ſonis opera prodiit. Ex *Propoſitionibus* ejus *& earum explicatione*, loca quædam excerpſit vulgavitque Flacius in Catalogo teſtium Veritatis, ut Caveo jam notatum. In Bibliotheca Paulina teſte pag. 361. B. Fellero, MSta exſtat ejus interpretatio *poſteriorum Analyticorum* Ariſtotelis *Elenchorumque*, *Veteris Artis*, *Phyſicorum*, *de Cœlo*, *de generatione & corruptione*, *de meteoris*, *de anima*, *Oeconomicorum*, *Politicorum*, *Ethicorum*. Adde pag. 370.

HENRICUS *de Palma*, ſupra, BALMA, Tom. I. p. 446.

HENRICUS *Pauper*, infra, *Henricus Septimellenſis*.

HENRICUS *Penia*, ſub Seculi XVI. exordium brevi libello ſcripſit bellum Perſico-Turcicum, quo Iſmaël Sophi Turcarum An. 1509. victor ab illis victus eſt A. 1514. Prodiit Baſileæ 1515. 4. inter alia opuſcula apud Johannem Frobenium.

HENRICUS *de Piro*, idem dictus *de Colonia*, Juris utriusque Doctor, An. 1415. interfuit Concilio Conſtantienſi, cujus vide Acta ſeſſione XVI. tum apud alios, tum apud Bzovium ad illum Annum pag. 433. ubi ſemel vitioſe Henricus de

Piro

Piro *promotor*, excusum est, legendumque ut antea, *procurator*. A Trithemio cap. 935. de S. E. dicitur ad Carthusianos deinde accessisse, atque claruisse A. 1470. traditur, quod repetit cap. 205. de scriptoribus Germanicis. Ejus scripta: *Commentarius in IV. libros Institutorum Juris. Consilia. Liber ad novitios de Reformatione interna. Sermones* de tempore & de Sanctis.

HENRICUS Vrœde, cognomento *Prudens*, Prior Carthusiensium domus Vallis prope Brugas in Flandria, & in nova domo S. Sophiæ CPolitana prope Sylvam ducis, ubi defunctus est An. 1484. Scripsit *tetralogum devotionis* libris III. & plures devotas *Epistolas*. Vide Trithemium cap. 868. de S. E. & de Scriptoribus Germ. cap. 223. & Possevinum.

HENRICUS Monachus Augustinianus in *Rebdorf*, diœcesis Aichstadiensis, qui An. 1350. Jubilæo Romæ celebrato interfuit, atque An. 1361. insignia Imperialia lustrasse se testatur in Curia Noribergensi. Scripsit *Annales* rerum ab Anno 1295. sub Adolpho Nassovio, Alberto Anstriaco, Henrico VII. Friderico Austriaco, Ludovico Bavaro in quo est diligentior, & Carolo IV. usque ad Annum 1362. gestarum, interposita et-

iam Pontificum illius temporis historia. Primus edidit Marquardus Freherus T. 1. scriptor. rerum Germanicarum Francof. 1600. pag. 411. adjunctis nonnullis Actis publicis illius temporis, veteribusque monumentis (ut HENRICI VII. sententia in Robertum Siculum latam, ex Alberico de Rosate in L.) Quisquis (ad leg. Jul. majestatis.) Post Freherum, cujus sylloge recusa etiam An. 1624. eosdem Annales emendatiores ex Codice Rebdorfensi vulgavit Christophorus Gewoldus, Ingolstadii 1618. 4. Denique Burchardus Gotthelf Struvius in nova scriptorum Germ. Freherianorum editione Argentor. 1717. f. pag. 599. sq. & Gewoldianam contulit, & addidit notas quibus loca aliorum scriptorum res easdem illustrantium signantur.

HENRICUS Ludovici VII. Regis Galliæ frater, Archiepiscopus ab Anno 1162. ad 1175. *Remensis*, de quo Sammarthani Tom. 1. Galliæ Christianæ pag. 517. Ejus *Epistolam ad Alexandrum III.* contra Robertum de Aria sedis Cameracensis invasorem publici juris fecit Jacobus Hommey p. 551. supplementi Patrum. Epistolam increpatoriam *ad Cardinales* Rom. Ecclesiæ An. 1170. datam in caussa Drogonis, Noviomensis Cancellarii, Baluzius Tom. 2. Miscell. pag. 228. & simi-

ſimilem in eadem cauſa *ad Alexandrum III.* pag. 230. cum Alexandri reſponſoria.

HENRICUS *de Ripis*, ſupra HEMERICUS pag. 612.

HENRICUS *Rosla*, Nienborgenſis Saxo, ſcriptor *Herlingbergæ* ſive carminis epici pro illis temporibus non inelegantis de bello ob arcem Herlingsbergam An. 1287. geſto inter Henricum mirabilem, Ducem Brunſvicenſem, & Lunæburgenſem, ac confœderatos Saxoniæ Principes. Primus edidit cum *Tiderici LANGEN* Saxonia, & notis illuſtravit Joannes Henricus Meibomius, Henrici Filius, Luneburg. 1652. 4. deinde recudi fecit Henricus Meibomius, nepos T. 1. ſcriptor. rerum Germanicarum pag. 772. Sæpius citatur hic Henricus Rosla in Chronico Theodorici Engelhuſii: Et quoniam verſus quidam ab eo laudati in Herlingsberga non leguntur, hinc ſuſpicio eſt illum alia etiam hiſtorici argumenti carmine, quæ lucem necdum viderint, compoſuiſſe.

HENRICUS *Salterienſis* Hibernus, Monachus circa Annum 1150. ſcripſit ad Henricum Abbatem de Sartis, *de Purgatorio S. Patricii* (incertum veteris ne illius, an potius Patricii Abbatis circa

num. 850.) sive de spelunca *quam ingressus quivis veraciter pœnitens spatio unius diei ac noctis moram in ea fecerit, ab omnibus purgatur peccatis quibus in tota vita sua DEUM offendit.* Non tantum prologum, sed tractatum Henrici integrum vulgavit Thomas Messinghamus in florilegio Insulæ sanctorum Hiberniæ Paris. 1624. fol. pag. 89 - - 109. unde emendandus Oudinus Tom. 2. pag. 1440. Exstat itidem in Johannis Colgani triade thavmaturga, Lovan. 1645. fol. Conferenda etiam quæ de S. Patricii purgatorio notantur in Actis Sanctorum T. 2. Martii 17. pag. 587. seq. Ab illa narratione Henrici de S. Patricii purgatorio non differunt *Visiones S. Oeni militis*, quas ab illa distinguit Carolus Vischius pag. 145. Biblioth. Cisterc. Vide Messinghamum pag. 99. seqq. Quem vero Cisterciensem facit idem Vischius & Pitseus pag. 207. hunc Benedictinum alii, ut Baleus II. 77. Nimirum Cistercienses & ipsi sunt genus quoddam Benedictinorum.

HENRICUS Archidiaconus *Salzburgensis* & Præpositus Berchtolsgadensis Ord. Canonicorum Regularium S. Augustini circa Annum 1174. scripsit *historiam calamitatum Ecclesiæ Salzburgensis* sub Adelberto Archiepiscopo: editam a Bernardo

Pez

Pez Tom. 2. anecdotorum parte 3. pag. 199 - 218.

HENRICUS *Sanvicensis*, apud Miraeum pag. 90. Auctarii: rectius GVILELMUS de quo supra pag. 488. sq.

HENRICUS *Samariensis*, infra *Henricus Septimellensis*.

HENRICUS *de Secusia* sive *Segusia*, Cardinalis. Supra *Henricus Ostiensis*. Vide & Petrum Frizon in Gallia purpurata pag. 231. sq.

HENRICUS *Selderus* non notus mihi nisi ex praeclari Cangii monitione, qui testatur ejus lucubrationes se evolvisse in Codice Regio Paris. 190.

HENRICUS Aper, *Senonensis* Archiep. ab Anno 1122. ad 1144. Ejus brevem *Epistolam* ad Stephanum Episcopum Paris. edidit Dacherius Tom. 3. spicileg. pag. 158. (editionis novae Tom. 3. pag. 490.) Epistolam Innocentii II. ad hunc Henricum, Sammarthani Tom. 1. Galliae Christianae p. 631.

HENRICUS *Septimellensis* a patria, pago agri Florentini, dictus etiam *Florentinus*: sed & *Samariensis*, *Sangelsinus*, * & *Henricus Pauper*, quem ad eam inopiam re-

* Joach. Feller Catalogo Codicum MSS. Bibliohecae Paulinae pag. 289.

redactum tradunt, ut charta deficiente, versus suos in veteri & attrito pellitio exarare cogeretur. Scripsit circa annum 1192. ** exemplo Boëthii *de diversitate fortunæ, & Philosophiæ consolatione* libros quatuor versibus mille, carmine elegiaco jucundos lectu, in quibus Boëthii etiam nominetenus facit mentionem III. 49. ubi Philosophia:

Nonne meus Severinus inani jure peremtus
Carcere Papiæ non patienda tulit?

Bononiæ se litteris imbutum docet III. 71.

Dic, ubi sunt, quæ te docuit Bononia quondam?

Primus hosce libellos typis exscribendos dedit Christianus Daumius, Chemnitii A. 1684. a) in 8vo, apud Conradum Stoesse-

** Colliges hoc ex lib. 2. v. 61. seqq. *Nuper Alemannus Siculam delatus in oram* &c. ubi perstringitur infelix Henrici VI. adversus Tancredum expeditio An. 1191. & lib. 3. v. 164. captus An. 1193. Richardus, Angliæ Rex. *Captus & inclusus Anglicus acta, luit.* Sed magnam Henrici victoriam Siculos An. 1193. subjugantis tacet, ut laudato Leysero bene notatum.

a) non A. 1709. ut legitur in Diario Eruditorum Italiæ Tom. 33. pag. 19. Laudat B. Daumii studium Jo. Cinelli Biblioth. volante scans. 4. pag. 43.

Stœsselium, ex Codice Lipsiensi, & membranis Florentinis ab illustri Magliabechio communicatis, atque MSto Marquardi Gudii. Nam Codicem Bibliothecæ Aprosianæ, & Patavinum & Marii Florentinii, Equitis Lucensis, aliis conferendos, notas etiam ab alio adjiciendas reliquit. Ab eo tempore eosdem libros ex Codice Helmstadiensi & Gvelpherbytano vulgavit integros Halæ 1721. 8. Polycarpus Leyserus ὁ μακαρίτης in historia Poëtarum medii ævi pag. 453 — 496. In primo statim versu:

Quomodo sola sedet probitas? flet & ingemit aleph,

Putem Henricum scripsisse, *flet & ingemit ab ab,*

Certe in versibus *Hugonis* Sacerdotis, quos Henrici carmini, manu ille sua descripto subjunxit p. 496. legendum:

Et mallent flentes se non genuisse parentes,

& pag. 497.

Quæ dat in his libris documenta peroptima cunctis.

Denique hi libri cum versione veteri Italica prosaria b) facta circa annum 1340.

 lucem

b) *Arrighetto*, quo titulo citatur in Dictionario Italico Academiæ Cruscantium sive Furfurariorum Florentinæ.

HENRICUS *Maunsfeldius*, Anglus, ſive Cambrobritannus, cujus *Commentarius ſuper Boëthium* MS. Oxonii in Collegio Novo. Vide Pitſeum p. 863.

HENRICUS *Mediolanenſis.* Hujus libri duo *de controverſia hominis & fortunæ* carmine ſcripti elegiaco ad Clementem IV. prodiere Coloniæ cum Commentario Cypriani a Popma, Coloniæ 1570. & 1584. 8. Vide Suffridum Petri de ſcriptoribus Friſiæ pag. 249. Clemens IV. Papa fuit ab Anno 1265. ad 1268.

HENRICUS *de Montejardino* Genuenſis, Ordinis Minorum, circa Annum 1350. Scripſit *Commentarios in Johannem*, in *Evangelia totius anni* & *Quadrageſimalia* quinque. Vide Waddingum pag. 166. ex Poſſevino.

HENRICUS de *Northeim*, opido Saxoniæ, ſcripſit metro & proſa *dimetromachiam* de conflictu virtutum & vitiorum, ad Fridericum, Marchionem Miſniæ & Ducem Saxoniæ. Vixit adhuc An. 1494. laudatus a Trithemio de S. E. cap. 947. & de illuſtr. Germ. cap. 285. ubi etiam carmina alia ejus, & Epiſtolas ad diverſos memorat.

HENRICUS de Bartholomæis, de Suſe, ſive de Seguſia, (Secuſio Pedemontii opido)

do) ex Siſtaricenſi Epiſcopo Archiepiſcopus A. 1250. Ebredunenſis in Delphinatu Galliæ, & ab Anno 1263. Cardinalis Hoſtienſis ſive *Oſtienſis*, fons Juris utriusque & Orator, diem obiit A. 1271. Vide Sammarthanos in Gallia Chriſtiana Tom. 1. pag. 279. Præcipuum ejus opus Summa Juris Canonici, quæ ab eo *Summa Oſtienſis* appellari conſvevit. Tum commentarius *in Epiſtolas Decretales.* Etiam ejus *in Decretum* fertur, & MS. eſt in Paulina Lipſienſi. Vide B. Felleri catalogum pag. 227. De diſcipulo hujus Henrici, *Gvilelmo* DURANDO, Speculatore, dixi ſupra Tom. 2. p. 205.

HENRICUS *Oxonienſis*, Ordinis Minorum, cujus nihil præter *Sermones Dominicales* & *feſtivales* Baleus XII. 68. H. Willotus, Poſſevinus, Pitſeus pag. 863. & Waddingus memorant.

HENRICUS *Oyta*, *Euta*, *Otha*, *Huetta*, Germanus, Doctor inſignis Viennenſis circa Annum 1380. & Collega Henrici de Haſſia, de quo ſupra pag. 646. Vide Trithemium de S. E. cap. 687. & de ſcriptoribus German. cap. 140. Scripſit *ſuper IV. libros Sententiarum. De Conceptione B. Mariæ. Sermones. Quodlibeta.* Ejus liber *de Contractibus* & ſeparatim lucem vidit, atque inter Johannis Gerſonis

quo supra Tom. 2. pag. 218. continuatione vel repetitione ab Anno 1273. ad 1305. Freherus Tomo 1. scriptorum rerum Germanicarum pag. 385. (editionis novæ pag. 555.) vulgaverat ab Anno 1266. ad 1300. cum continuatione UDALRICI *Welling*, atque fratris ejus CONRADI, Monachorum S. Udalrici & Afræ Augustanorum, & memorati Eberhardi ab anno 1302. ad 1334. pag. 404.--410. (editionis novæ Struvianæ pag. 581--596.) Apud Canisium vero Tomo 1. veteris editionis pag. 229. hi annales exstant ab anno 1152. ad 1272.

HENRICUS *Svinesius*, Abbas Glasconiensis circa annum 1190. cui diversi generis poëmata tribuit Pitseus pag. 258. non dubito eundem esse cum *Henrico Stain*, de quo supra.

HENRICUS Carnotensis, cognomento *Surdus*, archiater Henrici I. Regis Francorum, ut constat ex Orderici Vitalis libro 3. ad annum 1059. & Wilhelmo Gemeticensi lib. 7. c. 38.

HENRICUS (aliis *Amandus*) *Suso*, Constantiensis Svevus, Ordinis Prædicator. obiit Ulmæ A. 1465 25. Januar. inter Doctores Mysticos illius ætatis eximius, de quo post Possevinum, Caveum, a) Lab-

a) Cave Hist. Lit. S. E. ad Annum 1290.

Labbeum, b) Oudinum, c) Gundlingium d) aliosque, accuratius Jacobus Qvetif Tomo 1. pag. 653. seq. Vitam Latine scriptam Operibus ejus præmisit Surius, usus commentario, quem soror Elisabetha Staglin de vita fratris Susonis in litteras Germanice miserat: Ex Surio eandem dedit Bollandus, in Actis Sanctorum Tomo 2. Januar. pag. 653 — 689. cui Henricus iste *Sanctus & Theopnevstus Scriptor* appellatur. Opera a Surio Coloniæ 1555. & 1588. 8. edita recusaque 1615. 8. & Neapoli 1658. 12. & magnam partem versa e Germanico alia Latine antea edita, sed a Surio interpolata, hæc sunt:

1) *Dialogus Sapientiæ & Ministri ejus*, sive *Horologium Sapientiæ* scriptum circa annum 1340. Latine ab Auctore, sæpiusque editum Parisiis 1470. 1480. & cum exercitiis S. Gertrudis 1578. tum Venetiis 1492. 1536. forma minore & 1539.

b) Tom. 1. de S. E. pag. 428.

c) Oudinus Tomo 3. pag. 1064. seq. qui Horologium A. 1369. compositum ab auctore, perperam colligit ex subscriptione Codicis Oxoniensis, ex qua Codicem illum A. 1369. exaratum, librum ab Henrico Constantiensi compositum recte colligas.

d) in Historia eruditionis edita Germanice T. 2. pag. 1941. seq.

1539. atque MStum in plurimis Bibliothecis: Prologum ex Codice Colbertino primus vulgavit laudatus Qvetif Tomo 1. pag. 654. 655. qui etiam versionis veteris Gallicæ mentionem facit p. 656. seq. etiam typis exscriptæ Parisiis 1493. fol. & 1530. 8. & ex nova versione 1684. 12. & Germanicæ, atque Anglicæ, Belgicæque.

2) *Conciones* aliquot.

3) *Epistolæ* complures, in quibus & illa lectu digna ad hominem in agone mortis constitutum, quæ exstat apud Bzovium ad annum 1337. num XV.

4) *Dialogus de Veritate*, sive Veritatis, cum Discipulo. Hunc Dialogum Gallice vertit Parisiis 1701. 12. idem, qui An. 1684. Horologium, D. de Vienne, S. Capellæ Vivariensis in Bria Canonicus.

5) Libellus *de novem rupibus.*

6) *Centum Meditationes Dominicæ Passionis*, cum totidem petitionibus, editæ etiam cum exercitiis S. Gertrudis, Parisiis 1578. Ad eas prologus e Codice Regio Parisiensi, editus a Jacobo Qvetif Tom. 1. p. 658.

7) *De æterna Sapientia exercitium amanti animæ dulcissimum.*

8) *Of-*

8) *Officium quotidianum de æterna Sapientia*, ſæpe, ut notat Labbeus, commiſſum typis, variisque in locis, ut Pariſiis 1578. Luxemburgi 1605. Opera Henrici Suſonis ex Suriana Latina Gallice verſa Pariſiis 1586. 1597. 1614. 8vo, atque Italice, Ignatio del Nente, Florentino, Ordinis Prædicatorum, interprete Romæ 1663. 4.

HENRICUS *Teuto*, Ord. Minor. infra *Henricus de Verlis*.

HENRICUS Teuto, Alberti Magni diſcipulus, Ord. Præd. primus Prior Colonienſis ab Anno 1224. atque ante Annum 1234. defunctus. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 94. ubi ex Jordani Saxonis teſtimonio refert eum antequam Coloniam perveniret, Pariſiis, juvenem licet in audientia omnis Cleri, facundum & gratioſum per omnia Prædicatorem claruiſſe. In Bibliotheca Paulina Lipſienſi Vita ejus ſervatur MSta, vide B. Felleri Catalogum p. 359.

HENRICUS Teuto tertius, patria Martisburgenſis itidem Ord. Præd. qui Palæſtinam adiit & ex ea reverſus A. 1227. conceſſit Pariſios atque inde Coloniam, ubi primus Theologiæ Lectorem geſſit, atque inde iterum facto in Palæſtinam ſacro itinere, Pariſios ſecundum rediit An.

1233.

1233. atque apud Regem Ludovicum IX. gratiosus effecit ut ex voluntate Gregorii IX. An. 1240. exurerentur collectæ apud Dominicanos & Franciscanos librorum Talmudicornm quadrigatæ seu vehes ac plaustra XX. Vide Jacobum Quetif, Tom. 1. pag. 148. ubi de hujus Henriei Sermonibus sacris.

HENRICUS *Thaborita* sive Monachus Cœnobii Thaboritici Regularium Canonicorum prope Snecam in Frisia, scriptor Historiæ mixtæ sive Ecclesiasticæ ac Politicæ a nato CHristo usque ad sæculi decimi sexti initia. (usque ad Annum 1501. Valerius Andreas in utraque editione. Franciscus Sweertius & ex eo Vossius ad Annum 1508. nam apud Possevinum typorum vitio legitur 1580.) Usum ea se profitetur Suffridus Petri ad Annales suos Frisicos concinnandos.

HENRICUS *Toke*, Canonicus Magdeburgensis, & Archiepiscopi ad Basileense Consilium post Annum 1431. Legatus, Ex cujus opere haud exiguo *de quæstione, an Ecclesia Catholica, militans, sancta & immaculata, sit ex omnibus fidelibus nec non malis congregata; singulis mortalibus personis, etiam Papali, prælata?* hæc pridem attulit clarissimus Hermannus ab Hardt præf. ad tomum sextum

sextum Concilii Constantiensis pag. 20. *Quid necesse est pro isto adducere multos, cum semel sit determinatum auctoritate universalis Ecclesiæ in sacro Concilio Constantiensi, ante cujus tempora apud Magistros hujus seculi erat dubium, & hinc inde disputatum. Sed Domino DEO misericorditer ordinante, omnibus minus recte sapientibus impositum est silentium per decretum Concilii nominati. Quod iterum in hoc sacro Concilio Basileensi est innovatum, laudatum & confirmatum, ad sanguinem ab omnibus CHristi fidelibus defendendum. - - - Concilium generale non posse revocari sine auctoritate & voluntate Concilii, per solum Papam: decretum est universalis Ecclesiæ, in Concilio Constantiensi per Martinum Papam confirmatum: sed si sic liceret dici confirmatum, cum magis proprie sic dicitur approbatum quam confirmatum.*

HENRICUS Canonicus *Tornacensis* circa Annum 1141. Vide quæ supra in ELEVTHERIO *Tornacensi*, Tom. 2. p. 272. & quæ Oudinus Tom. 2. pag. 1227.

HENRICUS Archidiaconus *Tornacensis*, supra, in *Henrico Gandavensi*.

HENRICUS ex Scholastico *Trevirensi* Episcopus *Vercellensis* A. 1083. Trithemio cap. 341. *Wenericus*, Ughello *Wenneri-*

nericus, aliis *Guenricus* Sigeberto Gemblacensi cap. 160. *Huenricus*, *scripsit* (circa Annum 1082.) *librum sub persona* THEODORICI ab Anno 1049 ad 1090. Virdunensis Episcopi, *ad Hildebrandum* sive *Gregorium VII. Papam* de discordia Regni & Sacerdotii, *non eum increpans, sed ut seniorem obsecrans ut Patrem, & amicabili inductione quasi affectu dolentis, suggerens ei omnia quæ contra jus legum & fas Religionis eum fecisse & dixisse divulgabat loquax fama.* Hæc Sigebertus. Epistolam illam non indignam lectu edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 214 - - 230. & scriptam ab Henrico adhuc Scholastico patet ex subscriptione. Epistola autem quæ ibidem pag. 230. subjuncta est CUJUSDAM *adversus Laicorum in Presbyteros conjugatos calumniam*, SIGEBERTUM Gemblacensem auctorem habet, ut constat ex ejus catalogo S. E. cap. ult.

HENRICUS *Venantodunensis* Joanni Lelando cap. 167. Vide supra *Henricus Huntingtonensis*.

HENRICUS *de Verlis* al. Verkleir, Possevino, Waddingoque *Werlius*, Ord. Minor. in Provincia Coloniensi, circa Annum 1440. (non 1390. ut apud Trithemi-

hemium cap. 800. de S. E. atque inde apud Cangium legitur. Vitiose etiam in libro Trithemii de scriptoribus Germ. c. 181. A. 1400.) Scripsit tempore Basileensis Concilii & Florentini *de potestate Ecclesiastica & Concilii generalis*: tum *in Universalia Porphyrii* atque *in quatuor libros Sententiarum*: denique *Sermones*, atque in his eximium *de passione Domini*.

HENRICUS *Vicanus*, infra, *Henricus Wichingam*.

HENRICUS *de la Vile*, Anglus, Philos. Oxoniensis, cujus Commentarios in Aristotelis libros III. de Anima MStos servari Oxonii in Biblioth. S. Mariæ Magdalenæ, Pitseus pag. 863. annotavit.

HENRICUS *Utidonensis* Anglus, cujus Historiam rerum Anglicarum usque ad obitum Stephani Regis, h. e. usque ad Annum Christi 1154. laudat Vossius p. 420. idem est cum *Henrico Huntingtoniensi* de quo supra pag. 660. Omitto juniorem HENRICUM *Untonum*, Reginæ Anglorum Elisabethæ in Galliam legatum, qui historiam legationis suæ reliquit, MStam in Bibliotheca Bodlejana.

HENRICUS *de Vri*, *Vrimarius*, *Frimarius*, *de Vrimaria*, *Frimelia*, *Vrimach*, corrupte *de Firmaria*, *de Ferraria*, Thu-

ringus. Ord. fratrum Eremitanorum, præter rem Dominicanis a quibusdam accensitus, ut fatetur Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 741. Doctor Parisiensis circa Annum 1334. Ejus *Confessionale* MS. An. 1460. exaratum, in Bibliotheca Patavina, teste Tomasino pag. 75. Liber *de quatuor instinctibus Divino, Angelico, Diabolico & Mundano.* Venet. 1498. & Paris. ad calcem Bartholomæi Rimbertini, Ord. Præd. de sensibilibus deliciis Paradisi 1514. 12. & Haganoæ 1513. *cum sermonibus de Passione Domini & de Sanctis.* Idem liber ab aliis tributus HENRICO *de Hassia*, in Bibliotheca Quedlimburgensi S. Servatii MStus exstat sub nomine FRANCISCI *Mayronis*, teste Tobia Eckardo in notitia ejus Biblioth. pag. 20. Præterea Trithemius cap. 589. de S. E. & de scriptoribus German. cap. 108. etiam memorat ejus *Quodlibeta* sive *Quæstiones quodlibetarias* Parisiis disputatas, & *Additiones in IV. Sententiarum libros* cum Ægidii Romani commentariis editas Colon. 1513. *Flores ex collatione Patrum* sive ex collationum *Joannis Cassiani* libris XXIV. excerptus *liber de perfectione interioris hominis*, cujus MSti in Bibliotheca Heilsbronnensi, argumenta capitum XXIV. notavit Joannes Ludovicus Hockerus in notitia Bibli-

bliothecæ Heilsbronnensis p. 96. *De incarnatione Verbi. De exemptione.* Expositionem Decretalis *de celebranda Missa. Sermones* de tempore & de Sanctis & de passione Domini. *In multos Bibliorum, in multos Philosophiæ Aristotelicæ libros*, speciatim *in decem libros Ethicorum* ad Nicomachum. Etiam *præceptorium* sive expositionem trivariam in decem præcepta, Nicolai LYRANI nomine editam Colon. 1498. 8. huic Henrico a quibusdam tribui, Miræus pag. 80. auctarii annotavit: atque in MS. Codice Biblioth. Quedlinburgensis, & a Trithemio aliisque Henrico nostro adscribitur.

HENRICUS *Vræde*, supra, *Henricus Prudens*.

HENRICUS contra *Wecelinum*. Ad calcem librorum duorum ALBERTI Metensis de diversitate temporum, de quo supra Tom. 1. p. 123. in Celeb. Eccardi Corpore scriptorum medii ævi Tom. 1. pag. 121 - - 131. legitur WECELINI apostatæ, ex Clerico Judæi facti, Epistola ab HENRICO quodam confutata tempore Henrici II. Imp. h. e. circa A. C. 1010. Vide pag. 96.

HENRICUS *de Werlis*, supra, *Henricus de Verlis*.

HENRICUS *Wichingamus* ſive *Vicanus* (Sixto Senenſi *Vinchingan*) Anglus, Nordvicenſis, Carmelita, Doctor Oxonienſis, circa Annnm 1447. Scripſit teſte Baleo VIII. 6. *In Eſaiam* Lectiones XVIII.. *In Apocalypſin* Lectiones XXX. *De quadruplici adventu CHriſti. De conceptione S. Mariæ, Sermones* æſtivales, hyemales & de Sanctis. Eadem Pitſeus pag. 639. atque Alegrius pag. 348. qui D. Hieronymi fidelem in exponendis libris ſacris ſtyli imitatorem facit. His *Quæſtionum Theologicarum* librum adjungit Lelandus c. 551. ubi tres alios Wichingamos commemorat, Carmelitas omnes, *Simonem* cui itidem tribuit *Quæſtiones*, & librum *Quodlibetorum*: tum *Richardum*, ſcriptorem commentariorum in libros Magiſtri Sententiarum duos priores & Concionum ſacrarum centum & ſex. Ac denique Thomam verſatum Coloniæ Agrippinæ, ſed cujus nullum ingenii monumentum nominat.

HENRICI *Wolteri*, Canonici S. Anſcharii Bremenſis *Chronicon Archiepiſcopatus Bremenſis* a temporibus Caroli Magni, & S. Willehadi Archiepiſcopi ſive ab Anno CHriſti 788. ad 1463. exſtat in H. Meibomii ſcriptoribus rerum Germanicarum Tom. 2. p. 19 - - 82.

HENRICI *de Wimaria*, Ord. Auguſtin.

HEN-

Sermones de Sanctis MSti in Biblioth. Paulina Lipsiensi pag. 168.

HENRICUS *Wintoniensis* Episcopus, supra, *Henricus de Soliaco.*

Balduinus HENRICUS sive HENRICI *de Zierixsee* Decretorum Doctor & Professor Lovanii circa Annum 1420. ac deinceps, cujus *Lecturam* sive ingentes commentarios *in quinque libros Decretalium*, MStos Lovanii, memorat Valerius Andreas pag. 99.

HENRICUS *de Zæmeren*, vico Brabantiæ, Doctor Parisinus Theologiæ & Professor Lovanii & Decanus Antwerpiensis, obiit An. 1472. Hunc magnum & eximium vocat auctor magni Chronici Belgici, editi a Pistorio pag. 379. ubi *captam* ab Imperatore Turcarum Mahumede secundo An. 1453. *CPolin* narrans, quædam ex ejus Epistola de illo argumento refert. Eam integram Johannes a Meerhout inseruit libro de mirabilibus eventibus cap. 116. teste Valerio Andrea p. 373. Præterea Henricus scripsit in gratiam Bessarionis Cardinalis, *epitomen operis Gvilelmi Occami de hæreticis* editam Lovanii 1481. fol. quæ laudatur a Seldeno de Synedriis lib. 1. cap. 10. pag. 229. atque emendandum quod apud Simlerum, Vossium & Sweertium p. 439. liber Henrici de Hæreticis a jam dicta epitome velut diversus distingvitur.

nullo idoneo argumento Hallervordus colligit. Hepidamnum circa A. 1080. rebus humanis valedixisse, Oudini suspicio est Tom. 2. pag. 619.

HERARDUS Turonensis Archiepiscopus ab Anno 855. ad 871. Ejus *Capitula* circa Annum 858. condita edidit Sirmondus Tom. 3. Concilior. Galliæ pag. 111. inde sæpius recusa in tomis Conciliorum, ut Labbei Tom. VIII. pag. 637. Harduini Tom. V. pag. 450. &c. Confer de hoc Herardo Natalem Alex. T. VI. edit. in fol. pag. 64. seq. & Sammarthanos, Tom. 1. Galliæ Christianæ p. 744. seq.

HERBERNUS Turonensis. Supra HEBERNUS pag. 576. sq.

HERBERTUS, *Hebertus*, *Aubertus*, Decanus Autissiodorensis circa Annum 1247. qui in compendium misit *summam* GVILELMI Autissiodorensis, de quo supra pag. 407. Vide librum Gallicum, continuation des memoires de litterature & d'Histoire Tom. 3. part. 2. Paris. 1727. 12. p. 326.

HERBERTUS, Herebertus, Heribertus *de Bosham*, a) sive *Bossanhamensis* supra Tom. 1. pag. 721. De eo cum dixisset

a) Vitiose apud Possevin. *de Hoschам*.

ſet Lelandus cap. 190. de ſcriptoribus Britannicis, ſubjungit: *Erat & alter HEREBERTUS ſed ætate prior, vir magni nominis, nec minoris doctrinæ, de quo Radulphus Dicetenſis, Decanus ſani Pauli, Londini ſcribit:* Herebertus natus inter medios Saxones, tranſiens in Siciliam, aſſenſu Regis Gvilelmi creatus eſt in Calabria Conſenſanus (*Conſentinus*) Epiſcopus, qui poſtea terræ motu abſorptus eſt.

Guilelmus HERBERTUS Ord. Minor. ſupra pag. 441.

S. HERBERTI Epiſcopi Leodienſis Vita apud Surium 3. Novembr.

HERBERTUS ſive HEBRECHTUS de quo Leo Oſtienſis, Chronici Caſinenſis lib. 2. cap. 10. *Dominus Herbrechtus in hiſtoria quam de Longobardorum Gente poſt PAULUM Diaconum ſcripſit, ita refert:* Non alius hic ab ERCHEMBERTO de quo ſupra T. 2. pag. 319.

HERBERTI Monachi Epiſtola *de hæreticis Petragoricis* eorumque principe *Ponno*, edita ab Edmundo Martene T. 1. anecdotor. pag. 453. & ante Edmundum a Mabillonio Tom. 3. Analect. p. 467. (editionis novæ pag. 483.) Confer Baronium ad Annum 1147. & Pagium ad Annum 1163. Principem horum

hæreticorum. Mabillonii editio *Pontium*, Edmundi *Ponnum* appellat. Sed in eo consentit utraque, *solitos centies illos de die genua flectere*, non ut Pagius malebat *septies*.

HERBERTUS *Turritanus* sive *Turrium Sardiniæ* Archiepiscopus circa Annum 1178. Ejus *libri III. de miraculis* Ord. Cisterc. & Congregationis Claravallensis, editi a Petro Francisco Chifletio in S. Bernhardi genere illustri asserto, Divione 1660. 4. Laudat Albericus in Chronico pag. 266. 274. &c.

HERBORDUS Scholasticus. Hic *Vitam S. Othonis* Bambergensis Episcopi qui An. 1139. obiit, dicitur *libello quodam dramatico, carmine vel etiam prosa luculentissime persudasse*. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1195. De aliis S. Othonis vitæ scriptoribus supra in ANDREA S. Michaëlis, Tom. 1. p. 248. & in EBBONE Tom. 2. p. 216. & quæ de SIFFRIDO, suo loco.

Acta S. HERCULIANI. Infra *Anonymus* PERUSINUS.

HEREBERTUS *Losinga* al. *Consinga*, Sudvolciensis Anglus ex Monacho Cluniacensi Episcopus Thetfordiensis a) in An-

a) Cangio *Trifordiensis*, minus recte.

Anglia Orientali, quam Episcopalem sedem An. 1096. Nordovicum transtulit, obiitque An. 1120. Scripta ejus teste Baleo II. 62: Ad Anselmum Cantuar. *contra malos Sacerdotes. Constitutiones Monachorum. De prolixitate temporum, De fine Mundi. Epistolæ ad diversos. Sermones* XVIII. Eadem Possevinus & pag. 197. seq. Pitseus.

HERIBERTUS & LISOIUS circa Annum 1023. impia dogmata professi Aurelianis, & cum assectis combusti, de quibus Glaber Radulphus III. 8.

HEREMPERTUS supra ERCHEMBERTUS Tom. 2. pag. 318. seq.

Petrus de HERENTHAL, sive HERRENTHALENSIS Brabantus, Canonicus Præmonstratensis & Prior Monasterii Floreffiensis in Comitatu Namurcensi vergente seculo decimo quarto. Ejus scripta: præter *Commentarium* in VII Psalmos Pœnitentiales atque in XV. Cantica graduum, *Catena in Psalmos universos* ad Joannem de Arckel, Trajectensem atque inde Leodiensem Episcopum Colon. 1483. a) atque deinde sæpius Vide Oudinum Tom. 3. pag. 1218. ut e

a) ita legendum pro 1453. apud Valerium Andream p. 744.

etiam de Codicibus MSS. tum hujus operis tum *Commentarii in quatuor Evangelia* duobus tomis in fol. nec non *Chronici ab Orbe condito usque ad Annum CHristi* 1385. cujus nihil aliud est editum quam Vita Joannis XXII. Benedicti XII. Clementis VI. Gregorii XI. & Clementis VII. in Baluzii Papis Avenionensibus Tom. 1. pag. 179. 238. 310. 483. 539. Præter illud Chronicon etiam *Compendium Historiarum* sive *Biblia pauperum* ab initio Mundi usque ad Willelmum VI. Comitem Hollandiæ, quod MS. in Bibliotheca Paulina Lipsiensi pag. 314. hunc Petrum habere auctorem, idem Oudinus suspicatur. Sicut Valerius Andreas & Franciscus Sweertius illi etiam tribuunt Catalogum ac res gestas Abbatum Floreffensium.

HERENUS *de Boio* sive *Boyo*, Brito Aremoricus Carmelita post seculi XIV. initia, cujus *Varias Quæstiones* & commentarium *in IV. libros Sententiarum* laudat Trithemius c. 568.

HERIBALDUS sive *Heriboldus* Carolo Calvo Regi charus & intimus, Episcopus Auxerrensis sive Autissiodorensis circa Annum 849. ad quem Epistolæ Lupi Ferrariensis, & Walafridi Strabi carmina. Vide Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Christianæ pag. 269. seq. Huic

&Ra-

& Rabano Mauro tribuit Thomas Waldensis, a) eoque nomine utrumque damnat, quod Evcharistiæ Sacramentum, cibum digerendum in humanam carnem, & secessui obnoxium esse scripserint. Idem ante Thomam in Rabano & Heribaldo graviter reprehendit Gerbertus, qui postea Silvester II. Pontifex, hic enim est auctor scripti, ex quo tunc adhuc inedito sine scriptoris nomine locum illum produxere Usserius, b) Blondellus, c) Albertinus: d) nuper autem librum præfixo Gerberti nomine publicavit Bernhardus Pez T. 1. anecdotor. parte 2. pag. 133. *Et his quidem, qui dixerunt secessui obnoxium, quod nunquam est auditum: id est:* Heribaldo *Autissiodorensi Episcopo, qui turpiter proposuit:* & Rabano *Moguntino, qui turpius assumsit, turpissime vero conclusit, suus ad respondendum locus servetur.*

HERICUS *Autissiodorensis*: supra ERICUS. T. 2. p. 325.

HE-

a) Tom. 1. doctrinalis de Fide, in Prologo ad Martinum V. & Tom. 2. de Sacramentis cap. 19. 52. & 61.

b) Usserius de Christianar. Ecclesiar. successione cap. 2. p. 46.

c) Blondellus. esclaircissements sur l'Evcharistie pag. 428.

d) Aubertinus de Sacramento Evcharistiæ pag. 928.

HERICUS *Daniæ* Rex, ſupra Tom. 2. p. 325.

HERICUS qui Voſſio pag. 480. is Eiſengreinio pag. 114. NERICUS, aliis *Udalricus Nerlinger a Wurmberg* Abbas Ordinis Benedictini Campidonenſis ſcriſit *Chronicon Monaſterii ſui* usque ad Annum 1261. quo magna pars ejus conflagravit. Ipſe diem obiit An. 1268.

HERIGERUS, ſupra, HARIGERUS pag. 562. ubi Valerii Andreæ & Franciſci Sweertii notatis varias obſervationes additas Lector reperiet. Neqve vero geſta Abbatum Laubienſium Herigerus tradidit, ut a Cangio calami errore ſcriptum eſt, ſed ut recte etiam apud Valerium Andream legitur, Leodicenſium Epiſcoporum.

HERIMANNUS, infra, HERMANNUS *Monachus & Hermannus Tornacenſis.*

HERIMBERTUS a quo libros de rebus a Carolo M. geſtis compoſitos Geſnerus in appendice ad Bibl. ſuam annotavit. *Eginhardi* nomen ſub eo latere conjiciebat Voſſius pag. 707. Sed nihil impedit verum nomen *Herimbertum* ſcriptoris eſſe librorum, quos ſub *Micrologi* nomine exſtare notavi ſupra Tom. 1. pag. 967.

HERIVEUS, Remenſis ab Anno 900. ad 922. Archiepiſcopus, Cancellarius Caroli

roli Simplicis Regis Francorum. Vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Christianæ pag. 490. seq. Ejus *Epistola ad Witonem* Coarchiepiscopum Rotomagensem, *qualis pœnitentia debeat injungi non baptizatis & rebaptizatis & postea more paganico Ecclesias devastantibus & Christianitatem delentibus: Capitula XXIII. ex sententiis Patrum & Canonibus & Decretalibus Pontificum Romanorum*, exstat in Bibliotheca Patrum Tom. XVII. edit. Lugd. pag. 247 - - 259. Sed in loco præmisso Flodoardi ex ejus Historia Ecclesiæ Rem. lib. IV. cap. 14. pro verbis: *qualiter ipsi Mortui anni tractari deberent*, legendum *ipsi Nortmanni*, ut recte pag. 604. ejusdem tomi legitur, in quo Flodoardi opus integrum exstat.

HERMANNUS *Æditus*, cujus Chronici edendi spem fecit Joannes Basilius Heroldus præf. ad Marianum Scotum, nun potest intelligi HERMANNUS *Contractus*, quia ille jam editus erat apud Henricum Petri An. 1536. cum Heroldus Marianum proferret An. 1559.

HERMANNUS ab Anno 1242 ad 1273. Abbas Altahensis sive *Altaichii* inferioris in Bavaria, Ord. Bened. & Ottonis, Bavariæ Ducis filiique ejus a Consiliis scripsit *Chronicon Altaichiense*, maximam partem ex meris diplomatibus coætaneis con-

HENRICUS *Zutphaniensis*, testis Veritatis, cum biennium Bremæ ædis Anschari anæ Pastor fuisset, Nicolao Boyo, Pastore Meldorpensi, svadente & nobili vidua Wiba Petri Nannii sorore venit in Dithmarsiam, ubi interceptus persecutorum crudelitate pro hæretico combustus vivus est An. 1524. 14. Decembr.

De ejus Martyrio Epistola Jacobi Hyperensis An. 1525. data ad D. Lutherum exstat in V. C. Friderici Jacoci Beyschlagii sylloge Variorum Opusculorum p. 877. ut omittam quæ de præclaro hoc viro notata sunt tum ab laudato Beyschlagio pag. 885. seq. & in singularibus scriptis Doctorum τῶν μακαριτῶν Henrici Muhlii, Superint. General. Holsat. & Theolog. Kilon. Oratione in ejus diss. Historico Theologicis pag. 401. Gerhardi Meieri Superintendentis Bremensis: & Superintendentis Stadensis, Johannis Hermanni Elschwichii. Ejus *disputationes* aliquot cum dispp. D. Lutheri editæ Witeb. 1535. 8. *Propositiones* de Natura, Lege, Evangelio, Fide & Charitate, in Diario Theologico, Unschuldige Nachrichten An. 1709. pag. 25-32. & in laudati D. Muhlii diss. ad hanc ejus confessionem doctrinæ, Kil. 1717. 4. *Theses* contra Missam privatam in celeb. Johannis Erhardi Kappii spicilegio

(Nach-

(Nachlese zur Erläuterung der Reformations-Geschichte nützlicher Urkunden) Tom. 2. pag. 487 - - 494. *Epistola* ad Jacob. Hyperensem & ad Reynerum id. pag. 550.

Gvilelmus HENTISBERIUS. Supra GVILELMUS p. 440.

HEPIDANNUS sive *Hepidamnus* Monachus S. Galli. Scripsit ad Udalricum ab Anno 1072. Abbatem suum *vitam S. Wiboradæ* Virginis & Martyris CHristi, libris *duobus* quam vulgavit Goldastus Tom. 1. scriptorum Alemannicorum p. 206. atque Papebrochius in Actis Sanctor. 2. Maji Tom. 1. p. 293 - 308. Memorat Hepidannus, fratrem quendam nomine EKKEHARDUM, ante se idem facere instituisse, quam in rem confer quæ de vita S. Wiboradæ ab Eccardo affecta & ab HARTMANNO suppleta atque perducta ad umbilicum dixi supra pag. 569. Confer & Mabillonium Sec. V. Act. Sanctor. Ord. Bened. pag. 42. Ejusdem Hepidanni *Annales* breves ab Anno CHristi 709. ad Annum 1044. exstant apud eundem Goldastum ante Tom. 1. Alemannicor. atque inde in Quercetani sive Andreæ du Chesne T. 3. scriptor. de rebus Francor. pag. 471 - - 480. Diversum esse Annalium scriptorem a scriptore vitæ S. Wiboradæ,

 nullo

tissimosque prætaream, Nic. Hieron. Gundlingius in Gundlingianis Tom. 1. pag. 51. sq. & B. Joannes Hubnerus noster in Bibliothecæ Historicæ Centuria III. pag. 71. seq. Inter Opera ejus præcipuum est *Chronicon de sex Mundi ætatibus*, quod ab rerum originibus perduxit ad Annum CHristi 1054. Ejus variæ & aliæ aliis locupletiores exstant editiones, quoniam auctor ipse intercedente tempore videtur opus suum repastinasse vel locupletasse. Prima editio ex Codice S. Galli lucem vidit edente *Joan. Sichardo* Basileæ 1529. 1536. cum Chronico *Eusebii* & *Hieronymi* quod Hermannus, sicut *Prosperi*, *Jornandis* & *Bedæ* quoque in A. C. 726. desinentis diligenter est secutus. Deinde in tomo uno *Joannis Pistorii* Francof. 1583. 1613. (& curante V. C. Burchardo Gotthelf Struvio, Ratisbonæ 1726. fol.) cum continuatione ab Anno 1054. usque ad Annum 1065. Ex meliori hinc codice Cœnobii S. Georgii prope Rothwilam, *Christianus Urstisius* inter scriptores rerum Germanicarum, Francof. 1584. & 1670. Tomo priore Chronicon Hermanni locupletius edidit veteri editione per columnas ex adverso posita, subjunctaque præter continuationem ANONYMI ab Anno 1054. ad 1065. etiam alia BERTHOL-

DI

DI Presbyteri Constantiensis ab Anno 1053. usque ad Annum 1100. Denique *Henricus Canisius* ex Codice Biblióth. S. Afræ & Udalrici Augustano Chronicon hoc melius atque locupletius edidit Ingolstad. 1601. 4. Tom. 1. Lectionum antiquar. (Tom. 3. editionis novæ pag. 193) cum continuatione priore usque ad Annum 1066. Canisii editionem secuti sunt Bibliothecæ Patrum curatores, Coloniensis Tom. XI. & Lugdunensis T. XVIII. Daniel quoq; Nesselius promisit ex Cæsareo Codice continuationem hujus Chronici usque ad Annum 1347. Continuationem ab Anno 1279. ad 1310. WICHARDO *de Polheim*, Archiepiscopo Saltzburgensi tribui, Lambecius Tom. 2. p. 3. annotavit, qui & continuationis usque ad Annum 1347. meminit pag. 70. Cætera Hermanni scripta apud Anonymum Mellicensem cap. 91. memorantur hæc:

1. *Gesta Chunradi & Henrici.*

2. Carmen, *de conflictu ovis & lini*, & aliud in modum *Theoduli*. Aliud item *de contemtu Mundi*. Ex carmine *de Virtutibus* vide Eccardi Tom. 2. Corporis medii ævi pag. 6.

3. Liber *de principalibus computi regulis*.

His a Trithemio adduntur: 4. *Vitæ plurium Sanctorum.*

5. *De Physiognomonia.*

6. *De compositione* sive *mensura Astrolabii* & *de ejus utilitate*, quæ duo scripta primus edidit Bernhardus Pez Tom. 3. thesauri anecdotorum, parte 2. pag. 95. & 109. Hos propter libros Hermannus inventor Astrolabii habitus fuit a Gvilelmo Durando IV. 22. aliisque. Vide laudati Pezii prolegomena pag. IX. Sed notum est ante Ptolemæi tempora usum Astrolabii jam frequentatum fuisse.

7. *De eclipsibus.*

8. *De quadratura Circuli.*

9. *De conflictu rhythmomachiæ.*

10. Honorius IV. 12. scribit *dulcisonum cantum* composuisse. Anonymus Mellicensis: *in Musica pæne modernis omnibus subtiliorem, Cantilenas plurimas de Musica; Cantusque de Sanctis, satis auctorabiles* edidisse. Trithemius: præter scriptum *de Musica* & aliud *de monochordo* ait *dulci & regulari melodia eum cantus & prosas pulcherrimas composuisse. E quibus est illa de beata Virgine dulcissima,* Salve Regina b) & Alma Redemtoris Mater,

b) Hanc alii minus verisimiliter Ademaro Podiensi Episcopo tribuerunt, unde *Antiphona de Podio* apud Albericum in Chronico ad An. 1130. pag.

ter, *& cætera quarum copiosus est numerus*. Sequentia quoque, *Veni sancte Spiritus & emitte cœlitus lucis tuæ radium* ad Hermannum auctorem refertur. Vide Joannem Egonem de Viris illustribus Augiæ Divitis cap. 28. pag. 689. T. 1. anecdotorum Bernhardi Pezii parte 3. pag. 68. & Possevinum in Apparatu. Longe plura adduntur tum ab eodem Egone, tum a Joanne Metzlero cap. 47. de Viris illustribus Sangallensibus Tom. 1. ejusdem Pezii parte 3. pag. 582. *Ave præclara maris stella*. Historiæ sive Officia Annunciationis S. Mariæ & S. Mariæ Magdalenæ responsorium, *Simon Barjona*. Et Sequentia: *Rex omnipotens* de Adscensione Domini: & Historia de Angelis. Denique Trithemio teste *transtulit nonnulla Græcorum Philosophorum & Arabum Astrologorum Volumina in Latinum*: e quibus Joannes Metzlerus nominat Rhetoricam & Poësin Aristotelis ex Arabico.

HERMANNUS *Cygneus*, infra *Hermannus Minorita*.

p. 263. alii Petro de Monsoncio, Episcopo circa A. 960. Compostellano. Vide Nicolaum Antonium VI. 14. Biblioth. Vet. Hispan. pag. 579. S. Bernardi Opera Tom. 2. edit. novæ Mabillonianæ Paris. 1719. fol. p. 738-749.

HERMANNUS *Dalmata* scriptor Chronici Saracenorum.

HERMANNUS *Doceomiensis* Frisius & ad S. Vitum Leovardiæ Pastor circa Annum 1500. cujus *Commentarium in XVII Psalmos primores* Possevinus & alii ex Suffrido Petri commemorant.

HERMANNUS Eremitarum in Nariscis a) sive Waldsassensibus (Nortgaw) Abbas Benedictinus circa Annum 1214. scripsit de Cherubim & Seraphim, ac cæteris Angelorum choris. Vide Possevinum.

HERMANNUS *Gigas* & HERMANNUS *Januensis*, infra *Hermannus Minorita*.

Joannes HERMANNI, vide infra, JOANNES *Wesselus*.

HERMANNUS Coloniensis, *Judas* quondam dictus, genere Israëlita, tribu Levita, ex *Judæo* Christianus, colloquiis Ruperti, Abbatis ab Anno 1124. Tuitiensis, Eckebertique Episcopi ab Anno 1127. Monasteriensis, aliorumque clericorum sermonibus permotus, atq; adducto etiam ad Christianos fratre suo, Canonicus *Cappenbergensis* Ord. Præmonstr. in Westphalia scripsit *Opusculum de conversione sua* ad Henricum, quem modo filium, modo

a) Perperam apud Cangium *in Noricis*.

modo fratrem cariſſimum appellat. Hoc ex Codice Biblioth. Paulinæ Lipſienſis in quo Hieronymi in Eſaiam commen- mentariis junctum erat, vulgavit D. Joannes Benedictus Carpzovius ὁ μακαρίτης ad calcem pugionis fidei Raymundi Martini, obſervationibus Joſephi de Voiſin illuſtrati. Lipſ. 1687. fol. *Non*, inquit Hermannus, *ea facilitate converſus ſum, qua multos ſæpe infideles, ſive Judæos ſive paganos, ad fidem Catholicam repentina & inopinata mutatione converti videmus, ut quos heri perfidos dolebamus, hodie fideles & noſtros in gratia Chriſti factos coheredes gaudeamus. At vero mea converſio, graviſſimis in ejus primordio crebreſcentibus tentationum procellis, multisque ſe ei opponente antiquo hoſte inſidiis, & longa protelata fluctuatione, & maximis tandem laboribus, effectui eſt mancipata.* Baptiſmi, qui Coloniæ in B. Petri baſilica ei obtigit, hiſtoriam cap. 19. texit his verbis: *in cæteris ad fidem orthodoxam pertinentibus ſufficienter pro mea capacitate imbutus, ſolum de baptiſmi trina immerſione in nomine ſacræ Trinitatis exhibenda, ex miniſtrorum negligentia, immo potius ex inſidiantis mihi inimici fraudulentia edoctus non fueram. Fluenta igitur vivifici fontis ingreſſus, & in eo ſemel contra orientem immerſus, ſolam hanc*

 immer-

immersionem sufficisse credebam ad antiquæ vetustatis renovationem. Clerici autem baptisterium circumstantes, sæpius me mergi debere clamabant. Sed ego qui fonte jam recens emerseram, discrete eorum voces audire vel clare, quos mihi faciebant, nutus, defluente nimirum hinc inde piloso capite aqua, videre non poteram. Igitur a facie detersa manibus aqua, quid vellent audivi, sed magno fontis astrictus frigore, eorum primo voluntati non libenter obedivi. Attamen blanda baptistæ mei flexus ammonitione, feci, quod faciendum erat pro salute. Ratus itaque hac me secunda tinctione Divinis mysteriis satisfecisse, cœpi de fonte velle exire. Siquidem præ nimio ejus algore pene totus obrigueram. Sed clerus magnis rursum vocibus perstrebebat, me ad consummationem sacramenti versus ad austrum, salutaribus fluentis humiliter debere submitti. Diabolica igitur fraude circumventus, suspicatus sum, haberi me ab eis derisui. Unde sicut ille quondam Naaman Syrus accepto ab Heliseo propheta septies lavandi, magno animi succensus furore, ac moræ totius impatiens, volebam e baptisterio prosilire. Sed, Deo gratias, quod etsi se inimicus erexit, non adversum me prævaluit. Enimvero quemadmodum isdem Naamam suorum flexus ammonitione comitum, salutari Prophetæ consilio obtem-

temperavit; ita blanda religiosorum, qui aderant, clericorum exhortatio, propulso ab animo meo concepto malæ suspicionis contagio, meam in fide pusillanimitatem roboravit. Ut igitur per omnia veteribus nova liceat comparare, Naaman Jordaneis septies lotus fluentis, a lepra carnis visibiliter est curatus, ego in baptismo per septiformem Spiritus sancti gratiam invisibiliter sum ab animæ lepra mundatus. Vide & infra, *Hermannus Præmonstratensis.*

HERMANNUS *Kornerus*, de quo supra in CORNERO Tom. 1. pag. 1210. sq.

HERMANNUS *Lerbecius* sive *Lerbeccensis, de Lerbeke*, Monachus Dominicanus Domus S. Pauli, Mindensis, scriptor *Chronici Comitum de Schowenberg* sive Schauenburgicorum ab Anno CHristi 1030. ad Annum 1404. (non 1414. ut Vossius) quod auctor dicavit fratribus Bernhardo Præposito Hamburgensi, atque Ottoni in Schowenborg Comiti magnifico. Hoc cum notis eruditis historicis, edidit Henricus Meibomius avus, Helmst. 1620. 4 & Henricus Meibomius nepos recudi fecit Tom. 1. rerum Germanicarum pag. 495 - - 521. notis a p. 521. ad pag. 548. progredientibus. Germanicam quoque Chronici hujus versionem, adhuc ineditam Meibomius commemorat. Vide Jacobum Quetif

Tom. 1. de ſcriptis Dominicanorum pag. 751.

HERMANNUS *Mindenſis*, ab *Hermanno de Lerbeke* neutiquam diverſus.

HERMANNUS *Minorita* Chronicon condidit, quo MS. uſum ſe profitetur qui Abbati Urſpergenſi paralipomena adjecit. Huic Voſſii notationi Sandius ſubjungit: *dubio procul is eſt* HERMANNUS *Gigas, qui Minorita dicitur,* Chronico *autem, quod ſcripſit, titulum dedit* de floribus temporum. Eundem auctorem videtur Blondellus de Johanna Papiſſa pag. 11. vocare HERMANNUM *Cygneum*. Nimirum MARTINUS Minorita *Flores temporum* collegit ab Origine rerum usque ad annum Gratiæ 1290. HERMANNUS vero *Januenſis* continuavit usque ad An. 1346. atque ita cum continuatione exhibentur a C. V. Georgio Eccardo Tom. 1. Corporis medii ævi pag. 1551 - - 1640. Lubens inſuper audivi HERMANNI *Gigantis* flores temporum a Rev. D. Joanne Gerardo Meuſchenio exſpectari vulgandos cum continuatione *Michaëlis* EISENHARTI.

Neſcio quis qualisve ſit *Frater* HERMANNUS cujus *Dialogum* excuſum Ligni An. 1481. memorat Jo. Caillius hiſtor.

ſtor. typographiæ pag. 43. & ex eo Mich. Maittaire pag. 161. Tom. 1. annal. typogr.

HERMANNUS ſive HERIMANNUS Monachus, cujus *Epiſtolam* ad Bartholomæum Epiſcopum Laudunenſem *de Miraculis S. Mariæ Laudunenſis* in Codice Sangermanenſi 527. legit præſtantiſſimus Cangius, eadem eſt quam vulgavit Dacherius ad calcem operum Gviberti Novigentini pag. 526. præmiſſam ejusdem Hermanni *libris tribus*, quorum duo priores miracula illa perſequntur, tertius autem isque prolixior tractat de ornata per S. Norbertum & Bartholomæum Epiſcopum, & Monaſteriis locupletata diœceſi Laudunenſi. Bartholomæus ille præfuit ab Anno 1113. usque ad 1150. vide Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Chriſt. pag. 620. ſeq. Idem Hermannus teſtatur ſcripſiſſe ſe *vitam S. Hildefonſi*, Toletani Archiepiſcopi, eamque libris ejus tribus de Virginitate ſua præmiſiſſe. Hermannum hunc in genealogia illius Bartholomæi tradenda teſtem omni exceptione majorem laudat Petrus de Marca, Marcæ Hiſpanicæ libro IV. pag. 455. Non diverſus hic ab HERMANNO Tornacenſi, de quo infra.

HER-

HERMANNUS *de Petra*, Ordinis Cisterciensis. Ejus *Sermones* MStos in Biblioth. Abbatiæ Hasnoniensis, Ord. Bened. in Hannonia memorant Sanderus pag. 314. atque ex eo Vischius pag. 146.

HERMANNUS *Petra de Stutdorp*, sive *Santdorpius*, Virginum Carthusianarum domus S. Annæ prope Brugas per annos XXIX. ut Trithemius c.752. de S.E. & cap. 162. de scriptoribus Germ. vel ut Valerius Andreas pag. 383. triginta quatuor Cœnobiarcha, defunctus An. 1428. Scripsit *Sermones de tempore*, tribus Voluminibus: *& de Sanctis*, Voluminibus totidem. *Super Oratione Dominica* sermones quinquaginta, editos Aldenardæ 1480. & Lovan. 1484. *De regimine Monialium. De immaculata Conceptione S. Mariæ.*

HERMANNUS *Præmonstratensis*, si Oudinum Tom. 2. pag. 1088. audimus, primus a S. Norberto constitutus Præpositus in Westphalia Cappenbergensis, idem scilicet qui *Judæus* antea, opusculum de conversione sua scripsit (de quo supra pag. 710.) & scriptor *vitæ S. Godofredi* ex Cappenbergensi Comite Canonici Ord. Præmonstratensis & Præposituræ Cappenbergensis fundatoris, An. 1126. defuncti, quæ sine nomine auctoris exstat apud Surium 13. Januar. & in Actis Sanctor. Tom. 1. Januar. pag. 847. atque incipit: *Temporibus B. Ludgeri.* Sed

in

in notia Præpositorum Cappenbergensium obvia in iisdem Actis pag. 842. seq. nulla Hermanni hujus mentio occurit.

HERMANNUS *de Saxonia*, Ord. Minor, cujus librum *de Casibus Conscientiæ* MStum in Bibliotheca Conventus Assisii, memorat Waddingus pag. 169.

HERMANNUS *de Schildis* Westphalus, Germanus Augustinianus qui diem obiit Herbipoli in Franconia An. 1357. Vide Trithemium de S. E. cap. 494. & Philippum Elssium Encomiastici Augustiniani p. 282. Scripta ejus : *De quatuor sensibus S. Scripturæ.* MS. in Biblioth. Basileensi. *Lectura* sive *Postilla in Genesin. Hexaëmeron duplex. De decem præceptis. Postilla in Canticum Canticorum. De materia Cantici Canticorum. Quadragesimale. De XLII. Masionibus. Expositio Orationis Dominicæ duplex*, una secundum verba Matthæi, altera secundum verba Lucæ. Super *Ave Maria. Expositio Missæ. De comparatione Missæ. In primum Sententiarum. Breviloquium. Manuale Sacerdotum. De vitiis capitalibus. Claustrum animæ. De conceptione S. Mariæ. De modo studendi.. De vera & falsa amicitia. De horis Canonicis. Contra flagellatores. Sermones varii. Collationes prædicabiles. Quæstionum diversarum* liber. *De quinque sensibus. De divisione Philosophiæ*, metrice.

trice. *In Ethicam & Rhetoricam Aristotelis. Super C.* Omnis utriusque. *Introductorium Juris.*

HERMANNUS *Petra de Stutdorp*, supra, *Hermannus Petra.*

HERMANNUS Abbas S. Martini Tornacensis Ord. Bened. ab Anno 1127. ad 1137. incertum quot annis superstes post abdicatum munus fuerit. Exstat ejus 1) *narratio restaurationis Abbatiæ S. Martini Tornacensis* ad Patres, Fratres & Filios universos illius Cœnobii. Primus vulgavit Lucas Dacherius Tom. XII. spicilegii pag. 358. seq. (editionis novæ Tom. 2. pag. 888.) cum additionibus aliorum auctorum pag. 922. & 926. ab Anno 1127. usque ad Annum 1160. Hoc est scriptum de quo tum adhuc inedito Vossius pag. 433. *Multa in eo leguntur de Regibus Galliæ ac Comitibus Flandriæ, atque ut Episcopatus Tornacensis separatus sit a Noviomensi.*

2) *De incarnatione JEsu CHristi Domini nostri*, tractatus ad Stephanum Viennensem in Gallia Archiepiscopum, editus primum a Casimiro Oudino inter Opuscula sacra Veterum aliquot Galliæ & Belgii scriptorum Lugd. Bat. 1692. 8. In præfatione, Hermannus, *Sciatis*, inquit, *me in eo nihil de meo posuisse*, *sed*

quod

quod in sanctis Doctoribus legeram, & maxime in libro Domini ANSELMI *Cantuariensis Archiepiscopi, quem de eadem materia compositum* Cur DEus homo *nominavit, velut in uno vasculo congregasse. Præterea Dominus* ODO *Cameracensis Episcopus piæ memoriæ vir, nostri Cœnobii id est Beati Martini Tornacensis primus Monachus & primus Abbas, qui me & patrem meum tresque germanos meos Monachos fecit, & cui ego licet indignus in ejusdem Cœnobii regimine tertius Abbas successi: is inquam Abbas Odo in vigilia Nativitatis Domini, de eadem incarnatione ejus, sermonem perpulchrum & prolixum fratribus nostris in capitulo singulis annis facere consueverat: adeo ut cum mane inciperet, usque ad horam fere sextam eum protenderet. Et quia tunc eram adolescens & capacis ingenii, non paucâ ex ejus verbis memoriæ commendavi, quæ nunc etiam referam vobis & omni legere volenti.*

3) *De miraculis B. Mariæ Laudunensis* libri tres, de quibus supra in Hermanno Monacho p. 715.

HERMAS Pastor, Apostolicis vicinus temporibus, Græce quidem non Latine scripsit, sed admodum vetus exstat Latina trium ejus librorum interpretatio, quam cum Græcis quæ supersunt fragmentis

notisque

notisq; Jo. Baptiſtæ Cotelerii aliorumque recudendam dedi in parte. tertia Codicis Apocryphi Novi Teſtamenti. Hamb. 1719. 8. Primam editionem debemus Jacabo Fabro Stapulenſi qui Hermam vulgavit Pariſ. 1513. fol. apud H. Stephanum avum, una cum Viſionibus Ugvetini monachi, fratris Roberti, S. Hildegardis, Eliſabethæ Sconaugienſis, & Mechtildis.

S. HERMENGILDI, Regis & Martyris in Hiſpania, circa A. C. 586. *Vita* in Actis Sanctor. 13. April. T. 2. p. 134. ſeq. petita ex Joanne Mariana.

HERMENOLDUS Abbas Anianenſis, non diverſus ut videtur ab ERMOLDO *Nigello*, de quo ſupra Tom. 2. pag. 332.

Adſo HERMERICUS. Supra ADSO. T. 1. p. 45.

HERMERI Prophetia, qui ibi dicitur DEus Sapientum, MS. in Bibliotheca Cottoniana p. 76.

HERMETIS Triſmegiſti nomine ſcripta nonnulla feruntur non Græce ab eo compoſita nedum Latine, ſed Latine verſa olim ab APULEJO atque aliis ex Græco, & ex lucubrationibus Alexandrinorum Philoſophorum Græce nomen Hermetis præferentibus, de quibus abunde dictum lib. 1. Bibl. Græcæ cap. 7. ſeq. & in Bibl. Latina ubi de Apulejo.

HEN-

HERMIAS Philoſophus Chriſtianus ab aliud agente præſtantiſſimo Cangio inter hos ſcriptores numeratur, quem neutiquam fugiebat Græce non Latine ſcripſiſſe Hermiam, notiſſimam illam & brevem, Gentilium Philoſophorum irriſionem cujus verſio Latina Bibliothecis Patrum inſerta legitur. De aliis editionibus dictum in Bibliotheca Græca lib. V. c. 1. p. 96. ſeq.

HERMOLAUS *Barbarus.* Supra Tom. 1. pag. 457. ſq.

HEROLDUS Monachus Hirſaugienſis Ord. Bened. circa Annum 1149. ſcripſit *de laude Martyrum*, ut ex Poſſevino Cangius.

Joannes HEROLDUS ſive HEROLT, qui ſub nomine DISCIPULI eſt notior. De eo ſupra Tom 2. pag. 112. ſeq. Apud Poſſevinum vitioſe *Joannes Beroli.* Vide Oudinum T. 3. p. 2654. ſeq.

Petrus HERP Ord. Præd. Francofurti ad Moenum ſcripſit *Annales breves Dominicanorum Francofurtenſium* ab Anno 1306. ad 1506. quos ex MSto Bibliothecæ Uffenbachianæ vulgavit ſuperiore Anno Henricus Chriſtianus Senckenbergius tomo ſecundo ſelectorum Juris & Hiſtoriarum, Francofurt. 1734. 8. pag. 1 - - 30. Laudat Henricus Speelmannus

in glossario pag. 300. voce *Frigdora* ex quo apud Senckenbergium pag. 13. pro *modos asserere*, legendum apparet *modos assuere.*

Stephanus HERRANDUS ex Abbate Ilsenburgensis Cœnobii Ord. Bened. Episcopus Halberstadensis, defunctus An. 1107. Vide Trithemium cap. 360. de S. E. & de Scriptor. German. cap. 61. Ejus *Epistola* defensoria Papæ ad *Waltramum* scripta nomine *Ludovici* Landgravii Thuringiæ, ad quem WALTRAMUS Naumburgensis * Episcopus pro Henrico IV. scripserat, exstat utraque apud Dodechinum ad Annum CHristi 1090. Tom. 1. Pistorii pag. 458. seq. & in Goldasti apologia pro Henrico IV. pag. 31. & 252.

HERVARDUS Leodiensis Archidiaconus, circa Annum 1200. scripsit *Epistolam* ad G. Canonicum Laudunensem scriptorem vitæ S. Servatii, Tungrensis Episcopi, itemque epici carminis quo cultu & qua conversationis forma se agant Clerici qui pie CHristo volunt vivere. In hac Hervardus Canonicum illum

* Apud Pistorium pag. 458. *Megdeburgensis* sed pag. 461. rectius *Numburgensis*, sicut apud Trithemium quoque *Nienburgensis*. Vide Goldastum diss. de auctoribus apologiæ pro Henrico IV. præmissa pag. 20. seq.

lum rogat, ut Gviberti Martini, Abbatis Gemblacensis desiderio Vitam S. Martini Turonensis scribendam in se suscipere ne gravetur. Edita Epistola a Mabillonio Tom. 2. Analect. p. 236. (edit. novæ pag. 480.)

HERVELDENSIS Monachi Chronicon ab Orbe condito ad Annum CHristi 1076. in Simonis Schardii Tom. 1. rerum Germ. p. 369.

HERVEUS Brito, infra, *Herveus Natalis.*

HERVEUS Cenomanensis, Monachus Burgidolensis sive Dolensis Ordinis Benedictini in diœcesi Bituricensi circa Annum 1130. de cujus Vita & scriptis Epistolam Encyclicam Monachorum Burgidolensium edidere Dacherius Tom. 2. spicileg. pag. 514. (editionis novæ Tom. 3. pag. 461.) Oudinus T. 2. pag. 1114. & Bernhardus Pez Præf. ad Tom. 3. anecdotorum pag. IV. Cujus eam partem qua scripta Hervei recensentur, hic apponam, additis notis, ex quibus constet quantum ex illis hodie superesse sit compertum.

Fecit ergo primum Expositionem mirabilem super Librum B. Dionysii de Hierarchiis Angelorum.

Deinde exposuit totum Librum Isaiæ Prophetæ, a) & Lamentationes Jeremiæ, extremamque partem Ezechielis, *ibi incipiens, ubi sanctus Gregorius Papa dimiserat, & ad finem usque perducens.*

Simul etiam Devteronomium Moysi b) & Ecclesiastem Salomonis, *nec non quoque* Librum Judicum & Libellum Ruth, librumque Tobiæ, *omnia quæ in illis minus intelligentibus solam litteram sonare videntur, in convincibili ratione ostendens, CHristi & Ecclesiæ contestari & prædicare mysteria.*

Preterea & Apostoli Pauli Epistolas c) cum

a) Commentarios amplissimos *in Esaiam* libris distinctos VIII. ad Joannem Abbatem Dolensem in pluribus Galliæ Bibliothecis MStos viderunt Labbeus Tom. 1. de S. E. pag. 432. & Oudinus Tom. 2. pag. 1117. Eosdem sed sine præfatione ad Joannem Abbatem, ex Codice Monasterii S. Crucis Ord. Cisterc. & Garstensi prope Styram edidit Bernh. Pez T. 3. anecdotor. Augustæ Vindel 1721. fol. Etiam Commentarios ejusdem Hervei MStos in Bibl. Cisterciensibus exstantes refert se vidisse *in Leviticum*, Librum *Judicum, Ecclesiasten, Canticum Mosis, Abacuc* & *Anna Prophetissa*: & Expositionem *in Duodecim Prophetas.*

b) Postillæ breves *in Devteronomium* MSS. in Bibl. S. Germani Paris.

c) Hi sunt Commentarii *in Pauli Epistolas* quos sub Anselmi nomine Colon. 1533. cum Præf. Gottfridi Hittorpii primum editos, deinde inter ANSELMI Cantuariensis Opera plus semel prodiisse dixi T. 1. pag. 303.

cum tanta sapientiæ affluentia, expôsuit, *ut*, *qui eas legerunt*, *asserant*, *nunquam se illis comparabiles cognovisse*, *& vix aut nunquam tanta expositas diligentia posse alicubi reperire.*

Ad ultimum, cum fama doctrinæ ejus circumquaque spargeretur, & jam nullus ei, sicut attestantur, qui eum veraciter cognoverunt, Canonicarum Scripturarum scientia primus haberetur, Librum Duodecim Prophetarum & Librum Genesis *ex integro tam mirabili sensu* exposuit, *ut expositionem super illos necdum potuerimus invenire, quæ suæ æquiparari possit.*

Inter hæc quippe fecit plurimas Expositiones de Lectionibus sanctorum Evangeliorum, Canticorum *etiam*, *quæ in Ecclesia leguntur.*

Libellum *quoque* de connexione quarundam Lectionum, *ostendens aliter in quibusdam Ecclesiis legi*, *quam in Sacra Historia contineantur*: *de quibus unum quod subditur exemplum*, *sufficiat. Legitur in Quadragesima*, *Lectio quædam de Libro Esther*: oravit Esther ad Dominum dicens: Domine DEus Rex omnipotens, in ditione tua cuncta sunt posita. *Quam orationem ipse illic ex auctore sacræ historiæ probat non fecisse Esther*: oravit Mardochæus. *Et multa similia ibidem asserit.*

Librum *etiam non minimum fecit* de Miraculis S. Mariæ DEi Genitricis, *quæ eadem inviolata Virgo temporibus ejus gessit in Dolensi templo, quæ ipse mox postquam gesta erant, sicut audiebat ab ipsis, in quibus fiebant, & a Monacho Custode Monasterii, sine aliqua dilatione scribebat.*

HERVEUS *Natalis*, Brito Aremoricus, Ord. Præd. Magister generalis, defunctus An. 1323. de quo Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 533. seq. Labbeus, H. Warthonus ad Caveum & alii. *Subtilissimum in Logica & Philosophia* vocat S. Antoninus summæ Hist. XXIII. 11. 2. Tom. 3. pag. 68. Scripsit *de secundis intentionibus* Paris. 1489. 4. Commentarium *in IV. libros Sententiarum* Venet. 1505. fol. & Paris. 1647. cum tractatu *de potestate Papæ*, qui separatim prodierat Paris. 1500. & 1506. 4. *Quodlibeta minora* XXIV. & *de Beatitudine*. Venet. 1513. fol. *Quodlibeta majora* quatuor quorum quartum est contra PETRUM *Aureolum*. Venet. 1486. fol. & cum septem ex minoribus. ibid. 1513. fol. & tractatus VIII. *de beatitudine, de Verbo, de æternitate Mundi, de materia Cœli, de relationibus, de pluralitate formarum, de virtutibus, de motu Angeli.* Omitto alia vel inedita adhuc

huc, vel in Quodlibetis aut Quæstionibus disputatis obvia, quæ a Quetifo memorantur, ut *de esse & essentia* atque *de intellectu & voluntate* contra HENRICUM *Gandavensem: De peccato originali. De paupertate CHristi & Apostolorum. De speciebus. De latitudine entium. De Voto religiosorum.* In *Aristotelem* de prædicamentis & in libros duos periherme-nias, in librum divisionum *Boëthii*, in *Porphyrii* communitates. *De cognitione primi principii. De indulgentiis. Utrum ponere ea, quæ sunt Fidei, repugnare seu non posse stare cum apparentibus, sit ponere falsum subesse Fidei nostræ. Utrum DEum esse, possit demonstrative probari via causalitatis efficientiæ. Defensorium vero contra impugnantes Fratrum Prædicatorum Ordinem, quod non vivant secundum Apostolicam Vitam*, non Hervei est, sed JACOBI *de Voragine*, de quo infra. Commentarius *in Epistolas Pauli* auctorem habet, ut jam paullo ante notavi, HERVEUM Dolensem. Verisimilius tamen est nostro deberi *Totius Logicæ Aristotelis summam*, quæ inter THOMÆ Aquinatis legitur, opusculum XLVIII.

HERVEUS *Remensis*, supra, HERIVEUS p. 702. seq.

Arnoldus HESSELS, de quo Tom. I. pag. 372.

HESSO Scholasticus & Presbyter Remensis, cujus brevem *Commentarium de rebus A. 1119. gestis inter Calixtum II. Papam & Henricum V. Imp.* Acta Concilii Remensis illo anno celebrati complexum edidit Seb. Tengnagelius inter Vetera monumenta, vulgata Ingolstad. 1612. 4. atque inde in Conciliorum tomis. Adde Ordericum Vitalem XII. pag. 857. seq. & Pagium ad Annum 1119. num. 9. seq. Laudat Conradus Abbas Urspergensis p. 263. Chronici.

HESYCHIUS auctor *librorum VII. Explanationum allegoricarum in Leviticum* ad Diaconum Eutychianum Latine quidem tantum exstant, laudati pridem Amalario, Rabano, Strabo, aliisque, & editi Basil. 1527. fol. Paris. 1581. 8. & in Bibliothecis Patrum ut Tom. XII. edit. Lugd p. 52. plerisque autem visi sunt scriptoris esse Græci, Hesychii nempe, ut titulus habet, Hierosolymitani a) presbyteri

a) In glossa Ordinaria vocatur etiam Episcopus Hierosolymitanus: sed non est tanta illius auctoritas, ut ideo non possit tribui Hesychio qui presbyter Hierosolymitanus A. C. 433. obiit & ab explanatione Scripturarum magnam sibi celebritatem nominis parasse in Menologio Græ-

byteri, versi latine ante multa secula ab interprete nescio quo. Tamen, *Latine primitus scriptum prorsus existimo*, inquit celeberrimus Montfauconus pag. 75. diss. præliminar. in Hexapla Origenis: *neque enim ullatenus olet interpretationem ex Græco factam. Et Commentaria non Græce sed Latine edidisse vel hinc evincitur, quod in Catenis Græcis in Leviticum, quæ magno numero variis in Bibliothecis habentur, nihil ex Hesychio Græce usquam compareat.*

HESYCHIUS *Solonitanus*, in Dalmatia Episcopus, cujus Epistola una ad Augustinum & duæ ad eum Augustini exstant, num 78. 79. 80. (in nova editione 197. 198. 199.) Augustinus XX. 5. de Civ. DEI: *Epistola quam rescripsi ad beatæ memoriæ virum Hesychium Salonitanæ Urbis Epistola quam rescripsi ad beatæ memoriæ virum Hesychium Salonitanæ Urbis Episcopum, cujus Epistolæ titulus est de fine seculi,*

Græcorum ad 28. Martii traditur. In MS. Regio Paris. quod est in fol. 800. circiter annorum, *incipit liber Isicii Hierosolymitani in Leviticum.* Recentior manus mutavit, scripsitque *Salonitani.* Græcis scriptoribus accensere etiam non dubitat Nic. Comnenus prænotion. mystagogic. pag. 163. 189. &c. De Hesychio, presbytero Hierosol. Græco scriptore, & de aliis Hesychiis dictum Tom. VI. Bibl. Græcæ p. 243. sq.

culi. Eſt illa Epiſt. 80. (in nova editione 199.) Epiſtola prima Zoſimi Papæ ad hunc Heſychium data fertur Honorio XII. & Theodoſio VIII. COSS. hoc eſt A. C. 418. Tom. 1. Concilior. edit. Binianæ pag. 711. Ad hunc Heſychium exſtant S. Chryſoſtomi Epiſtolæ. Neque hunc explanationum in Leviticum interpretem videri poteſt probabile, qui Heſychio Hieroſolymitano antiquior, non raro verba S. Scripturæ ex Hieronymi verſione adſcripſit, quæ illi *noſtra translatio*, *præſens translatio* apellatur. Confer Richardum Simonem in Cenſura Bibliothecæ Divinæ Hieronymianæ Gallice edita pag. 35. ſeq. 40. ſeq. & in Epiſtolis Criticis pag. 69. ſeq. & Tom. 4. Biblioth. Criticæ pag. 55. & in cenſura Biblioth. Eccleſiaſticæ Dupinianæ Tom. 1. pag. 261. ſeq. Salmaſium de transſubſtantiatione pag. 57. Edm. Albertinum de S. Eucharistia p. 847. Labbeum de ſcriptoribus Eccleſiaſticis T. 1. pag. 633. ſeq. Natalem Alex. Sec. V. pag. 136. Uſſerium apud Caveum, & Antonium Arnaldum in ſcripto Gallico : Tradition de l'Egliſe touchant l'Eucharistie Tom. 4. de la perpetuité de la foy pag. 21. ſeq.

HETERIUS, ſupra, ETHERIUS T. 2. p. 346.

HET-

HETTIUS ex Abbate Epternacensi Archiepiscopus Trevirensis, supra, *Hectus*. p. 579.

HETTO ex Augiensi Abbate Episcopus Basileensis, vide supra *Hatto* pag. 575. Hic a Cangio male traditur vixisse An. 924. nam diem obiit An. 836.

Joannes HEXHAM, Prior Hagulstadensis, scripsit *Historiam XXV. annorum*, hoc est Historiam *SIMEONIS* Dunelmensis de gestis Regum Anglorum continuavit ab Anno 1130. ab 1154. Exstat inter decem Scriptores Historiæ Anglicanæ Rogero Twisdeno & Joanne Seldeno curantibus editos Lond. 1652. fol. ad calcem Simeonis Dunelmensis T. 1. p. 257-282. Præterea Baleus III. 31. & Pitseus ad Annum 1190. ei tribuunt *Descriptionem Scotici bello, librum de signis & Cometis* An. 1133. nec non aliquot *Conciones*.

Ranulphus HICKEDEN, infra, HIGDENUS.

Joannes HICKLEY Augustinianus, Doctor Theologus scripsit contra omnes hæreticos, schismaticos & persecutores Ecclesiæ ingens volumen in tres tomos distributum, cui titulum fecit: *De potestate Ecclesiæ*. Laudat Bzovius ad A. 1415. n. LVIII.

HIE-

HIEREMIAS *Judex*, cujus *Compendium Moralium notabilium* memorat Sanderus in Bibliotheca MStorum Belgii pag. 225. non diversus ab Gesneri HIEREMIA *Paduano*, sive HIEREMIA *Montagnono* seu *de Montanione*, quem Judicem Patavinum notavit Scardeonius, defunctum An. 1300. & ex Scardeonio Nicolaus Camnenus Papadopoli Tom. 2. historiæ Gymnasii Patavini pag. 6. Idem Compendium memoratur apud Sanderum p. 199. ubi male *Hieremias de Monvangione* appellatur: ille vero exstat editus liber, Nicolao Comneno judice perutilis inscriptus *Epitome Sapientiæ*. Continet excerpta, collectaque ac in capita operose digesta, quæ ex pluribus excerpsit scriptoribus, dicta, exempla, ratiocinia ad rem moralem pertinentia. Lucem vidit Venetiis 1505. 4. Vide Mich. Maittaire Annales typograph. Tom. 2. pag. 172. Eundem Hiremiam quoque *de auctoribus scientiarum & libris eorum* scripsisse testantur Gesnerus in appendice ad Biblioth. & ex eo Simlerus aliique.

HIERONYMI *Æmiliani*, Patritii Veneti Congregationis Clericorum Regularium Somaschæ in agro Bergomensi institutoris, qui An. 1537. obiit, vita scripta libris IV. ab Augustino Turtura, Congregationis Præposito Generali ad Horatium

tium Cardinalem Lancelotum, exſtat in Actis Sanctorum Tom. 2. Febr. 8. pag. 221 - 274.

HIERONYMUS *Albertuccius de Borſellis* ſive *Burſellus*, Bononienſis Ord. Præd. diem obiit An. 1497. & traditur ſcripſiſſe Chronicon ab O. C. ad Annum 1491. Annales ſui Ordinis, & tabulam duplicem de Generalibus Magiſtris ejusdem Viriſque illuſtribus. Aliam itidem de Doctribus aſſeverantibus B. Virginem originali peccato aliquando fuiſſe obnoxiam. Hiſtoriam Pontificum Romanorum a S. Petro ad Alexandrum VI. Chronicon ſive deſcriptionem plurium Italiæ Civitatum, & Chronicon Bononienſe ac Sermones. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 883. & Voſſium pag. 627. ſeq.

HIERONYMUS *Balbus*, Pariſiis eloquentiæ laude clarus circa Annum 1494. edidit *Rhetorem glorioſum*, ſive dialogum quo Gvilelmum Tardivum perſtringendum ſibi ſumſit. Vide Trithemium cap. 942. Poſtea Epiſcopus Gurcenſis in Carinthia, Carolo V. dicavit opuſculum *de Coronatione*, aliaque ſcripſit carmine & proſa de quibus adeundus Hendreichius in pandectis Brandenburg. pag. 390.

HIERO-

HIERONYMUS *Bononius* Tarvisinus defunctus An. 1517. Præter *vitam S. Hieronymi* prosa & versu, nec non *promiscua* scripsit dissertationem brevem *de Tarvisinis illustribus* editam in tomo secundo supplementi ad Diarium eruditorum Italiæ p. 115 - 131.

HIERONYMUS *de Bononia*, supra, *Hieronymus Albertuccius*.

HIERONYMUS *Camaldulensis*, infra, *Hieronymus Pragensis*.

HIERONYMUS *Donatus*. Vide DONATUS T. 2. p. 175.

HIERONYMUS *Ferrariensis*, infra, SAVONAROLA.

HIERONYMUS *a Sancta Fide* Hispanus antea inter Judæos *Josua Lurki*, Medicus Petri de Luna sive Benedicti XIII. Judaismum ejuravit An. 1412. atque An. 1413. Conventum haberi curavit Girundæ in Catalonia, in quo adversus Judæos præsente Benedicto XIII. disputasse traditur eo successu, ut ad quinquies mille a Judaismo ad Christianismum amplectendum adducerentur. Libri ejus *duo*, argumentum illius disputationis *adversus Judæos* complexi, prior de Messia, alter de erroribus Talmudis prodierunt Latine sine loco & anno, tempore nascentis typographiæ, in fol. Vide V. C. Jo. Georgii

gii Schelhornii amœnitat. literar. Tom. 3. p. 141. ut alias editiones in Bibliotheca Patrum Parif. Tom. 4. & Lugd. Tom. 26. repetitas prætercam. Vide quæ de hoc Hieronymo eruditiff. noftri Wolfii Bibliothecæ Hebrææ Tom. 1. pag. 463. & Tom. 3. pag. 345. & Jacobum Lenfantium hift. Concilii Pifani lib. VI. § 26. fq. p. 140. qui etiam de fcriptis Judæorum adverfus Hieronymum pag. 170. & laudatus Wolfius Tom. 1. pag. 464. Talmudis dicta non fatis accurate ab hoc Hieronymo allegari notavit Wagenfeilius præf. ad tela ignea Satanæ pag. 78. quanquam alioqui non fomniculofe in coacervandis Judæorum blasphemiis verfatum profeffus pag. 76.

HIERONYMUS *Florentinus*, Monachus Ord. Vallis Umbrofæ, fcripfiffe traditur *miracula S. Joannis Gvalberti*, qui Ordinem Vallumbrofanum inftituit An. 1040. Sed vide quæ infra in *Hieronymo Radiolenfi*.

HIERONYMUS *Forolivienfis* Ord. Præd. qui non ultra Annum 1476. vitam produxiffe traditur, fcripfit præter *Sermones* de Sanctis, de tempore, Quadragefimales, Dominicalesque, *Annales Forolivienfes* ab Anno 1397. ad 1433. Vide Diarium eruditorum Italiæ T. XXI. p. 395. fq. Jacobum Quetif Tom. 1. p. 527.

HIE-

HIERONYMUS *de S. Marco*, Baccalaureus Oxoniensis, Ord. Minor. cujus *parva Logica* memorat Waddingus pag. 472. & Pitseus pag. 864. ex H. Willoto.

HIERONYMUS de *Ocon*, sive *Ochon*, *Ochus* (vitiose *Otho*) Monachus Carmelita Cœnobii Perpinianensis, quam urbem fortasse habuit patriam, inde Episcopus Helenensis sive Perpinianensis & Benedicti XIII. a Confessionibus circa Annum 1420. Neque mirum inter Helenenses Episcopos nullam ejus mentionem apud Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Christianæ pag. 608. fieri, quorum Catalogum illorum Episcoporum mendosissimum esse notavit Baluzius ad Marcam Hispanicam pag. 444. Scripsit *in libros Maccabæorum*, quod opus vidisse se testatur Alegrius pag. 331. atque erudite scripsisse judicium est Nicolai Antonii Tom. 2. Biblioth. Veteris Hispanæ p. 138. Præterea *Acta* sive *librum de Vita & moribus Benedicti XIII.*

HIERONYMUS *Ochus* Navarrus, Pampilonensis, ejusdem Ordinis Carmelitici Monachus eidem Benedicto XIII. charus, & actorum ejus scriptor fuisse fingitur, quem nullum fuisse ex laudato Nic. Antonio facile colligas.

HIE-

HIERONYMUS *de Padua*, infra, *Hieronymus Vallis.*

HIERONYMUS *Paulus*, Catalanus, Canonicus Barcinonensis, sub sæculi decimi quinti exitum, præter *Sententiam de donatione Constantini* M. memoratam Gesnero, scripsit *de fluminibus & montibus Hispaniæ & de urbe Barcinonensi*, quæ opuscula Andreas Schottus exhibet tomo secundo Hispaniæ illustratæ. Ejusdem *Codicem* sive *Provinciale Ecclesiarum Orbis Christiani* notis & auctario ornatum vulgavit Aubertus Miræus, Paris. 1610. ut ipse profitetur in auctario de S. E. pag. 105. Sed nullam Hieronymi Pauli mentionem fieri a Miræo video, & miror, neque in editione illius Codicis ad calcem collectionis Decretalium, vulgata a Carolo Labbeo Paris. 1610. fol. neque in notitia Episcopatuum Orbis Christiani libro quarto. Antwerp. 1613. 8. De hoc Hieronymo Vossius p. 657.

HIERONYMUS *Pragensis*, Vir pius, doctus atque eloquens, Joannis HUSSI amicus & parastata, ac propter liberam assertionem testatissimorum, sed exosorum dogmatum idem cum eo fatum expertus, combustusque in Concilio Constantiensi An. 1416. 13. Cal. Junii. Vide Ambrosium Camaldulensem lib. XIX. Epist. 16. Tom. 3. anecdot. Edmundi

Martene pag. 671. Pogii Florentini Epistolam ad Leonhardum Brunum, Aretinum in Orthuini Gratii fasciculo rerum expetendarum & ad calcem Operum Joannis Hussi Tom. 2. pag. CCCLVIII. atque alibi obviam, Æneam Sylvium in historia Bohemiæ, sed præcipue Acta Concilii Constantiensis, etiam Bzovium ad A. 1415. num. 48. pag. 477. & An. 1416. pag. 496. 504. seq. Jacobum Lenfantium ac præ omnibus Hermannum ab Hardt Concilii Constantiensis tomo IV. ubi programma ejus, quo salvum conductum sibi dari ab Imperatore Sigismundo & Synodo petiit pag. 103. & quomodo ter citatus pag. 119. 146. denique comparuerit, pag. 149. captivus inde examinatus pag. 216. 481. recantaverit ex metu & timore pag. 761. 682. 497. 499. 502. sed post mox revocatam & solenniter abnegatam recantationem, examinatus iterum fit ad Articulos pag. 634. 646. 751. 755. 766. condemnatus pag. 796. exustusque p. 771.

HIERONYMUS *Pragensis* Bohemus, Eremita Camaldulensis, sacræ Paginæ Professor An. 1431. interfuit Concilio Basileensi, in quo acrius pro Concilio stetit adversus Eugenium IV. atque Apostolus Lithuanorum diem obiit Venetiis An. 1440. Ejus *Sermo* An. 1433. habitus in Carthu-

Carthusia Basileensi *de vita S. Romualdi Abbatis* Ord. Camaldulensis Sec. XI. fundatoris exstat in Actis Sanctor. Tom. 2. Febr. 7. pag. 124 - 140. cum Jo. Bollandi notis.

HIERONYMUS *Radiolensis*, Monachus Vallumbrosanus, scripsit ad Laurentium Medicem libros III. de miraculis S. Joannis Gvalberti, qui Ordinem Vallis umbrosæ condidit circa Annum 1050. Exstant in Actis Sanctorum Tom. 3. Julii 12. pag. 382 - 453.

HIERONYMUS *Rhamnusius* sive *Ramusius*, Venetus, Vir Arabice doctus, Avisenæ quedam dicitur Latine verrisse Damasci, cum illic medicinam factitaret An. 1484. De eo sic Paulus Manutius Epistola præfatoria ad Paulum Rhamnusium Joannis Baptistæ filium, in Cæsaris commentarios: *Mitto* Hieronymum, *patruum tuum, Medicinæ ac Philosophiæ studiis præstantem, qui cum in Syriam eo consilio esset profectus, ut Arabicis litteris imbueretur, paucis annis tantum profecit, ut plerosque Avisenæ libros in Latinam lingvam egregie converterit.* Hæc ex politissimo Manutio Paulus Colomesius p. 7. Italiæ Orientalis. Eundem Hieronymi laborem laudant atque ejus Codice usos se profitentur editores Avicennæ

Latini ex versione Gerardi Cremonensis & Andreæ Alpagi, Belunensis castigatione. Venet. 1608. fol. 2. Vol.

HIERONYMUS *Salgherius* Patavinus qui scripsit vitam Eustachiæ Monachæ in Cœnobio S. Prosdocimi defunctæ An. 1469. idibus Febr. Vide Vossium pag. 810.

HIERONYMUS *Savonarola*, infra, SAVONAROLA.

S. HIERONYMUS *Stridonensis*, Dalmata lumen Ecclesiæ singulare, cujus eruditionem conjunctam cum vehementi Zelo atque industria profutura legentibus vix quisquam inter veteres Latinos doctores æquavit, antegressus certe est nemo. Factus Presbyter A. C. 350. ætatis suæ 29. cum per triennium Romæ & quatuor annos in Syriæ eremo versatus esset, reliquam omnem ætatem postea Bethlehemi libenter exegit, diemque obiit An. 420. proprior nonagenario. De vitæ ejus scriptoribus Operumque editionibus & de scriptis non editis inter opera sed separatim vulgatis non repetam quæ dixi lib. IV. Bibliothecæ Latinæ cap. 3. neque quæ Oudinus T. 1. p. 790-883. tantum addam, novam meliorem auctioremque Chronico atque aliis, longeque emendatiorem scriptorum Hieronymi editionem jam parari a viris do-

doctis Veronensibus, Scipione Maffeio & Dominico Vallarsio: ut didici ex observationibus ad Cardinalis Norisii Opera Tom. IV. pag. 843. atque ex ephemeridibus litterariis Paris. An. 1733. mense Majo pag. 129. ubi etiam pag. 131. spes fit supplementi ad Parisiensem ἔκδοσιν novissimam Joannis Marcianæi, quod ab erudito Benedictino jubemur exspectare qui Justini S. Martyris, Tatiani, Athenagoræ &c. operibus expoliendis operam suam addixit: Sed in laudati illustris Scipionis Maffeji Antiquitatibus selectis Galliæ, non modo pag. 99. luculenta fit mentio strenuæ operæ quæ a Clarissimo Vallarsio in emendandum Hieronymum impenditur, sed etiam pag. 177. titulus novæ editioni Hieronymi post emissum Hilarium in lucem dandi præfigendus exhibetur hunc in modum: *S. Eusebii* Hieronymi *Stridonensis Presbyteri opera, post Monachorum Ord. S. Benedicti e congregat. S. Mauri recensionem denuo ad MStos Codices Romanos, Mediolanenses, Veronenses aliosque, nec non ad priores editiones castigata, quibusdam ineditis monumentis multisque S. Doctoris lucubrationibus seorsim tantum antea vulgatis aucta, & adnotationibus, monitis variisque lectionibus continenter illustrata, Opera & studio* Dominici Vallarsii,

Veronensis Presbyteri, opem ferentibus aliis in eadem Civitate litteratis Viris, & præcipue Marchione Scipione Maffeio, Veronæ 1735.

HIERONYMUS *Vallis* sive *de Vallibus*, *Vallensis* Eques Medicus & Poëta eximius Patavinus ad Petrum Donatum, Episcopum Patavinum scripsit *Jesuidem*. sive poema heroicum de passione JEsu CHristi, quod incipit: *Maxime Cœlicolum supera qui celsus in aula*: Prodiit Vien. 1510. 4. Lip. 1509. 1512. 1516. 1517. 4. Antw. 1559. 12. cum Dominici Mancini poematis, edente Theod. Pulmanno: atq; sine nomine auctoris cura Wolfgangi Lazii, Basil. 1552. fol. ante vitas Apostolorum tributas Abdiæ Babylonico. Alia etiam scripsit poëmata, quæ MSta habuit Laur. Pignorius teste Tomasino pag. 86. MSS. Patavin. atque ipse ait *gesta Patrum* se *cantasse*, fecisseque *vivere perpetua posteritate viros*. Quanquam vero An. 1494. adhuc vixisse tradit Trithemius c. 953. tamen verius est, quod notat Vossius, diem obiisse An. 1443. Vide Epistolam Christiani Daumii ad Nicolaum Heinsium Tom. V. sylloges Burmannianæ p. 249. 250. Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. pag. 487. seq. & Tom. XI pag. 299. ubi memorant & hujus Hieronymi *Orationem* MS. in Biblioth.

Am-

Ambrosiana, quam habuit ad Serenissimum novum Ducem creatum, D. Pasqualem Maripetro.

Magister HIERONYMUS *de Werdea*, Sveviæ opido, ante Monasticum Institutum *Joannes*, inde ab Anno 1463. Prior Monseensis seu Lunælacensis in Austria, Ord. Bened. Scripsit tractatum *de profectu religiosorum* per capita XV. quem edidit Bernhardus Pez Tom. 2. Bibliothecæ Asceticæ p. 173. - - 226. Ratisbonæ 1723. 8. Idem in præfatione docet hunc Hieronymum reliquisse *in solo Monasterio Monseensi sex supra viginti volumina, sua veneranda manu exarata, in quæ partim proprii ingenii, partim lectiora aliorum monumenta litteraria intulit. Accuratam singulorum voluminum recensionem instituit Adm. Reverendus, ac singulari eruditione præditus D. P. Honorius Khobalter, Benedictinus Lunælacensis, nunc in Monasterio Mellicensi contubernalis noster, in peculiari Opere, cui titulus:* Poma Septembris, hoc est: Acta litteraria Venerabilis Magistri Hieronymi de Werdea, Prioris Lunælacensis, qui floruit in Lunæ lacu ab Anno Domini MCCCCLI. usque ad A. MCCCCLXXV. quo obiit. *Ex his actis suo tempore* in Bibliotheca Benedictina *omnia diligenter seligam, quæ ad amplius demonstrandam*

Hieronymi eruditionem, & ad historiam ejus Operum aliquid facere videbuntur.

Ranulphus sive *Radulphus* (HIGDENUS, Hygeden, Hickeden) Monachus *Chestrensis* sive *Cestrensis*, Ord. Benedict. scripsit *Polychronici* libros septem, juxta numerum ætatum Mundi & dierum quibus Mundus creatus est, ab Origine rerum usque ad Annum Christi 1357. quibus nonnulli Codices addunt continuationem usque ad Annum 1377. cum auctor jam in senectute bona obiisset An. 1363. Primo libro descriptio Orbis continetur, quam *Mappam Mundi* Baleus, Pitseus & Vossius pag. 442. appellant. Primos sex libros usque ad Annum 1065. atque ad Conquestum Gvilelmi, & Haraldi mortem primus Latine vulgavit Thomas Galeus in Historiæ Britannicæ, Saxonicæ, Anglo Danicæ scriptoribus XV. Lond. 1691. fol. Tom. 1. (p. 179 - 287. professus ea se dare *quæ de rebus Britannicis & Hibernicis* Higdenus annotavit, exterarum vero gentium quas itidem Higdenus attigerit res gestas, & cætera post Annum 1065. sine fraude Lectoris omisisse. Auctoribus usus est Plinio, Solino, Eutropio, Isidoro, præcipue vero *Giraldo Cambrensi, Alfrido, Willhelmo* Malmesburiensi, de Pontificibus Britanniæ, quem interdum corrigit,

git, *Gaufrido*, *Mariano* Scoto, *Henrico* Huntingtonensi, ex quo versus etiam in Alfredi Regis laudem affert ad Annum 900. & in laudam Elfledæ ad Annum 918. & in Regem Edgarum ad Annum 975. Litera *R.* sive *Ra. Ran. Rad.* quando occurrit, illa signat quæ auctor ipse addidit, etiam versus quandoque ut pag. 187. seqq. ne dicam de aliis versibus nescio cujus metrici pag. 193. 200. De Codicibus in Gallia atque Anglia MStis consulendus Oudinus Tom. 2. pag. 1027. De Anglica versione H. Warthonus ad Caveum. Cætera Higdeni scripta sunt *Ars componendi Sermomones* MS. in Bodlejana: *Speculum curatorum* MS. in Bibliotheca Collegii Baliolensis, Oxonii. His Baleus VI. 12. & Pitseus pag. 517. addunt: Expositionem super *Jobum*, *in Cantica Canticorum*, *Distinctiones Theologiæ*, *Determinationes* sub compendio: *Sermones* per annum, *Pædagogicon Grammatices* & librum *in litteram Calendarii.* Quod vero *ex Guilelmo Stephanide* scripsisse ab iisdem traditur, ad ea pertinet quæ in Polychronico scripsit de Thoma Becketo, Archiepiscopo Cantuariensi, quem interfectum constat An. 1170.

HIGINUS, infra, HYGINUS.

Q. Julius HILARIANUS, Cæsario & Attico COSS. hoc est A. C. 397. scripsit *de paschali circulo* sive *expositum de die Paschæ & Mensis* non cum Judæis, sed die Dominica primi ab æquinoctio mensis Lunaris, celebrando, quod ex Bibliotheca Regia Taurinensi Rev. D. Christophorus Matthæus Pfaffius nunquam Præfectus Taurinensis Biblioth. ut ab Oudino Tom. 1. pag. 891. tradi video, sed a multis jam annis Cancellarius celebratissimus Tubingensis edidit pag. 215 - - 246. ad calcem epitomes Institutionum Divinarum LACTANTII ad Pentadium fratrem: & ANONYMI *historiam brevem de hæresi Manichæorum* pag. 184 - 214. Paris. 1712. 8. Hic Hilarianus, sicut etiam in Codice Cæsareo apud Lambecium Tom 2. pag. 853. appellatur, non diversus est a *Q. Julio* HILARIONE, cujus *libellus Chronologicus de duratione Mundi* sive *de cursu temporum* a Petro Pithœo servatus recensitusque est ex Codice Rudolphi Presbyteri scripto An. 1360. editus primum in appendice ad Bibliothecam Patrum Paris. An. 1579. unde Margarinus de la Bigne in subsecutis editionibus negat se eum, natum in hac Bibliotheca, idque Pithœi beneficio voluisse omittere, vel quod non levius, mille annis antiquiorem de ponte deji-

cere. Repetitus inde non modo in cæteris Parisiensibus Biblioth. Patrum editionibus, sed in Coloniensi quoque Tom. V. & in Lugdunensi Tom. VI. pag. 373 - 376. inter Sulpicium Severum, Paulumque Orosium. Testatur Hilarion pag. 374. *de die sacratissimo Paschæ* jam libellum se præmisisse, ac mox iterum *libellum* suum *Paschalem* allegat. Tempus autem quo scripsit pag. 376. similiter definit *Consulatum Cæsarii & Attici* quos jam dixi Consulatum gessisse A. C. 397. Chiliasmo sub finem hujus scripti Hilarionem suffragari, jam a multis annotatum memini.

HILARION Græcus Monachus Congregationis S. Justinæ apud Veronenses circa Annum 1460. ac deinceps, præter ea quæ Græce composuit, de quibus Volum. X. Bibliothecæ Græcæ pag. 424. etiam Latine nonnulla scripsit, ut *paraphrasin Rhetoricæ Hermogenis*, Venet. apud Aldi heredes 1523. & Friburgi Brisgoiæ 1541. 8. Argentorat. 1568. 8. Rhetoricæ Hermogenianæ *compendium sive dispendium potius* vocat Vossius de Rhetorices natura cap. 3. Ejusdem est Latina *versio* sive *epitome Dialecticæ Joannis Damasceni*, quæ exstat in antiquioribus Joannis Damasceni editionibus. Nec non versio Latina διδασκαλιῶν sive Do-

ctrina-

ctrinarum Dorothei Ascetæ, quam Oliverio Caraffæ civi & Archiepiscopo Neapolitano, Cardinali recenter (An. 1464.) facto dedicavit. De editionibus dixi T. X. Biblioth. Græcæ pag. 163. De appendice ad Jacobum de Voragine & aliis vitis Sanctorum S. Simeonis, S. Georgii &c. vide sis Vossium lib. 3. de Historicis Latinis pag. 814. ex quo Oudinus T. 3. pag. 2704.

HILARION *Danichius*, junior quidem quam ut hoc loco referri a me debeat, fuit enim Vicarius Carthusiæ Gemnicensis in Austria ab Anno 1605. & ab 1609. Prior atque Visitator Provinciæ Alemanniæ, Lutheranis nostris parum æqvus: Hujus *Saulem & Davidem*, seu tractatum *de bonis & malis Pastoribus* vulgavit Bernardus Pez Tom. 1. Bibliothecæ asceticæ p. 207 - 344. illique subjunxit *Sermones capitulares* XXV. p. 347 - 525. & *Tirocinium spirituale* p. 526 - 537. Ratisbonæ 1723. 8.

S. HILARIUS ex Asceta Lirinensi Episcopus An. 429. *Arelatensis*, obiit An. 449. Cujus vita sive a RAVENNIO successore ut visum Petro Saxio a) sive ab HONORATO Masiliensi, sive ab alio b) synchrono scripta exstat apud Surium ad V. Maji & in Vincentii Barralis Chrono-lo-

a) pag. 57. seq. Pontificii Arelatensis.
b) Vide Acta Sanctorum Tom. 7. Maji p. 594. sq.

logia Sanctorum Lirinensium, & cum Henschenii notis in Actis Sanctorum Maji Tom. 2. pag. 25. seq. quibus jungendus Tillemontius T. XV. memoriam & Paschasius Quesnellus ad Leonem Magnum, præcipue diss. V. in qua post Franciscum Bivarium notis ad Chronicon M. Maximi ad Annum 449. pag. 169. sq. caussam Hilarii strenue agit, atque illum Celidonii legitimum judicem, jure Metropolitani fuisse ostendit, *Vitam* vero *S. Romani* Abbatis in qua Vesontionis metropolis Patriarcha dicitur Celidonius, apud Joannem Jacobum Chifletium in Vesontione parte 2. pag. 99. interpolatam esse atque auctoritatis exiguæ. Semipelagianismi quoque maculam ab Hilario abstergunt præter Quesnellum pag. 540. sq. Tillemontius Tom. 15. pag. 62. seq. & Bruno Neusserus in prodromo & in Actis Sanctorum Tom. II. Maji pag. 34. seq.

Scripta ejus hæc exstant:

De Vita S. Honorati prædecessoris in Episcopatu sui *Sermo* quem laudat Gennadius cap. 69. Isidorus cap. 16. Honorius Augustod. III. 18. Trithemius cap. 149. Edidit Gilbertus Genebrandus, Paris. 1578. 8. Vincentius Barralis in Chronologia Sanctorum sacræ Insulæ Lirinensis, Lugd. 1613. 4. Surius 16. Januar. & Bollandus in Actis Sanctorum T. 2. Januar. pag. 17 - - 24. Confer

Confer si placet quæ de Honorato Tillemontius Tom. 12. memorat. p. 464. sq.

De miraculo S. Genesii, Martyris Arelatensis, *narratio*, atque de eodem *sermo* ex iis qui sub Eusebii Emeseni Episcopi nomine lucem viderunt, exstant apud Surium ad Augusti XXV. quanquam Paschasius Quesnellus narrationem illam putabat abhorrere ab Hilarii facundia & potius redolere stylum Honorati Massiliensis, de quo Gennadius c. 99.

In Bibliothecis Patrum, ut Coloniensi Tom. V. parte 2. & Lugdunensi T. VII. p. 1229. seq. sub titulo Opusculorum hujus Hilarii neutiquam quæ exstant omnia, sed tantummodo hæc tria exhibentur, in Hilarii Pictaviensis editionibus ab Anno 1544. etiam obvia: 1) *Epistola ad Eucherium* quem Papam, hoc est Episcopum (Lugdunensem) appellat: &

2) Epistola ad Augustinum, quæ potius est HILARII *Syracusani*, de quo infra.

3) Carmen heroicum *de Geneseos historia* usque ad Diluvium, ad Leonem I. Episcopum Rom. sæpius editum & in poëtis Christianis Georgii Fabricii, & inter Hilarii Pictaviensis opera, & separatim cum notis Joannis Weitzii. Francof. 1625. 8.

Non

Non magis certum est, Hilarii hujus esse *carmen de Providentia*, quod inter S. PROSPERI opera legitur, atque Hilario tribuitur ab eminentissimo Norisio: a) quam VICTORINI *Carmen de fratribus Maccabæis*, quod ad Hilarium auctorem refert Barthius III. 23. Adversar. & Joannes a Sacro Bosco in Bibliotheca Floriacensi Tom. 2. pag. 198.

Homilias quasdam ex iis quæ sub nomine EUSEBII Gallicani feruntur, Hilarium Arelatensem agnoscere autorem, jam notavi supra T. 2. p. 392. atque homilias pæne infinitas illi tribuit Trithemius c. 149. & absque personarum acceptione omnibus castigatum opus prædicationis ingessisse scribit Honorius Augustod. II. 68. ex Gennadii cap. 69.

Doleo nondum ad nos allata esse Vincentii Lirinensis & Hilarii Arelatensis Opera ad Codices MStos, editionesque præstantiores recognita & notis atque observationibus illustrata a D. Joanne Salinas, Neapolitano. Rom. 1731. 8.

De Hilarii Arelatensis eloquentia & scriptis hoc juvat apponere testimonium Honorati Massiliensis in ejus vita c. 2. pag. 29. *Temporalis vero ejus prædicatio, quantum flumen eloquentiæ habuerit,* *quas*

a) Vide Tillemontium Tom. XV. memoriar. pag. 92.

quas sententiarum gemmas sculpserit, aurum supernorum sensuum repererit, argentum splendentis eloquii abundaverit, descriptionum varias picturas & rhetoricos colores expresserit, ferreum spiritalis gladii acumen in truncandis hæreticorum venenatis erroribus exeruerit, non dicam differere, sed ne cogitare me posse protestor. Sedilibus præparatis in jejunio ab hora diei septima usque in ejus decimam, epulis plebem spiritalibus saginabat, pascendo esurire cogebat, esurientes nequaquam pascere desistebat. Nescio utrum satietas plus famen fidelium provocaret, an edendo plebem magis coëgerit esurire, implens illud Sapientiæ dictum (Sirach. XXIV. 25.) qui edunt me, adhuc esurient, & qui biberint me, adhuc sitient. *Si peritorum turba defuisset, simplici sermone rusticorum corda nutriebat: at ubi instructos supervenisse vidisset sermoni, vultu pariter in quadam gratia insolita excitabatur, se ipso celsior apparebat, ut ejusdem præclari auctores temporis, qui sui scriptis meriti summi claruere, SILVIUS, EUSEBIUS, DOMNULUS admiratione succensi in hæc verba proruperint;* non doctrinam, non eloquentiam, sed nescio quid supra homines consecutum. *Quid plura dicam? nisi dicendi pausa desuper eidem advenisset, sermonem finire non potuit, tanta gratia ex-*

un-

undante, & miraculo & stupore crescente, ut peritissimis tunc auctoribus despectum seculi ejus inferret oratio, in tantum ut LIVIUS temporis illius Poëta & auctor insignis publice proclamaret, si Augustinus post te, Hilari, fuisset, judicaretur inferior. *Et licet gratia ejus ex his operibus, quæ eodem dicendi impetu concepit, genuit, ornavit, protulit, possit absque hæsitatione dignosci, præ cæteris tamen eam commendant* Vita *sancti Antistitis* Honorati, Homiliæ *in totius anni festivitatibus expeditæ*, Symboli expositio b) *etiam ambienda*, Epistolarum *vero tantus numerus*, Versus *etiam, fontis ardentis.*

S. HILARIUS Pictaviensis in Aquitania Galliæ Episcopus, jam ut videtur ante An. 355. ad 368. usque, quo diem obiit supremum. Adversarius strenuus Arianorum & constans, atque Hieronymo judice *eloquentiæ Latinæ Rhodanus*. De ejus vita & laudibus juvabit consulere quæ Petrus Coustant luculentæ suæ sancti hujus Doctoris editioni præmisit, & quæ Bollandus in Actis Sanctorum Tom. 1. Januarii 13. pag. 782. seq. tum Tillemontius tomo memoriarum septimo, Oudinus Tom. 1. pag. 426.

b) Adde Tillemontium Tom. XV. p. 91.

426. seqq. atque eruditi auctores Benedictini Historiæ litterariæ Galliarum, Gallica lingua nuper edi cœptæ Parisiis T. 1. parte 2. pag. 139. sqq. Ne plura addam facit quod & editiones S. Hilarii referre me memini in Bibliotheca Latina lib. IV. cap. 3. & scripta sancti Doctoris recensere eo ordine, quo in laudato Petri Coustant Hilario Paris. 1693. fol. exhibentur.

HILARIUS Petri *Abælardi* discipulus cujus *elegia* inter illius Opera p. 243.

HILARIUS Archiepiscopus *Narbonensis* circa Annum CHristi 422. ad quem Epistola Zosimi Papæ exstat & altera S. Bonifacii Papæ qua Capitulum Nicæni Concilii de privilegiis singularum provinciarum illi exposuit, laudata ab Hincmaro Rhemensi Tom. 2. Opp. pag. 157. Vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Christ. p. 365.

HILARIUS Gallus qui cum Prospero sensit & ad Augustinum, ejus addictissimus sententiæ, scripsit laicus, quem & Prosperum Augustinus de prædestinat. Sanctorum & Celestinus Papa (non ante Annum 430.) filios appellat, unde *Prosperianus* a viris doctis apellatur, & ab Arelatensi non minus quam Syracusano diversus creditur. Ejus Epistola ad

ad Augustinum circa Annum 429. data post Prosperi Epistolam legitur inter Augustinianas CCXXVI. in edit. Benedictinor.(in prioribus editionibus) ante librum de prædestinatione Sanctorum ad Prosperum & Hilarium,) atque in limine operum S. Prosperi edit. Benedictin. Parisſ. 1711. fol.pag. 14. etiam in Georgii Cassandri Operibus p. 645.

HILARIUS *Sardus*, infra, HILARUS Papa.

HILARIUS Diaconus *Romanus* ex forti Arianorum adversario circa Annum 355. Luciferianus, Auctor habetur *commentariorum in S. Pauli Epistolas* qui inter S. Ambrosii opera toties viderunt lucem, & quorum auctor rectore domus DEI sive Ecclesiæ Damaso, hoc est non ante Annum Christi 366. se scripsisse testatur in 1. Timoth. III. 15. Fundus hujus sententiæ S. Augustinus qui verba ex hisce Commentariis ad V. ad Rom. laudans IV. 4. contra duas Epistolas Pelagianorum, *sanctum Hilarium* appellat auctorem. Incredibile aliis, sanctum appellatum ab Augustino, qui Hieronymo adversus Luciferianos Deucalion Orbis, & qui Pelagianarum & Semipelagianarum sententianarum arguitur a Cornelio Jansenio VII. 4. de hæresi Pelagiana Tom. 1. pag. 165. 166. ne dicam Commentari-

um in Epist. ad Hebræos ex Chrysostomo excerptum videri, ut Caveus annotavit. Similiter huic Hilario a Natali Alex. alisque Viris doctis adscriptæ sunt *Quæstiones Veteris & Novi Test.* quæ ad calcem tomi tertii Opp. S. Augustini edit. Benedictin. in aliis tomo quarto leguntur. Vehementer contra hanc sententiam pugnat Oudinus, qui variorum scriptorum & longe recentioris ætatis nec ante Seculum septimum factas harum quæstionum sylloges disputat Tom. 1. p. 485. seqq. cui si placet adde Tillemontium T. 7. memoriar. pag. 768. seq. edit. Paris. De alio Hilario, Diacono Romano & An. 314. *Vesontionensi* Episcopo credet qui volet traditis a Joanne Jacobo Chifletio in Vesontionis parte 2. pag. 34. sq.

HILARIUS *Syracusanus*, cujus Epistola ad Augustinum circa Annum 415. data præcedit Epistolam Augustini CLVII. (vet. edit. LXXXIX.) qua eum dilectissimum filium appellat, & respondet ad varias quæstiones de Pelagianis, conrroversiis. Lectam hanc Epistolam ab S. Hieronymo 3. adversus Pelagianos, & Orosio in Apologetico, Benedictini Tom. 2. p. 411. edit. Amst. pulchre annotavere. Hunc Hilarium a Prosperiano distinguendum docet Norisius II. 2. hist. Pelag. Oudinus quem si placet vide Tom. 1. pag. 1222 sq.

HIL-

HILARIUS *Tolosanus* Episcopus & Confessor incertæ ætatis de quo Acta Sanctorum T. V. Maji 21. p. 11.

HILARIUS Monachus *Veronensis*, supra, HILARION.

HILARIUS *Viennensis*, in Flacii Catalogo testium veritatis atque alibi, non diversus ab *Hilario Arelatensi*, de quo supra.

S. HILARUS Calaritanus ex Sardinia, post Leonem I. *Papa* Romanus ab Anno 461. 12. Novembr. ad Annum 467. Septemb. 10. M. de quo Tillemontius Tom. 16. memoriar. pag. 35. seq. Tarraconensium Episcoporum ad Hilarum & Hilari Papæ *ad Ascanium Tarraconensem Epistolæ duæ*, cum Actis Concilii Romani in Aguirrii Conciliis Hispan. Tom. 2. pag. 225. & in Christiani Lupi Epistolis Patrum ad Concilium Ephesinum cap. 227. p. 471. seqq. & in tomis Conciliorum Tom. 2. Harduin. p. 787. ubi etiam pag. 791. *tertia ad Leontium Arelatensem, Veranum & Victurum Episcopos* ex collectionibus Dionysii & Isidori. Leontii Epistolam ad Hilarum edidit Dacherius Tom. V. spicilegii pag. 578. (editionis novæ Tom. 3. pag. 302.) Epistola *ad Pulcheriam Augustam* scripta ab Hilaro adhuc Diacono Romano exstat in Actis Synodi Chalcedonensis Tom. 2. Concil. Harduin. p. 34. Græcam versionem

veterem dedit Cotelerius Tom. 1. monument. pag. 60. Epiſtola *ad Victorium Aquitanum*, quam Victorii Canoni Paſchali Ægidius Bucherius præfixit, ſcripta eſt ab Hilaro urbis Romæ Archidiacono. Cæteræ *Epiſtolæ octo* ab Epiſcopo ſcriptæ leguntur in tomis Conciliorum Binii, Regia, Labbei, Coleti, etiam apud Baronium obviæ, ab Harduino omiſſæ ſunt, ſicut & *Decreta duo* ex Gratiano de conſecr. diſt. 2. *ubi pars eſt corporis* & ex Codice ſedecim librorum. Ludovicus Jacobus pag. 108. Biblioth. Pontificiæ tradit Hilari hujus acta & Epiſtolas aliquot prodiiſſe ſtudio Gerardi Voſſii. Sed inter ea hæc referuntur a Valerio Andrea pag. 286. Biblioth. Belgicæ, quæ morte præventus Voſſius exſolvere non potuit.

HILASIUS Poëta Scholaſticus, cujus verſus & carmina varia leguntur, inter epigrammata & poëmatia vetera edita a Petro Pithœo. Videas ibi paſſim eum in iisdem argumentis poëtico ingenio ornandis certare cum verſificatoribus non diſſimilibus undecim, *Aſclepiadio*, *Aſmeno*, *Baſilio*, *Euphorbo*, *Euſthenio*, *Juliano*, *Maximiano*, *Palladio*, *Pompejano*, *Vitali*, *Vomanoque*. Si Maximianus iſte fuerit idem, cujus Elegias ſub

Cor-

Cornelii Galli nomine editas habemus, de ætate Hilasii constiterit utcunque.

HILDA *Horeswitha*, Edwini Regis Nordamhumbrorum neptis, Abbatissa in Heruthen sive Insula Cervi, quæ in Monasterio quod deinde ordinavit in Streaneshalch cœnobitas suos in sacrarum litterarum lectione & meditatione ita exerceri fecit, ut inde prodierint eruditi Sacerdotes multi, & teste Beda IV. 23. Hist. quinq; Episcopi singularis meriti ac sanctitatis. Diem obiit An. C. 680. Circa Paschæ celebrationem sensit cum Scotis Quartadecimanis, quum in Conventu Pharensi A. 664. in monasterio Streaneshalchensi de illa re disceptaretur: & capitum tonsuram ad religionis decus parum duxit esse necessariam. Vide Speelmanni Concilia Angliæ Tom. I. pag. 146. ex Bedæ III. 25. Baleum Centur. I. cap. 80. & Pitseum pag. 111. seq. qui ambo huic Hildæ tribuunt *Meditationum piarum* librum, *Epistolas* ad viros eruditos, Christianam energiam redolentes, & scripta *pro veterum rituum observatione*, nescio an cujusquam usurpata oculis.

HILDEBERTUS, Ivoni a) *Aldebertus*, aliis

a) Epist. 277. quanquam enim de alio Ivonem loqui putant Iuretus, Caveus, Oudinus, tamen

liis *Ildebertus*, *Hydalbertus*, *Gildebertus*, *Idebertus*, *Childebertus* de Lavardinensi vico, ex Monacho Cluniacensi Archidiaconus & post quinque annos Episcopus 1097. *Cenomanensis* atque inde A. 1125. b) *Turonensis* Archiepiscopus, defunctus An. 1139. Multa scripsit tam prosa quam versu, quorum editionem promiserat *Stephanus Baluzius* præfatione ad Lupum Ferrariensem, atque in Epistola An. 1680. data ad Fridericum Benedictum Carpzovium c) τὸν μακαρίτην testatus est se elegantis scriptoris opera contulisse cum multis antiquis exemplaribus & pleraque se habere tunc necdum edita, & notas in eum comparasse historicas. Interim *D. Antonius Beaugendre* Presbyter & Monachus Ord. Bened. e Congregatione S. Mauri rem feliciter est executus atque Operum Hildeberti præclaram edi-

Actis

men verisimilior sententia Baronii, Sirmondi atque aliorum, qui non dubitant Hildebertum notari. confer Bælii Lexicon in *Hildebert*, & quæ pro fide illius Epistolæ labefactanda Antonius Beaugendre in Hildeberti Vita p. XIX. De scriptione varia nominis Hildeberti vide Joannem Picardum notis ad Anselmi Cantuariensis Epist. 53.

b) Sammarthani Galliæ Christianæ Tom. 1. pag. 766. Tom. 2. pag. 516.

c) in clariss. Schelhornii amœnitatibus literariis Tom. VIII. pag. 627.

tionem adornavit, in qua & a *Jacobo Hommey* in supplemento Patrum publicata adhibuisse se, & a D. Baluzio concessa quædam, & ex *D. Philippi Loyauté* schedis, qui & ipse Hildeberti Epistolas illustrandas in se susceperat, accepta nonnulla in usum vertisse se profitetur. Prodiit Beaugendrii Hildebertus, cui & vita ejus & notæ & MARBODEI Redonensis opuscula addita sunt, Paris. 1708. fol. d) Quæ singula in illis contineantur retuli in Bibliotheca Latina IV. 2. Separatim vel sparsim edita, a Caveo & diligentius ab Oudino recensentur, ubi etiam de pluribus codicibus MSS. Tom. 2. pag. 995. seq. Laudes *Zosimæ* Monachi & *Vitam S. Mariæ Ægyptiacæ* versibus scriptam Leoninis & laudatam Henrico Gandavensi cap. 8. offerunt Acta Sanctorum Tom. 1, April. 2. pag. 83 - - 90. *Vita S. Hugonis* Abbatis Cluniacensis, prosatio sermone, in iisdem Actis Tom. 3. April. 29. pag. 634 - 648. cum notis Henschenii, & sine illis in Andreæ du Chesne Bibliotheca Cluniacensi pag. 413. - 438. Apud Albericum in Chronico ad Annum 1115. pag. 226. Hildebertus celebratur *Berengarii*

d) Acta Erud. 1708. pag. 472. Oudinus T. 2. pag. 998. seq.

lib. 3. Epist. 3. ad Clarembaldum, *Statuta Synodalia pro diœcesi Cenomansi* de quibus vide Beaugendrii præf. p. XIV. Liber *de virginitate servanda* quem ante annos triginta composuisse se scribit II. 45. Epist. ad eumque respicit sermone 3. pag. 677. De *excerptionibus Decretorum* quas in unum Volumen ordinare se instituisse ait lib. 2. Epist. 27. pag. 124. vide infra, in IVONE. Alienum non modo fuisse Hildebertum a Berengarii sententia, sed & primum *transsubstantiationis* sive *transsubstantiandi* usum fuisse vocabulo ante Petrum Blæsensem, Stephanum Augustodunensem aliosque notat Beaugendrius pag. 531. & 719. *Transsubstantialiter* illam fieri, quam Petrus de Riga in Aurora vocat *transsumtionem*, scripsit Hildegardis Epistola ad Moguntinos, *Transformationem* in antiquis Missalibus vocari notavit Joannes Mabillonius: quod Græcis *μεταποίησις*, *μεταῤῥύθμησις*, *ἀλλοίωσις*, *συναλλοίησις*, *μεταβολὴ*, *μετασκευὴ*, *μεταστοιχείωσις*, ac denique *μετουσίωσις*. Vide supra in HAIMONE. p. 547.

HILDEBERTUS *Hildibertus*, *Hiltibertus*, *Hiltibraht*, quibusdam etiam teste Gaspare Bruschio *Hildebrandus*, Francus quidem sed neutiquam Ostro Francorum Dux, verum ex Abbate Fuldensi Archiepiscopus Moguntinus ab Anno Christi 927. ad 937.

937. Vide Nicolaum Serarium lib. 4. rerum Moguntinarum, & ad eum notas Georgii Christiani Johannis Tom. 1. p. 424. seq.. Præfuit Concilio Erfurtensi An. 932. atque *vitas aliquot Sanctorum* scripsisse a Vossio pag. 344. atque inde a Cangio traditur.

HILDEBRANDUS, supra, pag. 263. sq. GREGORIUS VII.

HILDEBRANDUS junior, scriptor Commentariorum in Matthæum, supra, p. 270. seq. Ejusdem ut videtur Magistri Hildebrandi est *libellus de contemplatione*, quem ex MS. Codice Hiemerodensis Monasterii annorum fere quingentorum vulgavit Edmundus Martene Tom. IX. monumentor. veterum p. 1237 - 1250. Incipit: *Ex lectione Evangelica Matthæi.*

HILDEFONSUS, *Eldefonsus*, *Ilefonsus*, *Ildefonsus*, *Alfonsus*, *Alonsus*, *Olfus*, *Alifonsus*, *Adifonsus*, ex Agaliensi Monacho & Abbate, Episcopus in Hispania Toletanus ab Anno CHristi 659. ad 669. de quo Baronius ad Martyrolog. 23. Jan. & Surius ex Juliani Toletani appendice, Bollandus in Actis Sanctorum Tom. 2. Januar. pag. 535. seqq. ubi etiam Vita a CIXILA Episcopo ut ferunt ab Anno 752. Toletano (de quo supra Tom. 1. p. 1071) scripta, cum notis Thomæ Tamajo de

Var-

Vargas: atque ut Pſeudo Luitprandum p. 334. 449. 479. & 480. & Petrum Salaſarem de Mendoza in vita Ildefonſi, Hiſpanice 1618. 4. edita omittam, Nicolaus Antonius in Bibliotheca Veteri Hiſpana lib. V. cap. 6. pag. 286. ſeq. ubi etiam de ſcriptis ejus fuſe atque erudite, de quibus hæc annotare juvat, magnam partem illi prætérita.

Libellus *de Viris illuſtribus* XIII. (vel XIV. ſi caput de *Gregorio I.* addatur, quod in quibusdam Codicibus deeſt, ut apud Agvirrium) inſtar appendicis ad ISIDORI Hiſp. librum de ſcriptoribus Eccleſiaſticis, inter Iſidori opera a Jacobo du Breul edita Colon. 1617. fol. pag. 518. & in Andreæ Schotti Hiſpania illuſtrata A. 1603. inque Garſiæ a Loiſa Conciliis Hiſpaniæ, Madrit. 1603. & in Aguirrii T. 3. pag. 77. & in Auberti Miræi Biblioth. Eccleſiaſtica Antw. 1639. atque Hamb. 1718. fol. una cum appendice JULIANI Toletani, quam habet etiam Agvirrius pag. 80. & FELICIS Toletani, id. pag. 81. & ANONYMI Vita Salvii Abbatis Alveldenſis ſive Abbaildenſis, id. 83. & appendice de XII. Eccleſiaſticis ſcriptoribus, id. pag. 84.

Libri duo adnotationum de cognitione Baptiſmi & de itinere deſerti quo pergitur poſt baptiſmum in Baluzii Tom. 6. Miſcellaneor. pag. 5. & 104.

Epi-

Epistolæ duæ ad *Quiricium* sive *Cyricium*, Episc. Barcilonensem, in Dacherii spicilegio Tom. 1. pag. 310. 312. (editionis novæ Tom. 3. pag. 315.) præmissa Epistola CYRICII qua ei gratias agit pro opere de Virginitate Mariæ, *ex quo hebetescat Jovinianus, dissipetur Helvidius; simulque & incredulus ac mente perfidus decidat Judæus.*

Liber *de illibata Virginitate B. Virginis contra infideles*, editus ab Mich. Alphonso Carranza, Valentiæ 1556. 8. Basil. 1557. 8. Lovan. 1569, 8. per Hieronymum Welæum: nec non ex edition. Francisci Fevardentii Paris. 1576. 8. atq; inde in Bibliothecis Patrum cum JULIANI Pomerii præfatione: & Duaci 1625. 4. Præfationem aliam GOMESANI presbyteri edidit Edmund. Martene Tom. 1. anecdotor. pag. 78. ut dixi supra pag. 216. Libris tribus de Virginitate S. Virginis, Vitam Ildefonsi præmisit HERMANNUS Monachus, de quo supra, pag. 715.

In illa Fevardentii editione & in Bibliothecis Patrum, ut edit. Lugd. Tom. 12. sequuntur: *Liber* contra eos qui disputant de perpetua virginitate S. Mariæ & de ejus parturitione pag. 565. *Sermones XII. in præcipuis feriis B. Mariæ*, 1. de parturitione ac purificatione pag. 571. 588. Contra eos qui mendose affirmant Mariam

am Virginem contra Legem Domini peperisse pag. 574. In assumtione B. Virginis sermones septem pag. 575. 579. 581. 582. 583. 585. 587. & in ejus nativitate sermones duo pag. 586. 590. Non obscura juniorum scriptorum vestigia in his sermonibus observare sibi visi sunt Combefisius in Bibliotheca Concionatoria, Dacherius, Oudinus Tom. 1. pag. 1663. Nicolaus Antonius pag. 295. seq. aliique.

De *Supplemento* sive *continuatione* historiæ ISIDORI Hispalensis ita Rodericus Toletanus: *Cum B. Isidorus scripsisset Gothorum, Alanorum, Wandalorum & Suevorum originem usque ad annum quintum Regis Svinthilæ* (An. C. 647.) *S. Ildefonsus scripsit Gothorum tempora a quinto anno Svinthilæ usque ad octavum decimum Reccaswinthi annum* (A. C. 667.) Hæc continuatio vel intercidisse tota putanda est, vel quæ apud LUCAM *Tudensem* ex Ildefonso leguntur, valde interpolata & recentioribus assumentis alterata sunt, ut docet Nicol. Antonius T. 1. Bibl. vet. Hispanæ p. 294.

Scripta Ildefonsi deperdita, quæ a Juliano Toletano memorantur, hæc sunt: *liber prosopopoeiæ imbecillitatis propriæ.*

Opu-

Opusculum *de proprietate personarum, Patris & Filii & Spiritus S. Adnotationes actionis diurnæ.* a) *Adnotationes in Sacris* b).

Liber Epistolarum, in quo diversis scribens, ænigmaticis formulis egit, personasque interdum induxit, in quo etiam a quibusdam luculentia scriptorum responsa promeruit.

Missæ, Hymni & Sermones. De Missis & de libris Ecclesiasticis Isidoriani ritus ab Ildefonso locupletatis videndus Nicolaus Antonius p. 290 & 295.

Epitaphia atque Epigrammata. De suppositis Ildefonso ab Hieronymo Romano de Higuera, idem Nicolaus pag. 291. sqq.

Omitto quod in Pseudo Luitprando pag. 479. legas *S. Ildefonsus SS. Cosmæ & Damiani Abbas, post Præpositus Monasterii*

a) Ita rectius, quam apud Henschenium, *actionis Divinæ.*

b) alius Codex: *in Sacramentis.* Trithemius autem cap. 55. tanquam duo diversa ponit *annotationum mysticarum, & annotationum in Sacramentis.* Recte ut videtur: nam ita & Vincentius Bellov. speculi hist. VII. 120. & Codices Juliani quos inspexere Cajetanus & Mabillonius. Vide Nicolaum Antonium T. I. Bibl. Hispan. Vet. p. 289.

rii Agaliensis, Toletanus factus Episcopus scripsit libros Synonymorum, Conciones contra Hæreticos *quas Concilium Provinciale approbavit, sub quo nationale Concilium cogitur.*

HILDEFONSUS junior, Hispanus ut ajunt Episcopus circa Annum 845. scriptor *Revelationis* quæ ipsi illo anno obtigit: in cujus enarratione exponit mystice quæ sit *Hostiarum in S. Evcharistia* inscriptio, quantitas, numerus, pondus, rotunda figura, azymi qualitas & coctio intra ferrum. Editione dignum habuit nec citra rationem Joannes Mabillonius ad calcem diss. de azymo & fermentato, Paris. 1674. 8. recusum ad calcem novæ editionis veterum Analectorum, Paris. 1723. fol. p. 549 - 551.

S. HILDEGARDIS de Alemannia, ex nobili genere, Magistra Sororum sive Abbatissa Cœnobii in Monte S. Roberti in Pingis a) sive prope Bingiam in diœcesi Moguntina, Ord. Benedict. diem obiit

a) Ita Conradus Imp. ita etiam alii in Epistolis ad eam datis; unde fallitur præstantissimus Vir qui Hildegardem quæ Visiones scripsit, ab Hildegarde de Pingvia distinguit. De Binga illa sive Pingia opido ad Rhenum, vide Acta Sanctorum Tom. 3. Maji pag. 503. Oudinum Tom. 2. p. 1573.

biit An. 1178. nata An. 1099. b). Vitam ejus scripsit THEODORICUS Abbas Benedictinus libris III. qui editi Colon. 1566. 4. cum Hildegardis Epistolis, exstant etiam apud Surium XVII. Septembris. Sed placet de Hildegardi audire Albericum ad Annum 1141. *Hoc anno sancta* Hildegardis *cum esset annorum quadraginta duorum & septem mensium, librum* Scivias c) *per Spiritum sanctum visitata incepit & per decem annos consummavit, in diebus Henrici Maguntini Archiepiscopi & Conradi Romanorum Regis. Quæ fuit ista Hildegardis & quantæ authoritatis, insinuant epistolæ magnatum terræ ad eam transmissæ, Apostolicorum Eugenii, Anastasii & Adriani,* d) *Imperatoris Conradi, & Frederici Patriarchæ Hierosolymitani & Archiepiscoporum, Abbatum & Præpositorum, & una specialis epistola Be-*

 ati

b) Vide Pagium ad illum Annum num. 8. & Nicolaum Serarium lib. 2. rerum Moguntinar. cap. 37.

c) Videtur Visionibus suis Hildegardis inscripsisse titulum SCIVIAS, velut *sciens vias*, vel quod in illis quæ SCIre se & VIdisse non dubitabat, ASserat. Nam ut ipsa in prologo, jussam illas profitetur scripsisse se *secundum voluntatem SCIentis, VIdentis & disponentis omnia.*

d) Hæ cum responsionibus Hildegardis exstant in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. XXIII. pag. 537. seq.

adi Bernardi Claraevallensis e). *Venit hoc anno super eam magnae coruscationis igneum lumen aperto coelo*, f) *quod totum cerebrum ejus transfudit, & totum cor totumque pectus ejus velut flamma non tamen ardens sed calens ita inflammavit, ut sol rem aliquam calefacit super quam radios suos ponit, & repente intellectum expositionis librorum, videlicet Psalterii, Evangeliorum, & aliorum Catholicorum, tam veteris quam novi testamenti voluminum sapiebat: non autem interpretationem syllabarum*, g) *nec cognitionem casuum, aut temporum habebat; solum psalterium legere didicerat more nobilium puellarum a quadam inclusa in monte Dysibodi, quod est claustrum nigrorum Monachorum.* Visiones *autem quas vidit, non in somniis nec dormiens, nec in frenesi, nec corporeis oculis, nec auribus exterioris hominis, nec in abditis locis percepit, sed eas vigilans & circumspecta in*

e) ibid. pag. 552. & inter S. Bernardi Epistolas 386. (in Mabillonii edit. 366.)

f) Haec ex Hildegardis prologo Albericus.

g) Hildegardis: *non autem interpretationem verborum textus eorum, nec divisionem syllabarum.* Non diversum a Visionibus puto librum Hildegardis memoratum Sandero Tom. 2. Biblioth. Belgicae MS. quem ait conscriptum sibi videri An. 1147. jussu *Philippi* secundi Abbatis Parcensis, quem Hildegardis Epistolis salutaverit.

in pura mente, oculis & auribus interioris hominis, in apertis locis secundum voluntatem DEI accepit, quod quomodo factum sit, carnali homini perquirere nimis esset difficile.

Ejus *Scivias* sive *Visionum ac revelationum libri III.* viderunt lucem An. 1513. in libro trium spiritualium Virorum Hermæ, Ugvetini & Fr. Liberti: & trium spiritualium Virginum, *Hildegardis*, Elisabethæ & Mechtildis, editore Jacobo Fabro, Stapulensi, Volgatio Pratensi in Officina recognitore, Paris. in fol. apud H. Stephanum avum. Deinde separatim Haganoæ 1529. cum præf. Hieronymi Gebwilleri: & cum revelationibus BRIGITTÆ & ELISABETHÆ, (de quibus dictum suo loco) Colon. 1628. fol. Scrutinium Theologicum Visionum Hildegardis edidit B. Martinus Chladenius, Witeberg. 1716. 4.

Prophetia Hildegardis contra Monachos Mendicantes, quam ex Codice manipuli florum Thomæ de Hibernia protulit Bzovius ad Annum 1415. n. 39. pag. 465. tanquam supposita rejicitur in Actis Sanctorum Tom. 1. Martii p. 667. *Fuimus nos, An.* 1660. *in Monasterio Bingensi, & sacras S. Hildegardis reliquias (& cor adhuc integrum* Tom. 3. Maji pag. 504) *venerati & antiqua volumina*

ejus, quæ etiamnum ibi exstant MSta in membrana, perscrutati nihil ejusmodi reperimus. Sed Prophetiam illam ipsam repræsentare juvat:

Insurgent gentes quæ comedent peccata populi, tenentes ordinem mendicum, ambulantes sine rubore, invenientes nova mala, ut a sapientibus & CHristi fidelibus ordo perversus maledicatur. Sed diabolus radicabit in eis quatuor vitia, scilicet Adulationem ut eis largius detur. Invidiam quando datur aliis & non sibi. Hypocrysim, ut placeant per simulationem & detractionem, ut se ipsos commendent, & alios vituperent, propter laudes hominum & seductiones simplicium, sine devotione, sine exemplo martyrii, prædicabunt incessanter principibus Ecclesiarum, abstrahentes sacramenta a veris pastoribus, rapientes Eleemosynas pauperum miserorum, & infirmorum, trahentes se in multitudinem populi, contrahentes familiaritatem mulierum, instruentes qualiter blande maritos & amicos decipiant, & res proprias eis furtive tribuant, tollent enim res injustas, & male acquisitas, & dicent: Date nobis, & nos orabimus pro vobis, ut aliorum vitia cernantur, & suorum obliviscantur. Heu & res miseras a raptoribus, spoliatoribus, prædonibus, latronibus, usurariis, fœneratoribus, fornicatoribus

ribus, adulteris, hæreticis, schismaticis, apostaticis, a milītibus linguosis, & luxuriosis, a perjuris mercatoribus, a filiis viduarum, a militibus tyrannis, a principibus contra legem viventibus, & a multis perversis, propter persuasionem diaboli, & dulcedinem peccati, vitam delicatam, brevem, & transsitoriam facientia damnationem æternam, omnia erunt eis apta. Populus vero de die in diem, durior erit & expertus erit seductiones eorum, & cessabunt dare, & cum cessaverint dare, ibunt circa domos famelici sicut canes rabidi, submissis oculis, contrahentes cervices, ut velut vultures pane satientur, quibus clamabit populus super eos, dicens. Væ vobis filii mœroris, vos mundus seduxit, diabolus infrenavit ora vestra, & corda vestra, sine sapore, mens vestra vaga fuit, oculi vestri delectabantur in vanitatibus, pedes vestri veloces ad currendum in malum, mementote quod eratis non boni æmulatores, pauperes divites, simplices potentes, devoti adulatores, sancti hypocritæ, mendici superbi, petitores effrontes, doctores instabiles, humiles elati, pii duri, dulces calumniatores, pacifici persecutores, amatores mundi, desideratores honoris, venditores indulgentiarum, seminatores discordiarum, Martyres delicati, confessores lucri, ordinatares commodi, suspiratores crapularum, mercatores domorum, ædificatores in altum,

& quod altius ascendere non potestis, tunc cecidistis, sicut Simon Magus, cujus per Orationes Apostolorum dominus ossa contrivit, & plaga crudeli percussit. Sic ordo vester contritus est, propter seductiones & iniquitates vestras. Ite Doctores perversitatis, scientiam viarum vestrarum scire nolumus.

Vita S. Roberti sive *Ruperti* Confessoris Ducis Bingionum, qui seculo nono fuit, vulgata a Jo. Busæo S. I. Moguntiæ 1602. 4. cum Hincmari & aliorum lucubrationibus, & apud Surium 15. Maji, & cum notis Henschenii Tom. 3. Act. Sanctor. Maji pag. 504.

Vita S. Disibodi Episcopi & Confessoris An. 674. defuncti: scripta An. 1170. apud eundem Surium 8. Julii, & in Actis Sanctorum Tom. 2. Jul. p. 588.

Expositio Regulæ S. Benedicti ad Congregationem Hunniensis Cœnobii, edita cum aliis Hildegardis scriptis a Justo Blanckwalt, Presbytero, Colon. 1566. 4. etiam in auctario Biblioth. Patrum Colon. A. 1662. & Tom. XXIII. Biblioth. Patrum Lugd. p. 590.

Epistolarum Liber ab Hildegardi & ad eam scriptarum.

XXXVIII.

XXXVIII. Quæstiones cum solutionibus, ad Wibertum Monachum Gemblacensem.

Explicatio Symboli Athanasiani, quæ cum duobus superioribus scriptis & expositione Regulæ S. Benedicti a Blanckwalto edita Colon. 1566. 4. & in supplemento Bibliothecæ Patrum Coloniensi A. 1622. & in Lugdunensi T. XXIII. pag. 537. 583. 594. Nomina eorum quorum Epistolæ inter Hildegardinas scriptæ occurrunt, hæc sunt:

Adami Abbatis de Ebra p. 553.
Adriani IV. Papæ pag. 540.
Alexandri III. Papæ p. 540.
Anastasii Papæ p. 53.
Abbatis S. Anastasii p. 555.
Decani SS. Apostolorum & primi Magistri Scholarum Colon. p. 577.
Arnoldi Coloniensis Archiep. pag. 543. 550.
Arnoldi Archiep. Mogunt. p. 541.
Bernardi Claraevallensis p. 552.
Abbatis Campidonensis p. 558.
Christiani Archiep. Mogunt. p. 542.
Conradi Imp. p. 551.
Constantiensis Episcopi p. 547.
Cunonis Abatis S. Dysibodi p. 557.
Abbatis de Eberbach p. 554.

Phi-

Philippi, Comitis Flandriæ p. 552.
Pragenſium Epiſcopi p. 548.
Sacerdotis cujusdam p. 561.
Spirenſis Epiſcopi p. 546.
Trajectenſium Epiſcopi p. 548.
Trevirorum Archiep. p. 544. 550.
Virdunenſis Epiſcopi p. 547.
Werneri de Kircheim p. 581.
Wormatienſis Epiſcopi p. 547.

Liber *ſimplicis* & alius *compoſitæ Medicinæ* eidem Hildegardi a Trithemio tribuuntur: atque typis exſcripti exſtant ſub ejus nomine *libri quatuor Phyſicæ*, quorum *primus* medicamenta ex aquis, terris, ſalibus & metallis: *ſecundus* & *tertius* ex plantis, *quartus* ex animalibus perſequitur. Prodiere Argentorati apud Joannem Schottum 1533. fol. & 1544. fol. cum Octavio Horatiano, Trotula, & cum THEDORI diæta, aliisque quibusdam aliorum ſcriptorum.

Præter illa S. Hildegardis ſcripta a Trithemio cap. 405. de ſcriptoribus & II. 119. illuſtr. Benedictin. memorantur ejus liber *Vitæ meritorum*, cujus meminit etiam Matthæus Weſtmonaſterienſis ad Annum 1292. p. 417. *Exhortatorium ſecularium*. *Expoſitio Divinorum operum* laudata præter Matthæum etiam Alberico ad Annum 1153. pag. 323. & ad Annum

num 1163. pag. 340. neutiquam diversa ab Hildegardis libro tripertito, sive libris tribus Visionum. Hujus initium ponit Trithemius: *Et factum est in sexto anno*, (sicut grandis Voluminis Scivias, *Et factum est in anno nono*, quod in editis aliud est.) Tum *Carmina diversa* & Liber *de Sacramento Altaris*, præterea *Homiliæ LVIII. in Evangelia*, pro quibus apud Matthæum Westmonasteriensem, laudantur, *Homiliæ ad ignotam linguam* cum suis litteris: *Cœlestisque Harmonia* cum aliis scriptis non paucis, atque *liber simplicis Medicinæ secundum Creationem*, octo libros continens: & *liber compositæ Medicinæ, de ægritudinum caussis, signis atque curis.* Deinde ibi profertur locus prolixior ex *libro secundo Speculi temporum futurorum* sive *Pentachroni*, titulo *de novis religionibus* capite secundo.

Alia HILDEGARDIS Comitissa Pictavorum, quæ caussam suam diserte egit in Synodo Remensi An. 1119. Vide Ordericum Vitalem lib. XII. pag. 859.

De S. HILDEGARDI Regina, Caroli M. uxore, defuncta A. 783. adire licebit Acta Sanctor T. 3. April. 30. p. 788. sq.

Beatus HILDEGARDUS scriptor *vitæ S. Roberti Confessoris* a Lotharingiæ Principibus oriundi, & Bingiorum Ducis, editæ Mogunt. 1612. 4. HIL-

HILDEGARIUS ex Monacho S. Dionysii Parisf. Ord. Benedictin. Episcopus ante Annum 853. Meldensis, superstes adhuc An. 873. scripsit *vitam S. Faronis* qui & ipse Episcopus Meldensis fuit circa Annum 650. Edidit Mabillonius Sec. 2. Benedictin. pag. 606. De Farone & Hildegario adeundi Sammarthani T. 3. Galliæ Christianæ p. 695. 696.

HILDEGASTUS Philosophus & vates Francorum, si credimus Simlero, doctissimus circa Annum 240. carmine heroico *Sunonis Regis vitam* scripsit. Commentitius hic recte videtur Vossio p. 829. Sane *Sunnonem* ducem Francorum constat circa Annum 388. demum irruptionem in Germaniam cum Genobaldo fecisse, de qua Gregorius Turonensis lib. 2. hist. c. 9.

HILDEBOLDUS Episcopus Svessionensis, morti vicinus A. 875. Breviculum Confessionis suæ misit ad HINCMARUM Remensem, & ab eo singulari Epistola est absolutus, quæ exstat Tom. 2. Opp. Hincmari p. 686 - 688.

HILDEMARUS Monachus ex Franciæ partibus in Italiam cum LEUTGARIO vocatus Mediolanum a) sæculo fere me-

a) Rampertus Brixiensis Episcopus, apud Mabillonium Tom. 2. Analect. p. 84. (editionis novæ pag. 418.)

medio nono, ſcripſit *expoſitionem in Regulam S. Benedicti*, quam *Paulo Diacono* præter rem tribuerunt Leo Marſicanus & Petrus Diaconus: *Baſilio Abbati*, ne-neſcio cui, Codex Monaſterii Augienſis quem Mabillonius b) inſpexit. Sed in Codice Monaſterii S. Benigni Divionenſis, qui hodie exſtat in Bibliotheca S. Germani Pariſ. num. 667. c) hoc titulo legitur: *Incipit tradititio ſuper Regulam S. Benedicti quam* Magiſter HILDEMARUS Monachus *tradidit, & docuit Diſcipulis ſuis. Quocirca obſecro*, cum aliquid incompoſitum ſive inhoneſtum ibi inventum fuerit, non Magiſtro ſed diſcipulis imputetur. Hæc expoſitio Hildemari allegatur a GVIDONE in diſciplina Monaſtica Farvenſi quæ nuper prodiit in ſylloge ſcriptorum de veteri diſciplina Monaſtica Pariſ. 1726. 4. p. 48. ad quem locum annotat eruditus editor d) p. 48. ſe illam Hildemari expoſitionem vulgaturum in *Catena Commentariorum in Regulam S. Benedicti.* Etiam

b) id. Tom. 4. Analect. p. 638. (editionis novæ pag. 20.)

c) Oudinus Tom. 2. p. 47.

d) In Catalogo Bibliothecæ illuſtris D. Zachariæ Conradi ab Uffenbach An. 1735. parte 2. p. 250. num. 59. editor præclaræ hujus ſylloges appellatur *Marquard Herrgott.*

iam Mabillonius hunc commentarium cum aliis luci daturum se receperat T. 2. Analect. pag. 86. (editionis novæ pag. 418) ubi notat in capite illius XIV. exstare Hildemari *Epistolam ad Ursum*, Beneventanum Episcopum.

HILDERICUS Abbas An. 834. per paucos dies Casinensis, scripsit versus de Præceptoris sui *Pauli Diaconi* origine, vita, institutione, doctrina, religione & habitu, quos lucidissimos vocat Petrus Diaconus de illustribus Casinensibus c. IX. Edidit illos Joannes Baptista Marus in notis ad Petri cap. VIII. Non sunt versus plures quam XLI.

De HILDESHEIMENSIUM rebus præclara monumenta debemus illustri Leibnitio, obvia in tribus ejus Voluminibus scriptorum Brunsvicensium. *Tomo primo* quidem *Annales Hildeneshemenses* ab Anno CHristi 714. ad 1137. pag. 711-741. Hos jam ediderat Andreas du Chesne T. 3. p. 504. sq.

Chronicon Episcoporum a Gunthalio quem An. C. 822. constituit Ludovicus Pius, usque ad Gherardum Episcopum XXXVII. p. 742-762.

Excerpta ex *Necrologio Hildesheimensis Ecclesiæ*, p. 763-767.

Indiculi Ecclesiarum, *fratres se & sorores in CHristo* cum Hildesheimensibus pro-

professarum, & orationes mutuas in quotidianis sacrificias invicem exspectantium p. 767. & *Episcoporum* p. 768.

Excerpta *de donationibus* p. 770. & *reliquiis* quibusdam p. 771.

Catalogus Episcoporum ex Chronicis EGGEHARDI Vragiensis Abbatis pag. 772 - 774.

Vita *S. Bernwardi* ab Anno 993 ad 1023. Episcopi p. 441. narratio de ejus canonisatione pag. 469. & Compendium Vitæ p. 481. 482. Vide infra, TANGMARUS.

Vita *S. Godehardi* ab Anno 1021. ad 1037. Episcopi: & Historia Canonisationis ejus & translationis p. 505 - - 517. Vide ARNOLDUS Altahensis, & infra WOLFHERRUS.

Tomo II. excerpta ex necrologio monasterii S. Michaëlis p. 103 - 110.

Catalogus Episcoporum p. 153. 154.

Chronicon Cœnobii S. Michaëlis in Hildesheim ab Anno 1001. ad 1706. p. 399 - 403.

Chronicon S. Godehardi in Hildesheim usque ad Abbatem XXIII. Bertramum p. 404 - 427. Vide infra, *Joan.* LEGATIUS.

Chronicon Monasterii Marienrode Ord. Cisterc. prope Hildesheim pag. 432 - 469. Vide infra, HENRICUS de Berndten.

Chro-

Chronica Episcoporum Hildeshemensium & Abbatum Monasterii S. Michaëlis, usque ad Annum 1573. pag. 784-806.

Tomo III. Fragmentum Chronici, vernaculo sermone Saxonico ab A. 1428. ad 1609. p. 261. 262.

HILDUINUS *Abbas* * *S. Dionysii Parisiensis, scripsit ad Ludovicum* (Pium) *Imperatorem* (circa Annum 835. a) *utroque stylo, id est prosaico & metrico, vitam ipsius Dionysii.* Hæc de eo Sigebertus cap. 82. de S. E. quæ repetit Trithemius cap. 263. & de illustribus Benedictinis lib. 2. cap. 34. addens eum Ordinis Benedicti Monachum & sacri Palatii archicapellanum b) fuisse, cui *Rabanus Maurus* commentarios in quatuor libros Regum dedicavit. *Epistolam Ludovici Pii ad Hilduinum* de conscribenda vita Dionysii Episcopi Paris. exhibet Sirmondus Tom. 2. Conciliorum Galliæ p. 629. Eadem præmittitur Hilduini *Areopagiticis*, quæ primum vulgavit Matthæus Galenus

* Ita vocatur in diplomate Ludovici Pii apud Sirmondum T. 2. Concil. Galliæ p. 556.

a) Vide Cointium ad Annum 835. Tom. 8. annal. Francor. p. 393. seq. & 473.

b) Sacris negotiis à DEO prælatus dicitur in Ecclesiæ Senonensis Epistola ad Hilduinum, in Sirmondi Conciliis Galliæ T. 2. p. 650.

lenus Westcapellius, præmissa præfatione prolixa apologetica, Colon. 1563. 8. & post Galenum Surius IX. Octobr. In his Areopagiticis post Epistolam Imperatoris succedunt duæ Hilduini *ad Ludovicum Pium Epistolæ*, quibus exponit quos in vita Dionysii Parisiensis secutus fuerit auctores, quem cum Areopagita eundem esse adeo non dubitat, ut eos qui cum Gregorio Turonensi ea de re dubitant, *exitiabilis*, & *profanæ nimis contemtionis* reos agat. Laudat itaque *Aristarchi* Græcorum Chronographi Epistolam ad Onesiphorum primicerium de situ Athenæ Civitatis, & gestis ibidem Apostolorum temporibus: *Dialogum Basilii & Johannis*: Scripta ipsius Dionysii, Areopagitæ Græce missa in Galliam a Michaële Imp. CPolitano: Libellum antiquissimum passionis Dionysii & conscriptionem nescio cujus *Visbii*: & Missales libros, Hymnum *S. Eugenii* Toletani de B. Dionysio: Græcæ auctoritatis *martyrologion* Constantino M. jubente a Cæsareensi compositum Eusebio, & de tomo ex chartiscriniis CPolitanis transmissum. *Fortunati* hymnum rhythmicæ compositionis de Dionysio. Deinde *narratio* ipsa & *Passio S. Dionysii* sequitur, quem *Jonicum* a patria, & Christiano agnonime

Macari-

Macarium, ait appellatum. Post prolixam narrationem, succedit *Stephano II.* Papæ facta revelatio atque relatio de condito ab eo Romæ monasterio S. Dionysii. *Hincmari* item Remensis Epistola ad Carolum Calvum de passione S. Dionysii, Græce scripta a *Methodio* & versa Latine ab *Anastasio* Bibliothecario. Denique ejusdem Anastasii Epistola ad Carolum, quam versioni ejusdem passionis præmiserat. Versio ipsa Anastasii quod sciam necdum prodiit: sed Methodii sive Metrodori narratio de martyrio Dionysii, Græce cum versione Petri Lansselii S. I. exstat in tomo secundo editionis Operum S. Dionysii splendidæ Corderianæ p. 242. Hilduini fidem, & confusionem Dionysii Parisiensis cum Areopagita, tot argumentis suspectam reddiderunt, viri doctissimi a) Nicolaus Faber, Jac. Sirmondus, Joan. Morinus, Joannes Launojus, Gerardus du Bois, Tillemontius, aliique, ut necesse non sit verbum addere. *Vita S. Dionysii* carmine *quatuor libris* scripta ab Hilduino & teste Miræo MS. in Cœnobio Gemblacensi, necdum lucem vidit.

HILDUINUS Theologus & Cancellarius Academiæ Paris. post Petrum Come-

a) Vide librum de luce Evangelii per totum Orbem propagata p. 387.

florem ab Anno 1178 ad 1186. vel 1190. cujus *Sermones* in Bibliothecis Galliæ atque Angliæ MSti. Vide Oudinum T. 2. p. 1562.

HILDUINUS sive *Hildewinus* sacræ Theologiæ Doctor Anglus, cujus itidem *Sermonum* librum memorat Pitseus, pag. 864. ponitque initium: *Cæli enarrant gloriam DEI.*

HILDUINUS sive *Hildovinus* Tassanius, Flander, Abbas Lobiensis in Hannonia atque ex Leodiensi Veronensis An. 928. Episcopus, denique Archiepiscopus An. 930. Mediolanensis, defunctus A. 937. Vide Ughellum Tom. IV. editionis novæ p. 92. Scripsit teste Trithemio, cap. 296. Abbas adhuc, *Gesta Abbatum Lobiensium*, & *sermones ad Fratres.*

HILWARDUS *Hillibardus*, *Hildewardus* Episcopus Halberstadensis ab An. 974. ad 996. scripsit ad Episcopum Metensem, Adalberonem secundum, *Epistolam* quam publicavit Labbeus Tom. 1. Bibliothecæ novæ MStorum pag. 682. seq. In hac memoratur *doctrinæ & veritatis Rationale*, qui locus addendus allatis ab eruditissimo Cangio in glossar. voce *Rationale.*

HILLINUS Monachus Corbejensis in Gallia, Congregationis Floricacensis: prosa

& ver-

& versibus scripsit Martyrium B Foliani Episcopi, cujus memoria colitur 31. Octobr. Vide Vossium p. 818. Wionum Tom. 1. ligni Vitæ p. 426.

Levinus aliis *Ferius* HILPERICUS sive *Helpericus*. Vide supra in CAROLO Magno T. 1. p. 962.

Joannes HILTEN Ord. Minor. cum apud Livonios * & Erfordiæ prædicasset, denique An. 1496. apud Isenacenses a Monachis datus carceri, atque fame An. 1502. peremtus, quod crassiores quosdam abusus notasset, & sacram Cœnam recusaret sub una specie admittere. Ex scriptis ejus Melchior Adamus a) memorat Commentarios *in Apocalypsin* & *in Danielem* quatenus cum illa convenit vel eam supplet. De eo quod inter D. Lutheri doctores præter rem ab Andrea Angelo refertur, & de prædictionibus ejus, quibus tum alia, tum Reformationem Ecclesiæ futuram tanquam vates visus est prænunciasse, dictum est in Centifolio Lutherano.

Gualterus HILTONUS. Dictis supra p. 335. adde quod plerosq; Codices manu exaratos Bibliothecar. Angliæ quibus varia hu-

 jus

* Frider. Myconius litteris ad B. Lutherum datis An. 1529.

a) In Vitis Theologor. sub init. adde B. D. Georg. Henr. Gœtzii Observationes historico Theologicas de Hiltenio, Lubec. 1706. 4.

jus Hiltoni scripta continentur, recenset Oudinus Tom. 3. p. 2395. sq.

Joannes. HILTON sive HYLTON Anglus Ord. Minorum, Vicarius S. Magdalenæ Oxoniensis, defunctus circa Annum 1376. de quo Baleus VI. 55. & Pitseus p. 515. Scripta ejus memorantur: De paupertate Fratrum. De statu Minorum. Quæstiones ordinariæ. Hisce Sermones Dominicales MStos Oxoniæ in Bibliotheca Collegii Novi addit laudatus Oudinus T. 3. p. 1094.

HIMBERTUS, infra, HUMBERTUS.

HINCMARUS ab Anno 858. *Laudunensis* in Gallia Episcopus, superstite adhuc avunculo HINCMARO Remensi, cum quo graves illi lites intercessere, adeoque ante Annum 882. defunctus. Lites illas qui compendio descriptas nosse voluerit, Caveum consulet. Præter sex *Epistolas* Hincmari Laudunensis ad Remensem cum Hincmari Remensis responsionibus inter ejus scripta editas pag. 335. 340. 341. 351. 608. 644. & *collectiones* duas ex Epistolis Romanorum Pontificum pro appellatione a Rege & Metropolitano suo ad Pontificem p. 347. & 355. plura ad hanc causam cognoscendam idonea exstant in Actis *Concilii Duziacensis* A. 871. contra Hincmarum Laudunensem habiti, editis in *Sirmondi* Conciliis Galliæ

liæ Tom. 3. pag. 397. seq. & apud Binium atque in Regia Tom. 23. sed longe plenioribus a *Ludovico Cellotio* Paris. 1658. 4. ubi etiam schedula de appellatione; & ad Regem missa satisfactio: unde repetita in tomis Conciliorum Labbei VIII. Harduini V. & Coleti X. Sed singulare *Philippi Labbei* meritum, a quo præterea etiam ex Codice Palatino qui in Vaticanam Bibliothecam transiit, publicatæ sunt HINCMARI Remensis *Epistolæ octo* satis prolixæ, scriptæ in eadem causa, 1. 4. *ad Clerum Laudunensem* 2. 3. 5. 6. 7. & 8. *ad Hincmarum Laudunensem.* Hæ Epistolæ ex Labbei editione recusæ in Conciliis Harduini & Coleti: eædem sunt quas tanquam primum editas offert doctissimus Eccardus in corpore scriptorum medii ævi T. 2. p. 375. seq.

HINCMARUS, *Higmarus, Ingumarus,* Turriano a) *Igmarus* natus A. 801. & sub Hilduino Canonicus in Abbatia S. Dionysii Paris. inde Archiepiscopus ab Anno 844. in Gallia Remensis usque ad Annum quo decessit An. 882. 23. Decembr. Inunxit sive coronavit Reges Carolum Calvum b) in Regem Austrasiæ An. 869.

 Me-

a) Apologia pro Canonibus Apostolicis p. 25. 64. 65. 90. 104. 141. 284. &c.
b) Tom. 1. Opp. Hincmari p. 741.

Metis, post Lotharium defunctum: Hermintrudem Reginam, Caroli uxorem c) Ludovicum II. Balbum d) in Regem Francorum An. 877. in Compendio palatio: & Judith, Caroli Calvi filiam e) cum Regi Anglorum Eddulfo desponsata esset. Pluribus interfuit Synodis, & magnas res gessit, ut ex Flodoardo & aliis temporum illorum scriptoribus, & ex ipsius quoque lucubrationibus cognoscitur: vehementior etiam adversarius GOTHESCHALCI & *Prædestinatianorum*. Scripta ejus collegit atque accurato ut solet studio edidit Jacobus Sirmondus Paris. 1645. fol. duobus Voluminibus, præmissa utili synopsi chronica ad ordinem rerum melius intelligendum. Recensere scripta illa esset pretium operæ, nisi factum illud jam foret à Labbeo Tom. 1. de S. E. pag. 461. seq. & a Caveo ad Annum 845. nec sine acri censura etiam in libro edito Germanice Summarische Nachrichten von Büchern in der Thomasischen Bibliothec, Halæ. 1715. 8. Tom. 1. pag. 675. seq. 867. seq. 1051. seq. & Tom. 2. pag. 107. seq. Nonnulla repetita ex Capitularibus Caroli Calvi ut Tom. 2. pag. 126. vel

c) id. pag. 752. d) id. pag. 747. e) id. pag. 750.

vel ex Flodoardo ut Tom. 2. pag. 244. 597. 644. 823. 840. 842. 843. 844. & T. 1. præfat. & ex appendice ad Flodoardum pag. 832. Alia jam vulgaverat Sirmondus tomo tertio Conciliorum Galliæ ex Codice Laudunensi, ut quæ Tomo 2. Hincmari repetuntur pag. 265. 269. 275. 279. 647. & Tom. 1. pag. 710. 741. Ante Sirmondum *Joannes Busæus* S. I. Moguntiæ 1602. 4. octo Epistolas ediderat, eo ordine quo apud Sirmondum exstant Tom. 2. pag. 179. 185. 201. 216. 157. 719. 783. 801. Nona Epistola apud eundem Busæum p. 164. est CAROLI nomine scripta ad Joannem VIII. Papam, apud Sirmondum p. 768. Epistola *de potestate Regia & Pontificia* quam exhibet *Goldastus* in Monarchia Imperii T. 1. p. 3. atq; inscribitur *ad Carolomanum* Regem, Ludovici Balbi Imp. filium, *& Episcopos Franciæ*: perperam data perhibetur A. 884. cum jam A. 882. Hincmarus obierit: & Epistolæ illius apud Busæum pag. 42. titulus est *ad Episcopos Franciæ*, atque apud Sirmondum Tom. 2. pag. 216. *ad Episcopos regni*. Idem Busæus f) in paralipomenis opusculo-

 rum

f) Alia quæ cum Hincmarianis in utroque illo volumine vulgavit Busæus, vide in B. Thomæ Ittigii libro de Bibliothecis Patrum pag. 670. 672.

rum Petri Blæsensis & aliorum, Mogunt. 1605. 4. duas Hincmari in lucem dedit Epistolas repetitas a Sirmondo T. 2. pag. 225. & 768. Quæ vero Hincmari opuscula publicata sunt a Viro præclaro, *Joanne Cordesio* Parisiis 1613. 4. repetita cum Busæanis etiam in supplemento Bibliothecæ Patrum Paris. 1639. tomo 2. pag. 380. sq. & in Coloniensi, Tom. IX. illa ad MStos Codices recensita habet etiam Sirmondus Tom. 2. p. 188. 312. 377. 689. 701. & 716. Epistola ad Egilonem quam offert Gilbertus Maugvinus Tom. 1. auctorum Sec. IX. de Prædestinatione & Gratia, parte 2. Paris. 1650. 4. eadem exstat apud Sirmondum T. 2. p. 290.

Ad editionem Sirmondianam postea magna inprimis accessio facta est scriptorum ad caussam HINCMARI *Laudunensis* pertinentium a *Ludovico Cellotio* & *Philippo Labbeo*, ut jam supra in Hincmaro Laudunensi exposui.

Quæ præterea in Sirmondi Hincmaro desiderantur, hæc sunt:

Vita S. Remigii, Remensis Archiepiscopi, obvia apud Surium 13. Januarii & *Encomium* ejusdem, Calendis Octobris.

Epistola ad Ludovicum III. Regem Francorum de electione Episcopi *Beluacensis* apud

apud Baluzium Tom. 7. Miscell. pag. 47.

Epistola ad Carolum Calvum de auctoritate Vitæ *S. Dionysii* ab *Anastasio* Bibliothecario translatæ. Tom. 1. Analect. Mabillon. p. 59. (editionis novæ p. 212.)

Epistola ad eundem, quæ incipit: *Ecce Domine sicut hic dilectus frater* apud Dacherium Tom. 2. spicileg. pag. 822. (edit. novæ p. 337.)

At Carmen *de fonte Vitæ*, quod sub Hincmari nomine Oudinus edidit, non illius est sed AUDRADI, de quo supra T. 1. p. 386.

Joannes HILTONUS Sophista Anglus, cujus nihil nisi fallaciarum formulas memorat Pitseus p. 85.

HIPPOLYTUS *Florentinus* Monachus Ord. Minor. circa A. 1249. scripsit *Miracula S. Æmilianæ* seu *Humilianæ de Cerchis* sive *de Circulis*, viduæ tertii ordinis S. Francisci, quæ exstant in Actis Sanctorum T. IV. Maji 19. pag. 403 - 407. subjuncta scriptori synchrono vitæ ejusdem Æmilianæ VITO *Cortonensi*, Ord. Minor. pag. 386. seq. Italice utrumque scriptum prodiit Francisco Cionaccio interprete, Florentiæ 1682. 4.

S. HIPPOLYTUS Episcopus Portuensis discipulus S. Irenæi, atque Doctor Eccle-

clesiæ inclytus, tertii scriptor seculi, cujus opera junctim edenda curavi Hamb. 1718. fol. duobus Voluminibus, Græce scripsit non Latine, sed inter Latinos scriptores memoratur a Cangio propter Canonem ejusPaschalem laudatum a Victorio Aquitano, & Latine expositum ab Ægidio Bucherio in Commentario de doctrina temporum. Antw. 1634. fol. p. 291. sq.

CanoniciSanctiHIPPOLYTI inAustria, historia inventionis reliquiarum duorum Sanctorum Seculo XIII. in Actis Sanctorum Tom. 3. Junii 19. pag. 850. & in Hieronymi Pez Tom. 2. scriptor. Austriac. pag. 744.

HIRNANDUS sive *Firnandus* (Ferdinandus) Canonicus & Archidiaconus Leodiensis circa Annum 1220. scripsit *tres libros*, quorum *duobus primis* exposuit Vitam *S. Odiliæ* Leodiensis, & filii ejus *Joannis Abbatuli*, eorumque occasione plerasque res insignes quæ illo tempore in diœcesi Leodiensi acciderunt. *Tertio* descriptionem triumphi S. Lamperti Martyris in Steppes An. 1213. obtento contra Henricum I. Comitem Lovaniensem. Solum tertium librum & sine nomine auctoris edidit Leodii 1613. 4. Joannes Chapeavillus Tom. 2. de gestis Pontificum Leodiensium pag. 604 - 640.

testa-

testatus duos priores MStos exstare Lovanii in Bibliotheca S. Martini. Auctoris nomen ex Alberici Chronico ad Annum 1213. observavit in Bibliotheca Belgica pag. 390. Valerius Andreas.

Joannes de HISDINIO sive *Hesdinio, Isdinio*, Artesius, Ordinis fratrum Hospitalium S. Joannis Hierosolymitani, Theologus Parisiensis ab Anno 1360. ac deinceps. Scripsit Sixto Senensi notante, scholastica phrasi *in Jobum*, incip. *Usque in tempus sustinebit*. Hic commentarius dicatus Gvidoni de Bononia, Cardinali & Episcopo Portuensi, MS. in Bibliotheca Collegii Navarrei Paris. teste Oudino T. 3. p. 1223. Ejusd. *in Marcum*, incip. *Similis factus est Leoni* MS. Oxonii in Biblioth. Collegii Balliolensis.

In omnes S. Pauli Epistolas ad Philippum ab Alensonio, Archiepiscopum Rothomagensem. MS. in eadem Bibliotheca, fuit etiam in Bibliotheca Escurial. ac speciatim Lectura *in Epist. ad Titum*, Lips. in Bibliotheca Paulina, vide B. Felleri Catalogum p. 188.

Commentarium *in Apocalypsin*, quem editum inter Nicolai GORRAMI Opera dixi supra pag. 221. Joannis hujus esse Oudinus suspicatur, verumque Gorrami in Apocalypsin commentarium exstare MS. in Bibliotheca Regia Paris. Codice 3843.

3843. hoc initio: *Confiteor Tibi Domine Pater Cœli & terræ.*

Sermones de tempore ac Sanctis dicati Philippo Archiep. Rothomagensi, cujus se humilem Capellanum & devotum Oratorem appellat. MSS. in Bibliotheca Fusniacensi Ord. Cisterc. in diœcesi Laudunensi.

Commentarium *in Evangelium Johannis* & Tractatum *de annunciatione Dominica* addit Trithemius cap. 678.

Joannes HOCSEMIUS, Canonicus S. Lamberti Leodiensis, anni 1278. medium Februarii quo in lucem est editus, his signavit versibus p. 309.

Mille ducenteno bis quarto septuageno
Anno sum mundo natus sub mense secundo.

Scripsit libris duobus *gesta Pontificum Leodiensium* per annos centum & duos ab Henrico Gvelvensi in quo ÆGIDIUS Aurea desinit, usque ad Adulphum a Marcka sive ab Anno Christi 1246. ad 1348. Edidit notisque illustravit Joannes Chapeavillus Leodii 1613. Tom. 2. sylloges scriptorum de Episcopis Leodiensibus p. 273 - 514.

HOELUS sive *Howelus Dha* sive *Bonus*, Rex totius Cambriæ sive Walliæ ab

Anno

Anno CHristi 940. ad 948. cujus *Leges Ecclesiasticæ*, Capitula XL. exstant apud H. Speelmannum T. 1. Concilior. Angliæ pag. 408. atque inde in Conciliorum tomis, Regia Tom. 25. Labbei T. 9. Harduini Tom. 6. & Veneta Coleti Tom. XI.

Henricus de HOITA, sive *Oyta* supra pag. 671. seq.

Robertus HOLKOT sive *Holcoth*, Lelando cap. 411. *Haldecotus* (diversus utique a *Roberto Couton* sive *Cothono*, a) Anglus Northamptonius sive Avoniæ Borealis alumnus, Ord. Præd. Theologus Oxoniensis, Commentario in Ecclesiasticum immortuus An. 1349. Ejus scripta:

De studio S. Scripturæ, Reutling. 1489. fol. Venet. 1483. 1500. 1515. 1586. Vide Jacobi Longi Bibliothecam Biblicam exegeticam p. 781.

In Proverbia Salomonis. Paris. 1510. 1515. 4. Lavingiæ 1519. 8. Vide infra THOMAS *Vallensis*.

In Ecclesiasten MS. in Biblioth. Paulina Lipsiensi.

In

a) cum hoc eundem facit D. Nicolaus Hieronymus Gundlingius in historia postuma eruditionis Tom. 2. pag. 1892. De Coutono illo Ord. Minor. monacho ejusdem ætatis dixi supra Tom. 1. p. 1218.

In Cantica Canticorum, & *in septem priora capita Ecclesiastici.* Lectiones LXXXVIII. vetus editio sine anno & loco & Venet. 1509. fol.

In librum Sapientiæ prælectiones CCXIII. sine loco 1481. 4. Venet. 1483. 1500. 1509. 1515. 1586. fol. Spiræ 1483. 1486. fol. Parisf. 1486. 1511. 1514. 1518. 4. Basil. 1488. 1506. 1586. Reutling. 1489. fol. Haganoæ 1494. fol. Vide Jac. Quetif de scriptoribus Dominicanis T. 1. p. 629. seq. ubi refellit eos qui hasce prælectiones referre voluerunt ad REGINALDUM *de Alna*, monachum Cisterciensem. Recentissima prælectionum harum editio Coloniensis lucem vidit 1689. fol. De Codice MS. Bibl. in templo S. Petri hujus Urbis Hamburgensis vide B. Staphorstii Tom. 3. hist. Eccles. Hamb. pag. 265.

In XII. Prophetas Minores MS. Oxon. Bibliotheca Collegii Balliolensis.

In IV. Evangelia & rursus *in Matthæum* memorant Baleus V. 84. aliisque.

Moralitates S. Scripturæ pro evangelizantibus Verbum DEI. Incip. *Quoniam misericordia & veritas.* Pitseo pag. 463. *morales expositiones* & pag. 464. *Allegoriæ utriusque Testamenti.* & *Exempla Scripturæ.*

Super

Super IV. libros Sententiarum Lectura.

Quæstiones in IV. libros Sententiarum Lugd. 1497. fol. 1510. 1518. 4.

Conferentiæ super articulis sex impugnatis. ibid.

De imputabilitate peccati & determinationes quarundam aliarum Quæstionum. ibid.

De Prædicatoris officio. Incip. *A sacro Canone tanquam a fonte.*

De immortalitate animæ.

De origine, definitione & remedio peccatorum. Parif. 1517. 8.

Concordantiæ Anglicanæ MStæ memorantur a Sandero in Bibliotheca Belgica parte 2. pag. 50. hoc initio: *Primus liber agit de his.*

Moralisationes historiarum quarum hoc initium apponit Trithemius cap. 632. *Theodosius de vita:* apud Baleum & Pitseum *Theodosius de vita Alexandri.* Prodiit cum tabula aurea Thomæ Aquinatis super Evangelia & Epistolas anniversarias Venet. 1505. Parif. 1510. 8.

De *Philobiblio* quod a Roberto nostro scribi curavit *Richardus* BURY, Episcopus Dunelmensis, dictum supra Tom. 1. p. 842. seq.

His postremo apud Baleum aliosque & Jacobum Quetif adduntur: *Sermones* de temporibus per annum, festivales, de Sanctis, & Quadragesimales.

Exempla Scripturæ.

Lecturæ Scholasticæ. Quodlibeta. Quæstiones Sententiarum & Determinationes Quæstionum.

Dictionarium sive *Distinctionum opus*, alphabetice quod incipit: *Adulatio est nutrix Diaboli.*

De Præscientia & Prædestinatione. De Prædicatoris officio. De amore. De septem peccatis mortalibus.

De libertate credendi. De fautoribus hæreticorum. De impunitate peccati. De Serpente.

De motibus naturalibus. De umbra, naturalibus motibus & effectibus stellarum. Universalia quinque. Breviloquium.

Diætam Salutis memoravi jam inter scripta BONAVENTURÆ, & GVILELMI *de Lancea.* Et de *reductorio Morali* erit dicendi locus in PETRO *Berchorii*: sicut de tractatu *de ludo Scaccorum* in JACOBO *de Cesollis.*

HOLTNICKERI nescio cujus *Sermones de Sanctis* MSti in Bibliotheca Templi Petrini hujus Urbis Hamburgensis, quorum gustum ex Sermone de Andrea Apostolo dedit B. Staphorstus noster Tom. 3. Hist. Eccles. Hamb. p. 402.

HO-

HOMOBONUS Episcopus Cremonensis ab Anno 1216. ad 1249. a) cujus *inquisitio* Cremonæ An. 1223. facta *de vita & moribus B. Joannis Cazenfronte*, Abbatis S. Laurentii de Cremona, postea An. 1179. Episcopi Vincentini b) exstat in Actis Sanctorum Tom. 2. Martii in addendis ad diem XV. p. 753. sq.

S. HONORATI *Arelatensis* Episcopi *Vitam* scripsit HILARIUS qui ei A. C. 429. in Episcopatu successit, ut dixi supra pag. 749. 753.

HONORATUS Episcopus *Constantiniensis* sive *Cirtensis* Episcopus. De eo supra *Honoratus* ANTONINUS, Tom. 1. p. 315.

Omitto dicere de HONORATO *Iserniensi* utpote juniore, qui An. 1502. natus & Poëtices laude florens, ex Monacho Casinensi Episcopus A. 1551. in Calabria, abdicato An. 1562. Episcopatu diem obiit An. 1564. De eo Joannes Baptista Marus ad Placidi Diaconi supplementum de Viris illustribus Casinensibus c. 9.

De HONORATO Massiliensi, Hilarii Arelatensis discipulo, ita legitur in quibusdam editionibus Gennadii & in veteri Codice Corbejensi, quod caput apud Honorium

a) Vide. Ughellum Tom. IV. pag. 606. seq.
b) id. T. V. p. 1044. seq.

norium & in Chifletiano, Gothanis atque Veronensi Codice desideratur, atque a Gennadii stylo alienum videtur viris doctis: *Honoratus Massiliensis Ecclesiæ Episcopus vir eloquens, & absque ullo linguæ impedimento ex tempore in Ecclesia declamator. Et quia a pueritia in timore DEI crescens, etiam in negotiis Ecclesiasticis exercitatus est, os suum quasi armarium aperit, & in* Homeliarum *modum ad utilitatem legentium multa componit.* a) *Maximeque ad colendam* b) *fidei rationem & revincendam hæreticorum* c) *perversitatem. In cujus libera prædicanda constantia, non solum vicinarum civitatum sacerdotes, & populi delectantur, sed & longe positi, cum ad eos necessario pergit, summam ei docendi in suis Ecclesiis rogantes injungunt: S. quoque Papa* Gelasius d), *Romanæ urbis Pontifex, per scripturam agnoscens ejus fidei integritatem, rescripto suo probatam judicavit:* Sanctorum Patrum vitas *ad ædificationem posterorum coaptat ipse legendas: Præcipue meritoris sui Hilarii Arelatensis Episcopi.* Letanias *ad sup-*

a) MS. Corbej. *composuit.*
b) id *inculcandam.*
c) *hæresium.*
d) Gelasius Papa fuit ab Anno Christi 492 ad 496. Gennadius librum suum scripsit ante annum 495.

supplicandum e) *Dei clementiam cum plebe sibi credita pro viribus agit.*

Baronius ad Martyrolog. Rom. 5. Maji notat *Vitam S. Hilarii* ab Honorato scriptam excidisse: nimirum apud Surium V. Maji in veteri editione frustra quaeritur. Prodiit tamen in Vincentii Barralis Chronologia Sanctorum Lerinensium p. 103. atque inde recentiori operis Suriani editioni An. 1618. inserta: & cum Godfredi Henschenii in Actis eruditor. Tom. 2. Maji pag. 25 - 34. Vide & supra pag. 748. & de Honorato hoc Bollandum T. 2. Januarii 16. pap. 15. seq. Tillemontium Tom. XV. A Semipelagianismi suspicione, in quam venit Honoratus apud Norisium aliosque, defenditur ab eruditis editoribus Operum eminentissimi Norisii Tom. IV. pag. 926. Editio nova operum S. Prosperi Aquitani & Honorati Massiliensis, quam notis & observationibus illustratam *D. Joannes Salinas*, Neapolitanus, Canonicus Regularis fecit publici juris Romae, 1732. 8. nondum ad nos allata est.

De S. HONORATO *Mediolanensi* Episcopo circa Annum CHristi 570. quem etiam ajunt nescio quae scripsisse, vide Acta Sanctorum Tom. 2. Februar. 8. p. 164. sqq.

e) MS. Corbej. *inclinandam*.

HONORIUS I. Campanus, Episcopus Romanus sive Papa ab Anno CHristi 626. 28. Septembr. ad Annum 638. Septembr. 13. Ejus vitam, opuscula & vindicias cum Concilio Romano An. 649. Martini I. Papæ publicare voluit Josephus Maria Svaresius, teste Allatio pag. 168. apum Urbanum, quod factum ab eo non comperi. Vindicias ejus ob Epistolas ad Sergium CPol. aliaque non obscura documenta inter *Monotheletas* damnati An. 687. a *sexta Synodo*, a) multi scripserunt, post Bellarminum, Gretserum, Baronium, aliosque alibi a me nominatos b) *Bernardus Desirant* Theologus Lovaniensis in Honorio vindicato, Aquisgrani 1611. 4. & *Franciscus Marchesius* in clypeo fortium, Rom. 1680. 4. Sed Actorum Synodi fides satis firmo stare talo videbitur illis qui notata a Combefisio in historia Monotheletarum, & in libro quinto instructionum Joannis Forbesii, expendere non gravabitur. In tomis Conciliorum Græce & Latine exstat Honorii *Epistola ad Sergium CPol.* & alterius fragmentum cum Sergii ad Honorium litteris, in Actis Synodi sextæ, actione 12 & 13. Deinde Latine in iisdem Conciliorum tomis, Epi-

a) Vide Sirmondi Opera T. 4. p. 680. sq. & quæ notavi in Bibl. Græca T. X. p. 192 & 204.

b) ibid. p. 205. sq.

pistola 1. *ad Isaacium Ravennatem exarchum.* 2. *ad Episcopos Venetiæ & Istriæ,* 3. *ad Edmundum* Regem Nordanhumbrensium in Anglia. 4. *ad HONORIUM* Dorovernensem sive Cantuariensem Episcopum, quas duas postremas epistolas ex Bedæ II. 17. & 18. Hist. Anglorum etiam repetit Speelmannus Tom. 1. Concilior. Angliæ p. 138. sq. addito etiam p. 140. loco ex Epistola *ad Scotorum gentem* pro observatione Paschæ & Pelagianæ hæreseos exstirpatione ex eodem Beda II. 19. Apud Labbeum & Coletum etiam sequuntur: 5. Epistola ad *Joannem, Andream, Stephanum* & *Donatum* Episcopos per Epirum constitutos & 6. *ad Sergium Subdiaconum.* Epigramma ejus *in Apostolos adscensione CHristi obstupescentes* versibus elegis XXIV. in Georgii Fabricii notis ad Poetas Christianos p. 10. & in Bibliothecis Patrum Parisiensibus, Coloniensi & Lugd. Tom. XII. pag. 214. *Epitaphium* decessoris ipsius *Bonifacii V.* versibus elegis XVIII. servavit Gruterus in Corpore antiquarum Inscriptionum p. MCLXV. 10. unde habent Baronius ad Annum 625. num. 16. Paulus Aringhus in Roma subterranea Tom. 1. pag. 164. & Papebrochius in Conatu ad Catalogum Pontificum, sive propylæo ad Acta Sanctorum Maji pag. 96. * Integrius etiam Gvilel-

mus Fleetwood pag. 370. sylloges Veterum Inscriptionum. Denique Honorii ipsius Epitaphium, quale exstat Romæ, versibus & ipsum elegis XXIV. exhibet Ludovicus Jacobus Biblioth. Pontificiæ pag. 110. post Gruterum, Baronium, Aringhum.

HONORIUS II. antea *Lambertus* de Fagnak, Bononiensis, ex Episcopo Ostiensi, Papa ab Anno 1124. Decembr. 16. ad Annum 1130. 14. Febr. *plenus litteris a capite usque ad pedes*, ut legas in Chronico Casinensi lib. IV. cap. 83. In tomis Conciliorum Labbei, Harduini, Coleti, XII. exstant *Epistolæ* 1. *ad Petrum Cluniacensem*, 2. *ad Tyrios* de pallio quo *Gvilelmum* eorum Archiepiscopum donaverit: 3. *ad Gvaremundum* Hierosol. Archiepiscopum. 4. *ad Regem Daniæ*, Nicolaum ad quem mittit legatum Gregorium de Crescentio. 5. *ad Ludovicum VI. Francorum Regem.* 6. *ad Canonicos Turonenses.* 7. *ad Petrum Cluniacensem.* 8. *ad Joannem Presbyterum Cardinalem* legatum in Angliam. 9. *ad Episcopos Angliæ.* 10. *ad Regem Scotiæ.* 11. *ad Episcopos Provinciæ Turonensis* quam Ludovicus Jacobus vocat *Rescriptum pro Concilio Nannetensi.* 12. *ad Sugerium* Abbatem S. Dionysii. De gestis Honorii adversus *Rogerium* Siciliæ Comitem, ejusque

que iterata in Concilio Trojano excommunicatione videndus Pagius ad Annum 1127. Ludovicus Jacobus autem *Leges* etiam *Ecclesiasticas* in illo Concilio publicatas ab Honorio memorat p. 111. & *de Pace ad Romanos Epistolas duas*. Vide & Anecdota Edmundi Martene T. 1. pag. 361.-363.

HONORIUS III. antea *Centius Sabellus*, Romanus, post Innocentium III. Papa ab anno 1216. 18. Jul. ad 1227. Martii 18. De ejus scriptis referre placet, quæ notavit Ludovicus Jacobus a S. Carolo pag. 112. additis meis observationibus.

Scripsit, inquit, I. *Sermones aliquot, S. Dominico Guzmanno, Ordinis Prædicatorum Patriarchæ, dicatos. Alios legi MStos in Bibliotheca Cisterciensi, ad Clerum & Populum Romanorum, Conventui & Abbati Cistercii dicatos. Exstant una cum S. Richardi Cisterciensis Vita.*

II. *Vitam Cælestini III.* sub quo Camerarium Romanæ Ecclesiæ gesserat Diaconus Cardinalis S. Luciæ in Orpheo.

III. *Censuum Romanæ Ecclesiæ prægrande Volumen, asservatur MS. in Bibliotheca Vaticana.* In hoc, ut testatus est Onufrius, omnes reditus, vectigalia & census summa diligentia cum singulo-

rum publicis instrumentis in unum redegit ac simul addidit librum vetustissimum ritualem, sive Cerimonialem in re Divina celebranda. Hunc librum Cerimonialem, sive Romanum Ordinem de consvetudinibus & Observantiis, presbyterio vel scholari & aliis Ecclesiæ Romanæ in præcipuis solemnitatibus inter alios Ordines Romanos quatuordecim vulgavit Johannes Mabillonius Tomo 2. Musei Italici, Parisiis 1689. 4. pag. 167--220. Acta Pontificalia de Gregorio VII. ex eodem libro Censuali vulgavit Papebrochius in Actis Sanctorum Tomo 6. Maji 25. p. 148-154.

IV. *Pro defensione libri Abbatis* Joachim *adversus Petrum Lombardum Epistolam ad Episcopum Lucaniæ, cujus fragmentum* (imo Epistola integra) *reperitur in Apparatu sacro Possevini, v. Joachim.*

V. *Epistolas Decretales in Juris Canonici libros, quarum Registrum quinque Voluminibus compactum in Vaticano MSto asservatur.* Hæc est quinta post GRATIANUM collectio Decretalium, quæ Honorii III. habet constitutiones, a TAN-CRE-

* Priores quatuor ab Antonio Augustino Ilerdæ 1576. & a Carolo Labbeo Parisiis 1610. fol. editæ

CREDO, † Bononiensi Archidiacono, collectas circa annum 1227. & sub Honorii publicatas nomine. Ejus interpres fuit JACOBUS *Albanus*, Faventinus Episcopus, Henrici Ostiensis Praeceptor. Hanc quintam collectionem, quam Antonius Augustinus negat se potuisse reperire, luci dedit *Innocentius Cironius*, Cancellarius Tolosanæ Academiæ, Tolosæ 1645. fol. idem cujus libros V. observationum Juris Canonici nuper recudi fecit Vir præclarus Joannes Samuel Brunquell. Lipsiæ 1726. 4to.

VI. *Quædam* Epistolæ *leguntuur inter Epistolas Petri Blæsensis, & aliæ apud diversos.* Ex Registro Honorii plures Epistolæ referuntur ab Odorico Raynaldo in Annalibus, & a Luca Waddingo in Annalibus Ordinis Minorum. Paucæ etiam apud Matthæum Paris & in Tomis Conciliorum, & apud Baronium, plurium quoque apud Bzovium argumenta: Epistolæ V. ad Hispanos apud Agvir-

editæ sunt; 1. *Bernhardi Circa*, 2. *Johannis Vallensis*, 3. *Bernhardi Compostellani*, ex Registris Innocentii III. & quarta constans ex Concilii Lateranensis An. 1215. capitibus & recentioribus Innocentii III. decretis. Vide Bibliothecam Græcam Tomo XI. pag. 20. sq.

† Confer Pagium ad A. 1185. n. 2.

Agvirrium Tomo 3. Concil. Hispan. pag. 488. Alia de Comitatu Flandriæ apud Baluzium Tomo 7. Miscell. p. 254. & aliæ tres Tomo 2. ad Raymundum Rogerium, Comitem Fuxensem, pag. 252. ad Amalricum, Comitem Tolosanum, pag. 254. & ad Ludovicum VIII. Francorum Regem, pag. 255. Epistolæ XIX. ad Reges Philippum & Ludovicum, in Andreæ du Chesne scriptoribus rerum Francorum Tomo V. p. 851-861.

VII. *Decreta & Bullæ apud Collectores.* ut apud Cherubinum Tomo I. Bullarii pag. 90. seq. ubi Constitutiones VIII. atque inter alias Diploma Canonisationis *Laurentii* Dublinensis pag. 96. quod exstat etiam apud Bzovium ad annum 1226. *Gvilelmi*, Bituricensis Archiepiscopi, apud Labbeum Tomo 2. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 391. & *Roberti*, Abbatis Molismensis. id. Tom. 1. pag. 647. Bulla de instituendis Monachis Cisterciensibus in Monasterio Lavacensi, in Baluzii appendice ad Marcam Hispanicam pag. 1405.

VIII. *Ceremoniale Cencii de Savellis aliæ Camerarii, exstat MS. Romæ in Bibliotheca Barberina.* Hoc illud ipsum est, quod libro Censuum additum fuisse a Cencio, & a Mabillonio editum jam supra p. 810. dixi.

IX.

IX. *Sub ejus nomine reperitur Index Romanorum Pontificum in Vaticano, teste eruditissimo Binio.*

HONORIUS IV. antea *Jacobus Sabellus*, Romanus, Papa ab anno 1285. April. 2. ad 1287. April. 3. Ex ejus *Epistolarum* Volumine, quod in Vaticana asservari notavit Ludovicus Jacobus pag. 113. paucæ quædam vulgatæ in Bzovii, plures in Raynaldi & Waddingi Annalibus. Ad Decretum *adversus Pseud-Apostolicos*, memoratum Raynaldo ad Annum 1286. num. 36. respicit Nicolaus IV. in Epistola, quam idem offert Raynaldus ad annum 1290. num. 51.

HONORIUS Gallus, *Augustodunensis*, in Burgundia Presbyter & Scholasticus, circa annum 1300. *Solitarii* etiam nomine venit in veteri Codice Gemmæ animæ Ambrosiano, quem inspexit Mabillonius pag. 14. Itineris Italici, & in Gothano commentariorum in Cantica, de quo D. Salomon Ernestus Cyprianus in Catalogo MStorum Gothanorum pag. 101. nec non, teste Bernhardo Pezio, in Codice Zwetlensi Clavis Physicæ de naturis rerum, & alio Mellicensi utroque 500. annorum libri, cui titulum, *inevitabile*, Honorius imposuit. Quid quod *inclusi* venit nomine in editione Norimber-

gensi

gensi Imaginis Mundi An. 1491. Effigies ejus ex Veteri Codice librorum IV. de Philosophia Mundi, præmissa Diario Theologico Germanico Unschuldige Nachrichten von Alten und Neuen Theologischen Sachen, An. 1718. Catalogum scriptorum suorum sive ipse texuit, sive quod magis credo, amicus ejus subjecit libro quarto de luminaribus Ecclesiæ capite ultimo, quem cum observationibus meis subjiciam, collatis etiam iis, quæ laudatus Pezius in dissertatione isagogica ad Tomum secundum Anecdotorum erudite observavit.

1. *Elucidarium* in tribus libellis, primum *de CHristo*, secundum *de Ecclesia*, tertium *de futura vita* distinxit. Prodiit Promtuarium hoc sive Elucidarium sub Anselmi nomine Parisiis 1560. 8vo, atque inter ANSELMI Cantuariensis opera, ut dixi supra Tomo I. pag. 301. Alii GVIBERTUM * Novigentinum, alii GVILELMUM Coventriensem Carmelitam, alii AUGUSTINUM ipsum voluere auctorem. Huic Elucidario An. 1393. *Elucidarium Elucidarii* opposuit Nicolaus EYMERICUS. Vide Jacobum Qvetif Tomo 1. pag. 711. seq. Ver-

* Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XX. pag. 39.

Verſionem Germanicam Elucidarii An. 1414. ſcriptam vidit Pezius in Bibliotheca Mellicenſi.

2. Libellus *de Sanctâ Mariâ*, qui *Sigillum S. Mariæ* intitulatur, expoſitio allegorica in Cantica Canticorum, in Bibliothecis Patrum Colon. Tom. XII. & Lugd. Tom. XX. pag. 1217. ex editione Colon. 1540. 8.

3. *De Prædeſtinatione & libero arbitrio*, qui *inevitabile* dicitur. Dialogum hunc edidit Georgius Caſſander, Colon. 1552. 8vo, unde recuſus in Caſſandri operibus pag. 623-639. atque inde ex Joannis Conen, in Caſſandri manes injurii editione Antwerp. 1620. 1624. 8vo, in Bibliothecis Patrum, Pariſ. Tomo IX. Colonienſi Tomo XII. & in ſupplemento An. 1622. & Lugdunenſi Tomo XX. pag. 1128.

4. Libellus *Sermonum*, qui *Speculum Eccleſiæ* nuncupatur. Prodiit edente Johanne Dietenbergio Coloniæ 1531. 8vo, cum FELICIARII (ita vitioſe expreſſum, pro CÆSARII) Sermonibus.

5. *De incontinentia Sacerdotum*, qui *Offendiculum* appellatur. Non exſtat.

6. *Summa totius, de omnimoda hiſtoria.* Videri poſſit diverſum ab hoc eſſe, pro eodem habitum a Poſſevino breve *de ætatibus Mundi Chronicon*, ab Orbe condito

dito ad auctoris tempora, quod libri quinti locum occupat inter septem Honorii libros, editos Basileæ 1544. 8. & cum Libro de temporibus (infra num. XII.) tertius liber est in imagine Mundi, edita Spiræ 1583. 8. Iidem videntur quos in Bibliotheca Cæsarea exstare testatur Lambecius II. pag. 3. & 70. Honorii *de mundo & temporum & rerum ad Conradum III.* sive Annum CHristi 1137. *successione libri III.* Certe nondum hactenus in lucem prolata est, quæ ab Arnoldo Wion Tomo 1. Ligni Vitæ pag. 426. inter Honorii scripta memoratur *Summa Historiarum, sive Chronicorum, magnum opus, erat olim apud Lazium, sed nunc est in Bibliotheca Imperatoris, Viennæ MS.* Hæc est Chronica solennis laudata Theodorico Engelhusio, desinens in Lucio III. sive in Anno 1181.

7. *Gemma animæ, de Divinis Officiis,* de officio Missæ, de ministris Ecclesiæ, de horis Canonicis & totius anni solennitatibus & cerimoniis. Lips. 1514. 4. recusum in Speculo antiquæ devotionis, Colon. 1549. fol. vulgato per Joannem Cochleum cum Amalario, Walafrido Strabone, Liturgia Basilii ex veteri versione, Expositione Missæ, & scriptore vitæ S. Bonifacii Martyris & Catalogo Epi-

piſcoporum atque Archiepiſcoporum Sedis Moguntinæ. Deinde inter ejusdem argumenti ſcriptores Colon. 1568. Rom. 1590. Pariſ. 1610. fol. & in ſpeculo Miſſæ Venet. atque in Bibliothecis Patrum Colon. Tom. XII. Lugd. Tom. XX. Citatur a Theodorico Engelhuſio.

8. *Sacramentarium, de Sacramentis, ſive* de cauſis & ſignificatu Myſtico rituum Divini in Eccleſia Officii, quod Honorius profitetur *ſe collegiſſe ex Sanctorum ſcriptis, ut quibus deeſt librorum copia, per hoc compendium illorum ſublevetur inopia.* Primus edidit Vir celeber. Bernardus Pez Tom. 2. anecdotor. p. 249 - 345.

9. *Neocoſmus de primis ſex diebus.* Hoc eſt *Hexameron* quod ab eodem Pezio vulgatum habemus Tom. 2. anecdotorum pag. 71 - 88.

10. *Evchariſticon de corpore & ſangvine Domini*, ſive *Evchariſtion*, quod interpretatur *bona Gratia*: idem laudatus Pezius edidit Tom. 2. anecdotor. pag. 349 - 362.

11. *Cognitio vitæ de DEO & æterna Vita,* Exſtat in appendice Operum S. AUGUSTINI edit. Benedictin. Tom. VI. edit. Amſt. p. 649. Sub Auguſtini nomine de S. Trinitate ex libro περὶ τῆς γνώσεως ἀληθοῦς ζωῆς occurrit ex hoc libro fragmentum Græce cum Latina verſione edi-

tum Basil. 1578. 8. a Joanne Leunclavio post Legationem Manuelis Comneni ad Armenios p. 584 - 599.

12. *Imago Mundi de dispositione Orbis*. Prodiit in duos divisa libros (1. de globo totius Mundi, & 2. de temporibus, mathesis sive institutio.) primus inter libros septem Basil. 1544. 8. sed jam ante cum libro secundo de temporum differentia & tertio de rerum successione usque ad Annum CHristi 1137. prodiit sub nascentis typographiæ initia sine loco & anno a) in fol. & Norimb. 1491. fol. Basil. 1497. 4. & Spiræ 1583. 8. & sub ANSELMI nomine Basil. 1497. 4. & in Bibliothecis Patrum Colon. Tom. XII. & Lugd. Tom. XX. pag. 964.

13. *Summa gloria de Apostolico & Augusto*, sive de præcellentia Sacerdotii præ Regno, in Bernhardi Pezii Tom. 2. anecdotor. p. 179. 198.

14. *Scala Cœli de gradibus visionum*. Scala major, Dialogus de ordine cognoscendi DEum in Creaturis per gradum triplicem, corporalem, spiritualem & intellectualem. In Bernh. Pezii anecdotis T. 2. p. 157 - 170. & Scala minor de gradi-

a) Vide indicem librorum Seculo XV. impressorum quos posidet V. C. Christianus Gottlieb Schwartzius Norimb. 1727. 8. p. 68. seq.

dibus sive virtutibus Charitatis. id. pag. 173 - 176.

15. *De anima & de DEO quædam de Augustino excerpta, sub dialogo exarata.* Hoc in Codice Mellicensi serius repertum, deinceps publicaturum se laudatus Pezius recepit, qui notat ex uno hocce scripto duo fecisse Trithemium cap. 357. unum *de anima*, & alterum, *dialogum ex opusculis Augustini.*

16. *Expositio totius Psalterii cum Canticis, miro modo.* b) ad Cunonem Abbatem. Ex hac Præfationem cum expositione Psalmi V. L. LI. C. CI. CL. edidit Petzius Tom. 2. anecdotor. p. 97 - 154. ubi notat Honorium finito Psalterio exposuisse etiam Cantica quæ *in laudibus* quotidie dicuntur, uti & Cantica: *Benedictus, Magnificat, Nunc dimittis, Orationem Dominicam* & *Symbolum Apostolorum.* In præfatione Honorius ait *Psalterium se Gallicum, non Romanum* explanaturum: *quia in nostris Ecclesiis psallimus. Est autem Gallicum Psalterium, quod a LXX. Interpretibus* c) *est translatum: Romanum autem quod a Symmacho vel nescio a quo alio est interpretatum.*

Fff 2 17. *Can-*

b) Hæc non videtur ipse de se Honorius, sed alius quidam scripsisse ex ejus amicis.

c) *a LXX. interpretibus* intellige ac si esset *ex LXX. Interpretibus.* Sic mox *a Symmacho*, pro *ex Symmacho* versum Latine.

17. *Cantica Canticorum exposuit ita ut prius exposita non videantur.* Commentarium hunc primus edidit Andreas Schottus in Bibibliotheca Patrum, Colon. 1618. recusum in aliis editionibus ut Lugd. Tom. XX. p. 1153 - 1217. Prologus brevis vulgatus ab Edmundo Martene Tom. 1. anecdotorum p. 363. seq.

18. *Evangelia quæ B. Gregorius non exposuit.* Nusquam exstat.

19. *Clavis Physicæ de naturis rerum*, excerptus de quinque libris cujusdam Chrysostomii. Incipit: *Cum multos mente intuear.* Opus hoc diversum a quatuor libris de Mundi Philosophia, editurum se pollicitus est clarissimus Pezius.

20. *Refectio mentium* d) *de festis Domini & Sanctorum.* Non exstat.

21. *Pabulum Vitæ, de præcipuis festis.* Non exstat.

20. *Liber de luminaribus Ecclesiæ*, in quatuor libellos distributus, quorum *primum* ex Hieronymo, ex Gennadio *secundum*, *tertium* ex Isidoro contraxit Honorius, *quartum* vel ipse addidit vel ex Beda aliisque collegit. Hic sextus est inter libros septem, editos Basil. 1544. 8. Deinde cum Hieronymo, Gennadio, Isi-

d) vitiose *mensium* excusum apud Trithemium cap. 357.

Isidoro, Sigeberto & Henrico Gandavensi, curante Suffrido Petri Colon. 1580. 8. & in Auberti Miræi Bibliotheca Ecclesiastica Antw. 1639. quam cum auctario recudendam dedi Hamb. 1718. fol. Denique in Bibliothecis Patrum.

Præter hæc Honorio ipsi, vel ejus amico memorata, referre deinceps juvat & hæc edita quidem:

De Philosophia Mundi libros IV. qui locum tertii occupant in septem libris Honorii editis Basil. 1544. 8. recusi etiam in Bibliothecis Patrum.

De Solis affectibus, inter eosdem septem liber quartus pag. 277. Basil. 1544. 8. & in Patrum Bibliothecis.

De Hæresibus librum in eadem Basileensi sylloge septimus, & in Bibliothecis Patrum, & Helmstadii 1611. 4. cum Harmenopuli, Græci scriptoris Catalogo hæresium & Fidei professione, Latine.

De decem plagis Ægypti, spiritualiter. Edidit Bernardus Pez Tom. 2. Anecdotorum pag. 91 - 94.

Librum XII. Quæstionum ad Thomam. ibid. p. 201 - 212. ubi inter alia capite VI. pag. 208. legas hæc verba: *Quantum Ordo Seraphim præcellit dignitate Ordinem Archangelorum, tantum præcellit Petrus, Princeps Apostolorum, unum de Ordine Archangelorum;*

Librum VIII. Quæstionum de Angelis & Homine. ibid. pag. 215 - 224.

Libellum de animæ exilio & patria, alio titulo *de artibus*, quas sub decem Civitatum describit imagine, Grammatica, Rhetorica, Dialectica, Arithmetica, Musica, Geometria, Astronomia, Physica, Mechanica, Oeconomica. ibid. pag. 227 - 234.

Libellum de libero arbitrio, ad Gotschalcum (longe diversum ab altero ejusdem argumenti de quo supra num. 3.) ibid. p. 237 - 246. Afferuntur loca ex Ambrosio, Anselmo, Augustino, Fulgentio, Gregorio Magno, Joanne Chrysostomo, Isidoro & Petro (Damiani).

Quæstiones & ad easdem Responsiones in duos Salomonis libros, Proverbia & Ecclesiasten Colon. 1540. 8. atque in Patrum Bibliothecis.

Seriem Romanorum Pontificum, quorum amplius XXX. Martyrio sunt coronati. Occurrit in iisdem Bibliothecis Patrum, ut Tom. XX. Lugd. pag. 1026. 1027.

Nusquam exstant *liber Epistolarum ad diversos* cujus meminit Trithemius: neque *summa quid virtutis, de virtutibus & vitiis*, quod apud Pezium nominatur inter libros Honorii quos frater Henricus olim

lim Gotwicensi contulit Ecclesiæ, sed temporum injuriæ abstulerunt.

Videtur nescio quod opus quoddam suum notare Honorius ante prologum in Gemmam Animæ ita scribens (T. 20. Bibliothecæ Patrum Lugd. pag. 1046.) *Postquam CHristo favente, pelagus Scripturæ prospero cursu in summa totius transcurri, atque naufragosam cymbam per syrtes & piratas multo sudore evectam vix ad optatum littus appuli, rursus habitatores Sion me in fluctus cogitationum intruditis &c.*

Ad *Glossulas* suas *super Platonem* remittit lectorem lib. 1. de Philosophia Mundi cap. 15. id. p. 999.

HONORIUS Anglus, Monachus Ordinis Benedictini circa Annum 1090. de quo Trithemius II. 108. illustr. Benedict. & Arnoldus Wion Ligni Vitæ pag. 426. qui illi tribuunt librum Quæstionum & Responsionum diversarum & Epistolas multas ad compunctionem utiles. Pro amore CHristi *inclusum* appellant, qua nuncupatione etiam Honorium Augustodunensem venisse supra notare me memini. Alius Honorius Camber circa Annum 560. de quo Baleus X. 6. & Pitseus p. 864.

Venantius HONORIUS *Clementius Fortunatus.* Supra, FORTUNATUS T. 2. pag. 537.

HONORIUS *Scholasticus* & *Solitarius*, idem cum Augustodunensi, de quo supra. Sed fuit quoque alius HONORIUS *Scholasticus* antiquior, cujus carmen elegiacum versibus XXVIII. ad Jordanem Ravennensem, seculo medio sexto Episcopum, edidit Mabillonius Tomo 1. analect. pag. 364. (editionis novæ pag. 387.) Jordanes ille ad Honorium velut Lucilium scripserat Senecæ nomine hortatorias litteras, quibus ei auctor fuerat sæculum relinquere, & monasticam vitam amplecti.

HORATIUS *Romanus*, Poëta, Nicolao V. circa Annum 1450. *Homerum* heroico carmine Latinum fieri cupienti, *multis morem ei gerere conatis unus satisfecit*, & teste Ænea Sylvio * *scribatum Apostolicum ea de re consecutus, magnisque pollicitationibus illectus Iliadem aggressus nonnullos ex ea libros Latinos fecit, dignos quos nostra miraretur, prisca non improbasset ætas.* De altero ejus poëmate, quod libris duobus condidit, inscripsitque *Porcariam* de conspiratione Stephani Porcii, adeundus Vossius pag. 584. illique addendum Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XII. pag. 352. & Tomo XIII. pag. 405. seq.

S. HOR-

* Hist. de Europa pag. 459. operum.

S. HORMISDA Frusinas ex Campania, Episcopus Romanus post Symmachum ab anno 514. Julii 20. ad 523. Memoria ejus recolitur 6. Augusti. *Epistolarum* Volumen MS. in Vaticana, teste Ludovico Jacobo, asservatur. Ex his *Epistolæ LXXX.* exstant in Conciliorum Tomis, quas recensui Tomo XI. Bibliothecæ Græcæ pag. 422. Epistolas quinque ad Hispanos cum notis exhibet Agvirrius Tomo 2. Concil. Hispan. pag. 246. sicut ternas ad Gallos Sirmondus Tomo 1. Concil. Galliæ pag. 188. 190. 191. Epistola ad Clericos secundæ Syriæ, Trithemio memorata legitur cum Græca versione in Actis Concilii Constantinopolitani sub Mena An. 536. habiti, actione quinta: ubi etiam Epistola ad Epiphanium CPol. De ejus gestis in Concilio Romano consulendus Baronius ad annum 518. & 519. *Decretum de libris Apocryphis* conceptum primum a Damaso, deinde a Gelasio atque ab Hormisda quoque confirmatum, auctumque est, unde Hormisdæ etiam in quibusdam Codicibus tribuitur, de quo dixi supra pag. 82. Alia ejus decreta apud Ivonem, Burchardum, Isidorum, & ex quibus relata etiam sunt in Conciliorum Tomos, Gratianum.

HOSTILIUS ex cujus primo Annalium Priscianus Grammaticus libro VI. p. 719. affert hunc versum:

Sæpe greges pecuum ex hibernis pastibu' pulsi.

Antiquior est, ut videtur, quam ut a me referri inter hos scriptores debeat, perinde ut HOSTILIUS Philosophus, quem in Insulam relegavit Titus Imperator, teste Xiphilino pag. 751. aut HOSTILIUS, sub cujus nomine Epistola ad Q. Curtium legitur II. 17. inter Epistolas commentitias Curtii, vel HOSTILIUS Comicus aut mimorum scriptor, cujus meminit Tertullianus in Apologetico cap. 15. Videndum tamen sitne cum Hostilio, qui apud Priscianum laudatur, idem HOSTIUS, ex cujus libro secundo belli Histrici Macrobius VI. 3. affert versus:

- - - non si mihi linguæ
Centum atque ora sient totidem, vocesque liquatæ.

ubi eum antiquiorem docet esse Virgilio, Virgiliumque ait ejus imitatione dixisse:

Non mihi si linguæ centum sint, oraque centum.

Ex eodem libro secundo Hostii idem Macrobius VI. 5.

Dia

Dia Minerva simul cunctis invictus Apollo
Arquitenens Latonius.

Idem Hostii opus laudatur a Festo in *scævam* & in *testa*, & a Servio in Æneid. XII. 121. ut Vossio jam notatum, qui Hostium illum patrem facit Cynthiæ, hoc est, ut ex apologia Apuleji constat *Hostiæ*, sive uti Codices quidam legunt *Hostiliæ*, quam Propertius Poëta amavit. Sed si idem fuit Hostius, avum vocat Propertius in duobus locis, lib. 2. X. 10. & lib. 3. XVIII. 8. *Splendidaque a docto fama refulget avo.*

Rogerius de HOVEDEN, opido in provincia Eboracensi, Anglus, inter domesticos Henrici II. Anglorum Regis: post ipsum An. 1189. extinctum omne studium ad scribendam Historiam contulit, scripsitque, Simeonis Dunelmensis * exemplo, *Annales rerum Anglicarum* inde ubi desinit Beda, h. e. ab Anno CHristi 731. usque ad 1204. sive annum quintum Regis Johannis, *libris duobus.* Prodierunt inter scriptores, Henrico Savilio curante, editos Londini 1596. & Francofurti Wechelianis typis, 1601. fol. Excer-

* Plagii tamen notam, qua Hovedenum adspersit Lelandus, ab eo removet Seldenus in limine præf. ad X. scriptores, Lond. 1652. fol.

Excerpta quædam ex his Annalibus apud Leibnitium Tomo 1. ſcriptorum Brunſvicenſium pag. 876 -- 880. cum notis. Lelando cap. 203. judice ſi fidei, quæ prima pars hiſtoriæ eſt, pluſculum elegantiæ Romanæ adjunxiſſet, facile palmarium obtinuiſſet. A diligentia commendant, præter eundem Lelandum & Seldenum, Polydorus Virgilius apud Bzovium ad Annum 1199. num. 31. & Savilius, cui Henricus Huntingtonienſis & Hovedenus ſunt *auctores cumprimis boni & diligentes veriſſimique ſuperiorum temporum indices*, & Gvil. Nicolſonus in Bibliotheca hiſtoricorum Angliæ p. 60. Quæ autem præterea memorant Baleus III. 55. & Pitſeus p. 272. *Hiſtoriam Regum Northumbriæ* & *Commentarios Juris*, *Nugarumque juvenilium & poëmatum*, nemo hactenus in lucem protulit. Per *Vitam Thomæ Becketi*, Archiepiſcopi Cantuarienſis, quam ab eo ſcriptam Voſſius pag. 450. annotat, fortaſſe ſignantur ea, quæ in Annalibus de hoc Thoma Hovedenus prodidit. In Catalogo MSS. Bibliothecæ Cottonianæ pag. 75. *Epitome Hiſtoriæ Rogeri Hoveduni ita inſcribitur: Proprie eſt compendium hiſtoriæ Regum Scotiæ a Rege Ewain, qui obiit An. 721. Hic paſſim vitæ & geſta illorum continentur in epigrammatibus, verſus*

sus finem interspersis rebus Anglicanis ad Annum 1270.

Johannis HOVEDENI rhythmicum carmen, cui titulus *Philomela*, laudat Lelandus cap. 203.

HRODPERTUS, infra, RUPERTUS.

HROSWITHA a) sive *Hruodswid*, *Roswida*, *Roswitis* illustris virgo sanctimonialis b) ex gente Saxonica, in Cœnobio Gandersheimensi Ord. Bened. c) non confundenda cum Hilda *Horeswitha* d) sive *Haresvida* Angla, ejusve sorore de qua Beda III. 33. neque cum *Hroswitha*,

a) Litteram sive aspirationem H non modo ante R sed etiam ante alias litteras poni illa ætate pervulgatum. Ita non modo *Hruadunus*, *Hrannungeromarca* apud Meibomium Tom. 3. pag. 104. *Hroadolfus* pro *Rudolfo*, & *Hranfrid*, *Hrotold*, *Hruoadbert*, *Hruoadgaer*, *Hruadigart* & similia, quæ ex Goldasti Alemannicis notavit Joannes Michaël Heineccius in syntagmate de sigillis pag. 85. sed etiam *HCarolus*, *HCarlomannus* & multa talia apud Leonem Ostiensem Chronici Casinensis lib. 1. c. 7. 12. 15. &c. Sic *Hlotharius*, *Hludovicus* &c.

b) Heinricus Bodo apud Meibomium Tom. 2. pag. 493. Trithem. de S. E. cap. 391. & de illustr. German. c. 27.

c) Trithemius Annal. Hirshaug. pag. 36.

d) H. Leonhard. Schurzfleisch. præf. ad Roswitham. D. Joannes Fabricius, Helmst. Tom. 3. Bibl. suæ p. 19.

witha, quarta Abbatissa Gandersheimensi de qua Henricus Bodo apud Meibomium Tom. 2. p. 391. quibus utrisque Junior, jussu Otthonis secundi Imp. qui ab Anno 974. ad 884. imperitavit, panegyrin Ottonum profitetur se scripsisse, quam Canonissa ipsa dedicavit Gerbergæ sive Garburgi Abbatissæ septimæ Gandersheimensi, Ottonis I. nepti, cui etiam nuncupavit Carmen de historia intemeratæ Dei genetricis. Scripsit carmine hexametro leonino *de primordiis & fundatoribus Cœnobii Gandeshemensis*, quod post Leibnitzium, Leuckfeldumque emendatius superiore anno vulgavit V.C. Joannes Christophorus Harembergius ut dixi supra pag. 49. Cæteræ ejus lucubrationes junctim editæ a Conrado Celte e) Norimb. 1501. 4. atq; ex recensione Henrici Leonhardi Schurzfleischii f) Witebergæ 1707. 4. hoc ordine:

Comœdiæ sex, in æmulationem Terentii at soluto sermone scriptæ, *I. Gallicanus*, de conversione Gallicani Principis & sub Juliano exulis ac martyris. *II. Dulcitius*, de passione Agapes Chioniæ & Irenæ, SS. Virginum sub Diocletiano. *III. Ca-*

e) Nic. Hieron. Gundling. Observat. select. T. I. p. 13.

f) Nova litt. Hamb. An. 1707. p. 377.

III. Callimachus de resuscitatione Callimachi et Drusianæ per S. Johannem: *IV. Abraham* de lapsu & conversione Mariæ, neptis Abrahæ eremitæ. *V. Paphnutius* de conversione Thaidæ meretricis. & VI. de passione sanctarum Virginum, *Fidei, Spei & Charitatis.*

Historia Nativitatis laudabilisque conversationis intactæ Dei Genitricis, quam ait scriptam se reperiisse *sub nomine S. JACOBI Fratris Domini*, illud nempe scriptum innuens, quod in Codice Apocrypho Novi Testamenti a me exhibetur *S. Jacobi Protevangelium.* Hanc historiam carmine scriptam hexametro Rhoswita Gerbergæ Abbatissæ dedicavit præmissis elegis, quorum initium: *Salve Regalis proles clarissima stirpis Gerbirg.*

Historia adscensionis Domini, itidem Carmine hexametro. *Hanc*, inquit, *narrationem JOHANNES Episcopus e Græco in Latinum transtulit.* Historiam Resurrectionis Dominicæ vocat Henricus Bodo apud Meibomium Tom. 1. pag. 494. minus recte.

Passio S. Gangolfi, Martyris, elegis versibus.

De hoc Gangolfo Martyre Varennis in Burgundia circa Annum 760. consulenda

da Acta Sanctorum Tom. 2. Maji XI. p. 642. seq.

Historia & Passio S. Pelagii, Martyris a Mauris interfecti Cordubæ An. 925. Hæc carmine descripta hexametro emendatior legitur Tom. V. Act. Sanctorum Junii 26. pag. 209.

Lapsus & Conversio Theophili Vicedomini, leonino carmine hexametro. Hic Archidiaconus sive Oeconomus Ecclesiæ Adanæ non in Sicilia sed in Cilicia circa Annum 538. De hoc Theophilo pœnitente vide Acta Sanctorum Tom. 1. Februar. 4. p. 480. seq.

Historia de conversione desperati adolescentis servi Proterii, *per S. Basilium* ad Gerbergam Abbatissam suam. Carmine leonino hexmetro: & carmine simili *de passione S. Dionysii Martyris*, nec non *Historia passionis S. Agnetis* Virginis & Martyris, de qua Acta Sanctorum T. 2. Januar. p. 350. seq. sicut de S. Dionysio Surius IX. Octobr.

Panegyris Ottonum ad Gerbergam Abbatissam de gestis Othonis I. usque ad Annum 967. itidem carmine hexametro leonino, quod & Justus Reuberus cum triplici Rsowithæ præfatione scriptoribus rerum Germanicarum pag. 161. inseruit: hinc cum Wittechindi Annalibus edidit etiam Henricus Meibomius

Francof.

Francof. 1621. 4. & notis illustratisma cum quibus legitur quoque tomo prim. scriptorum Henrici Meibomii nepote pag. 709. atque in scriptorum Roswithæ editione Schurzfleischiana. Ambo effigiem Roswithæ præmiserunt, quæ descripta ære occurrit etiam in Diario Theologico g) An. 1732. post pag. 678. Fallitur Morlierius scriptor Gallus libri, Essais de litterature Tom. 1. p. 58. qui Roswidæ, tres libros de rebus gestis Othonum adscribit, commentariis Meibomii illustratos.

Præter hæc a Celte & Schurzfleischio edita Roswithæ tribuuntur ab Oudino, sed quæ antiquiorem Sanctimonialem Gandershemensem & Willibaldo ac Wunibaldo supparem, a sorore tamen eorum WALBURGI diversam auctorem habent, soluto scriptæ sermone: *Vita* sive *hodœporicon Willibaldi* ab Anno 740 Aichstadiensis Episcopi: & *Vita* fratris ejus *Wunibaldi* Abbatis & Confessoris, quæ edita est in Canisii antiquis Lectionibus Tom. IV. parte 2. pag. 481. & 516. (editionis novæ Basnagianæ Tom. 2. pag. 105. & 125.) & apud Surium 7. Jul. &

g) Fortgesetzte Sammlung von Alten und Neuen Theologischen Sachen.

da 10. Decembr. edit. Anni 1618. Hodœporicon illud etiam cum notis Joannis Baptistæ Sollerii in Actis Sanctorum Tom. 2. Julii VII. p. 500. Utraque cum notis Mabillonii in ejus Actis Sanctorum Ord. Benedictini Sec. III. parte 2. pag. 176. & 395.

Non exstant quæ Roswithæ a Trithemio tribuuntur *liber epigrammatum* & *Epistolæ*, si alias intellexit ab iis quæ scriptis ejus editis præfixæ leguntur. Neque lucem viderunt *vitæ Pontificum Anastasii I. & Innocentii I.* quas eodem genere metrorum poëmati suo de fundatione Cœnobii Gandersheimensis Roswitham præmisisse scribit Henricus Bodo apud Meibomium Tom. 1. pag. 494. qui etiam memorat ejus *Adhortationem ad Virgines sacras*, Latino sermone, de castitate colenda atque continentia.

HUBALDUS, infra, HUCBALDUS.

HUBERTINUS sive HUBERTUS de *Casali*. Vide supra, CASALI Tom. 1. p. 984.

HUBERTINUS de Albizzis, Jacobo Quetif Tom. 1. pag. 738. *Humbertus de Albitiis Florentinus* Ord. Præd. Episcopus ab Anno 1426. ad 1434. Pistoriensis, cujus *super Metaphysicam* Commentarios laudat Antoninus Florentinus summæ historicæ tit. 23. cap. XI. §. 2. Tom. 3. p. 98.

981. Præterea ejus *librum contra Schisma* ante electionem Martini V. factam An. 1417. in Concilio Constantiensi, & *Quæstiones Theologicas* memorat Julius Niger in historia scriptorum Florentinorum p. 518.

HUBERTUS sive *Huvetbertus* Abbas Anglus, cujus Epistolam ad Gregorium II. qua Ceolfridum ei commendavit, memorat Beda. Vide Lelandum c. 83.

HUBERTUS *de Bobio* sive *de Bovio* qui Parmæ in Patria & deinde Vercellis docuit, JCtus celebris Seculo XIII. cujus *Quæstiones ac Determinationes* laudat Trithemius cap. 437. nec non librum *de ordine Judiciorum*, sive de summariis judiciis: eundem nempe qui *Patria potestas* inscribitur, ut docet Guidus Pancirollus II. 30. de interpretibus Juris, ubi ejusdem *positiones* An. 1227. scriptas memorat, notatque Hubertum hunc tantæ auctoritatis fuisse, ut de Regis Gallorum tutela consultus, eam Blancæ Ludovici IX. Matri integram servaverit.

HUBERTUS *de Bonacurso* sive Bonaccursius de Urbe, Romanus JCtus sub Seculi duodecimi exitum & initia decimi tertii, sive ipse scripsit, sive a BAGAROTTO compositum a) in manus hominum dedit librum *de præludiis causarum*

a) Vide Pancirollum II. 24. de Legum interpretibus.

rum qui incipit: *Cum de mandato Imperiali.* Præterea *de judiciis* quædam scripsisse notat Trithemius cap. 440.

HUBERTUS Cardinalis, infra HUMBERTUS.

HUBERTUS sive *Hubertinus de Casali*, supra CASALI. Tom. 1. pag. 984.

HUBERTUS *Gvalterus.* Supra GVALTERUS pag. 336.

HUBERTUS post An. 1047. scriptor *Vitæ S. Gudilæ* Virginis Bruxellis in Brabantia circa A. 712. claræ. Exstat in Actis Sanctorum 8. Januar. Tom. 1. pag. 514-523. Dicavit eam Alberto incertum an Abbati Gemblacensi de quo dicere me memini Tom. 1. pag. 113.

HUBERTUS *Leonhardus*, aliis teste Alegrio a) *Bernhardus*, Belga, Ord. Carmelitici Scholæ Theologicæ apud Parisienses b) Moderator, deinde Episcopus Dariensis, Suffraganeus Leodiensis c) & hæreticæ pravitatis apud Leodienses Inquisitor, circa Annum 1490. d). Scripsit *in Evangelium Lucæ. De regimine Principum. De immunitate Ecclesiastica.* Opus proposi-

a) Alegre p. 368. paradis. Carmelitici decoris.

b) Sixtus Senens. lib. IV. Bibl. S. p. 311.

c) Jacobus le Long pag. 826. Biblioth. Biblicæ exegeticæ.

d) Trithemius c. 902. Possevinus, Valerius Andreas, Sweertius &c.

positionum XXVIII. *contra hæreticos Nivellenses* (ita dictos ab opido Belgii Nivigella sive Nivali :) *De genealogia nobilium Francorum & gestis eorum* ad Ludovicum Episcopum Leodiensem, præterea *Sermones*, *Quadragesimale*. Etiam *in IV. libros Sententiarum* scripsisse addit Possevinus.

Magister HUBERTUS sive *Humbertus de Romanis*, *Umbertus*, *Imbertus* Ord. Præd. Magister, defunctus An. 1277. De eo hæc Antoninus Florentinus summæ hist. tit. 23. cap. 12. T. 3. pag. 684. *Quintus* Magister *fuit frater Hubertus, diœcesis Viennensis prope Valentiam. Hic cum Parisiis studeret, Magister effectus est in Artibus. Et jus postea Canonicum audiens Ordinem intravit, & magistrum suum, Magistrum HUGONEM, qui postea fuit Cardinalis, ad Ordinem traxit. Hic in Ordine fuit Lector Lugdunensis, & Prior: deinde Provincialis Tusciæ, & postea Franciæ, Religionis fuit speculum, vir discretus cautus & litteratus, qui compilavit* officium Ecclesiasticum e) *quo Ordo utitur, & plu-*

e) Libris quatuordecim: 1) Ordinario, 2) Martyrologio, 3) Collectario, 4) Processionario, 5) Psalterio, 6) Breviario, 7) Lectionario, 8) Antiphonario, 9) Graduali, 10) Pulpitatio, 11) Missali Conventuali, 12) Epistolario, 13) Ev.

& plures libros edidit. Id. p. 682. *Plures libros scripsit circa vitam religiosam valde utiles. Et primo exposuit de verbo ad verbum* Regulam B. Augustini f) *in magno Volumine, Librum quoque* de Officiis Ordinis Prædicatorum: *Librum etiam ad faciendum* Collationes breves ad omnes status, *& omnem pæne actum solennem: & librum* de Vita fratrum. His ex Jacobo Quetif Tom. 1. pag. 145. seq. adde *expositionem super Constitutiones Ordinis Præd.* Librum *de instructione officialium Ord. Præd. De eruditione Prædicatorum. De prædicatione Crucis contra Saracenos. Vitam S. Dominici. Epistolas encyclicas ad universum Ordinem. De his quæ tractanda in Concilio Lugd. A.* 1274. *Chronicon Ordinis ab Anno* 1203. *ad* 1254. Epistola *de tribus votis. De septem gradibus contemplationis. De abundantia exemplorum* ex *STEPHANI de Borbone* magno libro de septem donis Spiritus S. *De veris falsisque virtutibus.* In Bibl. Patrum Lugd. T. XXV. p. 421. legitur Humberti de Romanis vita scripta a *Francisco Diago* Ord. Præd.

13) Evangelistario & 14) Missali minorum Altarium. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 143. sq.

f) Duplicem, alteram pro viris, pro mulieribus alteram.

Præd, & deinde p. 424. sequuntur Humberti *libri duo de eruditione Prædicatorum ac de modo procudendi sermonem* a): *Expositio Regulæ S. Augustini* partes X. pag. 567. *Epistola de tribus votis substantialibus Religionis* pag. 653. *Speculum Religiosorum seu Institutionum vitæ spiritualis libri sex* pag. 665 - 753. sed quos GVILELMUM *Peraltum* potius (de quo supra p. 476.) habere auctorem notavit Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 134. & Tom. 2. pag. 273.

Humberti jussu a *Gerardo de* FRACHETO scriptas esse constat *Vitas Fratrum Ord. Præd.* De eo supra Tom. 2. p. 549.

Liber Sermonum de fraternitate Rosarii B. Virginis præter rem Humberto ab Altamura, Coppensteinii fide tribuitur, cum nulla fuerit ejusmodi fraternitas ante ALANUM *de Rupe*, de quo Tom. 1. p. 96.

HUCARIUS Cornubiensis Anglus, Levita sive Diaconus in Cornugallia circa Annum 1040. laudatur a Lelando cap. 131.

a) Hoc est opus quod sine nomine auctoris Bononiæ in Bibliotheca Salvatoris evolvit Mabillonius pag. 197. itineris Italici, ut notatum Vignolio Marvillio Tom. 1. miscellan. Histor. pag. 216. Neque ab eo distincti *Sermones ducenti pro omni materia*, quos memorat Caveus ad Annum 1254.

131. Baleo II. 47. & Pitseo pag. 184. qui præter *homilias centum & decem* ajunt eum *Excerptiones* a) quasdam tanquam flores carpsisse ex ECBERTI *Ecclesiasticis Constitutionibus*, de quibus dictum supra Tom. 2. pag. 240.

HUCBALDUS, *Hugbaldus, Hubaldus, Huabaldus* Monachus S. Amandi Elnonensis in Hannonia ad fluvium Elnonem in diœcesi Tornacensi Ord. Bened. b) *vir disciplinis sophicis nobiliter eruditus* quem Fulco Archiepiscopus Remensis Remos accersivit, Ecclesiamque Remensem per eum præclaris illustravit doctrinis, ut testatur Flodoardus IV. 9. hist. Ecclesiæ Rem. Scripsit teste Sigeberto c. 107. *Vitas multorum Sanctorum*, quod etiam confirmatur hoc ejus epitaphio puod defuncto An. 930. (non 937. ut Bulæus, Cangius & Leyserus) ei in Cœnobio S. Amandi positum c) ita se habet:

Dormit in hac tumba simplex sine felle columba,

Do-

a) Ita legendum apud Baleum, non *exceptiones*.

b) Trithemius cap. 284. de S. E. & illustr. Bened. II. 49.

c) Valerius Andreas p. 395. Francof. Swertius pag. 351. Athen. Belgic. Bulæus Tom. 1. hist. Academ. Paris. p. 607. Vossius pag. 325.

Doctor, flos, & honos tam Cleri, quam Monachorum,
Huebaldus, *famam cujus per climata Mundi*
Edita Sanctorum modulamina, gestaque clamant.
Hic Cirici a) *membra pretiosa reperta Nivernis,*
Nostris invexit oris, scripsitque triumphum.

Vitam S. Aldegundis Virginis Abbatissæ & fundatricis Malbodiensis in Hannonia post Surium 30. Januar. exhibent emendatiorem Mabillonius Sec. II. Benedictin. pag. 710. & Acta Sanctorum Tom. 2. Januar. pag. 1040. - 1047. *Vitam S. Lebuini*, Patroni Daventriæ, ad Albricum sive Baldricum Episcopum Ultrajectensem, idem Surius 12. Novembr. & *Vitam S. Rictrudis* Abbatissæ Marchianensis in Gallo Flandria, ad Stephanum Episcopum Cameracensem (non Eboracensem ut Voss. pag. 324.) Surius ad 12. Maji, & Acta Sanctorum Tom. 3. Maji pag. 81 - 89. & Mabillonius Sec II. Benedictin. pag. 937. Scripsit idem *vitam S. Madelbertæ* Abbatissæ Malbodiensis, quæ MSta legitur in Cœnobio S. Gisleni in

a) *S. Quirici*, confer Acta Sanctorum Tom. 3 Junii 16. ubi de Huebaldo p. 36.

Hannonia, teste Valerio Andrea pag. 395. & Aub. Miræo in notis ad Sigebertum: & *Historiam S. Ciliniæ*, matris B. Remigii, Francorum Apostoli, *nec non Officium* atque *cantum* de eadem. *Vitam* quoque *S. Brigidæ*, MS. in Monasterio Elnonensi ad S. Amandum, teste eodem Valerio & Sandero in Bibliotheca MStorum Belgii p. 55. Ejus versus, quibus Patrui ac Magistri sui MILONIS carmina de laude parcitatis mittit ad Carolum Calvum Imp. editi ab Edmundo Martene T. 1. anecdotor. p. 45. seq. Scripsit etiam teste Sigeberto, ad eundem Imperatorem *librum trecentorum versuum* (non *carminum* ut calami errore Caveus ad Annum 916.) *in laudem Calvorum*, cujus omnia verba incipiunt a littera C. hoc initio: *Carmina clarisonæ calvis cantate Camœnæ.* In editionibus Basileensibus 1516. & 1546. & Lovaniensi 1561. non sunt plures versus quam CXXXVI, sicut nec in Casparis Dornavii Amphitheatro Sapientiæ Socraticæ, in quo idem carmen Tom. 1. p. 290. seq. legitur: Sed Caspar Barthius qui illud lib. XLVI. Adversariorum cap. 22. exhibet, ex charta nescio qua addidit alios versus XV. Simili studio recentior quidam scriptor *Christiani Pierii* nomine poëma in CHristum crucifixum, edidit Francofurti 1576. 8.

in

in quo vocabulorum singulorum prima C est littera. Addit Sigebertus: *& quia in arte Musica praepollebat*, cantus *multorum Sanctorum dulci & regulari melodia* b) *composuit. Scripsit* librum de arte Musica, *sic contemperans chordas monochordi, litteris alphabeti, ut possit quis per eas sine magisterio alterius discere ignotum sibi cantum.* Denique *Epistolas* Hugbaldi ad diversos, Trithemius commemorat.

HUENRICUS, supra, HENRICUS.

HUGO, sive *Ugo, Albus* sive *Candidus*, Anglice *Withe*, de Petriburgo, sive Petroburgensis, Anglus, Monachus Ordinis Benedictini circa Annum 1216. Scripsit *Historiam Petroburgensem.* Vide Lelandum cap. 265. Baleum III. 70. Pitseum pag. 288. Exstat MS. in Cottoniana pag. 69. sine nomine auctoris. De continuatore ejus Historiae vide infra *Rob.* SWAPHAM, & Simonem Gunton ac Simonem Patricium in historia Ecclesiae Petroburgensis, edita Anglice, Lond. 1686. fol. Acta Eruditorum Tomo I. supplementi p. 290.

HUGO, Ordinis Praedicatorum, *Apocrisiarius* Gregorii IX. qui cum Petro Domini-

b) *dulci & regulari modulatione.* idem Sigebertus in Chron. ad Annum 879.

minicano & Franciscanis Aymone & Radulpho A. 1234. missus ad Joannem Vatacium, Imperat. & ad Germanum Patriarcham CPol. de unienda & conciliand utraque Ecclesia. Acta apud Nicæam primum, deinde Nymphææ in Bithynia: edidit, sed interpolata ac recisa Waddingus in Annalibus ad Annum 1234. atque inde Conciliorum editores Labbeus Tomo XI. Harduinus Tomo VII. Coletus Tomo XIII. Integriora Jacobus Quetif ad calcem Tomi primi operis eximii de scriptoribus Ordinis Prædicatorum pag. 911--927. Vide & quæ de hoc Hugone supra p. 102. sq.

HUGO *Argentoratensis*, Ordinis Prædicatorum, clarus circa Annum 1270. 1280. 1290. genuinus auctor præclari *Compendii Theologicæ Veritatis*, * in septem divisi libros, quod ALBERTO Magno alii, vel BONAVENTURÆ, alii Thomæ DORNIBERG, vel JOANNI *Rigaldi*, vel ÆGIDIO de Columna, aut THOMÆ Aquinati præter rem tribuerunt, ut notavi supra Tomo 1. pag. 118. 697. & Tomo 2. pag. 184. Vide Jacobum Quetif Tomo 1. pag. 470. seq. a quo prætere-

ea

* Diversa ab hoc Compendia Theologicæ veritatis, de quo supra in GVILELMO *Edone*, pag. 429. & de quibus T. 2. p. 183. sq.

ea memorantur hujus Hugonis *Commentarius in IV. libros Sententiarum, Sermones, Quadlibeta, Quæstiones, Disputationes* & *variæ in Divinos libros explanationes.*

HUGO *Atratus* Wigorniensis, Anglus, Baleo IV. 50. *Hugo de Evesham*, & XIII. 86. propter Artis Medicæ peritiam A. 1281. Romam vocatus a Martino IV. cum ad studia Theologica totum se accinxisset, factus inde Cardinalis, extinctus peste est Romæ An. 1287. Scripsit *de genealogia CHristi humana. Distinctiones prædicabiles. Problemata varia. Postillas super Biblia*, tum *Canones Medicinales*, atque *in Isaaci*, Arabis Medici, *librum de febribus. Tractatum de peste.* Vide Pitseum pag. 371. & G. Josephi Eggs purpuram doctam T. 1. p. 234.

HUGO Matisconensis, ex Abbate Pontiniacensi Ordinis Cisterciensis, Episcopus ab Anno 1136. ad 1151. *Autissiodorensis*, de quo Sammarthani Tomo 2. Galliæ Christianæ pag. 273. & Carolus de Visch pag. 163. Bibliothecæ Cisterciensis, qui Opusculum ejus *de conservandis Ecclesiæ privilegiis* commemorat. Interfuit Concilio Remensi A. 1248. contra Gvilelmum Porretanum. Exstat Hugonis hujus *Epistola ad Sugerium*, & Eugenii III. & Innocen-

nocentii IV. ad Hugonem. S. Bernhardi quoque, ad Abbatem quidem Epistola 33. & cum Episcopo compositio & Wilhelmo, Comite Nivernensi, Epist. 429. edit. Mabillon. Chartam hujus Hugonis de bonis, quæ possidebat Hugo de Tilio, edidit Edmundus Martene Tomo 1. anecdotorum pag. 402. qui etiam de Concilio illo Remensi videndus Tom. 4. pag. 141. seq.

HUGO *Baldochus*, Anglus, Ordinis Minorum, seculo XIII. laudatur a Lelando cap. 334. quod inter primos sui Ordinis Evangelium CHristi Optimi Maximi Anglis insolito ardore prædicavit.

HUGO *Bambergensis* tempore Rudolphi Habspurgici, scripsit *Historiam Poëtarum*, quæ citatur a Theodorico Engelhusio.

HUGO *Bernardi*, infra, *Hugo de Hibernia.*

HUGO Segvinus *de Bilhonio*, sive *Billonio* (Billon in Arvernia) Possevino *Biliomensis*, Gallus, Ordinis Prædicatorum, Magister in Theologia, docuit Parisiis circa Annum 1281. S. Sabinæ Cardinalis Presbyter An. 1288. * atque inde

* Baluzius Tomo 1. Paparum Avenionensium pag. 596.

de An. 1294. Episcopus Ostiensis & Veletrensis, obiit An. 1298. Scripsit Commentaria *in Threnos Jeremiæ*. Et fortasse *commentarium in Lucam*, qui Magistro Hugoni in MS. Codice Jacobitarum Parisiensium tribuitur atque incipit: *Lucas tractaturus de nativitate precursoris Domini*. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 442. ubi etiam de duplici ejus *testamento* bona Hugonis citra montes & ultra montes heredibus suis assignante. Cætera illius scripta sunt: Commentarius *in IV. libros Sententiarum*. Tractatus *contra corruptorem* S. THOMÆ, GVILELMUM Lomarensem, de quo supra pag. 445. *De unitate formarum*. *De immediata visione Divinæ Essentiæ*. *Sermones* e quibus duo speciatim, quos An. 1281. Parisiis habuit memorantur a laudato Quetifo p. 385.

HUGO *Blancus* sive *Candidus* Tridentinus, Cardinalis creatus a Leone IX. & Episcopus Prænestinus a Clemente III, antipapâ An. 1080. De eo Baronius tomo XI. Annalium, Ughellus Tom. 1. pag. 195. quibus propter schisma, quod secutus est, *re & gestis nigerrimus* appellatur. Obiit An. 1103. Non confundendus cum HUGONE qui ex Diensi Epi-

596. Eggs purpura docta Tomo 1. pag. 246. Frizonius Galliæ purpuratæ p. 1328.

Episcopo Archiepiscopus *Lugdunensis* An. 1092. quod factum tum ab aliis tum a G. Josepho Eggs qui Tom. 1. purpuræ doctæ ei tribuit *apologiam pro Gregorio VII.* adversus Gilbertum Papam, *Sermones* aliquot in variis Conciliis habitos & *Epistolas* plures ad diversos. Hugo Candidus Papæ Alexandri II. Legatus in Hispanias An. 1068. *Concilium Barcinone* celebravit, in quo Gothicam precandi rationem, & ceremonias, quibus Catalani utebantur, fecit abrogari. Vide Aguirrii Concilia Hispan. Tom. 3. p. 232. & Pagium ad Annum 1064. n. VI. sq.

HUGO *de Boncompagno.* Supra p. 279. GREGORIUS XIII.

HUGO *de Britolio,* infra, *Hugo Lingonensis.*

HUGO *Cameracensis,* infra, *Hugo Præmonstratensis.*

HUGO *Candidus,* supra, *Hugo Albus* & *Hugo Blancus.*

HUGO *Cardinalis* vide *Atratus, de Bilhonio, Blancus, de S. Caro, de Folieto, Ostiensis, de S. Victore.*

HUGO *Carnotensis* scripsit notante Cangio & Possevino Epistolam ad *Adelmannum* sive *Alemannum,* Brixiensem ab Anno 1048. ad 1061, Episcopum, de quo supra Tom. 1. pag. 32. Vide *Hugo Lingonensis.* Possevinus ait editam esse Lovanii a Petro Phalesio cum libellis ejusdem argumenti An. 1551.

HU-

HUGO de S. CARO sive *de S. Theoderio* suburbio Viennæ Allobrogum, Gallus Theologus Parisiensis Ord. Præd. Provincialis & ab Anno 1245. Cardinalis Presbyter titulo Sabinæ usque ad Annum 1260 a) quo Lugdnni diem obiit supremum. De eo Jacobus Quetif Tom. 1. p. 194. sq. Theophilus Raynaudus in mantissa ad indiculum Sanctorum Lugdunensium T. VIII. Opp. p. 96. sq. Bulæus T. 3. Academiæ Paris. p. 196. Labbeus, Caveus &c. Ex Epitaphiis quæ apud Bulæum Tom. 3. pag. 364. sq. aliosque obvia sunt, unum hoc apponere placet:

Eclipsin patitur sapientia, Sol sepelitur,
Felici fine, sanctæ quoque Cardo Sabinæ.
Iste fuit per qvem patuit doctrina Sophiæ,
Præco DEI, Doctor Fidei, citharista Mariæ,
Hugo sibi nomen & Cardo Presbyter omen.
Patria natalis Burgundia, Roma localis

Sol-

a) An. 1261. alii, alii 1263. contra epitaphii fidem & contra testimonium Theodorici Vallis Coloris, Hugoni æqualis.

Solvitur in cineres Hugo, cui si foret heres

In terris vivus, minus esset flebile funus.

Monimenta ejus ingenii & industriæ hæc sunt:

Sacra Biblia recognita & emendata jussu JORDANI Magistri Ordinis & hujus Hugonis, Ordinis Provincialis in Francia, ad Codices Hebræos, Græcos & Latinos veteres Caroli M. ætate scriptos MS. Paris. apud Dominicanos & in Belgio. Vide Rich. Simonis novas Observationes ad hist. Criticam textus & versionum Novi Test. II. 1. pag. 128. seq. & Jacobum Qvetif Tom. 1. pag. 197.

Concordantiæ majores Bibliorum, per alios deinde additis etiam particulis & vocibus indeclinabilibus locupletatæ, de quibus dixi supra in CONRADO Halberstadensi Tom. 1. pag. 1162. Joannes Mariana lib. XIII. rer. Hispanicar. cap. 2. Hugonem Concordantiarum opus Herculea audacia primum excogitasse & *quingentorum Monachorum ope* adjutum perfecisse celebrat. Idem tradunt Possevinus, Labbeus & alii.

Postillæ sive *breves commentarii in universa Biblia* juxta quadruplicem sensum, litteralem, allegoricum, moralem, anagogicum, VI. Volum. in fol. Venetiis & Basil.

Basil. 1487. Basil. 1498. 1504. Paris. 1508. 1538. 1548. & Venet. 1600. quinque Volum. & Colon 1621. Lugd. 1645. 1669. voluminibus octo, cum vita auctoris & locupletibus indicibus. Vide Jac. Longi Bibliothecam Biblicam exegeticam pag. 785. & Jac. Quetif Tom. I. 198 - 201. qui p. 199. etiam docet *Commentarium in Psalmos* præter rem ALEXANDRO *Halensi* a nonnullis tribui: quanquam opus universum Commentariorum in Biblia a multis conflatum non dubitabat Erasmus ad Actor. XXVIII. 11. Diffusius scripsisse Hugonem *in Psalmos*, *Danielem & Lucam*, testis Henricus Gandavensis cap. 40.

Postilla super Epistolas & Evangelia de tempore & de Sanctis, ex superioribus excerpta commentariis. Paris. 1506. 4.

Sermones Dominicales super Epistolas & Evangelia de tempore. Argentor. 1476. & *Sermones* de tempore & Sanctis. Swollis 1479. 4.

Commentarius *in IV. libros Sententiarum*, compositus cum Theologiam Hugo doceret Parisiis. MS. Cantabrigiæ in Collegio corporis CHristi, & Lipsiæ in Paulina, atque alibi.

Speculum Sacerdotum & Ecclesiæ, de Symbolo & Officio Missæ. Lugd. 1554.

Hisce apud Quetifum Tom. 1. p. 202. seq. adduntur, *Regula Carmelitarum recognita*, quam Innocentius IV. deinde confirmavit. *Processus in librum Evangelii æterni. Diplomata de festo Corporis CHristi & de solennitate B. Dominici celebrandis. Summa de Casibus. Seminarium prædicationis. De pugna Virtutum & vitiorum.*

HUGO *de Castro Novo* in Anglia, Dunelmensis diœcesis, Minorita inter defensores Doctoris subtilis sive Joannis Scoti An. 1310. 1322. ad quos annos videndus Waddingus Tom. 3. Annal. Scripsit teste Baleo IV. 68. *de victoria CHristi contra Antichristum.* Huic Pitseus pag. 365. addit commentarium & Reportata *in IV. libros Sententiarum* & tractatum *de finali Judicio.* Nec plura Waddingus in Bibliotheca Ordinis Minor. pag. 179. nec Possevinus.

HUGO *de Cleeriis* Miles Andegavensis, Fulconis V. Comitis ad Ludovicum Regem Legatus post Annum 1120. scripsit *Commentarium de Majoratu & Seneschallia Franciæ, Andegavorum olim Comitibus hereditaria.* Edidit Sirmondus ac calcem notarum in librum quintum Epistolarum Godfridi Vindocinensis Paris. 1610. 8. & Tom 3. Opp. Sirmondi pag. 875 - 878. inde Andreas du Chesne Tom. 4. scriptor. de rebus Francor. p. 328. & Baluzius T. 4. Miscell. p. 479.

HU-

HUGO Dalmatii, Abbas *Cluniacensis* ab Anno 1048. ad 1109. de quo Papebrochius Tom. 3. Act. Sanctorum Aprilis 29. pag. 628. ubi vita scripta ab HILDEBERTO Cenomanensi p. 634. & a RAYNALDO Abbate Vezeliacensi, deinde Archiep. Lugd. pag. 648. & Synopsis ejusdem, versibus elegis pag. 654. & epitome vitæ ab EZELONE & GILONE Monachis Cluniacensibus, proxime ab obitu Sancti scripta & per Anonymum excerpta pag. 655. & ex epistola HUGONIS Monachi Cluniacensis, ad Pontium Abbatem successorem Hugonis Abbatis pag. 658. & vita ab eodem Monacho scripta pag. 659. seq. Præfationem GILONIS Tusculanensis Episcopi ad eundem Pontium edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotorum p. 321. Vide etiam Sirmondum ad Godfridi Vindocinensis IV. 1. Epist. Tom. 3. Opp. pag. 781. In Andreæ du Chesne Bibliotheca Cluniacensi post Vitam Hugonis pag. 431. scriptam ab *Hildeberto* & alteram a Monacho *Hugone* pag. 438. (quæ exstat etiam apud Surium 29. April.) & Anonymi relationem de ejus miraculis pag. 447. & *Hugonis* Monachi Epistola ad Pontium p. 462. & PETRI Venerabilis rhythmum pag. 465. & Variorum de Hugone Abbate testimonia pag. 467. sequuntur pag. 475. Gregorii VII. Pe-

tri Damiani & Godfridi Vindocinensis ad Hugonem Epistolæ: inde Hugonis ipsius *Epistolæ* & *opuscula sex* & *Vita B. Morandi* discipuli sui pag. 502. & privilegia, Hugonis tempore Cluniacensibus concessa pag. 507. seq. Epistolam ad *Philippum I. Francorum Regem* vulgavit Dacherius Tom. 2. spicileg. p. 401. (editionis novæ Tom. 3. p. 543.) & *Statuta* in gratiam *Alfonsi* Hispaniarum Regis, & in gratiam *Lamberti* Abbatis S. Bertini, Tom. 6. p. 445. (editionis novæ Tom. 3. pag. 408.) Epistolas quatuor ad Hugonem scriptas exhibet laudatus Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 309 - 313. *Acta Concordiæ* in Concilio Claromontano An. 1096. initæ cum Pontio Abbate Casæ Dei, apud Baluzium T. VI. Miscell. p. 424. Donatio Hugoni Cluniacensi facta ab Hugone Lugdunensi id. pag. 485.

De HUGONE II. *Cluniacensi* Ordericus Vitalis ad Annum 1120. pag. 871. Bibl. Cluniacensis pag. 583. 1623.

HUGO III. Abbas *Cluniacensis* ab Anno 1157 ad 1163 ad quem Petri Cellensis Epistolæ IV. in laudata Biblioth. Cluniacensi pag. 1421. Huic *vitam Hugonis*, quam Hugonis Monachi Cluniac. nomine editam dixi, tribuit Oudinus Tom. 2 pag. 1484. Epistola ad *Fridericum*

cum I. Imp. in Dacherii ſpicileg. Tom. 2. p. 400. (editionis novæ Tom. 3. p. 526.)

HUGO IV. Abbas *Cluniac.* ab A. 1176. ad 1199. Vide Bibliothecam Cluniacenſ. p. 1624.

HUGO V. Abbas Cluniacenſis ab Anno 1199. ad 1236. Ejus *ſtatuta* in Bibliotheca Cluniacenſi pag. 1457. ſeq.

HUGO *Monachus Cluniacenſis* qui *vitam Hugonis primi*, Abbatis Cluniacenſis A. 1109. defuncti & *Odilonis* deceſſoris ejus ſcripſit: de quo primo ſupra.

HUGO Archidiaconus *Compoſtellanus*, cujus narratio *de translatione reliquiarum S. Fructuoſi*, Archiepiſcopi Bracarenſis, & aliorum Compoſtellam poſt annum 1102. exſtat in Actis Sanctorum Tomo 2. April. XVI. pag. 436. ſq. cum notis Henſchenii, in quibus pag. 437. vitioſe excuſum anno 1120. pro 1102.

HUGO *Conſtantienſis* Epiſcopus ab Anno 1496. ad 1529. Scripſit Quæſtiones duas de imaginibus retinendis & de ſacrificio Miſſæ, quas Germanice etiam vertit ediditque Georgius Theander, Ingolſtad. 1546. 4.

HUGO *Corbeenſis*, vide, *Hugo de Folieto.*

HUGO gloſſator primus *Decretorum*. Infra, HUGVITIO.

HUGO *Diensis*, sive *Divionensis* An. 1073. in Gallia Episcopus, postea ab An. 1080. Archiepiscopus Lugdunensis, defunctus An. 1106. de quo Sammarthani Tomo 1. Galliæ Christianæ pag. 309. seq. ubi & ejus Epitaphium, atque Urbani II. ad eum Epistolæ. *Epistolæ* etiam duæ Hugonis, diversæ ab iis, quæ in Tomis Conciliorum, & in Chronico Virdunensi Hugonis Flaviacensis, apud Labbeum Tomo 1. Bibliothecæ novæ MSS. & illis, quæ apud Baluzium Tomo 6. Misc. pag. 422. 423. 426. 429. 485. Legatus Papæ in Concilio Lugdunensi An. 1080. egit de causa MENASSIS, Remorum Archiepiscopi, cujus Apologia in Mabillonii Museo Italico parte 2. p. 119.

HUGO *de Dina*, Gallus, Ordinis Minorum, vixit Massiliæ circa Annum 1280. cujus scripta: Expositio *in Regulam S. Francisci. Liber de triplici via. De paupertate*, inter zelatorem paupertatis & inimicum domesticum. *Constitutiones pro fratribus tertii Ordinis S. Francisci.* Vide Waddingum pag. 178. Bibliothecæ Franciscanorum, & Tomo Annalium tertio.

HUGO *de Dittona, Ductona, Dyttona*, Lelando cap. 322. *Duttodunus*, Anglus, Theologiæ Doctor, & ab Anno 1339. Vica-

Vicarius Ordinis Prædicatorum provinciæ Angl. scripsit, Baleo IV. 54. teste, *Scholastica certamina, Lecturas Theologiæ, Conciones Capitulares*, sive in Capitulo habitas. His Pitseus pag. 446. addit *Sermones de Sanctis*. Nec plura Jacobus Qvetif Tomo 1. pag. 595. seq. *Sermones de festis Deiparæ* tribuit Altamura pag. 116. & eundem facit cum *Hugone de Vitonio*, de quo infra.

HUGO *Engolismensis*, Archidiaconus Cantuariensis, cui Historiam suam dedicavit NICOLAUS *Trivetus*.

HUGO *Eterianus, Etherianus, Ætherianus, Heterianus*, vitiose *Eretrianus*, Tuscus, a) An. 1177. ad *Alexandrum* III. Papam, & ad *Leonem* Tuscum, fratrem suum, & ad *Caciaredam* b) ex Constantinopoli, ubi in aula Manuelis Comneni versabatur, misit *libros III.* de hæresibus, quas *Græci* in Latinos devolvunt, sive *de processione Spiritus Sancti ex Patre & Filio*, adversus errores Græcorum. Inter ALEXANDRI III. Epistolas undequinquagesima est, qua Hugoni agit gratias. Libri tres illi Latine scripti viderunt lucem

Hhh 5 Ba-

a) inter Scriptores Florentinos celebratur a Julio Nigro p. 522.

b) apud Trithemium cap. 398. de S. E. *ad Ardoinum Cardinalem*.

Basileæ 1543. atque inde in Bibliotheca Patrum Bigneana An. 1589. eamque secutis Parisiensibus, Coloniensi & Lugdunensi Tomo XXII. pag. 1198. subjecti libro ejusdem Hugonis *de anima corpore jam exuta*, sive *de animarum immortalitate*, & *regressu earum ab inferis*: ad Clerum Pisanum: qui lucem primum viderat Coloniæ 1540. 8. repetitus deinde etiam in Orthodoxographis, Basileæ 1569. fol. atque separatim quoque excusus Germanice, Hamburgi 1579. 4to. *Epistola* hujus Hugonis *ad Aimericum* Antiochenum Patriarcham, qua illi librum de processione Spiritus Sancti mittit, exstat in Edmundi Martene Tomo 1. anecdotorum pag. 479. cum Epistola AIMERICI pag. 480. qua gratias agit Hugoni, & utraque lingua Græca & Latina missum ad se librum celebrat. Cæterum Hugonis librum a Græcis in Græcam linguam nec ineleganter translatum notat Allatius de consensu utriusque Ecclesiæ pag. 654. Alia ejus leguntur in ANONYMI tractatu adversus Græcos, quem Latine edidit Stevartius, & qui ex plurium scriptis videtur concinnatus esse: recusus deinde in nova editione Canisii Basnagiana Tomo 4. pag. 29. seq. & in Bibliotheca Patrum Lugdunensi Tomo 27. pag. 590. Vide, si placet, Biblio-

Bibliothecam Græcam Tomo X. p. 443. & 423. Præter hæc Trithemius c. 398. testatur ab Hugone hoc scriptum esse *librum de immortali Deo.*

HUGO *de Evesham*, supra, *Hugo Atratus.*

HUGO *Falcandus*, supra Tom. 2. p. 434. seq. Suorum temporum Tacitus, judice Barthio, notis ad Statium T. 3. p. 417.

HUGO Abbas *Farsitus* Benedictinus Gallus circa Annum 1132. cujus narrationem *de miraculis S. Mariæ Svessionensis* * edidit Michaël Germanus in historia Abbatiæ Regalis S. Mariæ Svessionensis, vulgata Gallice Paris. 1675. 4to. Laudat Sigebertus de Scriptoribus Ecclesiasticis, c. 86.

HUGO, ex Monacho Virdunensi S. Vitoni † Abbas in Burgundia ab An. 1097. *Flaviniacensis*, scripsit *Chronicon Virdunense* a nato CHristo usque ad Annum 1102. Edidit ex autographo auctoris Labbeus Tomo 1. Bibliothecæ novæ MStorum, pag. 75-269. rerum præsertim Seculi XI. insignem thesaurum. De se ipso plura narrat auctor p. 247. sqq.

HUGO *Floreffiensis*, Canonicus Præmonstantensis in diœcesi Namurcensi circa Annum 1230. scripsit *Vitam Juttæ* sive *Jvettæ* inclusæ, Huyi in territorio Leodi-

* De illis videndus continuator Chronici Sigeberti Robertus de Monte ad A. 1128.

† Vide Oudinum Tomo 2. p. 886.

odicensi. Exstat in Actis Sanctorum T. I. Januar. 13. pag. 863 - 887. *Vita Idæ*, de Lovanio, Ord. Cisterc. in Rameia cujus memoria XI Decembris recolitur. Exstat MS. in Villariensi apud Gallo Brabantos, Cisterciensium Cœnobio, ut Valerius Andreas, Miræus aliique annotavere.

HUGO de Florentia, sive *Florentinus*, cujus commentarium in Æneidem MS. in Bibl. Regia Parisiensi memorat Labbeus pag. 311. Bibl. MSS.

HUGO Monachus *Floriacensis* Ord. Bened. super Ligerim in diœcesi Aurelianensi circa Annum 1120. cujus *Commentarium in Psalmos* MStum in Angliæ Bibliothecis, laudat Jac. Longus in Bibl. Biblica exegetica p. 785. Idem HUGO *de S. Maria*, cujus *Historiæ Ecclesiasticæ* libri IV. dicati Ivoni Carnotensi ab Orbe condito usque ad A. C. 1034. exstant MSti in variis Bibliothecis, Regia Parif. & S. Victoris. Fragmentum de situ & Provinciis Galliæ ex libro tertio affert Andreas du Chesne Tom. I. rer. Francor. pag. 16. Vide laudati Longi Bibliothecam historicorum Galliæ num. 1518. & Caveum ad Annum 1120. Oudinum Tom. 2 p. 1077. seq. Incertum aliudne opus, an prioris pars sit eidem dicatum Ivoni *Chronicon* a Nino Assyriorum rege, usque ad extrema Ludovici Pii An. 840. ut in Codice

dice Cæsareo & Lambethanis duobus: vel in obitu Lotharii A. 855. ut in MS. Bibl. S. Victoris Parisf. Partem a Nino usque ad Constinum M. publicavit sub *Ivanis* nomine Marquardus Freherus in Corpore historiæ Francicæ, Hanov. 1611. at Hugoni restitutam Bernardus Rottendorfius, Monasterii 1637. 4. cum notis. Partem de Ludovico Pio Lambecius Tom. 2. pag. 857 - 858. ex Codice Cæsareo qui similiter Chronicon hocce ad Ivonem refert auctorem. Partem ab Anno 923 ad 987. & alteram ab Anno 987 ad 1034 Andreæ du Chesne debemus T. 3. scriptor. de rebus Francor. pag. 347 - 349. & Tom. 4. pag. 142 - 143. *Epistolam* Hugonis qua *Mathildi* Imperatrici nuncupat alium librum suum *de gestis modernorum Regum Franciæ*, qui a Carolo Calvo sumit initium, una cum principio libri vulgavit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotorum p. 327 - 329. Sed & tertium Hugonis opus Historicum Andreas du Chesne Tom. 3. pag. 347. ad *Adelaidem* Carnotensem Comitissam, ab exordio Mundi usque ad Ludovicum Pium, quod cum uno ex jam memoratis unum idemque esse videtur. *Chronicon breve de rebus Francorum* a Pharamundo ad Philippum Henrici F. exstat p. 305-307. ad calcem Opp. Ivonis. *Libros duos de Regia potestate*

testate & Sacerdotali dignitate ad Henricum Anglorum Regem, publicavit Baluzius Tom. 4. Miſcellan. pag. 9. 46 - 68. *Vitam S. Sacerdotis*, Epiſcopi circa Annum 530. Lemovicenſis Henſchenius in Actis Sanctorum Tom. 2. Maji V. p. 14 - 22.

HUGO *de Folieto*, Canonicus Regularis S. Petri Corbeenſis in Picardia, & Prior S. Laurentii in agro Ambianenſi, ac denique circa annum 1140. Cardinalis. *Singularis vitæ & nobilitate ſcientiæ & eloquentiæ* laude commendatur a S. Antonino in limine tituli XVIII. ſummæ Hiſtorialis. Scripſit librum quadruplicem *de duodecim Clauſtri abuſibus*, * & *de clauſtro materiali, de clauſtro ſpirituali, de clauſtro animæ*, & *de clauſtro Paradiſi*. Vide Trithemium de S. E. cap. 374. & illuſtr. Benedictin. II. 115. & qui excerpta ex hoc Hugonis libro offerunt Vincentium Bellov. ſpeculi Hiſtorialis lib. XXVII. cap. 18. ſeq. & Antoninum tit. XVIII. ſummæ Hiſt. c. 2. Liber

* Duodecim illi abuſus ſunt: *Prælatus negligens, Diſcipulus inobediens, Juvenis otioſus, Senex obſtinatus, Monachus Curialis, Religioſus Cauſidicus, habitus pretioſus, cibus exquiſitus, rumor in Clauſtro, lis in Capitulo, diſſolutio in Choro, irreverentia in Altari.*

ber ipſe editus inter HUGONIS *de S. Victore* opera; cui præter rem tributum notarunt Labbeus Tomo 1. de S. E. pag. 482. G. Colvenerius ad Johannis Nideri formicarium pag. 47. ſeq. aliique. Præter hunc librum de Clauſtro animæ pag. 134. a Sandero in Catalogo MStorum Belgii memorantur pag. 224. tractatus *de tribus columbis*, qui pag. 93. libellus ad fratrem Rainerum, cui titulus: *columba deargentata*, & pag. 131. *de turture & paſſere.* Non diverſi hi ſunt a libro *de avibus* ad Raynerium, qui cum picturis avium in Codicibus MStis occurrit, atque Petri Damiani opuſculo 52. multa debet: editus autem eſt inter HUGONIS *a S. Victore* opera cum libris tribus *de proprietate ferarum & animalium*, quorum primus ALANO Inſulenſi, tertius & quartus GVILELMO Peralto a Viris doctis adſcribitur. Vide Oudinum Tomo 2. pag. 1107. ſeq. qui Hugoni de Folieto etiam vindicat libros duos *de Nuptiis carnalibus & ſpiritualibus*, ſive de Nuptiis fugiendis, ad ſocium volentem nubere: nec non libellos IV. *de vanitate Mundi*, & libros V. *de arca, myſtice & moraliter*, qui inter opera Hugonis Victorini leguntur, & *Speculum peccatorum*, quod exſtat in appendice ad Tomum VI. Auguſtini pag. 635. editionis Amſtelod.

Si

Si Albericum p. 264. Chronici ad A. 1130. audimus, HUGO de Ordine Præmonstratensi fuit, qui scripsit *de avium natura*, moraliter & allegorice, & *de claustro animæ*, & *de Medicina animæ*. Omitto quod a G. Josepho Eggs in purpura docta Tomo 1. pag. 75. Hugoni de Folieto tribuuntur *libellus de Patriarchis* & *de disciplina, ad Religiosos*, rectius fortasse ad Hugonem alium auctorem referendi.

HUGO *Francigena*, infra *Hugo Salvaniensis*.

HUGO Rex *Francorum* ab Anno 1017. ad 1026. cujus Epistolæ duæ ad Joannem XX. Papam exstant in Andreæ du Chesne Tom. IV. pag. 107 & 113.

HUGO ex Canonico Valentino, Hugonis Diensis, Legati Apostolici suffragio An. 1080. *Gratianopolitanus* Episcopus, habitum Carthusiani Ordinis An. 1084. a S. Brunone sumsit, diemque obiit An. 1132. ut ad utrumque annum Sigebertus & continuator ejus Robertus de Monte testantur. Ejus vitam scripsit GVIGO, de quo supra pag. 397. Ex eo S. Antoninus tit. XV. summæ Histor. c. 22. *Epistolam* Hugonis hujus Gvigonisque pro ulciscenda Thomæ S. Victoris nece edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 381. In vita ejus cap. 3. sect.

14. p.

14. pag. 40. inter alia refertur *habuisse lectorem a quo sanctos Codices, quorum non paucos scribi fecerat, & alibi & praecipue sibi ad mensam legi faciebat, ut duplicatis deliciis sese suosque saginaret. Cumque lectori de Divinis vel severitatibus vel miserationibus aliquid occurrisset insigne, id ipsum bis aut ter dicere compellebat.* Cap. 5. sect. 22. pag. 43. *Fuit etiam praedicator egregius - - & litteras suas ipse dictabat, eas praesertim quarum ei cura propensior erat. Ideo autem praedicans facilius suadebat, quia quod verbis dicebat, operibus ostendebat.*

HUGO *Hubertinus*, supra, *Hubertinus de Casali.*

HUGO *Abbas Hadrianopolitanus* circa Annum CHristi 1170. cujus Epistolae ad Alexandrum III. & Ludovicum juniorem Regem Francorum exstant in Bongarsianis gestis DEI per Francos pag. 1173 - 1181.

HUGO *de Hibernia*, de quo haec Jacobus Waraeus de scriptoribus Hiberniae lib. 1. pag. 72. *Hugo Hibernicus, Ordinis Minorum, postquam multas peragrasset regiones, scripsit Itinerarium* (ita & Baleus XIV. 9. sed Waddingus pag. 178. Bibliothecae Franciscanorum. vocat *Itinerarium terrae sanctae*) *Vixit circa Annum Domini* 1360. *Hunc Waddingus Annal. Ord. Minor. Tom.*

IV. ad Annum 1359. *num.* 10. *eundem esse putat cum* Henrico Bernardo, *tunc Provinciali Minoritarum Hiberniæ.*

HUGO *de S. Jacobo,* supra *Hugo de Caro.* Vide T. 1. hujus Bibl. p. 1162.

Joannes, HUGO Sletstadiensis JCtus medio sæculo XV. scripsit *quadruvium de officiis quatuor Prælatorum, quibus omnis anima subjicitur,* summi Pontificis, Episcoporum, Curatorum & de Majestate Imperatoris. Exstat in tractatu tractatuum Juris, T. XIII. parte 2. p. 289. Aliud ejus *Quadrivium Ecclesiæ* Possevinus pag. 902. commemorat. Ejusdem *de potestate Papæ* prodiit Argentor. 1504. oppositum Antonio de Rosellis de quo supra Tom. 1. p. 342.

HUGO *Kerkestedes* sive *Kirkostallensis* atque inde *Fontanensis* Monachus in Anglia Ord. Cisterc. scripsit circa Annum 1220. THURSTINI Archiepiscopi Eboracensis exemplum secutus, & SERLONE, Monacho prope centenario suppeditante, *de origine Fontani Monasterii & historiam rerum a Bernardinis* sive Cisterciensibus *in Anglia gestarum* ad Joannem Abbatem Fontanum. Vide Lelandum cap. 222. Baleum III. 81. & Pitseum pag. 297, De MSS. Codicibus in Anglia obviis adde Oudinum Tom. 3. p. 52.

HU-

HUGO *Legatus* ad S. Albanum Monachus Ord. Benedictini in Anglia, qui circa Annum 1400. *Boëthii* libros Consolationis Philosophiæ, & *Joannis Hanvillensis* Architrenii libros IX. commentariis illustravit. Vide Baleum VII. 19. & Pitseum pag. 569. qui ejus Epistolas quoque commemorant.

HUGO ex Monacho Carthus. *Lincolniensis* Episcopus, cujus vitæ historia apud Bzovium ad Annum 1200. qui XV. Cal. Dec. ei emortualis fuit, num. XX.

HUGO de Britolio, Belluacensis Gallus, ex Monacho Cluniacensi & Clerico Carnotensi Episcopus An. 1030. *Lingonensis.* Hic primus contra Berengarium A. 1047. vel 1048. scripsit *libellum* sive *Epistolam* de *corpore & sanguine DOMINI*, MS. in Cod. Reg. Paris. 1831. & Sangermanensi 588. Cangio.

HUGO *Lugdunensis* Archiep. supra, *Hugo Diensis.* Falluntur enim qui *Hugonem Seguinum* etiam Archiepiscopis Lugdunensibus adscribunt.

HUGO *Manchestrensis*, sive *de Mancestria* Anglus Ord. Præd. Provincialis, & Eduardi I. Angliæ Regis ad Regem Philippum An. 1294. una cum Gvilelmo Geynesburgo, Franciscano legatus, unde ipse Minoritis a Possevino præter rem adscribitur.

tur. Vide Baleum. IV. 62. & Pitseum p. 382. Waddingum pag. 178. qui scripta ejus memorant *Compendium Theologiæ*, & librum *de fanaticorum deliriis* contra impostorem qui Magicis præstigiis Eleonoram Eduardi I. matrem aggressus fuerat.

HUGO *a S. Maria*, supra, *Hugo Floriacensis*.

HUGO *Matisconus* Anglus poëta circa Annum 1490. scripsit libros VIII. Carmine *de clarorum militum gestis memorabilibus* qui cum commentariis MSti in Monasterio Durensi in Flandria Ord. Cisterc. teste Sandero p. 185. Itaque initium apud Baleum XI. 60. & Pitseum pag. 865. *Solis spirat ordo menti concorditer.* Videtur non operis esse sed Commentarii, vel præfationis soluto sermone exaratæ.

HUGO *Matisconensis* Gallus de quo supra in Hugone Autissiodorensi.

HUGO *Metellus* Tulli Leucorum natus discipulus Ticelini, & Anselmi Laudunensis, quo An. 1117. extincto, ignem Verbi DEI ait in terra defecisse. Canonicus ipse Regularis, cujus *Epistolas* quinq; supra quinquaginta MStas legit Mabillonius, ex quibus de scriptore & rebus illius ætatis jucunda quædam lectu annotat: unicam autem Tom. 3. Ana-

na-

nalect. pag. 463. (editionis novæ pag. 475.) vulgavit *Epistolam ad Gerlandum* de sanctissimo Eucharistiæ Sacramento, contra nonnullas Berengarianismi reliquias. „ *Gerlando scientia trivii quadruviique onerato & honorato, Hugo Metellus verba sacræ Scripturæ triturare, & diligenter cribrare.*

HUGO *de Miro Mari*, sive *de Miramars* Magister in Jure Canonico & Archidiaconus in Gallia Magalonensis sive Montispessulanus, inde Montis Rivi Monachus Carthusianus circa Annum 1220. de quo Oudinus Tom. 3. pag. 50. seq. Præcipuum ejus Opus *Speculum spirituale* dicatum Gvilelmo Montis Rivi Eremitæ, & tributum in libros novem. 1. *de miseria hominis*, 2. *de fragilitate humana*, 3. *de statu Ecclesiæ*, 4. *de statu Mundi*, 5. *de virtutibus*, 6. *de vitiis*, 7. *de Diabolo & pœnis Inferni*, 8. *de statu Civium supernorum* & 9. *de prærogativa Ordinis Carthusiæ*. Hoc opus MS. evolvit Cangius in Codice Thuano 73. Oudinus in Regio Paris. 4252. qui etiam memorat in eadem Regia Bibl. MS. tractatum hujus Hugonis *de antonomasia & mysterio numeri quaternarii*: & *Flores nota dignos Juris Canonici.*

HUGO *Mitisconensis* vitiose pro Matisconensi apud Sanderum.

HUGO *Narbonensis* Ord. Minor. cujus Commentaria in secundum sententiarum teste Possevino & Waddingo fuere apud Dominicum Cardinalem Grimanum.

HUGO de fano *S. Neoti*, Anglus, Carmelita quem Lelandus cap. 387. ait obiisse Hichiæ An. 1341. Scripsit *Commentarios in Lucam*, quorum meminere Baleus V. 28. & Pitseus pag. 439. Et *de conceptione B. Mariæ* nec non *Quæstiones disputatas. Sermones.*

HUGO *de Nigella*, Abbas de Ursicampo & postmodum de Ripatorio Ord. Cisterc. ex cujus scripto nescio quo affert nonnulla Albericus Abbas trium fontium in Chronico ad A. 1199. p. 416.

HUGO *Novantus*, Normannus, Episcopus in Anglia Coventriensis Cestriensis & Lichefeldensis, diem obiit An. 1198. (non 1098. ut apud Cangium.) Scripsit *historiam mirabilem* de ejectione Gvilelmi Longshampii Episcopi Eliensis & Regni cancellarii sub Rege Richardo. Præterea Baleus XIII. 31. memorat ejus Epistolam ad Richardum Londinensem, quæ incip. *Noverit tua discretio quod venerat.*

HU-

HUGO *de Novo castro* Anglus, supra, *Hugo de Castro Novo.*

Alius HUGO Novi castri Dominus in Gallia, cujus charta apud Dacherium T. IV. spicileg. pag. 261. (editionis novæ Tom. 3. pag. 488.)

HUGO *Cardinalis* Episcopus *Ostiensis* A. 1288. vide supra HUGO *de Bilbonio.*

HUGO ex Abbate trium Fontium Ord. Cisterc. Cardinalis Episcopus *Ostiensis & Veliternensis* An. 1150. ab Eugenio III. creatus, scripsit de obitu ejusdem Eugenii An. 1153. extincti ad Gossvinum Cisterciensem & Bernardum Claraevallensem Abbates, Epistolam quam præter alios habet etiam Ughellus Tom. 1. Italiæ sacræ pag. 65. Ad hunc multæ S. Bernardi Epistolæ. Vide Vischium p. 151. seq. Bibl. Cisterciens.

HUGO *de Paganis* cum Godfrido de S. Almaro auctor fuit An. 1117. condendi in Palæstina Ordinis *Templariorum*, sive *militiæ Templi*, quorum prima professio fuit ut viverent caste & pie more Canonicorum, & pro consequenda remissione peccatorum itinera tutarentur a latronibus in securitatem peragrinantium. De illo Ordine An. 1311. suppresso consulendi scriptores laudati Tom. XI. Bibl. Græcæ p. 650.

HUGO *a Palma* Carthusianus scripsit librum *de triplici Via*, purgativa, illuminativa, unitiva. Incip. *Viæ Sion lugent.* Ejusdem argumenti supra, HUGO *de Dina*.

HUGO *Pancera*, Ord. Minor. circa Annum 1312. cujus librum *de contemtu Mundi* Cangius e Possevino memorat. Vide infra, *Hugo Pratensis*.

HUGO *Parisiensis*, infra, *Hugo de S. Victore*.

HUGO Comes *S. Pauli*, cujus Epistolam ad Henricum Ducem Brabantiæ *de CPolitanæ Urbis expugnatione* An. 1202. *a Latinis facta* edidit Andreas du Chesne T. V. scriptor. rerum Francor. pag. 272 - 275. ubi quæ in titulo Epistola altera ejusdem Hugonis inscribitur, non Hugonis est sed Balduini Imperatoris.

HUGO *de Petriburgo*, supra *Hugo Albus*.

HUGO *Pictavinus*, sive *Pictaviensis*, cujus commentarius *in threnos Jeremiæ* MS. in Codice Regio Paris. 3762. videndum idemne quem dixi tribui Hugoni de Bilhonio.

HUGO *Pictavinus* Monachus & notarius Gvilelmi Abbatis Vezeliacensis, in pago Avalensi in regno Burgundiæ: jussu Pontii Abbatis An. 1156. scribere aggressus est *Historiam Vezeliacensis* a) *Cœnobii* mitum

a) Ord. Bened. usque ad Annum 1537. quo Mo-

ab Anno 846. ad 1147. præfixa brevi Comitum Nivernensium historia eamque libris IV. absolvit An. 1167. Primus edidit Dacherius Tom. 3. spicilegii pag. 446. (editionis novæ T. 2. p. 498 - 560.) Liber primus totus abundat Epistolis & privilegiis Pontificum, Nicolai I. Joannis VIII. insecutorumque usque ad Adrianum quartum.

HUGO, *Portugallensis* Episcopus, cujus commentitia *Epistola ad Mauritium* Archiepiscopum Bracarensem edita a Francisco Bivario ad pseudo Dextri Chronicon pag. 9. & ab Nicolao Antonio Tom. 1. Biblioth. vet. Hispanæ cap. 21. atque explosa pag. 99. & Tom. 2. p. 13. ubi de ejusdem *historia Compostellana* quam circa Annum 1130. scripsit cum MUNIONE sive MARTINO Mindoniensi in Gallæcia Episcopo & GERARDO Presbytero.

HUGO *Præmonstratensis*: supra *Hugo de Folieto*.

HUGO S. Norberti discipulus, Abbas *Præmonstratensis* b) primus Canonicorum regularium in Gallia per annos XXXV. excitatis plusquam centum Mo-

nachi obtentis a Paulo III. litteris bullatis cucullum abdicavere & secularium Canonicorum mores & vestes induerunt, ut notat Dacherius ad Gvil. de Novigento p. 658.

b) Ordo fundatus A. 1120.

nasteriis, & recusato Episcopatu diem obiit An. 1164. 10. Febr. Ejus vita in Bibl. Præmonstratensi Joannis Pagii sive le Paige, Paris. 1633. fol. libro 2. pag. 416-435. Vide & Acta Sanctorum T. 2. Febr. pag. 384. Scripsit vel scribi curavit *vitam S. Norberti* Magistri sui, quam edidit sed minus sinceram Surius VI. Jun. integriorem Joannes Chrysostomus van der Sterre, Abbas Ecclesiæ S. Michaëlis Antwerpiensis A. 1656. unde repetita in Actis Sanctorum Tom. 1. Junii VI. pag. 819. Præterea *Constitutiones* pro regendo Præmonstratensi Ordine, quarum approbationem consecutus est ab Innocentio II. Cælestino II. & Eugenio III. Data ab his privilegia exstant in laudata Pagii Bibliotheca pag. 419. seq. 621. seq. Constitutiones vero pag. 784. Denique *Ordinarium Præmonstratensis Ecclesiæ* sive librum Signorum seu Cerimoniarum Ordinis, quem insignem atque utilissimum Pagius pag. 304. vocat, temporum deinde successu, ut fit, decretis Capitularium generalium Ordinis locupletatum. Exhibetur illud pag. 892. seq.

HUGO *de Prato* non procul Florentia, sive *Pratensis* Ord. Præd. defunctus An. 1322. cujus *sermones Dominicales* super Evangelia & Epistolas per totum Annum, editi 1484. fol. sine loci nota, & cum *Sermoni-*

monibus de Sanctis, (qui separatim Heidelb. 1485. fol. lucem viderant) Lugd. 1511. 4. & 1528. 8. Parif. 1542. 8. & Antwerp. 1617. 8. *Sermones Quadragesimales*, Venet. 1578. 1584. 8. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 551.

Alius, de quo Waddingus pag. 179. Bibl. Ordinis Minor. *HUGO de PRATO*, *Etruscus, sacræ Theologiæ Doctor in sæculo, factus Minorita delegit vivere sub humili statu Laicorum seu conversorum. A longa, & severa pœnitentia, quadraginta annis ferens thoracem ferreum super nudam carnem, dictus est Hugo* de Pantiera a). *Missus cum quibusdam probis, & doctis Fratribus ad procurandam Tartarorum salutem, illinc anno* 1312. *scripsit*

Longam epistolam ad suos olim confratres Societatis Cippi, sitæ in monasterio Minorum loci nativi Pratensis.

Tractatum edidit de vita contemplativa, *duodecim capitibus distinctum opusculum utilissimum, & doctissimum lingua Etrusca.*

De perfectione statuum. *Utrumque hunc tractatum habeo MS.*

Epistolas quamplures pias, & doctas. *Obiisse creditur in Tartaria.*

HUGO *Readingensis* sive *Rheadingenensis* Abbas, laudatus Petro Blæsensi & Lelando cap. 245. Possevino *Roidingæ* in An-

a) *Panciera* sive *Panziera*, Cangio *Pancera*.

Anglia, ubi *Quæstiones* ejus *Theologicas* MStas commemorat, quarum præter Lelandum meminere etiam Baleus III. 20. & Pitseus pag. 1247. ad Annum 1181. Videndum idem ne sit cum Hugone *Fratrum Radingensium Abbate*, cujus *Epistola* pugnans sacramenta Presbyterorum excommunicatorum & depositorum nulla esse, legitur in GERHOI An. 1169. defuncti libro contra duas hæreses, T. 1. anecdotorum V. C. Bernardi Pezii parte 2. pag. 297 - 300. Epistolas ad Petrum Blæsensem Baleus, Pitseus etiam ad Cœlestinum II. commemorat, qui Papa fuit An. 1143. seq. Non diversus hic Radingensis Abbas ab *Hugone Rotbomagensi* Archiepiscopo, de quo infra.

HUGO *Ribodimontis* sive *Ribodimontensis*, cujus Epistolam ad G. Andegavensem *de anima* data homini, num de nihilo facta sit, an de præjacenti materia corporea vel incorporea, primus edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotor. pag. 481. Ad hunc vel ad alium Hugonem Epistola anonymi *de modo & ordine legendi sacram Scripturam*. ibid. p. 486.

HUGO ex Abbate Radingensi Archiepiscopus *Rotomagensis*, tertius hujus nominis ab A. 1130. ad 1164. de quo Oudinus T. 2. p. 1470. seq. ubi *Epistolam* ejus brevem *ad Comitem Tolosanum* refert ex Sammartha-

thanorum Gallia Christiana Tom. 1. pag. 579. Epistola *ad Albericum* Hostiensem Episcopum Sedis Apostolicæ Legatum qua illi libros suos tres *super hæresibus in Aremorico* insurgentibus dedicavit, legitur in And. du Chesne notis ad Bibliothecam Cluniacensem pag. 107. Utramque earum inter varia veterum de hoc Hugone testimonia & ad eum Epistolas Dacherius libris illis tribus *dogmatum Christianæ Fidei contra hæreticos sui temporis* præmisit, quos primus edidit ad calcem Gvilelmi de Novigento p. 691-714. Paris. 1651. fol. Memoria fefellit Oudinum qui Hugonis tres libellos de officiis & ministris Ecclesiæ publicatos a Dacherio scribit Tom. 2. pag. 1473. quo titulo scriptum ab Hugone opus non reperio. Librum *de diversis quæstionibus ad Matthæum Albanensem* Episcopum, quem elegantem Sammarthani appellant, sive *septem libros Dialogorum seu Quæstionum Theologicarum* cum præmissa *ad Matthæum Albanensem Epistola* vulgavit Edmundus Martene Tom. V. anecdotorum pag. 895 - 1000. Iisdem subjunxit fragmentum tractatus *in Hexameron* pag. 1001. ubi legendum: *Eo certe Spiritu quo scripta sunt, & reserari quærunt*, non *reservari*, ut typorum vitio legitur. *Tres* ejus *libros in Genesin* vidisse

diſſe ſe in Bibliotheca Claraevallenſi teſtatur idem Martenius Tom. IX. veterum monumentorum, pag. 1185. ubi publicatos ab eo habemus *tres libros in laudem memoriæ & de memoria Divinorum dogmatum*, ad Philippum neſcio quem p. 1187-1212. & libellum *ſuper Fide Catholica, & Dominica Oratione* ad Ægidium Archidiaconum pag. 1212 - 1236. ſubjuncta *Epiſtola ad Innocentium II. de obitu Stephani Regis Anglorum* An. 1154. Utinam, inquit laudatus Martenius, aliam ejus *Epiſtolam ad Theodoricum*, Epiſcopum Ambianenſem haberemus de conſtructione Eccleſiæ B. Martini Carnotenſis, cujus meminit Robertus de Monte ad Annum 1144. Aliæ duæ *Epiſtolæ ad Romanenſes* & *Sugerium Abbatem* Tom. 1. anecdotor. pag. 380. & 418. Denique Martenio debemus *Vitam S. Adjutoris*, Monachi Tironenſis in Pertico, T. V. anecdotorum p. 1011 - 1118.

HUGO Prior S. Martini *Sagienſis*, ad quem plures GALFREDI Canonici (de quo ſupra pag. 18. ſq.) & ſubprioris S. Barbaræ in Neuſtria, Epiſtolæ quibus eum hortatur ut *vitam Gvalteri de Mauritania* (de quo ſupra pag. 340.) ſcribendam in ſe ſuſcipiat, in Tom. 1. anecdotorum Edmundi Martene pag. 541. 543. 547. 550. & Hugonis reſponſio p. 542.

HUGO

HUGO Francigena, Monachus *Salvaniensis* circa Annum 1174. in dioecesi Lodavensi, cujus *Narratio de conversione Pontii de Larazio, & de exordio Monasterii Salvaniensis* edita a Baluzio Tom. 3. Miscell. pag. 205 - 226. *Epistolæ duæ* ad GAUCELMUM de variis quæstionibus, in laudati Martenii anecdotis Tom. 1. p. 466. 471.

HUGO *Seguinus*, supra, *Hugo de Bilbonio.*

HUGO Bentius *Senensis*, Philosophus & Medicus insignis, qui docuit Ferrariæ ubi in Concilio An. 1438. invitatos ad Cœnam a) Græcos & Latinos Philosophos, Theologosque rogavit ut proponerent quicquid vellent, eorum se doctrinis responsurum ac partes sive Platonis sive Aristotelis defensurum. Docuit deinde Parmæ, atque diem Romæ obiit An. 1448. Exstant ejus opera junctim edita Venet. 1518. fol. 2. Vol. in quibus Consilia Medica & Commentarii in Hippocratis aphorismos, artem Galeni, atque Avicennam. Vide Bibliothecarum Medicarum scriptores Lindenium, Merklinum, Mangetum.

HU-

a) Æneas Sylvius in descriptione Europæ cap. 52. pag. 52. Opp. & Andreas Tiraquellus lib. de Nobilitate.

HUGO *de Sletstad* five *Selenstadiensis, Sletstadinus*, Germanus Ordinis Minorum, *S. Bonaventuræ* in *determinationibus* suis sectator & interpres, ut notavit Trithemius cap. 702. & de scriptoribus German. cap. 175. ubi ejus *commentarium in IV. libros sententiarum*, *Sermones* & varias in Divinis Scripturis *quæstiones* commemorat. Fallitur Clariss. Oudinus qui T. 3. pag. 2585. Hugonem qui in IV. libros Sententiarum scripsit, confundit eum *Joanne Hugone* JCto, de quo supra, eumque præter rem adscribit Ordini Prædicatorum.

HUGO *Sotovagina* Anglus, præcentor & Archidiaconus medio Seculo XV. scripsit *carmina* complura, etiam *distinctiones metrorum* carmine, quod incipit: *Surge piger, quare dormis mortis.* Vide Baleum XII. 79. & Pitseum p. 865. seq.

HUGO *Svethus* sive *Svextus* Anglus Ord. Præd. seculo XV. cujus librum *de arte prædicandi & Sermones* memorant Baleus X. 39. & Pitseus pag. 866.

HUGO Prior de Monte *Thabor* circa Annum 1170. cujus Epistola ad Ludovicum juniorem, Regem Francorum, in Gestis Dei per Francos, p. 1180.

HUGO *de S. Theoderio*, supra, *Hugo de S. Caro.*

HUGO Archidiaconus *Turonensis* circa Annum 1020. cujus *Dialogus* ad Ful-

Fulbertum Episcopum Carnotensem, amicum suum ex dilectis singulariter dilectum, de miraculo quod contigit in translatione Martini, & dedicatione Monasterii ab Hervæo Thesaurario fundati, editus est a Mabillonio Tom. 2. Analect. pag. 349. (editionis novæ pag. 213 - 217.) Eundem MStum memorat Labbeus in Bibliotheca MSS. pag. 200.

HUGO *de Vercellis*, infra, HUGUTIO.

HUGO *Verolegus* sive *Virley*, Anglus, Carmelita Nordovicensis circa Annum 1344. scripsit teste cap. 361. Lelando commentarios, & Collationes sive Homilias VIII. *in Matthæum*, *Determinationes*, *Quæstiones*, & librum *de figuris historiarum* Sacræ Scripturæ, in quo litteralem sensum primarium esse, in ipso statim limine confitetur. His Baleus V. 52. & Pitseus p. 450. addunt: *Prælectiones in Paulum*, *Lectiones Scripturarum*, *Placita Theologica*, *Quæstiones Ordinarias*, *Determinationes XCVI.* & *Sermones per annum*.

HUGO *de S. Victore*, illustri apud Saxones gente ortus, ut contra virorum doctorum sententiam, qui *Lotharicensem* * vel *Iprensem* Flandrum faciunt, non inficiandis testi-

* Quid si Lotharienfis dictus fuerit a Regia Lutera in ditione Brunsvicensi?

testimoniis demonstrarunt Henricus Meibomius in dissertatione de Hugonis Victorini patria Tom. 3. scriptorum rer. Germanic. p. 429. sq. & G. G. Leibnitius præfatione ad tomum secundum accessionum Historicarum, & in nota inserta Actis Eruditorum An. 1698. pag. 354. nec non Polycarpus Leyserus in diss. de tribus primis S. Theologiæ Doctoribus ex gente Saxonum, Helmst. 1720. 4. *Parisiensem* autem vel *Gallum* Hugonem vocant alii, quoniam Canonicus Regularis Augustinianus fuit in Cœnobio S. Victoris ad muros Parisienses: idem propter doctrinæ fidem atque ubertatem & didascalici libros editos dictus *Didascalus* a) ab aliis etiam *lingua Augustini* vel *alter Augustinus*. Diem obiit An. 1140. vel 1142. b) annos vix natus quatuor & quadraginta. Scripta ejus post separatas quasdam singulorum editiones, recensitas a Gesnero in Bibliotheca, junctim prodiere Paris. 1526. & curante Thoma Garzonio de Bagnacaballo, Canonico Regulari Lateranensi, Venet. 1588. tum Moguntiæ & Colon. 1617. ac denique ex recensione Canonicorum Regularium S. Victo-

a) Labbeus Tom. 1. de S. E. pag. 480.

b) Pagi ad An. 1140. num. IX. Mabillon. T. 1. Analect. p. 263.

Victoris Parisiensis, servato priorum editionum ordine, Rotomagi 1548. fol. tribus Voluminibus.

Primi tomi hæc sunt:

De scripturis, & scriptoribus sacris, prænotationes, p. 1.

Annotationes elucidatoriæ in prologum Hieronymi pag. 10. & in Pentateuchum pag. 12. Judices pag. 17. libros Regum pag. 42. & in Psalmos, sive in plura Psalmorum loca pag. 50.

In Ecclesiastem homiliæ XIX. p. 75.

Annotationes elucidatoriæ in Threnos, secundum multiplicem sensum, pag. 146. in Joelem, pag. 179. & in Abdiam moralis expositio pag. 204. in qua pag. 218. seq. etiam *de quinque septenis in S. Scriptura*: septem vitiis, septem petitionibus orationis Dominicæ, septem Donis Spiritus S. septem Virtutibus & septem Beatitudinibus.

Posteriorum excerptionum libri, sive Annotatationes elucidatoriæ, allegoriarum in totum Testamentum vetus, exceptis Prophetis, & libris sapientialibus, pag. 221.

Annotationes elucidatoriæ allegoriarum in quatuor Evangelia, p. 283.

Annotationes litterales in Evangelium Johannis, pag. 336. & quæstiones in Epistolas S. Pauli, pag. 361.

Annotationes elucidatoriæ in Dionysium Areopagitam, de cœlesti Hierarchia, a JOANNE *Scoto* Latine versum, pag. 473 - 587. ex edit. A. 1502.

Secundi Tomi hæc sunt:

Institutiones in Decalogum, pag. 1. De capite quarto vide Oudinum Tom. 2. pag. 1155.

Expositio in Regulam S. Augustini, p. 5. Prodiit Venet. 1561. 4. Comi 1605. 8. Rom. 1625. &c.

De Institutione novitiorum, p. 26.

De claustro animæ libri IV. pag. 42. Vide supra in HUGONE *de Folieto*.

De anima, ejus affectionibus, interiore domo & erectione ad DEUM libri quatuor, pag. 132. De his vide si placet Oudinum T. 2. p. 1155.

De medicina animæ, p. 211.

Soliloquium de arrha animæ, p. 223. ad fratres suos in Hamersleve. vide Oudinum Tom. 2. p. 1143.

De laude charitatis, pag. 233.

De modo orandi pag. 238.

De fructu carnis, & spiritus pag. 248. cum arbore virtutum & vitiorum, pag. 254.

De nuptiis carnalibus & spiritualibus libri duo, p. 256.

De vanitate mundi & rerum transeuntium usu, libri quatuor, pag. 265.

De

De meditatione libellus, pag. 284. Huic jungendus libellus *de modo dicendi & meditandi* quem edidit Edmundus Martene Tom. V. anecdotor. pag. 887-890. Præmissa OTBERTI Epistola de Hugonis Victorini obitu p. 883.

Arcæ Noæ mystica descriptio pag. 286.

De Arca Noæ libri quatuor, sensum moralem investigantes p. 298.

Excerptionum priorum libri XI de origine & discretione artium pag. 333. situ terrarum pag. 345. summa Historiarum ab Adamo usque ad sua tempora pag. 391.

De tribus columbis, ad Rainerum: & de aliis avibus, pag. 394. Vide supra in HUGONE *de Folieto*.

De bestiis, p. 418. de arboribus. pag. 450. & aliis rebus, pag. 452. de hominis partibus pag. 455. & ætatibus pag. 460.

De proprietatibus & epithetis rerum, ordine alphabetico, p. 461.

Sermones centum de variis argumentis, pag. 478.

Sermo de Assumptione B. Mariæ, ad Canticor. IV. 7. p. 632.

Tertii Tomi hæc sunt:

Didascalicon libri septem, p. 1. quorum ultimus p. 41. est de tribus invisibilibus DEI, ex edit. Parif. 1506. 4. sive quomo-

do ex visibilium cognitione ad ejus Potentiam, Sapientiam & Benignitatem agnoscendam pervenire liceat. Ex hujus libri capite 26. pag. 53. petita sunt quæ ex Hugonis libri *de tribus diætis* citantur in vita Lidwinæ Tom. 2. Act. Sanctor. April. 14. pag. 282. b. reliqui vero sex libri cum vocabulario Wenceslai Brack An. 1483. pridem editi, ad artes liberales pertinent. Libri primi quod est *de studio legendi*, caput ultimum de varietatibus ingeniorum, primus edidit Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 324. (editionis novæ p. 132.)

Libellus de potestate & voluntate DEI, utra major sit, pag. 55.

De quadruplici voluntate in CHristo, p. 56.

De sapientia animæ CHristi, pag. 59. Prologum quo hic liber Magistro GVALTERO de Mauritania ab Hugone dicatur, edidit Oudinus Tom. 2. pag. 1145.

De unione corporis & spiritus, ex *primo Miscellaneorum Hugonis*, p. 63.

De verbi DEI efficacia, p. 65.

Apologia de Verbo Incarnato, contra eos qui dicunt CHristum non esse aliquid secundum quod est homo, p. 68.

De Verbo Incarnato disputationes sive collationes tres, pag. 78.

De

De perpetua Virginitate B. Mariæ, p. 81. Henricus Gandavensis, cap. 25. de S. E. *Respondit cuidam, B. Virgini Mariæ cum derogatione obloquenti, & calumnianti quod* Virgo Virginum *diceretur.*

Miscellaneorum a) *secundi codicis*, libri quinque, pag. 91. Epistolam ad *Joannem Hispalensem*, quæ lib. 1. cap. 80. pag. 119. legitur, ex MS. edita a Baronio ad Annum 1136. n. XVI.

De filia Jephte tractatus, pag. 329.

Speculum de mysteriis Ecclesiæ, pag. 335. longe junioris Scriptoris judice Oudino, quem vide Tom. 2. p. 1157. sq.

De cerimoniis, Sacramentis & officiis Ecclesiasticis, libri 3. p. 356. *Roberto* PAULULO tribuuntur in Codice MS. Sangermanensi.

De canone mystici libaminis, libellus, pag. 399. Vide infra, JOHANNES *Cornubiensis*. Tria hactenus recensita scripta exstant etiam inter scriptores de Ecclesiæ Catholicæ Divinis Officiis, Rom. 1591. fol. & in Biblioth Patrum Tom. X. Parif.

a) Miscellaneorum & Excerptionum libros Oudinus Tom. 2. pag. 1146. seq. Hugonis Victorini esse negat & Richardo Victorino maximam partem malit tribuere.

Dialogus de Sacramentis legis naturalis & scriptæ, pag. 406.

Summa sententiarum sive *Eruditionis Theologicæ*, septem tractatibus comprehensa, quorum est

Primus de Fide, Spe, & Charitate, Trinitate, & Incarnatione, pag. 417.

Secundus de creatione & statu angelicæ naturæ, pag. 436.

Tertius de creatione & statu humanæ naturæ, p. 440.

Quartus de Sacramentis in genere, & præceptis Divinis, pag. 453.

Quintus de Sacramento Baptismi, p. 458.

Sextus de Sacramento Confirmationis, Eucharistiæ, Pœnitentiæ, & Extremæ Unctionis, p. 464.

Septimus de Sacramento conjugii, p. 472.

De Sacramentis Christianæ fidei, libri duo, ex edit. Argent. 1465. fól. pág. 487 - 712.

De *Chronico* quod nondum lucem vidit, ita Albericus ad Annum 1130. *Huc usque Magister Hugo de sancto Victore* Chronicam *suam* de Romanis Pontificibus & Imperatoribus *digessit. Unde manifestum est illum hoc tempore floruisse. Hic multa scripsit laude digna, quæ in armariis habentur, in quibus hæc sunt: Hugo* de Sacramen-

mentis. *Hugo* super Hierarchiam Dionysii. Didascalicon *Hugonis*. *Hugo* de tribus virtutibus, Fide, Spe & Charitate. *Exponit etiam luculento sermone* Regulam *B. Patris nostri* Augustini: *& multa alia scripsisse dicitur. Sed & quandam* Epistolam *prolixam scribit* ad B. Bernhardum. *Dicunt eum natum fuisse de Saxonia.* HUGO *vero qui scripsit* de avium natura *moraliter & allegorice, &* de claustro animæ, *&* de medicina animæ, *fuit de Ordine* Præmonstratensi, *ut dicitur Canonicus. Tertius* HUGO *qui scripsit* minorem Ecclesiasticam Historiam, *ad Comitissam Campaniæ* Adelam, *matrem Comitis Theobaldi, fuit Niger Monachus* Floriacensis, *id est de S. Benedicto super Ligerim, in diœcesi Aurelianensi.* Ex hoc Alberici loco patet falli Oudinum, qui Tom. 2. pag. 159. esse Chronici auctorem negat Hugonem Victorinum, illudque Floriacensi adscribendum esse contendit.

HUGO *de Vienna*, supra, *Hugo de S. Caro.* Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 198. 199.

HUGO *Virdunensis*, supra, *Hugo Flaviniacensis*, & *Hugo Lingonensis*, nam & is Episcopatu destitutus ad Virdunenses Monachos se contulisse dicitur.

HUGO *Virleyus*, supra, *Hugo Verolegus.*

HUGO sive *Udo de Vitonio*, qui scripsit in Psalmum; *Miserere mei DEUS*, a Jacobo Longo pag. 785. Bibliothecæ Biblicæ exegeticæ habetur Anglus, Dominicanus, Theologiæ Doctor Oxoniensis atque Cardinalis. At fortasse idem cum Hugone Flaviniacensi de quo supra: quanquam Altimura p. 116. eundem cum *Hugone de Dittona* esse suspicatur, Jacobus vero Quetifus Tom. 1. pag. 667. non diversum ab YVONE sive EVENO *de Begaigno*, sive *de Vitonio* Pœnitentiario Papæ & Episcopo Trevorensi in Britannia minore, defuncto An. 1371. cujus statuta Synodalia An. 1365. promulgata vulgavit Edmundus Martene Tom. 4. anecdotor. pag. 1118 - 1121. Denique huic Hugoni laudatus Longus tribuit Commentarium in *Ecclesiastem*, ex testimonio Ambrosii Gozzei Ragusini in Catalogo Virorum ex familia Prædicatorum, litteris insignium. Venet. 1605. 8.

HUGOLINUS *Cardinalis* ac deinde Papa GREGORIUS IX. supra, p. 275.

HUGOLINUS sive *Ugolinus*, Malabranchius, Augustinianus, Theologus Paris. inde Legatus Nicolai tertii, Græcos An. 1278. b) cum Ecclesia Romana unire gestientis, ad Michaelem Palæologum. Imp.

b) Raynaldi & Bzovii Annales ad illum Annum.

Imp. *Cardinalis* & Patriarchæ CPolitani titulis auctus diem obiit A. 1281. a) Scripsisse traditur *in IV libros Sententiarum. Quodlibeta. De differentia idiomatum. Sermones* de tempore & de Sanctis. Hæc Trithemius cap. 498 cui ab Elssio in Encomiastico Augustiniano pag. 300. 301. adducitur: *De principiis Ordinis. De sacris disciplinis. De DEO uno & Trino. Quæstiones in VIII. libros Physicorum*, & Commentarius *in Boëthium de Consolatione Philosophiæ.*

HUGOLINUS de monte *Catino*, Physicus: junior fortasse quam ut a me referri hoc loco debeat, cujus liber de balneorum Italiæ proprietatibus viribusque exstat in opere Veneto Thomæ Juntæ de balneis, An. 1553. fol. pag. 48.

HUGOLINUS *Comœdiarum* scriptor, de quo Gesnerus, Simlerus & alii. Infra *Hugolinus Parmensis.*

HU-

a) non 1291. ut Cangius Elssium secutus. Nam Petrum Hugolini in titulo Patriarchæ successorem confirmavit Hugonis IV. An. 1285. ut ipse fatetur Cangius in historia CPolitana sub Francis Imperatoribus pag. 244. Fallitur idem Elssius duos comminiscens Hugolinos Malabrancas, Patriarchas CPolitanos. Vide Latinorum Patriarcharum CPol. seriem Tom. VI. Bibl. Græcæ pag. 739. seq.

HUGOLINUS *Fontana*, Parmensis JCtus Seculo XIII. quem nonnulli confundunt cum HUGOLINO sive Hugone a Porta Ravennate, qui docuit in Patria sua Bononiæ, & decimam Collationem *de Feudis*, probante Friderico I. Imp. adjunxit ad calcem Avthenticarum. Defuncto An. 1168. positum epitaphium:

Urbis honor, Mundi speculum jacet hic Ugolinus.

Vide Gvidonem Pancirollum II. 17. & 50. de claris Juris interpretibus. Hugolinum JCtum qui circa Annum 1190. vixit, *Fontanam* a Cangio notari puto, sed cujus nulla scripta video vel ferri vel memorari.

HUGOLINUS *de S. Maria in Monte*, Picenus, Ord. Minor. & S. Francisco ipsi suppar, scripsit *Floretum* sive Historiam, in qua narravit vitam & gesta S. Francisci ac Sociorum ejus usque ad Pontificatum Alexandri IV. hoc est usque ad Annum CHhristi 1254. MStam se habere illam historiam testatus est Waddingus in Bibliotheca Ordinis Minor. pag. 179.

HUGOLINUS *Ostiensis & Velitrensis* Episcopus, cujus Mandata Velletrensibus, Coranis & Sarminitanis data pro conservanda pace cum Nymphanis & Sitinis, vulgavit Baluzius Tom. 2. Miscell. p. 248.

248 - 250. non alius ab eo qui deinde Papa GREGORIUS IX. de quo ſupra pag. 275.

HUGOLINUS *Parmenſis*, inſignis ſua ætate JCtus, cui a Doctore Italo An. 1437. dicatum cum inter Doctores JCtos jam recipendus eſſet elogium publicavit Joannes Petrus de Ludewig, Tom. V. reliquiar. MSS. pag. 274 - 290. in quo inter alia pag. 1277. laudatur quod *cum prima litterarum monimenta guſtaſſet, Divino poëtarum pellectus ſpiritu, maxima vi dicendi, liberalibus ſtudiis, clariſſimis hiſtoriarum exemplis ad Poëtas, Rhetores, Philoſophos, Hiſtoricos quaſi divertit.* Ex ejus Comœdia *Philogenia*, integrum caput excerptis implevit Albertus de Eyb in Maragrita poëtica parte 2. tractatu I. c. 17.

HUGOLINUS *Verinus*, Florentinus Michaelis Verini, diſtichorum nobilium ſcriptoris anno ætatis XVII. extincti pater, ſuperſtes filio, & diſcipulo Petro Crinito qui libros de honeſta diſciplina An. 1504. in lucem edidit. Vide Voſſium de Hiſt. Lat. p. 626. Michaëlem Pocciantum & Julium Nigrum in hiſtoria ſcriptorum Florentinorum, pag. 520. ſeq. Journal des Savans 1682. pag. 310. Plurima, nec infeliciter, panxit carmine, ex quibus edita reperio libros III.

de

de illustratione Florentiæ, a) hoc est de illius Urbis laudibus, viris claris & familiis illustribus. Parif. 1588. apud Robert. Stephanum. *Triumphum* & Vitam Matthiæ Pannoniæ Regis, cum aliis quibusdam, ex Biblioth. celeb. Magliabecchii, edente Bartholino Bargensi Lugd. 1679. 12. Sylvam *de laudibus S. Johannis Gualberti*, Ordinis Vallumbrosani fundatoris. Parif. 1507. Aliam *in laudem S. Philippi Benitii*, Florentini, Ordinis Servorum B. Mariæ instauratoris, Florent. 1618. in prima parte Annalium illius Ordinis edita ab Archangelo Jano, Florentino. Inedita sunt: *de expugnatione Granatæ* ad Ferdinandum Regem Hispaniarum. *Carliados* de rebus gestis Caroli Magni, libri XV. *Gratulatio de incolumitate Ferdinandi Regis* ab insultu fanatici parricidæ. *Paradisus* ad Laurentium Medicem. Hymnorum Sapphicorum *in laudem Christi, Virginis Mariæ & Sanctorum* libri V. *Vita S. Antonini*, Præsulis Florentini. *De morte S. Thomæ Straderis*, Ord. Præd. *De Christianæ Religionis ac Vitæ Monasticæ felicitate. De rebus Divinis. Testamentum Vetus & Novum carmine expositum*, speciatim Ezechiel

a) Julius Niger testatur MStos versibus Hetruscis redditos exstare a Baldello.

chiel, Epistolæ Pauli & Apocalypsis. Epigrammatum Horatianorum Volumen ad Beatricem Hungariæ Reginam, Regis Ferdinandi filiam. Commentaria in Horatium.

HUGVELINI Apparatum ad Decreta laudat Joannes Gerson in Compendio Theol. de Sacramentis T. 1. Opp. p. 272.

HUGVTIO, *Hugutio* sive HUGO, *Ugo* de Vercellis, primus Glossator Decretorum, idem Episcopus Ferrariensis, defunctus An. 1212. Vide Ughellum T. 2. p. 540. & Gvidonem Pancirollum III. 3. de claris Juris interpretibus.

HUGUTIO de animalibus, laudatus Augustino Steucho in XI. Levitici non alius est quam *Hugo de Folieto*, de quo supra pag. 862. Neque alius apud Simlerum *Hugonis Saxonis* liber de natura animalium, Physiologus dictus, quem inter Hugonis de S. Victoris opera editum dixi supra, p. 885.

Chronicon Monasterii HUISBURGENSIS, in diœcesi Halberstadiensi, ab Anno 1080. ad 1590. in Meibomii scriptoribus rerum Germanicar. Tom 2. p. 533.

HULDERICUS, *Udalricus*, *Ulricus*, *Vodelricus*, *Uldaricus*, *Oldaricus*, *Vodalricus*, *Othalricus*, *Odalricus*, *Odelricus*, *Walricus*, aliis *Udalgerus*, *Adelgerus*,

Ol-

Olgerus, a) *Olkerus*, Auguſtanus ab Anno 848. Epiſcopus, a juniore Hulderico Comite de Kyburg & Dillingen Auguſtano ab Anno 923. ad 973. Epiſcopo diverſus. a) Prioris Hulderici eſt notiſſima illa ad Nicolaum I. (ab Anno 858. ad 867) Papam *Epiſtola de continentia Clericorum*, de qua Bertoldus Conſtantienſis, qui circa Annum 1100. ſcripſit, in appendice ad Hermannum Contractum, ad Annum 1079. apud Urſtiſium Tom. 1. pag. 349. *In Synodo Romæ menſe Februario Gregorius VII. Presbyteros deinceps in fornicationem lapſos, absque ſpe temperationis depoſuit, & ſcriptum quod dicitur* ſancti Udalrici ad Papam Nicolaum de nuptiis Presbyterorum *& capitulum Paphnutii de-*

a) Vide W. E. Tenzelii dialogos vernaculos (Monatliche Unterredungen) An. 1694. pag. 320. ſeq. & Diarium Theolog. Unſchuldige Nachrichten An. 1710. pag. 140.

a) Auctor compilationis Chronologicæ ad Annum 973. apud Piſtorium Tomo uno pag. 732. *Sanctus Udalricus Auguſtæ Epiſcopus* (hujus unius meminit Martyrologium a Beckio editum IV. non. Jul. & hujus vita apud Velſerum pag. 515. Opp. Surium in edit. An. 1618. IV. Julii, Mabillonium Sec. V. Benedictin. & Joannem Pinium in Actis Sanctorum Junii Tom. 2. pag. 97.) *migravit ad Chriſtum. Et iſte fuit ſecundus ejus nominis, & ambo ſunt ſancti, & eorum ſolennitas in Suevia ſancte celebratur.*

de eadem re, imo omnia sacris Canonibus adversa damnavit. Eam Epistolam primus in lucem protraxit Matthias Flacius, Magdeb. typis Michaelis Lotther A. 1550. 8. recudique deinde fecit in suo Catalogo testium Veritatis, post editionem primam Anni 1556. toties iterum in lucem dato. Exstat etiam in Joannis Foxi Actis & Monumentis Ecclesiæ Tom. 2. pag. 456. In Joannis Wolfii Lectionibus memorabilibus Tom. 1. pag. 241. In Appendice Chronici Abbatis Urspergensis pag. 436. Sed & in Orthodoxographis utrisque An. 1555. & 1569. In Georgii Calixti appendice ad librum de conjugio Clericorum pag. 625. in M. Zuerii Boxhornii historia universali ad Annum 874. & in Eduardi Brown appendice ad fasciculum rerum expetendarum & fugiendarum, Lond. 1690. fol. & magnam partem apud Gvilelmum Mornæum lib. 2. de S. Eucharistia, capite undecimo. Separatim etiam edidere B. D. Joannes Fridericus Mayerus Gryphiswald. An. 1703. & Sam. Schelwigius Gedani An. 1706. cum notis, in 4. Vide infra, VOLUSIANUS.

HULDRICUS *Mutius*, infra, MUTIUS.

HUMBERTINUS, supra, HUBERTINUS, pag. 834. seq.

HUMBERTUS Burgundus, Viennensis, Magister Ord. Præd. Generalis, supra HUBERTUS, p. 837.

HUMBERTUS *Cardinalis*, infra, *Humbertus Mediolanensis*, & *Humbertus Silvæ Candidæ*.

HUMBERTUS, sive *Hunebertus Deirus*, aliis & rectius Pitseo pag. 125. judice *Wibertus* sive *Wiebertus Deirus*, Otholono in vita S. Bonifacii *Wimbertus*, ubi ait eum Magistrum fuisse S. Willibrordi. Sed & Bonifacius ipse Magistrum eum vocat in Epistola ad Danielem Episcopum Wintoniensem, qua petit mitti sibi librum quem moriens ille reliquit, ubi sex Prophetæ in uno corpore claris & absolutis litteris scripti reperiebantur. Hic Deirus ad Gregorium II. Papam scripsit, *vitam Ceolfridi* de quo supra T. 1. pag. 1024. cui A. C. 710. in Abbatia Wirmuthensi & Girwicensi Ord. Bened. in Anglia successit, ac deinde Martyrium subiit in Fostlandia circa Annum 730. Ejus præterea *Epistolas* memorat Baleus Centur. 1. cap. 95.

HUMBERTUS *Delphinus* Viennensis & relicto An. 1349. Delphinatu frater Ord. Præd. atque Anno 1351. Patriarcha Alexandrinus, & Remensis Archiepiscopus, defunctus A. 1355. De eo Andreas du

du Chesne in historia Delphinorum Viennensium, Sammarthani in Gallia Christiana Tom. 1. pag. 530. seq. & Jacobus Quetif de scriptoribus Dominicanis T. 1. 641. a quo plures ejus chartæ pag. 643. commemorantur.

HUMBERTUS, *Hubertus*, *Obertus*, Archiepiscopus *Mediolanensis* de quo Albericus ad Annum 1200. pag. 410. *Apud Mediolanum Humbertus Theologus & Cardinalis, fuit Archiepiscopus* (ab Anno 1196.) *per annos septem, qui rexit Parisiis decem annis, & scripsit librum* de Concordia Veteris & Novi Testamenti.

HUMBERTUS sive *Hymbertus* Abbas *de Prulliaco* Ord. Cisterc. in diœcesi Senonensi ab Anno 1296. ad 1298. Ejus Commentarium *in IV. libros Sententiarum* MS. memorat Sanderus I. pag. 168. & II. pag. 217. Biblioth. Belgic. Commentaria *in Aristotelis Metaphysicam* & *libros de anima*, Vischius pag. 163. Biblioth. Cisterc. atque Oudinus quem vide Tom. 3. p. 633.

HUMBERTUS *de Romanis*. Supra HUBERTUS, p. 837.

HUMBERTUS ex Monacho Ord. Bened. in Mediano S. Mansveti cœnobio Tullensis diœcesis, factus Cardinalis ab Anno 1049. & Episcopus *Sylvæ Candidæ*, An. 1051. Leonis IX. ad Imperatorem

CPol. Constantinum Monomachum Legatus: Deinde a Victore II. An. 1057. missus ad componendas lites in Monasterio Casinensi, de quo Leo Ostiensis lib. 2. Chronici Casinensis c. 88. Præter ejus scripta non inerudita *adversus Græcos Mich. Cerularium, Leonem Achridenum & Nicetam Pectoratum*, vulgata a Baronio ad Annum 1054. & in appendice ad Tomum XI. Annalium, & a Canisio Tom. VI. lectionum antiquar. (Tom. 3. editionis novæ Basnagianæ pag. 277.) & in Bibliothecis Patrum Tom. XI. Colon. & Tom. XVIII. Lugd. p. 389. 405. 415. Novissime ejus *libros tres adversus Simoniacos* ex Bibliotheca Laurentiana publici juris fecit Edmundus Martene Tom. V. Anecdotorum pag. 633 - 844. In libro tertio, octo capitula postrema desiderantur. *Spinosulus* quem pag. 647. perstringit, non videtur esse nomen hominis proprium, sed positum convicii loco in spinosiora adversarii acumina. Idem Humbertus præscripsisse traditur BERENGARIO ejurationem in Concilio Rom. An. 1059. quæ incipit *Ego Berengarius*, atque etiam inserta est Decreto Gratiani dist. 2. de consecratione c. 42.

HUMBERTUS *Viennensis*, supra, HUBERTUS pag. 837. & *Humbertus Delphinus*.

Robertus

Robertus HUMBLETONUS Theologus Oxoniensis Ord. Præd. circa Annum 1390. cujus librum *contra Wiclesitas* laudat Bzovius ad Annum 1415. num. LVIII. pag. 489. Præterea ejus *Summam totius Theologiæ* & *Lectiones Scholasticas* Pitseus pag. 556. Nec plura Jacobus Quetif T. I. p. 699.

HUMELINÆ Vita & Visiones memorantur ab Alberico ad Annum 1202. pag. 430.

HUMFREDUS seu *Humfridus* cognomento *Bonus*, Claudianus sive Glocestriæ Dux, & Pembrochiæ Comes, conditor Bibliothecæ Oxoniensis & literatorum Patronus cui Petrus Candidus December Platonis Politiam Latine a se versam dedicavit. De eo Lelandus cap. 534. ubi ait dignas ejus laudes se complexum in Commentariis cygneam Cantionem illustrantibus. Diem obiit An. 1447. Scripsit *tabulas directionum Planetarum*: quibus Baleus VIII. 2. & Pitseus pag. 638. addunt *Librum ad Abbatem S. Albani*, qui incipit: *Meditantibus nuper quam fugax* atque *Epistolas* & in his unam *de sua donatione*, cujus initium: *Cum Dominus Rex per litteras suas*.

HUMFREDUS *Gilbertus*, Anglus Equestris Ord. vir Mathematicarum scientiarum

peritus, Henrici VII. Regis Angliæ jussu & expensis (qui ab Anno 1485. ad 1509. præfuit) varias navigationes ad investigandas terras novas suscepit, cujus Chartam totius Mundi & alias particularium regionum, Londini in domo Regia Alba Aula (White Hall) servatas, itinerariaque multa & librum de navigatione ad terram Catajam celebrat Pitseus pag. 866.

HUMFREDUS *Nekton* sive *Nechodunus* Anglus Nordovicensis primus ex Carmelitis Doctor in Academia Cantabrigiensi, sive Grantæ Girviorum ut vocat Lelandus cap. 308. Diem obiit An. 1303. Scripsit, teste eodem Lelando Quæstiones & sacras Conciones: quibus Baleus IV. 24. & Pitseus pag. 388. Lecturas Scholasticas adjungunt. Duos ex hoc uno Humfredos Nektonum & Nekionum ab Alegrio in paradiso Carmelitici decoris p. 277. & 305. procudi non dubito.

S. HUMILITAS Abbatissa Ordinis Vallumbrosani Florentiæ circa Annum 1310. Cujus vitam scriptore Anonymo synchrono dedit Papebrochius Tom. V. Maji 22. pag. 205. Scripsit tractatum *de Curia Paradisi.* vide pag. 213. & *Laudes B. Mariæ.* id. pag. 215. Ex ejusdem sermonibus ad Monachos Vallumbrosanos fragmenta quædam Tom. VII. Maji pag. 830 - 840.

HU-

HUNIBALDUS Francus, qui ſub Juſtino Juniore, libros XVIII. Hiſtoriarum a bello Trojano usque adClodovei tempora traditur ſcripſiſſe: Auctor nullius fidei de quo vide ſi placet Voſſium II. 22. Hiſt. Latin. pag. 255. ſeq. cui *nec treſſis ſcriptor* & *ferrei oris, plumbei cordis Hunibaldus* audit. *Trithemius* ſplendido deceptus titulo, & *ſolidum Francorum Hiſtoriographum* tractare ſe non dubitans, epitomen duodecim poſteriorum librorum compoſuit, atque inſcripſit *Compendium de Origine Francorum*. Exſtat in Simonis Schardii tomo 1. ſcriptorum rerum Germanicarum. Baſil. 1574. fol. pag. 301. Confer Burchardum Gothelf Struvium in diſſ. de doctis impoſtoribus.

Gregorius HUNTINGTONUS, ſupra, p. 288.

Joannes HUSS, *de Huſynez* ſive *de Huſſenytz* Bohemus, celeberrimus Confeſſor CHriſti. Hic Baccalaureus in artibus Pragæ An. 1393. Magiſter artium An. 1396. Sacerdos & Prædicator in Bethlehemo Pragenſi An. 1400. Decanus An. 1401. & Rector Univerſitatis An. 1409. quo Anno Alemanni ob trium ſuffragiorum jura Bohemis a Rege Wenceslao An. 1408. permiſſa e Pragenſi ſchola egreſſi ſunt, & Lipſienſi Academiæ

condendæ occasionem Friderico III. bellicoso Electori Saxoniæ præbuere. Quæ cum Husso ob dogmata & liberas acresq; censuras inviso acta sunt in Concilio Constantiensi, ab amicis & inimicis copiose ac diverse tradita, & variis exposita scriptis sunt, quorum partem magnam in Centifolio Lutherano signare me memini p. 341. 387. 778. 803. nec deesse etiam amplius mihi spicilegium video, sed sola hoc loco scripta Hussi referre cupientem nihil aliud addere juvat, quam quod anno ætatis suæ XLII. cum Anno 1415. 8. Jul. in Concilio Constantiensi contra fidem datam jam comburendus esset, identidem ingeminavit has preces: *JEsu CHriste, Fili DEI Vivi, qui passus es pro nobis, miserere mei.* Opera Joa. Hussi & Hieronymi Pragensis excusa junctim Norimb. 1558. fol. duobus Volum. recusa * ibid. 1715. fol. præmissa præfatione D. Martini Lutheri quam ille Epistolis Hussi A. 1537. editis præfixerat.

Tomo primo continentur:

1. Historia de actis & martyrio Joannis Hussi. 2. Explicatio Symboli, p. 29. b.

* Sine auctario, licet ejus spes facta. Vide Diarium Theologicum, Unschuldige Nachrichten An. 1715. pag. 740. Memorias litterarias Trevoltinas An. 1716. p. 214.

b. Decalogi, pag. 30. Orationis Dominicæ, pag. 31. cum aliis ſcriptis, de peccato mortali pag. 32. de matrimonio pag. 33. de cognitione & dilectione Dei pag. 35. de tribus hoſtibus hominis & ſeptem peccatis mortalibus pag. 36. & de pœnitentia pag. 37. quæ in carcere in gratiam cuſtodum compoſuit. 3. De Sacramento Corporis & Sanguinis Domini pag. 38. b. & de ſanguine CHriſti ſub ſpecie vini a Laicis ſumendo p. 42. 4. De ſufficientia legis Chriſti ad regendam ſuam Eccleſiam pag. 44. b. 5. Sermo de fidei ſuæ elucidatione pag. 48. b. 6. Alius de pace p. 52. 7. Huſſi & aliorum ad eum vel pro ejus cauſa epiſtolæ LXIIX. p. 57. ex editione Witteb. 1537. 8. 8. De initiis & progreſſu certaminum Huſſi cum factione Pontificia pag. 86. 9. Appellatio ab Archiepiſcopo Pragenſi ad Papam, contra combuſtionem librorum Joannis Wiclefi pag. 89. 10. Epiſtolæ XV. ſcriptæ, dum erat excommunicatus pag. 93. 11. De libris hæreticorum legendis pag. 102. 12. Actus An. 1410. pro defenſione libri Wiclefi de SS. Trinitate pag. 105. 13. Replica contra *Joannem Stokes*, Wiclefi calumniatorem An. 1411. pag. 108. 14. Defenſio quorundam articulorum Johannis Wiclefi pag. 111. 15. De ablatione bonorum

temporalium a Clericis pag. 117. b. 16. De decimis pag. 125. b. 17. Contra occultum adversarium pag. 135. 18. Contra prædicatorem Plznensem pag. 144. in quo scripto pag. 147. librum *de vetula* laudat tanquam *Ovidii* genuinum opus. 19. De arguendo clero pro concione pag. 149. 20. De quinque officiis sacerdotis pag. 154. 21. De omni sanguine CHristi hora resurrectionis glorificato pag. 154. b. 22. De corpore CHristi pag. 163. 23. De tribus dubiis factis in Holomutz pag. 167. b. 24. De credere pag. 169. b. 25. Bulla indulgentiarum Papæ JOANNIS XXIII. pro subsidio contra LADISLAUM, Regem Apuliæ An. 1412. Pragam allata. pag. 171. 26. Bulla de erectione Crucis contra LADISLAUM pag. 172. b. 27. De indulgentiis, seu de Cruciata JOANNIS XXIII. Papæ pag. 174. 28. Contra Bullam * JOHANNIS XXIII. pag. 189. b. 29. Opusculum de VI. erroribus compilatum, & parietibus Bethlemiticis inscriptum

* Huic Hussi scripto Mauritius de Praga opposuit opusculum *contra impedientes Wenceslaum*: *item quoad prædicationem Cruciatæ Joannis XXIII.* Non diffitetur autem Petrus de Alliaco Joannem XXIII. suis Simoniacis artibus ansam dedisse Husso ad oppugnandam sedem Romanam. Vide Joannis Gersonis Opera Tomo 2. edit. novæ p. 901.

ſcriptum pag. 191. b. 30. Tractatus de Eccleſia pag. 196. b. 31. Reſponſio ad ſcripta M. *Stephani Paletz* pag. 255. b. 32. Reſponſio ad ſcripta *Stanislai de Znoyma* pag. 265. 33. Refutatio ſcripti IIX. Doctorum Theolog. p. 292. b. 34. Repetitio *Joannis Jeſſinetz*, Juris Canonici Doctoris, A. 1412. ſcripta pro defenſione cauſæ Joannis Hus p. 334. b. 35. Liber de Antichriſto & membrorum ejus anatomia p. 336. b. editus ab Othone Brunsfeldio, Baſileæ 1524. 8. & dedicatus D. Martino Luthero, ad quem Epiſtola Brunsfeldii p. 333. b. cum D. Lutheri reſponſione p. 336. præmittitur. 36. De regno, populo, vita, & moribus Antichriſti pag. 368. b. ex ejusdem Brunsfeldii editione. 37. De ſacerdotum & monachorum abhorrenda abominatione deſolationis in Eccleſia CHriſti pag. 376. Etiam hujus libri capita priora XLV. Brunsfeldius ediderat: Cætera a 46. ad 87. in Operum Huſſi editionibus acceſſere. Quæ deinceps in primo Tomo ſequuntur, eadem omnia vulgata a Brunsfeldio: 38. De abolendis ſectis & traditionibus hominum pag. 442. 39. De pernicie traditionum humanarum p. 443. 40. De unitate Eccleſiæ & ſchiſmate p. 445. b. 41. De Evangelica perfectione p. 449. 42. De myſterio iniquitatis Antichriſti

tantum in limine tomi tertii publicavit *Jacobi Laudunensis* Episcopi orationem ante supplicium Hussi, coram Imp. Sigismuudo & toto Concilio dictam 6. Jul. An. 1415. similemque ejusdem pag. 54. An. 1416. 30. Maji, in supplicium sumendum de Hieronymo Pragensi. Acta ipsa autem cum Husso diligenter perspicue ac fideliter traduntur in tomo quarto, qui doctissimo Hardtio imprimis magno studio & labore constitit, in quo gesta Concilii non annorum solum, mensiumque sed & dierum ordine accurate persequitur.

HUVETBERTUS, supra, HUBERTUS, pag. 831.

HUXARIENSE Chronicon a Petro *Visselbeecio*, Huxariensi Ord. Bened. cœptum & a GREGORIO *Wittehenne*, Canonico Huxariensi usque ad Annum CHristi 1498. continuatum, cum additionibus M. Nicolai Erbenii, exstat notis illustratum a Christiano Francisco Paulini a) in ejus rerum & antiquitatum Germanicarum Syntagmate, Francof. 1698. in 4to.

HYGDENUS, supra HIGDENUS.

HYGINUS *agrimensor*, non diu post Trajani tempora scripsit, de cujus lucubrationibus dixi in Bibliotheca Latina IV. 11. spebus

a) Acta Erud. 1699. p. 183. Monatliche Unterredungen. An. 1698. p. 420.

ciatim de ejus *Gromatico* five libro de caftris metandis, quem cum Vegetio edidit Scriverius, atque inter fcriptores finium regundorum five rei agrimenforiæ Turnebus, Rigaltius, Goefius: & quem Hermannus Rhabodus Schelius eruditis commentariis illuftravit.

HYGINUS Epifcopus Romanus ab An. C. 139. ad 142. 10. Januar. cujus tempore hæretici Valentinus & Cerdo Romam venerunt teftibus SS. Irenæo III. 4. & Cypriano Epift. 74. Vide Petrum Couftant in Epiftolis Pontificum p. 62. & Acta Sanctorum Tom. 1. Januar. XI. p. 665. feq. Sub ejus nomine *duæ* feruntur *Epiftolæ*, una ad cunctos in Apoftolica fide & doctrina degentes: & altera ad Athenienfes. Utramque præter alios Ludovico Jacobo pag. 114. Bibliothecæ Pontificiæ memoratos exhibet & commentitias effe docet Blondellus in pfeudo Ifidoro pag. 189. 192. Similiter *fex* apud Gratianum *decreta* Hygino ejusque ætati parum convenire oftendit cenfura laudati Couftantis p. 63. fq.

HYGINUS laudatur inter eos ex quibus auctor PRÆDESTINATI a Sirmondo primum An. 1643. editus librum I. Categoricum five ecdicum & accufatorem hæreticorum, Catholicorum defenforem hærefes XC. breviter perfequentem contraxiffe fe profitetur. *Epitome ecdicefios*

Hygi-

Hygini *contra hæresiarchas, & categoriarum Epiphanii contra sectas, & expositionum Philastrii, qui hos transferens in Latinum de Græco, cum Ariani damnarentur, edidit. Prior* Hyginus, *post hunc Polycrates, Africanus, Hesiodus,* a) *Epiphanius, Philaster, hi diversis temporibus diversas hæreses pertexuerunt.* Nusquam alibi liber iste ab auctore Prædestinati citatur. Hincmaris autem Remensis in diss. adversus Gotschalcum, T. 1. Opp. p. 6. Hyginum ipsum pro auctore Prædestinati venditavit: *Sed & Hyginus, Catalogum describens hæreseon, octogesimam & nonam hæresim Nestorianam ponit &c.* quo nomine merito reprehendi ditur a B. D. Ittigio in præf. ad diss. de hæresiarchis Apostolicæ ætatis.

HYGINUS cum Sergio & Theophilo scriptor *vitæ S. Macarii Romani*, de quo Palladius cap. 36. extremo, & Græci in Menologio 23. Octobr. Vita illa inter vitas Patrum sæpius edita, exiguam fidem mereri visa est Baronio, cui Vossius p. 725. aliique jure suffragantur. Sed in quibusdam editionibus antiquis pro Hygino *Thimi* sive Timothei nomen invenio: *Igitur nos prætitulati fratres Theophilus, Sergius & Thimus.*

a) Idem Hesiodus citatur cap. 83. cum Polycrate, Africano, Eusebio & Epiphanio & c. 49. Hesiodus Episcopus Corinthiorum, qui primus Arianorum adversarius fuisse perhibetur.

FINIS LIBRI VIII.

VE-

RHYTHMI VETERES
DE
VITA MONASTICA.

Si vis esse cœnobita,
Hujus vitæ vitam vita,
Ut sis re pro nomine.
Tuæ mentis sordes munda,
Ut sit DEUS laus jucunda
In utroque homine.
Solus DEUS diligatur,
Cui soli relinquatur,
Omnis laus & gloria.
Honor, virtus & potestas
Ipsi sit, cujus majestas
Replet, regit omnia.
Non est tuum honorari
Velle homo, vel laudari,
Cum sis vitæ miseræ.
Quicquid hic honoris captas,
Nisi totum Domino aptas,
Perdis tuum vivere.
Non tam facile honores,
Si sentirent & labores,
Affectarent clerici.
Volens præesse, non prodesse
Perdit ipse suum esse,
Pœna dignus duplici.

Ad honores sunt patati,
Ad labores sunt ingrati
Jam juvenes cum senibus.
Totum datur dignitati,
Parum aut nil sanctitati,
His nostris temporibus.
Sic & vita Laicorum
Parum differt a porcorum
Consuetudinibus.
Supra modum epulantur,
Intus, foris excœcantur,
Pleni malis moribus.
De salute animarum
Rarus sermo, sed terrarum
Amplitudo quæritur.
Qui vero plus potest ditari,
Vel in altum sublimari,
Hic beatus dicitur.
Mundus finem jam minatur,
Qui tot malis inquinatur,
Quod prædixit Veritas.
Charitas jam refrigescit,
Omnis sanctus obmutescit,
Abundat impietas.
Potens ridet impotentem,
Sic astutus innocentem,
Adolescens veterem.
Vir a pari supplantatur,

Patri

Patri puer adversatur,
Dives spernit pauperem.
Sanctus is hodie putatur,
Qui nunc minus inquinatur
Malis & criminibus.
Formam vitæ si requiris,
Non hanc quæras jam in viris,
Sed in voluminibus.
Periit lex a sacerdote,
Pereunt virtutes totæ,
A sene consilium.
Multos habemus doctores,
Paucissimos factores,
In vita mortalium.
Hanc vitæ captivitatem,
Si manentem civitatem
Hic haberem, plangerem:
Hæc est plane civitas,
In qua nesciretur veritas,
Hic si semper viverem.
Heu heu homo cur creatur?
Cum tot malis inquinatur,
Velit, nolit, moritur.
Quod est bonum, hoc vitare,
Vel quod malum, hoc amare
Vir infelix cogitur.
Hinc nemo jam mirari
Debet, si hic consolari

tichristi, fragmentum p 451. b. 43. De revelatione CHristi & Antichristi, fragmentum pag. 461. b. 44. Alia quædam fragmenta: 1) Contentionem in disputatione vitandam esse. 2) Apostolos manibus victum quæsivisse, non mendicasse. 3) de fide formata. 4) explanatio loci Genes. XLIX. 17. *Fiat Dan coluber*. 5) Quando fuerit ablatum juge sacrificium, & inceperit abominatio desolationis. 6) de mysterio Josephi & Pharaonis.

Tomo posteriore:

1. Historia gestorum Christi secundum tres annos prædicationis Ejus digesta p. 1. 2. Historia passionis CHristi p. 7. 3. Conciones IX. Synodicæ pag 25. 4. Sermones XXVIII. p. 54. 5. Paraphrasis & Explicatio insignis in VII. priora capita 1 ad Corinth. p. 83. & 6) in Epistolas Apostolorum Canonicas VII. p. 105. 7. Enarratio Psalmi 109. * & sqq. usque ad integrum 118. Psalmum p. 229. 8. De corpore CHristi in Sacra Cœna, quod non creetur, neque incipiat esse p. 310. 9. De adoratione & contra imaginum adorationem p. 311. 10. Narratio historica Bohemi in Concilio præsentis de condemnatione & supplicio Johannis Hussi, in Synodo Constantiensi p. 344. 11. Hussi carmen rhythmicum de

* Secundum Hebr. ab 110. ad 119.

de cœna Domini pag. 348. 12. Narratio de M. Hieronymo Pragensi, pro CHristi nomine Constantiæ exusto pag. 349. 13. Alia de eodem narratio pag. 354. b. 14. *Poggii* Florentini scriptum ad Leon. Aretinum de Hieronymo Pragensi pag. 358. 15. Sermo habitus in Bethlehem Pragensi, in memoriam novorum martyrum pag. 360. 16. Universitatis Pragensis assertio communionis sub utraque specie pag. 364. 17. Revocatio cujusdam Monachi Pragensis, PETRI, An. 1417. qui prius docuit Sacramentum sumendum sub una specie pag. 365. 18. Testimonium Universitatis Oxoniensis de doctrina & vita Joh. Wiclephi pag. 366. b.

Vir Clariss. Herm. ab Hardt, cui Acta & Historiam Concilii Constantiensis felici atque accurato studio illustratam debemus, testatus est a) ad manus sibi esse hostium atque adversariorum Hussi scripta, *Stephani de Palez* antiHussum, scriptaque alia, tum lucubrationes *Mauritii de Praga*, Theolog. Pragensis, *Joannis Hofmanni*, Theologi Lipsiensis, *Oswaldi Rheinlein*, Theologi Viennensis aliorumque: Sed nec illas nec ex Hussi scriptis aliqua in Actis illis voluit comparere, sed tantum

a) Prolegom. ad tomum tertium pag. 9.

Antequam proferas ſermonem,
Ut teipſum vindices.
Erit tibi ſalutare,
Si amari, & amare
Omnem hominem ſtudeas.
Quicquid facis, reprobatur
Apud DEUM, nec laudatur,
Niſi pacem teneas.
Diligantur juvenes,
Venerentur ſeniores,
Eſto charus omnibus.
Non accipias perſonam,
Sed amabis vitam bonam
In cunctis hominibus.
Et gaudere cum gaudente,
Bonum eſt, Paulo dicente,
Et flere cum flentibus.
Ordinatus ordinatis,
Patiens inordinatis
Eris tuis fratribus.
Corporum infirmitates,
Sic & morum paupertates,
Patienter tolera.
Neque velis apparere
Magnus, neque laudem habere,
In hac vita miſera.
Cave ne ſis ſingularis,
Sed quæcunque operaris,

In commune facias.
Canta, psalle, lege, ora,
Sicut omnes, & labora,
Vive, & non alias.
Primus eris ad laborem,
Tardus autem ad furorem,
Et ad iram ultimus.
Omnibus subjiciaris,
Nunquam aliud loquaris,
Quam quod habet animus.
Omnem horam occupabis
Hymnis, psalmis, & amabis
Tenere silentium.
Super hoc orationem
Diliges, & lectionem,
Nutricem claustralium.
Habens vestitum & victum,
Ut fert Apostoli dictum,
Nihil quæras amplius.
De colore ne causeris,
Si sit vilis, tunc læteris,
Et sic eris sobrius.
Cave ne sis curiosus
In vestitu, nec gulosus
In diversis epulis.
Sic non eris somnolentus,
Nec in potu vinolentus,
Nec vacabis fabulis.

Nimis

Nimis eſt periculoſum,
Eſſe clauſtralem verboſum,
Cum ſilere debeat.
Joci quidem ſunt ferendi,
Nunquam tamen referendi,
Quos proferre pudeat.
Omne fugias peccatum,
Si videre vis pacatum
Salvatorem omnium.
Ipſum corde, ore ora:
Ut in die & mortis hora,
Tibi ſit auxilium.
Amen.

should be returned to
or before the last da